

Это цифровая копия книги, хранящейся для потомков на библиотечных полках, прежде чем ее отсканировали сотрудники компании Google в рамках проекта, цель которого - сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Прошло достаточно много времени для того, чтобы срок действия авторских прав на эту книгу истек, и она перешла в свободный доступ. Книга переходит в свободный доступ, если на нее не были поданы авторские права или срок действия авторских прав истек. Переход книги в свободный доступ в разных странах осуществляется по-разному. Книги, перешедшие в свободный доступ, это наш ключ к прошлому, к богатствам истории и культуры, а также к знаниям, которые часто трудно найти.

В этом файле сохранятся все пометки, примечания и другие записи, существующие в оригинальном издании, как минимум о том долгом пути, который книга прошла от издателя до библиотеки и в конечном итоге до Вас.

Правила использования

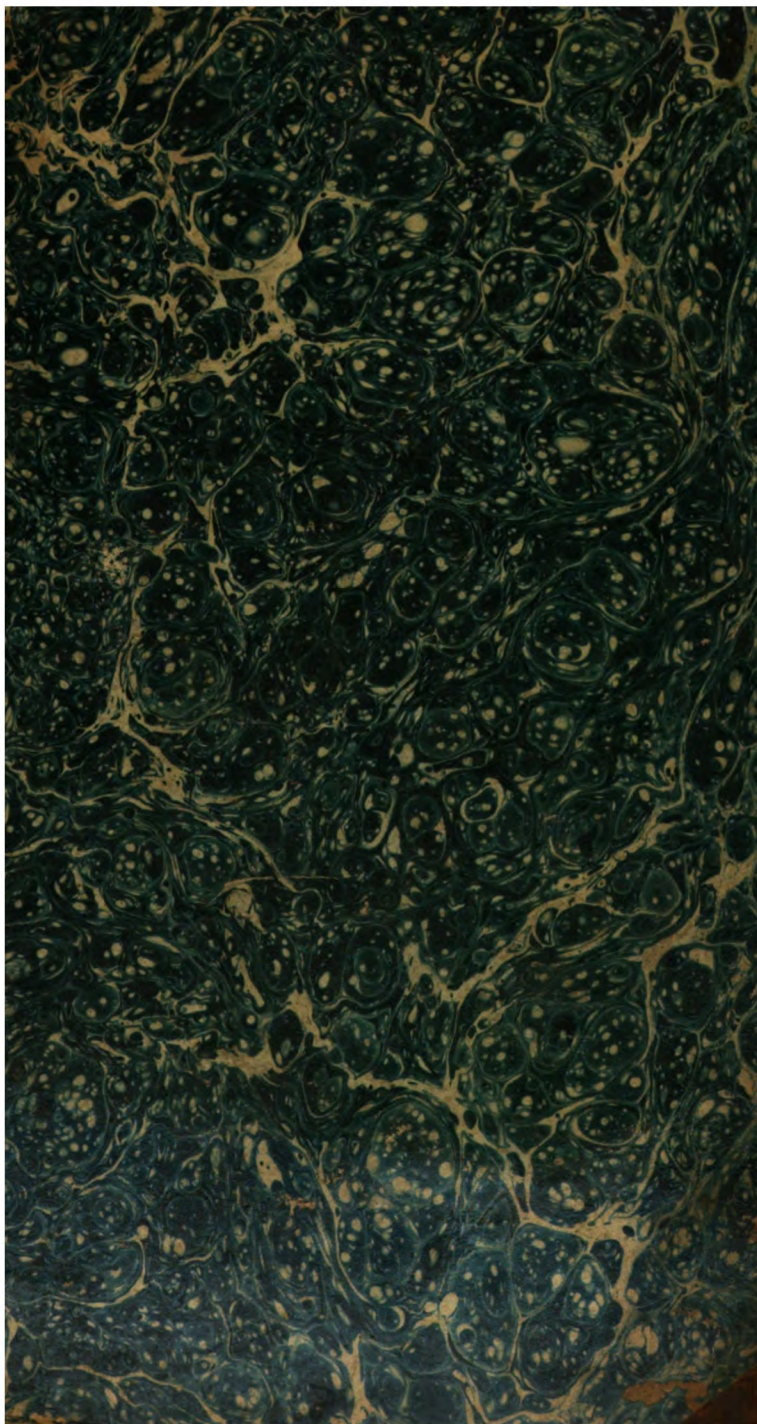
Компания Google гордится тем, что сотрудничает с библиотеками, чтобы перевести книги, перешедшие в свободный доступ, в цифровой формат и сделать их широкодоступными. Книги, перешедшие в свободный доступ, принадлежат обществу, а мы лишь хранители этого достояния. Тем не менее, эти книги достаточно дорого стоят, поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые действия, предотвращающие коммерческое использование книг, в том числе установив технические ограничения на автоматические запросы.

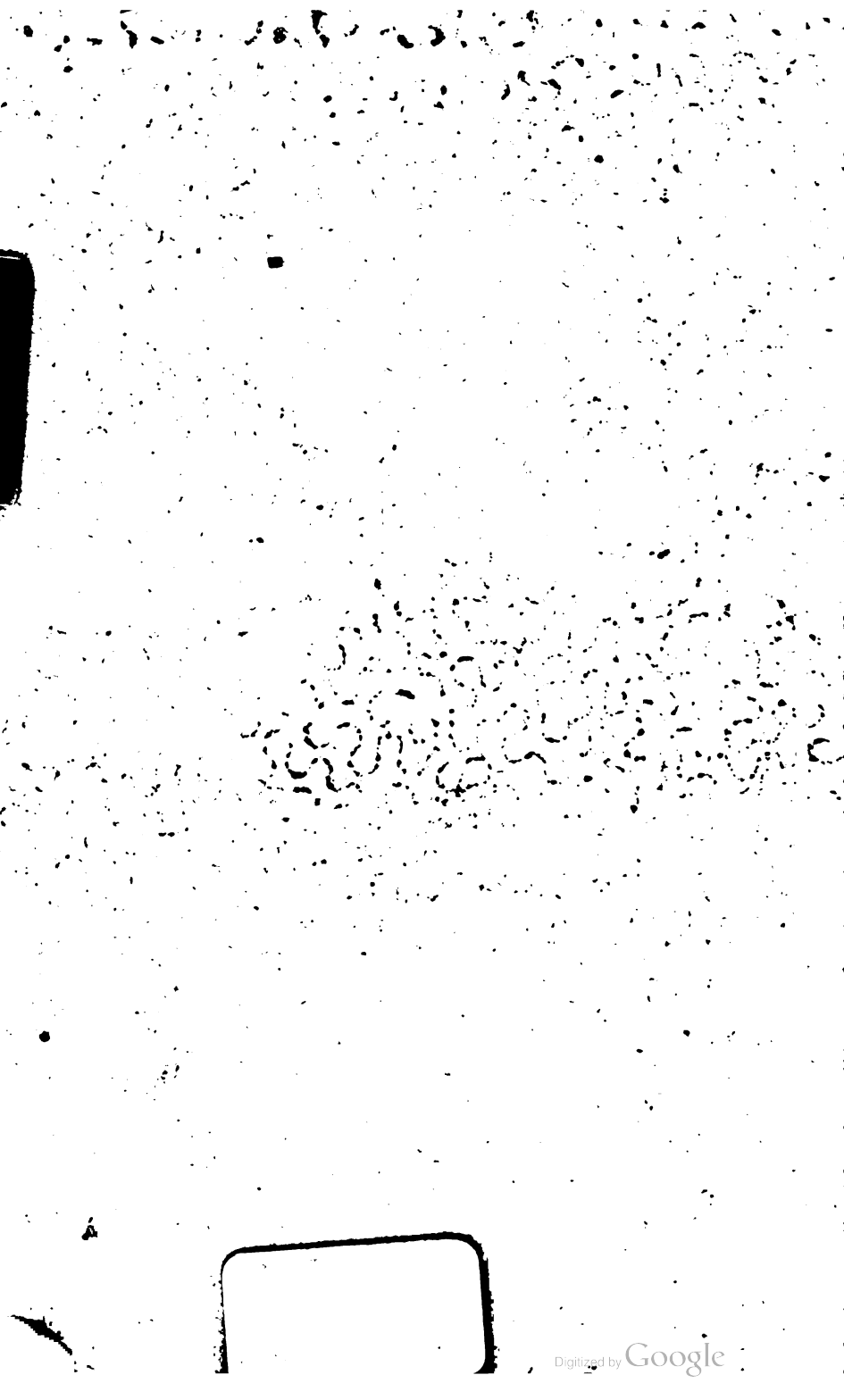
Мы также просим Вас о следующем.

- Не используйте файлы в коммерческих целях.
Мы разработали программу Поиск книг Google для всех пользователей, поэтому используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- Не отправляйте автоматические запросы.
Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого вида. Если Вы занимаетесь изучением систем машинного перевода, оптического распознавания символов или других областей, где доступ к большому количеству текста может оказаться полезным, свяжитесь с нами. Для этих целей мы рекомендуем использовать материалы, перешедшие в свободный доступ.
- Не удаляйте атрибуты Google.
В каждом файле есть "водяной знак" Google. Он позволяет пользователям узнать об этом проекте и помогает им найти дополнительные материалы при помощи программы Поиск книг Google. Не удаляйте его.
- Делайте это законно.
Независимо от того, что Вы используете, не забудьте проверить законность своих действий, за которые Вы несете полную ответственность. Не думайте, что если книга перешла в свободный доступ в США, то ее на этом основании могут использовать читатели из других стран. Условия для перехода книги в свободный доступ в разных странах различны, поэтому нет единых правил, позволяющих определить, можно ли в определенном случае использовать определенную книгу. Не думайте, что если книга появилась в Поиске книг Google, то ее можно использовать как угодно и где угодно. Наказание за нарушение авторских прав может быть очень серьезным.

О программе Поиск книг Google

Миссия Google состоит в том, чтобы организовать мировую информацию и сделать ее всесторонне доступной и полезной. Программа Поиск книг Google помогает пользователям найти книги со всего мира, а авторам и издателям - новых читателей. Полнотекстовый поиск по этой книге можно выполнить на странице <http://books.google.com/>

JOSEPHI DOBROWSKY

PRESBYTERI, AA. LL. ET PHILOSOPHIAE DOCTORIS,

SOCIETATIS SCIENTIARUM BOHEMICARUM ETQUE ALIARUM

MEMBRI

INSTITUTIONES

LINGVAE SLAVICAE

DIALECTI VETERIS,

QUAE

QUUM APUD RUSSOS, SERBOS ALIOSQUE RITUS GRAECI,

TUM APUD DALMATAS GLAGOLITAS RITUS LATINI

SLAVOS IN LIBRIS SACRIS

OBTINET.

~~~~~  
*CUM TABULIS AERI INCISIS QUATUOR.*  
~~~~~

VINDOBONAE,

SUNTIBUS ET TYPIS ANTONII SCHMID, C. R. P. TYPOGRAPHI.

MDCCCXXII.

P r a e f a t i o .

§. 1.

Sermo Slavenicus, rectius Slovanicus aut Slovenicus, sensu latissimo sumptus in duo genera idiomatum dispescitur: in Idioma ordinis primi (A); et in Idioma ordinis secundi (B).

Horum idiomatum characteres sunt:

A.

1. раз : разѣм.
2. из : издати.
3. а ерентheticum:

КОРАБЛЬ.

ЗЕМЛЯ.

ПОСТАВЛЕН

4.

САЛО, КРИЛО,

ПРАВИЛО.

МОЛИТІСА.

5. ПЕЦИ, МОЩИ.

ПЕЦ, МОЩ.

(ПЕЧИ, МОЧИ).

B.

РОЗ : РОЗѣМ.

ВЫ : ВЫДАТИ.

КОРАБЬ.

ЗЕМА.

ПОСТАВЕН.

А ерентheticum:

САДЛО, КРИДЛО,

ПРАВИДЛО.

МОДЛИТІСЕ.

ПЕЦИ, МОЩИ.

ПЕЦ, МОЦ.

(*) 2

6.

6. ЗВѢЗДА, ЦВѢТ.	ГВѢЗДА, КВѢТ
7. ТЪ, (ТОЙ).	ЧЕН.
8. ПЕПЕЛ.	ПОПЕЛ.
9. ПТИЦА.	ПТАК.
СТЪДЕНЕЦ	СТЪДНИЦА.
10. ДЕСНИЦА.	ПРАВНИЦА.

Secundum hos characteres si dialectorum species, quarum Grammaticae prostant, examinentur, quinque earum sub A, aliae quinque sub B comprehenduntur, et quidem:

Sub A.	Sub B.
1. Russica.	1. Slovaca.
2. Slavica vetus.	2. Bohemica.
3. Illyrica seu Serbica.	3. Sorabica seu Vindica in Lusatia superiori.
4. Croatica.	4. Sorabica in Lusatia inferiori.
5. Slovenica s. Vindica in Carniolia, Stiria, et Carinthia.	5. Polonica.

Differunt autem dialecti, etiam ejusdem ordinis, non solum vocabulis, sed maxime formis et flexionibus. Linguae Slavicae veteris, quam Caramanus aliique literalem, alii liturgicam aut ecclesiasticam appellant, characteres et discrimen ab aliis facile nunc ex Gramma-

matica hujus linguae cognoscent ii, qui de vera ejus indole judicare voluerint.

§. 2. Alphabeti slavonici auctorem Constantinum philosophum, alias Cyrillum dictum, encomio celebravit Johannes VIII. Pontifex in epistola ad Svatoplutum. »Literas sclavonicas, inquit, a Constantino quodam Philosopho repertas, quibus Deo laudes debitaeresonant, jure laudamus». Initium translatorum in linguam slavicam ab eo et fratre Methodio librorum sacrorum, ad officia Missae celebranda maxime necessariorum, in Bulgaria factum fuisse, testatur Biographus Clementis Archiepiscopi Bulgariae. Ad Moraviam et Pannoniam circa annum 863 evocatus Methodius »noviter inventis slavinis literis«, ut loquitur Anonymus de Conversione Carantanorum, inducto nimirum ritu slavico id effecit, ut populo vilescerent Missae et Evangelia ecclesiasticumque officium eorum, qui hoc latine celebrabant. Frustra itaque egit, qui nobis Alphabetum Proto-slavicum e Codice sec. XIII., quem centum annis Cyrillo antiquiorem somniavit, obtrudere voluit; frustra etiam ii, qui clericorum Dalmatiae traditionem seculo XIII. ortam de Hieronymi Versione slavica literis dalmaticis (glagoliticis) perscripta pluris aestimant, quam documenta legitima. Nec me movet Nicolai clerici Arbensis, qui Psalterium slavicum ad Hieronymi ex Hebraeo versionem accommodatum anno 1222 descripserat, suspecta adnotatio, se Psalterium hoc de-

descripsisse ex eo, quod Theodorus ultimus Archiepiscopus Salonitanus scribi fecerit. Voluit nimirum Nicolaus scriba fucum facere lectori, et eum, hac ratione inducere; ut crederet jam ducentis annis ante Cyrillum versionem slavicam Psalterii exstitisse. Nec mirum id Scemensi (Seniensi) episcopo jam fuisse persuasum, qui petens ab Innocentio IV. licentiam, sacra peragendi lingua slavonica, traditionem clericorum asserentium, se literam specialē, quam observarent in divinis officiis celebrandis, a B. Hieronymo habere, etiam apud summum Pontificem valere posse credidit. Concessit licentiam Pontifex an. 1248 hisce verbis: »Nos igitur attendentes, quod sermo rei et non res est sermoni subjecta, licentiam tibi, in illis duntaxat partibus, ubi de consuetudine observantur praemissa, dummodo sententia ex ipsius varietate literae non laedatur, auctoritate praesentium concedimus postulatam».

Ab hoc itaque tempore distinguenda sunt duo Alphabeta Slavonica, alterum Cyrillicum, alterum Hieronymianum dictum. Distinguendus quoque ritus Slavo-graecus a Slavo-latino, quorum primus Codicibus Cyrillicis (Russicis, Serbicis, Moldavicis, Bulgaricis), alter Codicibus Glagoliticis continetur.

§. 3. Cyrillo, ejusque fratri Methodio, Slavicas ecclesias debere primam versionem librorum sacrorum, prorsus dubitare non licet. Si vero quaeras, quos in specie libros e graeca lingua in slavicam transtulerint, non facile

cile reperias testem idoneum, qui accuratius nos hac de re doceat. Diocleatis testimonio si fidem tribuas, audies: »Constantinum (Cyrillum nimirum) literam lingua slavonica composuisse, commutasse Evangelium Christi atque Psalterium et omnes divinos libros veteris et novi testamenti de graeca litera in Slavonicam, nec non et Missam Presbyteris ordinasse more Graecorum.» Alii similia tradunt, adduntque Odarum librum, ab octonis Octoechum dictum. Strzedowskius cum in Annalibus Sarnicii legisset, Erfordiae in Bibliotheca Reuchlini servari manuscriptum exemplar characteribus slavonicis exaratum libri Cyrilli Alexandrini contra Julianum, suspicatus est etiam hunc a Cyrillo nostro fuisse conversum. At cavendum profecto, ne librorum slavonicorum, qui fortasse aliquot seculis posterius translati sunt, Cyrillum interpretem fuisse statuamus. Nec scio, quid moverit editores, ut libri *МНЕНА ВЕЩАА* dicti anno 1600 editi auctorem Cyrillum Philosophum, Slavorum et Bulgarorum doctorem, dicerent, siquidem titulus libri iis verbis conceptus sit, quae Sopikovius in Bibliotheca Russica recitat. Idem etiam editionem principem Evangeliorum sine anno in fol. editorum N. 274. descripturus prolixo titulo a se concepto adjecit, Evangelia e Graeco fuisse in Slavonicam linguam seculo IX. a Methodio et Cyrillo, Slavorum episcopis, conversa. Quae quidem etsi vero similia sint, tamen titulo libri non *ant inserenda*, sed in notula aliqua subjungenda, uti

N.

VIII

N. 725, postquam N. T. editiones consignasset, factum est, ubi Nestoris, qui tamen hoc in capite interpolatus esse videtur, testimonium pro Methodio et Cyrillo tanquam auctoribus versionis N. T. adducitur, quamvis Nestoris verba non de integro novo Testamento, sed de Evangeliiis, Actis et Epistolis, minime vero de Apocalypsi intelligenda sint, cum hujus in ecclesiis Graecorum nullus sit usus. E veteri Testamento praeter Psalterium, cujus usus semper maximus fuit, certe vix aliud, quam paucae lectiones e quibusdam libris a Cyrillo aut Methodio seculo nono conversae sint. Hoc ex iis, quae Johannes VIII. in epistola ad Svato-plukum Moraviae ducem de libris slaviciis pronunciavit, consequi videtur. »Nec sanae fidei aut doctrinae, ita ille, aliquid obstat, sive Missas in eadem Slavonica lingua canere, sive sacrum Evangelium vel lectiones divinas novi et veteris Testamenti bene translatas et interpretatas legere, aut horarum officia omnia psallere.»

Facto feliciter per Cyrillum initio non defuere alii, qui coepta continuarent. Dominum Kolajdovič cujusdam libri Johannis Damasceni versionem slavonicam a Johanne Bulgariae exarcho seculo IX. factam nuper detexisse, eundem etiam proxime editurum sermones Cyrilli, episcopi Turoviensis sec. XII., Annales literarii Vindobonenses Tom. XIV. indicant. A Johanne presbytero Exarcho conscriptum (Съписано) Hexaameron Basilii, descriptum an. 1263, vidit in bibliotheca synodali

Mos-

Mosquae Dn. Vuk Stephanovich, pluribusque de eo egit in literis serbice scriptis (писмо) Vindob. 1821 editis. Ad finem sec. X. libri liturgici slavonici cum sacris Christianorum ad Russos pervenerunt, quorum duces sec. XI. interpretes librorum e Graeco transferendorum liberaliter aluere. Hoc tempore et Chronicorum lingua slavonica scriptorum initium factum est per monachum Kieviensem Nestorem, quem mox alii imitati sunt. Circa annum 1030 etiam S. Abbatem Procopium Bohemum, quem literis slavonicis a Cyrillo inventis canonicè imbatum annales domestici tradunt, monasterium Sazaviense in Bohemia erexisse, et in id fratres regulam S. Benedicti professos lingua slavonica in sacris utentes induxisse scimus. Hos ob suspicionem haereseos Latinorum odio sub Spitigneo duce loco motos, ex Ungaria revocatos benigne recepit Wratislaus, qui et usum linguae slavonicae in sacris a Gregorio VII. Bohemis concedi frustra postulavit. Post Wratislai obitum latinis monachis inductis fratres ritus slavici alio commigrarunt; relictis quidem libris slavonicis in monasterio, qui tamen temporis lapsu omnes periere.

§. 4. In Russiae bibliothecis qui, quamque antiqui reperiantur codices biblici, e catalogis, quos Griesbachius primo et secundo Volumini Novi Test. graeci praefixit, cognosces. Sunt inter eos Bibliorum integrorum codices tres; Novi testamenti cum Apocalypsi codex unus, qui Alexii Metropolitanæ manu scriptus creditur. Novi testa-

menti

menti sine Apocalypsi unus. Quatuor Evangeliorum codices tres. Evanglistaria (lectiones ex Evangeliiis continetia) duo. Apostolus integer, Acta et epistolas Apostolorum continens, unus. Codices Apostoli quem ἀποστολῶν (i. e. ἀποστολῶν) vocant, lectiones ex Actis et Epistolis continentes, tres. Epistolarum Pauli cum Commentario unum. Apocalypseos, cum Andreae Caesariensis Commentario, duos. Horum plerosque vidi partim Petropoli, partim Mosquae, et examinavi, e quibusdam etiam specimina dedi. (Vide Gramm. p. 70 et 672 et sqq.). Veteris testamenti libros, praeter Psalterium, vix ullos spectare licet, qui seculo XV. antiquiores sint. Inter Codices slavicos Bibliothecae Coislinianae Sangermanensis, quos Montfauconius in Bibliotheca bibliothecarum Mss. enumeravit, reperitur N. 2. Veteris Testamenti codex unus, Nr. 3. quatuor Evangeliorum codex unus, N. 12. liber Tobiae, N. 22. Evangelia cum notis characterе elegantissimo et antiquissimo. Patrum et scriptorum ecclesiasticorum opera longe plura ibidem consignata leges. De horum omnium aetate altum silentium. Idem Montfaucon in Diario Italico indicat in armario bibliothecae Ambrosianae esse «codicem Rutheno characterе, quem vocant S. Cyrilli, argenteis tabulis compactum, in quibus anaglypha». Constat vero ex responso bibliothecarii Bugati, quod in adversariis Fortunati Durich legitur, codicem hunc continere quatuor Evangelia, sec. XV. scripta.

Re-

Refert porro in **Itinerario Bernardus Montfaucon** Codicem Ruthenicum de officio divino in Bibliotheca Ducis Mutinensis, et codicem non spernendae vetustatis, in quo Psalmi caractere slavico, in coenobio Canonorum regularium S. Salvatoris Bononiae a se visos. (Vide ex eo specimen N. VIII. p. 686). Inter codices Slavonicos bibliothecae regiae Berolinensis memorat La Croze haberi disputationem Gregentii in manuscripto 400 fere annorum integram, cujus operis initium, cum in Codicibus graecis absit, a se latine conversum Alberto Fabricio miserat. E codicibus Ruthenicis, quos in Specimine codicum manuscriptorum bibliothecae Zaluscianae Janoykius an. 1752 descripsit, quidam vetustiores et praestantiores memoratu digni sunt. In folio Ritualia duo N. CCXI et CCXII. In quarto Codex membranaceus remotissimae antiquitatis, iudicio Janoykii, e bibliotheca Meletii Smotrisicii, Archiepiscopi Hierapolitani, Archimandritae Dermanensis, continens Canones Apostolicos, N. CCCLXXXV. Codex antiquissimus membranaceus N. CCCLXXXVI., cui inest Synaxarium de Sanctis Ecclesiae Ruthenicae. E minoribus Codex perantiquus N. CCCCLXXXVII. in membrana tenui, literis minusculis aureis exaratus, quo continetur Officium de S. Vladimiro. Integrum officium latine reddidit atque in Appendicem ad Specimen Ecclesiae Ruthenicae p. 1—15 intulit Ignatius Kulczyński. Menologium Sanc-

Sanctorum Ruthenorum N. CCCCLXXXVIII, forma minima, in membrana tenuissima, literis minutissimis scriptum. Liber liturgicus N. CCCCLXXXIX, vetustissimus in charta nitidissima, literis elegantissimis, magna ex parte coccineo colore pictis consignatus. — Carus et jucundus haberi meretur, (hoc manus recens adnotavit), quoniam Cosacis in cruentissima illa ad Beresteciam pugna a Nostris cum multis aliis spoliis est detractus, A. D. 1651 in Julio. « Hos et alios dum e Russia rediens an. 1793 mense Januario Waruaviae inspicere vellem, responsum mihi fuit, illos pridem a possessore Zaluscio Ecclesiasticis Slavo - graeci ritus fuisse donatos. Mirum videri possit, inter omnes a Janoukio recensitos nullum esse codicem, qui Evangelia aut. Apostolum contineat, cum tamen Evangeliorum codicem in charta scriptum Lundii, et alterum a Sparfwenfeldio e Russia allatum Upsalae viderim.

Codices Ruthenicos duos bibliothecae Vaticanae, quorum alter lectiones evangelicas per anni circulum secundum ritum ecclesiae graecae, alter quatuor Evangelia continet, descripsit Jos. Sim. Assemanus in Calendariis Slavicis. Matthaeus Sovich eos rectius Cisda-nubianos quam Ruthenicos appellare maluit, cum Serborum more in iis ε pro α scribatur. Primum Assemanus sec. XI. esse censuit. Hujus lectiones cum textu Speciminis VII. p. 679 convenire observavimus, excepta Orthographia. E secundo p. 75. specimen ad-
duxi-

damus. Cum is Joh. 1, 1. **ВНАЧАЛѢ** pro **ИСКОНИ** legat, seculo XIII. scriptus esse non potest, sed ad finem sec. XIV. aut sec. XV ineunte. Tabulas Capponianas, Calendarii Sanctos repraesentantes, quas in eodem opere apte explicavit, facile admiserim a Serbicus monachis circa annum 1300 fuisse pictas.

Chronicon Constantini Manassis, quod eadem bibliotheca servat, anno 1350 scriptum slavonicus interpretes Regi Bulgariae Johanni Alexandro dedicavit. Codicem cyrillicum, anno 1406 scriptum et Duci Spalateni Hervojae Bosnae Starostae dicatum, Acta et Epistolas continentem, Facciolatus Benedicto PP. XIV obtulit. Alium graeci ritus antiquum codicem in peculiari bibliotheca ejusdem Pontificis extantem, qui Novum Testamentum cum Psalterio continebat, examinarunt Caramanus et Matthaeus Sovich. Hic eum cisdambianum (i. e. Serbicum) appellat, additque se eum non satis commode examinasse, et id circo aetatem ejus statnere non potuisse.

Praeter duos ab Assemano descriptos Codd. vaticanos tertium Caramanus in Apologia (Considerazioni) Cap. CXXXVIII. nominavit et examinavit. Continet Psalterium, decem Cantica, Canones et Officium B. Virginis ritu graeco. Characterem tam minuto et antiquo etaratum dicit Caramanus, ut forte non reperiatur codex, qui similes literarum figuras habeat. Has ille in Apologia calamo efformatas exhibet. D. Mich.

XIV .

Bohrowski Canonicus Vilmensis graeci ritus, cum Codicem hunc nuper Romae inspexisset, eum in literis ad **D. Kopitar** his verbis descripsit: »Reperi etiam Codicem membranaceum in 16. nitide exaratum, continentem Psalterium et hymnum acathisticum (ΑΚΑΘΙΣΤΙΚΟΝ) Slavonica quidem lingua, sed caractere scriptum mirum in modum reformato ex Cyrilliano, quum Alphabeti literas vix non omnes mutatas aut potius mutilatas exhibeat, videlicet pro Cyrilliano a scribendo etc. (Literarum figurae typo exprimi non possunt) ita, ut scriptor, quisquis ille fuerit, artem tachygraphicam fingere videatur. Codex pertinet ad recensionem Danubianam, aetatis posterioris».

Cyrillicum Bosnensem parvum codicem graeci ritus apud se extitisse **Matth. Sovich** refert. Complectebatur is Apocalypsim, cum initio Evangelii **S. Joannis**. Scripsit eum **Radosav Christianus Gonsavo** Christiano diebus regis **Tomau** et avi **Ratko**. In postremo folio versus 13. cap. 2. epist. ad **Titum** glagolitico caractere sed non obvio perscriptus erat.

Evangelia slavonica lingua exarata religiose Remiservata, quae reges Galliae coronandi praestando jusjurandum tangere solebant, furor tumultuantium, prohdolor! igni tradidit.

Venetis in bibliotheca **S. Marci** ante annos 26 examinavi codicem Novi Testamenti Serbicum, membraneum in 8vo, apud **Griesbachium** N. 11. Hic quamvis

in fine mancus (desinit enim Hebr. 1, 6.) continet tamen et Apocalypsim post Evangelium Johannis. Nominavi eum p. 676 et potuissem ex eo lectionem cum textu speciminis VI. conferre. Legit enim Luc. 1, 3.

ИЗВОЛНСЕ МНѢ ХОЖДШЪ ИСПЪРВА — ДЪРЖАВНЫ ТЕУ-
 РНАЕ. Voce **ХОЖДШЪ** utique aptius graecum *παροικια-
 λαζική* exprimitur, quam corrupto, ut videtur, voca-
 bulo **ΧΩΜΩ**. Post Apocalypsim inserit narrationes: a)
 de decem verbis scriptis in tabulis lapideis. b) Doro-
 thei episcopi Tyri de 68 discipulis Domini. c) Epiphani-
 ani de Apostolis. d) De Pauli ortu et martyrio. Prologi
 praemittuntur Actis, epistolis canonicis, sed longior
 Pauli epistolis. Cum **СЕ** pro **СА**, **ЕСАМЪ** pro **ЕСМЪ**, et
АЛФА pro **АЛФА** in eo legatur, patriam ipse prodit suam.
 Nec male in catalago «serviano idiomate» scriptus esse
 censetur. Adest et alius codex, idiomate serbiano, char-
 taceus in fol., qui odas, et lectiones pro festis SS. per
 menses Septembrem et Octobrem continet.

Paulus Solarich in memoriis literariis (**ПОМИ-
 НАКЪ КНИЖЕСКЪЙ**) an. 1810 Venetiis editis, memorat se
 vidisse, apud D. Johannem Pericinotti Ictum, Biblia
 slavonica, manu Monachi Gabrielis anno mundi 6937
 (Christi 1429) sub duce Moldaviae Johanne Ale-
 xandro et ejus uxore Marina, in monasterio **МѢМЪ**
 pulchre descripta. Per Biblia hic partem aliquam Novi
 Testamenti intelligi haud dubito, cum de codice aliquo,
 qui integra Biblia contineat, ante annum 1499 nullum

sit

XVI

sit indicium. Existimavit quidem Caramanus ex Inventario rerum mobilium, quae 1475 princeps Frangipani Vegliam miserat, colligi posse, praeter Missalia Illyrica (litteris glagoliticis scripta) etiam sacra Biblia extitisse; sed metuo, ne de Bibliis latinis hoc intelligi debeat, aut de lectionibus e libris biblicis, quales in Breviis obviae sunt. Bibliorum versionem illyricam, quam in Seminario Poglicensi Prici non procul Almissa extare Appendini in notitiis historico-criticis perhibet, vulgari lingua et recentius confectam arbitror, Latinoque caractere conscriptam, non Glagolitico aut Cyrilliano

E Parisino uno specimen leges N. X. et ex altero lectiones p. 691. Ex iis, quos Bern. Montfaucon enumerat, velim codicem veteris Testamenti examinari, ut de aetate codicis aut saltem de libris in eo contentis certiores reddamur.

Lubet et Angliam invisere. Servat Bibliotheca Bodlejana in Academia Oxoniensi codices Russicos (certe Slavonicos; an in Russia scriptos?) duos; impresso longe plures exhibet Catalogus A. 1674 editus, e quibus hic non nisi Preces lingua serviana, Ven. 1527 8. et Biblia Ostrogiensia 1581. nominare licet. Rarior pronunciam Grammaticam Slavonicam Vilnae 1518. et aliam Ostrog. 1518, nisi mendum cubaret in numeris. Constat enim ex accurate delineatis titulis, quod D. Holmes Altero miserat, primam esse Lauren Zizaniae Grammaticam 1596, et alteram esse eleme

ta-

tarem libellum pro pueris, non Ostrogiae sed Vilnae 1618 impressum. Henricus Wharton in Auctario historiae dogmaticae Usserii Apostolum hisce descripsit: «Exstat etiam MS. in bibliotheca Lambethana codex lingua et literis Slavinicis (quales a Cyrillo inventae dicuntur) pulcherrime exaratus. Illum animadverti continere Acta Apostolorum (Daeania Apostolesca), et alia quaedam, forsitan Epistolas Pauli, Canonicas et Apocalypsim, cum Liturgia ad finem addita. Anversio Cyrillo debeatur necne, non habeo quod affirmem, cum linguam minime intelligam». Ita ille satis modeste. At certe fallitur in eo, quod Canonicas post Pauli epistolas nominet, et Apocalypsim et Liturgiam etiam codice hoc contineri putaverit. Ejusmodi libri, qui *αποστολαιο* (pro *πράξεων*) seu Apostoli appellari solent, nil aliud comprehendunt, quam Acta, Canonicas, Pauli epistolas et Synaxarium seu collectionem mensium. Tales sunt apud Griesbachium Ribyanus N. 5, quem nunc Badae servat bibliotheca nobilis Domini de Jankovics, N. 7. Petropolitanus, N. 8. Vindobonensis, cujus lectiones Alterus in Novo Test. Graeco exhibuit, chartacei omnes; addam infra Vindobonensem membranaceum, qui post Alteri editionem N. Test. graeci Bibliothecae Caesariae accessit.

Codices Pragenses Evangeliorum chartaceos duos, apud Griesbachium 4. et 7. paucis descripsimus. Primus, familiae Serbicae, in bibliotheca regia publica, retinet

XVIII

vocabula antiquiorum Codicum. Habet enim vocem година pro час, кѣтер pro нѣкъый, книги pro писаніе, спона pro завѣса, вѣѣ pro вложи, нечю pro неубѣдѣ, отежчени pro штагчени etc. Alter, quem e Russia an. 1793 Pragam allatum servo, frequenter confundit ж et л, ut solent codd. Moldavici; legitque, ut alia taceam, само, huc, pro сѣмо.

Monasteria Serbica in Sirmio si lustremus, magno numero se nobis offerunt codices biblici atque liturgici, immo et historici. Horum plerosque consignatos lego in descriptione Monasteriorum an. 1772 facta, quae olim Fortunato Durichio pro augenda Bibliotheca Slavica communicata fuit. In monasterio крѣшедол inter 51 ibidem inventos recensentur quatuor codd. Evangeliorum; duo an. 1540 et 1579 scripti, et duo sine anno. Scala coelestis (лѣстѣвица) dictus, e Graeco translatus 1453 sumptibus Georgii Brankovich Despotae. Jus canonicum an. 1453. Vita S. Chrysostomi Semendriae sub Lazaro Despota an. 1458, alia an. 1593. Typicum seu norma Cerimoniarum ecclesiasticarum 1574, Cantiones festivales vulgo Postile. Sermones 1519. Regulae vitae christianae 1558. Libri ecclesiastici quatuor. De aliis in genere notatur: »alii porro sunt, quorum etsi titulus et annus emanationis ob vetustatem attritorum resciri non poterat, quantum tamen ex contextu colligere licuit, partim ecclesiastici, partim vero historici argumenti esse dignoscuntur». E novem in monasterio Re-

me-

meta consignatis notari merentur Evangeliorum liber 1684. Duo Psalteria sine anno. Homiliae Gregorii Nazianzeni 1629. Liber ecclesiasticus Minej dictus 1568. Inter 17 consignatos in monasterio О по во прачепи sunt Evangeliorum tres, quorum primus an. 1630, alter typó veteri illyrico editus, 1675 argento obductus fuit. Psalteria 1622. Aliud cum expositione 1637. Panegyricus 1509. Menaea, Prologi, Octoechus, Typicon. Liber Hymnorum seu Troparium ad SS. 1615, ad B. Virginem 1654. Jus canonicum (законник) scriptum in urbe Jassy (Іѣш) per Damianum Grammaticum 1495.

In monasterio Јазак inter decem Mss. reperti sunt duo libri Evangeliorum sec. XVI., duo Apostoli quorum unus 1541 scriptus fuit; duo Psalteria, ac praeter Menaea, Prologos, Ephremi Syri librum ad Monachos 1577, Vita et Encomia Regis Урош conscripta per Paisium Patriarcham Pekiensem 1642. In monasterio Вешеново quatuor libri Evangeliorum 1536, 1575, 1592 conscripti, quarti annus ob vetustatem dignosci nequit; Acta et epistolae 1652, praeter septem libros Menaeorum, Jus canonicum, Typicum. — In monasterio Шишатовоу libri Evangeliorum duo, unus an. 1560, alter in membrana, ejusdem aetatis cum Apostolo (Lectionibus ex Apostolo). in membrana in Patriarchatu Pekiensi, regnante Stephano tertio Урош Rege Serborum, jubente Archiepiscopo Nico-

demo per hieromonachum Damianum 1324 scripto, quem mox pluribus describemus. Acta et epistolae in monte Atho descriptae 1670, praeter quinque Menaea, Panegyricum Sanctorum 1545, Liturgiarium seu Missale a Johanne Alexandro, filio Jeremiae Vojvodae Moldaviae 1596 huic monasterio transmissum, atque alios. — In monasterio КЪВЕРДИН Psalterium valde attritum, Menaeorum libri decem, quorum tres sec. XVI. scripti, Dorothei Sermones ascetici, Exhortationes ad Monachos. — In monasterio Pribina Glava Evangelia 1560, Apostolus 1646, Psalteria tria 1643, 1646, 1654. Vita S. Athanasii in monte Atho scripta 1646. Menaeorum libri duo, Triodion 1563, Prologi 1560, praeter librum Canonum, et Panegyricum SS. 1615. — In monasterio Rakova y Apostolus, Psalteria duo; praeter Vitas nonnullorum Sanctorum, scriptas 1592 in monasterio Bosnensi ОЗРЕН dicto, et librum Prolog.

Non miror, nullum Veteris Testamenti codicem inter tot Evangelia et Apostolos reperiri, cum ipse Constantinus Ostrogiensis dux fateatur, in omnibus regionibus nullum fuisse inventum, qui V. T. libros complecteretur. In ipsa etiam universa Russia nonnisi tria exemplaria Bibliorum integrorum (excepto tertio Machabaeorum libro) manuscripta extant. Chr. Fr. Matthaei in Appendice II. ad Apocalypsim de Novi Testamenti libris haec an. 1785 pronunciavit: »Codices Sla-

vonicos, ita ille, qui omnes Novi Test. libros con-
 tineant, paucos eosque recentiores et in charta scrip-
 tos vidi. Hujusmodi est unus in forma maxima, qui
 in bibliotheca SS. Synodi Mosquae servatur. Secundum
 vidi in monasterio S. Trinitatis, Sanctique Sergii. In
 utroque annus et nomen scribae, si recte memini, no-
 tata sunt. Utrumque ego codicem, integra Biblia
 continentem, anno 1792 lustravi Mosquae; nam et
 secundus e monasterio S. Trinitatis post cl. Matthaei
 abitum ad Bibliothecam Synodalem perlatum fuerat.
 Hic autem caret nota temporis. Primus vero an. 1558
 per monachum Joakimum scriptus est. Tertium ve-
 tustius exemplar Petropoli Mosquam 1791 missum, ca-
 talogo Synodalis bibliothecae, quae 649 libros slavonicos
 et inter hos antiquissimos non paucos servat, 7. Jul.
 1792 inscriptum fuit. E quo, cum exemplar ipsum in
 cista sigillo munita inspicere non licuisset, notavi Biblia
 haec an. 1499 scripta fuisse sub magno Duce Joanne
 Basilii F. et Metropolita Simone, in domo Archiepis-
 copi Novogrodensis Gennadii. Etiam ex iis Evange-
 liorum et Apostolorum codicibus, quos e catalogo ty-
 pographi Synodalis recitat Matthaei, multi ad Bi-
 bliothecam Synodalem translati fuerant, quorum pleros-
 que ibidem inspexi. In catalogo monasterii Novae Hie-
 rosolymae quinque Evangeliorum exemplaria consi-
 gnata legi; at bibliothecae a Nicone Patriarcha variis
 et raris libris ecclesiasticis ditatae codicibus voluta-
 tis

XXII

tis non nisi lectionaria et unum Evangeliarium seu quatuor Evangelia integra reperi. Codex hic chartaceus in fol., emtus 1430 per hieromonachum Athanasium Russum in Monte Atho in Pantocratoris laura, translatus fuit in urbem Tver sub Magno Duce Boris Alexandri filio monachophilo, et datus S. Mariae Dei Genitrici 1436 sub hegumeno Jona. Procul dubio et alii libri in monte Atho scripti, in Russiam perlati sunt. De Basilii Hexaemero cum praefatione Joannis Exarchi Bulgariae, qui in bibliotheca Synodali N. 325 servatur, certo constat, id in laura Chilandar A. 1263 manu Grammatici Theodori descriptum esse. Vide specimen ex eo in Vukii literis (письмо) p. 11. Rituale Serbicum (Trebnik) in monte Atho an. 1624 scriptum fuisse catalogi perhibent.

In catalogo bibliothecae Academiae Petropolitanae, A. 1708. confecto, 232 Mss. omnis generis et aetatis consignata reperio, quorum aliqua Joh. Bacmeisterus in descriptione ejusdem bibliothecae nominavit. Evangelia in membrana A. 1317 non sunt integra, sed Evangelistarium, apud Griesbachium N. 2.; Evangeliorum codicem alterum (apud Griesbachium N. 3.) perhibet illè scriptum a. 1392. Ego notam chronologicam frustra quaesivi, quamvis de vetustate ejus non dubitem. At Seculo XIII. antiquiora Mss. ibidem non exstant. Et Menaea Aprilis in membrana non sunt 1296, sed 1396 scripta, seu anno Mundi 6906, non 6806,

6806, A enim denotat 900. E seculo XIV. adduxit Dionysii Areopagitae de coelesti Hierarchia librum per monachum I s a i a m translatum A. 1571 (corrige 1471), Menaeum Martii 1348, Ephreми Syri sermones in membrana 1577, Octoechum 1387 in charta.

Utinam montem Atho sine periculo adire liceret! Inde profecto tot Patrum et Historicorum opera, olim in bibliothecam Seguerianam illata, accepta sunt. Vix tamen credo antiquiores ibi codices adhuc servari, quam sint Evangelia Ostromiri (1057) et Ducis Mstislavi, nuper detecta in Russia, quorum plenior notitiam desiderem. In his certe et aliis aetate supparibus antiquam Cyrilli versionem contineri haud dubito. Quis non optet, ut haec ceu linguae Slavicae monumentum antiquissimum, et ad Criticam sacram insigne subsidium, aliquando prorsus immutata ac characteribus vetustam formam referentibus in lucem edatur. Huic ego operi, quo universa gens Slavica et gloriari et proficere posset, lubens consecrarem operam meam, si quis Maecenas sumtibus ferendis par inveniretur.

Sed jam Vindobonam redeamus. Caesarea bibliotheca servat Tetraevangelii codices duos chartaceos in folio N. 355 et 356. Horum primus a principe P e t r o, senioris Stephani Vojvodae Moldaviae filio monasterio Xeropotamiensi an. 1535, alter a K r u n i a, dicta Monacha Maria, an. 1651 ecclesiae SS. Michaelis et Gabrielis in urbe Belgrad donatus fuit. Ex utroque

que lectiones excerpſit ſedulus Alterus pro editione ſua N. Teſt. graeci. In Cod. Belgr. librarius ж et л confundere ſolet, quod Alterum ſaepe feſellit. Xeropot. Serbicorum codicum more ε pro л amat: ce pro ca, петь pro пать, хотен pro. хотан. Discrimen inter ш et и rarius negligit, at inter з et ь ſere ſemper, ubique pro з ſcribendo ь; porro euphonicas vocales ε aut o ante ρ et л non inserit, ſed ь apponit literis ρ et л: прѣвѣнѣць, вѣлькѣ, вѣстокѣ. Ex Adverſariis Fort. Durich, qui diligentius ratione Orthographiae utrumque olim examinavit, lubet differentias utriusque paucas notare. E Matthaeo: ѿ гредѣшаго гнѣва, Belgr. бѣдѣшаго; имами, Belgr. имамы; гредѣи, Belgr. гряди; него, Belgr. него; нѣ, Belgr. нѣ; земаѣ, Belgr. землѣ; нынѣ, Belgr. нынѣ; езыкѣ, Belgr. азыкѣ; начеть, Belgr. начать. E Marco: полс оу-снѣанѣ, Belgr. п. оу-снѣнѣ; вѣ врѣме, Belgr. вѣврѣма. E Luca: многы, Belgr. многы; званнѣмѣ, Belgr. званнѣмѣ; соуть вѣса, Belgr. сѣть вѣсѣ; селѣ, Belgr. сѣло alia sede accentus; к eos, Belgr. а; мѣ, Belgr. ма; покѣ, Belgr. полѣ; нищѣ и кѣднѣ, Belgr. нища и кѣднѣ; сѣмо, Belgr. само; моек вечерѣ, Belgr. моя вечерѣ; чедѣ, Belgr. чадѣ. etc.

Eadem Bibliotheca palatina ſervat duos codices Actorum et Epistolarum, unum chartaceum in 4. N. Cl., alterum elegantissime in membrana scriptum in fol. N. 3275. Chartaceum in 4., ex quo lectt. variantes Vol. II.

Nov.

Nov. Test. Alterus inseruit, apud Griesbachium N. 8. (inter Codd. Act. et Epist.) descripsimus. 1 Joh. 5, 8. ita habet: ꙗко трѣе соуть свѣдѣтельствующе. дѣ и вода. и кровь. и трѣе въ едно соуть. Eum esse Serbicae familiae orthographia prodit. Membraneum (πρωτεύον dictum) imaginibus, rubricis aureis ornatum 1610 scribi fecit Archiepiscopus Anastasius Krimkovich, Metropolita Moldaviae seu Suchaviensis, eumque monasterio recens aedificato Dragomirnsensi donavit. Hunc codicem Alterus pro editione sua N. Test. conferre non potuit, cum duobus annis serius (1789 mense Aprili) Zamoscio missus fuerit. Descripsit vero eum in Appendice ad Homeri Iliadem, et lectiones ex eo in Miscellaneis adduxit. Ab Ostrogensi textu non nisi in paucis differt. Act. 3, 1. observante Durichio legit Dragom. въ црковь, Ostrogens. въчѣлище, v. 3. Dragom. ѿвъзлазациихъ, Ostrog. въходащихъ, v. 5. Dragom. servat Dualem ѿ нею, Ostrog. ѿ нихъ, in plur. v. 8. Dragom. хождааше, Ostrog. omittit д. Dragom. scribit прѣд, Ostrog. прѣд. Dragom. utitur non raro vocali ѣ pro а: всѣко про всако, опалѣющу про опалающу, помышлѣющу про помышлающу, вышнѣа про вышнаа, ближнѣго про ближнаго, immo et трѣба про трава. Amat нж pro нъ seu но. Servat tamen а in са, ма, азык. Jacobi epistolam ex hoc codice et antiquiore chartaceo cum editis conferre si cui libeat, videbit rarius omnes tres differre; ac saepius,

pius, ubi chartaceus differt, Dragomirnensem cum editis convenire. Јас. 1, 6. pro Instrumentali вѣтрѣ, quem habent editi et Chart., legit Dragom. ѿ вѣтрѣ, at вѣзмѣтаемѣ Drag. cum editis, Chart. vero вѣзмѣтаемѣ. Pro развѣбаемѣ vero, Cod. Chart. развѣбающѣе, a quo Dragom. solum orthographia differt, cum са, pro се retineat. V. 7. про да не мнит, Dragom. да не неписѣт. V. 8. Chart. legit неουσταμενη ἀκατάστατος, inconstans, et ab utrisque differt, qui неѣтсроен habent. V. 13. неискѣшает Dragom. et editi, exigente Syntaxi slavica particulam не, Chart. vero не non admittit, cum in Graeco non legatur ἔ. V. 23. законѣ i. e. νόμος pro слово i. e. λόγος. Cap. 2, 4. pro злых editorum Codices habent Dativum, Dragom. злымъ, Chart. лѣквнымъ. V. 19. Drag. страшѣте, (quod ex трѣсѣте antiquiorum Codd. ortum sit), Chart. оужасаюте, edd. трепещѣт. V. 25. Dragom. такожде же cum editis, Chart. подобнѣже. Cap. 4, 5. Chart. тыщѣтно Dragom. сѣтно, editi вѣде. V. 6. Chart. et Dragom. благодѣть, editi благодать. Cap. 5, 1. ѡуе ѡу Dragom. оубо и нѣѣ, editi прѣидѣте нынѣ. V. 3. Chart. скрѡвищевасте ἐθυσαιρίσατε, Drag. cum editis снискасте. V. 11. Chart. многоблагодѣтроѡи πιλύσπλαγχνος, Drag. cum editis многомилостивъ. V. 14. Chart. et Dragom. immo et Ostrog. попы, et мѣломъ, correcta пресвѣтерѣ, et елемъ. V. 17. conspirat Drag. cum aliis Codd. p. 697.

Codex Serbicus chartaceus in 4., Psalterium continens, ejusdem Bibliothecae N. XCVIII. seculi XV., vix unquam differt ab edito Venetiis 1561. Uterque Psal. 1, 3. mascul. **иже** male legit pro neutro **еже**, cum istud, mi graecum δ ad $\xi\acute{\upsilon}\lambda\omicron\nu$, ad **дрѣво** referatur. Ps. 121, 8. Ms. **ближник** in Genitivo plurali, pro **ближних** editionis Venetae, quod certe vitiosum est, pro **ближнихъ** aliarum. Confer Gramm. p. 314. Ps. 77, 28. **шкрсть шчрсти ихъ**, ed. Ven. **шчръцъ** in plurali. Pro veteri **шчръцъ** seu **шчръсть**, cum quo **черга** et **чардак** Serbis usitata conferre liceat, Ostr. et aliae editiones **жилицъ** legunt.

Codex Serbicus Odarum, quae in Octoccho leguntur, paulo aliter dispositarum, membraneus in 4. sec. XIV. N. XLVI. Adhaerent Canones poenitentiales minoris characteris (foll. 35.) ex alio codice, nec non tria folia rudiori characteris, in quibus Evangelium de Lazaro (Joh. 11, 1.) inchoatur hisce: **ѣѣ етеръ болен лзаръ. ѿ вѣтанне градѣца марина**. Editi habent **иѣкто** pro **етеръ**, **бола** pro **болен**, **веси** pro **градѣца**. Confundit librarius non raro **ш** et **и**, scribendo ex. gr. **мш**, mihi, pro **ми**.

Codex slavonicus in Russia scriptus, membraneus in 4. sec. XIII aut XII, apud Griesbachium N. 1. Continet praeter Canones anastasimos aliasque ρ das Octocchi, etiam lectiones ex Evangeliiis et Apostolo, et in marginibus rubro colore **смазъаръ** (Synaxarium). Accessit is Bibliothecae Caesariae post mortem posses-

XXVIII

soris Aloysii Hanke ab Hankenstein, qui peculiari dissertatione, quam inscripsit: *Rezension der ältesten Urkunde der Slavischen Kirchengeschichte, Literatur und Sprache, eines pergamentenen Kodex aus dem VIII. Jahrhunderte*, Budae 1804 in 4. impressa, aliis persuadere conabatur, Codicem hunc esse linguae slavicae antiquissimum monumentum, et ante Cyrillum seculo integro scriptum. At scribam Russum fuisse, omnia clamant. Fol. 271. in inferiori margine здоров полко, in Calendario 8. Junii *перенесѣныя* legitur. Martius *березозла* appellatur. Euphonicum Russorum о, quamvis pro eo alias vix non semper ѡ scribatur, tamen jam in eo invenias: *плоть про пльть, волхвомъ про вльхвомъ, но про нъ, сотъ (Genit. plur.) про сътъ а сто, вопню про впню, вонъ про вьнь in eum, вонѣ, вотьмѣ, возрѣти про вьрѣти, ко про къ, отонде, отокназь, надовѣми. Adde март, Martius, pro март. Confer ex eo Specimen VII. p. 679, et aliud p. 72. Gramm. Plura quidem dedit auctor recensionis, sed non sine erroribus excusa, ut taceam signa ѡ et ѡ admodum confusa. Quam presse vetus interpres Osetoeci graeca slavice vocibus reddere soleat, uno saltem tropario, e Canone anastasimo toni primi desumpto, doceamus:*

О̄ χερσῖν	ἀχράντοις	ἐκ χόου,	Σεβουρικῶς
роукама	прѣтыма	ѡ̄ перети	бѡлѣпно
			кат'

κατ' ἀρχαῖς διακλάσαμε, χεῖρας διεπέτασας
 иперва сѣздавъ ма. роуцѣ простърлькени
 ἢ τῷ σαυρῶ, ἐκ γῆς ἀνακαλέμενος, τὸ φθάρηνμα
 ма крѣтѣ. ѠЗЕМЛА ВЪЗЪИВАИ. ТЛѢНЬНОК МИ
 ѣма, ὃ ἐκ καρθένυ προσείληφας.
 ꙗго. иже Ѡ дѣти прииатѣ.

Sic Cod. Vindob. olim Hankianus. Cod. Vindob.
 Serb. differt quoad vocales et Orthographiam in his:
 ипрѣсти, иперѣва, сѣздавъме, простърль, Ѡ зем-
 ма, възивак, приетѣ, additque ꙗко прослависе.

Cod. Serb. meus legit иже ante рѣкама cum edi-
 tis прѣчистымима; иперѣва бѣолѣпно (hoc ordine
 et Veneta ed. an. 1537), распротреть, (ed. Venet.
 ипротрѣтъ), земак, възпретѣ (Venet. възприктѣ).

Editiones posteriores, uti Buziana in Valachia
 1770 in fol., legunt, бо го дѣтелнѣ про бѣолѣпно,
 ипротрѣл еси, възивал, приал еси.

Non est tacendus Codex Philolog. graecus N.
 CLXXI. chartaceus in 4. sec. XIV. glossarium graecum
 continens, quod ob superscriptas in primis 15 foliis voces
 Slavonicas Graeco-Bulgaricum Durichius in Bibl. Slav.
 p. 270 appellavit, quamvis ex eo exemplum varietatis
 rossicae, nimirum корзонор, produxerit. A Russo,
 non a Bulgaro slavica vocabula scripta fuisse, pluribus
 exemplis doceri potest. ἄβελλον. ταπεινόν. et su-
 pra hanc vocem κροτοκ. — ἀγαθός. ἀνδρείος. χρα-
 κορ.

βορ. — ἄγοντα. ἡγούμενον. БОЖ (ΠΡΟ ΒΟЖДЪ). — ἀ-
 γετά. λεπτά. тонка. — ἀδάνης. ἐγρηγορος (sic), βορ-
 ζβιν. — ἀδιφάγος. γαρύμαργος. ЧРЕВОПОЛНЕЦ. — ἀ-
 δροι. ἄρχοντες. КНАЗИ. Bulgarus aut Serbus κνεζи
 scripsisset. — αἶγιον. τὸ ἀπ αἰγίῃ γάλακτος ἢ ἢ πρ-
 λис. козьє молоко или городъ. Bulgarus scripsis-
 set млѣко aut млеко et град. — αἰζηοί. νεανίσκοι.
 молоди. — αἰθυσία. ἐναλμα κορώνη. мореката ворона, etc.

Praeter Missale glagoliticum 1368, e quo speci-
 men XII. pag. 697, et Breviarii lectiones, e quo
 specimen XIII. pag. 698 dedimus, exstant in Bi-
 bliotheca Caes. codices glagolitici manuscripti quatuor.
 a) Missale in fol. sine nota anni. b) Psalterium cum
 Canticis in 4. in charta et membrana an. 1463 scrip-
 tum. c) Liber Kvadrige dictus, tractans de fidei ar-
 ticularibus, de decalogo et de aliis, an. 1493. scriptus. d)
 Expositio Evangeliorum (ТМАЧЕНІЕ ЕВАНГЕΛІИ) inci-
 piendo a prima dominica quadragesimae, in charta in
 4. an. 1503.

Non repetam glagoliticorum Missalium et Brevia-
 riorum descriptiones, quae e Caramani Apologia sum-
 tae apud Assemanum leguntur. At Matthaei Sovichi
 verba e Praefatione ad versionem latinam Grammati-
 cae Smotriskianae, quibus Codicem suum describit
 hic adducam: »Glagol. meus olim Codex, nunc au-
 tem Alberti Fortis, loco S. Georgii parum a Seg-
 nia distante adscribendus, a scriptore ignoto Micha-
 eli

eli Soltich presbytero an. 1462 dicatus. Continet varias lectiones S. Scripturae, Sanctorum gesta, Visiones, morales sermones, Missam auream, aliaque partim semivernacula, partim literali lingua, tum in membranis, tum in charta scriptus. Ita ille. Servari nunc codicem hunc in Bibliotheca, quam diligentissimus et scientissimus rerum Slavicarum collector Baro Sigismundus Zois Lublanæ posteris reliquit, ex catalogo librorum Slavicorum mecum quondam communicato video.

Nominandi mihi sunt praeterea duo Codd. Evangeliorum Vindobonenses, quos inspexi, chartacei in folio. Alter Serbicus Dni. Kopitar, alter familiae russicae in bibliotheca libris ad historiam praepremissis polonicam spectantibus instructissima, quam Excellentissimus D. Maximil. Comes Ossolinski patriae suae Poloniae consecratam voluit. Cod. Коп. recte legit Luc. 7, 25. *ἰ царскых ἐν τοῖς βασιλείοις*, pro vitioso царствѣи (Mardar. црствнх in plur.) editorum. Confer in correcta glossam во дворѣх. Non tamen caret naevis. Marci 15, 7. male legit въ кровѣ cum Ostrog. pro в кровѣ, quod Mardarii editio e correctiori Cod. exhibet. Inserit saepe vocalem euphonicam a inter duas consonantes, quae alias sine vocali conjunguntur: даши filia pro дши, дакы pro дкы, дащица pro дщица, лажа pro лжа; маній, мазда, ластац pro мній, мзда, ластец. Sic et in fine: огань pro огнь, седамь, осдамь.

XXXII

осамъ про седмь, осмь. Adde нѣсомъ про нѣсмь. Saepissime vero a vel ь vocalem euphonicam e aut o Russorum supplet: на et нь pro но, ка et къ (rarius кѣ) pro ко, вась et вьсь pro весь, маць pro мечь, лажь et льжь pro лож mendax, начан pro начен, бадр pro бодр, дабрь et дѣбрь pro дѣбрь; жаза et жѣза pro жеза; петал et пѣтал, силаан et силан, осьал et осал, стѣденац, вѣнац, сѣчац pro пѣтел, силен, осел, стѣденец, вѣнец, сѣчец. А жару seu жѣру pro жреу. Inde Adject. жарьчакъ et жарачакъ. Hinc et петакъ pro пѣтокъ; крѣпакъ, шпрѣснокъ. санмище et сѣнмище pro сонмище; стагна pro стогна; паприще et пѣприще pro поприще. Apparet hinc, поприще non esse compositum ex Praepositione по, cujus vocalis non est ambigua. Malim ergo поприще potius a radice peregrina пѣпр ore formativae ище, quam попрѣти (Gramm. 117.) deducere. Retinet plerumque antiquas voces. Luc. 7. 2. тѣчанъ pro честенъ editotum. Alibi книгы pro singulari книга et про-писаніе, ктеръ pro нѣкѣй. Miscet et flexiones vulgares recentiores Serbicas, sed non nisi rarissime: вѣмоу pro вѣмь, дамоли или недамо, Joh. 10, 5. чюждагъ глаза pro чюждаго. Luc. 4, 29. да бы и низринѣли pro да быша etc. At Cap. 5, 1. more antiquo да быше слышали. Marci 6, 40. pro лѣхы substituit мѣста: на мѣста на мѣста. Ossolinianum cum

cum editis retinuit phrasin antiquam **НА ЛѢХУ НА ЛѢХУ**. Correctorum glossa **НА КЪЧИ**, in cumulos, prodit eos vocem **ЛѢХА** non satis intellexisse. Hic quoad Orthographiam ad Moldavicos codices accedit. Habet enim **НЖ** pro **НО**: Confundit **А** et **Ж**. Pro **А** subinde substituit **Ѣ**: **всѢ** pro **вса**, **варѣет**, praecedit, pro **варает**, immo **трѣва** pro **трава**. Marci 10, 38. conspirat cum edd. antiquis, legendo **невѣстаса**. Correcta delevit **са**, quod etiam in Кор. abest. Luc. 24, 11. retinet Ossol. antiquum **блѣди** (Кор. **блѣди**, alii Codd. Serb. **бледи**) pro **лжа**, quod jam in Ostrog. legitur. Matth. 28, 19. negligens scribe omisit **и сына**.

Chronicon slavicum apud RR. PP. Benedictinos Scotos Alterus e graeco Dorothei Metropolitae translatum, at multis capitibus auctius pronunciavit pluribusque descripsit in Miscellaneis philologico criticis. Auctor versionis est Arsenius Satanowski, monachus Kieviensis.

Apostolum in membrana (lectiones ex Apostolo) Monasterii **Шиншатовца**, qui sub Stephano Урош tertio, jubente omnium regionum Serbicarum Archiepiscopo Nicodemo, Pekii in urbe seu arce **жрѣло** (оу **пекн вь градѣ рекомѣм жрѣлѣ**) ab hieromonacho Damiano anno mundi 6832 (i. e. 1324) descriptus est, cum frequentissime citaverim, de ejus Orthographia nihil jam adjiciam, nisi eum в subinde in fine vocum duplicare: **пророкъь, мѣжьь, временьь, лѣтьь**, in

(***)

his

his vocibus ad designandum Genitivum pluralem; rarius in pronomibus тѣъ pro тѣ, et съъ pro съ. Cum solo ѣ (pro ѣ et ꙗ) utatur, etiam solоты, nunquam ти occurrit. Et vocibus et formis vocum ac lectionibus multum differt ab editis et Codd. junioribus. Act. 27, 16. legit отокжектерь прѣпахавање, editi vero островже нѣкїй мимотекше. Novit tamen et vocem остров, insula, alibi occurrentem. Mundus ei est весьмиръ, sed subinde et свѣтъ. Sic et мѣсець pro лѣна, лѣка pro нѣдро sinus (maris); скрѣжалъ скандалъ petra scandali, pro камень соблазна. мѣченик μαρτύριον, pro свѣдѣтельство 1 Tim. 3, 6. немо гробaverit. Gal. 4, 17 цркви васъ хотеть pro ѡлѣчити васъ хотат, quasi legisset ἐκκλησίαι pro ἐκκλητσαи. Philipp. 4, 3. σύζυγε γνήσιε socie germane, (Vulg. germane compar) de femina dici putavit, cum habeat: приснаа съврѣтѣницѣ pro сѣпрѣжниче присный. 1 Cor 11, 10. librarius erravit scribendo власи pro власти et 1 Thess. 5, 8. дне вини сѣще pro сѣнове сѣци дне. Sequitur hic Slavus, Codd. graecos, qui υἱοι ad dendo legunt ἡμέρας υἱοι ὄντες.

§. 5. Juerit saltem typographorum slavice literis instructorum initia breviter perstringere, cum lingua slavica impressorum librorum catalogum in specimine Bibliographiae russicae integro Volumine primo Basilius Sopikovius dederit. Primus omnium Slavicorum lingua literali seu ecclesiastica editorum librorum e

Mis-

Missale glagoliticum anni 1483 sine indicio loci in fol. Caramanus in Apologia cap. XXXIX. Missalia glagolitica antiqua an. 1528, 1531 recensens, non nisi fragmentum hujus Missalis se vidisse apud Patres S. Joannis Zaræ testatur, quod characteribus majoribus (più rilevanti) differre ab aliis et defectum majuscularum in eo suppletum calamo observavit, de tempore editionis nihil statuendo. **Matthæus Sovich** exemplar, quod possedit, in Praefatione Grammaticae Meletianae ita describit: »Missale secundum legem Romanæ curiæ, præmisso Calendario (sed manco), sine literis majusculis — sine loco: anno Domini (uti in fine notatur) 1483 mensis Februarii die 22 hæc Missalia fuerunt absoluta. Ipsum hoc exemplar in Bibliotheca Caesarea spectare licuit. Clausula finalis (transformatis literis glagoliticis in cyrillicas) sonat: **ЛѢТ ГНІХ Ч. 8. О. В. мѣр пѣрвѣра днѣ І. В. ти мисли бише свршени.** In Bibliotheca Vaticana duo exemplaria, unum integrum literis initialibus manu pictis, alterum mancum se vidisse scribit **D. Mich. Bobrowski.**

In domum Archidiaconi Segniensis **Sylvestri Bedricich** Magister Gregorius Segnia ortus, ad imprimendos literis glagoliticis libellos illyricos at veracula lingua scriptos ex urbe Venetiarum Segniam 1507 vocatus fuit. Istorum tres nominat **Sovichius**, quos possedit: 1) Transitum Hieronymi, 2) Manipulorum Curatorum 1507. 3) Quadragesimales fratris Ro-

berti 1503. Secundum, Guidonis Manipulum Curatorum (НАРУЧНИК ПЛЕБАНЪШЕВ) 27, Augusti an. 1507 editum, servat Bibliotheca Caesarea. Missalis glagolitici curante fratre Paulo de Modruša Ordinis S. Francisci Conventualium apud Franciscum Bindoni et Mafeum Pasyni Venetiis 1528 in 4. impressi exemplar servatur Pragae in bibliotheca regia, aliud mancum in Rudnicensi Principis de Lobkowitz. In Vindob. Caes. vero reperitur Azbukvidarium glagoliticum, rarissimum cimelium, quod eodem tempore ibidem in 4 editum videtur. Constabat 6 foliis, quorum quintum hic deest. Post Rubrum Іѣ маѣа, sequuntur 32 litterae glagoliticae, quibus loco ultimo figura)(, latinum X representans, addita est; deinde Pater noster, quinque Psalmi Dominicae ad Vesperas (109 — 113), Canticum Magnificat, Canticum Simeonis, Psalmi 129, 50, 90. Hymnus (Иман) Те Deum; Introibo a altare, Confiteor, Absolutionis formulae duae Salve regina (спаси кралице маѣи etc.); Evangelium Joannis, Сар. I. иксени бѣ слово. и слово бѣ бога. и бог бѣ (omisso слово). се бѣ иксени бога вса тѣм баше и безнегоже ничтоже бист еж бист в том живот бѣ. Symboli singulis articulis nome et imago Apostoli praefigitur. Benedictio mensae. Benedictio mane dicenda. Denique Oratio cum rubro мѣтвѣ онѣ кнѣ бѣде говѣа з дивоционом бѣки дан сѣ

Anno 1531 tertium Missale imprimi curavit Flumine in aedibus propriis Simon Cosicich seu Begna illustri familia Jadertina ortus, Episcopus Modrussiensis.

Idem episcopus, Sovichii verba recito, librum de vita Romanorum Pontificum et Caesarum an. 1531 aliosque libros edidit, ut ipse in Praefatione testatur. Eius editiones non exhibent purum Slavonismum. Exemplar Missalis mancum e Bibliotheca L. B. de Zois Vindobonam missum nuper inspexi. Breviarii a Nicolao Brozich, plebani de Omiseel (Castel-Muschio) in insula Veglia, Venetiis apud filios Joh. Franc. Turresani 1561 in 8. editi duo exemplaria in Bibliotheca Caes. spectare licet. — Libri ab Antonio Dalmata et Stephano Consule translati et typis glagoliticis Tubingae et Urachii 1562 — 1564. editi, cum lingua vulgari scripti sint, eos hic recensere nolim. Eos, post Schnurrerum et me, plerosque ad exemplaria Bibliothecae Caesareae, plene descripsit D. Barth. Kopitar in Appendixe Grammaticae suae Slavicae (dialecti Carniolanae).

Ad Cyrillicos libros, quorum longe major est numerus, transeamus. Seculo XV. editos non nisi quinque aut sex nominare licet. Tres Cracoviae in Polonia an. 1491.

Octoechi (ОСМОГЛАСНИК) ibidem in fol. impressi notitiam dedit G. Sam. Bandtke in dissertatione de primis Cracoviae in arte typographica incunabulis

Psal-

Psalterii meminerunt Joh. Bacmeister et alii, et ex his Sopikovius. Breviarium seu Horologium (часословец) in 4. in Bibliotheca episcopali Munkachensi exstans nominavit Fort. Durichius in Bibliotheca Slavica p. 126, ejusque ampliorem descriptionem promissit. Postremo folio sub Insigni urbis Cracoviensis clausula legitur iisdem verbis concepta, uti in Octoecho apud Bandtke: ДОКОНЧАНА БЫТЬ СИМЪ КНИГА ОУ ВЕЛИКОМЪ ГРАДѢ ОУ КРАКОВѢ. ПРИ ДЕРЖАВѢ ВЕЛИКАГО КОРОЛЯ КАЗИМИРА. И ДОКОНЧАНА БЫТЬ МИЦАНИИШУМЪ КРАКОВСКИМЪ ШВАНПОЛОМЪ ФѢОЛЪ, ИЗЪ НѢМЕЦЪ НѢМЕЦКОГО РОДУ, ФРАНКЪ. И СКОНЧАШАСЯ ПО КОЖИЕМЪ НАРОЖЕНІЕМЪ. А І СЪТЪ. ДЕВЯТЬДЕСИТЬ И 7 ЛѢТО.

Tetraevangelium (четверо благовѣстіе) in fol. sin. nota anni edidit Johannes Biegner de Brassovia (i. e. Corona urbe Transilvaniae). In fine editor se ipsum nominavit hisce: азъ ждпанъ ханьшь бѣгнеръ ѿ крашев. Serbum fuisse editorem ex Orthographia colligi posse autumavit Sopikovius. At cum in specimenibus ab eo adductis а legatur in vocibus са, въ ша, объати, ма, вѣма, potius e Codice Moldavico hanc editionem factam fuisse censet.

Anno 1493 editi Breviarii Slavici in 8. memin Chr. Th. de Murr in Memorab. Biblioth. Norimber P. I. p.222. Impressit Magister Andreas de Thoresan de Asula die 13. Martii. 1493. (Venetiis). Videtur es часословец.

Anno

Anno 1493 — 1494 Octoechus jubente Georgio Cernoevich (цръноєвѣк) principe, et Babyla episcopo, editionem curante Monacho Macario de Monte nigro, impressus est, cujus exemplar Budae vidit Georgius Ribay. Aliud servari Miragnae in ecclesia Serborum refert Caramanus, apud quem librarij forte errore 1474 pro 1494 legitur.

His adnumerandum est Euchologium (молитвенник) rudioribus typis impressum in 4. mancum apud me. Post duernionem 31, cujus signatura in primis quatuor foliis est Z1, ZII, ZIII, ZIIII, et in octavi folii pagina versa 33, continentur signaturae latinis literis Ii, Kk, Ll, Mm; signaturae Mm, non nisi quinque folia adsunt, reliqua desiderantur. Secundam editionem curavit Vincentius Bozhidari Yukovikъ filius iisdem typis, quibus Psalterium 1561 Venetiis impressum est. In hac editione singulae paginae respondent paginis primae; sign. Omni apparet superne Nomen БОЖІЕ. КОЖИДАР. Hic uti et alibi inscriptio ЧИН БЫВАЕМЪИ legitur pro ПОСЛѢДОВАНИЕ ЕТ НАДЪ КОУТНИКУ, про НАДЪ КОЛНВОМ primae editionis; Alia fere immutata mansere. Exemplar Bibl. Caesar. duernione 46 finitur, videturque folium cum notatione anni et loci deesse. Textum evangeliorum et epistolarum in hoc Euchologio pro usu Serbicarum ecclesiarum edito parum differre ab Ostrogiensi observavi. At lectiones ex Prophetis minus conveniunt.

In

XL

In acoluthia festi Epiphaniae, Isaiae Cap. 35. integrum legitur, cuius v. 7. sic sonat: и боудеть безводное въ блго. и въ жеждоущи земли, источникъ водѣ боудеть. тоу боудеть въселеніе птицама и въдвереніе суриномъ и трьстїе и клаата. Pro vitioso блго certe блато edendum fuit, et post земли сотма delendum. Ostrog. legit: и безводная бѣдетъ изблата (согг. Езра), и на жеждущей земли источникъ водны бѣдетъ. тѣ бѣдетъ въселеніе (согг. веселіе) птицама и стаа вельбѣдомъ и лѣси. (согг. post птицама: и селитва трости и лѣзи). Cameli in Ostr. orti sunt ex *καλάμβ*, pro quo male legerit interpres *καμύλα*.

Anno 1519 Venetiis sumtibus suis paravit typos longe elegantiores vojvoda Вождар Вуковиѣ de Gjurikъ submoptanus (подгоричанин) ab urbe подгорница sic dictus. His imprimi fecit сѣдженникъ seu librum Liturgias Basilii et Chrysostomi continentem in 4. Finita est editio 1519, 7. Julii, quam curavit hieromonachus Pachomius de Nigro Monte de loco Reka dicto. Pro *λ* ubique *т*, pro initiali *ε* semper *κ* locum habet. Hujus et secundae editionis, an. 1554 sumptibus Vincentii filii ibidem factae, in qua paginae et lineae respondent primae, exemplar vidi apud D. Kopitar, secundae alterum olim Olomucii. Etiam in secunda, mortuo jam Вождаро, fol. 3 apparet syllaba *ко* et supra *ж*.

Anno 1537. 27. Julii completus est liber Octoechus (ωχτροχ) Venetiis in fol., jussu Вождари, cuius

in-

insigne (БЪЛЪГ) a Carolo V. ei concessum exhibetur. Liber alias осмогласник dictus hic петогласник appellatur, certe propterea, quod a quinto tono incipiat. Post octavum tonum tamen стихиръ e primis quatuor tonis leguntur. Operam huic editioni impenderunt sacerdotes Theodosius et Gennadius Paraecclesiarchus Monasterii Милешева, natu de Prijepolje. Typi differunt ab iis, quibus Liturgiae 1519 impressae sunt. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Anno 1538. 19. Januarii iisdem typis (quos ad patriam perferre volebat Вождар), cum figuris ligno incisis in fol. Venetiis (оу венецїех) prodiit liber Минеј, qui hic et съборник appellatur. Editionem curavit hierodiarconus Moyses e monasterio Дечан in Macedonia prope Magnos Montes, oriundus de Budiml prope monasterium Шудиков. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Post obitum Вождари, cujus corpus ad patriam 1540 devectum et sepulturae traditum fuit, filius ejus Vincentius eodem zelo animatus continuat laudabilia patris coepta Venetiis.

Anno 1547 in 8. edidit libellum precatorium pulcherrimis parergis ornatum, cujus exemplar et Sopikovius vidit et sub titulo молитвослов in bibliographia russica, impressum in Serbia asseruit. Exemplar Bibl. Caes. integerrimum fol. ult. signat PP seu ѿи docet, libellum sacrarum precum (свѣти писаниѣ) 1. Junii 1547 editum esse Venetiis per Vincentium Вождари

Vukovikъ filium, cujus insigne et in ultima pagina conspicitur. Secundam editionem, paucis quibusdam initio solum mutatis, et demtis parergis curavit idem anno 1560. In Oratione dominica (Signat. Cu) legitur **насоушь-вмѣ**, at in Psalterio, quod sequitur, **насоушнѣ**. Exemplar in Bibl. Caesarea.

Anno 1561 edidit Psalterium in 4. cum adnexis Tropariis, Menologio (**мѣсецословіе**), initio magni Iejunii, Horologio secundum ritum S. Sabae Hierosolymitani. Fol. tertio insigne Vincentii conspicitur. In epistola fol. 4., vulgari dialecto concepta, quam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Sacerdotibus, Monachis et reliquis Religiosis, similiter et piis rectoribus et regibus Macedoniae, Serbiae (**шербіе**), Bosniae et Sirmii, et reliquis principibus christianis magnis et parvis, et hujus linguae literatis inscripsit, se ipsum nominat **виценцо де господинъ божидафа вѣковикъ штетаца**. In hujus fine petit, ut ei e Serbia mittantur libri antiqui manuscripti, quos ille imprimere velit. Num per verba **старе кнѣге писане ѿ срѣбске земле** chronica Serbiae intelligat, nolim definire. Suspicio autem Psalterium hoc esse editionem repetitam antiquioris, sicuti Euchologium Vincentii curis impressum, de quo supra. Anno 1638 Psalterium a Vincentio editum cum adnexis omnibus iterum in 4. Venetiis excudit Bartholomaeus (**карто**) Ginammi typis antiquis, quos Marcus Ginammi Venetiis reperisse

risse dicitur. Sunt autem typi hi (кипарн) iidem, qui primi Euchologii. Utriusque psalterii exemplar est in Bibl. Caes. Reimpressi, apud me unum, apud Dn. Kopitar alterum foll. 274, in Bibliotheca S. Marci Venetiis quartum, folio uno, in quo Alphabetum, auctius, a Paulo Solarich descriptum in Pominak p. 26 — 30. Operam suam huic editioni impendit Hieronymus (Кромма) Zagurovick Patricius (Властелин) de Cataro.

Habeo prae oculis Psalterii folium ad Dn. Kopitar spectans, cujus typi rudiores sunt, quam Vincentiani, Signaturae дѣи paginam primam 25 lineae occupant. Linea 10 incipit Canticum Isaiæ cap: 26, 9—21. Textum et Orthographiam non differre a textu aliarum editionum Serbicarum collatio docet. Legit enim v. 9. ѿици оутрѣнюють доух мои ктебѣ бже, зане свѣтъ повѣленїа твога по земли. правдѣ наоучитѣ живущей на земли. 10. прѣста бо нечѣстивѣ etc. Vincent. melius повелѣнїа. Ostrog. et correcta на земли. Vincent. male наоучитѣ in 3. sing. pro 2. plurali. Ostrog: помолче, at corr. прѣста кѣтаутай. Vellem nunc definiri, utrum folium hoc sit e Psalterio Serbico anni 1545, cujus meminit Sopikov p. XCIII, an ex alia hucusque ignota editione.

Anno 1561 Venetiis in fol. typis Vincentii Vukovick prodit Триодїон, apud Sopikov трипѣснец, male 1562. Exemplar in Bibl. Caesarea. Primo folio compareat ѿфч цпапа оу мнетке, posito ч pro љ seu 60,

XLIV

60, et цпана про штампана. In fine vero аФѣа ге-
 ноуѡара s, i. e. 1561 Januarii 6. Operam editioni cor-
 rigendae impendit Stephanus ab urbe Skodra (ѡ
 града скадра) qui spem fecit, partis secundae prop-
 diem edendae. Post triodion quadragesimale secutura
 fuit illa pars, quam трїодъ цвѣтнаа seu пентико-
 старъ appellant. Utrumque, et Triodion et Pentecostar-
 on Mosquae 1759. fol. cum multis aliis libris ecclesiasticis,
 Menaeis, Prologis, Menologio, Liturgiariis, Hirmolo-
 gio, Octoecho, Paterico, Rituali, Vitis SS., Commen-
 tariis et Homiliis Patrum, Bibliis Ostrogiensibus 1581,
 Evangeliiis Leopoli 1736 fol. Concordantiis in Psalmos,
 Evangelia et Acta, et Epistolas, anno 1787 Leopoli
 huc transmissis, servat Bibliotheca Caesarea.

Anno 1571. 12. libellus Calendarium, Officia B.
 Mariae, S. Crucis, S. Spiritus, Mortuorum, septem Psal-
 mos poenitentiales, Litanias omnium SS. et alias preces
 continens, Venetiis impressus fuit literis Serbicis seu
 Bosnicis, quales Postellus 1538 in linguarum XII. cha-
 racteribus differentium Alphabeto primus exhibuit, nos-
 que Tabula IV. linea septima ex aliis opusculis edi-
 tis sistimus. Post а figura prima est в, sequentes tres
 sunt б; post и sequuntur duo д; deinde ж, Serbi-
 cum тьерв, postea ц, (cum quo et figura octava li-
 neae sextae conferenda est), ultimo loco duo ч. Li-
 bellus hic longe rarissimus Bibliothecae Caesareae
 post Calendarium SS. in ecclesia Latina cultorum in

folio singulari figuras Alphabeti repraesentat, post has Ave Maria (ЗДРАВА МАРИИ МИЛОСТИ ПЪМА) et Pater voster: ОЧЕ НАШЬ. КОИ КСИ НА НЕБЕСИХЪ. — и УКЛОНИ МЯ ЗЛА. ЯМЕНЬ. At mox fol. 3 alia formula quam ob vocem лѢКАВАГО, ποιήρι, Graeco-Slavicam dixim, recitatur, in qua illud prorsus singulare, quod pro НАСЪЩНЫИ hic НАСИТИ НАСЪ legatur: ХЛЕБЪ НАШЬ НАСИТИ НАСЪ ДАЖЬ НАМЪ ДАНАСЪ. In fine libelli bibliopolarum nomina, locus et annus impressionis notantur: ЦАМПАНО У БЪНЕЦИХЪ. ИАКОБЪ. ДК БАРОМЪ. И АРЖО. КОРГО. КЪМЪ ПАНО. АЛАСЕНА. ДИЛА. СКАЛА. У Ч. Ъ. О А. Insigni scalae etiam titulus ornatus est, sub quo M. D. LXXI. Alios libros asceticos Venetiis ejusmodi literis impressos a Paulo Solarich aliisque recensitos studio praetermitto, cum solum initia typographiarum nobis hic exponenda sint.

In Ugrovlachia loco incognito anno 1512 in 4, prodire quatuor Evangelia, quorum exemplar ante annos 30 Mosquae in Typographeo synodali inspexi. Clausulam finalem integram Sopikov pag. L. descripsit. Editionem curavit jussu Johannis Basaraba magni Vovodae hieromonachus Macarius.

Anno 1517 — 1519 in 4. Praegae in urbè majore veteri Franciscus Skorina de Polouk, Medicinae Doctor, varias partes Veteris Testamenti a se in Russicam linguam translatas edidit. Harum indicem habes apud Sopikov um. Nominabo hic eas, quae in indice

lau-

Psalterii meminerunt Joh. Bacmeister et alii, et ex his Sopikovius. Breviarium seu Horologium (часословец) in 4. in Bibliotheca episcopali Munkachnensi exstans nominavit Fort. Durichius in Bibliotheca Slavica p. 126, ejusque amplio rem descriptionem promissit. Postremo folio sub Insigni urbis Cracoviensis clausula legitur iisdem verbis concepta, uti in Octoecho apud Bandtke: ДОКОНЧАНА БЫТЬ СИМЪ КНИГА ОУ ВЕЛИКОМЪ ГРАДѢ ОУ КРАКОВѢ. ПРИ ДЕРЖАВѢ ВЕЛИКАГО КОРОЛЯ КАЗИМИРА. И ДОКОНЧАНА БЫТЬ МИЩАНИНШУМЪ КРАКОВСКИМЪ ШВАНПОЛТОМЪ ФѢОЛ, ИЗЪ НѢМЕЦЪ НѢМЕЦКОГО РОДУ, ФРАНКТЪ. И СКОНЧАШАСЯ ПО КОЖИЕМЪ НАРОЖЕНІЕМЪ. А І СЪТЪ. ДЕВЯТЬДЕСИТЬ И А ЛѢТО.

Tetraevangelium (четверо благовѣстіе) in fol. sine nota anni edidit Johannes Biegner de Brassovia (i. e. Corona urbe Transilvaniae). In fine editor se ipsum nominavit hisce: АЗЪ ЖДПАНЪ ХАНЬШЪ БѢГНЕРЪ Ѡ БРАШЕВ. Serbuni fuisse editorem ex Orthographia colligi posse, autumavit Sopikovius. At cum in specimenibus ab eo adductis а legatur in vocibus СА, БЫША, ОБЛАТЬИ, МА, ВРѢМА, potius e Codice Moldavico hanc editionem factam fuisse censeo.

Anno 1493 editi Breviarii Slavici in 8. meminit Chr. Th. de Murr in Memorab. Biblioth. Norimberg. P. I. p. 222. Impressit Magister Andreas de Thoresanis de Asula die 13. Martii. 1493. (Venetiis). Videtur esse часословец.

Anno

Anno 1493 — 1494 Octoechus jubente Georgio Cernoevich (црѣноѣвичъ) principe, et Babyła episcopo, editionem curante Monacho Macario de Monte nigro, impressus est, cujus exemplar Budac vidit Georgius Ribay. Aliud servari Miragnae in ecclesia Serborum refert Caramanus, apud quem librarij forte errore 1474 pro 1494 legitur.

His adnumerandum est Euchologium (молитвеник) rudioribus typis impressum in 4. mancum apud me. Post duernionem 31, cujus signatura in primis quatuor foliis est Zi, Zii, Ziii, Ziiii, et in octavi folii pagina versa ѿѿ, continuantur signaturae latinis literis Ii, Kk, Ll, Mm; signaturae Mm, non nisi quinque folia adsunt, reliqua desiderantur. Secundam editionem curavit Vincentius Bожидари Vuковикъ filius iisdem typis, quibus Psalterium 1561 Venetiis impressum est. In hac editione singulae paginae respondent paginis primae; sign. Onu apparet superne Nomen божі. е. божидаѣ. Hic uti et alibi inscriptio чинъ бываемъиъ legitur pro послаждованіе et надъ коутнику, pro надъ колнвом primae editionis; Alia fere immutata mansere. Exemplar Bibl. Caesar. duernione лѣ finitur, videturque folium cum notatione anni et loci deesse. Textum evangeliorum et epistolarum in hoc Euchologio pro usu Serbicarum ecclesiarum edito parum differre ab Ostrogiensi observavi. At lectiones ex Prophetis minus conveniunt.

In acoluthia festi Epiphaniae, Isaiae Cap. 35. integrum legitur, cuius v. 7. sic sonat: и бОУДЕТЬ БЕЗВОДНОЕ ВЪ БЛГО. и ВЪ ЖЕЖДОУЩІИ ЗЕМЛИ, ИЗТОЧНИКЪ ВОДѢ БОУДЕТЬ. ТОУ БОУДЕТЬ ВСЕЛЕНІЕ ПТИЦАМЪ и ВЪДВОРЕНІЕ СУРИНОМЪ и ТРЪСТІЕ и КЛАТА. Pro vitioso блго certe благо edendum fuit, et post ЗЕМЛИ согнa delendum. Ostrog. legit: и БЕЗВОДНАА БУДЕТЪ ИЗБЛАТА (СОГН. ЕЗЕРА), и на жаждущей земли источникъ водныи БУДЕТЪ. ТЪ БУДЕТЪ ВСЕЛЕНІЕ (СОГН. ВЕСЕЛІЕ) ПТИЦАМЪ и СТАА ВЕЛЬБЕДОМЪ и ЛЪСИ. (СОГН. post ПТИЦАМЪ: и СЕЛИТВА ТРОСТИ и ЛЪЗИ). Cameli in Ostr. orti sunt ex *καλάμω*, pro quo male legerit interpres *καμύλω*.

Anno 1519 Venetiis sumtibus suis paravit typos longe elegantiores vojvoda Вождар Vukovikъ de Gjurikъ submoptanus (ПОДГОРНИЧАНИН) ab urbe подгорница sic dictus. His imprimi fecit СЛЪЖЕБНИК seu librum Liturgias Basilii et Chrysostomi continentem in 4. Finita est editio 1519, 7. Julii, quam curavit hieromonachus Pachomius de Nigro Monte de loco Reka dicto. Pro *λ* ubique *т*, pro initiali *ε* semper *κ* locum habet. Hujus et secundae editionis, an. 1554 sumptibus Vincentii filii ibidem factae, in qua paginae et lineae respondent primae, exemplar vidi apud D. Kopitar, secundae alterum olim Olomucii. Etiam in secunda, mortuo jam Вождаро, fol. 3 apparet syllaba *ко* et supra ж.

Anno 1537. 27. Julii completus est liber Octoechus (ωχτοηχ) Venetiis in fol., jussu Вождари, cuius in-

insigne (БѢЛЪГ) a Carolo V. ei concessum exhibetur. Liber alias осмогласник dictus hic петогласник appellatur, certe propterea, quod a quinto tono incipiat. Post octavum tonum tamen стихирь e primis quatuor tonis leguntur. Operam huic editioni impenderunt sacerdos Theodosius et Gennadius Paraecclesiarchus Monasterii Miljешева, natu de Prijepolje. Typi differunt ab iis, quibus Liturgiae 1519 impressae sunt. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Anno 1538. 19. Januarii iisdem typis (quos ad patriam perferre volebat Вождар), cum figuris ligno incisis in fol. Venetiis (оу венеціях) prodiit liber Минеј, qui hic et съборник appellatur. Editionem curavit hierodiconus Moyses e monasterio Дечан in Macedonia prope Magnos Montes, oriundus de Budiml prope monasterium Шудиков. Exemplar habet Dn. Kopitar.

Post obitum Вождари, cujus corpus ad patriam 1540 devectum et sepulturae traditum fuit, filius ejus Vincentius eodem zelo animatus continuat laudabilia patris coepta Venetiis.

Anno 1547 in 8. edidit libellum precatorium pulcherrimis parergis ornatum, cujus exemplar et Sopikovius vidit et sub titulo молитвослов in bibliographia russica, impressum in Serbia asseruit. Exemplar Bibl. Caes. integerrimum fol. ult. signat PP seu ѿи docet, libellum sacrarum precum (СВѢТИ ПИСАНИЕ) 1. Junii 1547 finitum esse Venetiis per Vincentium Вождари

XLIV

60, et цпана pro штампана. In fine vero афѣа ге-
ноубара s, i. e. 1561 Januarii 6. Operam editioni cor-
rigendae impendit Stephanus ab urbe Skodra (ѡ
града скадра) qui spem fecit, partis secundae prop-
diem edendae. Post triodion quadragesimale secutura
fuit illa pars, quam тріодъ цвѣтнаа seu пентикос-
ттаръ appellant. Utrumque, et Triodion et Pentecostar-
on Mosquae 1759. fol. cum multis aliis libris ecclesiasticis,
Menaeis, Prologis, Menologio, Liturgiariis, Hirmolo-
gio, Octoecho, Paterico, Rituali, Vitis SS., Commen-
tariis et Homiliis Patrum, Bibliis Ostrogiensibus 1581,
Evangelii Leopoli 1736 fol. Concordantiis in Psalmos,
Evangelia et Acta, et Epistolas, anno 1787 Leopoli
huc transmissis, servat Bibliotheca Caesarea.

Anno 1571. 12. libellus Calendarium, Officia B.
Mariae, S. Crucis, S. Spiritus, Mortuorum, septem Psal-
mos poenitentiales, Litanias omnium SS. et alias preces
continens, Venetiis impressus fuit literis Serbicis seu
Bosnicis, quales Postellus 1538 in linguarum XII. cha-
racteribus differentium Alphabeto primus exhibuit, nos-
que Tabula IV. linea septima ex aliis opusculis edi-
tis sistimus. Post a figura prima est в, sequentes tres
sunt б; post и sequuntur duo д, deinde ж, Serbi-
cum тѣрѣ, postea ц, (cum quo et figura octava li-
neae sextae conferenda est), ultimo loco duo ч. Li-
bellus hic longe rarissimus Bibliothecae Caesareae
post Calendarium SS. in ecclesia Latina cultorum in

fo-

folio singulari figuras Alphabeti repraesentat, post has Ave Maria (Здрава мариѣ милости пѣма) et Pater noster: ѡче нашъ. конкси на некснѣх. — и ѡклони насъ ѡдъ зла. ямень. At mox fol. 3 alia formula quam ob vocem лѣкаваго, конѣре, Graeco-Slavicam dixerim, recitatur, in qua illud prorsus singulare, quod pro насѣщныи hic наситинасъ legatur: хлѣбъ нашъ насити насъ дажь намъ данасъ. In fine libelli bibliopolarum nomina, locus et annus impressionis notantur: ѡдъ панѣ ѡ бѣнецнѣх. на кобѣ. дѣ баромъ. и аброжо. корсо. кѣмъ панѣ. алагена. дѣла. скала. ѡ ч. ѣ. ѡ а. Insigni scalae etiam titulus ornatus est, sub quo M. D. LXXI. Alios libros asceticos Venetiis ejusmodi literis impressos a Paulo Solarich aliisque recensitos studio praetermitto, cum solum initia typographiarum nobis hic exponenda sint.

In Ugrovlachia loco incognito anno 1512 in 4, prodire quatuor Evangelia, quorum exemplar ante annos 30 Mosquae in Typographeo synodali inspexi. Clausulam finalem integram Sopikov pag. L. descripsit. Editionem curavit jussu Johannis Basaraba magni Voevodae hieromonachus Macarius.

Anno 1517 — 1519 in 4. Pragae in urbè majore veteri Franciscus Skorina de Polojk, Medicinae Doctor, varias partes Veteris Testamenti a se in Russicam linguam translatas edidit. Harum indicem habes apud Sopikov um. Nominabo hic eas, quae in indice

lau-

XLVI

laudato desiderantur, seu de quibus nondum constat, utrum impressae aut ab auctore translatae fuerint. Sunt autem hae: Libri Paralipomenon, Esdrae, Prophetarum (exceptis Threnis et Daniele, quorum exemplaria cognita sunt), et Macchabaeorum. Psalterium Slavicum, quibusdam vocibus hinc inde mutatis, post aliquot annos in 8. cum aliis libellis, qui Canones et Acatistos continent, ejus curis editum est, et quidem, ut videtur, Vilnae. Ibidem enim, in domo Jacobi Babi-ча senioris Magistri civium urbis Vilnae, an. 1525 Apostolum in 8. excudit. Ex eo specimina leguntur in Sopikovii Bibliographia p. 10—17.

Antequam in Russia vel unus liber ederetur, Evangelia pro usu Ecclesiarum Serbicarum jam bis edita fuere per hieromonaehum Mardarium e monasterio Мръкшина црква prope Nigrum Montem. Prima vice an. 7060 (i. e. 1552) 4. Augusti, Belgradi (оу бѣлградѣ) in fol. Pro hac editione, cujus exemplar Consil. Reg. Sabbas Tököly servat Aradini, alterum in monasterio annunciationis sub monte Kablar in sinistra ripa Moravae in Serbia vidit Vukius, typos formavit Радиша Дмитровиць, et post eum sumtus supeditavit Тројанус (тръпан) Гундулиць ex urbe Ragusa. Altera vice in fol. an. 7070 (i. e. 1562) 24. Junii, ad aedem Ascensionis in мръкшина црква ad pedem Nigri Montis. Pro hac editione, cujus exemplar est in Bibl. Caesarea, Mardarius ipse, patria de flu-
vio

vio Drina, typos magno labore e ferro et cupro se confecisse (ρουκοῦ ἑλκισαχ) testatur. Textum secundae non differre a prima ex collatione 3^a B (quae Matthaei 1, 18. incipit et Cap. 2, 12. desinit) concludere licet. Lectiones ejus in Grammatica laudavi saepius. Luc. 7, 10. legit cum Cod. Кор. ВЪДОМЪ quod Ostr. et corr. male omittunt. Ibidem initio v. 41. iterum cum Cod. Кор. conspirat, non addendo и рече aut ꙗже рече, quorum primum Ostrog. legit, alterum correcta. Differt tamen etiam ab hoc codice. Hic enim Luc. 11, 25. legit ουπραжнен, пометен и оукрашен, σχολάζοντα, σεσαυωμένον, και κεκοσμημένον, Mard. sine пометен. Editi habent quidem пометен, sed omisso ουπραжнен. Luc. 6, 20, Mard. cum Ostrog. post нициѣ non habet дѣом, τῷ πνεύματι, quod Ms. Кор. cum alijs editis addit.

Versionum Antonii Dalmatae et Stephani Consulis, Augustanae Confessioni addictorum, literis cyrillicis et glagoliticis ab an. 1561 — 1564 Tubingae (aut Urachii) impressarum, licet illyrica (croaticam illi appellabant) lingua vulgari factae sint, hic iterum meminisse oportet. Quae de iis in Appendice Vol. I. Sopikovius congressit, non carent erroribus. Novum Testamentum, quod N. 1714 nominavit, non est Croaticum, nec literis cyrillicis 1554 impressum, sed Primi Truberi Versio Carniolica Matthaei, et editio N. 1715 adducta est Novi Test. prima pars 1557 lit. latinis edita. Recte quidem N. 1717 dicitur, N. Test. Tubingae 1563

in

XLVIII

in 4. literis cyrillicis prodiisse, at male N. 1718, 1719, 1720, novas ejusdem editiones an. 1565, 1577, 1581 factas fuisse. N. 1721 recte habet Croaticum N. Test. Tubingae in 4. glagol. Falsum vero illud, quod addit: sine notatione anni. Nam prima Pars praefert annum 1562, secunda 1563. Annos hos ipse jam N. 705 recte consignaverat, sed ficto et monstroso loci nomine: **ТРАГЪРІА ВЪ БРАНДЕНБЪРГІИ**. Falli eos, qui post mortem Johannis Ungnadii, cujus sumtibus typographia Tubingensis erecta fuit, typos glagoliticos Tubinga in Austriam, et inde Romam translatos suspicati sunt, alibi ostendimus. Vide Glagolitica mea.

Non ausim praeterire, typis cyrillicis Nesvimi in Lituania 1562, 4. Catechesim russica lingua (dialecto alborussica) fuisse editam, quam triumviri novae doctrinae propagatores Matth. Kaweczinski, Simon Budny, et Laurentius Kriszkowski Principibus Radzivilis dedicarunt. Exemplar seculo XVI a Jesuita Vilna allatum servatur in Bibl. regia Praegae.

In Russia coepta quidem 1553 consilia instruendae typographiae, sed primus omnium librorum Mosquae impressorum Apostolus prodiit demum anno 1564 in fol. Exemplar tractavi manibus in typographico synodali. Ridiculum est, quod titulo libri Sopikov Nr. 73 apposuerit verba: **ПЕРЕВОДЪ** etc. i. e. Apostolum e graeca versione LXXII. interpretum translatum fuisse. Operarum Magistri erant Johannes Fedorow (**ФЕДОРОВЪ**) Dia-

co-

conus, et Petrus Timofejew (ТИМОФЕЕВ) Mstislavey. Uterque eorum, cum male audirent, nec optime haberentur, patriam deseruit. Prior Leopoli impressit Apostolum 1573 in fol. Ejus nomen sub Insigni urbis Leopoli folio ultimo subscriptum legitur: ИВАНЪ МЕДОРОВИЧЪ ДРЪКАРЪ МОСКОВСКІЙ. De fatiis ejus vide plura apud Sopikovium p. LX. seqq. Alter subscriptus legitur in editione Evangeliorum, quae Vilnae 1575 in fol. impressit. Exemplar exstat in Bibliotheca Comitum de Nostitz Pragae; quo et Durichius et ego saepe usi sumus. Tredecim annis ab editione Apostoli elapsis, impressum fuit Mosquae Psalterium 1577 in 4. Post plurium annorum decursum prodire A. 1590-1592 duo Triodia (ПОСІГНАА И ЦВѢТНАА) in fol. Editionem curavit Typographus Andronicus Timothei filius (ТИМОФЕЕВ), НЕВѢЖА dictus. Anno 1594 Octoechus in fol. A. 1597 iterum Apostolus in fol. A. 1600 Menaeum commune (МИНЕА ОБЩАА). A. 1602 Liturgiarium (СЛЪЖЕБНИК) in 4. A. 1606 Tetraevangelion elegantissimis typis, cujus exemplar servat Bibliotheca Caesarea. Typographo nomen fuit ОНИСІМ МИХАИЛОВ РАДОШЕВСКІЙ е Volynia oriundus (ВОЛЫНЕЦ). In subscriptione mendum est in annis Christi $\overline{\text{а}} \overline{\text{х}} \overline{\text{д}} \overline{\text{і}}$ i. e. 1614. Nam annis Mundi $\overline{\text{ѡ}} \overline{\text{р}} \overline{\text{д}} \overline{\text{і}}$ i. e. 7114, et primo anno regiminis magni Ducis Basilii Ivanovich. respondet A. Chr. 1606, non 1614. Hanc editionem Evangeliorum dialecti veteris ecclesiasticae

(****)

praec-

L

praecesserunt sex aliae, prima sine anno, secunda 1512 in Ugrovlachia, tertia Belgradensis 1552, quarta 1562, quinta Vilnensis 1575, sexta Vilnensis 1600 sumtibus et typis Lucae Mamonii, ut adeo Mosquensis an. 1606 ordine septima sit. Reliquos post annum 1606 Mosquae impressos libros slavicos vide sis in Sopicovii Bibliographia Russica.

Idem ille Johannes Theodori filius, Mosqua oriundus, qui Mosquae 1564, et Leopoli 1573 Apostolum impresserat, Ostrogium, Volyniae urbem, aut sponte aut a Constantino Duce Ostrogiensi vocatus venit, ubi jussu religiosi Ducis Novum Testamentum cum Psalterio A. 1580 in 8., mox etiam integra Biblia in fol. excudit. Bibliorum titulus annum 1581 exhibet, at clausula fol. ultimo docet, ea jam an. 1580, 12. Julii fuisse absoluta per Ivanum Theodori filium Moscovitam (ИВАНЪМ ѦЕОДОРОВЫМ СЪНОМЪ МОСКВИТИНОМЪ). Huic infra subjunctum conspicitur signum typographi, in quo I et nomen illius indicant. In Spencersi Catalogo et titulum et typographi signum ligno incisa spectabis. Habent autem quaedam exemplaria aliud folium ultimum (in exemplari integerrimo, quod est apud RR. PP. Benedictinos Scotos adest utrumque), in quo oratiuncula eucharistica graeca et Slavonica typographi signo praemittitur, et post signum typographi in clausula annus 1581, et dies 12. Augusti nominantur. Verbis НАПЕЧАТАША МНОЮ МНОГОГРЪКШНЫМЪ ІОАННОМЪ ѦЕОДОРОВЫМЪ

См-

σὺν ὄνομα Ζμοσκῶν respondēt in formula graeca haec:
 πετυκῶνται ὑπ' ἐμοῦ ἀμαρταλώτατῷ Ἰωάννου, τῷ Θεο-
 δάφνῃ υἱῷ ἐκ τῆς μεγάλης ρωσίας.

Titulum libri rubrum: БИБЛІА СНОРѢЧЬ КНИГЪ ВЕТ-
 ХАГО И НОВАГО ЗАВѢТА ПО ПЪЗЫКѢ СЛОВЕНСКѢ latine
 sic reddideris: Biblia i. e. libri veteris et novi Testamenti
 lingua slovenica. Post orationem eucharisticam Dū-
 cis pientissimi graecis et slavonicis verbis conceptam,
 consilium operis ipse Dux exponit. Gratulatur sibi, se a
 Magno Duce Russiae Johanne Basilevich assiduis
 precibus per Michaelem Garaburdam scribam magni Du-
 catus Lituaniae exemplar Bibliorum integrum obti-
 nisse, cum antea frustra ejusmodi exemplaria, quae
 omnes Vet. Test. libros complecterentur, in Serbicus
 et Bulgaricis monasteriis quaeri curasset. Credidit ille
 in transmisso exemplari (aut illius apographo) veterem
 versionem Slavicam, quae e Septuaginta Interpretum
 graeco textu ante annos 500, et quod excurrit, tem-
 pore Vladimiri primi Ducis christiani facta sit, conten-
 tam fuisse. (Confer Gramm. p. 701). Excipiendi certe
 erant libri Tobiae, Judith et tertius Esdrae, quos non
 e Graeco, sed e Vulgata translatos facta collatione mox
 advertere potuissent ii, qui editionem curarunt. Libri
 tertii Macchabaeorum versio, cum in exemplari
 transmissio reperta non fuisset, recens editioni accessit.
 Ad finem enim libri tertii haec nota legitur: СІА ТРЕТІА
 КНИГИ МАККАВЕЕНСКІА ВЪПРОЧІИХЪ БИБЛІАХЪ НЕ ОБРѢТА-

ЮТСА НИЖЕ ВСАМОИ ТОИ СЛОВЕНСКОИ, И НИ БЛАТИНСКИХЪ АНИ БЛАТСКИХЪ ТОЧИЮ ВЪ ГРЕЧЕСКОИ И ВЪ ЧЕСКОИ, НО И МЫ ИХЪ НЕОСТАВИХОМЪ i. e. hic liber tertius Machabaeorum in reliquis Bibliis non invenitur, neque in ipsis illis SLOVENICIS, nec in latinis, nec in Polonicis, tantummodo in Graecis et Bohemicis; verum et nos eum non omisimus. Male Kohlius et qui eum secuti sunt, voce ЛАТСКИХ (alias ЛАЦКИХ) Letica biblia, quae nondum exstabant, hic indicari putarunt.

Tempore Vladimiri ad Russos delatam Versionem Slavicam Evangeliorum, Apostoli, Psalmorum et librorum liturgicorum non dubito, at libros Veteris Testamenti omnes aut aliquos praeter Psalterium translatos exstitisse vix credi potest. Seculo XII. Proverborum versionem jam Nestori, qui librum frequentius citat, ad manus fuisse, et ex usu ecclesiae paroemias legendi, colligi possit. Sapientiae liber, Ecclesiasticus, Prophetiae et Job sec. XIII. et XIV. in Serbia, Pentateuchus aliique sec. XV. in Russia aut Polonia translati videntur. In unum vero corpus circa finem sec. XV. (non tamen ante editionem Bohemicorum Bibliorum Pragensem 1488 aut Kutebergensem 1489) collectos et secundum exemplar Bohemicorum Bibliorum dispositos fuisse existimo. Hac occasione plerique Vet. Test. libri, antea e Graeco translati, secundum Vulgatam recogniti fuere. Cujus rei indicia cum ubique obvia sint, miror id non advertisse editores Ostrogienses. De conferendo textu Sla-

vonico et ex graecis fontibus emendando ne cogitatum quidem fuerit, cum illi exemplari transmissio nimum confidentes nihil immutandum censerent. Non miraberis itaque tot manifestos librariorum errores in Ostrogiensi editione inveniri. Sunt et alia ejus vitia, textus nimirum multis in locis corruptissimus, interpunctiones confusae saepius, praeter Polonismos et Russismos in libris, qui a Russis serius translati sunt. In editione Mosquensi 1663, in qua textus Ostrogiensis recusus fuit, non nisi pauci, iique leviores errores sublati sunt. Longe plures et graviore mansere incorrecti, qui tamen vel obiter inspecto textu graeco facile emendari potuissent.

Quis enim non advertat, Jobi 41, 19 pro $\lambda\delta\kappa$ $\mu\epsilon\tau\eta$ legendum fuisse $\lambda\delta\kappa$ $\mu\epsilon\tau\alpha\lambda\alpha\mu$, cum Graecus $\tau\acute{o}\xi\omicron\nu$ $\chi\acute{\alpha}\lambda\kappa\epsilon\omicron\nu$ habeat? Restitui etiam facile potuissent Job. 9, 9. post $\tau\upsilon\omicron\rho\alpha\iota$ $\nu\lambda\delta\sigma\omicron\mu\epsilon\lambda\eta\upsilon\zeta\alpha$ η $\pi\rho\chi\omicron\delta\alpha\eta\eta$, δ $\tau\omicron\iota\kappa\omega\eta$ $\pi\lambda\epsilon\iota\acute{\alpha}\delta\alpha$ $\kappa\alpha\iota$ $\epsilon\sigma\pi\epsilon\rho\omicron\nu$, vocabula male divisa et pessime in Ostrog. expressa: $\mu\alpha\rho\epsilon\kappa$ $\tau\delta$, $\rho\alpha\eta$ $\iota\omicron\upsilon\eta$ $\mu\alpha\lambda\omicron$ $\mu\alpha$. A primo interprete certe scriptum fuit η $\alpha\rho\kappa\tau\delta\epsilon\rho\alpha$ η $\iota\omicron\upsilon\eta$ $\mu\alpha\lambda\omicron\mu\alpha$, convenienter graeco textui: $\kappa\alpha\iota$ $\text{A}'\rho\kappa\tau\epsilon$ $\rho\alpha$, $\kappa\alpha\iota$, $\tau\alpha\mu\epsilon\tau\alpha$ $\iota\omicron\upsilon\eta$. Editores autem Mosquenses non restituto textu veteri, maluerunt in margine notare: $\mu\epsilon\tau\alpha$ $\pi\lambda\epsilon\iota\acute{\alpha}\delta\alpha$ η $\epsilon\sigma\pi\epsilon\rho\alpha$ η $\alpha\rho\kappa\tau\delta\epsilon\rho\alpha$ η $\sigma\omicron\kappa\rho\upsilon$ $\nu\eta\mu\alpha$ $\iota\omicron\upsilon\eta\mu\alpha$. In Orthographia emendanda, flexionibus vocum immutandis faciliores fuere editores Mosquenses, licet eis injunctum fuerit, ut textum Ostro-

giensem, immutatum (ΜΕΤΑΜΕΤΕΡΗΘΩ) exprimerent. In Psalmis, (quibus et Athanasii epistola ad Marcellinum de interpretatione Psalmorum praefixa est, quae in Ostrogiensi abest), vocabula alia in Mosquensi legi, p. 187 monui. In his enim excudendis non Ostrogiense, sed aliud exemplar secuti sunt. Addam de exemplaribus Ostrogiensis editionis observationem Dn. Kopitarii, nimirum folium cōs (276) fuisse reimpresum, cum Jobi Cap. XLI. linea ultima exemplar Bibliothecae Caesareae legat *сѣдѣна* sine sequenti *мо*, quod in exemplari RR. PP. Scotorum lineam claudit. Praefatio de utilitate lectionis S. Scripturae, et disticha slavonica, quibus editio haec et laudes Ducis Constantini celebrantur, auctorem habent Gerasimum Daniloviy. Gravissime hallucinatus est Jacobus Suuia, qui in libro »Saulus et Paulus Ruthenae unionis — sive Meletius Smotriscius Archiepiscopus Hierapolitanus« inscripto et Romae 1666 edito, hunc Gerasimum, Daniloviy (Smotriski), patrem Meletii, olim Vice-capitaneum castri Camenecensis, deinde rectorem academiae Ostrogiensis, auctorem versionis Slavonicae Ostrogii editae asseruit. Cum enim cum Graecarum Latinarumque literarum, nec non Slavonicae linguae gnarum, fuisse dixisset, addit: »cujus rei argumento sunt perutile totius Russiae ejus lucubrationes, Biblia scilicet e Graeco et Latino sermone in Slavonicum versa et Ostrogiæ ducis memorandi impensis
edi-

edita; quorum etiam exemplar Eminentissimus Cardinalis Franciscus Barberinus suae recens adscribi locupletissimae curavit Bibliothecae. Si Jac. Susha Praefationem Gerasimi inspexisset, potuisset laudare ejus modestiam, qua tenuitatem ingenii sui excusat. Ait enim sibi, qui scholas nunquam vidisset, (НЕО ОУЧИЛИЦА НИКОЛИЖЕ ВИДѢХ), injunctum fuisse ab ipso Duce, ut hanc Praefationem scriberet. Equidem vix ei tantam linguae graecae peritiam tribuendam censeo, ut vel libri tertii Macchabaeorum versio ab eo profecta credi possit. Inter libros supra memoratos, qui Leopoli ad Bibliothecam Caesaream missi sunt, est rarissimum opusculum foll. 10, ab eodem Gerasimo Smotrickio Ostrogii A. 1587 in 4. editum: Календаръ римски новы. Sub finem: написано ѿ Академии Острогъской etc. ѿ кцир-томе чиволнада мисареГ. Additur: qui arabica legerit, eum facile haec intelligere posse. Alios Ostrogii impressos libros enumerat Sopikovius. Librum Basilii de Jejunio, quem ille N. 193 recenset, 1594 in fol. 14. Martii ex Ostrogensi typographia (Здрѣкарнѣ острогское) servant Bibliothecae Caesarea et Ossoliniana.

Emendatior quoad libros Vet. Test. editio prodit tandem 1751 fol. Petropoli (Mosquae), in cujus Praefatione correctionis negotium latius exponitur. Textum hujus editionis repetunt aliae omnes, quarum pleniorrem indicem dedit Sopikovius. N. 113 habet Mosquensem 1756, et N. 114 Petropolitanam ejusdem anni in fol.,

fol., quae fortasse non nisi nomine loci differunt. N. 116 Petropólitánam 1759, fol. Rēctene? cum postea N. 117 Kieviensis 1758 sequatur. Post hanc N. 118 Mosquensem 1759 in 8. Voll. 4. (apud me Voll. 3). Sequuntur Mosqu. 1762, et alia 1765 in fol. (Apud me in Slovanka 1766), Kieviensis 1779 in fol. Mosqu. 1778 in 8. Voll. 5; Mosquensis (octava) 1784. fol. Kiev. 1788 in 8. Voll. 5. (Mosqu. 1790, in fol. deest apud Sop.) Mosqu. (decima) 1797 fol. Pochaev. Part. 5, 1798 in fol. Mosqu. (undecima) 1802 fol. (Budensis Voll. 5. 1804. in 8., secundum Kiev. 1788 impressa, deest apud Sopikov). Mosqu. Voll. 4. 1806 in 8. maj. Mosqu. (duodecima) 1810 fol. Addamus primam stereotypis 1816 in 8. a Societate biblica editam, quae 1820 jam undecima vice recusa fuit.

§. 6. Superest, ut Grammaticas Slavonicas dialecti literalis saltem nominemus. Earum aliquas recensuit Leon. Frisch. Pleniorem earum indicem dedit Franc. Alterus, quem inscripsit *Literatur der Slavischen Grammatiken*, et Miscellaneis philologico-criticis (Vindob. 1799) N. VIII. inseruit, sed etiam in eo quaedam supplenda sunt. Alium in Sopikovii Bibliotheca Russica invenies, qui et aliarum dialectorum, uti Carniolicae, Illyricae hodiernae, Slavo-Bohemicae, Grammaticas sub generali nomine Slavonicarum complectitur, quin hae satis distinguantur a Grammaticis veteris slavonicae linguae. Nostrum igitur erit, eas

solum accuratius, supplendo simul alibi omissas, consignare, quae proprie sensu strictiori Slavicae diciposunt. In harum censum venire non potest Grammatica graeca slavonice translata a studiosis scholae graeciritus Leopoli, atque A. 1591 in 8. »in usum inclytæ nationis Russicae« edita titulo: ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΔΟΒΡΟΓΛΑΓΟΛΙΒΑΓΟ ΕΛΛΙΝΟΣΛΟΒΕΝΣΚΑΓΟ ΠΕΖΥΚΑ. (Apud Alterum N. VI.) Recte Fort. Durich in adversariis suis adnotavit: in rem Grammaticam Slavorum omnia ferme vocabula technica ex etymologia graeca transisse nemo negaturus est, quicumque hanc Grammaticam legerit. συλλαβὴ enim in ea vocatur слог, ὄμμα ἰμμα, ἀντιωνυμία мѣстоимѧ, ῥήμα глагол, μεταχὴ причастίе, πρόθεσις предлог, ἐπίρρημα наречίе (apud Maximovium надглаголіе), σύνδεσμος сѡюз. Articulus vero, ἄρθρον, est различіе.

Primus omnium Grammaticam linguae slavicae ecclesiasticae composuit Laurentius Zizania, Vilnae 1596 in 8. in typographia Fraternitatis impressam, quam inscripsit: ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ СЛОВЕНСКА (male apud Sorikovium СЛОВЕНСКА) СЪВЕРШЕНАГО ИСКУСТВА ОСМИ ЧАСТЕН СЛОВА И ИИУХ НЪЖДНЫХ. НОВШ СЪСТАВЛЕННА d. З. Fusius eam, ob raritatem, describit episcopus Eugenius in lexico historico Scriptorum status ecclesiastici, notatque, in ea casum Narrativum seu Praepositionalem in declinationum paradigmatis desiderari, totaque 59 foliis absolvi. Eiusdem Zizaniae alphabeta-

ta-

LVIII

rius libellus СЛОВЕНСКАА АЗБУКА dictus, Vilnae 1596 editus, continet 34 foliis Lexicon seu collectionem vocum slovenicarum russica vulgari dialecto expositarum.

Libelli in 12. nomine Grammaticae ab Altero N. I. e Bibliotheca Bodlejana adducti, titulus Slavicus est: ГРАММАТИКА. АЛБО СЛОЖЕНІЕ ПИСМЕНА, ХОТАШИМЪСА ОУЧИТИ СЛОВЕНСКАГО ПЪЗЫКА. МЛАДОЛѢТНЫМ ОТРОЧАТОМ. ВЪ ВИАЛНѢ. РОКЪ. Ы. ҃. И҃. Apparet autem vel e titulo, eum pueris discentibus destinatum atque adeo nihil aliud esse, quam unum ex innumeris alphabetariis КЪКВАРЬ dictis, quorum complures Sopi-kovius consignavit.

Plenius linguae Slavonicae regulas exposuit Meletius Smotriski, (monachus coenobii Vilnensis descensionis S. Spiritus; cujus vitam latius Jac. Суша, concinnius nuper Eugenius enarravit), edito Anno 1619 (1618) in 8. Jevii (prope Vilnam) libro, cui titulum fecit: ГРАММАТИКИ СЛАВЕНСКАЯ ПРАВИЛНОЕ ОУЧЕНАГМА, ПОТЩАНІЕМ МНОГОГРЪБШНАГЪ МНѢХА МЕЛЕТІА СМОТРИСКАГЪ etc. ВЪ ВІЮ. foll. 252. In Praefatione vernacula summo opere commendat studium linguae literalis Slavonicae, cum sit ecclesiae graeco-russicae naturalis et connata (ПРІРОДНЫЙ). Ejus praecepta ab omnibus semper aestimata fuere. Non poterant autem ex hac Grammatica, utpote quae ipsa lingua slavonica conscripta esset, praeter Russos et Serbos proficere alii. In Dalmatarum praepriis usum et

com-

commodum eam latine convertit **Matthaeus Sovich** Cathedralis ecclesiae Auxerensis Archidiaconus, cui olim in collegio Urbani cathedra linguae Slavonicae a **Benedicto XIV.** decreta fuit. Adjecit ille **Alphabetum Glagoliticum** et praemisit longiorem praefationem, in qua codices cyrillicos et glagoliticos sibi notos et quosdam impressos literalis ac etiam vulgari sermone scriptos libros enumerat. Exemplar operis, nobis benevole concessi, exstat Lubanae in Bibliotheca **Baronis Zois**, qui illud nescio utrum ex Autographo an ex Apographo describi fecit. Versioni latinae e regione respondet textus ipsius **Smotriskii**, slavonice, caractere cyrilliano.

Non diffitetur **Sovichius**, Grammaticam hanc accuratioribus Bibliorum animadversionibus adhibitam perfectionem reddi posse ab aliis, promittitque in fine praefationis, se ad perficiendum Dictionarium quo fieri potest uberrime progressurum. Obiit **Sovichius** 1774, post cujus mortem de edenda hac versione Grammaticae nemo erat sollicitus.

Repetitis autem vicibus Grammatica **Meletii Slavonice** scripta edita fuit; pro usu **Russorum Mosquae** 1721 et pro usu **Serborum Rimnicæ** in **Valachia** 1755, paucis in ea mutatis et additis.

Anno 1638 edita fuit **Cremenecii Grammatica** (писменница) in 8., apud **Atherum N. III.** foll. 104.

Auctor Grammaticae Slavonicae in 4. **Mosq.** coeptae 1648, finitae 1651, **Meletio** quidem vix non omnia debet.

bet. Cum tamen quaedam omiserit, alia addiderit et mutaverit, nolim cum Sopikovio opus hoc singulare editionem Meletii tertiam aut secundam (cum Vilmensis A. 1629 vix exstet) appellare. Appositae in fine sunt tres appendices: 1) Discursus Maximi Graeci de utilitate Grammaticae. 2) Interpretatio slavonica Nominum Sanctorum. 3) Analysis duarum Orationum. Haec et seorsim an. 1782 in 8. Mosquae impressas habeo. Male tribui ab aliquibus hanc Grammaticam Maximo Graeco recte monuit Sopikovius. Exemplari huius Grammaticae, quod servat bibliotheca Upsalensis, passim versionem latinam margini adscripsit Sparfvenfeldius. Haec autem versio vix alia esse videtur, quam ea, ad quam perficiendam Sparfvenfeldius Mosquae an. 1686 hortatus est anonymum, qui Nissae MDCXC in 4. »Exemplar characteris Moscovitico-ruthenici duplicis Biblici et usualis« in quatuor, et Declinationum terminationes in quinque tabellis aeri incisis edidit. Is enim de studio linguae Slavonicae Mosquae continuato et de versione Grammaticae a se confecta loquens ait: »Quod meum studium cum approbasset nobilis Dominus Joannes Spahrenfeld Svecus, juvenis, praeclarissimus. et suae gentis spes maxima, plurimarum linguarum peritissimus, qui eo ipso tempore agebat Mosquae, eamque linguam didicit Rutheno pariter, porrexit mihi Grammaticam fusam sola lingua ruthenica editam, ut eam pro meo exercitio latinitate

do-

donarem. Qua ego perfecta utilius fore judicavi, si eam in compendiosiores terminos et clariorem methodum redigerem. Quod etiam auxiliante bono Deo brevi praestiti. Hortabantur et rogabant deinde omnes exteri, ut etiam pro eorum usu publici juris facerem, quod quidem libenter praestitsem, si alicubi typum Ruthenum cum Latino reperire potuissem. Occurrit nunc, ut saltem Alphabetum et quaedam eo pertinentia sculpi curarem, usibus illorum servitura, qui olim seu in Magna Russia, Circassia, Walachia, seu Servia, Sclavonia, Bulgaria, Bosnia pro re christiana sunt laboraturi, aut inter gentes illas versaturi, cum linguae hujus in plerisque illis regionibus, saltem in officiis ecclesiasticis, et libris sit usus. Has tabellas mihi proprias vendico, quas magno labore confeceram, etsi fundamentum aliquod ex dicta fusa Grammatica desumpserim, sed valde mendosum, confusum et pene usui nulli aptum. Haec ille.

An et quibus rebus differat editio 1719 in 8. non possum dicere, cum eam cum priore conferre non licuerit.

Compendium ex illa pro usu scholarum confecit scholae Novogradensis discipulus, hypodiaconus Theodorus Maximov, idque Petropoli in monasterio Alexandri Nevensis 1723 in 8. imprimi fecit. Apud Alterum N. V. Constat Grammatica pag. 212. Praefatio 4 et Index alphabeticus 8 foliis.

He-

Hegumenus Eugenius brevi Lexico slavonico 1784 in 8. Petropoli edito praemisit Paradigmata Declinationum et Conjugationum Slavonicarum.

Manuductio ad Grammaticam Slavonicam (Рѣководство къ славенстѣй грамматикѣ), quam pro usu scholarum nationis Serbicae e pluribus aliis collegit Abrahamus Mrazovič scholarum nationalium director, primum Vindobonae 1794, deinde appendice trium foliorum, quae numeri dualis flexiones exhibent, aucta, Budae 1811 in 8. prodiit.

Brevis Grammatica Slavonica (краткаа славанскаа грамматика) a Petro Vinogradov conscripta XIV. capitibus pagg. 112. absolvitur. Petropoli 1813. 8. Slavonicam tradit lingua vernacula.

Grammatica slavonica Ms. A. 1643 Joannis Vsevicii Bibliothecae Colbertinae N. 3876, e qua Bandurius in Animadvers. in Constantini Porphyri. librum de administr. Imp. Tom. II. tabulam desumpsit, a Jo. Ugevicio (Ужевик) Slavono sacrae theologiae studioso conscripta. Inspexit eam Parisiis D. Kopitar, et ex iis quae notavit, video auctorem fuisse Polonum, aut Russum e Polonia, qui polonica slavicis miscuit.

Aliam a Johanne Sohier linguarum Slavonicae, Russicae et Polonicae interprete, an. 1724 confectam, N. 462 Bibl. regiae, citant Benedictini in novo tractatu artis diplomaticae. Hanc illi quidem Russicam dixere, at Slavonicam esse non dubito.

De

De ea, quam Caramanus in *Alphabeto* an. 1753 edito promiserat, non constat, utrum vel inchoata fuerit.

Jacobi Blonijki hieromonachi *Grammaticam*, (Граммати́ка новоу́старого и сла́внаго язы́ка) jam ante an. 1761 in monte Atho conscriptam, servari apud SS. Synodum, et *Lexicon Slaveno - graecolatium* in Kieviensi laura, Eugenius testatur. Quis non miretur et doleat, horum neutrum in lucem edi! Miror etiam non prodiisse *Grammaticam*, cui decem annorum operam Venetiis impenderat Justinus Vinnovski, legationis russicae capellanus. Hanc typo paratam ante A. 1799 Vindobonae viderat Alterus, apud quem vide sis illius conspectum.

Нас, quam linguae slavicae cultoribus nunc offero, etiam exteris, qui linguae hujus cognoscendae desiderio tenerentur, consultum esse volui. Methodo autem nova tractandam censui, Declinationum et Conjugationum numerum augendo et aliter disponendo. Pars illa, quae vocum formas exponit, prorsus neglecta fuit ab aliis. Meletii vestigia premens in iis, quae ille recte statuit, in eo multa alia probare non potui, quae auctoritate veterum destituuntur. Optabam equidem opus magis elimatum prodere in publicum. Sed continuis amicorum editionem urgentium hortationibus ante tempus cedendum esse existimavi. Inter quos praecipuis nominandus mihi est e Vindoboen-sibus

con-

LXIV

conjunctissimus Kopitarius, bibliothecae palatinae custos, qui corrigendis diligenter plagulis, oblati e lectissima sua bibliotheca ultro, qui mihi hic deerant, libris, exquirendis; inspiciendis et sedule conferendis quum manuscriptis tum impressis codicibus, quaedam etiam opportune monendo, operam meam multum adjuvit. Brevi ille, spero, Lexico Sloveno-graeco-latino, quod parat, feliciter absoluto, justiore symholam conferet ad accuratorem penitioemque sinceræ dialecti veteris scientiam.

Vindobonae 1821. 21. Decembris.

Con-

Conspectus Operis.

	Pag.
Introductio.	
Cap. I. De literarum slavicarum figura, pronunciatione, valore numerico, divisione, affinitate §. I.—XXVI.	1
Cap. II. De euphonia, seu de Vocalium mutatione, Consonarum transformatione, epenthesi, prothesi et elisione literarum §. I. - XXVI.	35
Cap. III. De tono seu accentu §. I.—XI.	51
Cap. IV. De scribendi compendiis seu Abbreviaturis §. I.—VI.	60
Specimen Orthographiae §. VII.	70

Grammaticae Slavicae

Pars I.

De vocum Formatione.

Cap. I. De syllabarum radicalium structura.	
Classis I. syllabarum radicalium.	81
Classis II. syllabarum radicalium.	86
Classis III. syllabarum radicalium.	110
(*****)	Cap.

LXVI

	Pag.
Cap. II. Functiones literarum servilium.	259
Cap. III. De Nomine Substantivo.	
Formae Substantivorum, prima et secunda.	267
Substantiva a fine aucta vocalibus.	276
Substantiya consonis a fine aucta.	285
Cap. IV. De Nomine Adjectivo.	
Adjectivorum forma prima et secunda.	317
Adjectiya consonis servilibus aucta.	322
Comparatio Adjectivorum et Adverbiorum.	332
Cap. V. De Numeralibus.	336
Cap. VI. De Pronomine.	341
Cap. VII. De Verbo.	344
Verba formae primae.	348
Verba formae secundae	354
Verba formae tertiae et quartae.	357
Verba formae quintae.	363
Verba formae sextae.	372
Formatio Futuri.	374
Praesens Imperativi, Gerundivi et Participii.	381
Praeteriti simplicis et Infinitivi formatio.	383
Praeteritum Gerundivi, et Participiorum.	385
Praeteritum Iterativum.	386
Praeteritum circumscriptum.	388
Praeteritum Optativi et Futurum conditionale.	391
Supini forma.	393
Passivi formatio.	394
Reciproca neutra seu media.	395
Affixa personalia Verborum.	396
Cap. VIII. De Praepositionibus.	398
Praepositiones in Compositis.	401

Cap.

	Pag.
Cap. IX. De Adverbio.	426
Cap. X. De Conjunctionibus.	440
Cap. XI. De Interjectionibus.	451
Appendix de vocibus compositis.	454

Grammaticae Slavicae

Pars II.

De vocum Flexione.

Cap. I. Declinatio Substantivorum.	459
Masculinorum duae.	466
Neutrorum tres.	474
Femininorum quatuor.	478
Declinatio Adjectivorum indefinitorum.	482
Cap. II. Declinatio Pronominum 1mae et 2dae personae.	489
Declinatio Pronom. tertiae personae I. et II.	495
Declinatio Adjectivorum definitorum I. et II.	501
Declinatio Numeralium.	505
Flexio Dualis Pronominum, Substantivorum et Adjectivorum.	510
Cap. III. Verborum Conjugatio.	
Conjugatio prima.	521
Conjugatio secunda.	525
Conjugatio tertia.	528
Anomalorum Conjugatio.	534
Notae generales et speciales in quaedam tempora.	552
Mutatio toni in Conjugatione:	570
Analysis grammatica orationis dominicae et versuum quorundam Evangelii Johannis.	573

Grammaticae Slavicae

Pars III.

De vocum constructione.

	Pag.
I. Syntaxis Convenientiae.	581
Substantivi collectivi.	587
Verbi in plurali.	591
Adjectivorum cum Substantivis.	593
Numeralium.	598
Reciprocorum СЕБЕ, СВОЙ.	602
Relativi НИЖЕ pro Articulo)	609
Particularum НЕ et НИ.	611
II. Syntaxis Regiminis.	614
Accusativi regimen	615
Genitivi regimen.	619
Dativi regimen.	629
Localis regimen.	637
Instrumentalis regimen.	640
Regimen Infinitivi et Supini.	645
Regimen Gerundivi.	646
Rectio Praepositionum.	648
III. Syntaxis ordinis.	667
—	
Specimina e Codd. tam cyrillicis, quam gla- goliticis.	672

I n t r o d u c t i o

i n

Institutiones linguae Slavicae.

Caput I.

De literarum Slavicarum figura, pronuntiatione, valore
numerico, divisione, affinitate.

§. I.

Soni linguae Slavicae omnes et singuli neque latinis, neque graecis characteribus exprimi possunt. Hinc ingeniosa inventione opus fuit ad constituendum alphabetum omnibus numeris absolutum. Auctor illius Constantinus Philosophus, alias Cyrillus dictus, Methodii Pannoniae et Moraviae Archiepiscopi frater, Slavis primum Bulgariae, deinde Moraviae daturus Evangelium aliosque libros liturgicos, hoc consilio usus est, ut graecos characteres fundamenti loco substerneret, sonorum a graecis alienorum signa ex aliarum nationum, Armenorum videlicet et Coptorum, alphabetis mutuaretur, reliquisque adaptaret, ac, missis nominibus literarum graecis seu phoeniciis, Slavicis appellationes substitueret, pro Alpha enunciando *Az*, pro Beta seu Vita *Vjedi*, interposito

A

ta-

2 Cap. I. §. II. Liter. Slavic. figura et pronuntiatio.

tamen *Buki*, quod Latinorum B respondet. Eadem ratione literae Zjelo, quae Graecorum signo numerico ζ respondet, praemisit sonum živjete; in reliquis jam non turbato alphabeti ordine usque ad Ѡ progressus est, nisi quod literas, Graecis duntaxat proprias, Ϸ, ψ, ϣ, ϵ, ad finem plane rejecerit.

§. II. Figuras et nomina literarum slavice scripta in tabula prima aeri incisa conspicienda exhibuimus; valorem earum nunc exponemus.

Respondet autem

Я	а	az,	Graeco	Α	Lat.	a
Б	б	buki,	..			b
В	в	vjedi,		Β		v
Г	г	glagol,		Γ		g
Д	д	dobro,		Δ		d
Е	е	} est (jest)		Ε		e
	Є					
Ж	ж	živjete,	..		Gall.	j
З	з	zjelo,		Ζ		z
З	З	} zemlja,		ζ		z
	з					
И	и	iže,		Η	Lat.	i
І	і	i,		Ι		i
К	к	kako,		Κ		k
Л	л	ljudi,		Λ		l
М	м	mysljete,		Μ		m
Н	н	naš,		Ν		n
О	о	on,		Ο		o
П	п	pokoj,		Π		p

Alphabetum Cyrillicum.

А	а .	а́зъ .	Ѡ	оу Ѱ .	оу́къ .
Б	б .	бѣки .	Ф	ф .	фѣртъ .
В	в .	вѣди .	Х	х .	хѣръ .
Г	г .	глаголь .	Ѳ	ѳ .	Ѳтъ .
Д	д .	добро .	Ц	ц .	цѣи .
Ѡ	ѡ .	ѡсть .	Ч	ч .	чѣрвь .
Ж	ж .	живѣте .	Ш	ш .	ша .
З	з .	зѣлъ .	Щ	щ .	щча .
З	зъ .	земля .	Ъ	ъ .	ѣръ .
И	и .	иже .	Ы	ы .	ѣры .
І	і .	і .	Ь	ь .	ѣрь .
К	к .	ка́къ .	Ѣ	ѣ .	ѣать .
Л	л .	люди .	Є	є .	є .
М	м .	мыслѣте	Ю	ю .	ю .
Н	н .	на́шъ .	Ѡ	ѡ	ѡ . ѡ .
О	о .	о́нъ .	Ѡ	ѡ	ѡа ѡа .
П	п .	поко́и .	Ѳ	ѳ	кѣи .
Р	р .	рцы .	Ѳ	ѳ	пѣи .
С	с .	слово .	Ѳ	ѳ	дѣта .
Т	т .	твёрдо .	У	у	и́жица .

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1901

1902

1903

1904

1905

1906

1907

1908

1909

1910

1911

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

Cap. I. §. II. Liter. Slavic. figura et pronuntiatio. 3

			Graeco ρ	Lat. r	
Р	ρ	rci,	σ	s	
С	с	slovo,	Τ	t	
Т	τ	tverdo,	ου	u	
ΟΥ	ου	} uk,	υ	u	
Х	х				
Ѧ	Ѧ				
Ф	φ	fert,	Φ	f	
Х	χ	chjer,	Χ	Germ. ch	
Ѡ	Ѡ	ot,	ωτ	Lat. ot	
Ц	ц	ci,	(τς)	{ Ital. z	
Ч	ч	červ',	..	{ Germ. z	
Ш	ш	ša,	..	{ Ital. ce	
Щ	щ	šca,	..	{ Gall. ch	
Ъ	ъ	jerr,	..	{ Germ. sch	
Л	л	jery,	..	{ Germ. schtsch	
Ь	ь	jer,	..	Pol. y	
Ѣ	Ѣ	} je,	..	Boh. '	
Ѥ	Ѥ		} jat',	..	Lat. je
Ю	ю	} jus,		..	ju
Ю	ю				
Ѧ	Ѧ				
Я	я	} ja	..	ja	
Ѧ	Ѧ				
Ѧ	Ѧ	kxi,	ξ	x	
Ѧ	Ѧ	psi,	ψ	ps	
Ѧ	Ѧ	thita	θ	th	
Ѧ	Ѧ	} izica	υ	y	
Ѧ	Ѧ				

4 Cap. I. §. III. Lit. Slavic. valor numericus.

§. III. Valor harum literarum numericus prorsus idem est, qui apud Graecos:

ā	ē	ř	ā	ē	š	ž	ñ	š	ř
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
āı	ēı	řı	āı	ēı	šı	žı	ñı	šı	ķ
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ka	ā	m	ñ	ž	o	ñ	č	ř	
21	30	40	50	60	70	80	90	100	
ē	ñ	ŷ	ϕ	χ	ψ	ω	ıj		
200	300	400	500	600	700	800	900		
^x ā	^x ē	^x ř							
1000	2000	3000	etc.	Olim et a	valebat	900.			

Ut itaque annus a condito mundo ^xЗТѠ sit 7329, a quo si 5508 demas, annum ^xаѠка i. e. 1821 obtinebis.

§. IV. Figurae harum literarum graecas seculi noni referunt, his eo similiores, quo antiquiores codices inspexeris. Serbicos ductus, quales Postellus anno 1538 exhibuit, et Theseus Ambrosius A. 1539 pluribus descripsit, quidam typographi Veneti, imprimentes libellos catholicos Bosnica lingua scriptos seculo XVII. imitati sunt. Paulisper etiam a forma Cyrillicorum characterum antiqua deflectunt ii, qui versionibus illyricis Antonii Dalmatae et Stephani Istriani Tubingae annis 1561, 1562, 1563 impressis adhibiti sunt. His plane similes sunt, quos tabula II. e Bohorizhii Grammatica desumptos ante oculos sistit.

Rus-

Alphabetum Cyrillicum

Majus	Minus	Curr.	Nom. valor	N.	Majus	Minus	Curr.	Nom. valor	N.
А	а	Ⲁ	as	1.	С			Ⲏⲟⲕⲟⲩⲧⲱⲥ	90.
Б	б	Ⲃ	boga		Р	р	Ⲡ	ⲣⲱⲗⲁ	100.
В	в	Ⲅ	vidil	2.	С	с	Ⲛ	ⲥⲟⲛⲟ	200.
Г	г	Ⲇ	glagole	3.	Т	т	Ⲟ	ⲧⲟⲗⲟ	300.
Д	д	Ⲉ	dobro	4.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	400.
Е	е	Ⲋ	esti	5.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	500.
Ж	ж	Ⲍ	zhivie		Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	600.
З	з	Ⲏ	solo	6.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	700.
И	и	Ⲑ	sonla	7.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	800.
Н	н	Ⲓ	ishc		Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	900.
О	о	Ⲕ	i	8.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	1000.
И	и	Ⲗ	shita	9.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
К	к	Ⲙ	joba	10.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
Л	л	Ⲛ	kako	20.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
Л	л	Ⲝ	lidi	30.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
М	м	Ⲟ	mistite	40.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
Н	н	Ⲑ	nash	50.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
О	о	Ⲓ	xi	60.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
О	о	Ⲕ	on	70.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	
П	п	Ⲗ	ponoi	80.	Ѳ	ѳ	Ѳ	Ⲥⲱⲧ	

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice.

2. The second part details the various methods used to collect and analyze data. It includes a section on statistical analysis, which involves identifying trends and patterns in the data.

3. The third part describes the implementation of a new system designed to improve efficiency and reduce errors. This system has been tested and found to be highly effective.

4. The final part of the document provides a summary of the findings and recommendations for future work. It suggests that further research is needed to optimize the current processes.

<p> 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 </p>	<p> 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 </p>	<p> 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 </p>	<p> 𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿 </p>
--	--	--	--

𐌲 𐌳 𐌴 𐌵 𐌶 𐌷 𐌸 𐌹 𐌺 𐌻 𐌼 𐌽 𐌾 𐌿
 𐍀 𐍁 𐍂 𐍃 𐍄 𐍅 𐍆 𐍇 𐍈 𐍉 𐍊 𐍋 𐍌 𐍍
 𐍎 𐍏 𐍐 𐍑 𐍒 𐍓 𐍔 𐍕 𐍖 𐍗 𐍘 𐍙 𐍚 𐍛
 𐍜 𐍝 𐍞 𐍟 𐍠 𐍡 𐍢 𐍣 𐍤 𐍥 𐍦 𐍧 𐍨 𐍩
 𐍪 𐍫 𐍬 𐍭 𐍮 𐍯 𐍰 𐍱 𐍲 𐍳 𐍴 𐍵 𐍶 𐍷 𐍸 𐍹 𐍺 𐍻 𐍼 𐍽 𐍾 𐍿

Alphabetum Glagoliticum, aliter Hieronymianum dictum.

Majus.	Minus.	Curr.	Nom. valor. N.	Majus.	Minus.	Curr.	Nom. valor. N.
Ⲁ	ⲁ	Ⲃ	az 1.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	on 80.
Ⲇ	ⲇ	Ⲉ	buki 2.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	pokoi 90.
Ⲋ	ⲋ	Ⲍ	widil 3.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	rci 100.
Ⲏ	ⲏ	Ⲑ	glagolje 4.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	slowo 200.
Ⲕ	ⲕ	Ⲍ	dobro 5.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	twordo 300.
Ⲗ	ⲗ	Ⲙ	jast 6.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	uk 400.
Ⲙ	ⲙ	Ⲏ	žiwite 7.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	fort 500.
Ⲛ	ⲛ	Ⲝ	sjelo 8.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	dir 600.
Ⲟ	ⲟ	Ⲡ	žemlja 9.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ot 700.
Ⲣ	ⲣ	Ⲥ	ize 10.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	szcza 800.
Ⲧ	ⲧ	Ⲩ	i 20.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	ci 900.
Ⲫ	ⲫ	Ⲭ	je 30.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	czern 1000.
Ⲯ	ⲯ	Ⲱ	kako 40.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	sza
Ⲳ	ⲱ	Ⲳ	ljudi 50.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	por
Ⲵ	ⲳ	Ⲵ	mislito 60.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	jet
Ⲷ	ⲵ	Ⲷ	nasz 70.	Ⲓ	ⲓ	Ⲕ	rus

Compendia Literarum ex N. S. Hohenfurt.

Ⲓ ⲓ Ⲕ ⲕ Ⲍ ⲍ Ⲏ | ⲓ cyril glagol.

Russici, qui politici seu civiles yocantur, ex ecclesiasticis orti, pro vario artificum conatu alii aliis elegantiores sunt. His nunc et Serbi, adjectis formis quibusdam propriis, utuntur. (Vide Parallelismum alphabeti Serborum cum viciniorum popularium et aliis cultioris Europae alphabetis, quem Vukii Lexicon Serbico-Germanico-Latinum p. LXIX. conspiciendum praebet).

§. V. A Cyrillico autem alphabeto, quo a medio seculo nono omnes Slavi graeco ritui addicti usi sunt, figuris plane differt alphabetum Slavicum, quod Glagoliticum seu etiam Bukviya appellatur. Voluit nimirum auctor ejus, incertus Dalmata, cyrillicum antiquum in compendium redigere, retentis quidem literarum nominibus, sed ductibus pro ingenio suo formatis, a priorum forma valde diversis, quos tabula III. exhibet. Hoc alphabetum clerici Dalmatiae, ut liturgiae suae Latino-Slavicae, recenter inventis literis conscriptae, auctoritatem conciliarent, mox a prima ejus inventionem, initio nempe seculi XIII., S. Hieronymo, quem, utpote Stridone natum, Slavum Dalmatam fuisse sibi persuaserant, tanquam inventori tribuerunt; hinc vulgo Hieronymianum appellari solet. Notandum vero, literas glagoliticis a cyrillicis differre primum valore numerico. Bukienim valet 2, Vjedi 3, Glagol 4, Dobro 5, Jest 6, pivjete 7, Zjelo

Zjelo, 8, Zemlja 9, lxe 10, I 20, Je 30, Kako 40, Ljudi 50, Mysljete 60, Naw 70, On 80, Pokoj 90, Rci 100, Slovo 200, Tverdo 300, Uk 400, Fert 500, xjer 600, Ot, quod figuram Psi refert, 700, wta 800, Ci 900, werv 1000. Differunt deinde etiam numero et ordine. Inter I et Kako, Je ad exprimendum latinum j insertum est; literae autem graecae ksi, psi, thita, et isija, tanquam inutiles plane omissae sunt, cum auctor literas ks pro g, ps pro ψ, t pro ϑ, u et i pro v scribere maluerit. Literam φ retinuit, cum ei latinum f respondeat. Nec enim nomina Felix, Fabianus, Fortunatus apte scribere potuisset, licet subinde φ graecum seu ph latinum in p mutet, scribendo Pilip pro Philippus. Unico o contentus, Ot rescidit, quod graeci ω figuram referret, quamvis nomen Ot retinuerit, illudque figurae ex ψ ortae tribuerit. Inter Jerr crassum et Jer tenue seu molle, codicum Cyrillicorum a Serbis scriptorum abusum secutus, nullum discrimen observavit; ita, ut nescias, utrum in voce *den* n pronunciandum sit, uti n solidum, an vero uti n liquidum. Cyrillicum m et κ figura una expressit, sequendo consuetudinem patriae suae, quia Dalmatae illo aevo Jazyk et jezyk proniscue pronunciassent videntur. E initio pro κ etiam in codicibus cyrillicis, recentioribus tamen, usurpatur. Hos imitatus Dalmata, Jest
gla-

glagoliticum initio vocum pro κ, et post consonantes pro ε puro adhibuit. Šca, cum in medio et fine apud Dalmatas ut illyricum ch, non ut u sonet, literae Ci praeponendum censuit. Solent autem u glagoliticum, dum hac litera sonum cyrillici u exprimere volunt. Dalmatae, tribus punctis notare, aut ei literam u praefigere. His defectibus alphabeti glagolitici mederi volentes Raphael Levakovich et Matthaeus Caraman, librorum liturgicorum correctores, variis signis literas glagolicas notarunt ad exprimendos sonos omnes, qui aptissime literis cyrillicis redduntur.

Hoc consilio opera Caramani Jadrensis Archiepiscopi Romae 1753 Bukvar Slavenskij literis tam cyrillicis quam glagoliticis editus est.

§. VI. Qui alphabetis e latino aut germanico formatis utuntur, uti Illyrii in Slavonia et Dalmatia, Croatae, Carnioli, Poloni, Bohemi, et Venedi Lusatiae, diversa ratione sonos Slavis proprios signant, eos nimirum, quos simplici litera exprimere non poterant. Cape exempla:

Cyrill.	Illyr.	Croat.	Carn.	Pol.	Boh.
з	z	z	s	z	z,
ж	x	s	sh	z	z
ц	s	sz	f	s	s
ш	sc	sh	fh	sz	ff, s
ч	c	cz	z	c	c
ч	cs	ch	zh	cz	c

Ve

8 Cap. I. §. VI. Literae Polonicae, Bohemicae.

Venedi Lusatiae Bohemos secuti ž pro m, aliqui etiam ž pro z retinuerunt, alii vero litera f pro z, ž vero pro y, β pro c, fch pro w, tž pro c utuntur.

In exprimendo w plerique multum variant. Poloni scribunt szcz, Croatae sch: шoчка, lucius, Pol. szczuka, Croat. schuka. Illyrii vero w pronunciant uti шт (sht, sct), hinc shtuka, sctuka, Serbice штыка. Bohemi quoque w in sst' mutant, quamvis Slovaci sc' seu ssc' adhuc servarint: Ohniss'te, ohnissce. Apud Carniolas plerosque terminatio isze (ишэ) viget pro iszcze (ишче). In Infinitivis in ши, et gerundivis in шш, аш, et in fine vocum мш, нш et similibus, Illyrii pro w amant ch, Serbi ж, cujus defectum alii per ть supplent; Poloni et Bohemi his in vocibus non nisi y pro w et pronunciant et scribunt.

Pro h Poloni, Bohemi, Lusatiae scribunt ch, cui Croatarum et Carniolorum h aequivalet. Illyrii quidem h scribunt pro h: hud, hoditi, uho, muha, suh, pro чoуд, чoдити, oуho, мшха, сшх, sed pronunciant ut latinum h. Serbi vero sonum h plane negligunt aut subinde in в mutant: yд, oдити, ybo, mya et myba, cyb, lege: ud, oditi, uyo, mua, muva, suv. Bohemorum autem h respondet slavico r: hora, ropa, mons. Si enim r hiante gutture efferatur, quod et Russorum aliqui

qui faciunt, facile in h transit. Pronunciant autem h pro r, praeter Bohemos, Sloyaci omnes, immo et Lusatae superiores. Polonorum sibilantes z', s', c', rhinesmusque in pronunciandis vocalibus a, e, slavicus literis nullatenus exprimi possunt. Literae rz respondet quidem slavicum ръ, sed sono longe diverso. Amant autem Poloni et Bohemi stridens rz in omnibus vocibus, in quibus ъ, aut vocales и, ѣ, а, ю, cum р conjunguntur: крило, krzidlo, рѣка, rzeka.

§. VII. Etsi Cyrillus literam в ante в, et ж ante з inseruerit, ingenio usus suo, aut Latinos et Armenos hac in re imitatus, noluit tamen ordinem alphabeti graeci in aliis ita turbare, ut sibilantes literas slavicas locis suis cum c conjungeret. Rejecit enim ч, ч, ш, ѡ, et signa ѡ, ѡ, uti et vocales affectas, ad finem post ѡ. Recta autem methodus eum omnino ordinem sibi vendicat, qui literarum cognationi et affinitati innitatur. Habita igitur ratione organorum, primam seriem constituent vocales purae, quas pulmonales liceat appellare. His mox palatinae seu vocales affectae subjiiciendae sunt.

Secunda series consonas labiales, tertia linguales, quarta dentales, quinta sibilantes omnes, sexta demum gutturales in tabula hic apposita conspiciendas praebet:

Vo-

Vocales.

I.	1.	а,	о,	оу.
			е.	ы.
			ї, н,	
	2.	ѣ,	ѣ,	юу seu ю.
		ѣ,	ѣ,	ѣж.

Consonantes.

II.	в,	б,	п,	м.
III.	н,	л,	р.	
IV.	ѣ,	т.		
V.	з,	ж.		
	с,	ш,	(џ)	
	ц,	ч.		
VI.	г,	х,	к.	

Literam ϕ , quam hic consulto exclusimus, quod non nisi peregrinis vocibus scribendis serviat, si quis seriei secundae inserere velit, locum inter $\в$ et $\к$ occupabit. Literas ζ , ψ , α , ν , utpote sonis peregrinis, non slavici, exprimendis aptas eodem jure hic exclusimus, quo in alphabeto cyrillico extra seriem ad finem rejectae, in glagolico prorsus exclusae fuere.

§. VIII. Vocalis ї , natura sua liquidissima, aliis vocalibus ita praefixa ut cum eis coalescat in unam syllabam, aequivalet latino et germanico j , adeoque naturam consonantis induit. Hinc syllabae нѣ ,

кѣ ,

ж, юу seu ю, uti *ja, je, ju* pronunciandae, pro diphthongis haberi non possunt. In fine vero post vocales alias appositum и, quando cum vocali praecedenti uno oris motu conjunctim effertur, diphthongum proprie sic dictam constituit. Tales sunt:

ай,	ой,	оуй
	ей,	зйй
	йй.	

Et praefixo і: ай, кй, юй.

Quo in casu и superne notari solet sigla, quam colliquescentem (слитная) appellant Grammatici.

Consona в, licet affinis vocali оу seu ъ, post vocales quascunque in fine posita diphthongos non efficit. в enim in terminationibus ав, ов, оув, ев, ив pronunciandum est eo fere modo, uti solet ante vocalem efferri, id est leni flatu, qui ad f latinum fere magis accedat, quam ad vocalem оу.

(a) Male igitur Meletius Smotriski, princeps Grammaticorum slavicoꝝ, et qui cum ducem secuti, inter Diphthongos non solum я, к, ю quas improprias nominarunt, immo et оу, зй retulerunt. Hinc syllabas оуй, ьйй Triphthongos, жйй plane Tetrathongum appellarunt, quod hanc e quatuor vocalibus (юуй) constare censuerint, cum tamen ж sit aequale graeco з, latino u, russo y, cui junctum и Diphthongum жй seu уй constituit. Diphthongos ав, тв et вй non nisi in graecis vocibus reperias.

§. IX. Orthographiam quod attinet, plura observanda veniunt. Primum circa vocales:

1. a solidum paucas admodum voces inchoat: a sed, акіе mox, аше si, акзи sicut. Pro аз in dialectis aliis olim аз in usu erat, unde hodiernum аз rejecto nimirum з. Supplet quandoque a vices vocalis liquidae м, ut in амо pro мамо quo. Post ж, ш, ч olim а scribebatur, nunc fere ubique а: юноша juvenis pro юноша, чашора pro чаш, отроча puer pro отроча; immo et post ц: оцја, срѣца, лица, pro оцја, срѣца, лица. Librarii Serbici male вса omnia, всак quilibet, pro вса, всак, item каа quae, pro каа seu каа scripsere.

(b) Signari solent non solum а, sed et reliquae Vocales omnes initio vocum (in antiquis codicibus etiam initio syllabarum) sigla quam тонкаа, id est ψιλη, appellant, quaeque Graecorum spiritui leni respondet: а, и, ѓ etc. In Bibliis stereotypo A. 1816 Petropoli impressis signum hocce editores Russi, Orthographiam dialecti suae secuti, penitus neglexerunt, quos utique, cum vocum nunc a se divisarum initia etiam sine signo facile dignosci possint, mihi quoque sequi licebit.

(c) Spiritum asperum (рѣсѣтаа, id est δασετα) plane non norunt Slavi, nec in ipsis vocibus quas Graeci aspirant: аа seu аа infernus, ааѣ. Recentiores tamen quidam, praecunte Meletio Smotriski, saltem voces ab ѣ incipientes aspero notandas censuere: ѣнакой etc.

2. ω et о non differunt sono, sed usu vario. ω scribitur a) in vocibus peregrinis: Іакωъ, Іωнѣф, іѣ quibus Graeci ω usurpant. In nimbo
има-

imaginum Salvatoris o wн est graecum o ωυ. b) in interjectione ω Vocativo praefixa; in Praepositionibus w, wк, w̄, et vocibus cum his compositis. Reperias tamen окрест, одежда, обзичай, область, облак, образ, in quibus praepositiones o et об secundum regulam w exigerent. c), non raro initio vocum aliarum in codicibus, ut wгнь, wцет, wн; rectius tamen alias огнь, оцет, ом. In antiquissimo Ibornik a. 1073 plane отъ pro w̄ legitur. d) in casibus pluralis numeri, quos, subtilius quam opus erat, distinguere volebant librarii: ex. gr. in genitivis вѡини militum, прорѡк, отрѡк, закѡнник, дѡлжник, quae in nominativo singulari scribuntur per o: воин miles etc. In genitivo in wк: жидѡв Judaeorum, non alia certe ratione quam ut distinguatur a possessivo жиѡв. Sic сѡт, genitivum a сто centum, distinguunt a сот fenus. In dativis in wм, ne terminatio eorum cum instrumentali singulari in ом confundi possit: законникѡм, бѣтеникѡм. Бѡлша, мнѡга nominativi plurales, generis neutrius, w amant, ob discrimen a feminino singulari болша, многа. Hoc modo nom. plur. глаголи verba, ab imperativo глаголи loquere differt. e) in adverbis ob discrimen adjectivorum in o desinentium: зѣлау valde, тамѡ ibi. f) denique in Genitivo singulari Pronominum et Adjectivorum, quem nimia cura ab Accusativo, ut eis videbatur,

secernendum voluerit: κρω ejus, σβλατω sancti. In formula οϣρω κρω οται κρω vidit eum pater ejus, primum κρω Accusativi vices sustinet, secundum vero κρω officio suo defungitur.

3. οϣ initio vocum, ϑ vero in mediis et ultimis syllabis scribi solet: οϣρωδϣ fragmentum. Compendii causa Russi pro οϣ usurpant ubique γ, quod et in Bibliis Slavicis novissime impressis initio vocum prima vice tentatum est.

(d) In libris Serbicus fere omni in loco οϣ, et non nisi rarissime ϑ legitur. In variis codicibus manuscriptis, antiquissimis aequae ac recentioribus, post consonantes ж pro ϑ legitur: ϣжка manus, вѣрж правж fidem rectam. Russorum Ік seu γ olim non nisi pro v scribebatur, praecipue in codicibus Serbicus; мγρσ unguentum, pro мρρσ. In Russicis tamen codicibus etiam antiquis γ subinde jam pro οϣ reperias: ϣγка etc.

§. X. Ab *Est* seu ε solido nulla vox slavica inchoatur. In manuscriptis antiquis et libris a Serbis editis initio vocum κ pro ε scribebatur; nunc compendii causa ε initio vocum scribitur, sed pronunciatur ut je. Inde factum est, ut ε, etiam sine praelixo ї; *Jest* nominaretur. ε et ε omnino non differunt nisi usu; ε initia vocum occupat: ε id, εи ei (feminae), εмδ ei (viro), εдд num, εψε adhuc. Praecipiant autem Grammatici etiam in medio vocum post consonas, sed non nisi tum scribendum ε, cum casus pluralis numeri a similibus singulari-

laris numeri distinguere volunt. Differt hac ratione Genitivus pluralis *отъ* a Nominativo singulari *отъ*, Dativus pluralis *мѣтарѣм* ab Instrumentali singulari *мѣтарѣм*, et plurales *вѣчи*, *двѣри*, *сестръѣ*, a Genitivo singulari *вѣчи*, *двѣри*, *сестръѣ*. Genitivus plur. *овиѣ* *ovium* scribitur per *ε*, quod ei nullus casus in singulari respondeat; plur. nom. *знаменѣа* autem per *ϵ*, quod ei Genitivus singularis *знаменѣа* similis sit.

ε igitur alias semper post consonas et vocales in medio et fine locum habet: *кѣрѣ* accipio, *мѣдѣ* mel, *кѣдѣте* eritis. Est autem inter *ε* et *ѣ* tanta affinitas ut post consonas varias *ε* saepius vices liquidae *ѣ* suppleat: *нрѣ*, *нрѣдѣ*; *врѣмѣ*, *дрѣво*, quae librarii Russici amant, pro *нрѣѣ*, *нрѣдѣдѣ*, *врѣѣмѣ*, *дрѣѣво*, quae Serbici codices constanter retinent.

§. XI. Vocalis *ѣ* ab *и* seu *і* ita differt, uti a solidum a liquida *и*. Igitur *ѣ* inter vocales solidas, *і* vero inter liquidas referri debet.

(c) Constat autem *ѣ*, uti in antiquissimis Codicibus scribitur pro hodierno *и*, e crasso *ѣ* (non e tenui *ѣ*) et *і*. Neglecto paulatim jam inde a seculo XIII. discrimine inter *ѣ* et *и*, librarii Serbici ubique *ѣ* pro *ѣ* scribere coepere. Hos imitatus auctor alphabeti glagolitici, excluso altero, unico *Jer* contentus fuit, nullius fere usus, nisi ad separanda ab invicem vocabula, quae obliam conjunctionem sine intermedio spatio scribebantur.

Notandum vero literam *ѣ*, seu, ut nunc scribitur, *и*, initio vocum nusquam occurrere. Sup-

po-

ponit enim consonam solidam praeceuntem crassius enunciandam. Differunt autem **ѣ** et **н** consonis junctae non solum figura, sed ipso significato et pronuntiatione. Crassius enim et durius sonant syllabae **ѣѣ**, **ѣн**, **нѣ**, **нн**, gracilius et mollius **ѣн**, **ѣн**, **нн**, **нн**, quarum discrimen facile observabis, si ore Polono aut Russico prolatas audieris. Simili modo differunt **нѣ**, **лѣ**, **рѣ** a **нн**, **лн**, **рн**. Stridentem syllabae **рн** sonum, Polonis, Bohemis atque Moravis communem, quem per **rz** exprimunt, alii Slavi prorsus ignorant; latum tamen **r** a tenuiori recte distinguunt Lusatae inferiores.

Ad discrimen hoc notandum interpres veteris testamenti Sorabici, Cotbusii 1706 impressi, Joh. Frid. Fritze, duplici figura literae **r** usus fuit.

Дѣ, **тѣ**, a **дн**, **тн**, vix alii melius quam Bohemi et enunciando et scribendo **dy**, **ty**, et **di**, **ti**, distinguunt. Immo et post sibilantes **з** et **с** discrimen inter **ѣ** et **н** observandum est. Post **ц** vero et densiores sibilantes **ж**, **ш**, **щ**, **ч**, locum suum **н** sibi vendicat. Post **г**, **х**, **к** vero non nisi **ѣ**, uti pluribus seculis constanter observatum fuit, et ipsa analogia exigit, scribendum est, etsi nunc in libris slavicis, quos Russi ediderunt, more Polonorum post gutturales **н** scribatur. **Clara haec sunt exposita literarum **ѣ** et **ь** functione.**

XII. 1. Characteres **ѣ** et **ы**, quos quidam literas aphonas (безгласная) dixere, Smotriskius conjunctim sonantes (припролажногласная) rectius appellavit, quod temperando sono consonantium syllabam aut vocem finientium inserviant. Crassius enim et durius sonant literae, quibus **ѣ** crassum (дебелое) affigi solet, tenuius autem et mollius, quibus **ы** tenue (тонкое) apponitur. Sic finales consonae vocum кровѣ tectum et кровѣ cruor, вонѣ foras et вонѣ in eum, ленѣ linum et лѣнь piger, оуглѣ angulus et оуглѣ carbo, маѣ venenum et маѣ esca, медѣ mel et мѣдь aes, перстѣ digitus et перстѣ humus, частѣ frequens et частѣ pars, atque aliarum plarium differunt:

2. Post literas **г**, **х**, **к**, nec tenue *Jer* (**ь**) nec **и** seu **ї**, locum habere potest, sed duntaxat crassum (**ѣ**): смѣгѣ nix, страхѣ metus, пророкѣ propheta. Hinc in accusativo plurali non **и**, sed **ѣ** scribendum erit: смѣгѣѣ, страхѣѣ, пророкѣѣ; minime vero, uti solet pro arbitrio librariorum polonizantium смѣгн, страхн, пророки.

3. Densiores vero sibilantes **ж**, **ш**, **ч**, uti et **ц**, postulant in fine **ь**: стражѣ custos, нашѣ poster, плищѣ strepitus, козлищѣ haedus, мечѣ ensis, врачѣ medicus, плачь fletus, жрецѣ sacrificulus, затищѣ lepus. Hinc post literas has **ѣ** locum habere non potest.

(f) Contra analogiam certe in libris impressis scribuntur пророцы in Nominativo pro пророци, сердцы in locali pro сердци, тецы in Imperativo pro теци, ницым in Dativo plurali pro ницим, чаюцым expectantibus pro чаюцим, et similia alia.

§. XIII. Quando vero post consonantes labiales, linguales, et dentales, et post sibilantes з et ц, scribendum sit ь, ex usu et pronunciatione, ex analogia grammatica, formis nimirum vocum et flexionibus, dijudicari debet. Usus ex. gr. docet scribendum et pronuciandum червь vermis, голубь columba, семь septem, осьмь octo, магіамь, аминь, день dies, конь equus, огонь ignis, моль tinea, вопль clamor, царь rex, зѣбрь fera, дождь pluvia, пать quinque, пѣть via, тать fur, зать gener, тесть socer, гость hospes, князь princeps, весь omnis, съ hic, unde et днесь hodie. De aliis index radicum consulendus erit. Analogia, et quidem regula discernendorum generum, docet, omnia Feminina in consonam desinentia exigere ь: сѣнь umbra, соль sal, дѣбрь vallis, падь spithama, плоть caro, радость gaudium, смерть mors.

§. XIV. Sunt tamen et Masculinorum derivatorum formae quaedam, uti ень, ель, арь, quae ь amant: камень lapis, спаситель salvator, мзитарь publicanus; item Adjectivorum possessivorum, quae a Substantivis ore ь et ень formantur: белѣждь cameli, Фараонь Pharaonis, Оіѡнь Sionis,

nis, ІАКШВАЪ Jacobі, орлъ aquilae, Господень Domini.
 Adde исполнь plenus, свобода liber, чужда alienus.

Cum Imperativi flexio и postulet, in аросо-
 patis дажда da, виджда vide, ь retentum fuit, ab-
 sorpti и indicium. Idem dicendum de persona
 tertia singularis et pluralis кств, имать, сств, et
 paucis aliis anomalis.

(g) Olim omnium verborum personae tertiae in ꙗ
Jer molli, non ut hodie crasso notabantur: БУДЕТЬ
 БУДУТЬ. Participiorum autem passivorum terminatio
 in и signo ꙗ finitur: ПИТАЕМЪ, ТВОРИМЪ, non ПИТА-
 кмь, ТВОРИмь, ut Grammatici subtilius distinguere
 haec tempora volebant a persona prima pluralis. Post
 ж vero in Locali et Instrumentali codices antiquissimi
 constanter ь affigunt: въ томь, въ нѣмь, тѣмь,
 тѣмьже, прѣдъ нимь, кзѣмь словомь. Joann. 1, 7
 recte olim legebatur: да вси вѣрѣ имѣтѣ имь, ut omnes
 crederent *per eum*, non кмѣ, ut librarii locum hunc foede
 corruerunt, male supponendo имь esse Dativum plu-
 ralem. Dativi certe pluralis in имѣ et омѣ constanter
 crasso ꙗ distinguebantur a casu singulari: имѣ eis,
 оцакомѣ patribus, оученикомѣ discipulis.

§. XV. Rarius nunc post literam aut sylla-
 bam primam in medio vocum ь scribi solet. Prae-
 ter voces польза utilitas, et польздю, свидѣтель-
 ство testimonium, лстити seducere, vix alias in
 Bibliis récenter impressis reperias. In antiquis li-
 bris, praecipue manu exaratis, plura occurrunt,
 ut: тѣма tenebrae, сѣдѣка judicium, татѣка fur-
 tum, соньмѣ synagoga. His adde ex antiquissimo
 codice, in quo alias ꙗ et ь exactissime distingui so-

Ient, правьда justitia, славынзый gloriosus, кдиньство unitas, їдольскзый idolis proprius, горьскзый montanus, адьскзый infernalis, крашьно cibus, помощьник adjutor, et centena alia.

(h) In eodem codice non solum смертъ, плоть, sed etiam съмъртъ, пльть scriptum invenitur. Superplevit enim vocalem о non raro crasso ꙗ, е vero leni ъ. Sic исплнь, кръвь, дълго russo more legendum est исполнь, кръвь, долго; оцьтꙗ vero et мъртъцьцъ uti оцет, мертвецъ. Serbici codices in his minus accurati sunt, cum inter ꙗ et ъ discrimen a multis seculis non observent, ubique ъ leni utentes: съмъртъ, quod absorbendo vocalem euphonicam Russorum, pronunciant смртъ; etsi in glagoliticis libris subinde семертъ scriptum invenias.

§. XVI. Solebant autem etiam оpe ꙗ compositae voces a simplicibus distingui. Aliud certe est съѣтъ lux, aliud съвѣтъ consilium (Russice совѣтъ), quod ex съ cum, et radice вѣтъ sermo constat. Sic съвѣтъ (совѣтъ) conscientia ex съ et вѣтъ. На сгратионе disjunguntur etiamnum praepositiones separabiles a voce sequenti, cui praefigi solent: въ град in urbem, съ мною tecum, прѣдъ нимь, ante eum. Nunc usus obtinuit, ut praepositiones въ, къ, съ, item изъ, безъ, надъ, прѣдъ, signo Jerik' notentur: ъ, к, ѓ, изъ, надъ, nisi euphoniae causa potius о pro ꙗ assumant: во, ко, со, прѣдо etc. Idem valet de conjunctione нъ verum, cui Russi apponunt о, Serbi vero а: но, на. Pro отъ ab, ubique ѿ in libris impressis legitur. In compositis ꙗ
прае-

praepositionibus affixum plane jam omitti solet: **вселити про вѣселити**, **изведѣ про извѣдѣ**, **воздвигнѣ про воздвигнѣ** etc. In **предидетѣ** tamen **пред** sigla *Jerik* notatur.

(i) A *Jerik* differt sigla *Pajerk* ^, qua olim in impressis libris, docente Smotriskio, suppletum fuit lene ъ: **перстѣ** pro **перстѣ**. Idem monuit lineolam lenientem quibusdam vocibus imponi: **полнѣи** (а **поле**), **вонѣже**, **сонѣмѣ**, **хвалѣный**, **сѣдѣка**. Sed has literas si quis accuratius exprimere velit, nunc potius iis affigendum erit lene ъ: **вонѣже**, **сонѣмѣ**. Obiter hic notandum, in Bibliis nuper impressis voces **вонѣ** et **вонѣже** male hoc modo dividi: **вѣ онѣ**, et **в онѣже**. Nam vocalis о non ad **нѣ**, sed ad **в** referri debet. Sicut enim **манѣ**, ex **на** et **нѣ** (pro **и**) constat, ita **вонѣ** ex **во** et **нѣ**: ideoque si dividenda sint, pro **вѣ онѣ**, **вѣ онѣже** scribendum erit **во нѣ**, **вонѣже**, cum orta sint ex **во и** in eum, **во иже** in quem, mutato **и** in **нѣ**.

§. XVII. Quotiescumque **са** verborum personis consona finitis pressius apponitur, nullo њ opus esse senserunt jam alii. Scribunt enim **речетѣса**, **мнитѣса**, **ѡберзѣтѣса**, quin inter finalem literam **т** et **са** interponatur њ. Eodem modo **кто** scribitur, quod veteres ope њ disjungebant: **кѣтѣо**. Cum igitur singulas inter voces, quae olim uno tenore scribebantur, nunc etiam spatia relinquuntur, ac literae mollius pronunciandae leni ъ signentur, videtur et mihi superfluum finem vocum crasso њ notare, cum illud ubique supponi debeat, ubicumque lene ъ locum non habeat. Manet tamen func-
tio

tio illius ante і in constituenda vocali solida *Jery* (ѣ) admodum necessaria.

(k) Vis nominum крѣ seu ѣрѣ et крь seu ѣрь, quae Cyrillus figuris ѣ et ѡ imposuit, in eo consistit, quod sono diverso finalis literae ѣ functionem signorum ѣ et ѡ, Armenorum R duplex, asperum et dulce, fortasse respiciens, exprimere voluerit. Huic discrimini explicando exemplum satis aptum praebent non solum vocabula крѣ vehemens, et крь fruges vernae, sed et plura alia, utи вѣлѣ et вѣль, вѣлѣ et вѣль, дѣлѣ et дѣль, лѣтѣ et лѣть et omnia alia in consonas ejusmodi desinentia, quae subinde durius, aliquando lenius sonant, ideoque utriusque signi ѣ et ѡ capacia sunt, nimirum к, б, п, м, н, л, р, д, т; his enim pro vario soni temperamento et ѣ et ѡ affligi solet.

§. XVIII. In regulis de scribendo. ѡ et и, quas diligenter collegit *Abraham Mrazovics*, et in Grammatica sua in usum Serborum scripta clare exposuit, cum eae et rectae pronunciationi syllabarum radicalium, et analogiis formationum et flexionum atque communi usui innitantur, nihil fere est, quod jure reprehendam, duabus tamen exceptis, quae auctoritati librorum novorum a Russis editorum nimium tribuunt.

Quarum una praecipit, scribendum ѡ post и, quod et codicibus antiquis et ipsa analogia refelitur. Si namque ex. gr. рас in Nominativo plurali и, non ѡ, postulat, certe et агнѣи, лиѣи, мѣчѣи, uti haec in Serbicis libris antiquitus impressis recte exarata leguntur, scribendum erit.

Altera и post г, х, к pro ѡ, ponendum docet. Codices autem antiqui tam Russici, quam Serbici omnes, immo et libri liturgici seculo XVI. a Serbis impressi constantissime post gutturales has, analogia id exigente, ѡ scriptum exhibent: гѡкнѡ, книги, врагѡ, грѣхѡ, вѣкѡ, ликѡ, мѡкѡ.

(1) Non ignoro, post alias consonas in codicibus Serbici и et ѡ confundi saepius ita, ut винѡ pro вынѡ *semper*, любѡм pro люким, обѡмнѡ pro обилнѡ, обѡтель, (quasi a быти derivatum esset), pro обитѡль, *habitatio*, (ab об et вѣтати *habitare*), imo subinde et Imperativi избавѡ, помозѡ pro избави, помозѡ male scripta legantur; in eo tamen, quod orthographiam codicum antiquorum analogiae innixam, quoad ѡ post gutturales г, х, к, illaesam servarint, libri Serbici novis Russorum inventis praeferendi sunt.

§. XIX. Vocales и et ѣ non nisi usu differunt.

Ponitur autem и:

1. Initio vocum Slavicarum: и et, ѣ eum, ии alius, иже qui, ити ire, истина veritas.

2. Occupat syllabas omnes, in quibus radix ipsa, aut formationis et flexionis analogia ѡ non existit: вѣти caedere, ми mihi, ни non, ти tibi, a quibus utique discernuntur быти esse, мы nos, мы nos *Accus.*, ты tu.

3. Diphthongi omnes in fine postulant ѣ: велѣѣ, мой, рай paradisi.

Peregrina servant ѣ: Іѡда, іѡда, іромѡ, іерей sacerdos, крѣпѣ liliū. Huc referrī potest вѣно, quamvis et винѡ recte scribatur. Roma urbs mutata in и: Рим.

tio illius ante і in constituenda vocali solida *Jery* (ѣ) admodum necessaria.

(k) Vis nominum крѣ seu ерѣ et крь seu еръ, quae Cyrillus figuris ѣ et ѡ imposuit, in eo consistit, quod sono diverso finalis literae р functionem signorum ѣ et ѡ, Armenorum R duplex, asperum et dulce, fortasse respiciens, exprimere voluerit. Huic discrimini explicando exemplum satis aptum praebent non solum vocabula крѣ vehemens, et крь fruges vernae, sed et plura alia, utи вель et вель, вѣль et вѣль, данѣ et дань, мѣѣ et мѣѣ et omnia alia in consonas ejusmodi desinentia, quae subinde durius, aliquando lenius sonant, ideoque utriusque signi ѣ et ѡ capacia sunt, nimirum в, б, п, м, н, л, р, д, т; his enim pro vario soni temperamento et ѣ et ѡ affigi solet.

§. XVIII. In regulis de scribendo ѡ et и, quas diligenter collegit *Abraham Mrazovics*, et in Grammatica sua in usum Serborum scripta clare exposuit, cum eae et rectae pronunciationi syllabarum radicalium, et analogiis formationum et flexionum atque communi usui innitantur, nihil fere est, quod jure reprehendam, duabus tamen exceptis, quae auctoritati librorum novorum a Russis editorum nimium tribuunt.

Quarum una praecipit, scribendum ѡ post и, quod et codicibus antiquis et ipsa analogia refelitur. Si namque ex gr. ρακ in Nominativo plura: ли и, non ѡ, postulat, certe et агнѣи, лиѣи, мѣчѣи, utи haec in Serbicis libris antiquitus impressis recte exarata leguntur, scribendum erit.

Al-

Altera и post г, х, к pro ѡ, ponendum docet. Codices autem antiqui tam Russici, quam Serbici omnes, immo et libri liturgici seculo XVI. a Serbis impressi constantissime post gutturales has, analogia id exigente, ѡ scriptum exhibent: гѡкнѡ, книги, врагѡ, грѣхѡ, вѣкѡ, ликѡ, мѡкѡ.

(1) Non ignoro, post alias consonas in codicibus Serbici и et ѡ confundi saepius ita, ut винѡ pro вынѡ *semper*, любѡм pro люким, обѡмнѡ pro обилнѡ, обѡтель, (quasi a быти derivatum esset), pro обитѡль, *habitatio*, (ab об et вѡтати *habitare*), imo subinde et Imperativi изѡбавѡ, помозѡ pro изѡбави, помозѡ male scripta legantur; in eo tamen, quod orthographiam codicum antiquorum analogiae innixam, quoad ѡ post gutturales г, х, к, illaesam servarint, libri Serbici novis Russorum inventis praeferendi sunt.

§. XIX. Vocales и et ѣ non nisi usu differunt.

Ponitur autem и:

1. Initio vocum Slavicarum: и et, ѣ eum, ии alius, иже qui, ити ire, истина veritas.

2. Occupat syllabas omnes, in quibus radix ipsa, aut formationis et flexionis analogia ѡ non exigit: быти caedere, ми mihi, ни non, ти tibi, а quibus utique discernuntur быти esse, мы nos, ѡ мы nos *Accus.*, ты tu.

3. Diphthongi omnes in fine postulant ѣ: велиѣй, мой, рай paradisus.

Peregrina servant ѣ: ѣда, ѣдѡм, ѣром, ѣрей sacerdos, крѣпъ liliium. Huc referri potest ѡно, quamvis et вино recte scribatur. Roma urbs mutata in и: Рим.

Amant et voces slavicae *ї* ante vocalem aliam: *вїю*, *вїеши*, а *вїти*, *спасенїе* *salus*, *знаменїа* *signa*. Eximit Smotriskius composita ex *при*, uti *прїемлю*, *прїятно*, sed etiam in his et aliis *прї* ante vocalem usurpatur: *прїити*, *прїимѣ*, *прїяти*. Legitur tamen *при* in Bibliis ante *ω*: *прїшкращѣ*, *прїшкщяю*. Arbitraria sunt haec. In Ostrogiensi Bibliorum editione plane *ѣдинѣ* pro *ѣдинѣ* scriptum reperies. *мїр*, olim *весьмирѣ*, *tundus*, а *миррар*, non quidem in manuscriptis, sed in impressis libris distingui solet. *мврѣ* ab utroque differt et genere et vocali *ѣ*, quia origine graecum est. Exigunt et alia graeca *ѣ*: *порѣѣра*, *крѣстала*.

Pronomen *ї* *eum*, pronunciari mollius, quam conjunctionem *и* et, nimirum uti *ї*, jam Smotriskius docuit, et Caramanus confirmat. Bohemi ex *ї* diphthongum *jej* formarunt.

(m) In antiquissimis codicibus post vocalem scribitur *и*: *тѣи*, *какои*, *пропашаи* crucifixerunt *eum*; post consonas solidas *и*: *поставилѣ* *и* posuit *eum*, *вѣнчалѣ* *и* coronavit *eum*, *прїятѣ* *и* accepit *eum*; post liquidas autem, ex. gr. post *ть*, *и* et *и*: *глаголють* *и* *жива* dicunt *eum* *vivum*, *да помажють* *и* ut unguant *eum*. In iis etiam *и* pro *ї* locum habet: *мнии* minor, *велии* magnus, *от двѣри* а *foribus*, *третии* tertius, *прочиии* reliquis. Sic etiam *спасенїе* pro *спасенїе*.

§. XX. Inter Vocales affectas, quas liquidas appellare liceat propterea quod cum *ї* colliquescant,

hoc

hoc discrimen observandum est, ut *т* et *к* initio vocum, *а* vero et *ѣ* post consonas scribantur. ю autem supplet et юу et ѣж tam initio, quam in fine syllabarum. Igitur scribendum *т* eos, тако quia, *т*МОЖЕ quo, *т*ЗЫК *gens*, a quo nimis subtiliter distinguunt quidam *linguam*, scribendo *а*ЗЫК.

In medio autem et fine *а*: *т*А te, *с*А se, *и*МА nomen, *б*ЛАДА deliramenta, *д*РАХЛЫЙ moestus, *т*ВОРАТ faciunt, *в*ИДАТ vident, *м*ОА mea, *т*ВОА tua, *с*ВОА sua. Sic et *б*РАТІА fratres, *с*ТОАТ stant; quae tamen, quia syllabam inchoant, melius in manuscriptis scribebantur per *т*: *с*ТОМТ, *с*ѢМТИ serere, *б*ОМЗМЬ timor. Serbici libri antiqui plerique solum *т* norunt, neglecto prorsus *а*. In iisdem frequenter *а* purum post vocales supplet *т*: *с*МІА serpentis, *а* *с*МІЙ, pro *с*МІТ oratione seu, ut Russici editores amant, *с*МІА, *ч*ИСТАА munda pro *ч*ИСТАА. Confer. §. IX. 1.

(n) Quamvis in impressis libris adhuc *коша* corpinos, *оужа* funes, reperias, tamen post densiores sibilantes pro *т* scribi solet *а*, praecipue in personarum plurali: *в*ѢЖАТ, *с*ЛЫШАТ, *м*ѢЧАТ. Pro *а* seu *т* in talibus Serbi amant et scribunt *е*: *в*ѢЖЕТ, *с*ЛЫШЕТ, *м*ѢЧЕТ. Sic et pro *т*ЗЫК pronunciant *к*ЗЫК, et a quinque et pluribus seculis pro *ма*, *та*, *са* scribunt *ме*, *те*, *се*, ubique fere pro *а* substituendo *е*. Igitur *по*КТ pro *по*МТ, *п*ЕТЬ pro *п*АТЬ, *м*ЕСО pro *м*АСО, *и*МЕ pro *и*МА, *в*РѢМЕ pro *в*РЕМА, *к*НЕЗЬ pro *к*НАЗЬ, *к*ЛЕТВА pro *к*ЛАТВА, *з*РЕ, *з*РЕЩЕ pro *з*РА, *з*РАЩЕ, *ж*ЕЛО aculeus pro *ж*АЛО, *ж*ЕЖДА sitis pro *ж*АЖДА, *ч*ЕДО pro *ч*АДО seu *ч*АДО proles. Rarius in quibusdam vocibus *ѣ* initio pro *т* legitur: *ѣ*КО pro *т*КО, *ѣ*ЗВА pro *т*ЗВА vulnus; in fine

sine vero pro *к* feminino: *дѣво непорочнаѣ* virgo sine macula, et pro *к* neutro plurali: *врата вѣчнаѣ* porta aeterna. Confunduntur hic *к* et *ѣ* eo fere modo, quo Glagolitae *ja* suum in aliis uti *ja*, in aliis uti *je* pronunciare solent. Vice versa *нѣнѣ* codices Serbici, etiam impressi, pro *нѣнѣ* legunt.

§. XXI. *к* initia vocum et syllabarum in antiquis manuscriptis occupat, pro quo tamen compendii causa in libris minus antiquis *ε* locum obtinuit: *ѣдин* pro *кдин*, *твоε* pro *твок*.

ѣ vero post consonantes scribitur. Admittunt autem quandoque, siquidem pronuntiatio ipsa id postulet, consonantes pleraeque liquidam hanc vocalem et quidem labiales omnes: *вѣк* seculum, *вѣно* dos, *вѣра* fides, *вѣг* fuga, *вѣл* albus, *вѣс* daemon; *пѣна* spuma, *пѣти* canere, *пѣназь* numus, *пѣхота* pedites; *мѣра* mensura, *мѣсто* locus, *мѣх* uter. Linguales et dentales similiter: *нѣм* mutus, *нѣдро* sinus, *нѣкто* aliquis; *лѣто* aestas, annus; *лѣность* pigritia, *лѣха* agri portio, *лѣпота* decor, *рѣна* rara, *рѣзати* scindere, *рѣчь* sermo, *рѣшити* solve; *дѣва* virgo, *дѣд* avus, *дѣло* opus, *дѣти* proles, *тѣло* corpus, *тѣшити* consolari, *тѣсто* massa. Nec nonsibilantes *з*, *с*, *ц*: *зѣла* valde, *зѣница* pupilla, *сѣмя* semen, *сѣвер* septentrio, *сѣть* laqueus. Densiores autem sibilantes atque gutturalis respuunt liquidam hanc vocalem; excepto tamen

men nomine literae х̅ѣр, quod post х̅ exhibet ꙗ̅ pro ꙗ̅ aut м. Est enim х̅ыр̅ apud Slovacos clamor.

(o) Non sunt reticenda exempla, in quibus ꙗ̅ post ж, ш et џ scriptum legitur. Luc. 24, 29 occurrit in antiquo codice осажѣте̅ palpate pro осажите̅, quod nunc impressi libri habent. Alterum exemplum Psalm. 77, 46 habetur, ubi pro antiquo срисивн̅, quod in Psalterio a Serbis, Venetiis, 1561 impresso, graeco ἐρσιβη̅ respondens, adhuc legitur, Russici editores vocem ржѣ̅ i. e. *aerugini* substituerunt. Est autem omnino vitiosa haec inflexio. Nam ржа, si slavice declinetur, in Dativo post ж, uti et post alias densiores sibilantes non admittit ꙗ̅, sed и̅ adoptat. Exempla pro шѣ̅ et џѣ̅, quae e Smotriskio adduci possent, sunt Duales feminini нашѣ̅, чтѣшѣ̅, чеѣшѣ̅: sed hos duales nemo probaverit. Nam in probis exemplaribus duales feminini post ш et џ in и̅ desinunt. Et quod recte olim Matth. 24, 41 legebatur двѣ̅ мелющн̅, male nunc substituto мелющѣ̅ correctum est.

§. XXII. Apud Russos, licet in plerisque vocibus м̅ retinuerint, usus obtinuit, ꙗ̅ initio earum vocum scribendi, in quibus olim м̅ legebatur: ꙗ̅здн̅ть pro м̅здн̅ти vehor, ꙗ̅ст̅ь, ꙗ̅м̅ь pro м̅ст̅и, м̅м̅ь, edo. In discrimine vero inter ꙗ̅ et м̅ post consonas observando negligentiores sunt.

(p) Hinc opusculo singulari, Petropoli 1815, 8vo. impresso, quod et regulas, quandonam scribendum sit ꙗ̅ pro м̅, et indiculum vocum, quae ꙗ̅ postulant, continet, sibi consultum voluere. Si auctor voces in eo collectas non a literis initialibus, sed ab iis consonis, cum quibus ꙗ̅ immediate connectendum est, in ordinem redeisset, non opus fuisset Composita sub praepositionibus singulis toties repetere. Posuissem ego primum eas voces, quae post primam radicalem ꙗ̅ habent,

сх̅

ex. gr. вѣтъ, et sub hac omnia composita, utи увѣтъ, отвѣтъ, навѣтъ, завѣтъ, сзвѣтъ (совѣтъ). Deinde adduxissem eas voces in quibus в secundam radicalem constituit, ex. gr. говѣтъ, свѣтъ, цвѣтъ et has quidem ordine alphabetico. Hac ratione uno quasi obtutu cognoscere licuisset ѣ post в, к, п et alias consonas poni solitum, quin opus fuisset singulas alphabeti literas percurrere.

§. XXIII. Licet nunc plerique Slavorum meridionalium discrimen inter ѣ et е sola pronuntiatione non percipiunt, sunt tamen provinciae quaedam, in quibus recta pronuntiatione slavica adhuc viget, ita ut pro *vera, svet, bel, mera, sneg,* et pronuncient et scribant *vjera, svjet, bjel, mjera, snjeg*, id est: вѣра, свѣтъ, бѣла, мѣра, снѣг.

(q) Amant inter eos aliqui et diacresim, resolventes ѣ in iе, ita quidem, ut pro вѣла, лѣп, duae syllabae percipiuntur: кiела, лiеп, lege *bijel, lijep*. Carnioli ѣ post consonas non norunt amplius, sed sonum vocalis e acunt more suo in ejusmodi syllabis, quae in Slavica veteri lingua ѣ exigunt: véra. Poloni subinde ѣ in ja mutant: biały pro бѣлый. Bohemi, qui ѣ et е satis accurate distinguunt, post l non nisi e usurpant: leto pro лѣто.

§. XXIV. Vocalis ю pro юу et ѣ et initio vocum et in medio post vocales et consonas in usu est: ю eam, юг auster, юность juvenus, юдѣже ubi. Saepe et alia, quae ab оу incipiunt, scribuntur per ю: юза, юзник pro оуза, оузник, юже pro оуже, южика cognatus et cognata, pro оужика, юродъ pro оуродъ. Adde юдоль vallis, quam vis ex оу et дол compositum sit. ютро, mane, Ser-

Serbici codices legunt, оутро vero Russici, in quibus plane оун, оуноша pro юн, юноша reperias.

(r) Characterem ѣ obsoletum initio et in medio vocum licet reperire in antiquissimis codicibus: ѣзами, вѣроѣ, тѣчьѣ et тѣчьѣ (точію).

(s) In Serbico codice A. 1324 etiam неювидим pro неюувидим reperi. Sed talia negligentiae potius librarium tribuenda censeo, quam ut credam, sic pronunciata fuisse.

Syllabum radicum si percurras, non nisi post a vocalem ю inveneris, et quidem post primam consonam radicalem in люкити diligere, людіе homines, populus, лют ferox, post secundam vero in блюдо discus, блюстѣ attendere, плянѣ, плябати spuere.

(t) In antiquis codicibus post sibilantes ш, ч, scribitur ю pro hodierno ѣ: шюм sonitus, чюти sentire, чюдо res mira, идѣшю, сѣвшю. Adde тышюци mille, quod codices Serbici pro Russico тышца legunt. Supponendum itaque post densiores sibilos ubique ю, licet nunc ѣ usurpetur, praecipue in prima persona singulari et tertia plurali: сѣжю pro сѣждѣ judice, помажю ungam et помажють ungent, слышю audio, пишю scribo, нишю quaero, плачю fleo.

In declinationum casibus non solum post л, sed etiam post alias consonas, eas nimirum quae in Nominativo vocali liquida aut ѣ finiuntur, ю locum habere solet, ex. gr. in Dativis: свазню captivo, а Nom. свазень, свѣдѣтелю testi, царю regi, князю principi, врачу medico. In Accusativo feminino: стезю semitam, всю оиднѣ а весь.

(u)

(u) Olim semper post ж, ш, ч: мрежю, дшю, притчю, quorum Nominativus in л pro а terminabatur: мрежа, дшла, притча. Subinde etiam post и: пшеницю triticum, санцю soli, а санце.

Respuunt autem ю labiales, ita quidem, ut ubi formatio ю postulat, literam л interponant. Formatur hoc modo ore ю, prima persona пвлю а пвити, люблю а любить, кдплю а кдпити, ломлю а ломити.

§. XXV. Diphthongis, quas §. VIII. nomina vimus, illustrandis, cum et in syllabo radicum, et in formatione nominum atque alibi exempla inveniantur, pauca hic sufficient.

ай: рай paradisus, край margo.

ой: рой examen arum, зной aestus.

уй: уй seu оуй avunculus, крагдй miluus, поми-
лдй miserere.

шй: второй secundus, старшй senex.

ей: сей hic, бывшей, ei quae fuit.

йй: сйй hic, велйй magnus, тшйй vacuus.

пай seu ай: пайце ovum, пріемлай accipiens.

кй seu фй: кй ita, старфй senior, имфй habe-

юй lege јуј: воюй pugna, воюйте pugnate, утре-
нюй, упренюйте, аб утренебати mane surgere.

In peregrinis recte libri impressi av et ev ser-
vant:

av: Август, Клавдйй, Павел.

ev: Бва, Бвфрат, Бвнѣх, Бвтвх.

Sic

Sic et εἴραϊε, licet v. ut в pronuncietur: *evan-
gelije*. Pro вѣ exemplum aliud non suppetit quam
стахуѣ е graeco σάχυσ.

(x) In manuscriptis pro v saepissime в scribitur:
КЛАВДІИ, ПАВЕЛ. PRO LEVĪ plane ЛЕВГІ, inde ЛЕВГІТСКЫЙ,
ШІ КУГА, ЕВГА pro EVA, inde ЕВЖИН.

§. XXVI. Circa consonantes recte praecipiant
Grammatici, ne confundantur eae literae, quae so-
no sibi similes sunt. Nolunt igitur ФАЛА scribi
pro ХВАЛА laus, НОКТИ pro НОГТИ ungues, ХРЕСТ
pro КРЕСТ стух, ИЩЕТНЫЙ pro ИСЧЕТНЫЙ. Mrazo-
vics indiculum ejusmodi vocum in gratiam disci-
pulorum conguessit, in quo etiam sequentes repe-
riās: БОГ deus et БОК лatus; БОЛК lupus et БОЛУВ
magus, ГЛАЗ oculus (apud Russos duntaxat, non
alios) et ГЛАС vox, ГРЕК Graecus et ГРѢХ pecca-
tum, ЛЪГ прatum (apud Russos duntaxat, ЛЪГ
enim apud Veteres est lucus) et ЛЪК arcus, МАХ
vibratio et МАК papaver, МЪКА farina et МЪХА
musca. Sed haec quis facile confundere audeat?
Distingui quoque voluit, ut jam alii, κάμηλον ani-
mal БЕЛЕБЪД, а камѣλω fune nautico БЕЛЕБЪД, cum
tamen БЕЛЕБЪД nihil aliud sit, quam corruptio vocis
БАЛЕБЪД. Sunt autem et alia, quae moneamus.

1. Pro ПЧЕЛА apis, quod editi libri habent,
in antiquissimis codicibus БЧЕЛА legitur. Sonum
literae в in hac voce servant Carnioli scribendo

bu-

buzhela, aut transpōsitis literis **κ** et **ϣ**: zhebela. Bohemi mutarunt **κ** in **в**: wčela, i. e. вчела. Serbi omisso **п** pronunciant чела, alii tamen Illyrii **п** retinere et пчела dicunt, uti et Russi, Poloni **п** quidem servant, sed **ϣ** mutarunt in **szcz**, et more suo vocalem **e** in **o**; pszczola, i. e. пшчола, пшчол.

2. Pro **v** graeco, quando uti **в** sonat, scribi frequenter **в** jam monuimus: **εββδλ** pro **εβδλ**. Probanda tamen Editorum cura in rite scribendis nominibus propriis, quae **v** postulant.

3. **Αγγλ** editores Bibliorum, Graecorum morem secuti, scribunt, quamvis *angel* pronuncian- dum sit. Codices autem antiqui etiam **ΑΝΓΕΛ** exhibent.

4. **Тешко** pro **Тешко**, id est **ш** pro **ж**, in codicibus Serbicus subinde scribi non est probandum, cum **Тешек** seu **Тажек** *gravis* sonum literae **ж** clare demonstrat.

5. **s** literam superfluum censuit Smotriskius et alii, cum ejus vices **з**, quod pronunciatione non differt, supplere ubique possit. Mos tamen obtinuit, ut in codicibus manuscriptis et editis quarundam vocum initia potius **s** occupet, quam **з**. Tales sunt: **свѣзда** stella, **свѣрь** fera, **сѣи** olus, **сѣо** malum et composita ex **сѣо**, **сѣи** aut **сѣи**a serpens, **сѣлк** herba, **сѣница** pupilla

сѣлѣ

сѣлау valde, quo nomine et ipsa litera *s* appellatur.

(y) In prima Bibliorum editione Ostrogii A. 1581 curata etiam in aliis vocibus *s* occurrit, ex. gr. in отверси ab отвергъ *rejeciam*, quasi ad distinguendum Imperativum hunc a simili отверзи ab отверзъ *aperiam*. In psalterio a Serbis, Venetiis 1561, edito plane КНЕSEM PRO КНЕЗЕМ (КНАЗЕМ) legitur:

6. Litera *з* in praepositionibus из, въз, кез, низ, раз, licet ante plerasque consonas sonum sibi proprium servet, tamen ante *п, т, х, к, ц, ч*, aciori sono profertur, in quo casu *с* pro *з* scribi solet: распят crucifixus, бесплътный sine carne, испустити emisit, възток oriens, исход exitus, нисхождъ descendo, искупити redimere, исцелити sanare, исчезнѣ. Literas *сч* vero contrahunt librarii in antiquis codicibus in *щ*: ищезе pro исчезе, ищресл pro исчреслсеи изчресл, ищреба pro исчреба. Eodem modo *щ* pro *сч* legitur in vocibus ex кез compositis: кещестен, кещислный, quae tamen ab editoribus librorum Slavicorum probari non poterant. Immo et optandum foret, ut из, ac reliquae praepositiones litera *з* terminalae, ante omnes consonas per *з* scriberentur.

7. Зѣ hic, et здрав *sanus* in omnibus libris nunc obvia sunt. Veteres tamen etymologiam respicientes *с* constanter servant: сѣ, сдравъ, сдравик, *sanitas*. Qui sequentem literam respici-

с

шт

unt, etiam з вогом про с вогом scribere malunt, quod nemo probaverit, nisi Polonus et Carniolus.

8. Literam ѣ pro я in voce оуѣстити pro очистити amant libri Serbici et Glagolitici. Iidem тѣжда про чѣжда a multis jam seculis retinent.

9. Pro ѡ in antiquissimo изборник seculi XI. saepissime occurrit шт: извлѣшти про извлѣши, ноштыж про ношю, сѣште про сѣше, аште про аше, кште про кше, хоштете про хошете, прѣльштакть про прелцакт, et, quod mirum, in vocibus штѣждам et штѣжа про чѣжда, cum quo tamen et ѡда conferri potest.

10. Gutturales г, х, к nemo facile confuderit, qui rectam earum prononciationem novit. Pro гдѣ tamen veteres codices кдѣ legunt, et recte quidem spectato vocis etymo, quod et Bohemi faciunt. Est enim adverbium кдѣ *ubi* ex interrogativo к et дѣ compositum. Male editores Serbi in Psalterio Venetiis 1561 impresso Ps. 39, v. 18 excuderunt гѣ прицакт ми, Dominus sollicitus est mei, pro прицакт. Хатаи enim non solum in Stephanus regis Serbiae legibus pro corrupto hodierno атаи legitur, sed et alii Illyrii hodieum scribunt *hajati*

(z) Veterem versiculi hujus versionem emendare volentes Russi, quibus хатаи prorsus ignotum fuerit primum попеченіе мое in Ostrogensi editione, deinde in correctioribus Bibliis попечета w мнѣ substituerunt pro obsoleto прицакт ми.

11. Крест et крестити libri novi et antiqui probant omnes. Sed χρεστη legitur in literis (γραμμα) anni 1265, χρηστη et χρηстити antiquiores codices prae se ferunt; idque rectissime, cum originem harum vocum ipsa orthographia exprimere voluerint. Est enim χρηстити, uti apud Germanos olim *christen*, idem ac christianum facere, id est baptizare, inde крест baptismus et crux.

12. In exprimendis vocibus, in quibus Graecorum more literae ν, ξ, ϖ servandae sunt, accuratiores sunt libri impressi, quam codices antiqui. In his enim subinde κινρ pro κυρη, Φρυγία pro Φρυγία, мирносица pro мѣрносица, александр pro александр, максим pro маѣим, Филипс pro Филипξ, анатема pro анаѣема et alia similia scripta sunt. Litera ψ quandoque in Slavica voce ψа pro пса, ψωм pro пωм, etiam in libris impressis usurpatur.

С а р у т II.

De euphonia seu de vocalium mutatione, consonantium transformatione, epenthesi, prothesi et elisione literarum.

§. I.

Alternant saepe vocales а et о: станѣ - стою.

Poloni et Russi in vocibus quae tribus consonis constant, si media sit л aut р, pro а amant о:

Г 2

Slav.

Slav.	ГЛАД	Pol. głod	Russ	ГОЛОД	fames.
	ГЛАС	głos		ГОЛОС	vox.
	КЛАС	kłos		КОЛОС	arista.
	СЛАМА	słoma		СОЛОМА	stramen.
	ГРАД	grad		ГОРОД	urbs.
	ПРАГ	prog		ПОРОГ	limen.
	БРАДА	broda		КОРОДА	barba.

In ejusmodi vocibus Bohemi retinent a, quamvis in aliis quibusdam post initiales л et р pro a ament o, uti Poloni: *lodi, loket, rowen, robota, rozum* et in omnibus aliis compositis ex praepositione роз, про ладїа, лакоть, равен, работа, раз, разѹм, in quibus meridionales Slavi omnes conservarunt a. Cum his conspirat et Russus, qui tamen et роcннцъ et роcтѣ pro растѣ dicere solet.

(a) In Serbicus libris` снаха pro сноха nurus, раженъ pro рожен veru, stimulus, legitur.

§. II. Regulariter mutatur o in a in formatione verborum Iterativorum, quae a aut m ante terminationem ти assumunt:

ПОИТИ-НАПААТИ, ЛОМИТИ-ЛАМАТИ.

КЛОНИТИ-КЛАНАТИ, ПОМОГѢ-ПОМАГАТИ.

ГОРѢТИ-ГАРАТИ, БОДѢ-БАДАТИ,

§. III. Alternant o et e. Hinc пепел cinis, про пепел aliarum dialectorum, hinc тепл et топ: calidus. Mutatur vero o in e regulariter post i quando latino j aequivalet, et post liquidas consonas

Нас

Нас de causa Infinitivus formae sextae pro **ОВАТИ**
amat **ЕВАТИ**:

ВОКВАТИ а **ВОЙ**, **КЛЕВАТИ** а **БЛЮЮ**.

ПЛЕВАТИ а **ПЛЮЮ**, **ВРАЧЕВАТИ** а **ВРАЧ**.

Hinc et terminatio **ом** in Instrumentali, et **ым**
in Dativo plurali secundae Declinationis transit in
ем et **ЕМ**: **ОТЦЕМ**, **ОТЦЕМ**.

(b) Patet hinc, cur in Slavica literali *jo* latino more
prolatum locum habere non possit. O enim cum *ï* con-
jungi non potest, quin mutetur in *ε*. Pro hodierno Ser-
borum *joй*, id est *joj* (ci), slavice scribitur **кй**. Potuit
igitur *ю* tuto sumi pro *юу*, latino *ju*.

(c) Bohemi et in prima declinatione pro *om* amant
em: bohem.

§. IV. Vice versa mutatur *ε* in *o* in formandis
Iterativis et Factitivis, ac proinde etiam in Sub-
stantivis ab iis derivatis:

БЕДѸ - **ВОДИТИ**, **ВОКВОДА**, **БОЖДѸ**.

ВЕЗѸ - **ВОЗИТИ**, **ВОЗ**.

ЛЕЖАТИ - **ПОЛОЖИТИ**, **ЛОЖЕ**.

ТЕКѸ - **ТОЧИТИ**, **ТОК**.

Praesens пою *cano* habet in Infinitivo) † pro
с: **ПѢТИ**.

(d) Russi et pro *ε* initiali seu pro *κ* amant *o*
ѠДИИ pro **ѠДИИ**, **ОЗЕРО** pro **ѠЗЕРО**.

§. V. In iisdem formationibus mutatur *и* seu
ï in *o* si sequatur *и*, *ы* vero in *o* sequente **в**:

ПІЮ-**НАПОИТИ**, **НАПОЙ**.

ГНІЮ-**ГНОИТИ**, **ГНОЙ**, **КРШЮ**-**КРОВ**.

§. VI.

§. VI. Eodem modo resolvitur оу sequente vocali in syllabam ов :

пaю - пaовъ, слaю - слaовъ, слово.

отринъ - отриновен, мгнъ - мгновен.

Нас lege formant verba in ѡю Infinitivum in овати :

радъю - радovati, милъю - милovati.

кѡпъю - кѡповати, кѡю - ковати.

§. VII. Alternant subinde ѡ et ѡ :

пaю - пaынъ, стьдѣти - стѣдъ,

слышати - слѡхъ.

§. VIII. Alternant etiam ѡ seu ѡ et ѡ seu ѡ :

пaмъ, пaсти - снѣмъ, снѣсти.

сaдъ - сѣде, сѣсти.

оbрaцъ - оbрѣтъ, оbрѣтати.

(e) In libris Serbicis, etiam antiquis, constanter к et е pro ѡ scribitur: cтoк pro cтoѡa, чaк pro чaѡa, кзѡa et гзѡa, некътъ pro негътъ pelicanus, оbрѡцъ pro оbрaцъ, оувѡдaю pro уѡдaю mаr-cesco, сѡѣтъ et сѡет pro сѡaт sanctus, пaмeтъ pro пaмaтъ memoria, оѡче, оѡчeтa pro оѡчa, оѡчaтa, нaчeшe pro нaчaшa incерerunt, мoлe et мoлe pro мoлa orando, хoдeцъ pro хoдaцъ vadens, хoтeй et хoтeй pro хoтaй volens. Alia exempla vide Cap. I. §. XX. (n).

§. IX. Consonae ejusdem organi nunquam fere inter se permutantur, nisi consona subsequens mutationem lenioris in duriorem aut vice versa subinde postulet. Pro нз, вѡз, бѡз, ннз, рѡз ante п, к, т, scribi ис, вѡс, бѡс, ннс, рѡс
jam

jam diximus C.I. §. 26, 6. Pro **везти** scribunt aliqui **вєсти**, а **вєзѣ**. Vice versa pro antiquo **кѣ** nunc **кѣѣ**, pro **сѣ** nunc **зѣѣ** in usu est.

§. X. Solent tamen sibilantes **з, с, ц** in densiores cognatas **ж, ш, ч** mutari. Linguali **д**, quoties sequente vocali affecta cum **ї** coalescere deberet, praefigitur **ж**; **т** vero et **ст** mutantur in **ц**. Gutturales **г, х, к** in affines **з, с, ц**, quandoque etiam in **ж, ш, ч** transformantur. Juerit affinitatem transformabilium et transformatarum uno quasi intuitu conspicere. Mutatur nimirum

д	in	ж	: водити - вожю.
т	-	ц	: мѣтити - мѣцю.
ст	-	ц	: пѣтити - пѣцю.
з	-	ж	: мазати - мажю.
с	-	ш	: писати - пишю.
ц	-	ч	: обѣа - обѣа.
1. г	-	з	: бог - божю.
2. г	-	ж	: арѣг - арѣже.
3. х	-	с	: дѣх - дѣси.
4. х	-	ш	: ѣхо - ѣши.
5. к	-	ц	: лик - лицю.
6. к	-	ч	: око - очю.
ск	-	ц	: искати - ищю.

Prima series hic transformabiles sistit, secunda eas literas, in quas transformatio fieri solet. Fit autem transmutatio haec secundum cer-

tas

tas regulas in declinatione, conjugatione et derivatione observandas.

(c) Mirum alicui videri possit, Smotriskium praeter Γ , χ , κ , ψ , etiam ж , ш , ч inter mutabiles (ИЗМѢНЯЕМАА) retulisse, cum hae potius transformatae, utpote ex Γ , χ , κ prognatae, nuncupandae sint. Supposuit ille, male utique, in omnibus Verborum formis, personam primam Praesentis esse тема aliorum temporum. Hinc cum a виж , молоч , прош , secundas personas видиши , молотиши , просиши formari putasset, ubi Infinitivi видѣти , молотити (slavice млатити , млатиу), просити respiciendi erant, in eum errorem inductus est, ut literas ж , ч , ψ ex Δ , τ , ς transformatas mutabiles diceret.

§. XI. Vocales purae seu solidae consonis finalibus, quae syllabam radicalem terminant, affixae, nullam inducunt in declinatione et conjugatione mutationem, praeter ϵ , cum sit affinis vocalibus affectis. Fit nimirum transformatio:

1. in Vocativo substantivorum masculinorum, cum ei ϵ affigendum est:

БОГ-БОЖЕ, ДУХ-ДУШЕ, ОТРОК-ОТРОЧЕ.

Sic КНАЗЬ-КНАЖЕ, ОТЕЦ-ОТЧЕ.

Aliae vero literae hoc in casu, praeter gutturales et зь , ψ , non mutantur.

2. Ante ϵ Praeteriti, ante еши , ет Praesentis, ante ен Participii passivi verborum in ш :

ВЕРГЪ-ВЕРЖЕ, ВЕРЖЕШИ, ВЕРЖЕТ, ВЕРЖЕН,

ИЗГХНЪ-ИЗГШЕ, РЕКЪ-РЕЧЕН.

§. XII.

§. XII. Ante *en* participii passivi verborum in *н*ти literae *д, т, з, с, ст* mutationem subeunt, cum *ε* hic vices agat vocalis affectae *ѣ*:

сѣдѣти - сѣжден, мѣтити - мѣщен.

казѣти - кажен, просѣти - прошен.

простѣти - прошен.

Adde: *н*жденіе а *н*зѣдѣти, сѣблажен а сѣблаз-
нѣти, умерщвлен аб умертвѣти, помышлен а по-
мыслѣти, оцрен аб острѣти, quavis in his *ε* lite-
ras *д, т, з, с, ст* non immediate, sed interpo-
sitis aliis, afficiat.

§. XIII. Ante *н* Nominativi pluralis, et ante *ѣ*
dualis, porro ante *ѣ* Dativi et Localis, ante *н* et *ѣ*
Imperativi, mutatur *г* in *з, х* in *с, к* in *ц*:

прѣг - прѣзи, ѡ прѣзѣ.

грѣх - грѣси, ѡ грѣсѣх.

внѣк - внѣци, ѡ внѣцѣх; рѣка - рѣцѣ.

нога - ногѣ, рѣка - рѣцѣ (Duales).

помогѣ - помози, помозѣте.

текѣ - теци, тецѣте,

At vero in formatione primae personae Ver-
borum ope *ю*, deinde in derivatione Substantivo-
rum et Adjectivorum tam ante liquidas vocales *л,*
ѣ, quam ante *en* mutantur *г, х, к* in densiores
sibilantes *ж, ш, ч*, et quidem

г in *ж* : рог - рожан, книга - книжен

х - *ш* : страх - страшен, дхо - обдшѣ.

к in ч : вѣк - вѣчен, велик - величїе

ск - щ : плескати - плещѹ (плещю).

Similiter mutatur ц ante ен, et ина in ч :
лице - личен, конец - кончина.

§. XIV. Literae д, т, ст et з, с mutantur ante ю primae personae, et ante а in formatione Femininorum abstractorum, ut supra §. X., nimirum:

д in жд : нѣдѣти - нѣждѹ, рѣдѣти - рѣдѣ (рѣд).

т - щ : свѣт - свѣща, питати - пища.

ст - щ : тещѣ - теща, прелстити - прелщѹ.

з - ж : лазити - лажѹ, лизати - лижѹ.

с - щ : пласати - плащѹ, гасити - гашѹ.

Sic съблажню а съблазнити, испещрю ab испещрити.

Ante ти Infinitivi aliam mutationem subeunt literae д, т, quandoque etiam з. Mutantur enim in с:

ведѹ - вести, пѣдѹ - пѣсти.

плещѹ - плести, обрѣтѹ - обрѣсти.

лезѹ - лести.

§. XV. Literae gutturales, si ante ти Infinitivi immediate poni debeant, una cum т mutantur in щ:

могѹ - мощи (рго можти).

текѹ - теши, пекѹ - пещи.

(f) Initialis consona vix unquam transformari solet. Praebent tamen Praesens женѹ а гнати, рого шещѹ, почию, si conferantur cum ходити, et поконти, exempla mutationum in prima radicali factarum.

§. XVI. Vocali i, dum naturam consonantis induit, h. e. dum aliis vocalibus praefixa uti j pronuntiatur, praecedente praepositione, litera n substituitur: **кго - ѿ него, кмѣ - къ немѣ, км - ѡ нем, к - за не, ю - на ню, их - при них.**

Sic etiam **нань** pro **наи**, **воньмѣ** pro **въ имѣ**, **соньм** pro **сѣим а сѣ** et **имѣ**. Hinc epentheticum n in compositis **внидѣ**, **снидѣ** ab **идѣ**, **внати**, **снати а гати**, **внимати** ab **имати**, **снѣсти а гсти**, **снискати** ab **искати**, **внѣшити** auribus percipere, ab **ѣхо** auris.

§. XVII. In slavica veteri lingua non alia prothesis locum habet, quam ea, dum i praefigitur initiali a seu ѣ: **ѣможе** pro **аможе**, **юдоль**, **южика**, **юза**, **союз** pro **удоль**, **ужика**, **уза**, **соѣз** (**сѣѣз**). Serbici libri et **юже iam**, pro **оуже** legunt. In his adeo variant Codices, ut nisi etymologiam consulas, nescias utrum **уѣа**, **уѣро** quae Russi amant, an **юѣа**, **юѣро**, quae meridionales Slavi praefereunt, rectius scribatur. Confer, quae C. I. §. XXIV. monuimus. In **нѣдро** pro **ндро** sinus, n est prostheticum, uti in illyrico **нѣгал** pro **угал**.

(g) Prostheticum в ante vocales o et ѣ in aliis dialectis valde frequens est. Bohemi vulgo vocali o praemittunt consonam w: **won** pro **on**, **worati** pro **orati**. Idem mos est et Lusatis. Pauca exempla suppeditat et Russica lingua: **восемь** octo, **про осемь**, **вотчим** viticus, **про отчим**. Croatiae eandem consonam praeponunt vocali u: **vuda**, **vudicza**, **vugel** pro **уда**, **удича**, **уга**.

уга. Sed et apud Skorinam Russum *навѣка* scriptum reperi pro *навѣка*, et in antiquo codice *вѣдница* hamus pro *вѣдница*. Poloni quoque, quamvis u in *ę* et *ą* mutant, tamen ejusmodi vocibus, quae ab u inchoantur, consonam *w* praefigunt: *węda* pro *uda*, *węgiel* *carbo*, pro *ugl*, *wątroba* *hepar* pro *utroba*, *wątek* *trama* pro *utek*.

§. XVIII. Vocalis euphonica o aut e inseri hunc solet in editionibus Russicis in iis syllabis, quae olim sine vocali scribebantur. Tales sunt, quarum mediam radicalem constituunt literae *л* et *р*. Inseritur autem o communiter ante *л*: *волна*, *волк*, *полн*, *ползок*, *полк*, *умолкнѣ*, *долг*, *солнце*, *столп*, *холм*, *рго* *влна*, *влк*, *плн*, *плзок*, *плк*, *умлкнѣ*, *длг*, *слнце*, *стап*, *хлм*. Subinde etiam post *л*: *плоть* pro *пль*, *поглотити* pro *поглтити*. Adde *желчь* *fel*, *рго* *жльч*, *слеза* pro *сзз*, *клѣнѣса* pro *клнѣса*. Ante *р* vero inseri solet frequentius e quam o: *бергѣ*, *берх*, *перси*, *перст*, *держати*, *держати*, *терпѣти*, *тверд*, *жрѣва*, *сердце*, *смерт*, *скверна*, *червь*, *черн*, *чертог* et plura alia, quae inter primam et secundam radicalem interponunt e. Alia vero assumunt o, et quidem ante *р*: *торг*, *скорь*, *грд*, *гртань*, *корма*, *рго* *трг*, *скрь*, *грд*, *гртань*, *крма*; post *р* vero: *броня* *thorax*, *бродя* *canis*, *трость* *arundo*, *крвь* *sanguis*, *крот* *talpa*, *рго* *брнл*, *брзда*, *трсть*, *крвь*, *крт*. *Расторгнѣ* amat o, at *растерзати* *disrumperē*, interponit e

(h)

(h) In Serbicus et Glagoliticis libris antiquis ejusmodi syllabae sine vocali constanter scribuntur; etsi in Apostolo A. 1324 quandoque СЛВНУЕ scriptum sit. Nunc autem Serbi et Dalmatae jam ab aliquot seculis pro medio л pronunciant ѣ: АДГ, ВСК pro АЛГ, ВЛК. Hinc hybrida illa ВДНА, ПДНО, ПДАТ, АДГО, СЛВНУЕ in libris a Glagolitis editis leguntur. Volebant illi hac ratione et retinere usum antiquum scribendo л, et simul consulere legentibus inserendo ѣ, ut, neglecto л, more suo pronunciare possent ВДНА, ПДНО etc.

Bohemi syllabas, media radicali l, aut sine vocali pronunciant, uti plu, wlk, (Slovaci etiam tlku, stlp et alia plura), aut u post l inserunt: pluk, dluh, slunce, chlum. Syllabas autem media radicali r non paucas Bohemi et Illyrii omnes satis commode sine vocali inserta pronunciant: smrt, krt. Attamen, pro крѣ illyrico, Bohemi dicunt krew, quamvis in obliquis casibus e elidatur: krwe.

Poloni inserunt in his syllabis vocalem а ante t: *tary* forum, pro тѣг, *karczma* popina, pro крѣма; e vero aut i ante l: *welna* lana, pro вѣна, *pelny* plenus, pro пѣный, *wilk* lupus, pro вѣк, *milozec* tacere, pro млчати.

§. XIX. Russi vocalem euphonicam о affigunt etiam praepositionibus in fine, praecipue si plures consonae sequantur: во, со, ко, обо, изо, ото, подо, надо, предо, pro в, с, к, об, из, от, под, над, пред. Sed воз in medio assumit о fere semper: *воздѣх* pro *вздѣх*, *восток* pro *вѣсток*.

(i) Pro varietate dialectorum variat et vocalis euphonica. Illyrii amant а: *прѣдѣмною* pro *предомжною*, Bohemi e: *przedemnau*. Hinc pro Slavico огонь, ignis, Illyrii *огань*, Bohemi *ohen*, Poloni *ogien*, Russi *огонь* scribunt et pronunciant. Idem valet de vocali ambigua inter duas consonas in vocibus, in quibus о, а

et

et ϵ alternant: сѣт codicum manuscriptorum Russi legunt сѣт, Serbi et Glagolitae сѣт, favus. Pro сѣн, somnus, in libris impressis legitur сон; Illyrii vero nunc efferunt сан, Bohemi sen, Croatae et Carniohi сень et сѣн.

(k) Glagolitae, quandoque et Serbi in libris recentioribus, a euphonicum frequentius, quam par sit, inserere solent: данас про днесъ, мазда про мзда, магла про мгла, маститель про мстителъ, лажѣ про лжѣ, шалю про шлю seu слю, нарав про нрав, одар про одар; жезал про жеза, жизань про жизнь, ксам про ксмь, седам про седемь, џалам про џалм, могал, рекал, несаал про мога, река, неса; отрасал, мысал, про отраса, мысаль, богатаство про богатство, канам про кѣнам, immo in Octoecho Serbica гваставно про гвествено, невещаставан про невещество, et sexcenta alia. In his ego librorum antiquiorum et meliorum editionum sequar auctoritatem.

§. XX. Vocalis euphonica ante consonam ultimae syllabae mobilis est; accedente enim vocali alia; in fine, elidi solet: зол, зла, зло; шел, шла, шло, шми; церков, церкви, церкви; красен, красна, красно; отец, отца; сладок, сладка, сладко.

§. XXI. Raro admodum eliduntur vocales aliae: измѣ, възмѣ про изимѣ, възимѣ, in quibus n radicale exciderat. Rarius adhuc integrae syllabae: сѣть про кѣть, инок про кдинок monachus. Sic ино pro кдино in compositis иночадый unigenitas, иноходец equus gradarius, инорог unicornis.

(l) Olim Apoc. 18, 12 legebatur сосѣда стислоснова, sed editores posteriores pro adjectivo vulgari стислоснов chureus, quod e voci us кость слонова

m

in ore plebis contractum fuit, recte substituerunt из
кости слоновья.

§. XXII. Labiales в, б, п, м, quoties iis vo-
cales liquidae т, ю, aut ь, affigendae sunt, epen-
theticum л assumunt:

вопль про вопль а вопію, seu впію. Sic

ловляю а ловити; жеравь про жеравь.

любляю а любити; корабль про корабль.

кѣпляю а кѣпити, капля про капля.

дремаю а дремати, земля про земля.

Eadem { epenthesis literae л locum habet ante
in participii passivi: изъавлен, озловлен, престѣвлен,
посрамлен, аб изъавити, озлобити, престѣпити,
посрамити. Serbici codices pro лен scribunt лкм:
изъавлкм, etc. Confer. С. I. §. XXIV. pag. 30.

(m) Bohemica, Polonica, et Lusatica dialecti,
ipote alterius ordinis, hanc epenthesis literae л
non admittunt. Hinc Pol. zemia pro земля Boh.
zbaven pro изъавлен etc.

§. XXIII. Post ж frequenter inseritur д epen-
theticum: изждаенѣ про изженѣ, ижданѣ про из-
живѣ, вждаѣа in Psalterio Serbico про возжада,
вожадаѣн про возжелѣн; раждаѣзи про разжези,
раждаѣжен про разжежен (разжжен), раждаѣѣ,
раждаѣа, раждаѣизаю про разжеѣѣ (разжѣѣ), разжеѣа,
разжиизаю. Idem fit, sed rarius, ante р: раздрѣшити,
раздрѣшити про разрѣшити разрѣшити. Adde e
codicibus Serbicis ждурѣе pullus, про ж еба,

ждрѣ

ждревій sortes, про жрекій. Ноздри nares про нозри, а нос nasus. Illyricum ждрал, grus, inserto д et eliso в, е Slavico veteri жеравь (Carniolis hodieum жерав) contractum est.

(п) Bohemis et Polonis usitatissima est epenthesis literae д ante lo Substantivorum: *sadlo* adeps, про сало, *kadidlo* thus, про кадило. Sic et *modliti se crare*, про молитиса.

§. XXIV. Literae д et т non raro eliduntur, uti in гамь edo, вѣмь scio, pro inusitatis гамь, вѣдмь. Radicalis enim syllaba harum vocum est гд, вѣд. Fit autem elisio literarum д et т sequenti consona, et quidem 1) ante л frequentissime: гл про гдл, пал про падл а пдд; вел, привел про вездл, привездл; сѣл про сѣдл; счел, сочли про счета, сочтли. 2) ante н: оубанѣ про оубандѣ, возенѣ про возендѣ а бѣѣти, воспрандѣ про воспрандѣ, свѣнѣ про свѣтнѣ, возеленѣ про возеленѣ.

(о) In editionibus Serbicus безна, празник, радсно, чесно, про безана, праздник, радостно, честно meliorum codicum, немо probaverit.

Litera д post ж excidere solet ante vocales: вожь про вождѣ, госпожа про госпожда, ржа про ржда, преже про прежде, чюжій про чюждій. Нинс etiam вижѣ, сѣжѣ, вэдѣжѣ, хожѣ, про виждѣ, сѣждѣ, вэдѣждѣ; хождѣ; влѣженіе про влѣжде-ніе, оутвержен про оутвержден. Нес hoc probandum.

(р) In Glagoliticis libris, etiam antiquis, вню про внядъ legitur. Sic et рожи, рожиѣ про рожден, роженіѣ, et роиство про рождѣство.

§. XXV. Frequentissime eliditur в post в in compositis ex шв: швитати про шевитати, шветшати про шевешшати, швѣт про шевѣт, швазати про шевазати, швласть про шевласть, швлак про шевлак. In composito възднїю, in Serbicis libris възднїю, а въз et внїю litera в non penitus excidit, sed in vocalem mutata est. Eliduntur subinde et aliae consonae, uti в in погрести про погрести а погрѣѣ; з ante з, ж, et с: возва про возва, изживити про изживити, раздѣгъ про раздѣгъ seu разжѣгъ. Pro вѣѣмене, вѣѣртен, безаконіѣ meliores editiones legunt без ѣѣмене, безвѣѣртен, беззаконіѣ. Scribitur autem constanter кси es, in omnibus codicibus pro кси, quamvis formatio personae secundae fiat apponendo еи syllabae radicali кс.

§. XXVI. Duplicationem literarum non admittit Slavica lingua. Vocales аа in читаах, ее in нищее non unam sed duas constituunt syllabas; legendae enim sunt uti аа, ее: читааах, нищее. Consonae autem non solent duplicari, nisi compositio aut derivatio id exigat. Преддверіѣ ex. gr. ex пред et двери, compositum est. Similiter воззвати, беззаконіѣ ex воз, без et звати, закон. Participi

Д

рїца

rium passivum **пожжен, сожжен, а пожгѣ, сожгѣ** formatum est, mutato **г** ante **ен**, in **ж**; igitur duplici **ж** scribendum est. Sic comparativus **вышій** appposito **шій** formatus est ab adverbio **выше** seu a syllaba radicali **выс**, quae in **выше**, mutata fuit.

Recte etiam **истинный, законный**, ob formam indefinitam **истинен, законен**, duplici **н** scribuntur. Sic et **плѣнник**, cum a **плѣнен** derivatum sit. At **оученик, мученик** non nisi simplex **н** postulant, cum a participiis passivis **оучен, мучен**, in quibus **н** non duplicatur, orta sint.

Solet tamen **н** Participiorum, quando, assumpta terminatione finita, adjectivorum more construuntur, pro arbitrio librariorum duplicari. Hinc **избранный, оказанный, смиренный, вселенная** (ad verbum: *οἰκουμένη*), atque alia duplici **н** scripta invenias.

(q) Etiam in Praesenti **пожгѣ** et **сожгѣ** litteram **ж** duplicari, male scripsit Mrazovics. Idem regulam a Smotriskio male conceptam repetit, **н** in adjectivis **инный** purum, i. e. si vocalis praecedat, desinentibus duplicari, uti in **странный**. Atqui **странный**, cum **странен** sit a **страна**, non praebet exemplum aptum, uti nec **истинный**. **Юный** certe et **оутреній** simplici **н** scribuntur; in **искренній** vero **н** duplicari solet. Adeo nimirum variant librarii. Immo sunt qui **н** in voce **истина** male duplicent. In Bibliis novissime impressis **истина** quidem simplici **н** recte, pessime vero formula **воистиннѣ** in veritate, vere, duplici **н** exarata est.

C a p u t III.

De Tono seu Accentu

§. I.

In libris liturgicis olim et nunc impressis vocales syllabarum, quae tono gaudent, accentibus notari solent. Cum autem hi in manuscriptis codicibus antiquioribus plane absint, et libri a Serbis Venetiis seculo XVI. editi, quoad accentus, multum a libris in Russia impressis differant, non liquet, utrum toni sedes aetate Cyrilli eadem fuerit, quam nunc accentus, sive a Serbis sive a Russis vocibus impositus, indicat. Serborum tamen libros antiquos tonum veterem, seculi IX. (quamvis prorsus immutatum permansisse vix credam), in pluribus vocibus referre facile mihi persuadeo. Cum autem libri Slavici a Russis impressi, ab eo tempore, quo Serbi magnis sumptibus ferendis impares edere suos desierant, omnes horum ecclesias repleverint, factum est, ut in Bibliis aliisque libris liturgicis nuper Budae et Vindobonae reimpressis, voces notarentur iis accentibus, qui tonum Russicum, Serbicae pronunciationi saepe prorsus repugnantem, designant. De hoc igitur nunc paucis agendum est.

§. II. Tonus seu syllaba majori prae aliis violata adeo in polysyllabis vocibus, apud Russos

variat, ut praeceptis difficulter determinari queat. Inspice, si lubet, Grammaticam Russicam a beato *Antonio Puchmayer* Radnicensi Parocho, Pragae 1819. 8. editam. Solet autem toni sedes accentu sive acuto sive gravi notari. Acuto (´) notantur vocales primarum syllabarum, imo et ultimae si haec consona finiatur, gravi (˘) vocalis syllabam ultimam finiens. Utriusque eadem est potestas.

Exemplo sit Marci Cap. 12. v. 1. e Bibliorum postrema editione:

Виноградъ насадѣ члвѣкъ,
и оградѣ шплѣтомъ,
и ископа̀ точило,
и созда̀ столпъ
и предадѐ его̀ (предасть и Mss.) тяжателѣмъ
и шидѣ.

Столпъ, turris, in hac editione accentu caret. Superfluum enim editoribus visum est, monosyllaba, in quibus toni sedes ambigua esse non possit, accentibus notare, excepto pronomine и eum, quod a conjunctione и, et, distinguendum censuere.

(a) Apud Bohemos et Polonos toni sedes paucis regulis definitur; vocum enim bisyllabarum prima apud utrosque, trisyllabarum vero prima apud Bohemos, secunda apud Polonos tono gaudet, sive vocalis corripitur, sive producat. Nam et correptae tono affici possunt

sunt. Meridionalium Slavorum, praepriis Serborum, tonum non nisi e Lexicis nuper editis, Vukiano praesertim, cognoscere licet.

(b) In codicibus etiam ꙗ in medio vocum, dum vices vocalium agit, accentu notari solet: СТА́ЯН, КРѢ́ВЬ, ПА́ЯТЬ, ТРѢ́СТЬ, ИСПЛѢ́НИТИ, МА́ЯВА tumultus, pro hodierno мо́лва. Subinde et consona praecedens in codicibus Serbicis: ЧРѢ́ПАТИ, МА́ЯВА.

§. III. Monosyllabarum vocum aliae, etiamsi per declinationem in fine crescant, toni sedem servant: БО́Г БО́ГА, СЫ́Н СЫ́НА СЫ́НОВЕ, ДѢ́Х ДѢ́ХА, БРА́К БРА́КЪ, ГРО́Б ГРО́БА, ТРѢ́С ТРѢ́СА, КѢ́С КѢ́СА КѢ́СОВЕ; aliae vero tonum primae syllabae ad secundam rejiciunt: РА́К РА́КА, ОУ́М ОУ́МА, О́ДР О́ДРА, ПЛО́Д ПЛО́ДА, ЖѢ́ЗА ЖЕ́ЗА, ДО́М ДО́МЪ, ВѢ́ПРЬ ВЕ́ПРА, ЦА́РЬ ЦА́РА, ПѢ́ТЬ ПѢ́ТИ.

Idem valet de Adjectivis, si terminationem definitam ѡй assumant. Servant alia tonum primae syllabae, uti хро́мый а хро́м, ма́лый, ю́ный, ко́вый а ма́л, ю́н, но́в. Alia vero terminationem, quae accessit, tono afficiunt: нагѡ́й, драгѡ́й, багѡ́й, свѡ́тъ, ма́лаѡ́й, живѡ́й, хѡ́даѡ́й, неѡ́мый, слѡ́пѡ́й, гла́хѡ́й.

Illa vero, quae terminatione ѡй augmentur, radicalis syllabae tonum nunquam amittunt: вѡ́лѡ́й magnus, трѡ́тѡ́й tertius, ниѡ́цѡ́й egenus.

§. IV. Bisyllabarum vocum simplicium quaedam tono afficiunt priorem, uti го́лѡ́къ columba, кѡ́сѡ́р margarita, жѡ́пѡ́л sulphur, пла́мень flamma, вѡ́нѡ́и mī-

les

les, вѣчер vesper, ѡцет acetum, слѣга minister. Feminina: мѣти mater, вѣга collum, нѣва ager, вѣра fides, дѣва virgo, рѣва piscis, слѣна pruinā, пѣна spuma, рѣза vestis, птѣца avis, кнѣга liber etc. Neutra: слѣво verbum, мѣко coelum, кѣло rota, злѣто aurum, ѡко oculus, ѡхо auris, ѣго jugum, мѣре mare, лѣже stratum. Aliae vero non paucae voces ultimae syllabae accentum imponunt: кѣнѣб lebes, ѡрѣл aquila, ѡсѣл asinus, кѣвчѣг arca, чертѣг thalamus, кѣнѣц finis, жѣнѣх sponsus, глѣгѣл verbum, жѣвѣт vita, пѣзѣк lingua, пѣдѣж casus. Feminina: кѣрмѣ purp̄is, глѣвѣ caput, лѣзѣ vilis, лѣмѣ luna, цѣнѣ pretium, жѣнѣ mulier, дѣшѣ anima, чертѣ linea, водѣ aqua, винѣ causa, culp̄a, трѣвѣ gramen, рѣкѣ ancilla, стѣпѣ gressus, стѣнѣ paries, murus, стрѣлѣ sagitta, горѣ mons, звѣздѣ stella, рѣгѣ ros, ногѣ pes, рѣкѣ manus, (in Accusativo tamen рѣкѣ, in Duali рѣцѣ). Neutra: лицѣ facies, гѣмноѣ arca, вѣноѣ vinum, рѣноѣ vellus, сѣлоѣ rus, крилоѣ ala, гнѣздѣ nidus, млѣкоѣ lac, Pluralia: ѡстѣ os, oris, вратѣ porta.

(с) Tonus in ultima vix norunt Serbi. Hinc in eorum libris vocum bisyllabarum prima accentu notatur кѣноѣб, кѣвчѣг, жѣвѣт, мѣтеж про матѣж, слѣга страна, лѣзѣ, нѣга, жѣна, гѣмно. Idem valet de personis prima Verborum: пѣшѣ pro Russorum пѣшѣ, грѣдѣ pro градѣ, рѣкѣ pro рекѣ, жѣвѣ, мѣтѣ pro живѣт морѣ. Idem in Infinitivis in стѣ et цѣ observatur Но-

Horum enim ultimam Russi, Serbivero penultimam tono afficiunt; igitur apud hos *ра́сти* pro *расти*, *блѣсти* pro *блѣсти*, *спáсти* pro *спасти*, *мо́щи* pro *мощи*, *стрѣщи* pro *стрѣши* invenies. Idem de aliis temporibus et modis dicendum: *пáси* pasce, pro *паци*, *тѣкох* cucurri, pro *текох*.

§. V. Quod de Simplicibus §. priori dictum est, etiam in Compositis ex praepositionibus locum habet. Sunt tamen longe plura, in quibus praepositio accentu caret, syllaba radicali tonum servante: *исхѣд*, *оустáв*, *ѡбѣт*, *поко́й*, *потоп* diluvium, *примѣр*, *проро́к* propheta, *предѣл* terminus, *престо́л* thronus, *наро́д* natio, *недѣг* morbus, *завѣт* foedus, *закон* lex, etc. In aliis praepositio tono afficitur: *облак*, *область*, *отрок*, *оужк* terror, *пáжитъ* nascium, *пáмать* memoria, *бѣзда* abyssus, *пéпел* cinis (in aliis quibusdam dialectis *пóпел*), *зáвистъ* zelus, invidia, *зáпад* occasus, *рѣзум* intellectus, *нáпастъ* tentatio. Adde *вóзраст*, aetas, *сѡвѣсть* conscientia, codicum Russicorum; in Serbicis *възраст*, *сѡвѣсть*, monosyllaba sunt.

(d) In Serbicis libris leguntur *оужáс*, *обрáз*, *область*, *зави́сть*, *разо́ум*, *подвиг* pro *пóдвиг*, et aliae voces, in quibus praepositio accentum non recipit.

§. VI. Trisyllabae voces tonum habent aut in prima, aut in secunda seu penultima, aut in tertia seu ultima syllaba.

In prima: истина, храмина, пѣлица, юноша etc. Sed in Serbicis libris истина, юноша; et si alias tonum in prima ament: трапѣза про трапѣза, творити про творити, бѣжати про бѣжати.

In media: держава, ловитва, кончина, колѣно, свѣтило, хранило, свѣтильник, слѣжатель, ревнитель, ланита, лопаѣта, работа, ходатай mediator, богатство, десница, пишевица, in quibus omnibus prima a Serbis signatur: держава, ловитва, кончина etc.

In tertia seu ultima: тагота, долготѣ, наготѣ, тишина, жидовин, копѣе, plur. словеса. Apud Serbos тѣгота, дѣлгота, тишина, жидовин, копѣе, слѣвеса. Sed наготѣ про наготѣ nuditas. Sic et похваля, исполин gigas, исконнѣ, посредѣ tonum apud eos in secunda habent: похваля, исполин etc.

(e) Variat tonus subinde in ipsis libris a Russis diverso tempore editis. In Psalterio Kioviae sec. XVII. edito закон про закон, отрок про отрок, изкавитель про изкавитель, деснаа про деснаа, глаголаный про глаголаный, imo et исполин legitur, ut adeo in исполин tonus apud hos jam primam, apud illos secundam, apud alios demum tertiam occupet syllabam.

§. VII. In polysyllabis non solum secunda, tertia et quarta, sed et quinta et sexta a fine syllaba tono gaudere potest. Pro колесница, баграница, десятины, цѣловати Russorum, Serbici libri колесница,

багге-

кагрѣница, десѣтины, цѣловати exhibent. Pro кади́лница vero ка́дилница thuribulum, habita ratiōe primitivi кади́ло, apud Serbos ка́дило. Покѣище, всѣ́лннаа habent tonum apud Serbos in quarta a fine: по́коище, всѣ́лннаа; о́бѣтованіе, дерзновѣніе, оу́ничженіе plane in quinta: о́бѣтованіе, дрѣзновѣніе, оу́ничженіе. Adde e Russicis editionibus хо́дѣтайствовати, et знáменованіе.

(f) Serbi voces plurium syllaborum signare solebant etiam duplici accentu: свѣ́дѣтѣлствѣю, благовѣ́ствованіе, in Russicis libris свидѣ́тельствою, благовѣ́ствованіе. Козлогласованіе, κωμος, comesatio, plane tribus acutis et gravi signatum reperi: ко́злогласованіе, qui indicare videntur, vocem pronuntiamdam esse, uti duos trochacos (ко́злогласо), et dactylum (в́аніе).

§. VIII. In Compositis ex integris vocibus, quarum quaelibet tono affici solet, prima tonum amittit, et duntaxat secunda vox signatur: водонѣ́ hydria, вертогра́дарь hortulanus, вокво́да dux exercitus, благода́ть gratia, богочтѣ́у dei cultor, благословѣ́н, скоропи́сеу ταχυγράφος, многоми́лостив multum misericors, сре́бροлю́беу, самови́деу, мздо́возда́ніе μισθοδοσία. Ехсире́ тридѣсать, се́дмьдесят.

(g) In Serbicis libris plures accentus vocibus imponi jam nota (f) monuimus. Sic сре́бролю́бив, самови́дци, благословѣ́н, мздо́възда́ніе mercedis retributio.

§. IX. Particulae monosyllabae, uti et Pronomina ма, ми, та, ти, са, си carent accentu:

НЕ БО́Й СЯ, НИ ХЛѢ́БА, НИ Е́ДИИ, И ТѢ́ЛИ, ДА НЕ
 КОГДА́, ПРИ МО́РИ. Acuto, pro gravi, notantur eae
 voces, cum quibus particula ejusmodi aut vox alia
 monosyllaba connectitur: рече́ бо dixit enim, спа-
 сѣ́нма salva me, что́ти е́сть quid tibi est, кто́ е́сть
 quis est, гавѣ́са revelatum est, посла́и ны mitte nos.
 Si duae aut plures voces, quae singulae tono
 carent, conjungantur, una earum accentu notari
 solet, НИ ЛИ́ аn non, НЕ ДА́ ЛИ, А́ЩЕ ЛИ́ ЖЕ НИ́, ДА́ МИ
 ДА́ЖИ, НА́ МЯ́ contra me, НА́ НЮ́ in eam. Оу́м не оу́
 nondum, tono carere non potest.

(h) In Bibliis A. 1816 Petropoli editis omnes vo-
 ces monosyllabae sine accentu impressae sunt, excepto
 pronomine я́ eum: СЕ́ АЗЪ́ СЯ́МЪ́ pro СЕ́ А́ЗЪ́ СЯ́МЪ́; И
 СЕ́ МЯ́ЖЪ́ СТА́ pro И́ СЕ́ МЯ́ЖЪ́ СТА́, УВѢ́ДАНО́ ЖЕ́ БЫ́СТЬ
 СЕ́ ПО́ ВСЕ́Й Ю́ДѢ́И, ubi alias БЫ́СТЬ, СЕ́, ВСЕ́Й accentu no-
 tabantur. Consultum tamen fuisset, in concursu plu-
 rium tono carentium signare accentu eam vocem, quae
 prae aliis elevanda sit. Non enim constare poterit le-
 genti НА́ ТА́, utrum НА́ТА́, аn НА́ ТА́ pronuntiandum
 sit, Luc. IX. v. 50. plane septem voces nunc accentu ca-
 rent: И́ЖЕ́ БО́ НѢ́СТЬ НА́ ВЪ́, ПО́ ВА́СЪ́ Е́СТЬ (qui non est
 adversum vps, pro vobis est), quarum olim saltem
 quatuor signabantur: НѢ́СТЬ, ВЪ́, ВА́С, Е́СТЬ.

§. X. Significatus non nisi in paucis toni sedem
 determinat. МѢ́КА, ВО́ЛНА, ВЕ́ДРО, ПЛА́ЧЪ, МО́ЛИ
 pro sede accentus significatione differunt: МѢ́КА
 est supplicium, мѢ́ка vero farina; ВО́ЛНА lana, sed
 волна́ fluctus, ВЕ́ДРО serenum, at ВЕ́ДРО́ (melius
 вѣ́дрѡ́) situla, и́рна, ПЛА́ЧЪ а ПЛА́КАТИ flere, ПЛА́ЧЪ
 (pro

(про плащѣ) а платити solve, мѡли lineae, pluralis а моль, молѣ roga, Imperativus а моли́ти.

§. XI. Non est reticendus usus siglae (°), quae kamora dicitur. Solebat illa imponi vocibus monosyllabis vocali terminatis. In editione praestantissima Evangeliorum Mosquensi, A. 1606., fol. signantur non solum particulae нѡ verum, кѡ enim, нѣ non, лѣ an, сѣ ecce, verum et Pronomina мѣ ѡмѣ, нѣ ѡмѣ, мѣ et мнѣ mihi, мѡ me, тѣ tu, тѣ tibi, тѡ te, вѣ vos, тѡ ista, тѡ istud, тѣ istos, кѡ quis, чѡ quid, вѣ in id, сѣ hi (Dualis), et Numeralia двѡ, duo, двѣ duae, трѣ tres, стѡ centum, всѣ omne, всѣ omnes, всѡ omnia; adverbia злѣ male, вѣ foris, злѣ, тѣ hic, гдѣ ubi. Verba кѣ erat, кѣ conjunctivi, стѡ stetit; rarius Nomina: вотмѣ in tenebris. Excipiuntur voces, quae a vocali incipiunt, quia hae leni et gravi notabantur: ѡ sed, ѣ id, ю eam, ѣ eum, ѣй ei (feminae).

In Serbicis libris, imo et in Ostrogiensi Bibliorum editione pro Kamora, qua voces monosyllabae signantur, duplex accentus gravis usurpatur: ѣ eum, нѣ, тѣ, тѡ, сѣ, трѣ, тѣ кѣ, злѣ etc.

Hodie vero Kamora supplet, sive acutum sive gravem accentum ad casus pluralis numeri a similibus in singulari distinguendos: чѡда proles,

кѡдѣ

60 Cap. IV. §. I. Sigma contractionum * et

брак nuptiarum, сїа haec, вса omnia, рїзѡ ve-
stes, (a quo Genitivus singularis acuto differt: рїзѡ
a рїза.) Sic сїйка, градѣщаа, сученїк etc. Voca-
libus o et e Kamoram imponi superfluum est,
cum w et e eodem officio fungantur. Luc. 7, 21.
In postrema editione Bibliorum legitur: въ той же
часѣ исцѣли многи ѿ недѣгъ и ранъ и дѣхъ блвхъ,
и многимъ слѣпымъ дарова прозрѣнїе. (Eadem
autem hora multos sanavit a morbis et plagis et
spiritibus malis, et coecis multis donavit visum.)
Vides hic ѡ in vocibus многи, многимъ idem
valere, ac Kamoram in недѣгъ, дѣхъ, слѣпымъ.

Capitulum IV.

De scribendi compendius seu Abbreviaturis,

§. I.

Signorum, notandis contractionibus seu ab-
breviaturis vocum destinatorum, duo solum-
modo nominat Smotriskius, ea nimirum, quae
frequentius in libris impressis et codicibus manu-
scriptis occurrunt. Unum тїтла, quod titulus
hic honoris causa imponatur, alterum слово тїтла,
quod literam e sub titla comprehendat, vocatur.
Alii plura nominant. Paucis ille verbis rem absol-
vit. »Usurpatur, ait, utrumque contractionis sig-
num

num a calligraphis in nominibus Dei et rebus ad cultum Dei pertinentibus, uti ГДЪ, БГЪ, ѠИЪ, СЪЪ, АХЪ с: ІѢ, ХѢ, СІСЪ, АБѢ, ЧПѢ, БІЪ, МРІѢ, ЧРКОВЬ, ЄУГЛАІЕ, СЛНУЕ sol justitiae Christus et reliqua. Supposuit nimirum ille nota haec lectoribus suis, qui libellos elementares *Bukvar* dictos manibus versabant. Hi enim seriem plurimarum vocum contractarum alphabetico ordine digestam continere solent. Liceat nobis ex ejusmodi *Bukvar*, Leopoli 1819 impresso, plura depromere, quaedam augendo et illustrando, alia, quae ex aliis facile intelligi possunt, omittendo.

§. II. Sejungendae autem sunt voces sub simplici Titla ~ scriptae ab illis, quibus alia contractionum signa imponi solent. Graecorum morem in plerisque Slavos imitatos fuisse ex ipsa hic sub juncta serie apparebit.

АГГАЪ lege АНГЕЛ. At malorum angelorum nomen Matth. 25, 41. ΔΙΑΒΟΛΟΣ И ΑΓΓΕΛΩΝ ΕΓΩ, sine Titla scribitur.

АПАЪ lege аПОСТОЛ. In antiquissimis codicibus sine Slovo sub Titla legitur, nunc sub Slovo titla АПАЪ, olim etiam АІСТАЪ.

БГЪ et БЪ lege БОГ. Sic БГА, БА, БЖЕ, БЖІЙ. Sed dii gentium sine Titla scribi solent: КОЗИ, КСРГВЪ, БОГОВИ etc. Deuter. 10, 17. БГЪ БОГОВЪ, ГДЪ ГОСПЕДІЙ, legitur. At in libro Minej

a Serbis Venetiis 1538. fol. edito, hoc discrimen neglectum fuisse video. Legitur enim **Ѣ** **ѢМЪ** и **Ѣ** **ГМЪ**, id est **БОГЪ БОГОМЪ И ГОСПОДЪ ГОСПОДЕМЪ**.

(a) Etiam in editione Ostrogiensi Psalm. 49, 1. **ѢГЪ ѢГОМЪ** pro **ѢГЪ БОГЪ** **КОМУ** **Ъ** legi observavit b. *Fortunatus Durich* summus Slavophilus. Notavit enim in adversariis suis, edendae Bibliothecae Slavicae causa collectis, mihique legatis, sequentia: »De Titla. Psalm. **МЪ**: **ѢГЪ ѢГОМЪ ѢГЪ ГЛА**. Male ponitur supra secundam vocem Titla; melius Armena editio, quae integre scriptam habet vocem, prout etiam Ms. Graec. Biblioth. Caes. Nro. 17. juxta Lambecium».

БѢ, alias sub Titla **Д**: **БѢ** lege **БОГОРОДИЦА**.

БЛЖЕНЪ, **БЛГЪ**, **БЛГДТЬ**, **БГОБЛАГОДАТНЪЙ**, lege **БЛАЖЕН**, **БЛАГ**, **БЛАГОДАТЬ**, **БОГОБЛАГОДАТНЪЙ**.

БЛАКА, **БЛАДЦА** lege **БЛАДЫКА**, **БЛАДЫЧИЦА**. Sed frequentius cum supra scripto **Д**: **БЛАКА**.

ГЪ, **ГА**, **ГОУ**, **ГБИ**, **ГИ**, et sub Slovo-Titla **ГДЪ**, **ГДНЬ**, lege **ГОСПОДЪ**, **ГОСПОДА**, **ГОСПОДАЪ**, **ГОСПОДЕВИ**, **ГОСПОДИ**, **ГОСПОДЕНЬ**. Domini terrestres sine Titla scribi solent. Matth. 15, 27. utrumque legitur: **ГДИ** de Christo et **ГОСПОДЕЙ** **СВОИХЪ** de aliis dominis. Confer locum e Deuter. 10, 17 sub voce **ѢГЪ** citatum. In Pauli epistolis **ГОСПОДІЕ**, **ГОСПОДІЙ**, **ГОСПОДЕМЪ** leguntur sine Titla. In postrema tamen editione Petropolitana id neglectum fuit.

ГМЪ, frequentius sub Slovo-Titla **ГДНЪ**, lege **ГОСПОДИНЪ**.

ГЪ,

Глѣ, глѣю, глѣа, глѣати, lege глагола, глаголю, глагола, глаголаати.

Дѣдѣ, дѣдѣвѣ, seu дѣдовъ, lege дѣвѣдъ, дѣвѣдовъ.

Дхъ, дша, lege духъ, душа. Sed spiritus immundus Matth. 12, 43. atque alibi, sine Titla scribitur: духъ, дши, духовъ.

Дѣа, дѣица seu дѣица, lege дѣва, дѣвица.

Днь, дньсь, lege день, днесь. In libris antiquis etiam casus obliqui et pluralis notari solent

Titla: днѣ, дни, днѣе, днѣхъ.

Евангѣ, lege евангѣ. Alias supra v litera r sub Titla poni solet.

Илѣ, илѣа, илѣвѣ, lege Израилъ, Израила, Израилевъ.

Исхъ, Иу хъ, Исвѣ, lege Исусъ христосъ, Исусъ христа, Исусовъ.

Исѣ, in recentioribus libris pro Исъ, lege Исусъ.

Млѣю, млѣва, lege молю, молитва.

Млѣть, млѣрдѣ, lege милость, милосердѣ. Sub Slovo-Titla млѣть.

Мртѣвѣ, ѿ мртѣвѣхъ, lege мертвъ, отъ мертвѣхъ, aut sine vocali мртѣ.

Мти, мтрѣ, мтрѣе, lege мати, матерѣ, матерѣ.

Мрѣа lege марѣа.

Мчнкѣ lege мченикѣ.

Нѣо, нѣсе, lege небо, небесе,

Нѣхъ, нѣшь, lege насъ, нашъ.

Ннѣ, ннѣа, lege нынѣ, нынѣ.

Оцѣ, оцѣ, *rectius quam Smotriskii ѿцѣ, lege отець, отче.*

Сѣтъ, сѣль, сѣенникъ, *lege сват, сватитель, сватценник.*

Сѣва, сѣвы, *lege слава, славы.*

Сѣнце, *lege солнце, aut, prorsus sine vocali in prima, санце sol.*

Сѣръть, *in antiquissimo codice sine Titla: сѣмръть, lege смерть aut, prout Serbi et Bohemi pronunciant, sine vocali смръть.*

Сѣтъ, сѣе, сѣѣ, вѣновленіе, *lege сын, сыне, сынѣ, всынновленіе. Sed Joh. 17, 12. сынъ погыбелный sine Titla in plurimis editionibus, postrema tamen excepta, legitur.*

Сѣсъ, сѣсти, сѣсеніе, *lege спас, спасти, спасеніе.*

Сѣдце, *in antiquo codice sine Titla: сѣрдѣце, lege сердце, aut Serborum et Bohemorum more срдѣце sine vocali.*

Сѣръть, *frequentius sub Slovo-Titla стѣръть, lege строить.*

Оуѣтль, оучнѣкъ, *lege оучитель, оученик.*

Хѣ, Хѣ, Хѣ, *lege Христот, Христа, Христов. At Matth. 24, 24. лжехристи sine Titla. Sub Slovo-Titla, Хрѣтос.*

Цѣръ, цѣрца, цѣръствіе, *et sub Slovo-Titla цѣрътво, lege царь, царица, царствіе, царство.*

Цѣркѣвъ, цѣркѣвъ, цѣркѣве, *lege церковь, церкве.*

Чѣкъ,

ЧЛѢКЪ, ЧЛѢКЪ, ЧЛѢЦИ, ЧЛѢЦЕХЪ, ЧЛѢЧЕ, ЧЛѢЧЬ, lege че-
ЛОВѢКЪ, ЧЕЛОВѢЦИ, ЧЕЛОВѢЦЕХЪ, ЧЕЛОВѢЧЕ, че-
ЛОВѢЧЬ.

Adde іѳѳі sub duplici Titla et lege Іисѳс НАЗА-
РАНІИ ЦАРЬ ІОУДЕЙСКЫИ. Мѣ Ѳѳ plane graeca
sunt: μῆτιρ θεῦ.

§. III. Praeter voces in ctvo desinentes, ut вѣтѣво,
дѣтѣво, цѣтѣво, plures aliae contrahuntur imposito
ѣ, quas e subnexo indiculo noscere licet:

Апѣлѣ lege апостолъ.

Блѣви, блѣвенѣ, lege благослови, благословенъ.

Воскрѣнѣ, воскрѣнѣ, lege воскреснѣ, воскресеніе. Sub
simplici Titla възкрѣс, lege воскрес.

Глѣ in cod. Serbico pro глас; възглѣнт id est
възглядитъ.

Гдѣ, гдѣство, гдѣнѣ, гдѣнѣ, гдѣа, lege господъ, гос-
подство, господинъ, господень, госпожа.

Епѣкпѣ, епѣкпѣство, lege епѣскопъ, епѣскопство.

Іерѣлимѣ, lege Іерусалимъ.

Ѣ in codd. Serbicis, lege кѣтъ seu естъ. Sic et нѣ
id est нѣтъ.

Крѣтѣ, крѣтити, крѣтѣль, lege крестъ, крестити, крѣ-
ститель. Sub simplici Titla крѣщеніе, крѣщю,
lege крещеніе, крещю.

Мѣтъ, мѣтъина, мѣрдѣе, lege мѣлостъ, мѣлостъ
тъина, мѣлосердѣе.

Мѣтъ, lege мѣсѣцъ mensis.

Е

Мѣх

66 Cap. IV. §. III. Voces cum Slovo-Titla^o.

НѢХ, НЕБЫЙ, lege НЕБЕСѢХ, НЕБЕСНЫЙ.

ПѢТЪ, ПѢТЫЙ, id est ПРЕСВАТ, ПРЕСВАТЫЙ.

ПѢТОЛЪ, ПѢТЛЪ, lege ПРЕСТОЛ.

ПѢШО, id est ПРИСНО.

РѢТВО, lege РОЖДЕСТВО.

СѢН, СѢНІЕ, lege СПАСЕН, СПАСЕНІЕ.

СѢЕ est СРЕДА dies Mercurii, germ. *Mittwoche*.

СѢРѢТЬ, СѢРѢТЕН, lege СТРАСТЬ, СТРАСТЕН.

ТѢТЪ, lege ТРИСВАТ.

ТѢТЬ in codd. Serb. pro ТРЪСТЬ, russ. трость
arundo.

ХѢТОСЪ, ХѢТОВЪ, ХѢТІАНИН, lege ХРІСТОС, ХРІ-
СТОВЪ, ХРІСТІАНИН.

ЧѢТЬ, ЧѢТНЫЙ, lege ЧЕСТЬ, ЧЕСТНЫЙ.

ЧѢТЪ, ЧѢТОТА, ЧѢТИТИ, lege ЧИСТ, ЧИСТОТА, ЧИ-
СТИТИ.

Adde ДНѢ (seu ДНЬ) pro ДНЕСЬ, ГЛѢ pro ГЛАС sine
contractione.

In codd. Serbicis etiam super alias voces^o po-
ni solet, quin contrahantur: Ё, Ђ, ВЪК, ДЪТЬ,
ВЪТЬ, ВЛЪТЬ, id est СЕ, ВСЕ, ВСАК, БЫТЬ, ВЛАСТЬ,
Sic ЧѢ scribitur pro ЧАС et ЧАСА.

§. IV. Ончик, seu minutum о sub Titla, non
ibi duae aut tres voces assumunt: ПѢРК, ПѢРОК,
id est ПѢРОК, ТѢЦА, ТѢЧНЪ, lege ТРОИЦА, ТРО-
ИЦА. In codicibus antiquis о super literam м scribi
sunt: МОН, id est МОИ, МЛТИ, id est МОЛИТИ,

Fre-

Frequentius litera ♂ vocibus superimponitur, sine alio signo. Earum aliquas hic lubet subijcere:

Бѣца, lege когородица Dei genitrix.

Вѣка, вѣчца, lege владѣка, владѣчица.

Мѣра, мѣрость, премѣрость, lege мѣдр, мѣдрость, премѣдрость.

Млѣнь, id est млѣнць codd. serb., sed russ. млѣнецъ.

Нѣла, пѣникѣ, et нѣ, пѣ, id est нѣдѣла, понѣдѣльник.

Правѣ, id est правѣден justus.

Прѣбенѣ, id est прѣподобен ♂σιος.

Прѣтеча, i. e. прѣдтеча praecursor.

Срѣце, i. e. срѣдце cor Vide срѣдце sub Titla simplici

Adde пѣ, прѣ, пѣдѣ, прѣже, люцкый pro люцкый, шѣ pro шеѣ, слѣ pro слѣѣ, sine contractione. Notanda vero compendia codicum in vocibus aliis. Бѣ pro бѣѣѣ, ѡкѣ pro ѡкѣѣѣ, вѣх, прѣвѣх pro вѣѣѣх, прѣдѣвѣх, народъ pro народом. Duae lineolae penes ♂ (♂) denotant literae и contractionem рѣ, id est рѣи, нарѣ lege народи.

§. V. Scribuntur vero etiam ornatus et compendil causa quaedam literae, praecipue in fine linearum, super alias. Ex. gr. ва, нача, рѣ superpositis in fine м, т, х, pro вам, начатѣ, рѣх.

Litera ѡ, ab imposito т, vocatur отѣ. Hinc etiam ѡрок pro отрок scriptum invenias. Prae-

cipue vero notandum ϱ cum Titla, librorum liturgicorum in *ИМКА*, id est *ИМА РЕК*, ubi nomen nominandum est, cui Latinorum NN. respondet.

РѢ cum superscripto ч, legendum est *рече*; за vero cum superscripto ч est *зачало*. К seu Е, supra posito Г, est idem *аскго, его*. Vjedi-Titla antiquorum librorum hodie non est in usu. Olim *гѣа* pro *глава*, *сѣа* pro *слава*, *сѣо* pro *слово*, scribebantur, posito nimirum literae в speciali caractere inter Titlam et vocem contrahendam. Sic *вѣ ѿ*, si sub Titla primae vocis sit в, literae ѿ vero superscriptum sit н, legendum est *вѣ время оно*, in illo tempore. Про *вторник, четверток, пятък* duntaxat primae syllabae *втѣ, чѣ, пѣ*, posito к sub Titla; pro *суббота* vero *соу*, superscripto ъ, scribebantur; alia aliter abbreviata reperias.

In antiquissimo *Izbornik*, pro *оу*, minutum ѵ vocibus impositum observare licet. Ех. gr. supra м in *кътом*, id est *кътомѣ*, supra ϱ in *трьдактѣ* id est *трьдакт*, supra χ in *грѣх*, id est *грѣхѣ*.

In libris seculo XVII. impressis lineolis duabus in fine vocum supra adscriptis и exprimitur: *нарицаемѣ* pro *нарицаемый*, *тѣ* pro *тай*, russ. *той*; imo et in medio sed longe rarius: *оуготовѣта* pro *оуготовайта*.

§. VI. Sicuti Slavo-Graeci, Russi et Serbi cyrillicis literis utentes, Graecos in scribendi compendiis

se-

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text in the first section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text in the second section, consisting of several lines of cursive script.

Handwritten text in the third section, consisting of several lines of cursive script.

Compendia e Cod. Cyrill. et Glagol. et ductus e
libris Serbicus.

Ѡ, ѡ ѡ ѡ, Ѣ, ѣ, Ѥ, ѥ Ѥ Ѥ,
Ѧ, ѧ, Ѩ, ѩ, Ѫ,
Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ Ѭ,
Ѯ Ѯ Ѯ Ѯ, ѯ ѯ ѯ ѯ ѯ,
Ѳ, ѳ ѳ ѳ ѳ, Ѵ Ѵ, ѵ.

Ѷ Ѷ, ѷ ѷ, Ѹ Ѹ, ѹ ѹ, Ѻ Ѻ, ѻ ѻ.

Ѵ, ѵ, Ѷ Ѷ Ѷ, ѷ ѷ, Ѹ Ѹ, ѹ ѹ, Ѻ Ѻ, ѻ ѻ.

in, id, od, odno, bo, po, no, ru, to, tr,
oor, oob, ob, obb, p, p, p; by, od, ob
od, so, soo, sooo, shou. | Ѷ, ѷ, Ѹ.

Francisc. Goldmann. scripsit 1821.

secuti sunt, ita Slavo-Latini glagoliticos caracteres, seculo XIII. inventos, adoptantes non solum Serbicornum et Russicornum, sed et Latinorum codicum abbreviaturas imitati sunt. Excludunt itaque frequenter vocalem inter duas consonantes non solum in vocibus, quas cyrillicorum librorum scribae contrahere solent, uti in $\bar{\epsilon}$ id est кор , $\bar{\text{ѣ}}$ i. e. господь , $\bar{\text{ѣт}}$ i. e. глаголет , цѣ , дх etc. Sed etiam in aliis, uti in рѣ pro раб , рѣа pro рѣка , нѣ pro нас , нѣ pro нам . Sic etiam contrahunt анѣ pro анка , recentiori more *anjel* pronuncians pro *angel*. Sic et мѣк pro мѣченик , вѣц pro вѣнец , хѣтел pro хреститель , испѣд pro исповѣд , испѣднк pro исповѣдник , бѣт pro бѣдет , пѣт pro память , вѣлѣпта pro вѣлѣпота , свѣлѣство pro свѣдѣтельство . Immo $\bar{\epsilon}$ pro есть , $\bar{\text{и}}$ pro иже , $\bar{\text{л}}$ pro люд , $\bar{\text{н}}$ pro нашь , $\bar{\text{с}}$ pro слово ; qua ratione lectio librorum glagoliticorum longe difficilior reddita est.

Difficultatem hanc augent varii nexus et literarum duarum et plurium conjunctiones; quarum bene multas tam in Glagoliticis meis A. 1807 Pragaе editis, quam in auctiori editione Historiae linguae Bohemicae A. 1810 Pragaе impressa, aeri incidi curavi. Hic vero tabula IV. ejusmodi compendia e cyrillicis et glagoliticis codicibus collecta exhibet,

§. VII. Pro lectionis exercitio servire possunt specimina orthographiae, quae e vetustis codicibus

bus descripta hic subjungimus, Evang. Johannis C. I. v. 1—5. e codice Mosquensi quatuor evangeliorum A. 1144 scripto.

1. ИСКОНИ a) БѢШЕ b) СЛОВО. И СЛОВО БѢШЕ ѿ БѢ c). ИБѢ БѢШЕ СЛОВО.

In principio erat verbum et verbum erat a Deo, et Deus erat verbum,

a) Legunt ИСКОНИ alii. Sed antiqui codices figura i pro n promiscue utuntur.

b) Pro terno БѢШЕ alii legunt КѢ.

c) ѿ-БѢ, legunt etiam codd. Hankianus, nunc Vindobonensis, et Mosquensis alter A. 1358. At Mosquensis tertius A. 1382 legit КѢБѸ, et pro primo ИСКОНИ jam БЪНАЧАЛѢ, uti recentiores codd. et editiones,

2. СЕ d) БѢ ИСКОНИ ѿ БѢ c).

Нoc erat in principio a Deo.

d) СЕ omnes alii codd. manuscripti et editiones antiquae, quia СЕ respondet neutri СЛОВО, ut adeo mirer, quid editores posteriores movere potuerit, ut pro СЕ hoc substituerent СЕЙ hic.

e) Mosqu. tertius pro ѿ БѢ legit hoc loco ВЪКѢѢ in Deo. Alii recentiores uti v. 1. КѢ БѸ, editi К БѸ ad Deum.

3. ВСЕ f) ТѢМЬ g) БЪИ И БЕЖИКО h) НИЧТОЖЕ i) НЕБЪИ k) КѢЖЕ l) БЪИ m).

Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est.

f) Mosqu. secundus in plurali ВСА ТѢМЬ БЪИША, tertius praemissa conjunctione И, ВСА ТѢМЪ БЪИША, Vindob, plane ВСЕ ТѢМЬ БЪИША.

- g) ТѢМЪ cum ъ in fine omnes antiqui, excepto Mosquensi tertio, qui ТѢМЪ legit. Idem in БЫША, БѢ pro ЗА usurpat ѡ.
- h) Alii omnes БЕЗНЕГО, Mosqu. secundus БЕЗНЕГОЖЕ omisso И. Codex Serbicus Копитарии И БЕЗЪНИГОЖЕ *et sine quo.*
- i) НИЧТОЖЕ omnes alii.
- k) Vindob. НЕБЪЗІТЬ, Mosqu. secundus НЕБЪ postposito НИЧТОЖЕ. Mosqu. tertius БЪ omissa negatione НЕ, uti codices recentiores et editiones, neglecta syntaxi slavica.
- l) Mosqu. secundus ЁЖЕ pro КЖЕ antiquorum codicum.
- m) Videtur hic, et antea bis, Slovo-Titla omissa, cum alii БЪ legant. Notandum, sequentis versiculi ВОЦЕС ВЪТОМЪ ЖИВОТЪ БѢ in Vindobonensi et Mosqu. secundo conjungi cum versu priori.
4. ВЪТОМЪ n) ЖИВОТЪ o) БѢ. ИЖИВОТЪ p) БѢ СВѢТЪ ЧЛѢКОМЪ q).

In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

- n) ВЪТОМЪ cum ъ leni in fine omnes, excepto Mosqu. tertio, quem jam recentiores codd. et editiones sequuntur.
- o) Про ЖИВОТЪ vitio scribae ЖИ lineam quintam claudit et ТЪ sextam inchoat, omisso ВО. In Mosquensi secundo sequens БѢ deest.
- p) ЖИВОТЪ omnes alii. Mosqu. secundus ЖИВОТЪЖЕ БѢ И СВѢТЪ.
- q) ЧЛѢКОМЪ Mosqu. tertius, Vindob. ЧЛѢКОМЪ. Mosqu. secundus ЧЛѢКМЪ, ПРО ЧЕЛОВѢКМЪ.

5. ИСВѢТЪ ВЪТЪМЪ Г) СВѢТІТЬ S) ИТЪМА І) ИГО И) НЕПОСТИЖЕ Х).

Et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

- Г) Vindob. ВОТЪМЪ, Mosqu. secundus et tertius ВОТМЪ.

g)

а) Vindob. СВѢТИТЬСЯ; igitur in utroque antiquissimo
ь pro ѣ et i pro и. Mosqu. tertius СВѢТИТЬСЯ.
Mosqu. secundus плаче да СВѢТИТЬСЯ.

т) Alii тма tenebrae.

и) кого etiam alii. Mosqu. autem secundus ego, uti re-
centiores codd. et editiones, exceptis Serbicis.

х) НЕПОСТИЖЕ non comprehendit. Sic etiam Vindob.
At Mosqu. secundus legit НЕОБАТЪ, Mosqu. tertius
НЕОБАТЪ.

Addamus sextum et septimum versiculum e
Vindobonensi codice, et conferamus eos cum co-
dice Serbico Кор. longe recentiori.

6. БѢИ ЧЛВКЪ ПОСЛАНЪ ѿ БѢИМА КМОУ ИВАНЪУ).

Fuit homo missus a Deo, nomen ei Jo-
hannes.

у) Codex Serbicus члкъ про челоѡѡкъ, име про има
et ИВАНЪ.

7. СЪ ПРІДЕ ВЪ СВѢДѢТЕЛЬСТВО. ДА СВѢДѢ-
ТЕЛЬСТВОУКЪ О СВѢТѢ ДА ВСИ ВѢРОУ ИМОУТЬ ИМЪ Z).

Hic venit in testimonium, ut testaretur de
lumine, ut omnes crederent per illum.

з) Codex Serbicus, uti editi прїде venit; СВѢДѢ-
ТЕЛСТВО testimonium, СВѢДѢТЕЛСТВОУКЪ testare-
tur, ѡ uti editi pro o de; sed емѡ ei, editi vitiose pro
имъ per eum, δι' αὐτῆ.

Specimen alterum, Joh. X. 9—16. e codice
Vindobonensi.

9) ЯЗЪ КСМЪ ДВЕРЬ. а) мною аще кто взи-
деть спсется. и взнидеть изнидеть б) и пажить
обращеть с).

Ego

Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur, et ingredietur et egredietur, et pascua inveniet.

- a) Alii **ДВЕРЬ** janua, ostium.
- b) Melius alii **И ИЗЫДЕТЪ**.
- c) Cod. Serbicus **ОБРАЩЕТИ**, editi **ВЕРЩЕТИ**.

10. **ТАТЬ** d) **НЕПРИХОДИТЬ ИЗЪ** e) **ДА ОУКРАДЕТЬ** и **ОУБИТЬ** и **ПОГООБИТЬ**. **АЗЪ ПРИДОХЪ** f) **ДА ЖИВОТЪ** имоуть и **БОЛЬ** g) **ИМОУТЬ**.

Fur non venit, nisi ut furetur, et mactet et perdat: ego veni, ut vitam habeant et abundantius habeant.

- d) Alias idem recte **ТАТЬ**, non **ТАТЬ**.
- e) Pro **ИЗЪ** alii **РАЗВЪ** praeter, nisi.
- f) Alii **ПРИДОХЪ**.
- g) **БОЛЬ** pro **БОЛЕ**, alii **ЛИШЬШЕ**.

11. **ЯЗЪ** кемь **ПАСТЫРЬ ДОБРЫИ**. и **ДШЮ** свою полагаю **И** **ЗА** овьца **К**.

Ego sum pastor bonus et animam meam pono pro ovibus.

- h) Pro и cum aliis legendum est **ПАСТЫРЬ ДОБРЫИ**.
- i) **ПОЛАГАЮТЪ** in tertia persona alii; Serbicus codex, quamvis **ПАСТЫРЬ ДОБРЫИ** legat, tamen primam personam полагаю retinuit.
- k) Cod. Serb. **ОВЦЪ**, sed editiones antiquae **ОВЦА**, recentiores **ОВЦЫ**, quae inflexio non Slavica sed Russica est.

12. **Я** **НАИМНИКЪ** l) **ИЖЕ** **ИМЕТЪ** **ПАСТЫРЬ**. **ИМОУТЬ** и **ИМОУТЬ** m) **ОВЦА** **СВОЯ**. **ВИДИТЬ** **ВЪЛКА** n)

ИМОУЩА

идоуца о), и штавлаетъ швьца и вѣгактъ. и
вълкъ расхътиактъ ꙗ р) и расподитъ ѓ) швьца.

Mercenarius autem, qui non est pastor, cu-
jus non sunt oves propriae, videt lupum venien-
tem et relinquit oves et fugit, et lupus diripit eas
et dispergit oves.

- l) Editi наемникъ, ꙗа) graeci textus ante иже non le-
git Slavus.
- m) иѣсоутъ editi quidam et Cod. Serb. hoc loco, alibi
несоутъ.
- n) Alii волка, et infra волкъ. Cod. Serb. вълка et
вълкъ neglecto, ut solet, discrimine inter љ et ѵ.
- o) градѣща editi, гредоуца Cod. Serb.
- p) расхътитъ ꙗ Cod. Serb. расхититъ их editi.
- q) распоудитъ scribendum erat.

13. Я наемникъ г) вѣжитъ. ꙗко наемникъ
ксть. и не радитъ ш овцахъ з).

Mercenarius autem fugit, quia mercenarius
est, et non curat de ovibus.

- г) наемникъ et наемникъ. Cod. Serb.
- з) овцахъ alii.

14. Язъ ксѣмь т) пастѣрь добръи. и знаю
моѣ. и знаютъ ма моѣ и).

Ego sum pastor bonus et cognosco meas, et
cognoscunt me meae.

- т) Alii ксѣмь. Cod. Serb. subinde ꙗсомь.
- и) Cod. Serb. ме, моѣ ꙗко ма, моѣ.

15. Якоже знакъ ма шѣъ. и азъ знаю шѣа
и дѣшю мою х) полагаю за швьца.

Sicut novit me pater et ego agnosco patrem, et animam meam pono pro ovibus.

1) свою. Cod. Serb. convenienter syntaxi slavicae,

16. ИНЫ у) шьца имамъ. гже несутъ ѿ двора сего и ты з) ми подобаетъ привести. и гла мон оуслышать аа). и боудеть кдино стадо. и кдинъ пастырь.

Alias oves habeo, quae non sunt ex ovili hoc, et illas me oportet adducere, et vocem meam audient, et fiet unus grex et unus pastor,

у) и ины editi; инѣк Cod. Serb. про иныа.

з) тыа editi, тѣнк. Cod. Serb.

аа) оуслышетъ Cod. Serb. neglecto, ut saepe, discrimine inter ты et и.

Specimen tertium Joh. X, 1—8. e codice Ruthenico (potius Serbico) Bibliothecae

Vaticanae.

1. Яминь аминь глаю вамъ, не въходѣи а) дверми въ дворъ ѡвчїи. нь прѣлазѣи б) иноудѣ с) тать д) кетъ и разбойникъ.

Amen amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed transcendit aliunde, fur est et latro.

а) не въходѣи editi.

б) прѣлазѣи Cod. Serb. Kopitarii, прѣлаза editi.

с) иноуда Cod. Serb. Kopitarii.

д) тать Cod. Kopitarii, (cf. възинъ про воинъ cod. Hankiani). Ante тать addunt editi той, cum in graeco ἰκεῖνος legatur.

Cap. IV. §. VII. Specimen Orthographiae.

2. Я въходен дѣрми, пастирь е) ꙗ ѡвцамь.

Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.

е) пастирь editi. Serbici codices negligunt saepe et confundunt discrimen inter ѡ et и.

3. Семей дѣрникъ ѡверзаетъ ф) и ѡвце гласъ кго слышать г). и свое ѡвце гадшактъ по имени и изгонитъ к h).

Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et suas oves vocat nominatim et educit eas.

ф) ѡверзаетъ editi.

г) слышатъ Cod. Serb. Kopitarii, perperam posito и pro ѡ. слышатъ editiones antiquae.

h) их Genitivum pluralem pro accusativo к seu ꙗ habent editi.

4. И кгда свое ѡвце и) ижденеть, прѣбними ходитъ. и ѡвце понемъ к) идоуть, ꙗко вѣдетъ л) гласъ кго.

Et quum suas oves emiserit, ante eas vadit, et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

и) свое овца editiones antiquae, recentiores russice овцы. Cod. Serb. ubique ѡвцѣ.

к) по немъ editi.

л) вѣдатъ editi.

5. По чюдѣмъ неидоуть. ꙗ) ꙗко незнають нюдѣго п) гласа.

Alie-

Alienum autem non sequuntur, quia non poterunt alienam vocem.

м) Desunt hic нь бѣзѣть ѿнѣго, quae Cod. Serb. Кор. legit. Editi но бѣжатъ ѿ негѡ, fugiunt ab eo.

н) чюждега Cod. Serb. Кор. cum inflexione recentiori vulgaris dialecti га pro го. Editi antiquiores чюждагѡ, posteriores чѣждагѡ.

6. Оиу притчю рече имь ІѢ. ѡниже неразѡумѣше о) что бѣше р) ѣже глаголаше ѡмь.

Hanc parabolam dixit eis Jesus: illi autem non intellexerunt, quid esset, quae loquebatur eis.

о) неразѡумѣша editi.

р) баше editi. бѣ Cod. Serb. Кор.

7. Речеже пакы ѡ) имь ІѢ. аминь аминь глѡ въмь г) азъ ѣсмь дверь с) ѡвцѡмь.

Dixit ergo iterum eis Jesus: Amen amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

ѡ) пакы recte Cod. Serb. Кор., пакы editi, polonice.

г) Ante азъ legunt editi гѡѡ, quia, ѡти.

с) Pro дверь Cod. Serb. Кор. пастирь pastor, utique vitiose.

8. Въси ѣлико 1) ихъ прѣиде прѣжде мене, тѡтѣ 2) соуть и разбойници. нь непослоушаше 3) ихъ ѡбѣце 4).

Omnes quotquot eorum venerunt ante me, fures sunt et latrones: sed non auscultaverunt eos oves.

Cap. IV. §. VII. Specimen Orthographiae.

2. Я въходи дѣрми, пастирь е) к ѡвцамь.

Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.

e) пастирь editi. Serbici codices negligunt saepe et confundunt discrimen inter ѡ et и.

3. Оемоу дѣрникъ ѡврьзаетъ f) и ѡвце гласъ кго слышать g). и свок ѡвце гашаетъ по ѡмени и изгонитъ к h).

Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et suas oves vocat nominatim et educit eas.

f) ѡврьзаетъ editi.

g) слышать Cod. Serb. Kopitarii, perperamposito и про ѡи. слышатъ editiones antiquae.

h) их Genitivum pluralem pro accusativo к seu п habent editi.

4. И кгда свок ѡвце i) ижденеть, прѣбними ходитъ. и ѡвце понкк k) идоуть, тко вѣдетъ l) гласъ кго.

Et quum suas oves emiserit, ante eas vadit, et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus.

i) свок овца editiones antiquae, recentiores russice овцы. Cod. Serb. ubique ѡвцѣ.

k) по немъ editi.

l) вѣдатъ editi.

5. По чюждемже неидоуть. m) тко незнають чюждего n) гласа.

Alie-

Alienum autem non sequuntur, quia non noverunt alienam vocem.

м) Desunt hic нь бѣзѣть ѿникго, quae Cod. Serb. Кор. legit. Editi но бѣжатъ ѿ негъ, fugiunt ab eo.

н) чюждега Cod. Serb. Кор. cum inflexione recentiori vulgaris dialecti га pro го. Editi antiquiores чюждагъ, posteriores чѣждагъ.

6. Оню притчу рече имь ІѢ. ѿниже неразѡумѣше о) что бѣше р) ꙗже глаголаше имь.

Hanc parabolam dixit eis Jesus: illi autem non intellexerunt, quid esset, quae loquebatur eis.

о) неразѡумѣша editi.

р) баше editi. бѣ Cod. Serb. Кор.

7. Речеже пакы ѡ) имь ІѢ. аминь аминь глѡу бамь г) азъ ꙗкъ дверь с) ѡбщамь.

Dixit ergo iterum eis Jesus: Amen amen dico vobis, ego sum ostium ovium.

г) пакы recte Cod. Serb. Кор., пакы editi, polonice.

г) Ante азъ legunt editi ꙗкъ, quia, ѡти.

с) Pro дверь Cod. Serb. Кор. пастирь pastor, utique vitiose.

8. Вьси ѣлико 1) ихъ прѣиде прѣжде мене, татик 2) соуть и разбойници. нь непослоушаше 3) ихъ ѡбще 4).

Omnes quotquot eorum venerunt ante me, fures sunt et latrones: sed non auscultaverunt eos oves.

- t) **КАЛКОЖЕ** Cod. Serb. Кор. **ЄЛИКѠ** editi.
 u) **ТАТІЕ** editi. **ТЬТІЕ** Cod. Serb. Кор. uti supra **ТЬТѠ** pro **ТАТЬ**. Alias **ь** est signum vocalis ambiguae, uti in **нѣ**, quod Russi legunt **но**, Serbi **на**.
 x) **НО НЕПОСАДШАША** editi.
 y) **ШУЦЕ** Cod. Serb. Кор. sed alibi **ШУЦѠ**. Editi antiquiores **овца** pro **овца**, recentiores russice **овцы**.

Oratio dominica Matth. VI, 9—13. ex editione
 Petropol. 1816.

Оче нашъ, иже еси на нѣбѣхъ, да сѣитса
 имя твоє: да прійдетъ црѣствіе твоє: да бѣдетъ
 воля твоа, гакъ на нѣбѣхъ, и на землѣ. Хлѣбъ
 нашъ насущный а) даждь намъ днесъ: и
 остави намъ долги наша, гакъ б) и мы остав-
 лѣемъ должникѡмъ нашимъ: и не введи насъ въ
 напастъ, но избави насъ ѿ лукаваго. Гакъ твоє
 есть црѣствіе и сила и слава во вѣки. Аминь.

- a) Ms. Serb. Кор. насущствнїи. Ms. Pragense
 насущствнши.
 б) Ms. utrumque гакже pro гакъ. In reliquis praeter
 Orthographiam conveniunt cum textu hic
 impresso.

Grammaticae Slavicae

Pars I.

De vocum formatione.

Caput I

De syllabarum radicalium Structura.

§. 1.

Voces compositae e simplicibus constant, ut **БЛАГОВѢСТВОВАНІЕ** evangelium, bona annunciatio, ex **БЛАГО** et **ВѢСТВОВАНІЕ**; **ЗАКОНОПРЕСТЪПЛЕНІЕ** legis transgressio, ex **ЗАКОН**, **ПРЕ** et **СТЪПЛЕНІЕ**; **ЗАКОН** vero ex **ЗА** et **КОН**.

Simplices voces sunt aut primitivae, ut **БЛАГО**, aut derivatae, ut **ВѢСТВОВАНІЕ**, **СТЪПЛЕНІЕ**.

E primitivis aliae sunt nudae, quae syllabam radicalem sine servili litera exhibent, ut **БЛАГ**, **ЗА**, **КОН**, **ПРЕ**, **СТЪН**; aliae auctae, i. e. servili litera indutae seu formatae, ut **БЛАГО**, **СТЪПЛЕНІЕ**. Accessit enim syllabae radicali nudae **БЛАГ** terminatio generis neutrius **О**; et syllabae **СТЪН** terminatio participii passivi **ЕН**, ob labialem **н** inserto epenthético **А**: **СТЪПЛЕА**, unde verbale **СТЪПЛЕНІЕ**.

De

Derivatae ab aliis vocibus jam formatis deducuntur, uti verbalia **вѣствованіе**, **стѣпленіе** immediate a participiis passivis **вѣствован**, **стѣплен** verborum **вѣствовати**, **стѣпити**. Ex his **стѣпити** primitivum est a nuda radice **стѣя** formatum, **вѣствовати** vero derivatum, immediate a **вѣство**, hoc autem a **вѣсти**, alias **вѣдѣти** deductum, cujus nudam radicalem syllaba **вѣд** constituit.

In investigandis igitur vocum polysyllabarum etymis radicalis syllaba a servilibus literis, quae in formatione vocum accēdere solent, accurate distinguenda est. Vocis derivatae et simul compositae **преизбыточествовати** superabundare, proximum etymon, rejecta praepositione **пре**, est **избыточество**, remotius autem **избыток**, quod superest. Hujus autem compositae et derivatae vocis, rejecta praepositione **из** et terminatione **ок**, primitivum erit **быт**, ab Infinitivo **быти** formatum. Resecta etiam terminatione **ти** remanet nuda radicalis syllaba **бы**.

Vocis decompositae **завѣдѣтельствовати** testificari, rejecta praepositione **за**, etymon compositum est **свѣдѣтельство** testimonium, hoc autem accedente terminatione **ство** a **свѣдѣтель** deducitur, hoc vero ab Infinitivo **свѣдѣти** derivatur. Haec autem vox constat ex praepositione **с**, et simplici verbo **вѣдѣти** scire, ut **с**aque testis **свѣдѣтель** dicatur, quod rei conscius sit. Rejecta terminatione Infinitivi

tivi

ivi ѣти. Constat igitur **засѣдѣтельстввати** ex tribus simplicibus elementis **за, с, вѣд**, quae conjuncta, accedentibus formativis **ѣти, ел**, deinde **ство** et **овати** vocem septem syllabarum producere. Sic **призвыточестввати а бы**, accedentibus formativis **ѣти, ок, ство** et **овати**, derivatum, et cum **пре** et **из** compositum est.

Itaque, cum formatio vocum sine cognitione radicum et literarum, quae his accedere solent, clare exponi non possit, consideranda sunt primum simplicissima vocum stamina et primigenia syllabarum radicalium structura, deinde literarum formativarum functiones.

Classis I. Syllabarum radicalium.

§. 2. Classe I. continentur eae syllabae, radicem constituentes, quae aut sola vocali, aut unica consona initiali, et vocali finali, quae tamen in paucis etiam abesse possit, constant; suntque sequentes:

1. —	а	о	у	—	—	и	я	—	—
2. вѣ	ва	—	—	вы	—	ви	—	вѣ	—
	ѣа	ѣо	ѣу	ѣы	—	ѣи	—	ѣѣ	—
	па	по	—	—	—	пи	пя	пѣ	—
	ма	—	—	мы	—	ми	ма	—	—

3.	нѣ	на	—	ну	ны	не	ни	—	нѣ	—
		ла	—	—	—	—	ли	—	—	—
		ра	—	ру	ры	—	ри	—	рѣ	—
4.	аѣ	ао	ау	—	—	—	—	—	аѣ	—
	тѣ	та	—	ту	ты	—	—	та	—	—
5.	за	—	—	—	—	зи	—	зѣ	—	—
	—	—	—	—	же	жи	жа	—	жо	—
	сѣ	—	су	—	сь	си	—	сѣ	—	—
	—	—	—	—	ше	ши	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	чи	—	—	—	—
	—	—	—	—	че	чи	ча	—	чо	—
6.	ха	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	кѣ	ка	—	ку	кы	—	—	—	—	—

Syllabas во, но, со, ко, cum vocali euphonica, huic indiculo insertas non reperies, cum ad вѣ, нѣ, сѣ, кѣ referendae sint. Sic et femininum та et neutrum то а тѣ, си (ѣ) vero et сѣ hoc, а сѣ orta sunt.

§. 3. Continentur hac tabula prima stamina plurium partium orationis, et quidem

a) Pronominum personalium :

и еum, та eos, ꙗ id, ю eam.

ва, fem. вѣ nos, primae personae Dualis.

м primae personae nota, inde ми mihi, ма me,

мы nos (ἡμεῖς).

ны nos (ἡμεῖς), нам nobis, нас nostrum.

ты tu, ти tibi, та te.

De- 3

Determinativorum et demonstrativorum:

тѣ ille, iste, fem. **та**, neutr. **то**; inde adverbium **тѣ** isthic, illic.

сь hic, fem. **си**, neutr. **се**, inde Interjectio **се** ecce. Reciproci recto carentis: **са** se, **Дат.** **си**, **Gen.** **себе**.

Relativi: **же**, quod pronomini **и** suffigi solet:

иже, **таже**, **иже**, qui, quae, quod.

Interrogativorum: **че**, cui determinativa **то** et **со** suffiguntur; hinc **что**, **чего**, quid; et **к**, cum quo **то** conjungi solet: **кто**, quis?

b) Verborum, quorum praeterita simplicia prima themata exhibent:

би ferit; hinc **бити**, **бїю**.

пи bibit; hinc **пити**, **пїю**. **мы** lavit; hinc **мыти**, **мыю**.

Eadem ratione a **вы**, **ви**, **вѣ**, **ва**, **би**, **ны**, **ла**, **ли**, **ры**, **рѣ**, **да**, **дѣ**, **ты**, **та**, **сѣ**, **ши**, **чи**, **ча** seu **ча**, **чю** seu **чѣ**, **ка**, **кѣ** formantur Praesentia **выю**, **вїю**, **вѣю**, **бїю**, **ваю**, **ныю**, **лаю**, **лїю**, **рыю**, **рѣю**, **даю**, **дѣю**, **тыю**, **таю**, **сѣю**, **шїю**, **чїю**, **чаю**, **чѣю**, **каюся**, **кѣю**. A themate **жи**: **жити**, **живѣ** vivo. **Аб** и: **ити**, **идѣ** eo, a **ше** vero **шедѣ**, a **бѣ** fuit, aut a **бы**: **бити**, **бу** **вѣдѣ** его.

A **ма**, **ми**, **мѣ**, **ри**, **дѣ**, **зи**, **сѣ**, **кы**: **манѣ**, **минѣ**, **манѣ**, **ринѣ**, **дѣнѣ**, **зинѣ**, **сѣнѣ**, **кынѣ**.

A **па** tetendit, **пати**, Praes. **пнѣ**. Sic etiam **мнѣ**, **тнѣ**, **жнѣ**, **чнѣ**, a **ма**, **та**, **жа** seu **жа**, **ча** seu **ча**, **exclusa vocali thematis formata sunt**,

c) Particularnm non flexibilem, uti Praepositio-
num: о, у, въ, вѣ, на, по, на, до, за, съ, къ;
Conjunctionum: а, и, ко, нъ, ли, да; Adverbio-
rum не, ни, нѣ. Haec, uti Praepositiones aliis vo-
cibus praefixae, composita constituunt: оумы ab-
luit, почто quare, пода portexit, забы oblitus est,
сниде descendit, недуг morbus, нечист immundus,
никто nemo, ничто et ничесо nihil, нѣкто aliquis,
нѣчто aliquid etc. Constat itaque никтоже ex ele-
mentis: ни-к-то-же; et ничесоже ex ни-че-со-же.

d) Substantivorum et Adjectivorum, si litera
servilis in fine accedat. Sic дѣй, in compositis
злодѣй malefactor, любадѣй fornicator, est per-
sona agens, factor, а дѣ seu дѣю. Eodem modo
derivatur кой praelium а ви seu кю caedo, жив
vividus а жи, живѣ vivo, пиво potus а пи, пю bibo,
дар donum' а да, даю do, вѣтрѣ ventus а вѣ,
вѣю, вѣти flare, et infinita alia. Formas autem
Substantivorum et Adjectivorum primitivas, quae
nulla servili auctae sint, haec tabula nullas com-
prehendit. Neque Illyricum нада spes, expecta-
tio, cujus compositi pars altera да syllaba radi-
cali nuda constare videtur, objici potest. Nam
нада ex надежа, про надежа, а надѣю seu на-
дежа contractum est. Lusatarum vero inferiorum са i. e. за lacryma ex *lsa* ortum, et ipsum

lsa

Ła ex *слза* seu *слеза*, apud Lusatas superiores *селза*, contractum est.

§. 4. Cum Lexicon radicum hoc loco inserere non liceat, saltem primae seriei hujus classis significatus paucis indicabimus.

▲ Conjunctio, at, sed, et.

o seu ω Praepositio, de: ω нем de eo, ω ком de quo.

ω, Interjectio, o!

γ 1. Praepositio, apud: γ негω apud eum, γ когω apud quem.

γ 2. Adverbium: не γ, nondum. уже jam, compositum ex γ et же.

γ 3. Stamen verbi simplicis γти, γю, cujus composita изγю exuo, et ωбγю induo, in usu sunt. γко ѿγ, itaque, compositum ex γ et ко.

и 1. Conjunctio, et: идем и мы, imus et nos. ико etenim, compositum ex и et ко erim. или aut, compositum ex и et ли an.

и 2. Pronomen, Accus. и eum, Instrum. sing. ишь per eum, Gen. plur. их eorum, ѿних ab iis, Dat. им iis, к ним ad eos, Instrum. ими per eos, с ними cum iis. Ante vocalem и transit in consonam j: игω ejus, кмѿ ei; ита ejus (feminae), ки ei fem., ю eam, к Accus. id, та eos. иже ex и et же compositum Pronomen relativum, qui, fem. иже, quae, neutr. иже quod.

и 3.

и 3. Stamen verbi ити ire, cujus Praesens идѣ
eo, Praet. идѣ ivit.

и stamen verbi ити capere, Pret. и, ит, Prae-
sens имѣ,

и eos, eas, ea, Acc. plur. ab и. иже ab иже.

и, ит, ити Serbici codices pro и, ити.

и seu ѣ id, Accus. gen. neutr. ab и; иже ab иже.

ю eam, Accus. fem. ab и. юже ab иже.

Specimen hocce facile augeri potest, si omnia derivata et composita ipsi syllabae radicali subjiciantur. Sub жи ex. gr. non solum жив, живот, шживѣ, поживѣ, житіе, житель, жителство, жителствѣю, sed etiam жизнь, жито, житница, пажить et compositorum, quorum primam partem живо constituit, copia collocanda erit.

§. 5.

Classis II, syllabarum radicalium, quae duabus consonis aut vocali initiali, quae consonae aequivalet, et consona finali constant.

A vocali solida inchoantia:

1) үй. 2) ов, ав, об, вѣ, үпъ, үм. 3) он, үн;
үл; ор. 4) үд, от, шт. 5) аз, үз, ось, үс. 6) аг
үг; үх; ок, үк.

үѣw refer ad ү et ѣo primae classis.

үпъ confer cum вѣпъ,

үз confer cum ваз.

үже jam, refer ad ү et же primae classis.

үже

уже funis, refer ad уз: уза.

уши aures, refer ad ух: ухо.

очи oculi, refer ad ок: око.

учити docere, refer ad ук: ука.

A vocali liquida:

- 1) тй, кй. 2) нв, пв, пб, пп, пм. 3) ин, юн;
ил, пл, кель, пр. 4) пд, кд; пт. 5) нз, пз, кз;
кж; пс, кс. 6) иг, пг, юг; юх; пк, кк.

идѣ ед, refer ad и: ити primaе classis.

юза, юзник refer ad уз: уза.

южика cognatus, refer ad уз; уже.

южный, южский australis, refer ad юг.

кчатти sonare, refer ad кк.

юхати odorari, refer ad ух: ухати.

пакw quia, пакый qualis, vide sub ак derivata
ab и.

A labiali в:

- 1) вой. 2) вав, вав, вѣпъ, вѣм. 3) вѣн (внѣ),
вонь, вѣн, вѣн, вѣн; вѣа, вѣа, вѣа, вѣа, вѣа; вѣѣ,
вѣр, вѣр, вѣр. 4) вѣд, вѣд, вѣд, вѣд, вѣд; вѣд;
вѣт; вѣт, вѣт. 5) вѣз, вѣз, вѣз, вѣж; вѣс, вѣс,
вѣс, вѣс, вѣс; (вѣш), вѣч. 6) вѣх; вѣк, вѣк.

вѣвати refer ad вѣ: вѣю seu вѣн primaе classis.

вѣлити, вѣла refer ad вѣа: вѣаѣти velle.

вѣдити, вѣждѣ, вѣждѣ refer ad вѣдѣ ducere.

вѣз, вѣзити refer ad вѣз: вѣзѣ vehere.

вѣз in вѣздѣ ubique, refer ad вѣсѣ omnis.

вѣс in вѣсток, вѣсѣ refer ad вѣз seu вѣз.

вѣше, вѣшнй refer ad вѣс: вѣсок altus.

вѣшаю refer ad вѣс: вѣсити suspendere.

вѣшаю refer ad вѣт, unde etiam вѣц res, pro
вѣц.

вѣч-

вѣчный aeternus, est a вѣк seculum.
 вага libra, est a germ. *Wage*, inde важити.

Λ labiali б:

1) бѣй. 2) бав, бав, бок. 3) бан, бал, боль, бѣл, бѣл, бле, блю; бар, бор, бѣр, бер (бра), бир, бре (бри). 4) боа, бѣа, ба (баѣ); кот. 5) воз, без; кос, бѣс, бѣч. 6) бог, бѣг; бох; бок, бѣк, бѣк.

бой praelium, et Iterativum бивати, refer ad би:
 бити primaе classis.

быв, бывати refer ad бы: быти,
 блюю in Infinitivo блевати vomere.
 бѣжати fugere, refer ad бѣг: бѣгѣ.
 божій, божество, ad бог.
 бич flagellum, ad би; бѣю.

Λ labiali п:

1) 2) пав, поп, пѣп. 3) пень, пѣн; пал, пол, пьль, пел, пил, пла, пѣл, пле, плѣ, пѣю; пѣр, пѣр, пир, пер, пир, пра, про, пре, при, прѣ, пр. 4) паа, паа, пѣа, паа; пот, пѣт, пѣть, пѣт, пѣт, пѣт, пѣть, пѣт. 5) паз, пас, пѣс, пѣс, пѣс; пѣше, пѣч, пѣч. 6) пѣг, пѣг; пах, пѣх, пѣх, пѣх (пѣа), пѣх; пак, пѣк, пѣк.

пой in напой potus, напоити ποτίζειν, et пиво
 refer ad пи: пѣю primaе classis.

пепел cinis, compositum ex по et пел, refer
 ad пла: плати, пѣлти.

поне saltem, utpote compositum refer ad по et не,
 про ꙗ seu е, ab и. Sic et понеже resolvendum
 est in по, не (е) et же.

пр: addita terminatione Praeteriti ѣ: прѣ, inde
 прѣти, cujus Praesens прю, a quo прѣ lis.

поз

ноз in позав, позавъ est e no et c, mutato c in з ob а sequens.

нос in носавъ post, itidem e no et c, cui servile авъ accessit.

нѣш, нѣшій pedes, refer ad нѣх, inde et нѣхота pedites.

печ in печаль моегог, (forte et печать sigillum) refer ad пекъса.

пещь furnus, est a пекъ pinso.

пища cibus, а питати nutrire, alere.

A labiali м :

1). 2). 3) мен (мин), мень, мм (ммѣ) мѣн; мал, моа, мел, миа, мѣл; мор, миръ, мёр, мѣръ, мр (мрѣ). 4) мѣа, меа, мѣаь; мат, мот, мѣт, мыт, мет, мат, мѣт. 5) маз, моз, мѣж; мыс, мас, мѣс, мыш; меч, мач. 6) мог; мг (миг), мах, мох, мѣх, мѣх; мак, мок, мѣк, мак, мк.

май Majus, peregrinum est. мой meus, оре ой derivatum, refer ad м (ма, ми, мы) primae classis.

мимо praeter, refer ad минъ, мію.

мажъ ungo, масть, масло ad маз: мазати.

межа limes, межаь inter, ad меа.

мжити, мизати nictitare, мжа nictitatio, ad мг.

мѣшати miscere, ad мѣс: мѣсити. мшъ ad мѣх,

мех, Russ. мох, Serb. et Carniolis мах, muscus.

мочити, мѣчити ad мок, мѣк. мче ш промче ad мк: мкнъ.

мош, мѣши, магати, можен, ad мог: могъ possunt.

магкий mollis Russicum est, ortum e Slavico

мак: маккый.

A linguali н :

1) най. 2) нов, нив, неб, нѣм. 3) нын, нан; нор, нѣръ, ныр, нр (нрѣ), 4) наа, нѣа; нить,

5)

б) низ, нз (нзе), нож, нес, нос. б) наг, ног, нѣг, нак, ник.

наю, нам, нас, наш, cum a fine aucta sint, ad ны primaе classis referenda sunt.

нажити, обнажити, nudare, refer ad наг nudus.

ноз in ноздри nares, ad нос nasus.

нѣжда ad нѣд: нѣднѣ cogere.

нижае, нижній, ad низ, нижѣ, низѣ deorsum.

ниже neque, compositum est ex ни et же.

ношѣ, носить portare, refer ad нес: несѣ.

нищ pronus, et ничѣса, ad ник: никѣ.

нищ pauper, est derivatum a ничто nihil.

нощ пох, si щ ortum sit ex кт, radicem incognitam нок supponit.

взнак supinus, est ex вз et нак, germ. *Lacken*.

A linguali л:

1) лай, лоѣ. 2) лав, лов, лев, лѣв; лѣб (люб),

лѣб, лев, люб; лап, лоп, лѣп, лип, лѣп; лом.

3) лан, лон, лѣн, лен, лин, лѣн, лн (лнѣ); лел,

лил. 4) лад (лод), лѣд, лед, лад, лѣд; лет, лѣт,

лѣть, лют. 5) лаз, лоз, лиз, лѣз (лѣз), лож, лѣж;

лас, лос, лѣс, лис, лѣс, лиш. лищ, лѣч. 6) лаг,

лѣг, лег, лаг (лѣг), лг (лга); лих, лѣх, лѣх,

лак, лѣк, лык, лик, лак, лѣк.

лежати jacere, ложе lectus, ложити, лагати ро-
пере, refer ad лаг: лагѣ.

лѣжа mendacium, лож mendax, ad лг: лгати.

Praesens лѣж et лѣж.

лож in ложница (лѣница) videtur peregrina radix,
Confer germ. *Löffel*, et graec. *λαβίς*.

лишити orbare, лишениѣ defectus, ad лих refer.
лишнѣ superflue, ad лих.

личнѣй personalis, ad лице facies, persona.

лѣжити

лѣчиѹи mederi, лѣчка curatio, ad лѣк.

лочити lambere ad лок: локати.

лѹца lens, lentis, siquidem ѡ ex т ortum sit, ad hanc classem, non ad tertiam, spectat.

A linguali р:

1) рай, рой 2) раб, реб, рв (рва); раб, рѣб, рѣб, реб, раб; роп, реп, рѣп; рам, рем, рѣм. 3) ран, рѣн, рѣнь. 4) рад, роа, рѣа, рѣа, раа, рѣа, ра (раѣ), 5) раз, роз, риз, рѣз; раж, рѣж (рож), рѣж, рж (ржа); рос, рѣс, рѣс, рас, рѣс, рѣш, рѣш; рач, рѣч. 6) рог, рѣг, рѣг; рѣх, рѣх; рак, рѣк, рѣк, рѣк (рек).

раб servus, равен aequalis, in aliis dialectis роѣ, роѣн.

рѣб fovea, refer ad рѣ: рѣю fodio. Ab eodem рѣлеу, рѣло derivantur.

рѣнѣ, рѣрѣнѣ, repellere, refer ad рѣю primae classis.

рало aratrum, pro орало, refer ad ор: орати arare.

раждаю genero, раgio, refer ad роа: роаити.

рожен veru, stimuluš, refer ad ражень.

рожа a peregrino rosa ortum est.

рожеу, рожи, κερᾶτια, siliquae, refer ad рог cornu. Huc refer et Adject. рожан.

рождае est collectivum a розга palmes; refer utrumque ad роз pro раз. Alternant enim а et о in hac particula.

ржа, ржаа acruo, refer ad раѣти, a quo differt ржѣ, ржати, hinnire.

рас in распнѣ, распинаю disparto, crucifigo, refer ad раз.

рачица est diminutivum a рака tumba.

рѣчка vas, урна, refer ad рѣка.

▲

A litera а:

1) дой. 2) дав, два (двѣ), дек, див, дѣв;
 док, двѣ, двѣ, двп; дом, дым, дмѣ. 3) дым, день,
 дно; дал, дол, дѣл; дар, дер (дра). 4) дѣд, дат,
 дѣт. 5) дѣж, дес, дѣс. 6) дѣг, дег; дх (дых),
 днк.

А дой formatum est доити lactare.

А дав 1) давити, удавити suffocare; а дав 2)
 давнѣ pridem. А двѣ 1) двѣрь levir; а двѣ
 2) двѣать novem. А дѣв дѣва puella, virgo.
 А див mirum, дивитиса mirari. Ad док spec-
 tant доба, докрьш. двѣ est quercus. А дек
 est декрь vallis. А двп двпла concavitas.
 дом est domus; дым fumus, quod ad дмѣ re-
 ferri possit.

дына репо, день dies, дно fundus. А дал да-
 лѣе longius, далекий longinquus, remotus.
 А дол долѣ, долѣ deorsum, humi. А дѣл est
 дѣлити partiri, at дѣло opus, est а дѣю. А
 дар ударити percutere. А дерѣ, драги, la-
 cerare est Iterativum драги, et драга foramen.

дѣд est avus, дѣта infans.

дѣжа convenit cum germ. *Dōse.*

А дес 1) est десать decem; а дес 2) десный dex-
 ter, десница dextera; а дес 3) десна, plur. дес-
 ны (Boh. даснѣ) gingivae А дѣс est Boh.
 дѣсити terrere.

А дѣг est compositum недѣг morbus et дѣж robu-
 stus, дѣга vero est iris. А дег est Russ. дего-
 ть (olim apud Boh. *dehet*) pix liquida, germ.
Theor. А дх est дхнѣ seu дохнѣ, Iterativum
 дыхати, Praes. дышѣ, spirare. At дыша
 anima est а дѣх spiritus, quod est formatum
 а дѣ: дѣю primae classis.

днк in dialectis est idem, quod slavicum дивій
 ferus, incultus,

А

A litera т:

1) ТАЙ. 2) ТОП, ТЪП, ТЕП: ТОМ, ТЕМ (ТМ), ТИМ, ТЪМ. 3) ТЪН (ТОН), ТЪН, ТЫН, ТЕН, ТИН; ТАЛЬ, ТОЛ, ТЪЛ, ТЫЛ, ТЕЛ, ТЪЛ, ТЛ (ТЛЪ); ТОР, ТЪР, ТРИ, ТР (ТРЪ, ТРЫ). 4) ТАТЬ, ТЪТ, ТЕТ, ТАТ. 5) ТЕЗ, ТАЗ; ТЕС, ТИС, ТЪС; ТЪЧ. 6) ТЪГ, ТАГ; ТЪХ, ТИХ, ТЪХ. ТОК, ТЪК, ТЫК, ТЕК, ТК (ТКА), ТК (ТЧЕ).

Ab adverbio ТАЙ, occulte, formantur ТАИТИ occultare, ТАЙНА mysterium etc. At ТАЮ, ТАМТИ liquescere, refer ad ТА primae classis.

ТЪП est obtusus, hebes, inde ТЪПИТИ.

А ТЕМ seu ТЪМ est ТЪМА tenebrae, inde ТЕМНЫЙ, ТЕМНИЦА carcer. А ТЪМА differt ТМА myrias.

ТИМЪНІЕ et ТИНА coenum, faex, non significatu, sed secunda radicali differunt.

ТЪМА est sinciput, vertex.

А ТОН formatur adjectivum ТОНКЫЙ, tenuis. ТОНЪ, mergor, convenit cum ТОНЪ, ТОПИТИ,

А ТЪН formatur adverbium ТЪНЕ (ТЪНЪ) gratis, frustra. ТЫН est sepes, а ТЕН vero ТЕНЕТО cassis, plaga.

ТЪНЬ est Russis umbra, pro Slavico СЪНЬ seu СТЪНЬ.

ТЪЛ est pharetra; ТЫЛ occiput, tergum.

ТАЛ corruptio, а ТАЛТИ, unde et ТАЛНІЕ.

ТЕЛЕЦ vitulus, differt а ТЪЛО corpus, non solum forma, sed et ipsa radicalis syllabae vocali.

ТРИЕ, ТРИ, ТРЕ, ТРИА, in derivatis et compositis vocalem mutat; hinc ТРЕ, ТРОК, ТРОИЦА trinitas.

ТРЪ, ТРЪТИ et ТРЮ conveniunt et significatu et ipsis radicalibus literis cum latino *tero*, *tritum*.

А ТАТЬ fur, est ТАТЬКА furtum etc.

ТЕТА est amita, matertera; ТАТИВА chorda, nervus.

ТЕЗ

тез in compositis тезо: тезоименіе idem nomen.
тѣжити refer ad тѣга taedium.

тазати, unde тажека lis, iudicium, contentio refer ad таг: тагати; quo etiam spectant: тажаніе quaestus, тажатель operarius, agricola; тажек gravis, тагота, тажестъ sunt a таг: тагнѣ.

А тес formatur тесати, тешѣ; а тѣс vero тѣсный angustus, тѣснота angustia. тѣшити delectare est a тѣх, unde утѣха consolatio. тис est taxus; тисѣ quiete et тишина refer ad тиѣ.

теча cursor, теченіе cursus, refer ad тек.

точію solum, confer cum токмѣ.

ток fluxus, et точити, unde точило torcular, refer ad тек: текѣ.

тѣча est nubes, imber, grando.

тѣчен, тѣчный pinguis est a тѣк.

тѣшити extinguere refer ad тѣх.

ткати texere, differt a ткнѣ, et ejus Iterativo тькати figere, unde догькатиса tangere.

тицати, стицати confluere, concurrere, est a текѣ.

Inchoantia a sibilantibus: a s et z:

1) зай. 2) зов (зва); зоб, зук, зыб, заб;
зем, зим, зми. 3) зна, зѣн; зѣл, зѣл, зѣл;
зар, зор, зрѣ, зр (зрѣ, зир, зор). 4) зад, зать.

заяц lepus formatum est a зай, nisi potius sit a за primae classis.

зыбати agitare cunas, a зыб. зыбель cunas, Russis et Carniolis.

зѣница pupilla a зѣн, cui terminatio ица accessit.

зрѣю maturesco, differt a зрю, зрѣти aspicere, cujus iterativum est зирати, Substantiva vero a зрю deducta inter з et р inserunt о: позор, зазор.

Задъ

ЗДАТИ videtur compositum ex **с** et **ДАТИ**, eodem modo, uti latinum condere. Iterativum а **ЗДАТИ** est **ЗИДАТИ** aedificare, hinc et **ЗИД** murus apud Serbos, **ЗЕДЪ** fem. apud Bohemos. Legitur Psalm. 101, 8. **НА ЗДЪ**, ἐπὶ δωματός et Ps. 128, 6. **ТРАВА НА ЗДЪХ**, χορτος δωματων. Concordant Psalterium Ms. Bibl. Palatinae et editio Veneta loco primo, verum secundo versiculo legunt **НА ЗДАНІИ** in aedibus. Inflexarum vocum **ЗДЪ** et **ЗДЪХ** casum rectum auctor. Concordantiarum in Psalmos, Antiochus Kantemir, ignoravit; Polykarpow vero in Lexico trilingui sub **ЗДА** citat **ЗДО**, istudque explicat per **КРОВЛА**, **СХЕТИ**, tectum, respiciendo certe versiculos Psalmorum citatos, cum **ЗДА** et **ЗДО** nullibi legatur. Localis casus in sing. **ЗДЪ**, in plur. **ЗДЪХ**, rectum habere possit **ЗЪД** seu **ЗОД**, cum **ЗОДЧИИ** architectus vix aliunde deductum sit.

A littera ж:

1) 2) **ЖВ** (**ЖВА**), **ЖАБ**. 3) **ЖЕН**, **ЖИН**, **ЖАЛ**, **ЖЕЛ**, **ЖИЛ**, **ЖАР**, **ЖР** (**ЖРЪ**). 4) **ЖАД**, **ЖИД**, **ЖА** (**ЖАА**). 5) **ЖЕЗ**, **ЖАС**. 6) **ЖГ** (**ЖЕГ**).

ПРО ЖВЪ, **ЖВАТИ** mandere, apud Russos **ЖЮЮ**, **ЖЕВАТИ**.

ЖАБ, **ЖЕН**, **ЖИЛ** sunt Genitivi plurales а **ЖАБА** rana, **ЖЕНА** mulier, **ЖИЛА** vena. Ast **ЖЕНЪ** refer ad **ГНА**: **ГНАТИ**.

ЖУПЕЛ sulphur, germ. *Schwefel* peregrinum, sed civitate donatum est.

ЖИНЪ Bohemis est seta equina, Carniolis **ЖИМА**, *Rosshaar*.

ЖЕРТВА victima, sacrificium, **ЖРЕЦ** sacerdos, est а **ЖРЪ**; **ЖРЪТИ** (**ЖРЕТИ**) immo arc, sacrificare. Norunt tamen Slavi et **ПОЖРЕТИ** et hujus Iterativum **ПОЖИРАТИ** (unde **ЖИР**), deglutire, devorare; Carnioli non nisi **ЖРЕЖ** (про **ЖРЪ**), **ЖРЕТИ**,

vorare, Serbi ждѣрати eodem significatu. Russis praeter Slavicum жрѣти etiam жрать in usu est. Bohemi distinguunt жерѣ, жрати vorare, а жрѣ, пожрѣ, пожрѣти deglutire.

жатва messis, жатель messor, sunt a жати, жнч: primae classis.

жажда sitis, refer ad жадати, cujus Praes. primum жаждѣ.

жезъ baculus, virga, supponit radicalem syllabam жезъ.

жизнь vita, живъ, живити, живот, житель, жито, et plura alia refer ad жи: жити primae classis.

жигати, жизати sunt Iterativa а жгѣ, жеци.

A litera c:

- 1) сой, сѣй, сій. 2) соб, снѣ; соп, сѣп, сып сеп, сип, сп (спа, спе, соп), спѣ; сам, сѣм, смѣ. 3) сан, сын, синь, сѣн (сон), снѣ, сѣн, сѣнь; сало, соль, сѣл, сел, сил, сла (сѣл), слѣ, слѣ; сор, сѣр, сыр, сир, сѣр. 4) сѣд, сад (сѣд, сад), сѣд; сот, сыт, сит, ста (сто), сто, стѣ. 5) сѣс (сѣса, сос); соч, сеч, сѣч. 6) сак; сѣ (сох, сѣх, сѣх); сак, сок, сѣк, сак, сѣк.

сой, соб sunt Genitivi plurales а сога corvus glandarius, соба noctua.

А сій formatur сіати splendere, nisi plane sit а си, quod ad primam classem referendum est. собака canis Russicum est, non Slavicum.

Reciproci Genitivus себе, Dativus et Localis себѣ, augmentum еѣ recepere.

сѣма semen, а сѣю derivatum est, quod in prima classe locum habet.

Прае

Praeteritum спл est a спати dormire, спе vero a forma спнѣ. Praeteritum Gerundivi сп inserit euphonicum о: усон, усоншій.

смѣю audeo, differt a reflexivo смѣюся rideo. Ab illo sunt смѣлый audax, смѣлость audacia, ab hoc смѣх risus.

сила est Genitivus a сила virtus, vis, et a сило laqueus.

А слѣ: слѣю fit слѣвѣ appellor, inde слово verbum.

слѣма trabs summa, est a слѣ оpe ма formatum.

Factitivum садити ponere, plantare, est a сѣдѣти sedere, et hoc a primitiva forma сядѣ.

сѣдѣю canesco, est a сѣд, сѣдшій canus.

сѣть laqueus, differt a syllaba radicali verborum сѣтити, поскѣтити invisere, et сѣтовати lamentari, plorare.

А сѣк deducta videri possint сѣкѣнь umbra, alias сѣкѣнь, et сѣкѣна paries, murus. Confer graecum σκιά.

сажа fuligo, refer ad садити.

сажень orgyia, ad сагати spectare videtur, cum Bohemi sah i. e. саг dicant.

сице sic, сицев hujusmodi, a demonstrativo съ primaе classis derivata sunt.

сѣша arida, et сѣшити siccare, refer ad сѣх siccus, aridus,

сѣч, сѣченіе caedes, сѣчиво instrumentum secandi (Psal. 75, 6. λαξευτήριον), uti Iterativum сѣцати sunt a сѣкѣ.

А litera ш:

1) шѣй, шій. 2) шнѣ; шеп, шип; шѣм. 3)

шнн; шел; шар, шир. 4) шат. 5) шес, шнш,

шѣй et шѣій, inde шѣйца laeva manus.

шій plur. jusculum e brassica, vulgo шн, Russis usitatum.

шійца

шѣм, Russ. шеа, collum, slavice et вѣм.
 шамѣти, ошамѣтиса, vitare, abstinere.
 шинкати, cujus compositum прошинкатица de arboribus Luc. 21, 30. legitur: прошинкаются emitunt folia, προβάλλωσιν.
 шип, inde шипок rosa canina.
 шѣм est sonitus; шар color.
 шеа: шеаѣ refer ad ше primaе classis.
 шатаѣтиса fremere, шатаѣтиса fremitus, in libris Serbicis шетанѣе.
 шес syllaba radicalis numeri шесѣть sex. Confer. hebraicum שש, lege шеш.
 шаг gressus, шагаю gradior, sunt voces Russicae.
 шик sericum Арос. 18, 12. Ostrogiensis et Mosquensis prima editio habent, pro шек; sed utrumque peregrinum est. Illyrii sericum сѣвила vocant, alii aliter. Olim et шида (a germ. *Seide*) in usu fuit. Nam 2 Esdr. 3, 6. in antiquis editionibus legitur кидарѣ шиданый, pro hodierna interpretatione кидарѣ вѣссонный, quae graeco κιδάριον βυσσίνην melius respondet.
 шев (шоб) sutura, швец sutor, шило subula a ши: шню suo, primaе classis, derivata sunt.

Quae a litera duplici ѣ inchoantur, uti ѣѣ gigas, ѣѣдо portentum, ѣѣт scutum, ad tertiam classem spectant, quia ѣ aequivalet literis шч.

А litera ѣ non nisi pauca inchoantur:

1). 2) ѣѣв, ѣѣп. 3) ѣѣн, ѣѣл, царѣ. 4) ѣѣа, ѣѣт.

ѣѣв, f. Carniolanis et Serbis est tibia, fistula, tubulus, germ. *Spula*; inde ѣѣвница lyra, fistula.
 ѣѣпала Russis est ardea, Serbis vero чапала.
 ѣѣп 1) masc. flagellum, germ. *Dreschflegel*.
 ѣѣпъ 2) fem. catena Russis, in libris slavice чепъ.

ѣѣп

цѣп 3) pro цеп: цѣпити, цѣпати findere (ligna), Russis цепати.

цѣп 4) inde цѣпенѣю obrigescere, Marc. 9, 28; ѡцѣпенѣвает (olim ѡцѣпѣнѣвает) arescit. Bohemis цепенѣти est rumpi, perire.

цѣн gen. plur. a цѣна pretium, inde цѣнити aestimare, цѣнный pretiosus, многоцѣнный multi pretii.

цѣл integer, sanus, inde цѣлѣти, исцѣлѣти sanari, цѣлити, исцѣлити sanare; цѣлю, цѣловати salutare, salvum esse jubere; osculari; цѣломудрїе sobrietas, σωφροσύνη.

царьгех, vox peregrina, sed ab annis plus mille civitate donata. Inde царица regina, царск, царскый regius, царство et царствїе regnum. въцаритиса et царствовать regnare, царьград urbs regia (Constantinopolis).

цѣд, inde verbum цѣдити colare, ѡцѣждати percolare, цѣдило colum.

цѣта, in lib. Serb. цѣта, Luc. 20, 24. denarius; hinc apud Russos bracteola aurea sive argentea lunulae figuram referens, apud Bohemos цѣтка, germ. *Flitter*.

A litera ч:

- 1) чай. 2) чав, чап, чеп. 3) чин, чел, чар, чер.
4) чаа, чѣа, чет, чг (чте). 5) чез, чиж, чат, чес, чаш, чих.

чай, inde чайка avis, apud Russos Iarus, germ. *Mewe*, apud Bohemos vanellus, *Kibitz*.

чав, inde чавка monedula apud Serbos, apud Bohemos et Carniolanos кавка.

чѣство sensus, interposito в epenthético, refer ad чѣ: чѣю sentio; in prima classe.

чап Bohemis est ciconia, *Storch*, Carniolis чапла, Serbis autem ardea. Confer Russicum чапла.

чеп, m. embolus, *Zapfen*, differt a чепь, f. catena, чепочка catenula, Exod. 28, 24, Russis цѣпь, olim Slavis верига.

чин ordo; чинити ordinare, componere.

чел, inde чело frons, челада familia, человек homo, челюсть mandibula.

чар, plur. чары, magia, praestigiae, inde чаровати, чарованіе. чародѣй veneficus, *φαρμακός* Apoc. 22, 13. Et 2 Tim. 3, 13. чародѣи sunt impostores, seductores, γόητες; чародѣиіа Gal. 5, 20 sunt veneficia, *φαρμακεία*, et Act. 19, 18. *περιεργα*, curiosae artes. Bohemis чара est linea, certe nigra, чарове autem artes magicae, a lineis nigris ita dictae.

чер, collatis черт niger spiritus, diabolus, черта linea, videtur radix Adjectivi черн; quod tamen malim ad tertiam classem referre.

чад gen. plur. a чадо filius aut filia, *τέκνον*, dimin. чаде filiolus, collect. чадъ liberi, compositum исчадіе proles. чадолюбивца Tit. 2, 4. *φιλότεκνος*, liberorum amans.

чѣд gen. plur. a чѣдо miraculum, чѣдитиса mirari. Huc refer чѣждъ alienus, extraneus. чѣжѣи eliso ѣ idem est ac чѣждѣй, quod minus recte чѣждѣй in impressis libris scribitur.

чет gen. plur. a чета turма. сочетати, съчетати, conjungere, Matth. 19, 6. Marc. 10, 9.

чт, Praet. чте, Praes. чтѣ, Inf. четити, Iterat. читати, 1) numerare, 2) legere, 3) honorare. Inde 1) число, чисма, numerus, 2) чтеніе lectio, чтец, читатель, lector. 3) честь honor. чтилище 2 Thess. 2, 4, *σέβασμα* numen, quod colitur.

чез, inde чезнѣ tabe consumi apud Russos; in slaviciis libris non nisi compositum cum нз legitur: Praeteritum исчезѣ, Fut. исчезнѣ, Iterat. исчезати *ἐκλείπειν*, deficere, evanescere.

чиж, чижник Russis, чижек Bohemis, notissima avis acanthis, fringilla spinus L., *Zeisig*.

час hora, часослов horologium, preces horis statutis persolvendae.

чес, inde чесати pectere, pectine colligere, carpere, Praes. чешѸ. чесало pecten. чешѸга squama. Нис refer чешнок, Bohemis чешнек allium.

чаш Gen. plur. а чаша calix, poculum.

чих, inde чихати et чхати, чихнѸ et чхнѸ, sternutare, чхненіе, et чханіе sternutatio. Bohemis *kychati*, *keychati*, idem ac Russis чихати.

Inchoantia a gutturalibus г, х, к.

A Itera г :

- 1) гай, гой. 2) гав, гов, гѸб, гѸе, гом, гѸм.
 3) ган, гѸн, гни, гн (гна); гол, гѸл, гор, гѸр.
 4) гад, гѸд, гѸд, гат, гот. 5) гѸж, гас, гѸс. 6) гѸг, гѸк.

гай est nemus. гой Interjectio, at гоинный copiosus. Bohemis *hojiti* (гонти) est curare, mederi.

гав, inde огавіе molestia. In Psalterio Veneto legitur: огавіе творахѸ ми, Psalm. 34, 13. про виегда они стѸжахѸ ми, *en tō autēs παρενοχλεῖν μοι*, cum ipsi molesti essent mihi. Bohemis *ohawa*, *ohawnost* abominatio, *ohawny* abominabilis, adhuc in usu sunt.

гов, inde говѸти revereri, colere, observare jejuniū.

гѸз gen. plur. а гѸба spongia, Russis гѸбы sunt labia, Bohemis *huba* os.

гѸзнти perdere, est factitivum а гѸменѸ. гѸбитель *λεπτος*, homo pestilens.

гѸменѸ,

ГЫЕНЪ, ИЗГЫЕНЪ, ГЫЕЮ а ГЫВАТИ perire, ГЫ
БЕЛЬ perditio.

ГЪМНО area, ГЪНА stragulum villosum.

ГАНАНІЕ Psalm. 48, 5. πρόβλημα propositio; ГА-
НАНІА Ps. 77, 2. ab inusitato ГАНАТИ.

ГОНИТИ insequi, persequi, est Iterativum а ГНАТИ,
ЖЕНЪ. ГѢНИТЕЛЬ persecutor.

ГНІЮ putresco, inde ГНОЙ stercus, fimus, 2) ul-
cus. ГНОЕН ulcerosus. ГНОИЩЕ sterquilinium.

ГОЛ, ГОЛЫЙ nudus, implumis, calvus. ГОЛОТЬ
glacies, Russis ГОЛОЛЕДИЦА, *Glatteis*. ГОЛЕНЬ
tibia, crus.

ГОР Gen. plur. а ГОРА mons; ГОРЪ sursum, ГОР-
НІЙ superior.

ГОРНИЦА coenaculum, *ανωγειον*; superior locus,
δωμα, Act. 10, 9.

ГОРЕ vas, malum; ГОРЪЕ, ГОРШЕ, реjus.

ГОРЪТИ ardere, flagrare; confer ГОРЪЮ.

ГОРЕК, ГОРЬКЫЙ, amarus, ГОРЕСТЬ amaritudo.

ГОРЪШИЦА а ГОРЪХА, inde ЗЕРНО ГОРЪШНО et ГО-
РЪШНИЧНО granum sinapis.

ГОРЪЮ calefacio, ГОРЪЮСА calefacio.

ГАД reptile, serpens. ГАДИТИ vituperare; ГАДЪЕ-
НІЕ *δυσφημία*, convitium, 2 Cor. 6, 8.

ГОД tempus, Russis annus. ГОДИНА hora, про час
ГОДЪ кетъ, gratum est, placet, inde УГОДНЫЙ
gratus, qui placet.

ГЪДЪ canere fidibus, inde ГЪДЕЦ, ГЪСЛИ. Арос.
14, 2. γλας слышахъ ГЪДЕЦ ГЪДЪЩИХЪ ВЪ ГЪС-
ЛИ СВОА, vocem audivi citharoedorum cithari-
zantium in citharis suis.

ГАТЬ strata via in paludibus, ГАТИТИ sternere viam
palustrem.

ГОТѢВ paratus, *ετοίμος*; ГОТѢВИТИ, ГОТѢВАТИ,
УГОТѢВИТИ praeparare.

ГАСИТИ, УГАСИТИ, Iterativum УГАСАТИ extin-
guere: УГАСАТИ, ГАСИТИ extinguui.

ГЪСЬ anser; ГЪСА pullus anserinus.

гѣвеница βρῦχος, bruchus Ps. 104, 34. Est autem гѣвеница proprie cruce, *Rapre*. Bohemis *hausenka*.

гѣгнив μογιλαλος, balbus, difficulter loquens, Marc. 7, 32. Bohemis *huhnjawy* est per nasum loquens.

гѣк clamor inconditus, strepitus; гѣкати clamare, sonare, concubare.

A litera χ:

1). 2) χов, χоб, χъб, χоп (χап), χом. 3) χал, χѡл, χъл; χар, χор, χер (χѣр). 4) χод, χѡд, χот, χѡт. 5) χъж, χас. 6) χох, χѡх.

χовати, χъба, χопити, χаса Bohemis usitata sunt.

χара larva Russorum, peregrinum videtur.

χокот cauda, *ουρα*, а χок, Арос. 12, 4. Russis χокот est proboscis elephanti; Bohemis extremitas retis, piscinae, quia caudae formam habent. Illyriis *hobotnicza* (χокотница) polyrus.

χѡла blasphemia, χѡлити blasphemare, χѡльник blasphemus.

χодити ambulare, Praesens χождѡ, χожѡ, Iterat. est а шедѡ; вχод ingressus, исχод egressus.

χѡдѡ vilis, egenus, χѡждѡшеε vino, vinum detegius. εδѡицеμ χѡдѡμ κριτηριων ελαχιστων, iudiciis minimis, 1 Cor. 6, 2. вχѡдѡѡ одеждѡε

εν ρυπαρѡ εδѡити, in sordido habitu, Jac. 2, 2. χотѡ voluit, χотѡти velle, Praesens χошѡ, а fine graeco χатѡ.

χѡтити rapere, Iterativum χѡшѡти; χѡшѡник raptor, χѡшѡниε raptus.

χѡжа, dimin. χѡжица, tugurium, casa; Croatis *hisa*, *hisicza* (χѡжа, χѡжица). Carniolis vero *hiska* (lege χѡша), et Bohemis olim *chysse*, *chysska*. Serbis *ижина* pro χѡжица est cubile, cella.

хохол *crista*, а хоҳ, еѣ хѣхнаніе *obtrectatio*
а хѣх.

А *litera k*:

1). 2) **кав, ков, кап, коп, кѣп, кып, кам,**
ком. 3) **кан, кон, конь, кѣн; кал, кол, кол(кла),**
кла, клю; кор (кар), кѣр, кер. 4) **кад, кѣд, кыд;**
кот, кѣт, кыт. 5) **каз, коз, кож, коз (кас), кѣз,**
кыс (кыш), каш, кош, кыч. 6) **кох, кѣх, кых;**
как, кок, кѣк, кык.

кой in покой *refer ad chi*: **почію.**

ков *seditio*, **ковник** *seditiosus*, а **ковати** *cadere*,
cujus stamen кѣ: кѣю ad primam classem
spectat.

кывати *movere (caput)*, *refer ad кы: кынѣ.*

капати *stillare*, **капла** *stilla*. At **капище** *delu-*
brum. Act. 17, 23 *βωμης*, *ара.*

копати *sodere*, **ископати** *effodere*. **копыто** *ungula*.
копа *idem quod кѣпа*. **копіе** *hasta*.

копотъ *fuligo*. Bohem. *kopet*. Confer *gracsum ххт-*
vos fumus.

кѣпа *simulus*; **кѣпнѣ** *simul*; **совокѣпнѣти** *col-*
ligere, congregare.

кѣпнѣти *emere*, **кѣпец** *emtor*, **кѣпла** *mercatura*.
At **кѣпина** *tubus*.

кѣпати, **пекѣпати**, *lavare*; **кѣпѣль** *lavacrum*.
кыпѣти (кипѣти) *ebullire, effervescere*.

камень, *garius камы, lapis, petra*. **каменіе** *collect.*
lapides; **каменный** *lapideus*.

ком *Russis frustum, massa rotunda, inde Serbi-*
сум комад.

комар *culex*, **вѣждающіи комары**, Matth. 23,
24. *excolantes culices. кана est genus vulturis*.

канѣ, **канѣти** *stillare, refer ad капати.*

конец, а **кон**, *finis*; **кончина** *consummatio, finis*.
конь *fem. inusitatum, inde искони a principio*.

ЗАКОН *lex*, **сх за** et **комъ**, quasi actio finita, plurimum sententia conclusa,

КОНЬ *equus*, olim et **КОМОНЬ**; **КОННИК** *eques*.

КЪНА *martes*.

КАЛ *coenum*, в **КАЛ ЧИННЫЙ** *ad volutabrum coeni*, 2 Petr. 2, 22.

КОЛ *palus*, **КОЛЮ**, **КАЛТИ** *pungere*. **КОЛО** *rota*, **КОЛЕСА** *rotae*, **КОЛЕСНИЦА** *currus*. At **КОЛѢНО** *genu*. **КЫЛА** *hernia*; licet vox haec Russis, Illyris et Bohemis nota sit, videtur tamen esse peregrina, a graeco *κίλη*.

КАЛСА, **КАЛТСА** *juravit*, **КАЛТИСА** *jurare*, **КАЛЕНСА** *jurgo*, et **КАЛЕНЪ** (*sine са*) *maledicere*. **КАЛТВА** *juramentum*.

КАЮЮ, **КАЕВАТИ**, *rostro ferire, tundere*, tertiae classi propius accedit.

КАРАТИ *Iterativum verbi корити, покорити subicere, subdere*.

КОРА *cortex*; **КОРЕНЬ** *radix*, collectivum **КОРЕНІЕ** *radices*; **КОРИЦА** *cinnamomum*, Арос. 18, 13.

КОРЫТЬ *spolium*. Cum Bohemi *korzist* pronunciant, scribendum esset *користь*.

КОРЫТО *canalis, alveus*.

КЪР, **КЪРА**, **КЪРА**, *gallus, gallina, pullus*.

КЪРИТИ *fumare*; **КЪРЕНІЕ ДЫМА** *vaporem fumi*, *атрида капъв*, Act. 2, 19. Bohemi *fumum densiorem kurz* (*къръ*), minus *densum дум* (*дым*) appellunt.

КРЫЮ, **КРЫТИ** *tegere*, *Iterativum крываети, inde кров tectum, tabernaculum*.

КАДИТИ *adolere, suffire*, **КАДИЛО** *thus*, **КАДИЛНИЦА** *thuribulum*; **КАЖДЕНІЕ**, **КАЖЕНІЕ**, *incensum, suffitus*.

КЪДЕЛЬ *pensum lini*; *stupa Bohemis*.

КЪДРИ *cincinnati*.

КЫДАТИ *jacere, projicere Illyriis. Bohemis et Carniolis firmum ejicere*.

КОТЕЛ alienum, gothice *katil*, quae vox a Gothis ad Slavos transierit. Confer latinum *catinūs*, *catillus*, germ. *Kassel*, *Kotel*. Legitur Marci 7, 4. КОТЛАМЪ про *χαλκίω*, aeramentorum.

КОТ catus; КОТВА anchora. КЪТ angulus.

КАЗ, accedente и habetur Praeteritum кази, Inf. казити destruere, mutilare, inde проказа lepra; КАЖЕНИК eunuchus, Act. 8, 34. 36. 38. 39.

КАЗ, accedente а: каза Praeteritum, казати Inf. показати ostendere, monstrare, Fut. покажѹ.

КОЗА capra, КОЗІЙ caprinus, КОЗОРОГ capricornus, КОЗЕЛ hircus, КОЗІЙ hircinus; КОЗОГЛАСІЕ; КОЗОГЛАСОВАНІЕ vox hircorum, clamor ingratus ebriorum. Rom. 13, 13. et 1 Petr. 4, 3. КОЗОГЛАСОВАНІА sunt comessationes, *κῶμοι*. At Gal. 5, 21. nunc безчинны кличи про КОЗОГЛАСОВАНІА codicum antiquiorum legitur.

КОЗЬ insidiae, *μεθοδεΐα*, refer ad КЪЮ.

КОЖА cutis, pellis; КОЖАМ, КОЖАНЫЙ, pelliceus. 2 Tim. 4, 13. КОЖАНЫА sunt membranae, in Ms. КОЖНЫА; in antiquiori codice Mosqu. *кежницю* *веммараны* conjuncta sunt.

КОС merula. КОСА falx foenaria, *Sense*, et 2) capilli Serbis. КОСНЪ oblique. КОСНЪ et КОСНУСА, КАСАТНА, ПРИКАСАТНА tangere, atrectare. At КОСЕН cum о ambiguo (in Mstis *кѣсен*, in libris Serbicus *касен*) tardus, КОСНѢТИ, КОСНЮ, КОСНѢНІЕ, tardare, tardatio.

КЪС bolus, frustum, а КЪСАТИ mordere; КЪСАТИ non nisi in compositis obvium: ВКЪСАТИ gustare, ИСКЪСАТИ tentare, ИСКЪСАТЕЛЬ tentator; ИСКЪШЕНІЕ tentatio.

КЫС (КИС), inde КЫСНЪ *acesco*, КЫСЕЛ *acidus*; КЫСЕЛЬ *pulmentum acidum e farina fermentata etc.*

КАША *puls, pulmentum*, dim. кашица.

КАШЕЛЬ *tussis*, КАШААТИ *tussire*.

КОЩ *sorhicus*; КОШНИЦА *sporta*

КЫЧѸ

кычѸ (кичѸ), кычити inflare, 1 Cor. 8, 1. ἡ φυσίσις φυσίσις, разѸм оуеѸ кичит. 2 Cor. 12, 20. киченіа sunt φυσιώσεις, inflationes, tumores, at codex A. 1324 legit **гордынк**. Est autem **гордына** Jac. 4, 16. *αλαζονεία*, arrogantia.

кѸга Illyrii hodiernis est pestis; vox aliis Slavis prorsus ignota, inde **кѸжан**, Croatis et Carniolis **кѸжен**, peste correptus.

кычати sternutare, Serbis **кычати**, Croatis et Carniolis **kihati**, Bohemis *kychati*.

кок, inde **кокошь** gallina, Russicum **кочет** gallus, Illyricum **кокот** gallus. Serbis **кокош**, **кочошица** et **кока** gallina. At Russis vulgare **кока** est ovum.

кѸколь, zizania, proprie agrostemma githago L. *der Kornraden*.

кыка (кика) longiores capilli, cirrus, *der Zopf* apud Serbos et Illyrios; vox rari usus. Legitur tamen in Apostolo A. 1324 ter. 1 Cor. 11, 14. **къкъ** растить **къкъ**, comam nutrit, pro hodierno **власы** растит, v. 15 vero in feminino **къкъ** растит, et eodem versu pro **къкъ**, coma seu capilli, iterum in masculino **кък**. ь inter duo к pondum uti vocalem euphonicam Illyriorum, id est uti а, pronunciatam fuisse, sed potius uti Carniolorum brevissimum obscurum о facile admiserim. Hinc hodiernum **кечка** apud Croatas,

§. 6. Hae classe non solum Pronominæ, ut **Ѹб**, **Ѹн**, **Ѹз**, **ин**, **сам**, et Particulae, ut **Ѹк**, **Ѹ**, **из**, **вѸз** (**воз**), **пре**, **при**, **под**, **най**, **над**, **низ**, **раз**, et Verborum themata, sed etiam Substantivorum et Adjectivorum tam formae primitivae, quam derivatarum formarum radices bene multae continentur. Nam **Ѹй**, **Ѹм**, **Ѹл**, **Ѹд**, **Ѹа**, **Ѹг**, **Ѹой**, **Ѹог** et plura

plura alia Substantiva sunt. **мр, вѣл, маа, нов,**
нѣм, лѣп, лих et multa alia Adjectiva et quidem
 masculina. Feminina rejecto **а**, et Neutra rejecto
о in Genitivo plurali hic posita scito, ut **мѣк а**
мѣка, сел а село. Vocum derivatarum Syllabae ra-
 dicales subinde exhibentur nudaе, etsi in usu non
 sint. A radice **ов**, quae omnino a pronomine **ов**
 distinguenda est, **овен** et **овца**, ab **от отец**, а **мѣ**
лице, а **врѣ вар** et **варити**, а **вет ветох**, а **выс**
высок, ab aliis alia, ore formativarum iis affixa-
 rum derivantur.

Plurium verbi formarum themata hic spec-
 tantur. A syllabis enim **влѣ, влю, врѣ, плѣ, плю,**
зна, смѣ, слѣ, гни, грѣ, крѣ formantur primae
 personae: **влѣю, влюю, врѣю, плѣю, плюю, знаю,**
смѣю, слѣю, гнию, грѣю, крѣю. A syllabis **вед,**
код, без, нес, мог, тек: **ведѣ, кодѣ, безѣ, несѣ,**
могѣ, текѣ, quae, uti alia hujus formae, sine **ѣ** Prae-
 teritum Gerundivi constituunt. A staminibus vero
мк, тк, сѣ: **мкнѣ, ткнѣ, сѣнѣ.** ...

A syllabis **вид, вѣд, лет, хот** primum for-
 matur Praeteritum simplex adnexo **ѣ:** **видѣ, вѣдѣ,**
летѣ, хотѣ; deinde Infinitivus addito **ти:** **ви-**
дѣти, вѣдѣти, летѣти, хотѣти. Eodem mo-
 do a staminibus **вр, вѣ, пр, мн, мр, рѣ, тѣ, зѣ,**
жѣ: **врѣ, врѣти; вѣѣ, вѣѣти; прѣ, прѣти; мнѣ-**
мнѣ-

миѣти; мрѣ, мрѣти; рдѣ, рдѣти; трѣ, трѣти;
зрѣ, зрѣти; жрѣ, жрѣти..

A syllabis мв, бак, люб et aliis adnexa characteristica Praeteriti и: мви, бакн, любн, inde мвн-ти, бакнн, любнн.

A syllabis вит, пыт, пит, пис, маз, рьд, каз adnexa characteristica Praeteriti а: вита, пыта, пита, писа, маза, рьда, каза, inde Infinitivus ви-тати, пытати, питати; писати, мазати, рьдати, казати. Eodem modo formantur a staminibus пер, рж, др, тк, зѣ, жѣ, сп, сл, сс, гн, кол Prae-teritum et Infinitivus: пра, прати; ржа, ржати; дра, драти; тка, ткати; зѣа, зѣати; жѣа, жѣати; спа, спати; сла, слати; сса, ссати; гна, гнати; кла, клаѣти.

Indiculo huic non judicavi inserendas syllabas seu nominum seu verborum, quae in derivatione mutationem subeunt. Nam haec ad primitivam formam reducendae sunt. Sic лож, лжа ad лгати; ле-жати, ложити, ложе, лагати ad лгѣ; сѣша, сѣши-ти ad сѣх, сх; мѣчити ad мѣка referri debuit. Iterativa возити, носити, гонити supponunt primitiva везѣ, несѣ, женѣ (гнати); igitur in indiculo praemisso non nisi syllabae radicales primitivarum, non vero derivatarum vocum reperiuntur.

Numerale два duo, dualis, три pluralis nume-ri terminatione aucta sunt. два fundus, сто cen-

тум

tum neutrorum o finali terminantur. нить *filum*, inter radices locum habet, quamvis ope ть formatum videatur a verbo deperdito нїю, quod Latinorum neo, netum respondet. Si orientales linguae consulantur, море *mare*, certè a мо *aqua*, addito servili ѣ deductum est. Sed etymologus Slavicus tutius intra limites linguae propriae se continebit.

§. 7.

Classis III. syllabarum radicalium:

Hujus classis syllabae tribus, subinde quatuor, rarius quinque consonis constant, quarum primam in paucis vocibus vocalis initialis supplet. In his in ordinem redigendis non solum prima littera, sed etiam secunda radicalis respicienda fuit.

Inchoantia a vocali solida:

аак; оар, утр; оемь, усм, ость, уст; ацї; агн.

His addi possunt огнь *ignis*, угль *carbo*, et bisyllaba овод seu овад *tabanus*, оеструс, meridionalibus Slavis обад; овет *avena*, овоц *roma*, омега *viscum*, омер *cicuta*, оаха, оаша *alnus*, урод *stultus*, орѣх *nux*, кестр, Russis оестр, *acipenser sturio*, угорь *anguilla*, et alia, quorum origo

et

et derivatio non satis explorata est, uti ордѣіе instrumenta, орджіе arma. Peregrina sunt акр, аер, обол obulus, онух, анеуей consobrinus, анкѣра anchora, оцет acetum, immo et уповати, Bohemis *ufati*, germ. *hoffen*.

аак: аакати, аачѣ, esurire, inde аалч, аалча fames.

одр lectus, grabatus.

утро et ютро mane, matutinum tempus.

оось octo, vide Numeralia.

уема corium, уемен pellicens, e corio, olim et уеніе; Carniolis etiam hodie *vufenje*, Croatis *vuszenye*. уемарь coriarius.

оось arista, inde оостр acutus.

уста plur. os, oris, inde устна labium.

аше, id est ашче, Adverb. si.

агн, inde агнеу agnus, агница agna. Pro агна in aliis dialectis агна agnus.

осва vespa, refer ad ос: оса. Compositum оспа variolae, refer ad о et сыпѣ, спѣ; обнліе abundantia ad об et вил; окц, окцій communis, ad об et вец; отава foenum secundum, *Grummet*, Bohemi, Carnioli et Russi norunt, sed quo referam, dubius haereo.

A vocali liquida:

ист, иск, игр; тѣл, тѣр, тѣщ, кщ, тѣм.

His adde bisyllaba тѣрем jugum, тѣвор aser, тѣзык lingua, et тѣстрек accipiter.

Аб ист est истина veritas. истый vide inter Pronomina.

иск 1) inde искати, ищѣ, quærere.

иск 2) inde искра scintilla.

игра ludus, играти ludere, canere, saltare.

МЕЛОНЬ *malus*, *arbor*, МЕЛОКО *malum*, *germ.*
Apfel.

МАТЬ, МАТРОВЬ, *leviri uxor.* Serbis hodie КТРВА.
МАТРА, Carniol. КТРА, *convenit cum lat. jecur.*
ЮТРО МАПЕ, *vide УТРО.*

МАЩЕРИЦА *lacerta.* МАЧМЕНЬ *hordeum*, Serbis КЧАМ
РГО МАЧМ. КУЩЕ, *Adv. adhuc.*

МАДРО *nucleus refer ad МАД: МАСТИ.*

МАЗЕЦ *ursus meles*, *germ. Dachs*, et МАЗВИНА fo-
vea, *uti et МАЗВА*, *refer ad МАЗА. КЗЕРО lacus*
ad КЗ.

A labialibus в, б, п, м, cum quibus frequen-
tissime connecti solent л et р, quae in medio po-
sitaе vocalem supplent.

A litera в:

ВНУК:

ВАН (ВОАН), ВЛАД, ВЛАС, ВЛГ (ВЛАГ), ВЛХВ (ВОЛХВ);
ВЛЕК, ВЛК (ВОЛК):

ВРВ (ВЕРВЬ), ВРБ (ВЕРЬ), ВРАБ, ВРЕМ, ВРАН, ВРЕД, ВРЕТ,
ВРТ (ВЕРТ), ВРАТ, ВРАЗ, ВРЗ (ВЕРЗ), ВРАЖ, ВРЕТ
(ВЕРСТ), ВРЕС, ВРЕСК, ВРАЧ; ВРАГ, ВРГ (ВЕРГ), ВРХ
(ВЕРХ), ВРК (ВОРК):

ВДОВ, ВДОД; ВОСК.

His adde bisyllaba ВЕЛЕС *deus pecorum apud*
Slavos, *Russicum ворон niger*, *quod Apoc. 6, 5.*
pro Slavico вран legitur. Porro ВЕРТЕН, in Serbi-
cis libris et ВЪРТОП, *spelunca.*

ВНУК *nepos*, Serbis nunc УНУК.

ВЛАНА 1) *lana*; ВЛАНА 2) *fluctus*, nisi hoc a ВЛАГЪ-
ТИСА *agitari*, *deducere malis.*

ВЛА-

- ВЛАДЪ**, власти, *dominari*; **ВЛАДЫКА** *dominus*.
ВЛАС *capillus*. **ВЛАГА** *humor*. **ВЛК** *lupus*, *λύκος*.
ВЕРВЪ *restis*, *funiculus*. Carniolis *hodieum veru*,
 Serbis **врѣца**, *die Schnur*, про **врѣница**.
ВРАБІЙ *passer*. **ВЕРКА** *salix*. **ВРЕМА** *tempus*. Serbis
време, *olim врѣме*, *punc plane et врѣме*.
ВРЕД *poena*, *damnum*; **ВРЕДИТИ**, **ВРЕЖДАЪ**, *Iterat*.
ВРЕЖДАТИ *poscere*.
ВРЕТНИЦЕ *saccus*, *cilicium*, Serbis **врѣжа**, *Dalma-*
tis vrechya, *Croatis vrech* (**врече**), *Carniolis*
vrezhje et vrezha saccus.
ВЕРТ et **ВЕРТОГРАД**, *hortus*.
ВЕРЗЪ, **ѠВЕРЗЪ**, **ѠВЕРСТИ** *aperire*.
ВРАЧ *medicus*, *inde врачевати*, **врачбю**. **ВРАГ** *ini-*
micus, *inde вражда*, **враждаю**.
ВЕРГЪ, **врѣши**, *jacere*, *projicere*. *Part. pass.* **вер-**
жен, *inde верженіе камене*, *jactus lapidis*, *Luc.*
22, 41. uti recte exposuit Alexejew in Lexico
vocum Slavicarum. Minus recte autem ab Im-
perativo поверзи Exod. 4, 3. et верзиса Matth.
4, 6. formam verbi верзити confinxit, cum
верзи sit a вергъ.
ВЕРХ *summitas*, *vertex*, *sacumen*; *inde вершити*.
ВЕРХЪ *triturare*, Serbis et *hodie вршем*; **врѣши**
pro antiquo врхъ, врѣши.
ВДОВА *vidua*, *Indis vidaha*, *dimin.* **вдовица**.
ВДОД *urupa*, **вдодов** *ad urupam pertinens*, *Carn-*
niolis udeb, odeb, *Croatis deb et dedek*, *Bohe-*
mis dedek et dudek.
ВОСК *cera*, Serbis **восак**, *cum a euphonico mobili,*
Gen. воска.
ВЕЛБАДЪ *camelus*, **вѣгладе** *prudentia*, *sunt com-*
posita. верига catena, Serbis plur. **вериге**, *Cro-*
atis voruga, *оре ига*, *ѡга formata videntur,*
вопль *clamor refer ad впи: впию. врѣх* *bru-*
chus, Lev. 11, 22. peregrinum est.

A litera Б:

БОБР.

БЛАН, БЛОН, БЛѢД, БЛАД, БЛѢД, БЛЮД, БЛАТ, БЛАЗ,
 БЛИЗ, БЛИСТ, БЛЕСК, БЛЮЩ, БЛАГ, БЛХ (БЛОХ).
 БРАВ, БРЕВ (БЕРВ), БРВ (БРОВ), БРЕМ, БРАН, БРЕН (БЕРН),
 БРН (БРОН), БРАД, БРѢД, БРЕД, БРИД, БРА (БЕРА),
 БРАТ, БРАЗА, БРЕЗ, БРЕЗГ, БРЗ (БОРЗ), БРЗА
 (БРОЗА), БРОС, БРѢС, БРАШ, БРОЩ, БРАЦ, БРЕГ,
 БРЮХ, БРАК. — БЫСТ.

Adde peregrina багр, russice багор, coccus,
 кнсер margarita. Нис etiam refer блѣда eloquium,
 s ergo. At клевета, клеветина vomitus, refer ad
 блюю, Inf. клевети про блюти. берлог lustrum, an-
 trum, est compositum.

БОБР castor, *Viber*, apud Illyrios nunc дабар.
 БЛѢД fornicatio (alias error, aberratio). Нис блѢД-
 НИК fornicator, блѢДНИЦА meretrix.
 БЛАДА λήρος, deliramentum, Luc. 24, 11. in an-
 tiquissimo codice legitur. In aliis БЛАДИ (in Ser-
 bicis БЛЕДИ), in editis АЖА seu АЖА. БЛАДНЫ
 1 Tim. 5, 13. nugaces, verbosae (mulieres),
 φλύαροι. Russis БЛАДЬ est non solum garrula
 femina, sed plane meretrix. Haec vocis ambi-
 guitas moverit eos, ut pro БЛАДИ substituerent
 vocem АЖА.

БЛѢД, БЛѢДЫЙ, pallidus. БЛЮДО catinus, scu-
 tella, discus. БЛЮДЪ, БЛЮЩИ servare, conser-
 vare. БЛАТО palus, coenum.

БЛАЗНИТИ scandalizare. БЛИЗ prope.

БЛИСТАТИСЯ splendere, coruscare.

БЛЕСК splendor, coruscatio, inde блещатиса.

БЛЮЩ hederæ helix.

БЛАГО

БЛАГ, **БЛАГЫЙ**, *bonus*, *benignus*, *ἀγαθός*; **БЛАГО** in compositis est *eu*: **БЛАГОСЛОВИТИ** *εὐλογεῖν*, benedicere. **БЛАГОРОДИЕ** *εὐγένεια*. **БЛАЖЕН** *beatus*, est a **БЛАГ**.

БЛОУА *pulex*, Bohemis olim *blecha*, nunc *blecha*. Illyriis *buha*, Serbis plane *кѹа*, Carniolis *bruha*, Polonis *рѣхла*.

БРЕВНО et **БРВНО**, in Serbicis codicibus **БРЬВНО**, trabs, Serbis et hodie **БРВНО**, Bohemis *brzowno*, Carniolis *brun* masc. et *brune* neutr.

БРОВИ supercilia. **БРЕМА** onus. **БРЕНІЕ** et **БРНІЕ** lutum.

БРОНА, **БРОНА**, *lorica*.

БРАДА *Bart*, *barba*. **БРЕДЪ**, **БРЕСТИ** *transvadare*, inde **БРОД** *vadum*. **БРѢД** *illuvies*, *sordes*. **БРО** Serbis et Illyriis 1) *mons*. 2) *pecten* textorum, *Weberblatt*. Apud Bohemos *podbrdsky kraj* *Berunensis* vocabatur, quia situs ejus sub montibus. Significatio pectinis viget adhuc.

БРАТ *frater*. **БРАТІА**, collect. *fratres*, **БРАТСТВО** *fraternitas*.

БРАЗДА *sulcus*, differt a **БРЪДА** (**БРОЗДА**) *canis*, *fraenum*, Carniolis hodie *bersda* (**БРЪДА**) Confer gallicum *bride*.

БРЪЗЪ; **КОРЪЗЪ**, *adv.* *velociter*; *adj.* **КОРЪЗЫЙ** *velox*. **БРОСИТИ**, **БРОСАТИ**, *projicere*, est *Russicum*.

БРѢС *cos*. **БРАШНО** *cibus*, *βραβίς*.

БРОЩ (Serbis **БРОШ**) *rubia tinctorum*.

БРОШИТИ *rubia tingere*, in *Euchologio* Serbico: **ВБРОШИТИ** *квнию sanguine tingere* seu *rube-facere*. Convenit Bohemorum *zbrocen* a *zbratiti*, *slavice* **ВЗБРОШИТИ**. Sed **ВБРОШЕНІЕ** (**ШИПКА**) *Cant.* 4, 3. est ab **ВБРОСТЪ**. Legitur enim in *Ostrogienſi* et *prima Mosquensſi* editione **ВБРАШЕНІЕ**, quod est proprie *Slavicum*, quia *Slavi meridionales* **РАСТЪ** dicunt, non **РОСТЪ**.

БРАЦАТИ tinnire, БРАЦАНІЕ tinnitus, БРАЦАЛО tinnabulum, refer potius ad Russicum БРАК, БРАКМО.

БРЕГ litus. БРЕГЪ custodio, НЕБРЕГЪ negligo, non curo, гетрово.

БРЮХО venter, Polonis brzuch et brzuchо, Bohemis brzicho; meridionalibus Slavis vox ignota; veteribus ЧРЕВО erat venter.

БРАК et БРАКЫ plur. nuptiae, γάμος.

A litera n:

ПЛАВ, ПЛЕВ, ПЛАМ, ПЛЕМ, ПЛЕН, ПЛН (ПОЛН), ПЛѢН, ПЛОД, ПЛАТ, ПЛЫТ, ПЛЕТ, ПЛТЬ (ПЛОТЬ), ПОЛЗ, ПЛЗ (ПОЛЗ, ПЛАЗ), ПЛЕС, ПЛАС, ПЛѢС, ПЛАСТ, ПЛСТЬ (ПОЛСТЬ), ПЛОСК, ПЛЕСК, ПЛЮСК, ПЛѢШ, ПЛАЩ, ПЛОЩ, ПЛЕЩ, ПЛИЩ, ПЛЮЩ, ПЛЪГ, ПЛАХ, ПЛОХ, ПЛХ, ПЛАК, ПЛК (ПОЛК).

ПРАВ, ПРВ (ПЕРВ), ПРАМ; ПРѢД ПРѢД (ПРѢД), ПРАД, ПРОТ, ПРЕТ, ПРАТ, ПРТ (ПОРТ), ПРАЗД, ПРѢЖ, ПРАЖ, ПРАС, ПРОС, ПРѢС, ПРИС, ПРС (ПЕРС); ПРОСТ, ПРСТ (ПЕРСТ), ПРСТЬ (ПЕРСТЬ), ПРЫСК, ПРАЩ, ПРОЧ, ПРАГ, ПРЪГ, ПРАГ, ПРАХ, ПРАК, ПРОК; ПРЕК.

НОСТ, ПЪСТ, ПЕСТ, ПАСТЬ, ПѢСТ, ПЫСК, ПИСК (ПИЩ), ПЛСК (ПѢСК), ПЕЩ.

Adde bisyllabam vocem ПЕЛЕС, ПЕЛЕСЫЙ, varius, variegatus; peregrina ПѢНАЗЪ denarius, numus, ПЛАСТЫРЬ emplastrum, *Pflaster*; ПОРОМ Russicum pro ПРАМ ratis ad transvehendum, a graeco Πέρισμα; ПРЕНРАДА, in Mss. et ПРЕНРѢДА, purpura.

ПЛЕ-

пелынь absinthium refer ad пел, quod latino *fel* respondet. поприще milliare, parasanga, а попраги conculeare, deductum est. пашьѣ, пашыѣ, пашати refer ad пашю.

плав, плавый, albus. Joh. 4, 35. нивы пшкв плавы сѣть. Confer lat. flavus.

плева palca; плевел, плевеліе, zizania.

пламы, пламень flamma, quod а плати formatum videtur.

пелена, seu ut Serbi et Russi pronunciant пелена fascia, Croat. et Carn. пленица. 2 Petr. 2, 4. пленица est rudens, catena, σείρα.

пан, полн-еі исполнь, plenus.

плен spoliū, captivitas, пленити captivum ducere. Ephes. 4, 8. пленилъ кси плен. плененіе captivitas.

плод fructus, плодити, плождѣ, et плодствовати, fructificare.

плат assumentum, платно tela.

плетѣ, плести, plectere, plicare, inde шплот seres, Bohemis et Serbis плот.

пять, плоть caro, quae non editur, Gallis la chaire, -плотскій carnalis, шплотитиса incarnari; шплотіеніе incarnatio. Confer Boh. plet', Polon. pęc', cutis seu carnis color.

полза utilitas, полезный utilis.

пзнь, пзнь, поползнь, labi, поползновеніе lapsus. пѣжѣ геро, serpo, Infin. пѣзати, (apud Alexjejev пѣжити). Croatis, Carn. Bohem. plazim, Russis ползѣ, ползѣти, Iter. ползати, ползаю, Serbis пѣжем, пѣжати id est пѣжѣ, пѣзати, et пѣзити; inde пѣж, pro пѣж, quod Bohemi servarunt, limax, *die Wegschnecke*.

плесна planta pedis; плесница sandalium.

пласати saltare; пласица saltatrix.

пасть

- ПАСТЬ**, **ПОЛСТЬ**, f. coactile, *Fila*.
ПАСКАТИ, **ПАЕИУ**, *plaudere manibus*.
ПАЪШК *calvitium*, refer ad **ПАЪХ**. Bohemis *ple-*
chaty est *calvus*.
ПААЦ *pallium*, refer ad **ПААХТА**, Bohemis *linteum*,
 inde et **ПААЦАНИЦА** *linteum*.
ПАЕЦИ Dual. *scapulae*. **ПАИЦ** clamor refer ad **ПАИСК**.
ПАЮМЕ, plur. **ПАЮЩА**, *púlmo*. Croatis sing. *ply-*
cha (lege **ПЛЮЧА**), Carn. plur. *pluzhe*, Polonis
 plur. *plіса*; ч. Bohemis *plіce* f.
ПАЪГ *aratrum*, a germ. *Pflug*. Slavice *aratrum* est
РАЛО.
ПАХ Bohemis est *glis*, *die Bīchmaus*, Croatis *puh*,
Serbiolis polh, *рoчh*, Serbis *нѣ*.
ПАКАТИ 1) **ПААЧЪ**, et **ПААКАТИСА**, *stere*, inde
ПААЧ *fletus*.
ПАКАТИ 2) a radicali *producto*, *abluere*, *eludere*,
Vukius accentu haec verba *distinxit*, primum
signando gravi ПАКАТИ, alterum acuto ПАКА-
 ТИ. Dellabella sub voce *lavar* circumflexo vo-
 cem hanc notavit: *plākati*, *oplākati*, *isplākati*.
 Poloni a radicalis more solito mutarunt in
 o: *plokaé*. Apud Russos penitus exolevit по-
 локати. Luc. 5, 2. pro *αποπλύναν τὰ δίχτυα*
abluiebant retia, in editione Ostrog. legebatur
ПААКАХЪ **МРЕЖА**, in Mosquensi prima **ПААКАХЪ**
МРЕЖИ. Vocem **ПААКАХЪ** cum editores Russi non
 intelligerent, in Evangelii Mosquae 1606 editis
 substituere maluerunt ex conjectura **ПААТАХЪ**
МРЕЖОУ, i. e. *reficiebant*, a **ПААТИТИ**. Qui edi-
 tionis Ostrogensis textum antiquum Mosquae
 1663 recuderunt, in margine apposita glossa
ИЗМЫВАХЪ explicare conati sunt vocem Russis
 ignotam **ПААКАХЪ**. Nunc in omnibus editionibus
 posterioribus **ИЗМЫВАХЪ** in textu legitur.
ПАК, **ПОЛК**, castra veteribus, recentioribus *agmen*,
legio; Polonis *pułk* *legio*, Bohemis *pluk* *cohors*,

- Croatis et Carniolis puk plebs; turba. шполчигиса castrametari, шполченіе praelium.
- прав, правый, rectus, правда justitia, Bohemis veritas. праведен justus.
- првый, первый, primus, quod ad пре referri potest.
- првдъ, првсти, nere, fila ducere. At воспранъ, воспрвдвю, expergiscor.
- првдъ Serbis syrtis. Act. 27, 29. првдвнвг мѣста, loca aspera.
- претити, прещъ, запретити, Iter. запрещвю, comminari, praecipere.
- прт, порт, ветхи порты Jerem. 38, 11. veteres panni. пртиштѣ Serbis lintea. Carniolis et Croatis pert est pannus lineus, inde Adj. pertenus lineus.
- првдвм vacuus, otiosus. првдвник festum, првжити torrere; првжмю tostae aristae.
- прсити, прошъ, orare, petere, впрсити interrogare. Confer lat. *precari*.
- прснш, semper, прсншый germanus, proximus, domesticus.
- прси, перси, pectus, Russis грвдъ.
- прст, прстый simplex, прстота simplicitas.
- прст, прст, m. digitus, inde прстень, прстень annulus. At прстъ, прстъ, f. terra, humus; прстем Adj. terrestris.
- првщв funda, Serb. првщв, Croat. precha, Carn. prezha, i. e. првщв, Polon. proca, Bohem. првщв. Confer Boh. praskati, prasstiti, percutere.
- првщ limen. првщ pulvis.
- првщг, plur. првщг locustae, првщг collect. idem.
- првщк residuum; првщый reliquus.
- првщт jejunium; првщтити (првщтитиса) jejünare; првщтник jejünator.
- првщт, првщтый, desertus; првщтына desertum.
- првщтити, првщщ, dimittere, ex. gr. uxorem; првщщеница uxor dimissa, repudiata.

пестрый, varius, variegatus, Pol. (et Boh. olim) pstry, Boh. etiam perzesty.

пасть pugnus, Boh. pjest, Pol. pięść, Croat. peszt, Carn. pest, Serbis пестница. Russi peregrinum кѣлак adoptarunt.

пѣстѣн paedagogus, пѣстѣница paedagoga, nutrix.

пискати tibia canere; писканіе sonitus tibiae, τῆ ἀυλούμενον 1 Cor. 14, 7. inde пицаль tibia, fistula. Apoc. 18, 22. legebatur писк про ἀυλιτῶν, tibia canentium, nunc clarius пискателей.

поц Praeteritum Gerundivi, про постив, refer ad пост.

пещ fornaх, refer ad пекъ II. classis.

пица cibus, refer ad питати nutrire.

пещера spelunca, crypta, Serbis пѣжина, Croat. pechina, an a пек (песок), an potius a пет, latine petra? Confer Polon. pestka, Boh. pecka lapis, Stein im Obste. Croat. pechka, Carn. pezhka (lege печка) acinus.

пещю, пщевати inusitatum, at compositum не-пщевати arbitrari, existimare.

пчела aris, olim бчела, videtur оре ла a sono бчч formatum,

A litera м:

МНОГ.

МЛБ (МОЛБ), МЛН (МОЛН), МЛАД, МЛАТ, МЛЗ (МОЛЗ),
МЛЕН, МЛК (МОЛК).

МРАБ, МРЗ (МЕРЗ, МРАЗ), МРЕЖ, МРК (МЕРК, МРАК).

МЗА, МАЗА, МОСТ, МЕРТЬ, МѢСТ, МЕСК.

Adde bisyllaba МОЗОЛ callus, МОГЛА tumulus,
Russica МОЛОД, МОЛОТ, МОРОЗ refer ad МЛАД, МЛАТ,
МРАЗ. МОДР, МѢДР, МОКР оре р formata sunt.

МНОГ

мног multus, inde **множити** multiplicare, **множество** multitudo.

мѣвити, **молвити**, tumultuari, turbari; **мѣва**, tumultus. Bohemis **mluwiti loqui**, Polonis **mo wić**. **молба** refer ad **молити** orare.

молніа, **молніа** et **молніи** sing. fem. fulgur. Serbis nunc **мѣна**, mutata more solito media radicali л in ѣ. Dalm. **munya**. Vox aliis Slavis ignota. Nam Bohemis fulgur est **blesk**, Croatis **bleszk**, Carniolis **blifk**, Polonis **błyskawica**. Luc. 17, 24. *ἡ ἀστραπή ἡ ἀστράπτουσα* redditur **молніи** **блжтающиса**, fulgur coruscans seu fulgurans.

млад juvenis, tener (de ramis). **младенец**, parvulus, infans, juvenis. 1 Cor. 14, 20. **злобою** **младенствѣйте**, *τὴ κακία ὑπιάζετε*, **malitia** parvuli estote.

млат malleus; **млатоѣц** Gen. 4, 22. malleator, Boh. et Croat. **mlat**, Polon. **mlot**, Russ. **молот**. **млатити**, **млацѣ** triturare. Lev. 26, 5. **млаченіе** tritura, про **млаченіе**, а Part. pass. **млачен**, Russ. **молочен** а **молотити**, quae forma nunc in Pauli epistolis ter legitur: 1 Cor. 9, 9. **вола** **молетаца**, v. 10. **молотай** triturans, 1 Tim. 5, 18. **вола** **молотаца** bovem triturantem. Olim his in locis legebatur **врѣца**, **врѣи** а **врѣѣ**.

мѣзѣ, **молѣзѣ**, **молѣти** mulgere. Serb. **мѣти**, Praes. **мѣзем** (pro **мѣзѣ**); Carn. **movsem** seu **molsem**. Pro Praeterito simpliciter **измѣзѣ** Job. 10, 10. (Ostrog. edit.) Russi **измѣзѣ** еси substituerunt, quasi а **мѣзити**. Habet enim et Polykarpow **мѣзѣ** pro vera et genuina forma **мѣзѣ**. Atqui а **мѣзити** Praesens esset **мѣжѣ**, non **мѣзѣ**. Prov. 30, 33. **мѣзи** (**мѣко**) legebatur olim, nunc **мѣзи** legitur; sed sive **мѣзи** sive **молзи** pronuncies, Imperativus hic primam personam Praesentis **мѣзѣ** supponit. Ab hac radice apud Serbos **мѣзѣ** mulsura, **мѣ-**

ЗЛИЦА *mulctra*, МЪЗара *vacca*, *capra*, *ovis*, quæ *mulgetur*, et МААЗ *mulctus*, apud Carniolos *movsnjak mulctra*, *Melkgelte*, *Melkfafs*, et *movsniza* locus ubi *mulgent*, *Melkplatz*, in usu sunt. Bohemis *mleziwo* est *colostrum*, Russ. *молозиво*. МАЕКО et МА'ЕКО *lac*, germ. *Milch*. Confer *lat. mulgeo*, *mulctus*.

МАКНЪ, МОЛКНЪ, УМОЛКНЪ, Praet. УМОЛКОУ *coniticui*; inde *молчати* *tacere*, *silere*, Bohemis *млечти*, Serb. *мѣчати*, et *мѣк* (pro *мак*) *silentium*.

МРАВЪЙ *formica*, Russ. *муравей*, Serb. *мрав*, Croat. et Carn. *мравла*, fem., Polon. *mrówka*. Boh. *mrawenec*.

МРЗНЪ, МЕРЗНЪ, *gelare*; МРАЗ *gelu*, *frigus*. МЕРЗОСТЬ *abominatio*, МЕРЗОК, МЕРЗКЫЙ *detestabilis*, *foedus*.

МРЕЖА et МРѢЖА *rete ad capiendos pisces*. Bohemis plur. *mrziže* sunt *crates*.

МРКНЪ, МЕРКНЪ, ПОМЕРКНЪ, ШМЕРКНЪ; ШМЕРЧЕ, СОЛНЦЕ АРОС. 9, 2. *sol obscuratus est*. МРАК, СЪМРАК; *caligo*. Act. 13, 11. *мрак* *ἀχλὺς*, ТМА vero *σκότος*, *tenebrae*. МРАЧЕН *obscurus*. Serb. *мрк* *ater*. Aliis *сѣмрак* est *crepusculum*.

МЕДАЛТИ, МЕДАЮ, *cunctari*, *morari*.

МЗДА *merces*, Goth. *mizda*, a *græc. μισθος*. МЕЗДНИК *mercedem requirens*, БЕЗМЕЗДНИК *mercedem non quaerens*, *ἀναργυρος*. МЗДОВОЗДАТЕЛЬ Hebr. 11, 6. *μισθαποδοτής*; *remunerator*.

МОЗГ *medulla*, *cerebrum*. оpe r *formatum videtur*, inde *можданы* Psalm. 65, 15. *medullata*, quod olim *legebatur pro тѣчна*.

МАЗГА Russis, МЕЗГА Serbis, Bohemis *mizha*, *miza*, *succus arboris*, *mézga* Croat. *alburnum*, videtur оpe ra *formatum*.

МАЗДА, Boh. *mazdra*, Croat. *mezdra* *membrana*, *diaphragma*; *cutis superficies carni obversa*, *die Fleischseite* apud Carn. et *маздрити* apud

Rus-

Russos cutem a carne purgare, а мѣсо deducta sunt.

маело, масть, refer ad мазати.

могт ронв. мѣст (non мѣсто) mustum, Gen. мѣста, Dalmat. mast, Serb. нунс мѣст.

мѣсть ultio, vindicta; мѣстник ultor, мѣстити, мѣш, ulcisci, мѣститѣль vindex.

мѣсто locus; вмѣстити, Iter. вмѣщати carcere. въ мѣстѣ vide Adverbia.

мѣш а мѣтати refer ad II. classem.

мѣск mulus, Gen. мѣска, inde мѣша, мѣшатарulli mulorum. Croat. mezg, et mezgina mula.

мысль mens, refer ad мыс.

мѣска lucrum, мѣскаонмѣц 1 Tim. 3, 3. est turpis lucri cupidus, αἰσχροκερδής.

мѣчта, мѣчтаніе, phantasia, phantasma, мѣчтабса somniare, а мѣчнѣ, Pract. мѣче.

мѣчка ursae, est contractum ex мѣдвѣдица.

A litera n:

нрав, нош.

Addi posset ниш egenus, nisi а ничто deducere malis. Нис quoque refer peregrina нарѣ, нѣтр, et bisyllabam vocem невод sagena, quam Russi et Bohemi servarunt; неписевати compositum mihi videtur, uti недр et infinita alia ex particula не et radice propria.

нрав mos, indoles, Serb. нарѣ, Russice морѣ, Boh. olim нраву, nunc нраву, in plur. Si нрав cum lat. mos, moris, conferatur, licebit dicere literas нр esse radicales, а вѣ vero formativas.

нѣдро, надро, Boh. надра plur. а гдро praefixo н. Sic composita вѣтрѣ ab утрѣ, unde et утробѣ, вѣшити ab ухѣ, уши.

но-

НОЗДРИ nares, Serb. ноздрѣ, germ. *Nüstern*, refer ad нос.

НУЖДА necessitas, ad нУДИТИ.

НОЩИ ноx, a radice нок esse possit.

НОЩИВЫ Dan. 14, 33. alveolus, Russ. ночки, Carn. neshke, nishke, Boh. necky (нецкы) germ. *Trog*.

A litera л:

ЛОБЪ, ЛЕСТЬ, ЛИСТ, ЛЫСТ, ЛАСК, ЛЕК, ЛОСК (ЛЕК, ЛСК), ЛУСК.

Addere possis Russicum лещу cyprinus brama, *Brachme*, et bisyllabum лосось salmo trutta, *Lachsforelle*; item Slavicum лѣща lens, Croat. leča (леча), nisi hoc malis ad лат II. classis referre. лѣщан, лѣщада pratum, лѣтра, peregrina sunt. ЛЕБЕДЬ cygnus, Serb. лавѣа, Croat. labud, Carn. labud, lobod, Pol. łabędź, Boh. labut' (лавѣть), et ЛЕБЕДА atriplex, Serb. лобода, ореда, ѣа formata sunt. Idem de vocibus лопата, ланита, лагода; atque aliis sentiendum. лѣстница scala a лѣтъ; лѣсти derivatum est. Vox ластовница hirundo, supponeret radicem ласт, nisi potius a власть deducenda sit. Bohemi saltem olim wlasstowice scribebant. Solet et alias в ante л excidere: ласъ apud Croatas про влас.

ЛОБЗАТИ, ЛОБЖѢ, Iter. лобызати, шелобызати, osculari; ЛОБЗАНІЕ osculum.

ЛЕСТЬ fraus, dolus, fallacia, лѣтити, лщѣ, dolose agere; прелѣстити, Iter. прелѣщати, прелѣщаю seducere, прелѣщатиса ergare, лѣстивый dolosus,

лѣстѣцъ

лестей seductor. Δύχ λειστήϊй spiritus erroris, 1 Tim. 4, 1. et 1 Joh. 4, 6. Sed quae ibidem v. 2. addita sunt и δύχα λειστή non leguntur in graecis editis et Vulgata.

лист folium; листвїе collect. folia. ДРЕВО ЛИСТВАНО Jerem. 3, 6. lignum (arbor) frondosum.

лысть т. tibia, crus. Psalm. 146, 10. НИЖЕ ВЪ ЛЫСТѢХЪ МЪЖЕСКИХЪ БЛАГОВОЛИТЪ, ἔδὲ ἐν ταῖς κνήμαῖς τῶ ἀνδρῶς εὐδοκεῖ, neque in tibiis viri beneplacitum est ei. Quaeri possit, quis sit Nominativus a Locali лыстьѣхъ. Antiochus Kantemir posuit лысть, cum Russ. лытка femininum sit; Polykarpow vero лысто habet, quod alii repetivere. Servarunt Serbi лист, sura, *Wade*, etsi, ut solent, и et и non distinguant. Phrasim ОДОШЕ ЛИСТОМЪ illustrabis, si листомъ ad crus (лысть) referas. Vocant et Croatae suram lisztanyek, et Oswaldus Gutschmann notat sub voce *Wade*: *Wade samt dem Beine*, listonik, m., krazha; latki pl. Pluralis latki supponit singularem latek. Russis лытка est sura. Bohemis lytka f. olim in usu erat, nunc leytko, plur. leytka.

ласкати adulari, blandiri, inde ласканїе adulatio, κολακεία, 1 Thess. 2, 5. Vide etiam ласкатель, ласкателница, ласкателный, ласкателство apud Polykarpow. Apud eundem ласкосердство est edacitas, gula. Alexjejew plures exprimat voces ex ласко compositas: ласкосердїти, ласкосердство, ласкосердствовать, quod in Bibliis correctis Amos 6, 4. legitur, et ласкосердый. Postrema vox etiam in Bibliis Ostrogiensibus Prov. 29, 21. legitur: ласкосердъ еждетъ, κατασκατάλῃ. Bohemis laska est amor, charitas, Polonis łaska gratia, favor. Confer Svecorum älska amare.

леска Serb. Croat. corylus, Russ. леща, Polon. laska, leszczyna, Boh. leska, лѣска; Carn. lieshje collect.; лешникъ Serbis, lesnyak Croatis, leshnek sive lieshnik Carniolis nux avellana, Polonis

las-

laskowy orzech, Bohemis leskowy, ljskowy orzech.

ЛОСК Russ. fulgor, laevigatio, inde ЛОЩИТЬ laevigare. Carniolis lefk, lefkanje et lisk fulgor. Bohemis lesknu et lsknu, Croatis lefzketam mica-re, fulgere.

ЛДСКА squama, siliqua, folliculus, Russis, Polonis, Croatis, Carniolis; Bohemis vero lusk *dis Schote*, inde lusstina, Croatis lufchina, Carn. lufhina; inde et Boh. luskati, lauskati nuces dñ fringere, enucleare, Russ. ЛДШИТЬ.

ЛАЩА lens, lenticula, vide in secunda classe.

A litera ρ:

РАСТ (рост), РЫСК, РИСТ (риш).

Huc omnino referendum bisyllabum ρогоз scirpus, *πάπυρος*, Job. 8, 11., alias тыфа, inde ρо-гозина in Prologo mensis Maji, apud Sērbos ρогожина, Russ. ρогожа, Bohem. rohozka, storea, tege-РАМН, gen. рамна, Psal. 57, 10. est graecum *ῥόμι-νος*. Collectivum ρождѣіі palmites, sarmenta, a ρозга Croat. ρofgye; ρозга vero a radice ρоз, cui germ. *Reis* respondet. ρоност, ρоптати, ρопуѣ, refer ad ρон secundae classis. ρѣТЬ mercurius, apud Polycarpow живал ρѣТЬ, argentum vivum, e latino *argentum* contracta et deformata vox est. Russo-рум ρевень a *rheum*. ρЕМЕНЬ lorum, convenit cum germ. *Riem*, *Riemen*. ρЖАВЫЙ rubiginosus, est a ρжа rubigo, et hoc a ρѣТИ.

рас-

растѣ, **расти**, Bohemis imo et Russis **ростѣ**, crescere; inde factitivum **растити**, **ращѣ**, germinare, augere. **раст** Serb. statura, *Wuchs*, Slavice **взраст**, **возраст**, aetas, statura. **раст** Ezech. 22, 12. et **рост** Neh. 5, 7. legebantur olim pro usura, nunc utroque in loco rectius **лихва** legitur, cum **раст** et **рост** hoc significato Russicae voces sint, non Slavicae. In **расль**, **штрасль** pro **раго**, т radicale excidit ob affixum servile **ль**.

рыскаю Russis in usu est de celeri cursu. Confer **ристаю**. Olim 3 Esdrae 11, 37. legebatur **левь** **рыщѣ** leo rugiens, certe vitiose pro **рычѣ** а **рыкати**, melius nunc **рыкающ**.

ристати, **рищѣ**, celeriter currere, **ристаніе** конское cursus equorum, **ристалище** hippodromus.

А litera А:

дверь, **двор**, **двиг**.

длаб, **долб**, **длань**, **длат**, **длак**, **длг** (**долг**), **длак**.

древ, **дроб**, **драб**, **дрб**, **драп**, **дрем**, **дрен**, **дрн** (**дерн**); **дроза**, **дрѣз**, **дрз** (**дерз**), **драж**, **дрожд**, **држ** (**держ**), **драч**, **дрѣн**, **драг**, **дрог**, **дрѣг**, **драг**, **дрг**, **драх**, **дрк**.

држдь (**држдь**), **дрск** (**дрск**, **дрск**), **дрц**.

Huc spectat nomen Borysthenis **данер** Dana-prus. **драселью** refer ad **драхл** moestus. **дебел**, **доблѣн**, **добрын** ad secundam classem spectant, quo etiam refer **дверь** levir. **дрѣраба** silva est а **дрѣ** quercus, immo et arbor in genere, saltem apud

Illy-

Illyrios. ΔΕΜΩΝ graecum est et non nisi in Αποκα-
lypsi legitur, cum alias graeco δαίμων slavicum бѣ-
respondeat. ДРАКΩΝ, gen. ДРАКОНТА nunc Isai. 27,
1, cum смій (gen. сміа) bis conjungitur, et se-
mel sine смій ponitur.

ДВЕРИ plur., rarius ДВЕРЬ in singulari, janua, osti-
um, θύρα. Carnioli *duri*, *dure* pronunciant. ДВЕР-
НИК janitor, ostiarius, ДВЕРНИЦА ostiaria. вра-
та sunt πύλαι.

ДВОР, aula, atrium, ovile. Act. 1, 20. ἔπαυλις,
commoratio. ВЪДВОРИТИСЯ manere, demorari.

ДВИГЪ, ДВИГНЪ, ПОДВИГНЪ, ДВИЖЪ, ДВИЗАТИ,
movere, commovere. ПОДВИГ агон, certamen.

ДЛАНЬ f. vola manus, Serbis ДЛАН nunc est masc.
gen. Polon. dłон' f. Russis ДОЛОНЬ et ЛАДОНЬ.

ДЛАТО scalprum, coelum. Illyrii dleto, Pol. dłoto,
Russis ДОЛОТО.

ДОГ, ДОЛГ debitum, Pol. dług, Boh. dluh, Carn.
dovg, dolg. Croat. Illyr. Serb. ДЪГ. ДОЛЖНИК
debitor. Confer ДОЛГЫЙ longus, δόλιχος; про-
должити prolongare.

ДРЕВО et ДРЪВО arbor. Collect. ДРЕВІЕ, n. arbores.
ДРВА, ДРОВА plur. ligna. ДРЕКОЛЬ fustis, com-
positum e ДРЕВО et КОЛЬ.

ДРЕВНІЙ antiquus. ДРЕВАЕ olim.

ДРОБ еста, minutae res. ДРОБНЫЙ parvus, minu-
tus. ДРОБИТИ, РАЗДРОБИТИ, comminuere.

ДРАБЕНЪ torreo; ДРАБЛЫЙ torpidus.

ДРЕМАТИ, ДРЕМАЮ, dormire.

ДРЕН cornus mas. Serbis et ДРИКН pro ДРЪН, Dalm.
drin, Carn. drin et drejn. Polon. deren', Russ.

ДРЕН, inde germ. *Dörnlein*.

ДРН, ДЕРН cespes: Polon. darn. Croatis дерн est
scopulus.

ДРОЗА turdus, Serbis ДРОЗА et ДРОЗАК, Gen.
ДРОЗГА.

- ДРЗ, ДЕРЗ, ДЕРЗЫЙ**, sibi confidens, audax.
ДРЗАТИ confidere, **ДРЗНОВЕНІЕ** confidentia, а
ДРЗНЪ.
ДРАЖИТИ, РАЗДРАЖИТИ, irritare, incitare, exacer-
 bare. **ПОДРАЖНИТИ** irridere, subsannare, **ПОДРА-**
ЖНЕНІЕ subsannatio. At **ПОДРАЖАТИ** imitari, **ПО-**
ДРАЖАТЕЛЬ imitator, а **ДРАГА** via, quasi eadem
 via incedere. At Hebr. 13, 7. pro **ПОДРАЖАЙ-**
ТЕ olim in Codd. serbicus legebatur **ПОДОБИТЕСЯ**,
 et **ПОДОБНИЦИ** alibi pro **ПОДРАЖАТЕЛИ**.
ДРОЖДІЕ collect. faeces. Croat. drosgye.
ДРЖАТИ, ДЕРЖАТИ, tenere, **ДЕРЖАВА** potentia,
 imperium.
ДРАЧІЕ collect. sentes, vepres, Isai. 55, 13. Ser-
 bis **ДРЕЧА** densi frutices, Croatis drachje senti-
 cetum. Ad vocem drach (**ДРАЧ**) herba, gramen,
 notat Bellosztenecz: in Glagoliticis et Dalmati-
 cis libris *sentis spinaque* dicitur. Bohemis **ДРАЧ**
 m. est berberis. Referrī possit **ДРАЧІЕ** ad **ДРАГИ**
 secundae classis.
ДРАГ, ДРАГЫЙ, pretiosus, carus. In Apocalypsi
 quidem semel **КАМЕНЬ ДРАГЫЙ** lapis pretiosus, et
 quatuor vicibus collect. **КАМЕНІЕ ДРАГОЕ** lapides
 pretiosi, legitur. At aliis in locis, ubi olim **ДРА-**
ГЫЙ pro graeco τιμιος legebatur, vocabulum
ЧЕСТНЫЙ substitutum observavi. Sic 1 Cor. 3,
 12. **КАМЕНІЕ ДРАГОЕ**, Jac. 5, 7. **ДРАГАГО ПЛОДА**,
 1 Pet. 1, 7. **ДРАЖАК ЗЛАТА** (pro **МНОГОЧЕСТ-**
НЪЙШЕ) in Apostolo А. 1324 legi. **ДРАГОУЧЪН-**
НЫЙ pretiosus, cari pretii. **ДРАГЫЙ** in ore suo
 Poloni pronunciant drogi, Russi **ДОРОГЫЙ**.
ДРАГА via, olim et Bohemis draha, Polonis droga,
 Russis doroga. Croatis draga est convallis,
 Carn. sulcus (fossa) penes prata.
ДРЪГ, amicis, sociis: ДРЪГЫНА amica; **ДРЪ-**
ЖИНА Luc. 2, 44. est *convicta*, comitatus. **ДРЪГ-**
ДРЪГА alter alterum; **ДРЪГЫЙ** alter, alius. At
secundus est второй.

ДРАХЛЫЙ *moestus*, et mutato χ in σ : **ДРАСЕЛ**, inde verbum **ДРАСЕЛЮ**. Matth. 10, 3. *συγγάζων οὐρανός* reddidit Slavus **ДРАСЕЛДА** *NEKO*, Vulg. triste coelum. Ad vocem *dreszel* notat Bellosztenez: v. *salosztten*. Est autem **ЖАЛОСТЕН** *moestus*, *tristis*.

ДЪЖДЪ, **ДОЖДЪ**, m. *pluvia*, in libris Serbicis **ДЪЖДАД** indicandam vocalem ambiguum, quam Illyrii nunc ut a, Croatae atque alii ut e pronunciant. **ДАЖДА** f. apud Vukium obsoletum est, pro quo Serbi **КИША** usurpant. Alii Illyrii **dasgy** (**ДАЖДЪ**), Croatis **desgy**, Carn. **desh**, gen. **deshja**, Bohemis **desst'** (**ДЕШТЬ**), Polonis **deszcz** et **deżdż**. **ДОЖДИТИ**, **ВДОЖДИТИ** *pluere*. Recte notat Alexjejew, formam **ДОЖДЕВЫ**, quae Act. 14, 17. legitur, esse pluralis numeri, addi tamen oportuisset esse casum accusativum, cuius rectus est **ДОЖДЕВЕ**.

ДСКА *tabula*, *asser*; at Joh. 2, 15. **ДСКИ** sunt mensae, cum tamen alias Interpres Slavus vocem graecam *τραπέζα* servavit. **ДСКИ** *zeinské* Bohemis sunt tabulae regni, *Landtafel*. **ДСКА** aliis, uti Croatis, Carn., Polonis, Moravis est *asser*, Russis **ДОСКА**. Diminutivum a **ДСКА** est **ДУИЦА**, qua voce Luc. 1, 63. *πινυκίδιον*, *tabella*, *pugillar*, redditur. Croatae **deschicza** (**ДУИЦА**) scribunt.

ДУИ, Accus. **ДУИЕРЬ**, *filia*. Russis **ДОЧ** pro **ДОЦ**. In libris glagoliticis **ДЕШИ**, **ДЕШЕР**. Bohemis olim *dei*, Accus. **dcerz**, nunc *dcera*; Serbis **КЪИ**, **ШЪИ** et **ЖЕР**, Croatis **kchi**, **kcher**, Carn. **hzhi**, **hzher**. Apud plerosque nunc Acc. pro Nom. usurpatur. Immo Isai. 1, 8. in Bibliis correctionibus legitur jam **ЩЕРЬ СЪИМА**, ubi alias in Ostrogensi et Mosquensi prima editione rectius **ДУИ** legebatur. In Psalmis et libris novi testamenti nullibi Nominativus **ДУИ** cum Accusativo **ДУИЕРЬ** confunditur. Exemplo sit **МАТИНА ДУИЕРЬ И ДУИНА МАТЕРЬ**, Luc. 12, 53,

A litera т:

твѡр, твѡра (твѡра).

тлѡп, тлѡп, тлѡп, тлѡм, тлѡм, тлѡт (тѡлѡт),
тлѡск, тлѡч, тлѡх, тлѡк, тлѡк, тлѡк.трав, трѡб (трѡб), трѡб, трѡб, трѡп, трѡп, трѡп,
трѡп, трѡп, трѡм, трѡн (трѡн); трѡд, трѡт,
трѡг; трѡз, трѡз, трѡс, трѡс, трѡс, трѡс
(трѡс), трѡть (трѡть), трѡск, трѡск, трѡч (трѡч);
трѡг (трѡг), трѡг, трѡг (трѡг), трѡк.трѡр; трѡть, трѡт, трѡск (трѡск), трѡск, трѡск (трѡск),
трѡск, трѡщ (трѡщ).

Spectant huc bisyllabae radicēs, etsi faciē m peregrinam referant: тѡвар merces (Serbis оnus, sarcina, Croatis et Carn. *tovor* idem), тѡколѣя perā, тѡполь populus, тѡпор securis. Adde тарча scutum a germ. *Tartsehe*, тысяща (olim тысѡща) a goth. *thusund*, тѡтлѡ et тѡтлѡ a latino *titulus*, талант, тартар, тѡтан, тектѡн, тѡган, трапѣза a Graecis accepta. талант in N. T. quatuordecim in locis legitur. At quid sibi vult Арос. 16, 21. талантѣе? Manifestum hoc vitium priorum editionum ex талантѣск ortum, qua voce interpres Apocalypseo's adjectivum *ταλαντιαία* recte expressit, saltem in postremis editionibus emendari debuisset. Consului quondam Mosquae tres Codices, in quorum primo талантѣнѣск, in altero талантѣоск, in tertio талантѣ scriptum reperi. Croat. et Carniol.

taliga biga, Russis *телега*, peregrinis accensendum. *третій* derivatum est a *три*. Trocha Bohemis modicum, Carn. troha, Croatis *truha* festuca, stipula, res quaeque minutissima, Russis *труха*, refer ad *трѣ* tero. Slavo-serbicum *тѣжа*, hodie *тѣжа*, Croat. et Carniol. *tuj* alienus, allophylus, respondet Slavico *чѣжа*, quod ad *чѣ* secundae classis referendum est. *непопырь* vesperilio, compositum est ex *не* et *топырь*; at *топырь* unde? Bohemicum et Polonicum *tchorz* (*тхорь*) mustela putorius, *Iltifs*, cui Carniolicum *duhur*, *dihur*, respondet, ab odore (tetro) malim deducere. Iis enim *duh* (*дѣх*) est et odor. Accedente terminatione *орь* facile *дѣх* in *тх* transierit, eo fere modo, quo Poloni a Nominativo *dech* Genitivum *tchu* formant. Serbi in voce *тхорь* servarunt initiale *т*, at *х* mutarunt more solito in *в*, ideoque *тѣор* pronunciant. Bohemis etiam *zhorz* vulgo in usu est; Russis vero *хорек*, rejecto *т* et addita terminatione diminutivorum *ек*, Croatis *torecz*, Dalmatis *tor*, elisa secunda radicali *х*. Serbicum *уторак* dies Martis, Croat. et Carniol. *tork*, *torek*, est a *второй* secundus, cum sit secunda dies post dominicam. Haec vocis origo si P. Marco nota fuisset, profecto Martem non appellasset *Tork*, neque Bellonam *Torka*. Vox peregrina *табор*, castra, vix non omnibus Slavicis populis nunc nota, in antiquis Slavorum

rum

rum libris nuspiam legitur. Idem de voce **тол-мач** interpres, **ἐρμηνευτής**, sentiendum, quamvis Gen. 42, 23. legatur; libri enim hujus versio minus antiqua est. Croatis et Carniolis **толмачник**, Polonis et Bohemis **тлѣмач**, olim et **тамач**, inde **тамачити**, **толмачити**, **тлѣмачити**, interpretari.

творити, **сѣтворити**, facere. **твореніе** opus, Croat. **tvor**. **тварь** creatura, Polonis et Bohemis **twor**. At **twarz** iisdem facies. **творецъ** factor, creator. **творило** Serbis, Russis, Croatis, **torilo** Carniolis, **tworzydlo** Polonis et Bohemis est forma casearia, *Käseform*, *Käseparf*.

тврд, **тверд**, **тврдыи**, **durus**, **firmus**. **тврды** firmamentum, **сврѣѡма**; **stabilitas**, **ἀσφάλεια**, **munitionis**. 2 Cor. 10, 4. **на разореніе тврдемъ**, ad destructionem mitionum, **σχυρωμάτων**. Carniolis, **eliso v, terd**, Pol. **twardy**, Boh. **twrdy**. Croat. **tverd**, Dalm. **tvard** non differt pronunciatione a Serb. **тврд**.

тополь **populus**, **arbor**. Isai 41, 19. in **Accusativo** nunc **тополю** legitur, in prima **Mosquensi** **тополь**. Polonis quidem **topol** et **topola** est **fem. generis**, et Serbis **топола**. Russis vero **тополь**, Gen. **топола**, est **masculinum**, uti et Croatis, Carniolis, Bohemis.

тлст, **толстѣи**, **crassus**, **pinguis**, Boh. et Pol. **tlusty**, Carniol. **tolst**, **tovst**. Croat. **tuszt**. **толща** **crassitudo**, **pinguedo**, Croat. **tuscha** (**тѣща**).

тлачити **calcare**, Serbis et Croatis, **толочити** Russis; Boh. **тлачити** **premere**. **Тлак** Croat. et Carniol. **lutum aceratum**, *Estrich*; **tlaka** **labores dominis praestandi**, *Frohndienst*.

толкъ, **толкъ**, **толкънѣ**, Iterat. **толкати** et **толчати**, **pulsare**, **tundere**, Boh. **tluku**, Slovac. **ilku**, Pol. **tlukę**, Inf. **tluc**, Carniol. **tovzhem**,

Inf.

Inf. tlezhi, Croat. tuchem, Serb. тѹчем, Inf. тѹчи, Illyr. tuchi, про толчи.

ТОЛК (ТАК) interpretatio, explanatio; толкѹю interpretor; толковник interpret, Russis usitata sunt. Confer толмач.

ТРАВА gramen, herba, цвѣт травный Jac., 1, 10. ανθος χορτε, flos foeni (graminis).

ТРЕБА 1) in formula требѣ есть, opus est, inde требѹю, требовати opus habere, indigere.

ТРЕБА 2) sacrificium, hostia, Exod. 8, 26. ωφρεβατισα ω̄ греб їаваских, Act. 15, 20. απεχεσθαι απο των αλισχυματων των ειδωλων, ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum.

ЧАДЦА, ХРАНИТЕ СЕБЕ ω̄ греб їаваских, filii custodite vos a simulacris, απο των ειδωλων.

ТРЕНИЩЕ idolium, ειδωλειον, 1 Cor. 8, 10. требник 1) altare. 2) liber rituum sacrorum, rituale.

ТРЕБИТИ, трѣбити, Serbis et Croatis expurgare, secernere. ПОТРЕБИТ ГѢМНО СВОЕ, Luc. 3, 17.

purgabit aream suam. At Luc. 9, 24. да огнь снидет ѣ нѣсе и потребит их (ms. п), ut ignis descendat de coelo et consumat eos. In Psalmis ПОТРЕБИТИ disperdere, delere, conterere, ПОТРЕБИТИСА, dispergere, deleri.

ТРЕВЪ, Croatice *terbuh*, Carniol. *trebuh* (lege требѹх), Serbice требѹ sine х, venter; apud Polykarow требѹха ѣ,

ТРЕБА tuba, buccina, трѣбити, вострѣбити tuba canere, buccinare; глас трѣбный vox tubae.

ТРЕП truncus, cadaver. трѣпје, plur. трѣпја Psalm. 78, 2. morticina, θνησιμαια.

ТРЕПЕТ tremor, трепетен: трепетна бжсть земля Psalm. 17, 8. εντρομος ευγενθη η γη, contremuit terra; трепетати, трепещѹ, tremere.

ТРОПѢТИ, терпѣти, терплю, потерпѣти, стерпѣти pati, perpeti, sustinere; терпѣнїе patientia.

терпкый, терпкый, acerbus, *herb.* Croat terpek, Carniol. terпки, Boh. trpky.

трон, терн, spina, *Dorn*, proprie Prunus spinosa, *Schlehdorn*. терніе collect. spinae; тернов et терновен вѣнеу spinea corona. Dan. 15, 54. male терн pro *σχινος* prinus, in exponendis arborum nominibus minus accuratus interpres adhibuit, hinc in correctioribus editionibus subjecta notamonet lectores in Graeco legi *σχιμος*.
трѣд labor, трѣдитиса, трѣждаѣса, Iterat. трѣждаитиса, laborare. Apud Serbos трѣд 1) opera. 2) boletus igniarius, Boh. traud, trud, fomes, *Zunder*, Russ. трѣдт.

трѣдт et трѣдина Serbis, *trot* et *trut* Croatis, fucus; *trot* Carniolis, apum genus, quod Germani *Drohne* et *Brutbiene* dicunt; Russis трѣтень spado, Polonis trąd, truten', Bohemis trubec, trupec, traup, traud.

тризна certamen, pugna. тризнице 2 Mass. 4, 18. locus certaminis, agon.

трѣзв, трезвый, et трезвен sobrius, jejunus. трезвитиса sobrium esse, vigilare. Serb. трезан, трикзан, Croat. trezen et trezniti, Carn. tresen et tresliv, Boh. strzizliv. Pol. trzeźwy, trzeźwić.

трѣс motus, terrae motus, σεισμος. Confer трасѣ.

траѣсѣ, потраѣсѣ, страѣсѣ, траѣсти, movere, quassare. траѣѣса moveri, tremere. Serb. тресем, трести.

трѣс in libris glagoliticis, et apud Croatas *terfz*, dimin. *terszek*, vitis, Bohemis trs, caudex cujusvis plantae, *Stock*. Serb. трѣска arundo, refer ad трѣсгѣ.

трѣстѣ, тростѣ, arundo, calamus, dimin. тростка. Carn. terst, Croat. terszt, tersztika, Boh. trest, treska, trztina. тростѣ благѣвоннаа Exod.

30, 23. est calamus aromaticus; трость книжника скорописца Psalm. 44, 2. calamus scribae velociter scribentis, κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου. 1 Cor. 3, 12. тростіє, καλάμη, stipula.

троскот ἄγρωσις, herba, gramen. Exod. 32, 2, Isai. 37, 27.

троск fragor, sonitus, fulmen. Croat. *treszka* strepitus, *treszka* fulmen, *treszka* fulmino, fulmine tango.

тург, торг, торжище, forum, emporium. Bohem. trh, trhowisstje, Croat. terg, tergovische, Polon. targ, targowisko. торжник Matth. 21, 12 κολλυβιστής, nummularius. торжество Hebr. 12, 23. πανήγυρις, frequentia, conventus: solennitas. Confer торгоати.

тургъ, тургъ, Iterat. терзати et торгоати, trahere, lacerare; нетургъти extrahere, растерзати dirumpere.

тетревъ, Russ. тетеревъ, tetrao.

тетръ socer, inde теѣма socrus, Serb. Croat. Carniol. таст. Bohem. теѣтъ.

тѣсто маза, farina subacta, Teig.

тоска taedium, angor. Confer Bohem. teskno Polon. tęskno.

тискати, тищъ, premere, inde Russis тиски praelum. Pro точило torcular Matth. 21, 33. in Codicibus in Russia seculo XIV. scriptis тѣск substitutum reperi, cum точило Russis cotem, quae rotando circumagitur, significet. Sed alii codd. uti et editiones omnes hoc in loco servarunt точило. Legebatur etiam тѣск Isai. 16, 10. тиск Is. 63. 2. тѣск Os. 9, 2. Joel. 2, 24. et 3, 13.; at in correctiori editione his in locis recte substitutam genuinam vocem slavicam точило reperio. Sic Joel. 3, 13. pro подстави nunc подточилѣа, ὑπολήνια, legitur. Aliis autem in locis et olim

точило legebatur, in Evangeliiis ex. gr. bis, in Apocalypsi ter, in Psalmorum 8, 80, et 83, inscriptionibus (ω точилаѣх), licet auctor concordantiarum in Psalmos id indicare neglexerit, Numer. 18, 27 et 30. Deuter. 16, 13. 4 Reg. 6, 27. Prov. 3, 10. Sir. 32, 17. Jer. 48, 33. Thren. 1, 15. Et Isai. 5, 2. *πρεδточилаіе проλήνιον*, Agg. 2, 17, et Zach. 14, 10. *подточилаіе*, cum in-graeco sit *ἰπολήνιον*. Igitur точило sine dubio a primo interprete profectum, et тѣск in locis citatis ab emendatore Russo substitutum fuit. Polykarpow vocem точило in Lexico trilingui per *tor-pum* explicat, attamen sub voce peregrina *пра-са вѣнограднаа* addit: *или точило вѣ немже вѣноград топчѣт, ληνός, σαφιλοβαλεῖον*, torcular.

теуштитя non nisi in formula *пѣны теушит* Marc. 9, 18. *ἀφρίζει* spumat, et v. 20. *пѣны теуша аφρίζων*, spumans, occurrit. Possit tamen conferri cum *тоштити*, *истоштити* evacuare, a sequenti *тош*.

тѣш, f. *тѣша*, n. *тѣше*, et *тѣшій*, *тѣшаа*, *тѣше* vacuus, inanis, cum vocali euphonica obscura seu ambigua et mobili, hinc Russis *тош*, Croatis *tefeh* -(*теш*), Carn. *tefh*, Illyr. *tafht*. Poloni *czy* scribunt pro *tszczy*. Bohemi non nisi in voce *tsstiroba*, jejunos stomachus, radicem *тѣш* conservarunt. А *тош* est 1) *истоштити* evacuare, exinanire. 2) *тѣшатиса*, *потѣшатиса* vacare, studere, sollicite curare, festinare; hinc *тѣшнїе студїи*, *studium*, *diligentia*, *festinatio*. 3) *тѣшета* detrimentum, *тѣшетный кенос*, *inanis*, *pocuus*. In Compositis *тѣше*: *тѣшеславїе кеносдоξία*, *inanis gloria*. *тѣшесластїе кеносφωνία*, *in-aniloquium*.

A literis s et z:

ЗВЕН (ЗВОН), СВѢТЬ, ЗВИЗДЪ, СВѢЗДЪ, ЗВѢКЪ, ЗВѢКЪ
(ЗВѢЦЪ), ЗВѢТЬ.

ЗНОЙ, ЗНОБЪ?

ЗЕЛЪ, ЗЛАТЪ, СЛАКЪ.

ЗРН (ЗЕРН).

Huc fere magis spectare videtur смій draco, et сміа serpens, quam ad secundam classem. ЗНОБИТИ, вЗНОБИТИ, frigefacere, est a ЗЛЕНЪ, inserto n epenthético. ЗНАКЪ, ЗНАМЕНІЕ, signum, a ЗНАТИ; ЗРАКЪ форма, ЗЕРЦАЛО speculum, sunt a ЗРѢТИ; ЗРѢЛЫЙ maturus a ЗРѢЮ. ЗГНЪ, diplois, apud Polykarpow, est idem ac сгнъ complicatio, compositum ex с et гнъ, uti ЗДРАВЪ ex с et ДРАВЪ. In ЗЕМЛА, terra, litera л non est radicalis, sed servilis et quidem epenthetica. ЗЕВЕЪ i. e. ζεύς, et ЗЕФУРЪ peregrina sunt.

ЗВЕНѢТИ, ЗВЕНЮ sonare, resonare: мѢДЪ ЗВЕНАШИ или кУМБАЛЪ ЗВѢЦАИ 1 Cor. 13, 1. χαλκός ἢ χῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον, aes sonans aut cymbalum tinniens. A neutro ЗВЕНѢТИ est factivum ЗВОНИТИ et ЗВОНЪ. ЗВОНЕЦЪ Exod. 28, 33. 34. tintinnabulum; Serbis звонце n. a звонѣ. Bohemis, Croatis, Carniolis звон m. campana. Poloni praefigunt d: dzwon. Russis звон est sonus, pulsus campanarum, sed campana колоколъ, a germ. Glocke, Suec. Klocke.

СВѢТЬ m. fera, bestia, θῦρ, θηρίον. Graecorum θ, et Latinorum f respondet Slavico св ini-

tio

tio hujus vocis. начертаніе звѣрино Арос. 16, 2. character bestiae.

ЗВИЗДА sibilus, **ЗВИЗДАТИ** sibilare. **ПОВИЖДАЕТ** Jerem. 19, 8. et 50, 13. sibilabit; **ЗВИЗДАНІЕ** ibid. 19, 8. sibilatio. Serbis **ЗВИЗНУТИ** et **ЗВИЖДАТИ**, **ЗВИЖДИМ**, Croatis **zvisgam** (**ЗВИЖГАМ**), Carniol. **shvishgam** (**ЖВИЖГАМ**); Bohemis **hwizdati**, Polon. **gwizdać**.

ЗВѢЗДА stella. Sibilans litera **з** seu **з** apud Slavos meridionales et Russos inchoat vocem hanc; Bohemi autem et Poloni retinere gutturalem. Illi enim stellam **hwjezda**, hi **gwiazda** vocant.

ЗВѢЗДОСЛОВ, **ЗВѢЗДОСЛОВЕЦ** astrologus.

ЗВУК sonus, clangor. **ТРУБНЫЙ ЗВУК** Hebr. 12, 19. tubae sonus. Huic affine est **ЗВАК**, plur. **ЗВАКЫ**. А **ЗВАКЪ** seu **ЗВАКНЪ** formatur Iterativum **ЗВАЦАТИ** tinnire. Vide **ЗВЕНѢТИ**. Serbis **ЗВЕКА**, **ЗВЕКЕТ** sonus, **ЗВЕКНУТИ**, **ЗВЕЦКАТИ**, **ЗВЕЧАТИ**, sonare, resonare. Croatae **zvenk**, **zvenchim**, Bohemi **zwuk**, **zvućim** norunt.

ЗУБРЪ urus, bison, Polonis et Bohemis **zubr**. Polykarpow **ЗУБРЪ** urus, et **ЗУБРИНА** caro uri, Lexico trilingui inseruit. Animal, quod LXX. Interpretes **τίγάρυον** vocant, interpres Slavus Deut. 14, 5. voce **ЗУБРЪ** explicare conatus est. Male utique. Nec scio, utrum Alexjejevio notus fuerit **ЗУБРЪ**, cum ille nihil aliud habeat, quam animalis hujus esum Israelitis concessum fuisse.

ЗНОЙ aestus, **ЗНОЙ БУДЕТ** Luc. 12, 55. **καὶ σωὼν ἔσται**, aestus erit. Matth. 20, 12. aestus est **вар**. Serbis, Croatis et Carniolis **зној** sudor, **ЗНОИТИЦЕ** sudare.

СЕЛВЪ, apud Polykarpow **limax**; testudo. Confer **ЖЕЛВЪ**.

ЗЕЛВА Bohemis olim idem quod Russis **ЗОЛОВКА** mariti soror,

ЗЛАТО *aurum*, Polon. *złoto*, Russ. ЗОЛОТО. ЗЛАТ,
 ЗЛАТА, ЗЛАТО et ЗЛАТЪЙ, АА, ОЕ, *augens*. ЗЛА-
 ТИЦА *Matth. 22, 19. νόμισμα, numisma*.
 ЗЛАК et ЗЛАК *herba, χλόη*; hinc ЗЛАЧЕН: НА ЖЕЧТЪ
 ЗЛАЧНЪ *Psalm. 22, 2. εἰς τόπον χλόης, in loco pas-*
cuæ. An non ЗЛАК referrî possit ad ЗЕЛІЕ olus?
 ЗРЪНО, olim et ЗЪРНО, in Serbicis codd. зръно,
 in Russ. зёрно *granum, κόκκος, Korn*. Serbis
 зрно, et Bohemis *zrno sine vocali inter з et*
р. Sic et Illyrii, Croatae, Carnioli vocem hanc
 pronunciant, licet *zarno aut zerno scribant. Po-*
loni inserunt ia: ziarno.

A litera ж:

ЖЕАН, ЖМЪР.

ЖЕЛВЪ, ЖАЪВ, ЖЛАБ (ЖЛЕБ), ЖАН (ЖЕАН), ЖАТ (ЖЕЛТ),

ЖААЗ (ЖЛЕЗ), ЖАЧ, ЖЕЛК.

ЖРЕБ, ЖРН (ЖЕРН), ЖРЕЛ, ЖРДЪ (ЖЕРДЪ).

ЖЕСЧ.

Huc etiam refer ЖЕЛЪЗО *ferrum*, ЖЕРАВАЛЬ,
 ЖАРАВАЛЬ, *γερανός, grus*, Russ. ЖЪРАВАЛЬ, Serb.
 ЖЕРАВ et ЖДРАО, Illyr. *xdral*, Croat. *serjav* (ЖЕРАВ);
 et forte ЖЕЛЪДЪ *glans, glandis*, quamvis ДЪ *for-*
mativa esse videatur. Croaticum svala, Serb. ЖВАЛЕ
plur. froenum, est a ЖВАТИ mandere. Croat. svis-
gam, Carn. shvishgam, refer ad Slavicum звизд:
звиздати sibilare. Croat. svenk, Carn. shvenk,
sonitus, refer ad ЗВАК. Croat. smuly (ЖМЪЛЬ) cy-
thus, vix norunt alii. Croat. et Carn. ЖВЕПЛО affine
est Slavico ЖЪПЕЛ, sed utrumque origine peregrini-
um,

num, a germ. *Schwefel*. Interpres certe Evangeliorum Sec. IX. nondum usus est voce жѡпел. Nam Luc. 17, 29. *θειον*, sulphur, circumscripsit duabus vocibus: камы горѡцъ (in Ms. Serbico Prag. камень горѡцъ), in editione correcta камык горѡцъ, i. e. lapis ardens. Isai. 30, 33 et 34, 9. in Ostrog. et Mosqu. prima legitur камык горѡцъ (горѡцїй), Gen. 19, 24. камы горѡцїй pro hodierno жѡпел. Ezech. 38, 22. etiam editiones posteriores retinere камень горѡцъ. At Deuter. 29, 23. жѡпел jam in Ostrog. legitur, non deleta, quae praecedit, voce камык, quod est manifestum factae substitutionis indicium. Sic Job. 18, 15. post жѡпелом vox огнем in Ostrog. non fuit deleta. Nec dubito, etiam Psalm. 10, 6. vocem жѡпел alteri voci jam olim substitutam fuisse. жѡпел quinquies, et Adj. жѡпелный bis in Apocalypsi legi non miror, cum libri hujus versio slavica longe recentior sit aliis. Hoc certe mirum, Slavis meridionalibus Sec. IX. non fuisse notam vocem, qua Slavi septentrionales sulphur appellant. Est enim sulphur Russis сѣра, Polonis siarka, Bohemis sira, olim sjera. Dan. 14, 27. in Ostrog. editione сѣра quidem legitur, sed pro сѣар, quod correctores posteriores maluerunt interpretari тѣк, adeps.

жеан Russis et Serbis vas ligneum, *Kanne*, Bohemis urceus. Confer Slavicum чѣан.

жамѡра

ЖМЪРА Russis nictans, Serbis myinda. Confer **ЖМЪРИТИ**, et Russ. et Serb. **ЖМИРАТИ**, Bohem. **mhaurati**.

ЖЕЛВЪ Oseae 12. 11. **χελών**, testudo. Croat. **selva**, **selyva**, Adj. **selyvin**, testudineus. A graeco **χελύς**, mutato **χ** in **ж**, ortum sit **ЖЕЛВЪ**.

ЖАЪВА Bohemis idem ac **ЖАЪНА**.

ЖАБЪ Bohemis canalis, alveus, Croat. **slab**, Carn. **shleb**, **shlieb**, *Rinno*; Serb. **ЖАБЪ**, **ЖАДЕБЪ**, et **ЖАНЕБЪ**, **ЖАДИЕБЪ**. Polon. **źłob**, Russ. **ЖЕЛОБЪ**, **ЖОЛОБЪ**. At **slabram** Croat., **shlabram** Carn. **blatero**, est onomatopoeicum.

ЖЕЛНА, **ЖОЛНА**, Russis **picus martius**, *Schwarzspecht*; Boh. **žluna**, Croat. **stuna** (**picus viridis**), Carn. **shona**, **shovna**, *Grünspecht*, Serb. **ЖЪНА** (**ЦРНА** и **ЗЕЛЕНА**), **niger** et **viridis**.

ЖАТЪ, **ЖЕЛТЪ**, **ЖЕЛТЫЙ** **flavus**, **gilvus**, **luteus**, Bohem. **žlutý**, Polon. **żółty**, Serb. **ЖЪТЪ**, Croat. **sut**, Carn. **shut**. Hinc **vitellus ovi** Russis **ЖЕЛТОКЪ**, **ЖОЛТОКЪ**, Pol. **żółtko**, **żółtek**, Bohem. **žlautek**, Croat. **sutanyek**, Serb. **ЖЪВАНЦЕ**, **ЖЪИЦЕ**, **ЖЪМАНЦЕ**.

ЖАЪЗА **glandula**, *Drüse*, Bohemis; **ЖЕЛЪЗА** Russis, **slezda** Croatis, **ЖАЪЗА**, **ЖАИЪЗА** Serbis. Affine vocabulum est **ЖЕЛЪДЪ** **glans**.

ЖАЧЪ, **ЖЕЛЧЪ**, **fel**, *Galle*. Serb. **ЖЪЧЪ**, Croat. **such**, Carn. **sholzh**, **shovzh**, **shovz**, Polon. **żółc**, Boh. **žluč**.

ЖЕЛКНЪ, Polon. **żółknę**, Boh. **žloutnu**, **flavescio**. Cum **ЖЕЛКНЪ** sit pro **ЖЕЛТНЪ** et **ЖЕЛЧ** pro **ЖЕЛТЬ**, **ferri** utrumque possit ad **ЖЕЛТЪ**; hoc vero, collatis vocibus **fel**, **flavus**, **gilvus** et *Galle*, *gelb*, ad syllabam radicalem secundae classis **ЖЕЛ**.

ЖРЕБІЙ, in codd. Serbicis **ЖДРЪБІЙ**, **sors**, **κλήρος**, Russ. **ЖЕРЕБЕЙ**, Illyr. **xdreb**, **xdrib**, Carn. **sdrīb**. Psalm. 77, 55. **ПО ЖРЕБІЮ ДАДЕ ИМ (ЗЕМЛЮ) ОУЖЕМ ЖРЕБОДААНІА**, et edit. Venet. Psalm. **ПО ЖДРЪБІЮ РАЗДѢЛИМ ЗЕМЛЮ ОУЖЕМ ДѢЛОМЪ-**

ρία ἐκκληροδότησεν αὐτοὺς ἐν σχοιρίῳ κληροδοσίας,
sorte divisit eis in funiculo distributionis.

ЖРЕБА pullus equinus, asininus, Russis. ЖЕРЕБЕ-
НОК, Serb. ЖДРЕБЕ, ЖДРИЕБЕ, Croat. srebe,
(ЖРЕБЕ), Carn. shrebe. Bohemi amant guttura-
lem literam h pro ж: hrzibje. Sic et hrzeb,
clavus, convenit cum Carn. shrebel.

ЖРНОВ, ЖЕРНОВ, (Russis et ЖОРНОВ), lapis mola-
ris. Арос, 18, 22. шѢм ЖЕРНОВНЫЙ φωνή μύ-
λε, vox molaе. Ibid. v. 21. КАМЕНЬ ВЕЛИК ПКСѢ
ЖЕРНОВ, λίθον ὡς μύλον μέγαν, Vulg. lapidem
quasi molarem magnum. Nescio, cur Slavus
ВЕЛИК transposuerit, cum lapis, quem sustulit an-
gelus, hic conparetur molari magno, seu molaе
magnaе. Luc. 17, 2. ЖЕРНОВ ОСЕЛСКІЙ, μύλος
ὄνικος, mola asinaria. Ita editi, sed codd. Msti
legunt КАМЕНЬ ЖРНОВНЫЙ, lapis molaris. Matth.
18, 6. про ЖЕРНОВ ОСЕЛСКІЙ cod. Serbicus Жор-
vulgarem dialectum secutus exhibet ЖРЬВАНЬ
ОСЕЛСКИИ, et Matth. 24, 21. ВЪ ЖРЬВНАХЪ про
ЖЕРНОВАХЪ, ἐν τῷ μύλῳ, in mola seu pistrino.
Est enim Serbis hodie ЖРЬВАНЬ, gen. ЖРЬВНА,
mola manuaria, trusatilis, *Handmühle*, Pol. żar-
na, Croatis servne, serne et sermlye, Mo-
ravis žernowy. A žernow apud Bohemos olim dim.
žernowky, Russis et hodie ЖЕРНОВКИ, lapides
cancrorum, *Krebsaugen*.

ЖРЬЛО: ЖРЬЛОМ ВЕЛИКИМ Дан. 13, v. 24. 42. 46.
60. Ostrogiensis editio habet, Mosquensis prima
ЖРЕЛОМ, et in margine quater appositum ГЛАСОМ,
cum in Graeco φωνή legatur. ЖРЬЛО, Serbis ho-
die ЖДРИЕЛО fauces, Croatis srelo os furni, prae-
furnium, Carn. sherele foramen alvearis, *Flugloch*,
Russis ЖЕРЛО orificium, unde et шЖЕРЕЛІЕ, а
ЖРЕТИ, uti ЖДЕРЛО jugulum apud Micaliam, а
ЖДЕРАТИ vorare. Est igitur ЖРЕЛОМ ВЕЛИКИМ,
voce magna, figurata locutio.

ЖРЬ

жрѣдь, жерѣдь, palanga, pertica, apud Russos. et Bohemos, Polon. żerdź, dim. żerdka. Carn. sherd, shert, sherv, *Wiesbaum*, longurius, et shertiza ames, pertica aucupalis.

жесток, жестокий, σκληρός, durus, validus: Ѡ жестокихъ вѣтровъ Jac. 3, 4. a ventis validis, saevis. жестокость durities. жестовыйный Act. 7, 51. σκληροτράχιλος, dura cervice, а жесто et выпл. жестосердіе Matth. 19, 8. σκληροκαρдіа, duritia cordis. жестоколичный Ezech. 2, 4. dura facie. ожесточити (ms. ожестити) indurare, obdurare. не ожестите срѣцъ вашихъ Psalm. 94, 8. (ed. Venet. 1561) μη σκληρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν, nolite obdurare corda vestra. Aliae editiones legunt не ожесточите. ожеститиса, ожесточитиса indurati. ожестѣти Psalm. 89, 6. pro ожеститиса. Croatis seztok seu sesztok est validus, firmus, lacertosus, Serbis жесток 'ardens, et жестина ardor, vehementia. At жеста et жестика iisdem est acer tataricum.

A litera c:

свин, свѣн, свѣр, свир, сверб (свраб), свѣрд, свѣрч, свѣд, свѣд, свѣт, свѣт, свѣт (свац), свѣт (свѣц), свѣж, свѣст, свѣсть, свѣк.

спой, спор, спод, спѣд.

смол, смѣр, смѣд (смерд, смѣд), смрк (сморк), смрк (смерч, смрѣч), смѣд, смѣг, смок, смык.

снѣб, сноп, снасть, снѣг (снѣж).

слов (слаб), слив, слаб, слѣп, слам, слѣм, слан, слон, слин, слн (солн), слад, слѣд.

слюд.

СЛЮД, СЛАТ, СЛОТ, СЛЕЗ, СЛИЗ, СЛЗ (СЛЕЗ),
 СЛѢЗ; СЛѢГ (СЛѢЖ), СЛѢХ (СЛѢШ, СЛЫШ), СЛѢК.
 СРК, СРЕБ, СРП (СЕРП), СРАМ, СРН (СЕРН), СРЕД,
 СРѢ (СЕРД), СРѢТЬ, СРАЧ, СРХ, СРАК, СРК.
 СТЕБ, СТѢП (СТОП, СТЕП), СТЕН (СТОН), СТѢН,
 СТОЛ, СТЕА (СТАА), СТАР, СТР (СТРЕ), СТАД,
 СТѢД (СТѢЖ, СТЫД), СТЕЗ, СТОГ, СТѢГ (СТОГ),
 СТѢГ, СТЕГ, СТИГ, СТАГ, СТѢК.

• СТВОЛ — СТАП (СТОЛП), — СТРОЙ, СТРѢЙ, СТРШЙ,
 СТРѢ, СТРАБ, СТРѢБ, СТРОП, СТРѢП, СТРП (СТРОП)
 СТРЕП, СТРАП, СТРМ (СТРЕМ), СТРАН, СТРѢН,
 СТРН (СТЕРН), СТРѢЛ, СТРАД, СТРД, СТРИЖ,
 СТРЖ (СТЕРЖ), СТРОГ, СТРѢГ, СТРЕГ (СТРАЖ),
 СТРИГ, СТРАХ, СТРОК, СТРѢК, СТРЕК, СТРИК,
 СТКЛО. *

СЕСТ. — СКОБ, СКЫБ, СКОП, СКОМ, СКАЛ, СКѢЛ,
 СКОР, СКѢД, СКОТ, СКѢТ, СКЫТ, СКОК (СКОЧ).

• СКВАР, СКВОР, СКВЕР, СКВѢРК (СКВѢРЧ), СКВОЗ,
 СКВАЖ, — СКЛАБ, — СКРЕБ, СКРЕБЬ (СКОРЕБЬ),
 СКРИП, СКРОМ, СКРАН, СКРИН, СКРОЗ, СКРИЖ,
 СКРЕГ (СКРЕЖ), СКРЕК. *

Huc spectant bisyllaba, quae inter primam et
 secundam radicalem vocales recipiunt: СВѢР, СС-
 БОЛЬ mustela zobela, САПОГ calceus, СОСѢД vas,
 СОКОЛ falco. Adde СВЕРѢН ferus, ferox, СКАРЕД tur-
 pis, sordidus, СКОВАДА frivorium. СКОРѢПА puta-
 men ovi, compositum est ex СКОРА et ЛѢПА.

К

stra

stra etiam hic quaeras **свод**, **спона** **спор**, **спас**, **соньм**, **склеп**, **скров**; nam haec praefixa praepositione с initio aucta sunt. **спѣх**, **смѣх**, **стаб**, **стан**, cum in fine formativae **х**, **в**, **н**, accesserint, ad radices secundae classis spectant. Sic et **смерть**, cum initio et in fine auctum sit, ad **мр** referri debet. Russicum **селдь** **halex**, Polonis **śledź**, peregrinum est, a Suecis acceptum. Graecae voces in versione Slavica non paucae leguntur, quarum aliquas subinde posteriores interpretes slavici vocibus reddere conati sunt. **скнипы** sunt **σκνίπες**, ciniphes, Psalm. 104, 31. Psalterium Venet. 1561 substituit **мѣшнице**. Interpres Pentateuchi Exod. 8, 16 17. 18. **скнипы** sexies repetiit. **скумен** est **σκύμος**, catulus leonis, Psalm. 16, 12. Ps. 56, 5. Ps. 103, 21. Gen. 49, 9. bis. Jer. 51, 28. Thren. 4, 3. Prov. 30, 30. 1 Масс. 3, 4. quibus in locis antiqua editio cum correcta conspirat. At Deut. 33, 22. **про лвицищ** correctores substituerunt **скумен**. Num. 24, 9. **скумен** **лбов** **про лвищ**; **скумни** **про лвицища** Job. 4, 11. et **про щенцы** Os. 13, 8. Pluribus tamen in locis correcta **лвицищ** seu **лвицище** **про** **σκύμος** retinuit, uti Num. 23, 24. (**про** plur. **лвицищ** **ponendo** **лвицища**), Judic. 14, 5. (**про** **лвицищ** **рѣвнѣй** **ponendo** л. **рыкающѣ**), Isai. 5, 29 et 30, 6. Ezech. 19, 2. 5. Joel. 1, 6. Amos 3, 4. Mich. 5, 8. Naum 2, 11. et 12., ubi v. 11. **лвицищем** in Dat. plur. rec-

recte utraque editio legit, v. 12. vero correctâ Russicam inflexionem львичицам substituere maluit. скинiа est σκηνη, Psalm. 77, 60 atque alibi, quam vocem Alexjejew explicat quinque aliis: кѣща, сѣнь, намет, палатка, шатер. три сѣни Matth. 17, 4: τρεῖς, σκηνας, tria tabernacula. Sic Luc. 9, 33. Et по-чтенiе оѣни Joan. 7, 2. σκηνοπηγiа, scenopegia. At Act. 18, 3. скинотворцѣи sunt σκηνοποιοι. In Vet. Test. non eodem vocabulo ubique vox σκηνη exponi solet: Ex. 26, 1. vetus editio habet храм, correctâ скинiа. Gen. 26, 16. legebatur olim въ домѣх, nunc въ скинiах, ἐν ταῖς σκηναῖς. Gen. 4, 20. utraque legit ѱ селенiи х, ἐν σκηναῖς. Isai. 1, 8. et Sap. 11, 2. utraque voce кѣща utitur. стiхiа est στοιχεῖον, elementum. Col. 2, 8. по стiхiам (Ms. стiхiем) мiра, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, secundum elementa mundi, quo in loco tamen Ms. Belgradense Apostoli Bibl. Caesareae Vindob. по съставленiю substituit, nescio an satis apte. Deerat omnino Slavis idoneum vocabulum ad exprimendam vocem στοιχεῖον, quamvis Bohemi ab aliquot seculis elementum žiwel appellent, quae vox a Polonis recepta in żywiol mutata est. Istud mirum, quod 1 Tim. 5, 23. διὰ τὸν σωμαχόν σου reddiderit interpres Slavius стомаха ради твоєго, cum vocabulo ad designandum stomachum non careant Slavi. Est enim Russis желѣдок, Serbis желѣдац, Croatis seludecz (желѣдец). Carn. she-

lodez (ЖЕЛОДЕЦ), Bohemis žaludek, Polonis żołądek, stomachus, а ЖЕЛѢДЬ glans. In Ms. antiquo Mosquensi pro СТОМАХА substitutam vocem СЫРНИЦА legi. СЫРНИЦЕ etiam in versione slavica Ephreми Syri stomachum significare, docet Alexjejew; at monendum hic, СЫРНИЦЕ esse proprie id, quo lac coagulari solet. Utuntur autem Slavi vitulorum stomachis pro coagulo.

СТАМНА est *σάμνος*, urna, Hebr. 9, 4. At Exod. 16, 33. ubi nunc СТАМНА legitur, editio Ostrog. exhibet СОУДА, vas. Alexjejew СТАМНА voce ВЕДРО (i. e. ВЪДРО) explicavit; alias pro СТАМНА legitur vox slavica РЪЧКА.

СВИНІА sus, porcus, *Schwein*. Matth. 8, 30. СТАДО СВИНІЙ, et v. 31. СТАДО СВИНОЕ, grex porcorum. At СВИНЕЦ plumbum, non nisi Russis et Carniolis commune vocabulum, refer ad ВИНЪ.

СВАР pugna, contentio; СВАРИТИСЯ 2 Tim. 3, 24. *μαχευται*, litigare; СВАРЛИВЫЙ litigiosus. Sed СВАР, СВАРИТИ composita esse possint ex С et ВАР, ВАРИТИ, uti СВАДА ex С et ВАДА.

СВИРАТИ fistulam inflare, Serbis СВИРИТИ et СВИРАТИ; СВИРѢЛЬ fistula, Serbis et Croatis СВИРАЛА. СВЕРЪ, СВЕРБЕЖ, prurigo; Serbis СВРАК, Bohemis swrab, Croat. szrab, scabies, porrigo.

СВЕРДЕЛЬ, et СВЕРДО, terebra, Croat. szveder, Carn. fveder, Pol. swider.

СВЕРЧЕК, СВЕРЦЪ, Russ. gryllus, Boh. цврчек, Croat. chverchek, szmerchek.

СВИДИНА cornus sanguinea, Boh. swid, swjda.

СВАТ,

СВАТ, affinis, pronubus, proxeneta; **сваха** pronuba, **сватати** pronubere, **сватка** nuptiae, a quo differt **сватъба** sanctificatio.

СВИТАТИ illucescere. Recte editi, etiam recentiores, Matth. 28, 1. **свитаючи**, *ἐπιφωσκούσῃ*, legunt, at male Luc. 23, 54. **свиташе**, quod Codd. manuscripti et editi veteres exhibent, mutarunt in **свѣташе**. Omnibus enim Slavici **сватати** est lucescere, Polonis *świt* diluculum; Serbis et Croatis **свитанье**, Boh. *switanj*. In **свѣнѣ** pro **свѣтнѣ** locum habet **ѣ**, non vero in **сватати**, quamvis utrumque sit a **свѣт**.

СВАТ, **свѣтъ**, sanctus, *ἅγιος*, Serbis **свѣт**, in antiquis eorum libris et **свѣт**, Boh. *swaty*, Pol. *święty*. A **сват** formatur **сватити**, **свѣщѣ**, sanctificare, inde **сватитель**, Hebr. 3, 1. *ἀρχιερεὺς*, pontifex, summus sacerdos, **сватительство** 2 Petr. 2, 5. *ιεράτευμα*, sacerdotium. **свѣщенник** sacerdos. **сватына** *ἁγιωσύνη*, sanctitas. **сватилище** Psalm. 82, 13. *ἁγιαστήριον*, sanctuarium, et alia plura.

СВѢТ lux, lumen, **свѣтити** et **свѣтитися** lucere. **свѣтлый** lucidus. **свѣтлость** splendor, *λαμπρότης*. **свѣща** lumen, fax, lampas. **свѣщник** candelabrum. **свѣтило** luminare. **свѣтильник** lucerna, *λύχνος*.

СВѢТ nunc in dialectis omnibus est mundus. Russ. et Boh. **свѣт**, Serb. **свѣт** et **свѣтъ**, Croat. *szvet*, Polon. *swiat*. In libris slavici antiquis mundus est **весьмир**, unde et *міръ*. Interpretamen tamen tertii (in Vulgata quarti) libri Esdrae, qui e latino longe serius quam alii libri in slaviciam linguam translatus fuit, Cap. 6. seculum voce **свѣт** expressit: **создал еси свѣт**, creasti seculum v. 55, **сотворенъ бысть свѣт**, creatum est seculum v. 59, licet alias voce **вѣкъ** utatur. In correctiori editione citatis versibus **вѣкъ** pro **свѣт** recte substitutum legitur.

СВИСТ

свист sibilus, свистати sibilare.

свѣсть soror mariti; Serbis сваст, свастика soror uxoris. Conferatur сестра, et germ. *Schwester*. At сзвѣсть, совѣсть conscientia, compositum ex praepositione с et вѣсть, refer ad вѣдѣти.

свекры et свекровь socrus. Serb. свекар (gen. свекра), Croat. szveker, est socer, свекрова utriusque socrus.

спор, спорый, proficius, Serbis спор хлѣк panis quo facile satiamur, quo parce et diu frui licet. споро adv. largiter, abunde apud Polycarpow; Croatis szporen parcus. At спор, id est сспор, contentio, compositum est ex с et пор, а прѣ, прѣти.

спод, Marc. 6, 39. на споды на споды, συμποσια συμποσια, secundum contubernia, per convivia. Explanat hunc locum glossa во окрѣг in Bibliis correctis apposita. Hinc et Alexjejew спод voce рад, series, explicat. At mihi спод peregrinum videtur, e graeco vocabulo συμποσιου natum.

спѣд modius. под спѣдом sub modio, in Evangeliiis ter legitur.

смола рix, -смолити picare.

смрадѣти, смрадѣти, смерждѣ, foetere, смрад foetor, смрадити foetorem creare. Confer lat. merda.

смрѣк Bohemis pinus picea, *Fichte*, *Rothanne*, Moravia et Slovacis smrek, Polonis smrok, (in montibus Cracoviensibus smrek), olim et smerek, smereka, nunc świerk, świerczyna, Croat. szmrek, Carn. smréka. Non mirum itaque, in antiqua editione Isai. 9, 10. et 14, 8. et 37, 24. κέρδος redditum fuisse per смрѣчїѣ, quamvis interpretes hujus libri alias, uti c. 2, 13. et 60, 13. voce κέρ utatur. Idem in Ezechiele Cap. 17. observare licet, ubi v. 3. смрѣч, et v. 22. et 23.

КЕАР

КЕДР habetur. Voluit nimirum sciolus quidam notiores arbores substituere minus notae. Simile quid etiam Soph. 2, 14. et Zach. 11, 1. factum est, ubi τικίτε pro ΚΕΔΡ, ΚΕΔΡΥ positum fuit, licet Zach. 11, 2. ΚΕΔΡ immutatum manserit. Est autem τικίς taxus. 2 Paral. 2, 8. recensentur ligna cedrina, arceuthina et pinea, secundum Vulgatam, in antiqua versione: ΚΕΔΡΟΒΑ, ΠΕΥΓΟΒΑ И СМЕРЕКОВА; in Graeco vero ἀρκέυθια prius leguntur quam κεύκλια, quem ordinem servat editio correctata: ἀρκέυθιοβα и ΠΕΥΓΟΒΑ. Adjectivum СМЕРЕКОВ, a Polonico СМЕРЕК, vix credo a primo interprete hoc loco positum, sed ab indocto quodam emendatore, qui Vulgatam hic inspexerit, alteri cuidam voci male substitutum fuisse. Eadem enim sunt ligna pinea, quae κεύκλια. Correctores autem Mosquenses maluerunt hoc loco graecam vocem servare, licet alias adjectivo СМЕРЧІЙ pro graeco ἀρκέυθιος utantur.

СМЕРЧІЕ 3 Reg. 19, 4. ἀρκέυθος (ῥαθμὲν), juniperus. Concordat hic vetus et nova editio Slavica. Oseae 14, 9. vero Ostrogiensis legit смръч, correctata autem СМЕРЧІЕ, pro Graeco ἀρκέυθος. Vulgatus abietem habet. 3 Reg. 6, 31. 33. correctata editio legit ѿ дрѣв смерчїнх, ubi adjectivum СМЕРЧІЙ respondet graeco ἀρκέυθιος, ἀρκέυθ. Nescio, cur antiqua editio genus arboris hic exprimere noluerit, legit enim дрѣвом лѣпным, ligno pulchro. Cl. Heymio visum fuit, cum in gallica et germanica versione, quas citat, ligna olivarum habeantur, aliam hic arbores adjectivo СМЕРЧІЙ intelligi, quam juniperum. At non omnino male Lexicon Academiae Russicae vocem СМЕРЧІЕ explicavit, cum hic non aliae versiones, sed potius graeca respicienda sit. Revera nunc, et certe jam ab aliquot seculis non solum Serbis смрека est juniperus, смрекови

НА et СМРЕЧЕНИНА juniperi lignum, sed ab omnibus fere meridionalibus Slavis, qui pinos vix norunt, juniperus smrjek, smreka, smrika vocatur. Croatae tamen et Carnioli significatum vocis СМРЕК, СМРЕКА primaevum retinere. Juniperum autem Carnioli brinje vocant, hinc brinovz vinum adustum juniperi, apud Polonos et Slovacos borowiczka, quamvis hi et Bohemi juniperum jalowec, Pol. jalowiec, appellant. Russis juniperus est ВЕРЕК et МОЖЖЕВЬЕЛНИК, juniperi granum МОЖЖЕВАЛНА, МОЖЖУХА, Croatis bor juniperus, borovo seu borovichno zernye grana juniperi, et borownyak poculum e ligno juniperi. Bor Polonis sylva, proprie pinetum. Bohemis borowice, chwoy et sosna est pinus sylvestris, Carn. borovez, Föhre, Kiefer, Russ. сосна, Pol. sosna et choina.

СМОКВА ficus, *σμη*; СМОКОВНИЦА ficus arbor, ficulnea.

СНОП manipulus, merges. Matth. 13, 30. СВАЖИТЕ ИХ В СНОПЫ, *δέσate αὐτὰ εἰς δεσμάς*, alligate ea in fasciculos.

СНѢГ nix, Serb. СНЕГ et СНИГ. Confer 177.

СЛОВЪ PRO СЛЮ appello; СЛОВО verbum, inde СЛОВАН, СЛСВАНИН, Slavus; СЛОВЕНСКЫЙ, slavicus, slavonicus (melius slovenicus), quod Russi in editione Mosquensi 1663 mutarunt in СЛАВЕНСКЫЙ: по азыкѣ СЛАВЕНСКѣ. Attamen Polykarповъ scripsit in Lexico trilingui 1704: СЛОВЕНСКЫЙ et СЛОВАНИН. Croatis szlovénecz est Illyrius, Illyricus, Slavus; szlovénka Illyrica mulier, szlovenszki Illyricus, Slavonicus. А СЛОВО sunt СЛОВИТИ, СЛАВИТИ et СЛАВА gloria. А СЛАВИТИ celebrare, glorificare, est СЛАВІЙ philomela, luscinia, Russ. СОЛОВІЙ, Serb. СЛАВУЙ, Croat. szlavich, szlavichek, Carn. slavizh, slavizhik, Boh. slawjk, slawjček. Pol. slowik.

СЛИВА prunus, prunum.

СЛАК,

СЛАБ, **СЛАБЫЙ**, debilis, imbellis, languidus, inde neutrum **СЛАБѢТИ**, **СЛАБѢТИ**, debilitari, deficere, languescere; activum **СЛАБИТИ**, **СЛАБИТИ** debilitare, remittere. **СЛАБИ** ми Psal. 38, 14. *ἀνεσ μοι*, remitte mihi. Act. 27, 40. **СЛАБИВШЕ** ужа, laxantes juncturas; **СЛАБА** remissio, indulgentia. Act. 24, 25. **ИМѢТИ** **СЛАБѢ**, *ἔχειν ἀνεσιν*, habere requiem. **РАЗСЛАБЛЕН**, **РАЗСЛАБЛЕННЫЙ**, paralyticus.

СЛѢП, **СЛѢПЫЙ**, **СЛѢПЕЦ**, coecus.

СЛАМА stramen, refer ad **СТААТИ** sternere.

СЛАНА ruina. **СЛАН**, **СЛАННЫЙ**, salsus, inde **СЛАННОСТЬ** Psalm. 106, 34. *ἄλμη*, salsugo, in Psalt. Veneto **СЛАТИНА**, quod Bohemis in usu est.

СЛОН elephas; **СЛОНОВАА** кость ebur. **САМНА** saliva.

САНЦЕ, **СОАНЦЕ**, sol. Confer Sueticum sol, cum suffixo articulo solen. Pol. *słońce*, olim et *slonie*, Boh. *slunce*, Slovac. *slnce*, *slako*; apud meridionales Slavos nunc **СЪНЦЕ**, mutato л in њ.

СЛАДОК, **СЛАДКИЙ** dulcis. **СЛАДОСТЬ** dulcedo; **СЛАСТЬ** *τρυφή*, voluptas, deliciae. **В СЛАДОСТЬ** Marc. 6, 20. *ἡδέως*, libenter, **СЛАДЦѢ** *ἡδισα*, libenter, 2 Cor. 12, 9. **СЛАДНИЦА** Serbis est sinapi.

СЛѢД vestigium. **ГРАДИ** **ВЫСЛѢД** МЕНЕ, Matth. 19, 21. *ἀκολούθει μοι*, sequere me. **НАСЛѢДНИК** heres.

СЛЕЗИНА Serbis et Bohemis splen, lien, *Milz*, Russ. **СЕЛЕЗЕНЬКА**, **СЕЛЕЗЕНЬ**, in versione Ephreми Syri **СЛЕЗЕНЬ**, Croat. *szlezena*, Carn. *fliesena*, *fliesenu*.

САЗА, **СЛЕЗА**, lacryma, Boh. *slza* sine vocali, Serb. et Croatis **СЪЗА**, Carn. *fovsa*, *folsa*. **СЛЕЗИТИ** lacrymari. **СЛЕЗНЫЙ**: **ХЛѢБОМ** **СЛѢЗНЫМ**, pane lacrymarum Psalm. 79, 6.

СЛѢЗ malva. Croat. *szlez* (СЛЕЗ). Boh. *slez*, Pol. *szlaz*, *slaz*; Serbis **СЛЕЗ** et **ШЛѢЗ**, uti et Carn. *flies*, est althaea. Cl. Linde **САЮЗ**, quod uti alia

e Polykarpovii Lexico trilingui hausit, vetus Slavicum esse credidit, signando illud literis Ec. i. e. ecclesiasticum. At Polykarpow, quod et aliis dictum volo, Russica miscuit cum Slavicis. Estque obsoletum **слюз** apud Polykarpow vulgari pronuntiatione legendum uti **слиз**, pro **слез** seu **слѣз**, quod est meridionalium Slavorum dialecto proprium atque vere Slavicum.

СЛЪГА minister, servus; **СЛЪЖИТИ** ministrare, servire; **СЛЪЖБА** ministerium, servitus. **СЛЪЖИТЕЛЬ** minister, **СЛЪЖИТЕЛЬНИЦА** ministra.

СЛЪХ auditus, fama, esse possit a **СЛЪ**: **СЛЪЮ**. А **СЛЪХ** sunt verba **СЛЪШАТИ** auscultare, et **СЛЫШАТИ** audire. **ВЪ СЛЪХ ОУХА ПОСЛЪШАША МЯ** Psalm 17, 45. *εἰς ἀκοὴν ὡτίς ὑπήκουσέ με*, in auditu auris obedivit mihi; **ПОСЛЪШАША**, obediverunt, est hic in plur. ob praecedens **ЛЮДѢ**, in Graeco *λαὸς*, populus.

СРЪ, **СРКАА**, **СРКИН**, **СРКИНЬ**, **СРКАИИ** Serb. Serbus, **СРКА**, **СРКАИНА** Serba. **СРЪДА** liber vetus Serbicus. **СРЪСКИЙ** Serbicus; **СРЪСКА**, a producto pro **СРЪСКАТА**, Serborum regio, Serbia, quae male hactenus Servia scribebatur. Significatum radicis **срѣ**, consultis etiam dialectis omnibus, nondum licuit eruere.

СРЪКО argentum, *Silber*. **СРЪКРЕНИК** argenteus numus. **СРЪКРОЛЮБЕЦ** Luc. 17, 14. *φιλάργυρος*, avarus. **СРЪКРОКОВАЧ** Act. 19, 23. *αργυροκόπος*, argentarius, signator argenti. Boh. inserunt τ inter с et ρ: strzjbro.

СРП, **СЕРП**, falx messoria, *Sichel*, gall. serpe. Illyrii licet scribant **serp** aut **sarp**, vix aliter tamen pronunciant, quam Serbus et Bohemus, nimirum **срп**, Russi vero **сѣрп**, Pol. *sierp*.

СРАМ, **СРАМОТА**, pudor, verecundia, **СРАМНЫЙ** turpis; **СРАМИТИ**, **ПОСРАМИТИ** confundere, **СРАМИТИСА** confundi, **VERERI**, **PUDERE**.

СРНА

СРНА, **СЕРНА**, caprea. Serb. et Boh. **СРНА**, Pol. sarna; at sarn cervus capreolus, Croat. szernecz, Boh. srnec, Carn. fernak, Serb. **СРНАК**.

СРЕДА medium; **Ѡ** **СРЕДЫ** de medio; **ПОСРЕДѢ** in medio.

СРАЦЕ, **СЕРАЦЕ**, **СОГ**, **καρδία**, Armenis sirt. **СРАЧИЦА** indusium, interula. Matth. 5, 40. **ἱμάτιον**, Vulg. pallium. Luc. 6, 29. **χιτών**, tunica. Carn. frajza, frajzhiza, indusium.

СТЕКЛО, culmus, caulis, collect. **СТЕКЛІЕ** stipula, Serb. **СТАБЛО**, caulis. Gen. 49, 21. **СТЕБЛЬ** f. nunc legitur, olim vero **ЛѢТОРАСЛЬ** ramus, propago.

СТѢПИТИ, **СТѢПАТИ**, gradi; **ПРИСТѢПИТИ** accedere. **СТОПА** gressus, vestigium pedis. Croat. sztupina, sztupay. **СТЕПЕНЬ** gradus, Boh. stupen. Pol. stopień. Serbicum **СТЪП** vide sub **СТАП**.

СТЕНАТИ, **СТЕНЮ**, gemere. **СТЕНАНІЕ** gemitus. Russ. **СТОНѢ**; **СТОН** gemitus. Serb. **СТЕНАТИ**, **СТЕНАНЬЕ**. Boh. stonati gemere (olim), nunc morbo decumbere.

СТѢНЬ umbra, **σκιά**, Bohemis stjn, olim stjen. Conf. in II. classe **СѢНЬ**, quod et umbram (**σκιά**) et tabernaculum, tentorium (**σκηνή**) significat, et vere Slavicum est. Serb. **СЕН** m. Croat. szencza, Carn. fenza. Sed jam in Pauli epistolis ter occurrit **СТѢНЬ**, cum alias in Evangeliiis et in Psalmis **СѢНЬ** scriptum sit. In veteris Testamenti libris promiscue **СѢНЬ** et **СТѢНЬ** reperies. Jud. 9, 15. **СѢНЬ**, at v. 36. **СТѢНЬ**. 4 Reg. 20, 9. 10. 11. **СТѢНЬ**. 1 Paral. 29, 15. **СѢНЬ**, Job. 3, 5. et 14, 2. et 24, 17. **СТѢНЬ**, at 7, 2. et 8, 9. et 12, 22. et 28, 3. **СѢНЬ**. Eccle. 7, 1. legebatur olim **ВЪСТѢНѢ** (pro **СТѢНИ**), nunc **СѢНИ** correctae editio habet. Sap. 2, 5. **СТѢНЬ**, at 5, 9. **СѢНЬ**, et 15, 4. **СѢННОПИСАНЫХ** (in antiqua edit. **СѢННЮ**). Sirach 34, 2. **СТѢНЬ**. Jerem. 6, 4. **СѢНИ**, 13, 16. **СѢНЬ**; at

48, 45. **СТѢНИ**. **СТѢНЬ** praeterea legitur Cant. 2, 3. 17. et 4, 6. Isai. 9, 2. et 38, 8. ter. Thren. 4, 20. Bar. 1, 12. bis. Ezech. 17, 23 et 31, 6. Jon. 4, 5. 6. Crederem **СТѢНЬ** pro **СТѢНЬ** Bibliis illatum a Russo, qui vulgari **ТѢНЬ** literam **С** praefixit, ut saltem hac ratione vetus **СТѢНЬ** aemularetur, nisi et in Codice Serbico antiquo Hebr. 10, 1. **СТѢНЬ** pro hodierno **СТѢНЬ** legeretur. Affine voci **СТѢНЬ** est **СТѢНА**.

СТѢНА paries, murus, *τείχος*, quod in Psalmis quater, in novo. Test. decies legitur. Bohemis *stjena* est paries, Carn. *stena*, *stiena*, Pol. *ściana*. Croatis *sztena* 1) paries. 2) cautes, saxum asperum et abruptum. Serbis **СТЕНА**, **СТИЕНА**, *saxum*, collect. **СТЕНЬЕ**, **СТИЕНЬЕ**, *saxa*: iisdem tamen cimex, *Wanze*, est **СТЕНИЦА**, **СТѢНИЦА**, utique a **СТѢНА** paries.

СТОЛ, dim. **СТОЛЕЦ** Prov. 9, 14. sella, germ. *Stuhl*; престол thronus. Russis olim **СТОЛ**, Serbis **СТО**, Carn. stol hodieum sella. At Russis, Polonis, Boh: immo et Croatis nunc **СТОЛ** est mensa, inde **СТОЛНИК**, qui mensis praecerat.

СТЕЛЮ, **СТАЛАТИ**, **ПОСТАЛАТИ**, Iterat. **ПОСТИЛАТИ**, sternere; **СТАЛАНІЕ** stratum. **ПОСТЕЛА** lectus, *κλίνη*; **ПОСТЕЛНИК** Act. 5, 15., *ὁ ἐπὶ τῆ κοιτῶνος*, Vulg. qui praecerat cubiculo.

СТАР, **СТАРЫЙ**, senex, antiquus. **СТАРЕЦ** senex vir, *πρεσβύτερος* 1 Tim. 5, 1. **СТАРИЦА** senex mulier, *πρεσβυτέρα* ibid. v. 2. **СТАРѢЙ** senior, **СТАРѢЙШИНА** senior, qui praecet. Marc. 6, 21. **СТАРѢЙШИНЫ** sunt *πρώτοι*, primi, primarii (Galilaeae). Luc. 13, 14. **СТАРѢЙШИНА** соборъ praefectus synagogae, *ἀρχισυναγωγος*. Apud Serbos **СТАРѢШИНА** pater familias, senior domus. Croat. *sztarešina*.

стрѣ,

СТРЪ, **СТРЕТИ**, inde compositum **ПРОСТРЪ**, **ПРОСТРЕТИ**, Iterat. **ПРОСТИРАТИ** extendere, expandere.

СТАДО grex. **СТАΔΙΑ**, stadium, peregrinum est.

СТДА pudor, **СТΔΔΟΔΕΛΙΑ** Marc. 7, 22. ἀσελγεια, impudicitiae. **СТΔΔΕΤΗΣΑ** erubescere, pudere.

СТДАЪ frigus. Дан. 3, 67. **СТДАЪ** и **ЗНОЙ** frigus et aestus, olim зима и зной. **СТДАЕНЬ** Gen. 31, 40. frigus, Russ. **СТДЖА**. **СТДАЕН**: **СТДАЕНА** вода, frigida aqua. **СТДАЕНЕЦ** Luc. 14, 5. φρέαρ, puteus, fons, Serb. **СТДАЕНАЦ**, Croat. fztudenezc et zdenezc, Carn. studenz et sdenz. Polonorum studnia et Boh. studnje, studnice, genere et forma differunt.

СТЕЗА semita, callis, germ. *Steig*. Serb. **СТАЗА**, **СТАЗИЦА**, Croat. szteza, Carn. flesa, ftesda. Boh. stezka, Pol. ściezka. **ΤΡΟΠΙΚΑ** apud Linde Russicum quidem est, non vero *Ec.* id est Slavicum literale. Nam **СТЕЗА** in Psalmis et Nov. Test. pro semita, **ΤΡΙΒΟΣ**, semper legitur.

СТОР acervus, meta (foeni). Differt **СТОГНА** (in libris Serbicis **СТЪГНА**, **СТАГНА**) platea. *Gothis stais* est non solum callis, sed et platea.

СТИГНЪ, compositum **ПОСТИГНЪ**, Praet. **ПОСТИЖЕ**, comprehendere.

Sequuntur sub signis * * eae voces, quae quatuor radicalibus literis constant, incipientes a literis **СТ** et media radicali **Л** et **Р**. Has a reliquis separandas judicavi.

СТОЛП, columna, turtis, **ΠΥΡΓΟΣ**, **ΣΥΛΟΣ**, **ΣΗΛΗ**
ΣΤΟΛΠΟΠΙΣΑΝΙΕ Psalm. 15, 1. **ΣΗΛΟΓΡΑΦΙΑ**, tituli inscriptio. **ΣΤΟΛΠΟСТΕΝΑ** Psalm. 121, 7
ΠΥΡΓΟΒΑΡΗΣ, Vulg. turtis. **ΣΤΟΛΠΝΙΚ** **ΣΥΛΙΤΗΣ**
 Russi pro **СТОЛП** amant **СТОЛК**, Serbi, aliique

Illyrii et Croatae στῆπ; Pol. śtup, Boh. slaup, Slovaci стап. Sic et Mss. antiqua.

СТРОИТИ, ΟΥΣΤΡΟΝΤΙ, disponere. Marc. 1, 19.

СТРОИЦА МРЕЖА, καταρτίζοντας, componentes, sarcientes retia. Iter. ΟΥΣΤΡΟΑΤΙ, melius ΟΥ-

СТРАТИТИ: Psalm. 15, 5. СУСТРОАИ ДОСТОАИИЕ МОЕ (Ps. Ven. ΟΥΣΤΡΑΑΕИ ДОСТОАИИЕ МОЕ), ὁ ἀπακαθισῶν, Vulg. qui restitues. Hebr. 13, 19:

ДА ВСКОРѢ УСТРОЮСА ВАМ, et in margine inferiori ВОЗВРАЩЕСА КЪ ВАМ, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν, quo celerius restituar vobis. СТРОЕИИЕ dis-

pensatio, οἰκονομία. СТРОКНИТА in Mss. 1 Cor.

12, 28. κυβερνήσεις, gubernationes, in editis ПРАВЛЕНІА. СТРОИТЕЛЬ οἰκονόμος, dispensator, procurator, Vulg. arcarius, Rom. 16, 23.

СТРОДН, fluentum, ρεῖθρον. Croat. Pol. struga, Boh. struha, strauha, alveus, Rinne.

СТРОИЙ patruus, Pol. stryі, stryy; Serb. Cro. Carn.

Boh. СТРОИЦ. Et СТРОИЦА patruі uxor, Serb.

Croat. Boh. СТРОИНА, Pol. stryina, stryyina.

СТРВ М. et СТРВИНА, cadaver Serbis, СТЕРВО et СТЕРВА Russis. Confer Succ. skraf.

СТРАБИТИ, inde compositum УСТРАБИТИ, vires reficere; УСТРАБА recreatio; УСТРАБЛЕНІЕ refectio, refocillatio, УСТРАБЛЕНІА refici, revalescere, refocillari.

СТРОП laqueare. СТРОП crustula ulceris Lev. 13,

2. СТРОПНУ Luc. 10, 34. τὰ τραύματα, vulnera.

СТРОПТИВ, СТРОПТИВ, pravus, perversus, σρεβ-

λός. Psalm. 100, 4. СЕРДЦЕ СТРОПТИВО, καρ-

διά σκαμνή, cor pravum. At pro СТРОПТИВО

Psalt. Ven. ΛΕΚΑВО. Psalm. 77, 8. РОД СТРОП-

ТИВ (Serb. Cod. СТРЪПТИВ), γενεά σκολιά, ge-

neratio prava. Ps. 17, 27. со СТРОПТИВЫМ РАЗ-

ВРАТИШИСА, μετὰ σρεβλῆ διασρεψεις, cum per-

verso perverteris. СТРОПТИВСТВО pravitas. СТРО-

ПОТНЫЙ pravus. Luc. 3, 5. БѢДѢТ СТРОПОТНАА

ВЪ ПРАВАА, ἔσαι τὰ σκολια εἰς ἐνδειαν, erunt

pra-

prava in directa. At Cod. Serb. hoc loco крї
вата, curva, legit pro стропотнаа.

СТРМ, СТРЕМ, СТРЕМГЛАВ praecipus, capite de
orsum, Serb. стрмо, стрмоглав. Croat. szterm,
praecipus, praeruptus, arduus. Carn. fterm.
Serb. стрмен, стрменит. Job. 40, 15. на гора
стреминидю, (olim острд), in montem arduum.
СТРЕМИННЫЙ supponit СТРЕМИНА, i. e. locus
praeruptus, Russ. стремнина acclivitas, prae-
cipitium, Carn. ftermina, Croatis fztermocha,
Serb. стрмен f. стремленіе Jac. 3, 4. ормї, im-
petus. рѣчнаа оустремленїа Psalm. 45, 5.
тѣ потока та ормїмата, fluminis impetus.

СТРАНА 1) pars, 2) regio. Pol. strona, Russ. сте-
рона. СТРАНИМ Psalm. 67, 9. ξένος, peregrinus.
СТРАНИЛОЖІЕ Rom. 12, 13. φιλοξενία, hospi-
talitas. СТРАНСТВУЕТ Act. 10, 6. ξενίζεται, hos-
pitatur.

СТРЪНА chorda. Ps. 150, 4. во стрънах, ἐν χορ-
δαῖς.

СТРѢЛА sagitta, jaculum; СТРѢЛИТИ, СПРѢЛАТИ
sagittare, tela emittere, jaculari. СТРѢЛЕЦЬ sa-
gittarius. Act. 23, 23. δεξιολάβους διακοσίους,
СТРѢЛЦУ ДВѢСѢТѢ, Vulg. lancearios ducentos.
Serb. стрела, стрелаа, Croat. sztrela, Carn.
strela, Boh. strzela, Pol. strzala.

СТРАДАТИ, СТРАЖДА, ПОСТРАДАТИ, pati, perpeti,
laborare, certare. СТРАДАНИЕ, СТРАСТЬ, passio.
СТРАЖДАЩЕ ТЕРПИТЕ 1 Pet. 2, 20. πάσχοντες
ὑπομενεῖτε, patienter sustinetis. ВЪ ТЕРПѢНІИ
ТѢХЪЖЕ СТРАДАНИЙ 2 Cor. 1, 6. ἐν ὑπομονῇ τῶν
αὐτῶν παθημάτων, in tolerantia earundem passio-
num, et v. 7. οἰκωνοὶ ἐσε τῶν παθημάτων, socii estis passio-
num (perpassionum). At Marci 6, 48. ВИДѢ ИХЪ
СТРАЖАЩИХЪ ВЪ ПЛАВАНІИ (Cod. Serb. ВИДЕВЪ
СТРАЖАЩЕ ВЪГРЕБЕНІИ), εἶδεν αὐτοὺς βασιανίζόμε-

νους ἐν τῷ ἐλαύνειν, vidit eos laborantes in remi-
 gando. Et 2 Tim. 2, 5. аще же и постраждет кто,
 не вѣнчається, аще не законно мѣчен бѣдетъ,
 εἰάν δὲ ἐν ἀθλή τῆς, ἔσεφάνεται, εἰάν μὴ νομίμως
 ἀθλήσῃ, Vulg. nam et qui certat in agone, non
 coronabitur, nisi legitime certaverit. Glossa
 autem textui slavico subjecta pro страждет le-
 git подвижаетъ, pro мѣчен бѣдетъ substituit бѣ-
 детъ подвижатиса, melius utique. Sic et Hebr.
 10, 32. мнѡγὰ страсти претерпѣете стра-
 даній, πολλὴν ἀθλήσιν ὑπεμείνατε παθημάτων,
 magnum certamen sustinuitis passionum; in
 glossa subjungitur: многъ подвигъ подѣсте.
 спострадати Hebr. 5, 2. μετριοπαθεῖν, condo-
 lere. спостражди 2 Tim. 1, 8. συνεργησον,
 collabora (particeps esto afflictionum);
 et eodem versu pro страстїю in glossa legitur
 свидѣтельствомъ, cui graecum μαρτύριον, testi-
 monium, melius respondet. Ps. 11, 6. et 31,
 4. страдѣть est ταλαιπωρία, miseria, aerumna.
 страдѣ, Bohemis stred, strdi, mel, Carn. sterd.
 Sed et меа iis non ignotum.

стрегѣ, стрещи, Praet. стрегохъ, стреже, Iter.
 стрежахъ, стрежаше, custodire. стража cu-
 stodia, vigiliae. Boh. straž. стражка Ps. 76, 5.
 φυλακή, vigiliae. стражъ custos, Pol. stróż, Russ.
 сторожъ, Serb. стражаръ, Croat. fztirasnik. Carn.
 frashar.

стригѣ, стрищи, tondere, forficibus scindere,
 Serb. стрижемъ, стрижи. стриженїе tonsura.
 Carn. strishalu seu strishalo forfices.

страхъ timor, metus; страшити terrere; стра-
 шитиса timere. Ps. 52, 6. оустрашишася стра-
 хомъ, ἐφοβήθησαν φόβον, trepidaverunt timore;
 страшенъ terribilis, horrendus. страшливъ timi-
 dus. страхованїа Luc. 21, 11. φοβηται, ter-
 rores, Serb. страшило terriculamentum. Croat.
 etiam spectrum. Boh. strassidlo.

стрѣкѣ

СТРѢК oestrus, quo percitae vaccae furunt. Boh. strzeček. СТРѢКАТИ, СТРѢЧУ Пungere, incitare. Optime antiqua editio Os. 4, 16. δάμαλις παροικρῶσα юница СТРѢКОМ СТРѢЧЕМА (vacca oestro incitata) vertit, et nescio, cur correctores СТРѢКОМ mutarint in СТРЕКАЛОМ. СТРЕКАЛО enim, a СТРЕКАТИ est stimulus, quo incitantur animalia, graece κέντρον, quod Os. 5, 12 et 13, 14 atque alibi verti solet ОСТЕНЫ. Pro σκόλοψ autem 2 Cor. 12, 17. legebatur ПОДСТРѢКАТЕЛЬ in Serbicus libris impressis, in Ms. ПОСТРѢКАТЕЛЬ, i. e. stimulus, nunc ПАКОСТНИК. Apud Polykarrow ПОДСТРЕКАТЕЛЬ est stimulator, a ПОДСТРЕКАТИ stimulare; apud Alexjejev ПОДСТРЕКАТЕЛЬ (ПЛОТИ) stimulus (carnis), idem ac ПАКОСТНИК, quam vocem jam Ostrog. editio habet. Biblia Polonica Radz. citato loco stark w ciało legunt. Cum СТРЕКАТИ confer Boh. strkati trudere, et trkati, cornu petere, Carn. terkati tundere.

СТКЛО vitrum, Pol. skło, Boh. sklo, olim stкло. Russ. СТЕКЛО, Serb. СТАКЛО, Croat. sztklo, lege СТКЛО. Cum vocalis, quam post СТ Russi et Serbi inserunt, duntaxat euphonica sit, non possum probare conjecturam eorum, qui a СТЕКЪ, СТЕКАТИ vocem, ut mihi videtur, peregrinam СТКЛО deducunt. Confer ἰαλος et germ. Glas. Apoc. 21, 18 et 21: СТКЛО, ἰαλος, Ibid. 4, 6. МОРЕ СТКЛАНО, θάλασσα ἰαλίη. СТКЛАНИЦА Matth. 23, 25. atque alibi ποτήριον poculum. Matth. 26, 7. СТКЛАНИЦА МВРА ἀλάβαστρον μύρου, alabastrum unguenti, nunc in editis libris legitur; АЛАБАСТРЪ vero retinent Codd. manuscripti veteres et juniores. Cod. Kop. utpote Serbicus plane АЛАБЪСТАРЪ habet.

СЕСТРА soror, ope РА formatum a СЕСТ; Poloni more suo e mutant in io: siostra. Confer germ. Schwe-

ster, Suec. *syster*, et lat. *soror*, a radicali syllaba *sor*, ope *ør*, formatum.

Inchoantia ab *ск*, si sequatur immediate vocalis, claudunt syllabam radicalem tertia consona; si vero post *ск* adhuc inserant *в*, *л*, *р*, quatuor consonis constare solent.

СКЪБЪ, **СКЪБЪТИ**, Croatis *szkubem*, Pol. *skubię*, *skubać*, Boh. *sskubi*, *sskubati* et *ssklubati*, deplumare. Confer lat. *glabrare*, *glubere*.

СКОПИТИ, **СКОПЮ** castrare. **СКОПЕУ** eunuchus Matth. 19, 12. Pol. *skop*, Boh. *skepec* vervex, unde Germ. *Schöps*. At referri omnia debent ad **коп**, cum Croatis simplex *kopiti*, et *kopilo* ferrum, quo testiculi abscindi solent, in usu sint. Confer capo, graec. *κοπτω*, germ. *kappen*.

СКАЛА saxum, *Fels*, nonnisi Polonis, Lusatis, Bohemis et Carniolis nota, Serbis aliisque Slavici meridionalibus prorsus ignota vox, ut mirer, quomodo in Lexicis russicis **СКАЛА** ceu Slavicum adduci possit. **СКАЛЫ**, gradus, limina, ex homiliis Chrysostomi citat Alexejew, et recte a lat. *scala* deducit. Differt Boh. *skula*, *skulina*, Croat. *skulya*, rima, specus. Cum **СКАЛА** conferri possunt Suec. *skar* scopuli, saxum, lat. med. aevi *scolium*, ital. *scoglio*, gall. *escueil*, graec. *σχαλα* apud Tzet. Chil. VII. 151. *ὑφαλος ἔρμα λέγεται, σχάλα παρ' ἰδιώταις*. Voce peregrina **СКАЛА**, plur. **СКАЛЫ**, usus est interpres librarii Esdrae. Habet enim editio antiqua cap. 4, 56. **τακω ἐν σκαλαχ βῆκ** (vitiose omissio verbo **ИЗБАЖИ** aut alio), quod latino textui *quoniam in statera ponderavit seculum* respondet. Lances staterae, germ. *Wageschalen*, is in mente habuisse, videtur, eas **СКАЛЫ** appellans. Melius utique correcte editio hunc locum exhibet: **ПО-НЕЖЕ НА МѢРИЛѢ ИЗВѢЖИЛ ВῆК**.

СКОР,

скор, скорый, celer, velox. **СКОРЪ** cito, velociter. **СКОРЪЕ** celerius. Psalm. 147, 4. **ДО СКОРОСТИ**, *ἕως τάχους*, velociter. **СКОРОНИЦЕУ** *ὄξυγράφος* Psalm. 44, 2. **СКОРОТЕЧА** cursor, apud Polykarrow; **СКОРОТЕЧЕУ** in Bibliis correctis, gen. **СКОРОТЕЧИЦА**, *δρομέως*, Job. 9, 25. olim **ТЕКЪЩАГО**. Amos 2, 14. **Щ СКОРОТЕКЪЩАГЪ**, *ἐκ δρομέως*, olim **ТЕКЪЩАГО**.

СКОРА cutis, pellis, distinguunt Poloni et Russi a **КОРА** cortex. Carniolis skorja est cortex. Boh. cortex cinnamomi skorzice. A **СКОРА** derivantur Pol. skornia, ocrea, Croat. skornya (lego шкорна), Carn. skorniza, Boh. sskornje. Russ. **СКОРНАК**, pellifex. Serbis et aliis Illyriis **СКОРУП** est superficies densior lactis, seu flos lactis, *Milchrahm*, *Sahne*. Boh. sskorzipka, sskorzarka testa ovi.

СКЪДЕЛЬ: **ИЗШЕ ТАКЪ СКЪДЕЛЬ КРЪПОУТЬ МОЯ** Psalm. 21, 16. *ἐξηράνθη ὡς ὄρακον ἢ ἰσχυρία*, aruit tanquam testa virtus mea. **СКВОЗЪ СКЪДЕЛЪ** (Ms. **СКЪДЕЛИ**) Luc. 5, 19. *διὰ τῶν κεράμων*; per tegulas. Pol. szkudła, Carn. skodla, *shkodla*, *Schindel*. **СКЪДЕЛНЫЙ СОУДЪ** vas fictile; **СКЪДЕЛНИК** figulus. At Marc. 14, 13. Luc. 22, 10. *vas*, amphora, *κεράμιον*.

СКЪДА, **СКЪДЕН**, inops, egenus; **СКЪДОСТЬ**, **СКЪДОУТА**, inopia, penuria. **СКЪДѢТИ**, deficere. Serb. **СКУДИТИ**, calumniari, refer ad **КУДИТИ**.

СКОТ pecus, jumentum; **СКОТЕН** Psalm. 72, 22. *κτινώδης*, jumento similis; **СКОТОПИТАТЕЛЬ**, *κτινοτρόφος*, Gen. 46, 32. olim **СКОТОПИТАТЕЛНИК**. Serb. **СКОТАМ** gravidus, praegnanis (de canibus), refer ad **КОТ**.

СКОУТАТИСЯ vagari, errare, circumferri. Hebr. 11, 38. *въ пустыняхъ скитающае, ἐν ἐρημίαις κλαυόμενοι*, in desertis errantes. Serb. et Croat. **СКОУТАМСЯ**.

СКОК saltus; **СКОЧИТИ**, **ВСКОЧИТИ** (**ВОЗКОЧИТИ**)
exsilire, Iter. **СКАКАТИ**, **СКАЧЪ**, saltare.
СКОКАТИ titillare. Confer **ЩКОТАТИ**.

Incipientia a **СКВ**, **СКА**, **СКР**, sequente vocali et quarta consona radicali:

СКВОРЕЦ Russ. sturnus, Croat. skvorcz, Carn. skorz, shkorz. Dalm. chvarly (чварль); Serb. чворак, Boh. olim sskworec, nunc sspaček, Pol. szpak, szpaczek. Apud Polycarpow **СКВОРЕЦ** est alauda. Pessime! Num Polonorum skowronek (alauda) in mente habuit, cum quo et Croat. skürjanecz, skerlecz, Carn. shkorejanz, Boh. sskrjwan conferatur.

СКВЕРНА macula, inquinamentum; **СКВЕРЕН** communis, impurus; **СКВЕРНИТИ** coinquinare; **СКВЕРНИТЕЛЬ** Hebr. 12, 16. βέβηλος, profanus. Croat. szkruna est labes. Carn. skrun foedus, skrunost turpitude, ofskruniti foedare. Confer Russ. **СКВАРА** impuritas, sordes, et Suec. skarn coenum, lutum.

СКВОЗЪ per. Croat. szkoz, Carn. skus, skusi, Russ. **СКВОЗЪ**.

СКВАЖНА, **СКВАЖНИНА** et **СКВАЖИНА** foramen, rima.

СЛАБИТИСЯ subridere. Serb. слабитисе ringendo ridere. Boh. ssklebitise ringi, ringendo flere; osskljbatise os torquere, ringi. Alia a **СКЛ**, uti **СЛАД**, **СКЛОН**, **СКОП** sunt composita ex praepositione **С** et **КЛАД** etc.

СКРЕБЪ, **СКРЕБТИ**, Russ. **СКРЕСТЬ**, scabere, Pol. skrobać, olim skrabać, Boh. sskrabati, Carn. shkerbati, shkerblati.

СКОРЬ, **СКОРЬ** ὀλψις, tribulatio; λύπη, tristitia Joh. 16, 6. 21. **СКОРЕН** affictus, tribulationem patiens, **СКОРЕНИ** быша Matth. 17, 23. contristati sunt. **СКОРЪТИ** tribulari, contristari. Cro-

atis

atis szkerb est cura, sollicitudo, *anxietas*, szkerbim curō. Carn. fkerb, fkerbim.

СКРАНИА plur. tempora, Russ. *виски*. Pol. skron', f. skromie plur. Boh. sskranje et židowiny, Carn. fenzi *Schläse*, et iisdem skranja est mentum, skranjifhe maxilla. Alexjejew citat e Prologo et *окочїе* pro *скраниа*. Est autem *окочїе* locus circa oculos; Bohemis obočj supercilia. Voce *окочые* usus est antiquus interpres libri Judicum 4, 21 et 22. At cap. 5, 26. *челюсть* (mandibula) habet pro *κρόταφος*. Verum Bibliorum Correctores his in locis recte substituerunt *скраниа*. Psalm. 131, 4. etiam Ostrog. editio legit *покой скраниама моима* *ανάπαυσιν τῶς κρόταφοις μν*, requiem temporibus meis; at Psalterium Venetum 1561, quod primae versionis Slavicae vocabula studiosius servat, hoc loco legit *κρόταφόμα*. Caruisse itaque videntur meridionales Slavi vocabulo apto ad exprimendam vocem graecam *κρόταφος* et carent hodieum. Croatis enim tempora sunt *szlepoochje*, Serbis et aliis Illyriis *слепо око*, *sljepe ocsi*.

СКРИНА Hebr. 9, 4. in Apostolo anni 1324 pro *ковчегъ*, *κιβωτός*, arca, cista. Russ. *скрин*, m. et *скринка*, f. Pol. skrzynia, skrzynka, Carn. skrina, skrinja. Croat. *skrinja* (*шкриня*), Boh. sskrzinje, sskrzinka. Confer lat. *scrinium*, germ. *Schrein*, Succ. *skrin*.

СКРЕНСТВО Ephes. 5, 4. in eodem Apostolo pro *кощны*, *ἐντραπέλια*, scurrilitas, dicacitas, sales, joci. Serbis *кренути*, *скренути*, movere, amovere. Confer etiam *скомрах* ludio, jocularor.

СКРОЗЪ in eodem Apostolo pro *сквозѣ*, per, Serb. abjecto с hodie *кроз*, *кроза*. Boh. *skrze*. Confer Russ. *чрезъ*, *черезъ*, per, trans.

СКРЕЖЕТ stridor. Matth. 8, 12. *скрежетъ зѣвѣмъ*, *ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων*, stridor dentium. *скре-*

ЖЕТАТИ, СКРЕЖЕЦУ, stridere, frendere: СКРЕЖЕТАТИ idem, quod СКРЕЖЕТАТИ, Croat. skergutati, skerguchem, Boh. skrzechot (СКРЕГОТ) stridor. Differt СКРИПѢТИ strepere, quamvis Croatae skripati, skripanye, Carn. shkripati de stridore dentium usurpent. Vide skrżyp in Lexico Polonico summa diligentia a clariss. Linde conscripto, et confer skrzek (СКРЕК) sub skrżeczec.

СКРИЖАЛЬ tabula. Hebr. 9, 4. СКРИЖАЛИ ЗАВѢТА, αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, tabulae foederis. Bohemis krzizalky sunt segmenta pomorum, laminarum instar, sic dicta, quod sectio transversim (на криж) fiat, Croatis transversarius est prekrisni, transverse na kriszcze, et kriszcze, Carn. krishama, a kris, krish (lege криж) crux. Inde Serbis крижати dissecare. Est itaque СКРИЖАЛЬ vox composita et ad radicem криж referenda.

A litera ш et щ:

ШВЬЦ, ШВИГ, ШПАК, ШМЕР, ШМЬЦ

ШЛАП, ШЛЕМ, ШЕЛК,

ШАРП, ШЕСТЬ, ШЕРЦ,

ШАСТ, ШЕСТ, ШЬСТ.

ШКАП, ШКАЛ, ШКАР, ШКЪР, ШКВАР, ШКВОР, ШКРАТ.

ШАВ, ШЕК, ШАП, ШЕП, ШИП, ШЬП, ШЕМ.

ШЕН, ШЕЛЬ, ШЬЛ, ШЕР, ШИР, ШЬР, ШЕРК, ШЕРК.

ШАД, ШЕД, ШЬД, ШЕТ, ШИТ, ШЬТ, ШАСТ?

ШЕР, ШК (ШКА), ШЕК, ШОК, ШИК, ШЬК.

Ad

Ad *ш* spectant bisyllaba *шалааш* tugurium pastorum, *шатер* tentorium, Russicum *шорох* strepitus, et peregrina bene multa, quae in Lexicis aliarum dialectorum collecta habentur, ex gr. *школа* a schola, *шкода*, a germ. *Schade*, Sues. *skada*, *штампати* apud Serbos et Croatas imprimere, ab Ital. *stampare*, Pol. *szruba*, Boh. *ssraub*, Russ. *шурун*, a germ. *Schraube*, Polonorum *szlachta* nobiles, nobilitas, e veteri germ. *slahta*, *slahto* (*Geschlecht*) orta sunt. Cum *с* facile, ante consonantes praecipue, in *ш* transeat, multa, quae apud alios ab *ш* inchoantur, in indice slavicarum vocum sub *с* locata reperies. Serborum *шлива* prunus, cum notissimo potu *шлибовица*, et aliis derivatis, sub *слива*; *шлѣме* sub *слема*, *шлѣз* sub *слез*, *шврака* *росврака* sub *срака*, *шкопац* sub *скопц* quaerenda erunt. Pro *шалааш* Moravi, Slovaci, et Poloni quidam *салааш* pronunciant. In voce peregrina *шафран*, Serb. *шавран*, germ. *Safran*, omnes *ш* pro *с* pronunciant, praeter Dalmatas et Bosnenses, qui, litera *ш* in *ч* mutata, dicunt *чафран*. Legitur nunc *шафран* in Bibliis slavici Cant. 4, 14, ubi vetus interpres graecam vocem *κροκος* servaverat, et Prov. 7, 17. pro *κρόκινον*, ubi antea *мелтаница* legebatur. Est autem *мелтаница* nunc Russis *Carthamus tinctorius* L. quem Germani *Saffor* dicunt. Alias etiam *icterus* *мелтаница* vocabatur.

Ma-

Mahuerunt itaque correctores Bibliorum vocem peregrinam ambiguae substituere. Sed et **шлѣк** et **шлѣм** peregrinae voces sunt. Pleraeque autem in indiculo positae ex aliis dialectis colligendae erant, cum in libris slaviciis antiquis voces ab **ш** inchoantes, quae tribus aut quatuor consonis constant et ad hanc classem pertineant, observare non liceat. In vulgaribus vero Lexicis omnes fere voces, quae a **шм**, **шн**, **шл**, **шр**, **шт**, **шк** incipiunt, aliunde assumtae, non in solo patrio natae sunt. Apud Serbos tamen et Bohemos quaedam a **шт** inchoantes sunt slavicae originis, sed sub **ш** quaerendae sunt.

ШЕВРАТИ Russis est jacere, projicere.

ШВИГАТИ, Bohemis *sswihati* virgis caedere, vibrare scuticam; inde Serborum **швигар** extremum scuticae, germ. *Schmitze*, gall. *la touche*. **шпак** Polonis sturnus, **шпачк** dim. idem, etiam Bohemis.

ШМЕЛЬ Russ. vide **ЧМЕЛЬ**.

ШМЕР Pol. murmur, strepitus, cum quo diligentissimus Linde nullam aliam vocem conferre potuit, quam Russ. **шорох** et **шокорт**.

ШМЪР in libris glagoliticis est catinus.

ШАПЪ f. Polonis gradus, gressus major equi. Boh. *sslapiti*, *sslapati*, gradi, calcare. Pol. *szłapić*, *szłapać*. Boh. *sslepjeje*, *sslapjeje* gressus, vestigia. Conf. germ. *schlappen*. Russis **ШАПА** est pileus.

ШАЕМ galca, *τρικεφαλαία*, Ephes. 6, 17. et 2 Thess. 5, 8. et in pluribus Vet. Test. locis, uti 1. Reg. 17, 38. 2 Paral. 26, 14. Sap. 5, 19.

Isai.

- Isai. 59, 17. Jer. 46, 4. Ezech. 23, 24. et 27, 10. 1 Macc. 6, 35. In libris glagoliticis et шаним. Russ. шелои, шолои. Affine est germ. *Helm*, Suec. *hjelm*. In Moravia шлем et hodie in usu est, sed de ornamento muliebri capitis. Pol. Slov. Cro. et Illyr. immo et Russi galeam voce peregrina appellant.
- ШАЕК sericum, Арос. 18, 12. Confer Suec. silke. Serb. et Croat. свила. Pol. jedwab, Boh. hedwabj, hedhawj. Carn. et Lusat. жида, a germ. *Seide*. Vide supra шик, quod eliso л ex шик ortum est.
- ШАРП, Pol. szarpać, carpere, rozszarpać, discernere, quae cum Boh. sapati et rozsapati conferenda sunt.
- ШЕРСТЬ, f. Russis lana, Pol. szerechla vilior lana Boh. srst collect. villus, pili, Pol. sierć, (olim sierśc et sierchl) idem. Serbis, Croatis Carn. ДЛАКА sunt pili.
- ШЕРШЕНЬ, m. crabro, *Hornifz*. Plur. шершини Exod. 23, 28. Deut. 7, 20. Etiam in hac voce, uti in шерсть, ш ex с ortum est. Nam Serbis crabro est сршакѣи, Croat. et Carn. сершен; Boh. srsseň, Pol. sierszeń et szerszeń.
- ШАТЕР, gen. шатра, peregrina vox nullibi alias in Bibliis slaviciis lecta, a correctoribus in nova libri Judith versione e Graeco, cap. 10, 18. adhibita fuit ad exprimendam vocem *παρὰ σκηνώματα*: по шатромъ. Antiquus interpres, hoc in libro latinum Vulgatae textum secutus, voce СТАН usus est. Legit enim v. 16. к станѣ, ad tabernaculum: Biblia Bohemica ab eo inspecta fuisse suspicor. Alibi graecum *σκηνη* vocabulis СТѢНЬ, КЪИША, СЕЛЕНІЕ, immo et ДОМ, ХРАМ interpretes expresserant, voce barbara шатер, seu vulgo шатіор (іо uti lat. jo pronunciando) nusquam uti voluere. Nunc quidem шатер omnibus Slavorum populis, Bohemos si excipias, notum. По-

Ioni szatra dicunt pro шатор. Serbi шатор et чадор; шатра vero iis est tentorium mercatorum.

шаст Russis, ssust Boh., szast et szust Pol. sonus ad signandum celcrem motum cum strepitu. Hinc Russ. шастати, Pol. szastać, strepitum ciere, Boh. ssustjeti, ssaustati. Serb. шушка-ти et шуштати, шушнути strepere.

шестя Russis contus. шесток praefurnium, focus. At шествиe gressus, iter, refer ad ше: шедь primae; sicut et numerale шеть sex, ad шеe secundae classis.

шкaп: quare in Lexicis Polonicis szkapa vilis equus, szkapina caro equina.

шкѡл: vide Croat. skulya specus, spelunca, Boh. sskulina rima.

шкарѣя Russ. foedus, turpis, refer ad скаред.

шкура Russ. pollis, cutis, refer ad скоря.

шквара Russ. scoria, confer cum Pol. skwara. Boh. sskwarek cremium, cum Pol. skwarek, Croat. oczvirek.

шквор: apud Boh. sskwor forcicula auricularia, germ. *Ohrwurm*, *Ohrkäfer*. Serb. уволажа (*Ohrn-friecher*), Cro. striga, Carn. strigalza, strigla. P. Marco et sqvōr, quod e libro Bohemico hausserit et suum fecerit,

шкрок: Boh. sskrob amyllum, confer cum Pol. skrob, et Russ. скорбило, Carn. kerfka, e germ. *Kraftmehl*, corrupta vox, syllaba *Kraft* in krob mutata, unde praefixo c sskrob natum est, syllaba *Mehl* penitus neglecta. Pol. nunc krochmal dicitur, Russ. крахмал, кроухмал, et трухмал, Croat. sterka, a germ. *Stärke*, Carn. fhirka, Serb. штирак et штирка, inde штир-кати.

шкрат seu шкрат, Carn. fhkrat et fhkratel est spiritus fodinis praesidens, P. Marco daemon metallicus, *Bergmannchen*. Bohemis sskrzitek,

olima

olim sskrzetek lar, spiritus familiaris. Confer germ. *Schradel*.

Velim lectores ea relegere, quae p. 8 et 24 de litera duplici *ш* monuimus. Addam hic, subinde *ш* pro simplici *ч* locum habere: *шѣдо* monstrum pro *чѣдо*, *шѣтити* sentire, cognoscere, pro *шѣтити* (a *чѣю*). Slavico *чешѣа*, squama, Poloni praefigunt *ш* et *szczeszuiа* (*щешѣа*) pronunciant. Ita et *szczegoł*, Russis *щеголь*, e latino *singularis* ortum est. Nec dubito eadem ratione a germ. *Se-gel* formatum *щегла* seu *щогла*, apud Polykarpow et *шөгло* penes *машт* malus. Alexjejew, *щогла* explicans vocibus *мачта корабельная*, citat Isaiæ cap. 30, v. 17. Supposituisse ille videtur vocem *щогла* esse slavicam, uti et Lexicographi russici censuere. At Isai. 30, 17. vox *щогла* a correctoribus recenter substituta fuit vocabulo *пестъа*, quo antiquus interpres Isaiæ non male graecum *ισδς* exprimere conatus est. Cap. 33, 23. iterum *щогла* pro *нѣдро* substitutum fuit. Hoc quidem versu antiquus interpres malum et vela (*ισδς* et *ισια*) confudit, voce *нѣдро* pro utroque usus. Vela quidem recte interpretatus est *нѣдра*, Croatis et hodie *jadra*, pro quibus nunc *вѣтрнаа* leguntur. At malus dici debuisset *мдрило*, non *нѣдро*. Vox *мдрило* non fuit ignota ei, qui Ezechielis versionem antiquam sibi emendandam sumsit. Ibidem enim cap. 25, 7. lege-

legebatur pro ἰσὺς ἑλατίνες σατμένα ελοβα, et in margine editionis primae Mosquensis glossa ερεβνα. Neutrum placuit correctori, qui recte παρηλα hoc loco substituit, respuendo peregrinas voces μο-
 γλα et μαγτα. Vocem παρηλα Act. 27, 19. serva-
 runt etiam editiones posteriores. Hoc quidem lo-
 co legitur σκευή. Interpres autem slavus per eam
 praeprimis malum intelligi sensisse videtur.

Croatae initio ψ constanter retinent scribendō
 sch; his accedunt Carnioli inferiores, at superiores,
 uti et Vinidi Carinthiae fere solo sh (ш) pro shzh
 (ψ) ejusmodi vocabula inchoant. Bohemi ab ali-
 quot seculis a Slovacia et Moravia Poloniae vici-
 nioribus in pronunciations litterae ψ differunt. Hi
 enim in vocibus a ψ inchoantibus ψ ut шч, illi
 ut шть pronunciant. Serborum шт initio vocum
 semper respondet slavico ψ, exceptis tamen voei-
 bus peregrinis, ut штан a germ. *Stab*, штра a
 germ. *Storch*. At eorum штица, damnum, respon-
 det slavico тшита (а тшψ), et штица, tabella, sla-
 vico дшца (а дска) et штън seu штън slavico дшн;
 штънън seu шкънън vero slavico хотѣнън (хтѣнън),
 mutato χ in ш. At што est e slavico что ortum,
 Cape jam pauca exempla vocum a duplici littera ψ
 inchoantium, quae quidem et tertia radicali littera
 constant.

ЩАВСТВО segnities, mollities, inde **ЩАВСТВУЮ** mol-
liter vivere.

ЩАВ, Pol. szczaw et szczawik, rumex acetosa,
Russ. **ЩАВЕЛЬ** m. Serb. **ШТАВАКЕ** n. Illyt. sctav-
je, Boh. sstjowik. Carn. apud P. Marcum shav-
je, lapathum, rumex. Croat. schav (**ЩАВ**) la-
pathum, oxylapathum, rumex. Iis kischeliza est
acetosa.

ЩЕБЕТАТИ (а **ЩЕБЕТ**) fritinnire, garrere, zinzibulare,
zwitschern. Boh. et **ШТЪБЕТ**, Pol. szczebiot
habent.

ЩЕПАТИ dissecare, findere ligna, apud Russ. Pol.
Boh. inde Pol. **щеп** surculus insititius, Boh.
ШТЪП arbor ipsa, cui inseritur. At **ЩЪПАТИ** apud
Serbos et alios Illyrios; Croat. et Carn. **щ-**
ПАТИ.

ЩИПАТИ, Serb. **штипати**, vellicare, carpere. Sic
et Croatae schipati, schipljem, Carn. fhipati et
fhzhipati, Pol. szczypać et szczupać. **щипец**,
plur. **щипци** forlices, Pol. szczypce. Croatis
щеници sunt digiti, articuli. Confer Russ. **щ-**
ПОТЬ, Pol. szczypka, quod duobus aut tribus
digitis prehenditur.

ЩЕНА catulus, **щенец** idem. Oseae 13, 8. **щеницы**
legebantur olim, nunc **СКУМНИ**. Serb. **штене**,
штенац, plur. **штеници**.

ЩЕЛЬ, f. rima, fissura. Pol. **щелина**. Olim Neh.
4, 7. **щель** pro **ФУ** legebatur, hodie **ЩРАСЬ**
alio prorsus sensu.

ЩЮЛЕ Croat. grallae, Serb. **штюле**, Pol. szczudła,
Boh. sstihly.

ЩЕР, apud Pol. szczyryć (zęby), Boh. sstirziti,
Serb. et Croat. **щеритисе**, ringere, ostensis den-
tibus ridere.

ЩЕРЫЙ Russ. geminus, purus. Confer Pol.
szczyry, szczyrny.

ЩИР Croat. blitum, mercurialis. Dalm. **щир**, Serb.
штир amaranthus blitum L. Pol. szczyr, szczyr

mer-

mercurialis. At Boh. штир est gryllotalpa, *Wortle*, et scorpio.

щър Russ. loxia enucleator, *Kernfresser*. At Polonis et Moravis mus rattus L. *Ratte*, Russ. кумта, sed щър est mus avellanarius, *Haselmaus*.

щербк, щерва, щербина, Pol. fissum, crena, *Scharte*. Russ. щербина, Boh. штѣрбина, Carn. fherba, fherba, fherbina.

щербк Pol. glarea, Boh. штѣрк.

щадѣти, пощадѣти, parcere, indulgere. 2. Cor. 12, б. щажѣ же, φείδομαι δε, parco autem. Ibid. 13, 2. не пощажѣ, ѿ φείσομαι, non parcam. Serb. штедѣти et штедити. Pol. szczedzić.

щедрыи (а щадити) misericors, Psalm. 102, 8. щедр и милостив гдѣ, οἰκτιρῶν, καὶ ἐλεῦμαι, miserator et misericors Dominus. Russis etiam largus, munificus. Sic et Boh. ssjedry. Pol. szczodry. щедрити, оущедрити, misereri, Ibid. v. 13. также щедрит оу сыны, καθὼς οἰκτεῖρεи πατὴρ υἱὸς, sicut miseretur pater filiorum. щедрота miseratio, misericordia, οἰκτιρῆμα. Russis, Pol. Boh. et munificentia, liberalitas.

щѣдо portentum, monstrum. щѣд, plur. щѣдове Isai. 14, 9. gigantes. Pro his in correcta editione nunc исполнии legitur. Confer чѣдо, чѣждѣ, et штѣждѣ antiquissimi codicis, тѣждѣ Serbicorum codd. et hodiernum тѣдѣ, et тѣдѣтис екрavescere, тѣдѣлив pavidus.

щѣдѣ, f. mores, τροπος. Hebr. 13, 5. ubi nunc legitur не сребролюбцы нравом, in Apostolo antiquo щѣдѣю pro нравом legebatur. Jud. v. 10. φυσικῶς щѣдѣю idem codex, impressi vero по естество. Serb. hodie чѣд (тѣдѣ) naturalis indoles. Croat. chud (чѣд), Dalm. cjud, chyud, 1) idem quod narav natura. 2) instinctus, sensus. Videtur et hic щ ортум ex ч. Si igitur щѣдѣ conferatur cum чѣю sentio, дѣ formativa esse possit, quae syllabae чѣ accesserit.

щѣтѣ,

щѣть, щѣтина, seta, *Borste*; щѣть, щѣтка scopula e setis, setaceus, *Bürste*. Boh. sstjetka, sed sstjetina seta. Pol. szczec', szczecina. Croatis щѣтина seta, а щѣт, щѣтица scopula setacea, Serbis четка, dim. четчица *Bürste*, Carn. fhēt, fhzhet, scopula; fhētina, fhzhetina, seta. щит scutum, clypeus, *Συρεός, ἄσπις*, dim. щитец. Pol. Croat. щит, Serb. штит, Boh. sstjt, Carn. сшит (szhi) apud Gutschmann, штит vero apud P. Marcum. щитити, защитити, protegere; защититель et защитник protector, *ὑπερασπιστής*. Illud quindecim vicibus in Psalmis legitur, hoc vero duntaxat bis.

щѣтити, cujus compositum щѣщити. Luc. 9, 45. да не щѣщитат егѡ, *ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό*, ut non sentirent illud. Joh. 11, 57. аще кто щѣщит егѡ, *εἰάν τις γινῶ*, si quis cognoverit, (nosset). Etiam in hac voce щ ex ч ortum est. Croat. et Carn. щтити sentire, Boh. щити, а щти sentire, audire.

щастіе et счастіе Russ. fortuna, felicitas. Pol. szczęście, Boh. sst'estj, Illyr. четт (pro часть), hinc четтит fortunatus, четтити fortunare. Est igitur счастіе (щастіе) compositum ex с et часть pars. Serbis, uti aliis Illyriis, fortuna est срѣка (срѣтъ), srecha et sricha, Cro. et Carn. срѣча, a veteri срѣца. Est autem срѣца occurus. Psalm. 90, 6. ѿ срѣца, (Venet. ed. срѣце), *ἀπὸ συμπτώματος*, Vulg. ab incursu, potius ab occurso. Ps 18, 7. срѣтеніе егѡ, *το κατάντημα αὐτῆ*, occurus ejus. Ps. 58, 5. в срѣтеніе мое, *εἰς συνάντησίμου*, in occursum meum. Confer срѣтъ, срѣтати, срѣщѣ, occurrere, obviare ex с et simplici рѣтъ secundae classis.

щегѡл, dim. щегленок, щегловка, Russis fringilla carduelis, *Stieglitz*. Pol. szczygiel, szczyglik, Boh. stehlik, Cro. штигаец, Illyr. стегликъ, стаганин. Serb. чешляюгар, а чешляюга

(чѣшльи҃га) *carduus*, quasi dicas *Distelfink*. Exitum *лицу* (potius *ни*) Adelungius slavicum asseruit, at *Stieg* (imo *Stiegel*) a *steigen*, scandere, derivavit.

щкати, Pol. *szczać*, Boh. *ssťkati* et *sskыtati* singultire, *schluchzen*. Cro. *щцатице*, Serb. *щцатице*.

щек Pol. *latratus*, *szczekać* latrare, *ssťekati* Boh. Russicum **щекотати**, *titillare* refer ad **скокчати**.

щѣка, **щѣка**, Russ. et Pol. *maxilla*; in Bibliis slavicis ubique *ланиѣта*, excepto Tob. б. v. 4., ubi antiquus interpres latinam vocem *apprehende branchiam* eius reddidit: **возми за щѣкѣ ѣл**. Correcta editio, cum libri Tobiae novam versionem e Graeco textu factam contineat, hoc loco legit **возми рѣкѣ**, sed v. 5. Russicam vocem *печень* assumpsit pro antiquo *оутрока*, quo Polono-Russus expresserat latinum *jecur*. Ergo et antiquus et novus interpres, respuens aut ignorans slavicam vocem *пѣтра*, dialectum suam sequi maluit. Russis enim *jecur* est *печень*, Polonis *wątroba*.

щикати, **щикнѣти**, Russ. *ellyphnium* abscindendo purgare caudalam, Pol. *szczykać* carpere, decerpere, Boh. *ssknu*, *ssknauti*, vellicare et mordere. Carn. *vřheniti*, *vřhzeniti*, *zwicken*, refer potius ad **шипати**, **шзшипати**.

щѣка Russ. Pol. Croat. et Slovacis. *lucius*, *Hecht*, Serb. *штѣка*, Carn. *shuka*, Boh. *ssťka*. Polonis et *szczupak*, a *szczupać*. Igitur et **щѣка** a **щѣкати**, seu **щикати**, a vellicando, mordendo, dicta videtur.

щѣкот, *strepitus*, **щѣкотнѣ** cum vehementi strepitu, **щѣкотнѣ** (pro **щѣкотѣ**) *strepo*, *crepito*, *fragorem* edo, apud Polykarпов, confer cum **щек**, **щекот**.

A: litera ц:

цвѣл, цвѣл (цвил), цвер (цврѣ), цврк (цврч), цвѣт,
 цвик (цвич), цмок.
 црен, црк (цррк).
 цест.

Addi possint Russ. царапати raderę, unguibus lacerare, cui affine est Suec. skrapa, Boh. sskrabati; Илг. цволика cicutę apud Micaliam. Sed цкло, цакло apud eundem quaere sub сткло, цквар macula, sub сквер. цмрек apud Bellosztenecz referri debet ad смрек juniperus, quia significatione cum Croat. bor convenit. цытра, цытрон, citrus, malum citreum, apud Polykarpow peregrina sunt, apud alios alia. Bohemi cukr, Pol. cukier, Croat. czukor, Carn. zucker, a Germanis aut Italis, Russi сахар a Graecis, acceperunt. Confer Илг. цахар et цакар, Turco-slavicum szeker, Serb. шеќер. Vocem latinam Caesar (цесар) a Glagolitis cum царь male confusam formula orationis dominicae prodit. Etenim pro antiquo царство regnum, in Missali glagolitico Venetiis 1528 impresso legitur цесарство: приди цесарство твоє. Quod et Serbo, qui Slavici Psalterii editionem Venetiis 1561 curavit, placuit. Nam in часословцу, quod Psalterio adnexum est, legitur: да прійдець цесарство твоє, cum tamen alias non solum in Codd. Serbicis, sed

M

et

et glagoliticis царство seu царствіе inveniat. Persuasit nimirum sibi sciorum aliquis, sonorum similitudine deceptus, vocem царь e latino Caesar corruptam fuisse; restituendum igitur censuit цесар, et contracte in glagoliticis libris quibusdam цѣр. Atqui Caesaris nomen, graece Καίσαρ, quod in N. Test. frequenter occurrit, in versione slavica nunquam aliter quam кесарь, et adj. poss. inde formatum кесаревъ, scribitur. Recte itaque corrector librorum glagoliticorum Raph. Levakovich in Breviario anni 1648, expuncto hibrido et novo цесарство, antiquum царствіе restituit. Originem vocis царь, quam Bayerus scythicam esse credidit, hic non licet investigare; conferri tamen possit cum armenico *Ter* dominus. Fortun. Durich, cui origines germanicae nunquam arridebant, visum vit, црковь quod a germ. *Kirche* ortum asserui, a црь deduci posse, ita ut црковь, ecclesia, domus regia seu Basilica dicta sit. Verum radices царь et церк prorsus diversae sunt, neque unquam in derivatis a царь, qualia sunt царица, вцаритиса, царство, vocalis а mutatur in aliam. Sed mutatio litterae к in ц apud Slavos frequens est, hinc facillime ex germ. *Kirche* antiqua forma церкы, genit. церкве, inde et церковь et церкви, enasci, et cum religione christiana ad omnes Slavos propagari poterat. Est enim Croatis ecclesia czirkva, Carn. zirk-

zirkva, zirkov, Serbis црква, Boh. cirkew, olim cjerkew, Pol. cerkiew.

Non ausim praeterire, plura vocabula apud Serbos et Illyrios nunc a litera *ц* inchoari, quae ad *ч* spectant. Abhorrent enim, ut ita dicam, a pronunciatione literae *ч* ante *р*; hinc apud Serbos црв про чрвь, червь, ет црво про чрво, црп про чрп, црпсти про чрпсти, црн про чрн. Venedi seu Serbi (Sorabi) inferioris Lusatiae nuspiam *ч*, sed in omnibus vocibus, quae apud alios a *ч* inchoantur, *ц* pro *ч* pronunciant. Polonorum Lexica si quis inspexerit, caveat sibi, ne *с* cum *с́* (seu *с*-sequente *і*) confundat. *с* quidem respondet slavico *ц*, non vero *с́*; hoc enim е ть ortum. Hinc Polonorum *с́*ма pro тьма, *cierpieć* pro терпѣти, *cień* pro тѣнь umbra, *ciern* pro терн, *cietrzew* про тетрѣв, Boh. *tetrzew*, *ciesć* pro тѣть; at *cierzeniec* rete, germ. *Sacknetz*, respondet Bohemico *čerzen*.

цвал Pol. et Boh. concitatus cursus equorum, hinc цвалати, Pol. *swalać*.

цвѣлити, Serb. цвилети, цвилѣти iisdem, et aliis Illyriis цвилити, plangere, flere, lamentari. (Croat. Carn. etiam grunnire, stridere). Boh. *kwjłiti*, olim *kwieliti*; Pol. *kwilić* neutr. et act. Sic et Serbis цвѣлати et цвилѣлати facere flere. In Poemate Russico de Igoře: рано еста начала половецкѣю земаю мечи цвѣлити, ensibus stringere, infestare, ad fletum movere. Russis цвиль m. semen lupuli.

цвѣти, цвѣти, Illyr. et Croat. frigere, lique-
facere; цвѣт liquefactus, frixus. Carn. цвѣрем
et цвѣрам *prägen, rösten*. Confer Pol. skwarek,
skwarzyc, Boh. sskwarek, sskwarziti, Serb.

чварити, чварак

цвѣст Carn., цварст Illyr., refer ad чвѣст.

цворац, цкворац et цврлак sturnus, apud Mica-
liam, refer ad сквор. Serb. чворац.

цврка et чврка Serb. fritinnitus; цврчати et чвр-
чати, fritinnire, stridere. Boh. цврчати, цвр-
чети, inde цврчек gryllus. Confer Pol. cwierk,
cwierkać, cwierczec. Carn. et Croat. цвѣрчим,
apud hos et чвѣрчим.

цвѣт flos, dim. цвѣтец flosculus; цвѣтѣ,
цвѣти, florere, fut. процвѣтѣ. Psalm. 91, 13.
праведник какъ финїѣ процвѣтет, justus ut
palma florebit. цвѣтоносная недѣла dominica
palmarum. Serbis цвѣт, цвѣтит, цвѣтати,
што et цват. Pol. кват, in derivatis квѣт et
квит, Boh. квѣт flos, et квѣтѣ floreo.

цвѣкла Pol. beta vulgaris, *rothe Rübe*; Serb. цвѣ-
кла, alias блитва, Russ. свекла, Croat. цикла.

цвик Pol. exercitatus. 2) etiam Boh. consuetudo,
vivendi ratio, inde Pol. et Boh. цвичим exercere.

цмок Croat. poppismus, цмокати plaudere, поп-
pysmum edere, Serb. цвокати osculari cum
sonitu, *schmatzen*, refer ad Russ. чмокати.

црв Serb. vermis, vide sub чрвь.

црѣвлье apud Micaliam ocreas, refer ad чрѣвлье.

црен sartago, apud Alex. e libro кормчла.

црк, inde Serb. цркнѣти, цркнем (et црѣти), Iter.

цркавати, perire, sperare, gupri, *verrecken*.

Croat. церкнѣти, церкам, церкункм. Carn.

церкнем, церкнити. Bohemis црк est sonus

decurrentis liquoris: цркем тече, цркати stilla-

tim decurrere cum sonitu црк.

цѣста Boh., Croat. Carn. via, apud Alexjejew e
versione Matthaei Blastaris (власгарь) цѣсты

sunt

вен, ruber; Latinum CASTUS cum nostro чист purus, mundus. чрез est Serbis кроз per. Porro peregrinis accense Croat. чемер venenum, Serb. Croat., чемерика, Carn. чмерика, Russ. чемерица helleborus, *Nieswurx*, (et veratrum album), Boh. чемерка. Malleum чекан norunt Russi, Poloni, Bohemi; Illyrii vero чекиѣ, чекич, Serbi etiam чаканац. чердак, чардак pergula, moenianum, Illyrii a Turcis accipere, cum quo conferri possit antiquum чертог thalamus. черга Illyr. tentorium. Serbi Turcis et sonum specialem debent, cui exprimendo caractere ѱ utuntur. Est autem ѱ aequale Italico ge, Anglico j. Inter vocabula sub ѱ in Lexico Vukiano vix ullum origine Slavicum reperias, excepto fortasse ѱебрак, ѱебрати, quae vocibus Bohemicis жебрак mendicus, жебрати mendicare, respondent. жебрак certe urbs Bohemiae sec. XIV. germ. *Bettlern*, lat. Mendicum dicebatur.

челадь familia, челюсть mandibula, ad чел referenda sunt. Pol. człek contractum est e człowiek, et hoc ex antiquo чловѣк, quod a чело frons, satis apte deducitur, nisi ad radicem чла, a qua et челадь formatum est, referre malis. число, numerus, refer ad чтѣ, чести. In vocibus a чр inchoantibus Russi solent inter ч et р interponere s euphoniae causa. Hinc apud eos черево, череп, через, черешна рго черево, череп, через, черешна. Bohemi

му-

mutant hoc in casu ч in ст: strzewo, strzewje, strzep, strzenka (Slav. чрѣн), strzjda, pro чрѣво, чрѣп, чрѣда. Poloni solo т pro Boh. ст nunc utuntur, aut Russos imitantur: trzewik calceus, trzoda pro чрѣда grex, trzon, trzonek pro чрѣн, trzemcha et czeremcha pro чрѣмѣ, Boh. strzemcha, trzesnia et czereśnia pro чрѣшна, Boh. strzessnje et trzessnje. Carn. superiores ρ excludunt: zhep, zhepinja, testa, pro чрѣп, чрѣпина. Inferiores ρ servant. Illyrios ч ante ρ mutare in ц supra monuimus. Serb. црп pro чрп, чѣрп, hinc црпило atramentum, *Schwärze*, црпичи nigro colore tingere, црпоок nigris oculis, sed et чарпоок in usu est. Illyrii in vobis чимин cuminum, чѣдар cedrus, Italarum prononciationem secuti sunt. Slavi veteres a graecis fontibus noluerunt discedere; retinent enim кумин et кедр. Serbi tamen nunc Neo-Graecorum prononciationi assueverunt, et к uti ть seu ѣ prononciant. Hinc ѣкесарь pro кесарь apud Vukium, ѣивот pro кивот, ѣирна pro кврнла.

чван amphora, urceus, ξεσδος, Marc. 7, 4. 8. чванецу dim. чамфѣхис, lagena, lecythus 3 Reg. 17, 14.

чвор Serb. nodus ligni, чворина, augm. чворитѣ dim.

чворак Serb. sturnus, Dal. штѣрак, чварль. Confer чворац, чварлак et шкварлак apud Micalliam et Dellabellam.

чврсг Serb. plenus, solidus; Croat. chverszt **чвр-
pactus**, durus, strictus; Stulli, siquidem bene le-
git, e Brev. Glagolit. etiam csvorsti citat. Carn.
zversti, *frisch*, *чвр*, *fest*. Confer **чврствый**,
Carn. zherstvi.

чвркати Serb. pulsare. **чвркнѣти** stridere.

чврчати fritinnire. Croat. чверчим, inde **чверчек**
gryllus, et **чрчек**, **чмерчек**, Илуг. **чрчак**, **чар-
чак**. Apud Stulli etiam **чмерак**, **чмерчак**, **чмер-
чац**.

чпаг capsula, sacculus, Serb. Habet et Polykarpow,
et Alexjejew, qui locum e Prologo citat: по-
ложи **златницѣ** во **чпаг**. Scribitur in antiquis-
simo **изборник** sec. XI. **чпагъ**: **образъ** же
кго **пади** **истѣканъ** **блаше**. **акъ** **чпаг** **злата-**
ми **нитъми**.

чмавати Serb. stertere, dormire.

чмель, Russis et **шмель**, apis terrestris, Croat.
чмела, Boh. **чмел**, Pol. trzmiel, Carn. **чмерль**,
et Vinidis Carinthiae **шумел**, *Hummel*.

чмергнѣм, **чмергнѣти** Croat. hiscere.

чмокати Russ. edere cum sorsitu, *schmatzen*. **чав-
кати** idem. Confer Serb. **чвокати** et Croat.
цмокати.

член articulus, compages. **членовъ** же и **мозговъ**
Hebr. 4, 12. *ἀρμῶντε καὶ μελῶν*, compagum-
que et medullarum. Boh. **член**, dim. **чланек**,
Pol. członek, olim et człon, Carn. **чланк**, Croat.
членк, Dalm. **шклан**, **шкланак**, apud Stulli et
чклен praeter **члан**. Serbi segmentum, partem (vi-
veae) **члан**, et talium **чланак** vocant. **членовный**
articularis, Ps. 57, 7: **членовнымъ** **львомъ** **сокрѣ-**
шила **есть** **гдѣ**, *molas (μύλας) leonum confregit*
dominus. At Psalt. Ven. retinendo antiquiorem vo-
cem legit: **чрѣновѣ** **львомъ** **скрѣшила** **есть** **гдѣ**. Fu-
git diligentiam Alexjejewii vox **членовный**, quam-
vis eam Polykarpow Lexico trilingui inseruerit:

ЗУЕМ

ЧЪБИ ЧРЪНОВИИ ИЛИ ЧАИНОВИИ, dentes maxillares, molares. Confer infra ЧРЪИ.

ЧАН, ЧЕАН сума, *μονόξυλον*. Pol. czoln, Boh. чан, Carn. zhovn et zholu, Croat. Serb. Illyr. чан. Observo iterum c. Linde e Polykarpow descripta vocabula russica ЧОАН, ЧОАНОК male pro ecclesiasticis habuisse. Vulgo enim Slavicum чан, чан Russi ЧОАН pronunciant. ЧЕАНОК rarius textorius, Pol. ЧОАНОК, Boh. ЧАЪНОК, Illyr. ЧЪНАК. Cum чан confer celo, celox, *გელა*. Zille.

ЧОЛГ, ЧОЛГАТИ, in Lexicis Polonicis videnda sunt. ЧРЕВО, ЧРЪВО, venter; ЧРЕВО МАТЕРЕ uterus matris. 1 Cor. 6, 13. БРАШМА ЧРЕВЪ, и ЧРЕВО БРАШНОМ, τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασι, escae vntri et venter escis. Matth. 1, 23. СЕ ДЪВА ВО ЧРЕВЪ ПРЪИМЕТ, ἰδοὺ ἡ παρθενος ἐν γαστρὶ ἔξει, ecce virgo in utero habebit. In dialectis ЧРЕВО, Serb. ЧРЕВО, Boh. strzewo, Pol. tżewo, est intestinum, in plur. ЧРЕВА intestina, viscera.

ЧРЪВЪ, ЧРЪВЪ, Genit. ЧРЪВА, vermis, σκώληξ; dim. ЧРЪВЕЦ vermculus, coccus. Jer. 22, 14. ПИШЕТ ЖЕ ЧРЪВЦЕМ (Ostrog.), πῦσις и расписаны чрвльцем, Graec. μύλτω, Vulg. siporida ЧРЪВЕНЬ АРОС. 18, 12. coccus, κόκκινον. Gen. 38, 30. ЧРЪВЛЕНЬ κόκκινον. Non solebant autem olim ЧРЪВЛЕНЬ et БАГО satis distingui. Isai. 1, 18. БАГРОНОЕ respondet graeco φοινικῆν, ЧРЪВЛЕНОЕ vero voci κόκκινον. Antiqua editio pro БАГРОНОЕ legit ЧРЪВЛЕНИ (Ostrog. ЧРЪВЛЕНИ), Vulg. coccinum, pro ЧРЪВЛЕНОЕ vero БАГОР, Vulg. vermculus. Matth. 27, 28. chlamys coccinea (κοκκίνη) est χλαμυδα чрвльенаа. Hebr. 9, 19. lana coccinea волна чрвльенаа. АРОС. 17, 3. super bestiam coccineam на свѣри чрвльенѣ, at cap. 19, 13. в ризѣ чрвльенѣ кровію, ἱμάτιον βεβαμμένον, veste aspersa (incta) sanguine.

ЧРЪВ-

червленица, coccinum, differt a порфѣра seu багряница, ut mirer ab Alexejew vocem червленица exroni per багряница, et ab eo citari Exod. 35, 4. (lege б) et Apoc. 17, 4. Nam Exod. 35, 6. багряница est πορφύρα, червленица vero κόκκινον. Sic et cap. 28, 5., ubi antiqua editio порфѣрѣ pro багряницѣ legit. In Apocalypsi non solum cap. 17, 4. citato, sed etiam cap. 18, 16. порфѣра et червленица, i. e. purpura et coccus, ut distincta nominantur. In Poemate Igor clypei Russorum rubri dicuntur черлени, pro червлени, Croat. cherlyen, Illyr. црлѣн, Serb. црвен, Boh. червен, Pol. czerwony. Confer Slavicum чермен.

чреп, чрѣп, testa, ostracium, *Scherbe*. Serb. цреп, црѣп, Illyr. црѣп, црп. Croatae et Carn. servantur initiale ч: чреп, чрепина. Carn. super. чепина. Boh. strzep, mutato ч ante р in ст. Pol. olim trzop, apud Lusatas super. чроп, apud Lus. infer. цроп. Russis череп, inde черепѣха testudo.

чрпати, черпати, черплю, почерпѣ, haurire. Serb. црпкати et црпсти, црпем (pro Slav. черпсти, черпѣ). Slovaciae чрети, Boh. olim črzeti, e cuius Iterativo чривати, чривати natum videtur черпати; черпало haustum, vas quo hauritur aqua. Joh. 4, 11. почерпало, ἀντλιμα.

чремѣха, Russ. черемѣха, granus radus L. Pol. trzemcha, Boh. strzemcha, Vinidis Carinthiae framsa, *Elsebeere*.

чрмен, чермен, ruber, rufus. Gen. 25, 25. черменое море mare rubrum. черменовати: Matth. 16, 2. чермениѣтвоеся нѣбо, πυρρόαζει γὰρ ὁ οὐρανός, rubicundum est (ruber) enim coelum.

чрен, Russ. черен, capulus (ensis), manubrium, *Heft*. Croat. нож з чренами culter manubriatus. Pol. trzon, trzonek, Boh. strzenka. Lusat. чронкн, inde чроноу dens molaris. Est enim Polo-

nis trzon etiam caudex, *Stock*, et trzon, trzowowe zęby dentes molares, *Stockzähne*. Russis olim череновые apud Polykarpow. Joel. 1, 6. череновитцы (*μίλαι*) in antiqua editione leguntur, in correcta vero членовиша. Prov. 30, 14. etiam antiqua editio членовы (pro череновы) habet, correcta iterum членовиша. Confer supra член. Unde Stulli fem. череновита hauserit, vellem certo cognoscere. Solet ille in determinando genere hallucinari saepius. А череновиток, plur. est череновиту. Ex hoc plurali ille suum череновита male formasse videtur.

чрн, черн, niger, Илг. црн. чернило atramentum. черничіе Psalm. 77, 47. τὰς συκαμίνας, Vulg. moros. Psalt. Ven. servat hic vocem graecam, legit enim суккаменны. Ostrogiensis plane legit чрніе их мразом, a qua hoc loco Mosquensis prima differt. Nam haec, uti posteriores editiones, exhibet черничіе их славою. Luc 17, 6. συκαμίνας, Vulg. arbor morus, reddita est a Slav. годичина. Eadem voce utitur Luc. 19, 4. pro συκομοραία, sycomorus. Isai 9, 10. pro κόλωμεν συκαμίνας in veteri editione польчечем годичіе, in correcta vero substitutum черничіе legitur. Hanc enim vocem correctores Mosquenses non solum semel in Psalmo citato, sed quatuor in locis aliorum librorum legerant, nimirum 3 Reg. 10, 27. 1 Paral. 27, 28. 2 Paral. 1, 15. et 9, 27. At гододы pro морона antiquae editionis substituerunt correctores 1 Macc. 6, 34 cui graecum μόρων respondet. μελάνθιον Isai. 28, 25, et 27 черища in correcta legitur editione, melius utique, quam in antiqua кѣколица. Videtur interpretes Vulgatam, quae Gith habet, inspexisse. Est enim кѣколь agrostemma githago L.

чреда, чрѣда дневнага in cod. Serbico, ἐφημερία, officium vicibus alternis praestandum, vices. Luc.

1. 8. в чинѣ чреды своеа, εν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτῆ, in ordine vicis suae. Russ. череда, Boh. strzjda, trzjda; unde trzjdnik vicarius, Slav. чредник. 2) череда series, vicus, platea. Boh. dlauka strzjda Pragaе est longa platea. 3) grox; Job. 30, 1. olim чред, νομάδιον, nunc стад. Carn. череда, Croat. череда, et чредо, Pol. trzoda, et obsol. czereda. Confer germ. *Heerde*.

чредити, оучредити, а череда, hospitio recipere, Iter. оучреждаю. Act. 10, 23. оучреди ἐξέτισε, recepit hospitio. Act. 28, 7. τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξέτισεν, три дни любезнѣ оучреди, Vulg. triduo benigne exhibuit, (peramicе in hospitio habuit). чрежденіе Luc. 5, 29. δοχή, convivium. Vide etiam чреждитель, чреждатель apud Alexjejew.

чрта, черта, linea, ductus. Matth. 15, 18. et Luc. 16, 18. κεραία, apex. Confer Boh. чара linea et Russ. карей, Pol. kary niger, et чери. А nigredine: certe черт, Russ. чорт, Pol. czart, (apud Helmoldum gentilium Slavorum черный кор) diabolus dictus est. Libri Slavorum christianorum дѣвол exhibent. А чрта deducitur чрта-ти, чртачти, lineas ducere, exagare, inde чертало culter aratri, Serb. црталo, Boh. чертадо. Carn. zhertalo- est vomer, teste P. Marco, siquidem is discrimen inter vomerem et cultrum recte noverit.

чрѣт (chrèt) Croatis sylvia paludosa.

чрѣторг thalamus. Psal. 18, 6. ἐκ κρεβῶ αὐτῆ, ὡ чрѣторга своегѡ, de thalamo suo, чрѣтожница idem Joel. 2. 16. in antiqua editione, nunc чрѣторг. Apud Polykarrow чрѣтожница est mulier curans ea, quae ad thalamum sponsae pertinent, сваха pronuba, et чрѣтожник θαλαμηπόλος, cubicularius. Stulli male legit, ut solet, in Missali Glagol. чѣторг pro чрѣторг.

чрез, чрезъ, per, δια. Hebr. 2, 15. чрез все житіе per totam (omnem) vitam. Ephes. 2, 8. чрез вѣрѣ, δια τῆς πίστεως, per fidem. Rom. 14, 5. гадаетъ день чрезъ день, κρίνει ἡμέραν καθ' ἡμέραν, judicat diem inter diem (prae die). Rom. 11, 24. чрезъ естество, παρὰ φύσιν, praeternaturam. чрезъсытъ adv. ultra satietatem, supra modum. Russice чрезъ, Carn. zhes, zhres, zhries.

чресмина, prorsus conficta vox a correctoribus Mosquensibus pro чесмина. Nec audiendus hic Alexejew, qui ait vocem чресмина alibi sumi pro abiete (ель), aut fraxino (ясень), graece πρίνος, latine ilex. Dan. 13, 58. Atqui hoc in loco Ostrog. et Mosquensis prima editio recte чесмина legunt: подъ чесминою; neque alibi nomen hujus arboris occurrit. Est autem чесмина (corrupte et чесмнна) Illyriis ilex, ital. elce, testibus Micalia, Dellabella, Stulli.

чресло, plur. чресла, lumbi, ὀσφύς, Luc. 12, 35. Ан а чрезъ? Confer Boh. trzyslo pubes, Pol. trzosta lumbi. 2) Boh. trzyslo est cortex contusus, coriarius, Carn. zhereslo Gerberloh. чресленник Jer. 13, 1. 2. 4. 10. 11. πριζωμικ, cinctorium, Vulg. lumbare.

черствъ, черствый, solidus, Sirach 50, 10. ꙗкоже сегда златъ черствъ. At correctores pro черствъ substituerunt икованъ, græco ὀλοσφύριτος magis respondens. Polykarpow sub voce черствый remittit lectorem ad сѣхый, жестокый. Russis enim, uti Polonis, panis siccus et durus est черствый хлѣбъ, Bohemis autem recens pistus. Vinidis apud Gutschmann zherstvi frisch, kärnig. Bohemis etiam viribus pollens, vegetus, immo et celer. Vide supra чверст, quod transpositione literae в ex черствъ ortum est.

чреш-

ЧРЕШИНА Croat. Carn. cerasus, cerasum, Russ. **ЧЕ-**
РЕШИНА, Pol. czereśnia et trześnia, Boh. strzess-
nje, trzessnje, Slov. **ЧЕРЕШИНА**, Serb. **ТРЕШИНА**
Dalm. **ЦРИШИНА**. A lat. cerasus.

ЧИРКАТИ, **ЧИРКЛИВАТИ**, Russ. fritinnire, zinzibulare.
Confer Croat. **ЧВЕРГЪЛИМ**, **ЧВЕРГЕЧЕМ**, **ЧВЕРЧИМ**.
ЧИРОК Russ. anas querquedula, *Knäckente*.

ЧЕТЫРИ quatuor, **ЧЕТВЕРТЫЙ** quartus. Vide Nume-
ralia.

ЧЕСМИНА Illyt. ilex. Vide supra fictum **ЧРЕСМИНА**.
Carnis **ЧЕШМИН**, **ЧЕШМИНЬЕ**, Vinidis **ЧЕШМИЛЬЕ**,
est berberis, vulgo *Paselbeer*, (non *Preisselbeere*
ut male P. Marcus), **ЧЕШМИЛОВЕЦ** frutex ber-
beris, *Paselbeerstaude*. Utrumque et **ЧЕСМИНА**
et **ЧЕШМИН** esse possit а **ЧЕСМА**, **ЧЕСМЕ**, оре **ИНА**,
ИН formatum, et hoc а verbo **ЧЕСАТИ**, uti пис-
ма а писати.

ЧАСТ, **ЧАСТЫЙ**, densus, spissus; frequens, creber.
1 Tim. 5, 23. **ЧАСТЫХ** твоих недѣлѣвъ, et fre-
quentes (πικρὰς) tuas infirmitates. **ЧАСТΩ** crebro.
Serb. et Croat. **ЧЕСТ**, **ЧЕСТО**, Pol. częsty, często,
Boh. **ЧАСТО**. **ЧАША** densitas. Hab. 3, 3. densa
sylva. Antiqua quidem editio hoc loco legit ѿ горы
пристѣнныа **ЧАСТИ**, sed jam in margine Mos-
quensis primae editor ѿи apponendo monuit
legendum **ЧАШИ**, quod nunc correcta editio ex-
hibet: **ПРИОСТѢНЕННЫА ЧАШИ**, inflectendo vo-
cem **ЧАША** more Russico. Atqui et **ЧАСТЬ** den-
sam sylvam, densitatem significat. Serb. **ЧЕСТА**,
densi frutices, **ЧЕСТИНА** densitas. Polykarпов
penes **ЧАША** apposuit et **ЧАСТИНА**, **ЧАСТЫЙ** **ЛѢС**,
ΔΑΣΟΣ, densitas, sylvosus locus. Ezech. 6, 13. **ЧАШ-**
НЫЙ, quod vix alibi invenias, adjectivo **ЧАСТЫМ**
substituere maluerunt correctores, lectione an-
tiqua **ПОДЪ ВЪСѢМЪ ДЪВОМЪ ЧАСТЫМЪ** transformata in
hanc: **ПОДЪ ВЪСАКИМЪ ДРЕВОМЪ ЧАШНЫМЪ**. ДѢ **Ил-**
лѣriis est etiam arbor in genere: patet hinc anti-
quum interpretem non fuisse Russum.

ЧАСТЬ

часть pars, in codd. Serb. честь. частица particula. часть чаши их Psalm. 10, 6. ἡ μερίς τῆς ποτηρίου αὐτῶν, pars calicis eorum. Ps. Venet. честь чаше их. оучастіе Psalm. 49, 18. portio, μερίς. Ps. Venet. оучестіе. Pol. część, częśćka. Boh. часть, olim et честь, dim. частка.

честь honor, in codd. Serb. чьсть, Pol. cześć, Boh. чест. честь ad чѣс secundae classis referendum est, ita ut ab Infinitivo чести abstractum честь ortum sit. Serbi quidem norunt чест, sed alii Illyrii more suo e mutando in a pronunciant чдст, inde et Serbis част convivium, частити convivio excipere. честен honorabilis, pretiosus. Psalm. 71, 14. честно има егѡ, honorabile (ἐπιτιμον) nomen ejus. Ps. 18, 11. камене честна, lapidem pretiosum (τιμιον). Tit. 2, 7. честность, σεμνότης, gravitatem. Act. 13, 43. честивый religiosus, colens, σεβόμενος. Act. 17, 23. чествованіа ваша, τὰ σεβάσματα ὑμῶν, simulacra vestra, sacra vestra, cultum vestrum. In antiquo Apostolo σεβάσματα sunt idola. Legit enim τῆ βλεσα ἔ̄ ваших про чествованіа ваша.

чист, чистый, purus, mundus. чистота puritas. чистити, wчистити, purgare, mundare. чищеніе 2 Pet. 2, 9. purgatio. Alias wчищеніе purificatio, purgatio.

чкаль Serbis onopordon acanthium L. чкала caverna cancri, чколька refer ad школька, concha.

чкакалти Serb. titillare, refer ad скоктати.

Inchoantia a literis gutturalibus. A litera г:

гвоздь, гвѣздъ, гѡвз, гмат, гомз (гмнз).

гнѣв, гнидъ, гнѣдъ, гнат, гнѣт, гонз, гнѣздъ,

гнѣс (гнѣш).

глав,

ГЛАВ, ГАНВ, ГЛОБ, ГАЪБ (ГЛБ), ГАЪБЕ, ГАЪП, ГАНП,
 ГАЪМ; ГЛАН, ГЛИН, ГАЪН; ГЛАД, ГЛОД, ГЛАД,
 ГАТ (ГЛОТ); ГАЪЗГ, ГАЕЗ (ГЛЕЖ), ГЛАС, ГЛИСТ;
 ГЛАГ, ГЛОГ (ГЛОЖ), ГАЪХ (ГЛОХ); ГАЪК.

ГРНВ, ГРАБ, ГРЪБ, ГРЕВ (ГРОВ), ГРНБ, ГРБ, ГОРБ,
 ГРМ (ГРАМ, ГРОМ), ГРЕМ (ГРОМ), ГРЪМ; ГРАН,
 ГРОН, ГРН, ГРЪН; ГРА; ГРАД, ГРДА, ГРДАЪ,
 ГРА (ГОРА), ГРИД, ГРАД, ГРОТ, ГРТ (ГОРТ);
 ГРОЗ, ГРОЗА (ГРОЗН), ГРЪЗ, ГРЪЗДЪ, ГРЫЗ
 (ГРЫЖ), ГРАЗ, ГРДЕТЬ, ГРЕТЬ (ГОРЕТЬ), ГРЪШ,
 ГРЧ; ГРГ, ГРАХ, ГРОХ, ГРЪХ, ГРЪХ, ГРАК, ГРК.
 ГДАК; ГЫЗА, ГЖЕЖ, ГОСП, ГОСТ, ГДЕТ, ГАЦИ.

His adde radices bisyllabas говор, голѣкъ, го-
 лѣм, forte et гомола. голоть ad гол, готов ad гот
 secundae classis retulimus. Russ. горностай mu-
 stela herminea, Pol. gronostaj, Boh. chramosteyl
 (olim hranostaj) compositum videtur. Sic et гав-
 ран, Pol. гаврон, Boh. hawran, corvus frugilegus,
 Illyr. et гавран, a voce гай seu гай et вран dic-
 tus est. говадо pecus, оре до а говѣти formatum
 censeo. Peregrina sunt грош, Illyr. газда, immo et
 Russicum глаз oculus, грамота et alia. In Bibliis
 2 Tim. 2, 17. галгена, et Levit, 11, 13. nunc грѣф
 pro нор antiquarum editionum legitur. Joh. 8. 20.
 graecum vocabulum, mutato solum genere neu-
 tro in femininum, газѣфлакiа pro γαζοφιλάκιον;
 retentum fuit. Luc. 21, 1. vox graeca circumscripta
 est

est: храм набадшии имѣнїа, alias uti Marc. 12, 41. 43. сокровищнице хранящце verti solet. In antiquis editionibus, Ostrogensi et Mosquensi prima, saepius vocem гигантн (γίγαντες) reperias, in his nimirum libris, quos in Russia longe serius in slavica lingua conversos fuisse existimo; liber e. gr. tertius Macchabaeorum, ut hoc obiter mentionem, non fuit inventus in Bibliis manuscriptis Mosqua Ostrogium missis, e quibus Constantini ducis jussu et sumtibus Ostrogensis editio impressa fuit. Non mirum itaque in versione nova hujus libri, circa annum 1580 facta, pro voce slavica veteri cap. 2, 4. adoptatam fuisse peregrinam гигантн, magis jam notam, quam исполннн, quae tamen vox in Psalmis his, in Proverbiis semel, in Ecclesiastico bis, in Isaia semel jam olim legebatur, et nunc in correcta editione hoc in loco recte substituta legitur. Eadem licentia usus est interpres ille, qui centum annis ante Ostrogensem editionem Octateuchum, libros Regum, Paralipomenon, Esdrae, Tobiae, Judith aut vertit aut recognovit. Placuit ei vertere Gen. 6, 4. исполннн, Gen. 10, 9. исполнн, sed v. 8. ejusdem capituli гигант, cap. 14, 5. гиганты, Deuter. 1, 28. сыны гигантовъ. Pro his vocibus peregrinis in correcta editione primo юсо исполнн, secundo исполннвъ, et tertio сыны исполннвъ substitutae leguntur. Similiter factum

N

est,

est 1 Par. 20, v. 6. et 8. Judith 16, 6., 1 Macc. 3, 3.
 • immo et Sapient. 14, 6, ubi pro гордых гигантов
 nunc гордѣи исполнии habentur. Sunt tamen et
 loci, in quibus correctores Mosquenses vocem
 peregrinam retinere maluerunt. Habent enim 2
 Reg. 21, 18. вѣрки гигантовы, *ibid.* v. 22. вѣрцы
 гигантовы, 1 Para. 11, 15. воюдолн гигантѣв, at
 in glossa hic apposita исполннѣв.

говор Serb. sermo, говорити loqui. Vide infra
 глагол, глаголати.

гвоздь clavus. гвоздѣи adj.: пазы гвоздѣинны
 Job. 20, 25. τὸν τύπον τῶν ἤλων, figuram (vesti-
 gium) clavorum. пригвоздити, Iter. при-
 гваждаю, configere, affigere. Serbis гвоздем
 ferrens, гвождае ferrum. Boh. hwozd olim
 mons sylva consitus, Car. gojsd, gosd, sylva.
 звѣзда, Boh. hwjezda, Pol. gwiazda. Vide su-
 пра звѣзда.

габр, Boh. habr, carpinus, vide граб.

гобз uber, opulentus. Job. 21, 9. домове их
 гобзи εὐφρανέσι; corr. ed. про гобзи substituit
 обнанин. гобзити: оубгобзиса нива Luc. 12,
 16. εὐφρανέσει ἢ χώρα, uberes fructus ager at-
 tulit. гобзай, ab Iterativo гобзати, Job. 21,
 23. εὐφρανῶν, at correcta editio nunc legit кла-
 гоуспѣвай.

гматати, Boh. hmatati,prehendere, tangere. Pol.
 gmatacie, gmatwac, commiscere, confundere.

гомолла et гомола, massa, congeries. Dan. 14,
 27. гомола (ant. ed. гомолю) in singulari про
 μάζας, massas. Serb. гомила et громила, cu-
 mulus, acervus, Russis гомзлаа frustum,
 moles, cumulus. Boh. homole, homolka, Pol.
 gomolka, caseoli conii figura, *Quarkklee*. Rus-

sis гомола est aries cornibus inutilis. Pol. go-moly, mutilus, sine cornibus. Boh. komoly, cf. Russ. ком.

ГОМЗАНИЕ reptatio, а гомзати, idem ac гомозити.

ГОМОЗИТИ Russ. moveri, scaterе, гомазити Capn. *kriechen*, *wimmeln*, гамизати et гмизати Serb. repere, serpere, Praes. гмижем, Boh. hemziti. гмиза Serb. sunt margaritae vitreae; Boh. hmyz, insecta, humi repentia.

ГНѢВІІІ іга; ГНѢВАТИСЯ, разГНѢВАТИСЯ, проГНѢВАТИСЯ, ігасци. проГНѢВАТИ act. provocare ad ігат. проГНѢВАЮ вт Rom. 10, 19. παρασυλωσω υμεις, ad aemulationem vos adducam. проГНѢВАША Hebr. 3, 16. παρακροαιου, exacerbaverunt (Dominum). в проГНѢВАНІИ v. 15. εν τω παρακροαιου. ГНѢВЛИВ ігасundus.

ГНИДА lens, (lendis), κωνις κωνιδος. Radicales itaque apud Graecos sunt κ - υ - δ, apud Slavos Г - Н - Д, hoc discrimine, quod Slavus ГН sine vocali conjungat, Graecus vero vocalem o inserat. Boh. hnida. Alii omnes ГНИДА, Serbis dim. ГНИДИЦА, Russ. Pol. Boh. ГНИДКА.

ГНѢДЫЙ fuscus, castanei coloris, *braun*. Boh. hnjedy, snjedy et smjedy. Supplenda itaque supra sub с radix смѢД, cum etiam in cod. Serbico reperiat. ur.

ГНИЛА Illug. vide infra ГЛИЛА; ГНИЛА vero refer ad ГНІЮ.

ГНАТ Illug. Croat. Pol. crus, tibia. Boh. hnat. Serb. ГНАТ.

ГНѢТЪ, ГНѢТИ, et ГНЕТЪ, premere. народи вдержат тѣ и ГНЕТЪТ Luc. 8, 45. turbae te constringunt et comprimunt (ἀποδλβουσι), v. 42. ουГНѢТАХЪ εго, συνεπιγυου, comprimabant, coarctabant, ab Iterat. ГНѢТАЮ. At in ms. antiquo ГНЕТАХЪТНИ (ни pro εго). Est autem ГНЕТАХЪ Praes. iterat. а ГНЕТЪ. In dialectis ГНѢТЪ etiam

subigere, deponere, *Агетас, Serb. подчинити, Carn.*
gnjetiti. Croatis gnéchyak (ГНЕЧАК) est mactra,
artopta, cum quo tamen Serb. наже, нажеви,
et supra ножевы р. 124. conferantur.

ГНѢТИТИ, ВОЗГНѢТИТИ ОГНЬ, ignem accen-
dere: ВОЗГНѢЩИШЕМЪ ЖЕ ОГНЬ Luc. 22, 55.

ἀψάτων δὲ πῦρ, cumque accendissent ignem.
ВОЗГНѢЩИШЕ ВО ОГНЬ Act. 28, 2. ἀνάφαντες
γὰρ πορᾶν, accensa enim pyra. ВОЗГНѢЩИШЕ
est contractior Gerundivus pro ВОЗГНѢЩИВШЕ.

ГОНѢТИ, Praes. ГОНѢ, Iterat. ГОНѢЮ, effugere,
evitare. ГОНѢНІЕ effugium. Olim ГОНѢЗНѢ, in-
de ГОНѢЗНѢТИЕ salus, Act. 27, 20. in Apostolo
antiquo pro hodierno σπαστικᾶ, τὴ σωζοῦσαι.
Confer germ. *genesen*.

ГНѢЗДО nidus, Nest; ГНѢЗДИТИСЯ nidulari. тамъ
птицы ВОГНѢЗДАТСЯ Psal. 103, 17. illic pas-
seres (σορῆα) nidificabunt (ἐννοσσεύσουσι).

ГНѢС fastidium, Croat. гнѹс, Boh. hnis pus. ГНѢ-
СЕН abominabilis, foedus; ГНѢСИТИ foedare;
ГНѢСИТИСЯ, Iterat. ГНѢШАТИСЯ abominari, fas-
tidire.

ГЛАВА caput, ГЛАВИЗНА caput libri, κεφαλαίον:
в ГЛАВИЗНѢ книжнѢ Psal. 39, 8. ἐν κεφαλίδι
βιβλῆς, in capite libri. ГЛАВНА totius, titio. ГЛА-
ВНЫЙ: ВЛАСИ ГЛАВНИ Matth. 10, 30. αἱ τρί-
χες τῆς κεφαλῆς, capilli capitis. ГЛАВОТЪЖИ Act.
19, 12. sunt sudaria; proprie ГЛАВОТЪЖИ est
capitis ligamentum, κεφαλῶδεςμος, а ГЛАВА et
ТЪЖИ. ГЛАВИТИ, ОГЛАВИТИ capita recensere,
in capita colligere; ОГЛАВЛЕНІЕ summa, index
capitum. ВОЗГЛАВИТИ ВСАЧЕКАМ Ephes. 1, 10.
ἀνακεφαλαιῶσαι τὰ πάντα, instaurare (recol-
ligere) omnia.

ГЛАВ Serb. surdus, refer ad ГЛАХ.

ГЛАВА Illyr. Croat. Carn. fungus, Boh. hliwa.

ГЛОБА Serb. mulcta, ГЛОБИТИ mulctare.

ГЛУБОК profundus, ГЛУБИНА profunditas, profunditas, Illyr. nunc ДУКОК, ДУБИНА. In codd. Serb. etiam ГЛУБОК, ГЛУБИНА. Psalt. Ven. Ps. 91, 6. ОУГЛУБИНИТЕ ПОМЫШЛЕНИЯ ТВОЯ ПРОГЛУБОУ-ГЛУБИНИМА aliam editionem, ἀφοδρα ἐβαθύνθησαν διὰ διαλογισμοί σου, nimis profundae factae sunt cogitationes tuae.

ГЛУБИТЬ, ОУГЛУБИТЬ, и҃зг҃и, inhaurere vocem; Iterat. ОУГЛУБИЮ. Ps 68, 3. ОУГЛУБИЮ И ТИМЪНИ ГЛУБИНЫ, ἕνκαθην εἰς ἕλκιν βυθῶν, in hinc sum in limo profundi, Psalt. Ven. ОУГЛУБОК ВЪ ТИМЪНИ ГЛУБИНЫ, novatis distinguendo radices ГЛУБЕ ЕІ ГЛУБЕ. Confer Serb. ГЛУБЕ СОЕДУМ, ГЛУБЕВ lutosus.

ГЛУПАТИ Russ. circumspicere, spectare ГЛУП, ГЛУПАЙ; stolidus, stupidus. Croat. glumak, Boh. hlupak, hlupy.

ГЛУМИТИСЯ, ГЛУМАЮСЯ, е҃к҃с҃е҃р҃г҃и. Ps. 76; 13. ПОГЛУМАЮСЯ, ἀδολεσχῆσω, е҃к҃с҃е҃р҃г҃и v. 7. ПОЦІЮ СЕРДЦЕМ МОИМ ГЛУМАХУСЯ, nocte cum corde meo exercitabar (ἠδολεσχου), mat v. 4. ПРО ГЛУМАХУСЯ И МАЛОДѢШСТВОВАШЕ ДУХ МОЙ, exercitatus sum et defecit spiritus meus, Psalt. Ven. legit: ВСКРѢВѢХ И ПРѢНЕМОЖЕ ДУХ МОЙ, ἠδολεσχισαμαι ὀλιγοψυχησε το πνεῦμα μου. Ps. 68, 13. О МНѢ ГЛУМАХУСЯ, κατ' ἐμὲ ἠδολεσχου, adversum me loquebantur. ГЛУМЛЕНИЯ Ps. 118, 85. nunt ἀδολεσχίας, fabulationes. In aliis libris ГЛУМІ jocus; ГЛУМНИК, ГЛУМИТЕЛЬ, ГЛУМЕЦ, joculator, garrulus. ГЛУМИТИСЯ jocari, irridere, garrere. Croat. ГЛУМАЧ histrio, ludio. ГАННА lilius, tertia filia. Illyr. nunc transpositis literis ГИИЛА; aliis omnibus ГАННА. ГАННАН: СОУДИ-ГАННАНИ 2 Tim. 2, 20. sunt vasa fictilia (testacea), σκεύη ὄστρακινα. Isai. 29, 16. olim ГАННА ГОРНЧАРСКАА, видс брение скѣделника, πηλὸς τῶ νεραμῶος.

ГЛѢТЬ Russ. succus, liquor; dim. ГЛѢНЕЦ.

ГЛАД

ГЛАД *fames*. ГЛАДЪМ *famelicus*, Serb. ГЛАДАН; ГЛАДНѢТИ, ГЛАДОВАТИ Serb. *esurire*, Slav. АЛКАТИ. ГЛАДОК, ГЛАДЕК, ГЛАДКЪЙ, *laevis*, *glaber*, Illyt. ГЛАДАК. Confer germ. *glatt*. Serb. ГЛАДЧИНА *laevitas*. ГЛАДИТИ *laevigare*. ИКЪ КРЕНІЕ ПЪТЕЙ ПОГЛАЖАЪ М (ИХ), *ut lutum platearum delebo* (Λεανῶ) eos, Psal. 17, 43.

ГЛОДАТИ *godere*, *gagon*, Praes. ГЛОЖЪ, ГЛОЖАЪ, Serb. ГЛОДЪЕМ. ГЛОЖИТИСЕ Serb. *jurgare*.

ГЛАДАТИ, codd. Serb. ГЛЕДАТИ, *videre*, ΒΛΕΠΕΙΝ Matth. 12, 22. Olim Eccle. 12, 3. ГЛАДАЮЩАА, αἰ βλέψασαι, *vide* зрѣши. Apud Illyrios ГЛЕДАТИ et ГЛЕДИТИ, *aspicere*, apud Russ. ГЛАДѢТЬ et ГЛАНДѢТЬ *intueri*, excluso Д. Boh. ГЛЕДѢТИ, ГЛЕДИТИ, *aspicere*, ГЛЕДАТИ *quaerere* (*circumspiciendo*), et *custodire* (*diligenter spectando*). Alterus Russ. ГЛАЗ, a Varegis acceptum, a ГЛАДАТИ *deducere* voluit: at non licet syllabas ГЛАЗ et ГЛАД confundere, quod vocali et consona tertia differant. Nec з ex д ortum dici potest, cum ГЛАЗ sit generis masculini. ГЛАЗЪЮ, *circumferre oculos*, est a ГЛАЗ, quod praeter Russos nulla slavica gens novit.

ГЛАНТИ, ГЛОТИТИ, Iterat. ГЛОТАТИ, ПОГЛОТИТИ *deglutire*, *devorare*. ИКЪИ КОГО ПОГЛОТИТИ 1 Petr. 5, 8 *ζητών τινος καταπίει*, *quaerens quem devoret*. МЪДРОСТЬ ИХ ПОГЛОЩЕНА КЫСТЬ Psal. 106, 27. *sapientia eorum devorata est*, ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη. Psal. Von. прѣмъдрость их поглыщена кысть. Serb. ГЪТАТИ, *mutato λ in δ*; Croatis gut (pro гат) est guttur, Russ. ГЛОТКА *larynx*, et ГЛОТ, qui omnia devorat, *deglutit*, *gagit*. Boh. hlzati et pohltiti.

ГЛЕЗНА talus, *Kadohel*. Dualis ГЛЕЗНѢ Act. 3, 7. τὰ σφυρά, *malleoli*, Vulg. *plantae*. Praecedunt ΠΛΕΙΝѢ αἰ βάσεις, *bases*, i. e. *plantae*. Serb.

ГЛЕ-

ГЛЕЖАНЬ III., Croat. ГЛЕЖЕНЬ, Серб. ГЛЕЖИ, Boh. hlezen, Pol. olim glozna.

ГЛАС VOX, ГЛАСИТИ vocare, Iterat. ГЛАШАТИ. ВОЗГЛАСИТИ clamare, sonare: ПЪТЕЛЪ ВОЗГЛАСИ Matth. 26, 74. gallus cantavit, ἐφώνησε. Psal. 113, 15. ἡ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν, НЕ ВОЗГЛАСАТЪ ГОРТАНЕМЪ СВОИМЪ, Psalt. Ven. НЕ ВЪЗГЛАСѢТЪ ГРЪТАНУМЪ СВОИМЪ.

ГЛИСТА Russ. Serb. Croat. Pol. lumbricus, Mor. Slov. hlista, Boh. hljsst'.

ГЛАГ: inde ore OA formatum ГЛАГОЛЪ ρῆμα, verbum, sermo. ГЛАГОЛАТИ loqui, dicere. ГЛАГОЛЮ loquor, ВОЗГЛАГОЛЮ loquar, ГЛАГОЛЕМЫЙ qui dicitur, ГЛАГОЛАНІЕ locutio. Marc. 16, 19. μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ПО ГЛАГОЛАНІИ ΕΓΩ Κ Ν И М.

ГЛОГ crataegus oxyacantha L., *Weißdorn*. ГЛОЖІЕ collect. Serb. ГЛОЖЬЕ; fructus ГЛОЖИНЪ, Boh. hlohynje.

ГЛЪХ, ГЛЪХЫЙ surdus; ГЛЪСІИ СЛЫШАТЪ Luc. 7, 22. κωφοὶ ἀκούουσι, surdi audiunt, ГЛЪХОТА surditas. ГЛЪШИТИ, УГЛЪШИТИ, surdum reddere, ГЛОХНѢТИ, УГЛОХНѢТИ, Boh. ohlechnuti, surdum fieri, surdescere. Serb. ГЛЪВ, ГЛЪВОТА et ГЛЪВОКА, mutato χ in в; ГЛЪНѢТИ eliso χ, at ОГЛЪШИТИСЕ, facta mutatione literae χ in ш.

ГЛЪК, seu potius hluk, sonitus, tumultus, Bohemi soli norunt, Qui Jeremiae textum, secundum Vulgatam aut potius bohemicam versionem e Vulgata factam, circa finem sec. XV. recognovit, Cap. 46. v. 25. verba: ecce, ego visitabo super tumultum Alexandriae, hisce reddidit: СЕ АЗ ПОСѢЩУЪ НА ГЛЪКЪ АЛЕΞΑΝΔΡΟΥΪΚΗΥ. Imprudens librarius, cui ГЛЪКЪ prorsus ignotum fuerit, НА ГЛЪКЪ male divisit scribendo НАГЪ ЛЪКЪ, quod editores primi incorrectum expresserunt. Vitiosum vero НАГЪ ЛЪКЪ neque latino, neque graeco textui respondet. Correctores Mos-

quen-

quenses, quorum officium erat, omnia ad graecum textum refingere; hoc loco pro **наг азк александрийскій**, verterunt: **να λιμωνα σία ελ**, quod graeco **τὸν Ἀμῶν τὸν υἱὸν αὐτῆς** respondet. Ejusmodi vitia, quae jam codici Bibliorum manuscripto inhaerebant, et facile ab editoribus, consulto textu graeco et latino, corrigi potuissent, in editione Ostrogiensi et prima Mosquensi non pauca observare licet.

гриба жуба. **гривна** monile, torques: **гривна злата** (correcta edit. **златаа**) Dan. 5, 16. **ὀμανιάκις ὁ χρυσεῦς**. Boh. **hrziwna zлата est** pondo, marca auri, *Mark Goldes*. **десять гривен серебра**, decem talenta argenti, olim secundum Vulgatam, **Joh. 1, 16**. Nunc v. 14. secundum graecum **ἀργυρίῳ τάλαντα δέκα**, **серебра десять талант**. Apud Polykarpow **гривна пѣназей**, ἢ **μνᾶ mina, mina**. Repetit eadem Alexjejew citatque 1 Macc. 14, 24. Sed hoc loco Slavus interpret **мнат** legit. Luc. 19. decies **μνᾶς**, nunquam **гривна**. **гривна** nunc apud Russos valet decem nummos, quos **копейки** appellant. In antiquis legibus quid valuerit, **правда рѣкала** te docebit. Serbi armillam, et anulum, quo falx constringitur, **гривна**, et canem collo albo (quasi torque cinctum) **гриво** appellant. Hinc et **paltumbes**, **columba torquata**, **гривнаш** (apud Stulli **гриваш**, nescio an recte), Boh. **hrziwnaš**.

грьвати Serb. sonare, refer ad **грьхати**.

граб Illyr. Pol. Russ. **carpinus**, *Weißbuche*, *Hornbaum*, Russ. et **грабина**. Croat. **graber**, Carn. **gaber**, **gabr**, Boh. **habr**, sed Moravis **hrab**, uti Slovacis. His male tribuitur et **jawor** hoc sensu apud Linde. **Jawor** enim est acer, *Ahorn*.

грабити rapere, factitivum a **грекъ**. **грабленіе** Luc. 11, 39. **аркауѣ**; **грабителіе**, raptores, Luc. 18, 11. in cod. Serb. pro hodierno **хищници**.

гре-

ГРЕБЪ, **ГРЕБТИ**, remigare. **ГРЕБШЕ** Joh. 6, 19. **ἐλιλαχότες**, cum remigassent. **ПОГРЕБЪ**, Iterat **ПОГРЕКАТИ** defodere; humare; sepelire. **ПОГРЕБНИК** olim Ezech. 4, 12. **ἐπιταφιστικὸς** panis, **συκροφία**, nunc **опрѣснокъ**. Ibid. pro **ПОГРЕБЕШИ** operies, obrues, nunc **ГОКРЫЕШИ** abscondes. A **ГРЕБЪ** est **ГРѢК** sepulcrum, **Далм.** **ГРЕБ.** **ГРЕБЕНЬ** pecten; crista galli.

ГРѢБ, **ГРѢБЫЙ**, crassus, **grob.** **ГРѢКОЧА** Serb. crassitudo.

ГРИБ fungus, Boh. hrzib.

ГРѢК, **ГРѢК**, gibbus, Boh. hrb, Pol. garb. Illyr. Croat. **ГРѢА**, f.

ГРѢМАДА, in antiquo **Аpostolo** legitur Jac. 3, 5. **КОЛИКЪ ГРѢМАДЪ**, **ἢ λίαν ἵδμυ**, quantam materiam, **Vulg.** quam magnam sylvam, correcta **КОЛЬ ВЕЛИКЪ ВЕЩИ**. **Croatis** **герм** est dumus, **Carn.** frutex, **Serb.** **грм**; **ГРМИНА** species quercus, **индѣ** **ГРМИК** quercetum, **ГРМОВИНА** lignum quercinum. Igitur voce **ГРѢМАДА** sylvam (**ἵδμυ**) **пѣтаре** potuerit interpret. Sed **obsoletum** **ГРѢМАДА** etiam idem esse possit, quod **ГРѢМАДА**.

ГРѢМАДА **Russ.** **Pol.**, at **Bohemis** **hromada**, **Croat.** **ГРѢМАЧА**, **iisdem** et **Carn.** **ГРѢМАДА** **rogus**. **Confer** **Illyr.** **ГРѢМИЛА** pro **ГОМИЛА**. **Josue** 7, 26. **σωρὸν λίθων** correcta reddidit **ГРѢМАДЪ КАМЕНІА**, ubi olim legebatur **МОГИЛАЪ КАМЕНІСМ** (pro **Genitivo КАМЕНІЙ**). Est autem **МОГИЛА** tumulus, cum quo **Illyr.** **ГОМИЛА** conferre possis. **Sap.** 18, 23. **σωρὶδὸν** correcta expressit **Instrumentali** **ГРѢМАДАМЪ**, antiqua vero voce **ХОЛМИ** colles. 2. **Reg.** 18, 17. pro **σωρὸν λίθων** olim et nunc **КЪ ПЪ КАМЕНІА** legitur.

ГРЕМѢТИ tonare, **ГРЕМЛЮ**, **ВОЗГРЕМЛЮ**: **ВОЗГРЕМѢТЪ** с **НЕБЕСЕ** **ГДЪ** **Psal.** 10, 14. **intonuit** de coelo dominus. **ГРѢМ** tonitru. **СЫНА ГРѢМОВА** **Marci** 5, 17. **fili** tonitru, **ὄϊοι βροντῆς**; **ткв** **ГЛАС ГРѢМНЫЙ**, sicut vocem tonitru, **Арос.** 6, 1.

ГРѢНЬ,

ГРАНЬ, f. angulus, terminus, finis; Boh. hrana. ГРА-
НИЦА limes, confinium, inde germ. *Gränze*,
vulgo et *Granitz*. Serb. Croat. ГРАНА frons, ра-
mus. ГРАНАТ Serb. ramosus. Boh. hranaty an-
gulosus. ГРАНИКА *σίχοι*, versus. ГРАНИСОСЛОВІЕ,
apud Polykarпов ГРАНИСОЛОВІЕ, *ἀκρόσιχίς*, ver-
sificatio.

ГРАНЕК Croat., ГРЕНЕК Carn. amarus, refer ad
ГОРЕК.

ГРМ, ГОРН, inde ГОРНЕЦ Judic. 6, 19. *χίτρα*, olla.
Serb. ГРНАЦ, Pol. garniec, Boh. hrnec. Conf. lat.
hirnea.

ГОРНИЧАРЬ Isai 41, 25. figulus, *κρομμύς*, in antiqua
editione, СКЪДЕАНИК in correcta.

ГОРНИЛО, ГРНИЛО, furnus, focus, Russ. et ГОРН.
ГРОЛО, ГОРЛО, guttur. Pol. gardło, Boh. hrdlo. At
lo formativa esse videtur, confer et ГОРТАНЬ.

ГРЛИЦА, ГОРЛИЦА, *τρογυών*, turtur, Psal. 83, 4.
ГРЛИЧНИЦЬ pullus turturis: ДВА ГОРЛИЧНИЦА Luc.
2, 24. *ζευγος τρογυόνων*, par turturum.

ГРАД urbs, а градити sepire, cingere. ГРАДЕЦ dim.
Serb. ГРАД nunc arx, castrum, Boh. hrad, Pol.
grod, cum illi urbem ВАРОШ, istimъсто, hi mia-
sto appellant. Qui librum Judith e latino ver-
tit, cap. 2. v. 12. castella, et v. 14. civitates гра-
ды reddidit. Correcta editio graecum textum qui
hic differt, expressit. ГРАЖДАНИН civis, in-
cola urbis. ГРАДАРЬ apud Polykarпов hortula-
nus, про протоградарь, а протоград hortus. Sic
et виноград est vinea, quia sepe cinguntur horti
et vineae. Olim ГРАДИНА Isai. 58, 11. et ограда
Deut. 11, 10. про *κίτρος* legebatur, nunc utro-
que loco ВЕРТОГРАД.

ГРАД grando. Serbi et Croatae hocce град a priori
distinguunt accentu. In град (urbs) а produ-
citur, in град (grando) а corrigitur.

ГРЪДА gleba, grumus. ГРЪДАІЕ collect. ЗЕМЛА ле-
житъ въ жъпелной ГРЪДАІЕ 3 Esdr. 2, 9. terra

jacet in piceis glebis. Miror correctores, qui librum hunc e Vulgata emendarunt, adjectivo ЖЪПЕАНЫЙ expressisse latinum piceus, cum sulphur non sit pix. Nolebant nimirum illi longius discedere a versione antiqua, quae hoc loco habet ЗЕМАА ВЪ ЖЪПЕАКЪ omisso plane ЛЕЖИТ. Ezech. 17, 7. со грѣдѣмъ respondet graeco σύν τῷ βόλῳ in utraque editione. Job. 38, 28. antiqua legit ДЪГИ, грѣдѣе, роєное pro βόλος δρόος, correcta vero, deleto ДЪГИ superfluo, капли роєныа, Vulg. stillas roris. Serbis gleba, *Klumpen*, est грѣда, dim. грѣдица, грѣдава, et грѣмен. грѣдень antiquis Slavis mensis December. грѣдъ Russ. pectus, Serbis et Croat. грѣди in plur. Boh. hrudj, apud cocos, caro de pectore, *Brustkern*, *Bruststück*, Russ. грѣдина. Vide supra прии. грѣди in antiqua editione non nisi in plurali legitur. Exod. 29, 26 et 27, Levit. 7, 34 et 8, 29. Quibus in locis nunc singularis грѣдъ pro грѣди occurrit. Alibi tamen et correctae editio pluralem habet, uti Lev. 7, 30. 31. на грѣдехъ, Levit. 10, 14. et Num. 18, 18. грѣди.

грд, гора, гордый, superbus. гордость, гордыня superbia. Croat. gerd, Serb. грдан turpis, foedus, грдока turpitude.

градъ, codd. Serb. гредъ, vado, venio. Croat. Carn. gredem. градъщій venturus, futurus. ни настощаа, ни градъщаа Rom. 8, 38. neque instantia, neque futura (μέλλουσα).

града, Illyr. гредъ, trabs, 2) arca, *Gartenbett*. Serb. гредель est scapus aratri, *Grendel*, Boh. hrzjdel.

гортань, гортань, guttur, λάρυγξ. прилпни азъкъ мой гортани моемъ Psal. 136, 6. adhaereat lingua mea faucibus meis (τῷ λάρυγγί μου). Psalt. Ven. гортани моемъ in casa locali, qui a praepositione при verbi прилпни regitur. Vide

Syn-

Syntaxim. Confer Carn. *герчану* fauces, Croat. *герчанѣк*, gula, gurgulio, at Serb. *гркаам* est oesophagus, *Speiseröhre*. Illyr. *garljan* refer ad *ггло*.

грозити minari. Serb. *грозитице* horrere, *грозна* febris.

гроза botrus, *ива*, *επιφυλη*. Sic Serb. Croat. Carn., sed Boh. *hrozen*, Pol. *grono*. *грозде* dim. *гроздѣ* collect. Croat. *гроздѣ*, Serb. *гроздѣ*. Certe et Russis olim *грозн* et *грезн*. Nam Matth. 7, 16. pro *гроздѣ* in codice sec. XIV. in Russia exarato *грезны* substitutum legi. In Apoc. 14, 18. pro *гроздове* alius cod. habet *грезновѣ*. Etiam antiqua editio frequenter *грозн* et *грезн* exhibet; at correcta substituere solet *гроздѣ*. Gen. 40, 10. olim *грозны*, nunc *гроздѣ*, Gen. 40, 11. pro *грозновѣ* nunc *гроздѣ*, Num. 13, 24, pro *грезновеніе* nunc *гроздѣ*, et v. 25. pro *грезновма* nunc *гроздѣ*, et eodem versu nunc *грозда* pro *грезна*, Sir. 39, 32. *гроздова* pro *грозновѣ*, Mich. 7. 1. *гроздѣ* pro *грознѣ* leguntur. Deuter. 23, 25. correcta vertit *επιφυλη* *гроздѣ* pro *вино* antiquae editionis, Abd. 1, 5. *гроздѣ* (*επιφυλλѣ*) pro *пародок*, et Jud. 8, 2. *грозде* (*επιφυλλѣ*) pro *сохраніе послѣданее*. Aliis in locis etiam correcta *грезн* tetinuit, uti Cant. 1, 13. *грезн*, cap. 7, 7. *грезном*, v. 8. *грезнове*, Deut. 1, 24. *грезновма*, aut *грозн* in *грезн* mutavit. Gen. 40, 11. Ose. 9, 10. Isai. 65, 8. *грезн* pro *грозн*, Lev. 19, 10. vero *грезн* pro *зерно* substituit. Sed et antiqua editio multis in locis *гроздѣ*, *гроздѣ*, adject. *гроздов* et *грозднѣ* legit, quamvis subinde in eodem libro et formam *гроздѣ* et *грезн* habeat. Vide Jerem. 6, 9. et 49, 9. quo in loco correcta alia voce utitur. Qui Nehem. 5, 8. adjectivum *грозднѣ*, quod antiqua editio exhibet, substantivo *вино* adjecit, certe ille jam

noverit vinum adustum, quod et crematum vocant. Quæri hic possit, quo tempore potus ille in Russia divulgatus fuerit.

горѣзтити, погорѣзтити, iterat. погорѣжати, mergere, такъ погорѣжатица има Luc. 5. 7. ἄσβεστος ἕδωκεν αὐτῷ, ita ut mergerentur. погорѣженіа стекланицам Marc. 7, 4. baptismata calicum, lotiones poculorum.

грызѣ, грызѣти (грысти) mordere; грыз Croat. morsus. грыжа Serb. et Croat. tormina, Carn. dysenteria.

гразь, f. Croat. grez, coenum, lutum. гразнѣ, погразнѣ, Croat. greznem, luto immergor. гразивый: но гразивымъ мѣстомъ in poemate antiquo, quo de Igore, per coenosa loca.

грѣть, горѣть, pugillus, драѣ. Pol. garsć, Boh. hrst. кто измѣри горѣтию водою Isai 40, 12. quis mensus est pugillo aquas, et iterum: и всю землю горѣтию, каѣ пѣсанъ ти. ѡу драхѣ, Vulg. quis appendit tribus digitis molem terrae. Quamvis in graeco τῆ χειρὶ ῥάϊνα loco legatur, volebant tamen correctores textum antiquum mutare. Num vero secundum Vulgatam quibusdam in locis jam ante editionem Ostrogiensem recognitum fuisse, facile sibi persuadebit, qui versionem slavicam cum graeco et latino textu diligenter contulerit.

грѣшка Russ. et Pol. pirus, pirum. Aliis forma diminutiva грѣшка placuit: Boh. hrusska, Carn. хрѣшка, qui tamen et грѣшка norunt. Croat. хрѣшка, Illyr. крѣшка.

грч Croat. cautes, saxa aspera, Carn. collis, colliculus.

грч Serb. spasmus, refer ad корчь, корчь.

грах pisum, pisa. Boh. hrach, Pol. groch, Russ. горох. Serb. гра (граг) est faseolus vulgaris, et грашак (dimin. а грах) pisum.

грохот *cachinnus*, Serb. гроот, aliis Illyr. *grohot*; грохотати *cachinnari*.

грѣх *peccatum*; согрѣшити *peccare*; грѣшник *peccator*, грѣшница *peccatrix*. погрѣшити: в вѣрѣ погрѣшиша 1 Tim. 6, 21. circa fidem aberrarunt (*ἠσόχησαν*). в истинѣ погрѣшиста (in duali) 2 Tim. 2, 18. a veritate exciderunt, circa veritatem aberraverunt.

гракати *crocitare*, et грач *corvus*, refer ad граю. Serb. грк *amarus*, contractum e грек, refer ad горь.

Polonorum *gdakać*, gracilare, *gackarn*, *gacksen*, Boh. *kdakati*, differt a квокати *glocitare*.

гызда, гыздот, Croat. *fastus*, *superbia*. гыздаъ *superbus*, гыздамъ *superbire*, гыздань *fastus*, Serb. гыздав *comtus*, гыздати *comere*. Boh. *hyzditi est deformare*, тураре, *ohyzdny foedus*, *horrendus*.

гжегжолка, гжегжолница, Pol. *cuculus*, Boh. *zezhule*, *zezhulka*. Russis olim зегзица in poemate de Igore.

господь, sub titla гдѣ, *dominus*, in singulari de Deo usurpatur. той гдѣ ѿг наш Psal. 104, 6. *αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν*, ipse *dominus Deus noster*. In plurali vero господіе de hominibus: раби, послушайте господіи своих по плоти Ephes. 5, 5. *servi obedite (auscultate) dominis vestris secundum carnem*. господень, дна, дне, adj. possess. нма *господне* помен *domini*. *господскый* *dominicus*: *господскю* вечерю гдети 1 Cor. 11, 20. *κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν*, *dominicum coenam manducare*. *госпожа* et *госпожда* *domina*. *господин* *dominus*: *господин* домъ, храмины, *dominus domus*. *господыня* 2 Joh. 1, 1. *domina*, *κυρία*. *господство* *κυριότης*, *dominium*, *dominatio*, Ephes. 1, 21. *господствіе*, plur. *господствіа* *κυριότητες*, *dominationes*, Coloss. 1, 16. го-

сподь-

господствовать : князи пзък господствють
ими Matth. 20, 25. principes gentium dominantur
(κατακυριεύουσιν) eorum, Sic Luc. 22, 25. κυ-
ριεύουσιν. Psalmo 109, 2. гдствдй посредѣ
врагѡв твоихъ, dominare in medio inimicorum
tuorum. At Psalt. Venet. ουδὸλѣβαι pro го-
сподствдй. Slav. господь et lat. hospes sur-
ponunt radicem готп, hosp, quae apud grae-
cos mutata est in δεσπ, inde δεσπότης.

гость hospes, germ. Gast. гостинник Luc. 10,
35. πανδοχεύς, hospes, qui advenas recipit hos-
pitio, Vulg. stabularius. гостинница ibid. v
34. πανδοχεῖον, diversorium, a гостина. гостити
Serb. Croat. convivio excipere, гостити-
тисе convivari. Russ. гостити divertere ad ali-
quem qua hospes.

гдст, гдстый, densus, spissus. гдстость densi-
tas, Serb. гдстина, Russ. гдща, Croat. гдс-
тина et гдщина.

гаци bracciae. Дан. 3, 21. ѣ гациами сдѣ тоѣ
σαραβάροις. Russ. гачи, Croat. гаче femoralia,
Serb. гаче. Iisdem гачник fascia braccalis,
Russ. гачник, гашник. Croat. гачнак ligula
femoralis. Pol. gacie, Boh. olim hacc. Confer
Ungar. gatyа, Gaijehosen, et refer гаци ad
гачь.

гдшер Croat. lacerta, Serb, гдштер. Confer
гашерница.

А litera χ :

хвой, хвал, хвол, хвил, хвѣл, хвор, хвод? хвалт,

хвыт, хваст, хвост, хвнст. * хвраст, хварот. *

хлбр, хлбд (хлбз); хмель, хмыл, хмѣр.

хлѣв, хлѣб, хлѣк, хлѣк, хлѣб, хлѣк; хлп, хлпц

хлп (хлп), хлпц, хлп, хлп, хлпц; хлам,

хлем, хлам (хлпм); хлан; хлпд, хлпд, хлпд

хлпд;

ХИНА; ХЛАВТ, ХЛОСТ, ХОЛОСТ, ХЛЫСТ, ХЛЕСТ,
ХЛЮСТ; ХЛАСК, ХЛЮСК; ХЕЛЦ, ХЛАЧ, ХЛАХ,
ХЛОХ, ХЛЕХ.

ХРВ (ХАРВ, ХОРВ, ХРОВ), ХРЕВ; ХАРК; ХРАК, ХРОК,
ХРЕБ, ХРНБ; ХРН (ХАРН), ХРАН, ХРОН, ХРДН,
ХРЕП, ХРНП; ХРАМ, ХРОМ (ХРАМ), ХРДМ; ХРАН,
ХРЕН; ХРЕА, ХРНА, ХРЕА; ХРТ (ХОРТ), ХРС,
ХРАСТ, ХРОСТ, ХРДЕТ, ХРЕСТ; ХРДЦ, ХРМЦ,
ХРАЦ; ХРОХ, ХРК (ХЕРК, ХАРК), ХРОК, ХРДК, ХРЕК.
ХДЕТ.

Bisyllabae radices sunt aut eas supponunt
ХДОГ, ХОРДГ, ХАЛДНА, ХАЛДГА; ХОКОТ ad ХОК, ХО-
ХОЛ ad ХОХ supra ad secundam classem retulimus,
quo etiam spectare videntur ХОМДТ, Croatice ХАМ
helcium, et ХДХОР Croat. idem ac ХОХОЛ. ХОМАР
augur apud Joach. Stulli, quod e Breviario glago-
litico citat, mihi suspectum est, cum multa, quae
a quinquaginta; et pluribus annis in chartas tu-
multuarie conjecerat, senio confectus male lege-
rit et non correcta imprimi fecerit. Possit tamen
ХОМАР conferri cum croatico h a malia divinatio.
Habet Stulli sub littera h etiam vocem h u f a v k
male lectam et scriptam pro Russico хуравль,
quam nos p. 7 140 sub m posuimus. Habet et
h u e b e r, h r e b y r a, truncans, quod e lec-
tionibus Breviarii glagolitici trausisse videtur. Bi-
blia enim slayonica ab eo vel obiter inspecta fuisse,
mihi

mihī persuadere non possum. Atqui 1 Reg. cap. 5, v. 4., quem locum ille citat, in editionibus antiquis, Ostrogiensi et Mosquensi, recte legitur *χρε-
κετ*, (non *χρεκερ*), quod dorsum significat, in graeco *ρῆχης*, in Vulg. truncus. Correctores Mosquenses hoc loco substituere maluerunt *τρηη* truncus. Peregrina a *χ* inchoantia bene multa in Bibliis occurrunt. Pleraque origine graeca sunt; in evangeliiis: *χίτων*, *χλαμυδα*, in epistolis *χαρτία*, in apocalypsi *χρυσολίον*, *χρυσόσπας*, et chalcolibanum *μάδα χαλκολιβάνου*; in veteri testamento Prov. 30, 26. *χίρογυαλι*, Sirach 31, 23. nunc *χολερα*, olim *скоркь*, quod correctores probare noluerunt. Soph. 2, 14. nunc *хамелеони*, *χαμαιλέοντες*, olim *хамолви*. Alia sunt origine hebraica: Sirach 24, 18. *χαλβани*; Jerem. 37, 16. *χερετ*, quod in glossa correctae editionis per *узилище* explicatur; mensis Hebraeorum 2 Macc. 1, 9. *χασлев*, et Nehem. 1, 1. olim *хаселеф*, nunc *хаселев*, in glossa *ноემврій*. Unde scriptor poematis de Igore *χαρалау* chalybs, inde *χαρалаужный меч* chalybeus ensis, habeat, quis divinet? Placuit Illyriis et hiljada mille, Serbis *ижда* sine *χ*. At in Bibliis aliisque libris sacris *тышца*, olim *тышца*, constanter servatum fuit. In Vukii Lexico Serbico vocabula a *χ* inchoantia, quae Stulli aliique sub h collecta exhibent, sub diversis literis quaerenda sunt, cum ille ne in voce *χρίστος* qui lem *χ* retinere

voluerit. Igitur ходити sub о, хлѣк sub ль, хрт sub р collocata invenies. Mihi quidem aliorum Illyriorum scribendi ratio magis probatur, sed quisque abundet in sensu suo. Croatae quibusdam vocibus h praefigunt, quas alii omnes a litera р inchoant. Eorum her s, siligo, ad ржж, quod Bohemi et Poloni ржж (Genit. ржи), Russi рож., Illyrii ржж pronunciant; her gya (herdya), rubigo, ad рдд; her sem, her zati, hinnire ad ржати referenda sunt. Poloni subinde в medium post х excludere solent; pro хвойна dicunt чоина, pro хвраст chrøst, Boh. chrast, pro хворый chory. Polonorum chlop ad хлап, Russorum холост ad хласт, хворост ad хвраст reducenda esse, ex iis liquet, quae introductionis cap. II. §. I. p. 35. de vocalium mutatione monuimus.

хвой, хвоа Russ. acus seu folia pini, *Tangeln*, *Nadeln*, Boh. chwoy frondes pinae, pinus sylvestris, Pol., media radicali в elisa, choia, чоина, чоука, Carn. hoja, hojka, abies, *Weisstanne*; at hivojka (про hvojka) *Wolfsmilch*, esula, Boh. chwojka.

хвала laus, хвалити laudare; хваленіе, хвала laudatio; хвален, хвалный laudabilis. хвалюса laudor; хвалитсе грѣшный въ похотехъ дше своек Psalt. Ven. 9, 24. нпс хвалнмь естѣ грѣшный в похотехъ дши своеа, laudatur (ἐπαινείται) peccator in desideriis animae suae. In antiquo Apostolo хвалю Rom. 1, 8. про благодарю, et хвалѣ имам gratias habeo,

ago.

ago. Hoc sensu Croat. hvaliti, zahvaliti, Serb.

ЗАХВАЛИТИ, ЗАФАЛИТИ, ЗАВАЛИТИ.

ХВИЛА Pol., ХВИЛЕ Boh. mora, paululum temporis, germ. *Weile*.

ХВОРЫЙ Russ. aeger, languidus, Pol. excluso в chory, olim chwory. Russ. ХВОРОСТ m. vide sub ХВРАСТ.

ХВАСТАТИ gloriari, se ostentare.

ХВОСТ Russ. cauda, Boh. chwosstisstje scopae. Affine est Pol. chwast zizania. Huc refer Carn. hosta virgultum, *Gesträuch*.

ХВОЩ Russ. equisetum, ad ХВОСТ referri possit.

ХВРАСТ, coll. ХВРАСТІЕ, in Serb. libris et ХРАСТІЕ, fruticetum, virgultum. ПОД ХВРАСТІЕМ ДИВІИМ ЖИВАХЪ Job. 30, 7. ὑπὸ φρυγαναῶν αἰγυρία δεικνύονται; Vulg. hic differt a Graeco: esse sub sentibus delicias computabant. Pol. chrost, Russ. ХВОРОСТ. Boh. nunc, eliso в, chrastj, olim chwrast. Dicit enim Cosmas in chronico Bohemico, urbem Wysegrad olim ab arbustis traxisse nomen Hurasten, quod utique legendum est ХВРАСТЕН. Confer infra ХРАСТ.

ХВАРСТ onomatopoeicum, inde Pol. chwarszac, chwarszczeć, strepitum edere.

ХАБО, ХАБОР, Pol. vide infra sub ХАРК.

ХЕБА et ХЕБЗИНА Pol. sambucus ebulus, *Attich*, Croat. hebed. Dalm. habad, abad, Serb. апта, аптика, Carn. habat et hebat apud P: Marcum, hebet, hebd, hmet apud Gutschman, Boh. chebdj, n. collect., Slovaciae et chabzda. Moraviae chebz est sambucus nigra. Russ. БЪЗНИК, БЪЗНИКА ebulus, БОЗ et БЪЗИНА sambucus nigra.

ХМЕНТ peregrinum et duntaxat Carniolis notum. Est autem hment paludamentum, *Purpurnantel*, Boh. kment byssus, tenuissima tela, a germ. *Gewand*.

ХМЕЛЬ, ХМѢЛЬ Russ., МЕЛЬ Serb. humulus lupulus L. *Hopsen*. Pol. chmiel, Boh. chmel,

Croat. Carn. hmel, hmelina. Confer lat. humulus, Succ. humle.

ХМѢРА, ХМѢРА, Pol. densa et obscura nubes; inde Russ. ХМѢРИТЬ rugare frontem, Boh. possmaurziti, et possmaurno nubilum.

ХЛѢВЪ et ХЛѢВИНА, stabulum, bovine. Croat. Carn. hlev, Pol. chlew, Boh. chl w et chljw. Lusat. klew, mutato, ut solent ante consonantes, х in к. Gothis *hlaiw* est monumentum, *hlijans* tabernacula.

ХЛѢБА gloriatio, vide in Lexicis Pol. et Boh. Confer Pol. ch pra.

ХЛѢВЪ panis, Pol. Boh. chleb. Gothis *hlai b*, inde germ. *Laib*, libo. Croat. et Carn. hleb libo, forma panis rotunda, *Laib*. Conf. kruh sub littera к. In versione Ephreми ХЛЕБАРЬ pistor, Russ. ХЛѢБНИК. Hinc Gen. 40, 17. нunc ДѢЛО ХЛѢБЕННОЕ, ερσου σιτοποι , Vulg. cibos qui fiunt arte pistoria, olim vero ДѢЛО ПЕКАРЬСКО, a ПЕКАРЬ pistor. ХЛѢБНИЦА panifica: 1 Reg. 8, 13. в ХЛѢБНИЦЫ eis πεσσεσας; hoc loco in antiqua editione non legitur ПЕКАРЬКА, sed sequens circumscriptio: нны сѣтворит печи ХЛѢБЫ.

ХЛѢВИНА Job. 24, 16. est domus, domicilium, οικία, in antiqua editione; in correcta vero ХРАМИНА. Sir. 21, 9. ХЛѢБИИДЕГΩ, την οικίαν α τ , correctores mutarunt in ДОМ СВОЙ.

ХЛАБЪ, ХЛАБИ, in codd. Serbicis ХЛѢБИ, cataractae. ХЛАБИ НЕБЕСНЫЯ ШВЕРЗОШАСА Gen. 7, 11. cataractae coeli apertae sunt. БЕЗНА ВЕЗДНУ ПРИЗЫВАЕТЪ ВО ГЛАСѢ ХЛАВІЙ ТВОИХЪ Psal. 41, 8. abyssus abyssum invocat in voce cataractarum tuarum. Psalt. Ven. ХЛѢБИИ pro ХЛАВІЙ.

ХЛАБАТЬ Russ. vacillare. Conf. Pol. ch ba c agitare.

ХЛАП Bohemis, члор Pol., ХЛОП Russ. homo vilis conditionis, servus, mancipium, famulus, rusticus. ХЛАПЕЦ Croat. et Carn. servus, famulus, ХЛАПЧИЧ Carn. puer, Boh. ХЛАПЕЦ, ХЛАПЕЧЕК.

ХЛѢП

ХЛЪП Boh., хлп Slovac. pilus, inde chlupaty Pol. Boh. pilosus. Illyr. Croat. Carn. pilus est **ДЛАКА**.

ХЛЕПЪТИ, Croat. hlepeti, hlepim, appetere, avidè desiderare. Hlep libido apud Stulli. Boh. chlipa libido, chlipny lascivus, chlipnost lascivia, luxuria.

ХЛЕПТАТИ lambendo bibere (more canum), Pol. chleptać, Boh. sleptati, chlemtati.

ХЛАМ, **ХОЛМ**, collis. **ВСАКА ГОРА И ХОЛМ СМИРНУТ-СА** Luc. 3, 5. *πάν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται*, omnis mons et collis humiliabitur. **ГОРЫ И ВСИ ХОЛМИ** (Venet. Psalt. **ХЪЛМИ**) Ps. 148, 9. montes et omnes colles. Boh. olim chlum, chlumez, inde tot montium et locorum nomina in Bohemia; in Polonia vero chiełm. Carn. homez, excluso l, pro холмец.

ХЛАД frigus (modicum), refrigerium, umbra, *Kühle*, Pol. chłod, Russ. холод. **ХЛАДЕН** frigidus. Dan. 3, 50. *πνεῦμα δρόσιν* est **ДЪХ** **ХЛАДЕН** in antiqua editione, in nova **ДЪХ** **РОСЪ**, spiritus rosis. **ХЛАДИТИ** refrigerare, **ХЛАДЪЮ** frigescere.

ХЛАСТЫЙ innuptus, Russ. холост, inde **ХОЛОСТИТЬ** castrare.

ХЛАСТАТИ, **УХЛАСТАТИ** Jac. 3, 2. *χαλιναγωγῆσαι*, freno circumducere, freno moderari in Apostolo antiquo, нунс **УКЪЗДАТИ**.

ХЛАСТАТИ Boh. et Carn. ligurire, avidè potare, vorare. Croat. blaterare, inepte loqui, (an pro **ХЪСТАТИ**?) Vide et chlast, chlast, chlastać in Lexicis Polonicis.

ХЛАЧЕ Croat. Carn. caligae, *Hosen*.

ХРВАТ, Dalm. et Boh. харват, Croat. хорват, Carn. хрват, apud Micaliam Hrrivat et Hervat (i. e. хрват, херват), apud Vuk plane рват pro хрват, Croata, apud Constantinum Porphyrogenetam *χρῶβατος*. Qui a гора nomen hocce gentis deducunt, confundunt sonos affines quidem, sed tamen diversos. **ХРВАТ**, **ХАРВАТ**, supponit

nit

- nit radicem **хрѣс**, cujus significatum difficulter determines. Vide, quod sequitur, **хрѣв**.
- хрѣв** Croat. et Illyr. truncus arboris, stirps. Miscalia penes Hreb. habet etiam Hreb. Utrum **хрѣват** a **хрѣв** apte deducatur, quaeri possit.
- харба**, **харпа** et **хрпа**, Boh. cyanus, *Kornblume*. Pol. chabrek a chabr. Alias Boh. *modrak* a colore coeruleo. Confer graecum *χαρπικος*.
- храбр** fortis, strenuus. **храбрость** fortitudo, virtus, strenuitas. Pol. chrobry, chobry. Croat. Illyr. hrabren.
- хрѣбет**, **хрѣбетъ**, Gen. **хрѣбѣта**, dorsum. Rom. 11, 10. **хрѣбетъ ихъ вынѣ слагай**, dorsum (*υῶτον*) eorum semper incurva. Sic Psal. 68, 24., ubi **слагцы про слагай** legitur. Psalt. Ven. **хрѣбѣтъ ихъ ѡнѣдъ смѣры** (molius *смѣри* i. e. humilia). Croat. herbet, Carn. herbet, herbt, Serb. рѣат (pro **хрѣат**), Boh. hrzbet (olim et chrzbet), Pol. grzbiet, olim et chrzypt.
- хрѣк** Croat. Carn. collis, *Hügel*, refer ad **хрѣ**: **хрѣтъ**.
- храпати**, **храплю** stertere. Croat. Carn. hrqrem, aegre spirare, *röcheln*. **храпливъ** gausus.
- хрпа**, **харпа**, Boh. cyanus, vide **харба**.
- храм**, **храмина**, domus, *οικος*, *οικία*. 2) *ναός*, templum. 1 Pet. 4, 17. in antiquo Ms. **храма**, nunc **храмъ**. 1 Cor. 6, 19. *ναός* in Ms. redditur **цркъ**, nunc **храм**. Russis **хоромы** est aedes major lignea, **хоромина** cubile magnum. Pol. chromina casa rustica, tugurium. Carn. hram camera, aedes, *Kammer*, *Keller*, *Gewölb*, Boh. chram templum.
- хром**, **хромый**, claudus. Matth. 11, 5. **хромѣи ходятъ**, claudi (*χωλοι*) ambulant. **храмати**, **храмлю** claudicare, **храманіе** claudicatio. Serb. ром про хром. **хромоча** Russ. Pol. Boh. vitium claudicationis. At Croat. Carn. **хромостъ**. Iisdem **хромач** claudus homo.

хра-

хранити, сохранити, Praes. храню, Fut. сохранию, eustodire, servare. **хранитель** custos. Psal. 33, 21. **хранитъ** гдѣ вса крости их, custodit (*φυλάσσει*). Dominus omnia ossa eorum. **хранити** оуставы Act. 16, 4. servare instituta, *φυλάσσειν τὰ δόγματα*. **хранитиса**: **хранитеса** ѿ лихомства Luc. 12, 15. cavete ab avaritia, *φυλάσσεθε ἀπὸ τῆς πλονεξίας*. Psal. 38, 2. *φυλακή*, custodia, **хранило**, sed Psal. 140, 3. **хранити**. Apoc. 18, 2. *φυλακή* semel **хранитель**, altera vice **хранилище** redditum est. Psal. 78, 2. *ἐπωροφυλάκιον*, pomorum custodia, **овощное хранилище** Psal. 145, 12. **хранилища** их исполненна, *promptuaria* (*ταμεία*) eorum plena, Psal. Venet. **хранилище** их испльнь, a singulari **хранилица**, inde **книгохранилица** bibliotheca, alias et **книгохранительница**. **хранилица**. Matth. 23, 5. sunt *φυλακτήρια*. Dalm. Carn. **hraniti**, **hraniti**, servare, asservare, custodire, condere. 2) Croat. Illyr. **nutrire**. **Hrana** Croat. Illyr. victus, nutrimentum, **hranitel** nutritor. Serb. **рана**, **ранити**, **ранитель** pro **храна** etc. Pol. **chronić**, uti Boh. **хранити**, servare, **protégere**. Pol. **chronka** asylum, **refugium**.

хрен cochlearia armoracia L. *Meerrettig*, Illyr. Croat. Carn. **hren**, Serb. **рен** pro **хрен**, Pol. **chrzan**, Boh. **krzen** (olim **chrzen**), inde germ. **Kren**, in provinciis, in quibus Slavi habitabant.

хреда: hanc radicem supponit Boh. **chrzadnu** tabescere, et Serb. **хреда**. Est autem *hröd* apud Stulki asper. **хреда** **брада** in libro Minej videtur esse barba aspera, rigida. **Нуд** trahi possit et *hrid* scopulus apud Stulli.

хрт, **хорт**, vertagus, Croat. Carn. **hert**, Pol. **chart**, **charcica**, Boh. **chrt**, **chrtice**.

храст Illyr. Croat. Carn. **quercus**, Serb. **раст** neglecto **х**. Est autem **храст** proprie, doconte Mittebacher in itinere per Slavoniam, **quercus ro-**

bur

- nit radicem **хрѣв**, cujus significatum difficulter determines. Vide, quod sequitur, **хрѣв**.
- хрѣв** Croat. et Illyr. truncus arboris, stirps. Miscalia penes Hrev habet etiam Hreb. Utrum **хрѣват** a **хрѣв** apte deducatur, quaeri possit.
- харба**, **харпа** et **хрпа**, Boh. cyanus, *Kornblume*. Pol. chabrek a chabr. Alias Boh. *modrak* a colore coeruleo. Confer graecum *χαρπικος*.
- храбр** fortis, strenuus. **храбрость** fortitudo, virtus, strenuitas. Pol. chrobry, chobry. Croat. Illyr. hrabren.
- хрѣбет**, **хрѣбет**, Gen. **хрѣбѣта**, dorsum. Rom. 11, 10. **хрѣбет** их **вынѣ** **слацай**, dorsum (*υῶτον*) eorum semper incurva. Sic Psal. 68, 24, ubi **слацай** pro **слацай** legitur. Psalt. Ven. **хрѣбѣт** их **ѡнѣ** **сѣтѣры** (molius **сѣтѣри** i. e. humilia). Croat. herbet, Carn. herbet, herbt, Serb. **рѣбат** (pro **хрѣбат**), Boh. hrzbet (olim et chrzbet), Pol. grzbiet, olim et chrzypt.
- хрѣн** Croat. Carn. collis, *Hügel*, refer ad **хрѣ**: **хрѣбет**.
- храпати**, **храплю** stertere. Croat. Carn. hrqrem, aegre spirare, *röcheln*. **храплив** gausus.
- хрпа**, **харпа**, Boh. cyanus, vide **харба**.
- храм**, **храмина**, domus, *οικος*, *οικία*. 2) *ναός*, templum. 1 Pet. 4, 17. in antiquo Ms. **храма**, nunc **домѣ**. 1 Cor. 6, 19. *ναός* in Ms. redditur **цѣкы**, nunc **храм**. Russis **хоромы** est aedes major lignea, **хоромина** cubile magnum. Pol. chromina casa rustica, tugurium. Carn. hram camera, aedes, *Kammer*, *Keller*, *Gewölb*, Boh. chram templum.
- хром**, **хромый**, claudus. Matth. 11, 5. **хромий** **ходат**, claudi (*χωλοι*) ambulant. **храмати**, **храмлю** claudicare, **храманіе** claudicatio. Serb. ром pro **хром**. **хромота** Russ. Pol. Boh. vitium claudicationis. At Croat. Carn. **хромот**. **лидем** **хромач** claudus homo.

хра-

хранити, сохранити, Praes. храню, Fut. сохранию, custodire, servare. **хранитель** custos. Psal. 33, 21. **хранитъ гдѣ вса крѣсти ихъ**, custodit (*φυλάσσει*), Dominus omnia ossa eorum. **хранити оуставы** Act. 16, 4. servare instituta, *φυλάσσειν τὰ δόγματα*. **хранитиса**: **хранитеса** ѿ лихомитва Luc. 12, 15. cavete ab avaritia, *φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας*. Psal. 38, 2. *φυλακή*, custodia, **хранило**, sed Psal. 140, 3. **храненіе**. Apoc. 18, 2. *φυλακή* semel **хранитель**, altera vice **хранилище** redditum est. Psal. 78, 2. *ἐπωροφυλάκιον*, pomorum custodia, **овощное хранилище**. Psal. 145, 12. **хранилица** их исполненна, promptuaria (*ταμιεῖα*) eorum plena, Psal. Venet. **хранянище** их испльнь, a singulari **храняница**, inde **книгохраняница** bibliotheca, alias et **книгохранительница**. **храняница**. Matth. 23, 5. sunt *φυλακτήρια*. Dalm. Carn. **hraniti**, hraniti, servare, asservare, custodire, condere. 2) Croat. Illyr. **nutrice**. Hrana Croat. Illyr. victus, nutrimentum, hranitel nutritor. Serb. **рана**, ранити, ранитель pro храна etc. Pol. **chronić**, uti Boh. **хранити**, servare, protegere. Pol. **chronka** asylum, refugium.

хрѣн cochlearia armoracia L. *Moorrettig*, Illyr. Croat. Carn. **hren**, Serb. **рѣн** pro **хрѣн**, Pol. **chrzan**, Boh. **krzen** (olim **chrzen**), inde germ. *Kren*, in provinciis, in quibus Slavi habitabant.

хрѣд: hanc radicem supponit Boh. **chrzadnu** tabescere, et Serb. **хрѣд**. Est autem *hrəd* apud Stulli asper. **хрѣда** **крѣда** in libro Minej videtur esse barba aspera, rigida. **Нус** trahi possit et *Arīd* scopulus apud Stulli.

хрѣт, **хорѣт**, vertagus, Croat. Carn. **hert**, Pol. **chart**, **charcica**, Boh. **chrt**, **chrtice**.

храѣт Illyr. Croat. Carn. **quercus**, Serb. **раѣт** neglecto **х**. Est autem **храѣт** proprie, docente Mitterbacher in itinere per Slavoniam, **quercus ro-**

bur

bür mas, лѣжнак vero robur femina, цер ссг-
ris; quartae speciei nomen slavicum est кит-
нак. Vellem doceri, quae species quercus sit
гѣм apud Vukium. Chrost Pol., хростіе Serb.
refer ad хвѣст, хвѣстіе.

хрѣстѣть Russ. fragorem edere; хрѣстати Croat.
Carn. frangere, conterere dentibus (nuces), *gräm-
meln*, Boh. chraustati, chraupati. Croat. hrusz-
tavec, hrusztavicza, cartilago, Carn. hrustanz,
Boh. хрѣстачка, Russ. хрѣст м. At Boh.
chraust, chrüst, vide sub хрѣст.

хрѣстель, Pol. chrosciel, chrusciel, rallus, *Wies-
senshnarrer*, *Wachtelkönig*, crex, ортыгометра,
Boh. chrzastel, chrzastal, Croat. haris, Carn.
harezh, kofez.

хрѣст, хрѣстити, in antiquissimis libris, pro ho-
dieвно крѣст, крѣстити, baptismus, baptizare.
Vide supra p. 35. Poloni servant х pro к in
chrzest, et vocibus a chrzest derivatis, quamvis
et krzest dicant.

хрѣст, Pol. chrzęst, Boh. chrzest, strepitus; chrzę-
stać, chrzestati, strepero, inde Boh. chrzestac-
ka crepitaculum.

хрѣшка Croat. Carn. pürum, vide sub г: гѣшка.

хрѣст Russ. tenebrio molitor, *Mehlkäfer*. Pol.
chrzaszcz, Boh. chraust, chrust, scarabaeus. 3
Reg. 8, 37. гѣсеницы и хрѣстеbe legit anti-
qua editio pro βρῆχος, ἐρουσίβη, correcta vero
pro хрѣстеbe substituit ржа, melius utique. Hab.
2, 11. хрѣст in correcta pro κάρθαρος legitur; in-
terpres vero antiquus, cum στῆρ legat, aut
κάρθαρος legisse, aut Vulgatam inspexisse vide-
tur. στῆρ frustra in Lexicis russicis quaeras.

хрѣх, харх, хрѣх, хрѣк, харк, хрѣк mera onomato-
poetica, inde Pol. chrachać, charchać et charkać
screare, Boh. et Ill. хрѣкати (Serb. рѣкати). Croat.
Carn. herkati stertere, rhonchos trahere, Boh.
хрѣхтати grunnire, Russ. хрѣкати.

хѣста

Хѣста Pol. linteum, dim хѣстка, хѣстечка. Confer Russ. холст, холстина tela. Pol. chustać oscillo jactare, *schaubeln*, chustaćsie, oscillare; Carn. huzkamse, et гѣнцамсе, a germ. *hutschen*. хыстати Boh. parare, accingere, хыстатисе accingi, se parare, germ. *sich anschicken*.

A litera к:

квѣп, квѣл (квѣл), квѣр, квѣк (квѣч), квѣт,
квѣс (квѣш), квѣк (квѣч), квѣок (квѣч), квѣк,
квѣк (квѣч); кокз; копр; кмен, кмѣт.

кнот, кнѣт, кнѣст; книг, кнѣг (кнѣзъ), кнѣк.

клеѣ, клеѣ; клоѣ, клеѣ (клеѣ), клеѣп, клеѣп, клеѣп,
клеѣп, клеѣп, клеѣп; клеѣм, клеѣм; клеѣн, клеѣн,
клеѣн, клеѣн, клеѣн, клеѣд, клеѣд, клеѣд (клеѣд);
клеѣт, клеѣт, клеѣть; клз (клеѣз, клеѣз), клеѣс,
клеѣс, клеѣс, клеѣс, клеѣс, клеѣст, клеѣст,
клеѣск, клеѣск; клеѣш, клеѣш; клеѣц, клеѣц, клеѣц,
клеѣч, клеѣч (клеѣч), клеѣч, клеѣч, клеѣч; клеѣг,
клеѣх, клеѣх, клеѣх, клеѣк, клеѣк, клеѣк, клеѣк
(клеѣк), клеѣк (клеѣч), клеѣт, клеѣк (клеѣч),
клеѣк.

кряѣ, кряѣ, кряѣ, кряѣ (кряѣ), кряѣ, кряѣ, кряѣ,
кряѣ, кряѣ, кряѣ, кряѣ, кряѣ, кряѣ, кряѣ; кряѣм,
кряѣм, кряѣм (кряѣм), кряѣм; кряѣн, кряѣн, кряѣн,
кряѣн; кряѣль? кряѣл, кряѣль, кряѣл, кряѣл; кряѣд,
кряѣд, кряѣд; кряѣт, кряѣт, кряѣт, кряѣт (кряѣт), кряѣт;
кряѣз (кряѣз), кряѣж, кряѣж, кряѣж; кряѣс, кряѣс,

кряѣс,

крыс, крс, крес (крѣс), краст, крест (крѣш);
 крош, крѣш, карш, криш; кри, крч (корч),
 креч; краг, крѣг, крег, крг (крж), крох, крѣх
 (крѣш), крх (крш), крак, крок (кروح), кри
 (корк), керк, крек, крик (крич), крак, крѣк.
 кѣдр? кѣыр? кѣзнь? кость, кѣст, кисть, кош,
 кѣш; кшик.

Huc spectant radices duarum syllabarum non
 paucae, atque inter has quaedam peregrinae:
 ковер, кабан, кобель, кобыла, комонь, комар, кѣ-
 мир, коноб, коноп, колебати, колиба, корабль.
 Adde voces, quae pluribus, quam tribus conso-
 nis constant: ковчег, клевет, корчаг, quas in se-
 rie reliquarum explanabimus. Polonicae formae
 kloda, krowa, uti et Russicae колода, корова ad
 slavicas клода, крава reducendae sunt. кров, кров-
 ла vero, utpote derivata, refer ad крыю; колѣно
 ad кол, косвенный ad косый, косма ad кос, кокош
 ad кок secundae classis. котел peregrinum, licet
 ad кот retulerimus, locum in hac classe sibi po-
 stulat. Vocabula graeca bene multa a Slavīs recep-
 ta, aut ab interpretibus retenta sunt. Talia sunt:
 кѣшт arca, кумин cuminum, кумвал, канпарис, ку-
 парис, краніево мѣсто calvariae locus, крин liliūm,
 кратир roculum, кераст, кедр, кѣдр, кесарь (in Ser-
 bicis codd. кксарь) et alia, quae in Petri Alexjejewii

Lexico ecclesiastico (церковный словарь) collecta et explicata habentur.

Sunt tamen in eo quaedam, quae probare haud possum. Talia sunt, de litera к nunc loquimur, кестрѣв, ubi monet esse nomen piscis, quin doceat cujus speciei. киворый graecum esse censet et per ковчежѣц i. e. arculam explicat. Dici hic debuisset, vocem latinam ciborium ad Graecos transisse, qui *ci* latinum per кi exprimunt, et ideo a Slavo киворый scribi. Rectius sub vocibus кингон et кодрант monuit, priorem a latino census, alteram a quadrans deductam.

Eodem modo vocem кѣстродіа e latina lingua explicavit. At кнафѣй Isai. 36, 2. hebraeam vocem esse falso credidit, cum κνυφεις Graecis sit fullo. In Mosquensi prima legebatur hoc loco на пѣти села гнафѣова, in via agri fullonis, correctius нунс кнафѣова, addita inferius glossa бѣтаманича i. e. fullonis.

Vocem копорѣла ab eo per челоук, graec. κερκίς, lat. radius, explicatam, alii melius, ut mihi videtur, intellexerunt, qui ei significatum palae tribuunt. Est enim копати fodere, et рѣла certe hic nihil aliud quam ршлеу. Bohemis olim ршл idem erat, quod nunc реуѣ, руѣ (ршч), Polonis rydel, a ршю, instrumentum quo terram effodiunt, germ. *Spaten*, *Grabscheit*. Antiquas Bibliorum editiones

si diligentius inspexisset Auctor Lexici vocum minus cognitarum et peregrinarum, profecto plura vocabula tam antiqua slavica, quam graeca ab interprete non translata nunc explicata legeremus.

Agg. 2, 17. pro *εἰς κνύελην κριθῆς* antiqua editio habet *в кнѹца* omissio *πυμένης*, correctae vero *в мѣхъ* *πυμένης*. Frustra vocem *кнѹца* seu *кнѹца* in Lexico ecclesiastico quaesivi. Frustra *κνυοστατμῆς* veteris editionis Agg. 1, 4. in eo quaeras, cum correctores aliter hunc versum transtulerint. Habent enim *жити в домѣхъ* *вашихъ истесанныхъ*, pro *здатти* *домы* *ваша* *κνυοστατμῆς*, quod et a graeco *οἰκεῖν ἐν οἰκῆς ὑμῶν κοίλοσάφαις*, et a latino Vulgatae textu: ut habitetis in domibus laqueatis, multum differt.

Etiam *κλαψῶν*, quod Eccle. 12, 5. legebatur, in eo frustra quaeras. *κροκος*, quod e Gregorio Nazianzeno citat Auctor, idem esse dixit, quod *κροки*, quam vobem correctores Levit. 13, 48. 49. pro *κλοки* antiqui interpretis usurpare maluerunt. Ignorasse itaque videtur, *κροκος* olim Cant. 4, 14. lectum fuisse pro hodierno vulgari *шафран*. Ignoravit quoque vocem *κονφεκτῆς* lectam fuisse 2 Paral. 9, 24. pro *ἰδνματα*, cum hodie *сладости* ibidem legatur.

Habet quidem vocem *камара*, quam per *стенъ*, *скинїа*, *шатер*, i. e. tabernaculum, tentorium, explicat, citatque Isai. 40, 22. et 3 Reg. 7, 4. 5. Ad-

dit

dit deinde, citando librum ροζυσκ, significare etiam cubile (покой, горница). Verum non respondet citatis in locis кама̀ра uni eidemque voci graecae. Nam in Isaia legitur καμάρα, in libro Regum vero χῶρα, ubi vetus editio ко̀ма̀ра pro кама̀ра exhibet. Polonis, Bohemis, Croatis et Serbis etiam hodie ко̀мо̀ра est camera, germ. *Kammer*. Sumitur autem кама̀ра et pro fornice, testudine, uti latinum camera. Hoc certe sensu occurrit 3 Esdr. 16, 60., ubi verba textus latini, qui extendit coelum quasi cameram, transtulit Slavus иже простре нѣо пкω кама̀рѣ. Siglam ка̀мо̀ра (^), qua vocales signari solent, recte quidem Alex. explicat, quin tamen moneat, nomen hoc ei a кама̀ра tribui, quod fornicis formam referat. Vides jam graecum καμάρα et latinum camera a Slavis et кама̀ра, et ко̀ма̀ра, et ко̀мо̀ра et ка̀мо̀ра pronunciarı.

Habet ille quidem vocem κὸρὸνα et derivata κὸρὸνοβάνιѣ, ко̀ро̀новать, quin locum antiqui libri citet. Potuisset et κρὸνα, quod in antiqua editione Zach. 6, 11. 14. pro σέφανος legitur, adducere. Est autem κρὸνα nunc ab omnibus Illyriis recepta vox, a qua illi вѣмѣц (sertum) distinguunt. In aliis libris Bibliorum σέφανος semper verti solet вѣмѣц, quam vocem correctores etiam citato loco recte restituerunt. In Ostrogıensi editione etiam Zach. 3, 5. bis κρὸνα legitur, in Mosquensi tamen prima,

μα, quae textum Ostrogiensis alias immutatum exhibet, hoc loco κορωνα impressum fuit, quamvis Russi et Poloni κορονα scribant. Respondet autem κορωνα seu κορωνα hoc versu voci μιτρα. Legebat nimirum antiquus interpres μιτραν και κιδαριν, κορωνη и κловѣк. Correctores meliorum codicum lectionem κιδαριν (sine μιτραν και) secuti locum hunc emendandum censuere, rescindendo κορωνη и et pro κловѣк substituendo κιδαρ. Idem factum est Sirach 45, 14., ubi pro βερχη κловѣка nunc βερχη κιδαρα legitur. Ezech. 21, 26. legebatur olim соими κловѣк pro ἀφείλε την κιδαριν; correctae vero editio сними κιδαρ substituit. Sed Ezech. 44, 18. servatum fuit in textu, quod antea legebatur, nimirum κловѣки; in margine vero appositum κιδары.

Sic et Exod. 28, 39. κловѣк, cap. 29, 6. κловѣк (at hic pro μιτρα), v. 40. κловѣки (antiqua editio in duali κловѣка), Levit. 8. 13. κловѣки, cap. 16, 4. κловѣк in correctae editione retentum fuit, margo tamen graecam vocem κιδαρῖτ exhibet. Exod. 28, 4. plane наглавиѣ (tegmen capitis), vocem ab interprete formatam, correctores servare maluerunt, ita tamen, ut in margine monerent, in graeco legi κιδαρ (sic pro κιδαρῖτ). Vox κορινка (uva corinthia) quod in lexico laudato non reperiatur, facile excusari potest, cum sit saltem in Russia vulgo notissima. Legitur nunc in correctae editione Oseae 3,

1. ЛЮБАТ ВАРЕНІА СЪ КОРІНКАМИ, ΦΙΛῆσι πέμματα μετὰ σαφίδος, olim ЛЮБАТ СКОВАДНИКИ СЪ СЪХВАМИ. Sunt autem СЪХВЫ hoc loco uvae passae, quae uti et СКОВАДНИКИ sub с in lexico ecclesiastico desiderantur. КАЛОВОТИС antiquae editionis Levit. 11, 30. etiam frustra quaesiveris sub κ, cum in correcta scribatur χαλωβωτισ, quod sub χ loco suo explanatum invenies. Variant enim et codices graeci in nomine hoc exarandò.

Non reticendum, Slovacos post κ vitiose inserere literam в, si vocalis o sequatur, in quibusdam vocibus, quae alias ad secundam classem spectant. Dicunt namque, monente Georgio Palkowicz, qui in Lexico Bohemico vulgaria Slovaca diligenter notavit, квол про кол, квонь про конь, квонр про копр, квора про кора, квостка про костка.

квѣп Pol. Mor. pluma, *Flaumfeder*. Russis квѣп et вѣп est rubrica.

квѣпнѣ Boh., kwapić Pol. nimium festinare; квѣп Boh. festinanter.

квѣлнѣтн, vide supra цвѣлнѣтн.

квар Illyr. Croat. damnum, jactura; кваритн destructura, corrumpere.

ковѣр, ковѣра, Russ. tapes, tapetium. Croat. kober, Boh. koberec, Pol. kobierzec. Vox haec, etsi peregrina, legitur Prov. 7, 16. etiam in antiqua editione: коврами же сѣгѣкыми постлах, ἀμφιτάκοις δὲ ἑσρωκα, tapetibus duplicibus stravi. Suspicio tamen a Russo versum hunc emendatum fuisse, cum Instrumentalis коврами sit recentior inlexio про ковры. Qui libros Regum ves-

vertit, *δέκα κοίτας ἀμφιτάκως* 2 Reg. 17, 28.

hisce exposuit: **ДЕСАТЬ ПОСТЕЛЬ ОУСТРОЕННЫХ**, quod nec correctores mutandum censuerunt.

КВРКА Serb. murmur; **КВРКАТИ** murmurare (sicut felis), glaucitare.

КВѢТ flos, vide supra **ЦВѢТ**.

КВАС fermentum; **КВАСИТИ** fermentare: **МАЛ КВАС ВСЕ СМѢШЕНІЕ КВАСИТ** Gal. 5, 9., 'modicum fermentum (*ζύμη*) totam massam (*τὸ φύραμα*) corrumpit (*ζυμοῖ*). Russis **КВАС** est potus acidus, e farina et humulo paratus, inde **КВАСОПИТІЕ**. **КВАСНИК** 1 Tim. 3, 5. *κάρσινος*, vinolentus, in antiquo Apostolo, pro **пѣнница**. Sic etiam Tit. 1, 7.

КОВЧЕГ arca, *κιβωτὸς*, Matth. 24, 38. et ubique in novo Testamento, excepto cap. 11, 19. Apocalypsis, ubi **κίβωτο** legitur. Sic et Psalm. 131, 8. et aliis in locis, quamvis et **КОВЧЕГ** Gen. cap. 6. et 7. saepius legatur. **КОВЧЕЖЕУ** loculi, marsupium, *γλωσσόκομον*, Joh. 13, 29. Apud Serbos Hercegovinac **КОВЧЕГ** et **КОВЧЕЖИ** adhuc in usu esse Vukii Lexicon docet.

КВАКА Illyr. Cro. Slovac. uncus.

КВАКАТИ Cro. Boh. cornicari, crocitare, Dalm. **ГР-КАТИ** idem. Russis **КВАКАТЬ**, Pol. **kwakać** tetrinire (sicut anates) Boh. **knakati**.

КВОКАТИ Boh. Pol. glocire, glocitare, Serb. **КВОЦАТИ**, **КВОЧЕМ**; **КВОЧКА** Serb. Croat. Pol. Slovac. gallina glociens, *Gluckhenne*, Pol. etiam **КВОКА**, Boh. **КВОЧНА**, Carn **КЛОКВА** а **КЛОКАТИ** et **КОКЛА**, Slovacis etiam **КЛОКА**.

КОБЗА Russ. Pol. Boh. pandura. Polykarpow addit: **ОРГАН ТРОЕСТРУННЫЙ**, i. e. instrumentum tribus chordis constans.

КОБЫЛА equa. Confer caballus. **КОБЫЛИЦА** dim. 2) locusta, Boh. Pol. **kobylka**. Olim 2 Paral. 7. 13. **ПОВЕЛЮ КОБЫЛИЦАМ**, *τῇ ἀκρίδι*, nunc **ПРОС-ГВМ**, quod jam Mosquensis prima in margine

ha-

habet. 2 Paral. 6, 28. olim гѣсеницы и ко-
былицы и прѣзи pro ἰκτερος, ἀκρίς καὶ βρῦχος;
melius utique correcta ἰκτερ, прѣзи и гѣсе-
ницы.

копр anethum, *Dill*, Matth. 23, 23. Boh. kopr.
Pol. kopr, et koper, Cro. koper, Carn. koper,
koperz, Illyr. kopar, Russ. vulgo кроп.

коприва Serb. Cro. Carn. infer. urtica, lamium.
Boh. koprzywa, Russ. et Carn. super. кропива,
Vinidis Carinthiae kropлива, Pol. pokrzywa. Job.
31, 40. кропива, κνίδι.

комон seu комонь, olim Russ. et Boh. idem ac
конь equus, inde Pol. komonnik eques; Boh.
komonstwo comitatus (equitum).

комар culex. Matth. 23, 24. щцѣждающіи ко-
мары in plurali, qui excolatis culicem (τὸν κό-
υατα). Serb. комарац et комарица dim. et ко-
мар, quod omnes dialecti immutatum servarunt;
Poloni tamen et komor dicunt.

кѣмір idolum. Errant, qui vocem hanc, quae mi-
hi vetus Bulgarica videtur, hebraicam esse di-
xere. In novo Testamento, Psalmis, libro Sa-
pientiae et Ecclesiastico non legitur кѣмір, sed
graecum ἰδωλ. In prophetis vero vix non sem-
per кѣмір locum habet. In Isaia non nisi cap.
1, 20. ω ἰδωλѣх, aliis in locis (sexies) кѣмір
legitur. Olim et cap. 48, 5. ubi nunc correc-
tores ἰδωли substituerunt, et cap. 27, 9. post
требник (τῶν βωμῶν) superflue additum кѣ-
мірк deleverunt. In Jeremia antiquus textus,
pluribus in locis corruptus, jam ante editionem
Ostrogensem e Vulgata interpolatus fuerat, quem
correctores e graeco emendarunt. Hinc cap. 9,
14. pro по баалимѣ (post Baalim) nunc всѣлѣд
ἰδωлѣв, cap. 16, 18. pro ἰδωлы nunc мер-
зостей (τῶν βδελυγμάτων) et v. 19. pro сѣетно
(vanitatem) nunc ἰδωлыв legitur. In Ezechiele
cap. 20, 24. pro по кѣмірѣх (ὀπίσω τῶν ἐνθυ-

P

pro

μημάτων) nunc ἐσθῆδ κδμίρων, cap. 44, 12. pro adjectivo κδμίρском (in editione Mosquensi prima κδμίρским) nunc κδμίρων substitutum et alibi omnibus in locis vox κδμίρ frequentius occurrens servata fuit. Idem in Daniele et prophetis minoribus observatur. Vide Dan. 14, 3. 5. Oseae 4, 17. cap. 8, 4. et 14, 19. Mich. 1, 7. At Oseae 13, 2. in antiqua editione omissa κατ' εἰκόνα εἰδώλων restituerunt correctores по образѣ іδωлов. Eadem voce uti maluerunt pro antiqua circumscriptione νεφρίων τῶν τέλει, i. e. diabolicorum corporum. Simili phrasi in antiquo Apostolo vox graeca κατείδωλον Act. 17, 16. expressa fuit: νεφρίων τῶν τέλει νεπанин град pro eo, quod hodie legitur: ідова полн сѣм град. Interpres biblicorum librorum tertius aut quartus, is nimirum, qui Pentateuchum, libros Regum vertit, utraque voce, κδμίρ et ідова utitur. Legitur enim ідова Gen. 31, 19. Levit. 19, 4. cap. 20, 5. Deut. 32, 21. At κδμίρ Exod. 20, 4. Levit. 26, 30. Num. 25, 2. Deut. 29, 17. Adde Deut. 5, 8. ubi correcta antiquo βαλνῖα (γλυπτὸν Cod. Alexand.) κδμίρα (εἰδώλον ed. Rom.) substituit. Iterum ідова, 1 Reg. 31, 9. 3 Reg. 11, 2. 5. 7. 8. 4 Reg. 17, 12. 33. At κδμίρ 3 Reg. 11, 33. et 4 Reg. 17, 10. cap. 21, 11. 21. cap. 23, 24. In libris Paralipomenon ubique ідова, excepto 2 Paral. 24, 18., ubi pro εἰδώλοις испѣканным in antiqua et correcta editione habetur. 1 Macch. 1, 47. βωμὸς καὶ τεμένυ καὶ εἰδώλεια antiquus interpres reddidit олтари и капища и ідовлы, quod correctores emendarunt substituendo тревнища pro олтари, et κδμίрницы pro ідовам. Ezech. 6, 4. et 6. κδμίрницы sunt τὰ τεμένυ. Alexjew in lexico eccles. κδмирище e Gregorio Nazianzeno, κδмирство ex Ephremo Syro, et compositas voces κδмиродѣлатель, κδмиржество, κδми-

РОСЛАВЖИТЕЛЬ, КЪМИРОСЛАВЖИТЕЛЬНЫЙ ex aliis libris adducit et explicat. Apud Polykarpow КЪМИРОПОКЛОНЕНІЕ, КЪМИРОПОКЛОННИК, КЪМИРОСЛАЖЕНІЕ, КЪМИРОТВОРЕНІЕ habentur, qui lectores ad ІДАШЛОПОКЛОНЕНІЕ etc. remittit.

КМЕН stirps, stipes, *Stamm*, duntaxat Bohemis nota vox. КМЕНТ Boh. Pol. byssus, peregrinum est.

КМЕТ Boh. senecio, senior; КМЕТОВЕ olim apud Bohemos senatores in consilio regio. Apud Serbos rusticus senior consilio knezi assidens. Croat. Carn. kmet, Pol. kmieć est rusticus. Confer Boh. kmecj dwūr, praedium rusticum (non emphyteuticum, ut male Tomsa et qui eum secuti sunt), kmetična mulier rusticum praedium possidens etc.

КМОХ, КМОТР, КМОШЕК, Pol. kmoś, compater; КМОХА, КМОТРА, commater, peregrina sunt; in Lexicis Bohem. et Polon. quaerenda.

КОНОБ lebes, olla; Psalm. 59, 10. et 107, 10. КОНОБИ plur. Zach. 14, 20. Dalm. konoba cellarium. In graeco sumi pro velo (за завѣсу) monet Alexejew citans Judith 10, 21. Atqui по завѣсѣю respondet graeco εν τῷ κωνωκείῳ, quod utique confundi non debuerat cum КОНОБ incertae originis.

КОНОП, КОНОПЕЦ, Croat. funis cannabinus, Serb. конопач; Pol. конопь f. et plur. конопѣ Pol. Boh. cannabis, *Hanf*. Serb. конопалье, Russ. конопля, et singul. конопля Russ. Croat. Carn. КНОТ Russ. apud Polykarpow, Boh. Pol. ellychnium, *Docht*.

КНУТ Russ. flagellum. Pol. knut et knucze.

КНАЗЬ *ἄρχων* princeps, inde КНАЖ adject. ДОМ КНАЖ domus principis. Serb. КНЕЗ princeps, comes, praefectus pagi, magister vici, *Dorfschulze*. Croat. olim, et Carn. nunc comes. Lusatis dominus, Boh. knjcz olim princeps, nunc sacerdos,

Pol. książę, princeps, książdz sacerdos. Vide et КНАГЫНА.

КНИГА, olim Книгы in plur. usisatus; liber. Si-
nensibus libri sacri dicuntur *king*. In Apostolo
antiquo Книгы 1) pro писаніе, scriptura, γρα-
φή, sumuntur. 2) pro посланіе, literis seu epi-
stola, 2 Petr. 3, 1. atque alibi. Serbis et hodie кни-
га est epistola. книжица dim. βιβλαρίδιον,
Apos. 10, 9. книжник scriba, γραμματεὺς;
Math. 8, 19. книгоуча Job. 37, 20. idem, in
antiqua editione Книгчїа. КнигохраниТЕЛЬница
bibliotheca, Esther 2, 23. et 1 Esdr. 6, 1. At
2 Macch. 2, 13. Книгоположница, in Lexico
trilingui etiam Книговлагалище, Книгохрани-
лище.

КНАСТ Croat. mutilus, truncus; ОКНАСТЕН му-
тилатус, truncatus.

КНАГЫНА princeps (femina), principis uxor. Serb.
КНЕГИНА uxor knezi, Croat. knegina domina,
olim comitissa, Boh. knjenje, knjnj (pro knje-
hynje), Pol. kniehyńia kniechynia, nunc Boh.
et Pol. knieźna, Fürstinn. Russ. КНАЖНА est
principis filia. Affinitas vocum КНАГЫНА et germ.
Königin, cum utraque radicalibus К-Н-Г con-
stet, clare patet. Eiusdem originis sunt et
КНАЗЬ, licet Г in зь mutatum sit, et germ.
König. Confer, si lubet, gothicum Kindins ήγύ-
μενος, praeses.

КЛЕВЕТА, КЛѢВЕТА, καταλαλία, detractio, obtrec-
tatio, 2 Cor. 12, 20. συκοφαντία, calumnia Psalm.
118, 134. КЛЕВЕТАТИ, КЛЕВЕЦЬ, detrahere, de-
tractare, loqui adversus aliquem, КЛЕВЕТНИК de-
tractor, calumniator, Psal. 71, 4. КЛЕВЕТИВЫЙ:
НЕ КЛЕВЕТИВЫМ Tit. 2, 3. non criminatrices (ca-
lumniatrices).

КЛЕВРЕТ, КЛЕВРѢТ, σύνδουλος, conservus, Matth.
18, 28. 29. 31. КЛЕВРѢТ legitur in antiquo
Аро-

Apostolo Coloss. 1, 7. et 4, 7. atque alibi, cui nunc **срѣкотник** substitutum est.

КОЛЕБАТИ, КОЛЕБАЮ, movere, agitare: НЕМОЖЕ ПОКОЛЕБАТИ ЕА Luc. 6, 48, non potuit eam movere (*σαλεύσαι*). **ТРОУТЪЛН БЪТРОМ КОЛЕБЛЕМЪ** Luc. 7, 24, arundinemne vento moveri? quae vento agitetur (*σαλεύόμενον*). **ПѢКЪ ПОКОЛЕБАТИСА ОСНОВАНІЮ ТЕМНИЧНОМЪ** Act. 16, 26, ita ut moverentur (concuterentur *σαλευθήναι*) fundamenta carceris. Pol. kolebać, Boh. Croat. kolibati versare cunas. Pol. kolebka, Boh. Croat. kolibka, **ДѢМ. КОЛЪБКА, Serb. КОЛЕБКА, КОЛИЕБКА, cunae, cunabula.**

КОЛНКА Russ. Serb. Croat. Slovac. casa, tugurium. Confer *καλύβη*.

КОБАСА Boh. Carn. farcimen, botulus, *Bratwurst*, Illyr. Croat. **КОБАСИЦА, Russ. КАЛБАСА, Pol. kiełbasa.**

КОБЪК Boh. Carn. Croat. pileus, Serb. mitra, Russ. Pol. capitium monachorum, *Mönchskappe*. In Bibliis frequenter pro *κδοaris* sumi, supra monimus. Confer Russ. Pol. **КОЛПАК, Illyr. Croat. КАЛПАК, mitrae acuminatae genus, pileus illyricus; longior ex panno; Ung. kalpak, kalap.** Frustra voces peregrinas a radice slavica **КОПНТИ, quasi КОПЪХ, uti G. Palk. visum fuit, deducas.**

КАЪБ Russ. glomus, *Knaul*, **КАЪБОК** dim. Pol. **кѣбек, Boh. Croat. Illyr. КАЪБКО, Slovac. КЛБКО.** Iisdem **КАБ, Boh. klaub** est articulus, *Gelenk*.

КАПНТИ Serbis, klapati Croat. gradi declinando caput. Huc spectat Croat. **кларовух, Pol. klapouchy, Boh. klapouchy** flaccus, Serb. **КАЕМНО** idem, **КАЕМПЕ** auris pendens. Boh. **клопоти, klopeytati, Boh. klopota, Pol. kłopot, vide in Lexicis.**

КОП Russ. cimex, *Wanze*. Croatis klop est redivius, ricinus. At Carn. klop refer ad Croat.

klup

klup, scamnum, sedile, Serb. *кашпа*, dim. *кашница*, Croat. *кашница* scabellum.

КАПАТИ, КАПАЮ, pulsare, tundere, КАПАЛО Serb. *капало* Russ. Slav. tabula lignea, quae pulsatur. Serb. *капет* crepitaculorum sonus. Croat. Slovac. *капати*, inde Croat. *клопетец* crepitaculum.

КАПЕТО Boh. *chela*, forficula cancri, *Krebschoore*. Russ. *кашина*. Confer. *каши*.

КАПИ, КАПИК, КАПИЦ, Russ. Slav. *fustis*, *Кле-бел*. Boh. *кларес*, *кларет*.

КАПИШ ПОМЕН arboris. Eccles. 12, 5. antiqua editio pro *ἀνθήσι τὸ ἀμύγδαλον* legit *проувѣтѣт капиш*. Vocem *капиш* explicare volentes editores, in margine Mosquensis primae apposuerunt *амигдал*, at in correcta *АМУГДАЛ* pro *капиш* in textum receptum fuit.

КАМ Boh. Pol. mendacium, КАМАТИ mentiri, inde Pol. *klamacz*, *klamca*, *klamczyzna*, *klamliwy*, *klamstwo*, Boh. *klamawy*, *klamarz*. Cern. apud P. Marcum *klamiti* decipere, fallere.

КАНИТИ, ПОКЛОНИТИ, Iterat. *капати*, inclinare. *поклонитиса*, *капати*, adorare. *поклонь колѣна* Luc. 22, 41. cum genua inclinasset, *θεῖς τὰ γόνατα*, positus genibus. *поклоншим лица на земаю* Luc. 24, 5. cum inclinassent (*κλινυσῶν*) faciem in terram. *да и аз шед поклонюся емѣ* Matth. 2, 8. ut et ego veniens adorem eum (*προσκυνήσω αὐτῷ*), *мы капаемса* Joh. 4, 22., *adoramus* (*προσκυνῶμεν*), et 23. *поклонници* adoratores, *προσκυνηταί*, a Singulari *поклонник*.

КАЕН Russ. Slov. acer platanoides, *Spitzahorn*, *Lenno*, *Leinbaum*, Boh. *klenice*, *klenka*, Pol. *klon*; *klenina* lignum hujus arboris. Serbis acer campestre, Slovacis *černy klen*, Boh. *babyka*, non *brzek*, quod male apud Linde penes *babyka* locum obtinuit. *Brzek* enim, Slovac. *brak*, est

erataegus torminalis, quae radix reliquis a κ inchoantibus p. 114 post **ερακ** inserenda erit.

КАЕН Serb. Slov. piscis, cujus speciem neque Vuk, neque G. Palk. determinat, Pol. cyprinus alburnus, *Blicke*. Croat. capito. Carn. klin apud P. Marcum alburnus, *Alking*.

КАМН Russ. Бох Pol. Carn. Dalm. Serb. cuneus. Croatis cuneus est **загвозда**, **КАМН** vero clavus ligneus, paxillus, uti et Serbis **КАМНАЈ** et **КАМН**, Pol. kliniec.

КАЮН Illyr. Croat. rostrum, Carn. klun, refer ad **КАЮЮ**, **КАЮНЪ**, **КАЕВАТИ** (p. 105) quo etiam Russ. **КАЮВ** rostrum pertinet. Confer et **КАЕВ** (**кђов**) morsus piscium, *das Anboisson*.

КААДЪ, **КААСТИ**, ponere, collocare, Russis, Pol. Boh. usitatissima vox, nec Carnis et Croatis (*kladem, nakladam*) prorsus ignota, Illyrii autem vix jam nota. Immo consultis Bibliorum concordantiis pro **КААДЪ** ubique locum habere **ПОЛОЖИТИ**, **ПОЛАГАТИ** observare licebit. Adducit quidem Andr. Bogdanow auctor concordantiarum in Epistolas et Apocalypsim (Mosquae 1737 fol.) verbum **КААДЪ**, sed in textu subjuncto habet **ПОЛОЖИВЪ** 1 Tim. 1, 12., quem versum sub **ПОЛАГАЮ** iterum citat. Hoc vitio laborant et concordantiae in Psalmos, in Evangelia et Acta, quod formarum verbi nullum discrimen fuerit observatum. Sub litera κ ex. gr. pro **КААНАЮСА** praeter duo Gerundiva simplicia hujus formae non nisi verbum compositum **ПОКААНАЕТСА** ex Apocalypsi adducitur, quod iterum sub **ПОКААНАЮСА** in litera η repetitum fuit; omnia alia ibidem sub κ citata et sub η repetita ad formam **ПОКАОНИТИСА** spectant, praeter duo Gerundiva **ПОКААНАЮЩИИ**. Vitium hoc in posterum facile vitari poterit, si verba, quae Praesenti carent, non sub persona prima aliarum formarum collocentur, sed eorum Infinitivus

еуа thema statuatur, a quo alia tempora analoga, uti а положити положѸ, Praet. положихъ, Partic. положилъ, Gerund. положивъ, formantur. На cratione sub полагаю non nisi ea locum habebunt, quae et reliqua tempora а полагати deducunt; sub кладѸ vero nihil jam citandum erit, licet кладѸ apud Russos Praesens verbi положити suppleat, uti alias forma полагаю. Sunt autem а кладѸ formatae voces кладъ, клада, кладазь, кладенецъ.

кладъ Russ. Pol. thesaurus (depositus), Boh. по-кладъ.

клада truncus, trabs, cippus. Act. 16, 24. ногн ихъ заки въкладѣ, pedes eorum strinxit ligno (εις το ξύλον), compegit in numellam. Boh. Carn. Croat. klada, Serb. in plur. кладе, Pol. kloda, Russ. колода.

кладазь, кладенецъ, puteus, fons, φρέαρ, Russ. колодезь. In Psalmis et novo Test. πηγή est источникъ, φρέαρ vero стѹденецъ, Gen. 28, 10. ἀπό τῆ φρέατος, olim ѿ стѹденца, nunc et jam in Ostrogicensi ѿ кладаза. Prov. 5, 15. antiqua editio legit ѿ своихъ стѹденецъ, correcta vero ѿ твоихъ кладенцевъ, ἀπό τῶν φρέατων. Cant. 4, 15. in utraque источникъ πηγή et кладазь φρέαρ habentur. At Jerem. 2, 13. πηγή кладенецъ. Jerem. 14, 3. на кладази ἐπὶ τὰ φρέατα; antiqua hic Vulgatam expressit к черпанію ad hauriendum. In terpres Genesis, librorum Regum, voce кладазь pro φρέαρ usus est. 1 Macch. 7, 19. кладазь pro кладазь in antiqua editione scribitur. Cod. Serb. Кор. Job. 4, 6. pro источникъ et v. 12. pro стѹденецъ legit кладезь, sed v. 6. servavit на источникѣ, ἐπὶ τῇ πηγῇ, supra fontem.

кладиво Croat. Boh. malleus, Carn. kladvu, kladilu. Vide supra p. 121 млатъ.

кладити vide in Lex. Bohem.

КЛА-

КЛАТИТИ vide in Lex. Boh. Croat. Carn.

КЛѢТЬ, f. cubiculum, cella, conclave, Serb. КАНЕТ camera. Matth. 6, 6. ВНИДИ В КЛѢТЬ ТВОЮ, intra in cubiculum (ταμίσιον) tuum. Olim in Mss. Matth. 24, 43. КЛѢТИ СВОЕА, domum suam (οίκου), нѣс храма. РГОН. 7, 16. ПОСЫПАЛА ЕСМЬ КЛѢТЬ СВОЮ, aspersi cubile meum, in antiqua editione; in correcta vero ПОСЫПАХ ЛОЖЕ МОЕ, τὴν κοίτην μου. Cant. 3. 4. про КЛѢТЬ, quod graeco ταμίσιον respondet, maluerunt correctores чертог, cum tamen et Vulgata cubiculum habeat. Croat. klet, Carn. kliet, cellarium. Russ. КЛѢТКА, Pol. klatka, est cavea, Boh. klec, Slov. kletka idem, Vind. kletka *Vogelschlag*. Polonis vero klec, dim. kletka est vile tugurium, lutamentum, quod Bohemi lepenice appellant.

КАЗАТИ Slovac. lubricari, labi. Boh. klauzati, klauzauati, Serb. канзити et канзатице, Croat. szklizamsze, Pol. kielzać, kielznać się. Boh. kluzky, lubricus, Slovac. klzky, Serb. канзав et канзак, Croat. sklyizek.

КЛАС spica, σάχυς. Matth. 12, 1. НАЧАША ВОСТЕРЗАТИ КЛАСЫ, coeperunt vellere spicas (σάχυας). Inde Serb. класати, Slovac. класитице spicas emittere. Serb. Croat. класокор spicilegus. Croat. класен mensis Junius. Alex. e Gregorio Naz. adduxit et класенствѣющій spicas colligens. Pol. kłos, Russ. колос. клас ad клати, pungere, refferri possit.

КЛОСНЬИ, КЛОСЕН, claudus, КЛОСНОТА, КЛОСНОСТЬ, claudicatio, apud Polykarpow. Confer КЛЕЦАТИ. КЛѢ Boh. Pol. gradus tolutilis; *Trab*, КЛѢСАТИ tolutim incedere, КЛѢСАК equus tolutarius.

КЛЕС, КЛЕСАТИ, КЛЕСИТИТИ vide in Lex. Bohem. клєснаć, клєсниц in Lex. Polon.

КАЮСА, n. Croat. каюсе, mannus, Serb. каюсе equus in genere, каюсина augm., каюса coll. equi. Carn. klufa, f. et klufe, n. equus clitellarius, *Saum-*

ross,

Boh. klisna, equa, mutato ut solent ю in и. At Polon. klusię refer ad *каџи*, *каџиак*. Non enim licet Pol. ю cum лю confundere.

КЛЕЩ Russ., *klesk* Pol., loxia curvirostra, *Krouzschnabel*; Boh. dlask est l. coccothraustes, *Dickschnabel*.

КАША Russ. cornix apud Polykarpow, apud alios species monedulae.

КЛЕЩА, Serb. *КЛЕШТА*, *КЛЕШТА*, et plur. *КЛЕШТИ*, forceps, forcipes, Croat. *КЛЕЩЕ* plur., Russ. *КЛЕЩИ*, Pol. *kleszcze*, Boh. *КЛЕШТЬЕ*, olim *КЛЕЩЕ*, Carn. *klefhe*, *klieshe*. Inde Russ. Pol. *КЛЕЩ*, Boh. *klyst*, olim *КЛЕШТЬ* et *КЛЕЩ*, redivius, ricinus, *Zucke*, Carn. *klofh* *Schafslaus*.

КЛЕЦ Boh. cavea, *Käfsch*, refer ad *КЛЕТЬ*.

КЛЕЦАТИ Serb. vacillare, *КЛЕЦАНЬЕ* vacillatio pedum. Psalm. 76, 7. *ПРО ТЪЖАШЕ ДЪХ МОЙ, ѿскалле то пнеумамъ*, legit Psalm. *Усп. КЛЕЦАШЕ*, Vulg. *scopebat spiritus meus*. Boh. *КЛЕЦАТИ* est claudicare, Russ. *КОЛЧИТЬ*, et *КОЛЧА* idem ac Boh. *klerawy* et *kulha*, claudus. Confer et *КЛЕКАТИ*. Serb. et Croat. *КЪЦАТИ*, pulsare, ad radicem *КАЦ* spectare videtur.

КАНЦАТИ clamare, Iterat. a *КАИКИ*. At *КАНЦАТИ* Illug. Croat. *germinare*, est a *КАИЦА*. Boh. *КАИЧИТИСЕ* idem.

КАИЦА Serb. Croat. Vind. *germen*, *сума*, Serb. *КАИЧИЦА* dim. Boh. *КАИЧКА*, Morav. *klj*, *klej*. Pol. *kieł*, *kiełek*, Carn. *kalbrin*, *zima*, *germ. Keim*. Confer Croat. *klijem* *germinare*, *pullulare*, Morav. *kleju*, *kleti*, et Boh. *kel*, Pol. *kieł*, plur. *kly*, Russ. *КОЛ*, dens acutus, caninus, *Spitzzahn*. *КАИЦА* itaque ad secundam classem referendum est.

КОЛЧАБА Boh. *mustela*. *КОЛЧАМ* Russ. Pol. *pharetra*, est vox Tatarica, Slavis *тѣл*.

КАУЧИТИ, *КАУЧОВАТИ*, Boh. *extirpare*, *guncare*, inde *КАУЧЕНИНА* *novale*, Slovac. *КАУЧОВАТИ* et *КОАУЧОВАТИ*.

КЛѢЧ, f. Boh. buris, Pol. klęk, refer ad КЛЕКАТИ.
 КЛѢЧ clamor, refer ad КЛѢК. Act. 23, 9. ВЪСТѢ
 КЛѢЧ ВЕЛИК, factus est autem clamor (κραυγή)
 magnus.

КЛАЧА, КЛАЧКА, Russ. equa (vilis, strigosa), Pol.
 klacz, klaczka.

КЛЮЧИТИСЯ accidere, usuvenire, contingere. Luc.

1, 9. КЛЮЧИСЯ СМѢ ПОКАДИТИ, ἔλαχε τῷ Σι-
 μιάσαι, accidit (Vulg. sorte exiit), ut incensum
 poneret. 1 Cor. 14, 10. АЩЕ КЛЮЧИТСЯ, εἰ
 τύχοι, prout incidit. Magis usitatum est сооп-

positum ПРИКЛЮЧИТИСЯ. Marc. 6, 2. ПРИКЛЮЧИ-

ШДСЯ ДНИ ПОТРЕБѢ, γενομένης ἡμέρας ἑυ-
 κατῆς, quum dies opportunus accidisset. Simplex

tamen saepius in antiquo Apostolo occurrit, cui

nunc aliae voces substitutae leguntur. 1 Petr. 4,

12. про КЛЮЧЕЩЕ (συμβαίνοντος) СЛѢЧАЮЩЕ,
 si accidat. 2 Petr. 1, 1. про КЛЮЧИШМОЕ (τοῖς-
 λα-

χῆσι) ПОЛДНИВШИМ, iis qui sortiti sunt. КЛЮ-

ЧИМ utilis. 2 Tim. 2, 24. in Ms. ВНИЧТОЖЕ КЛЮ-

ЧИМО, ad nihil utile (χρήσιμον), nunc in impres-

sis ни на КДЮЖЕ ПОТРЕБѢ. НЕКЛЮЧИМ inutilis,

Psal. 13, 3. вкѢпѢ НЕКЛЮЧИМИ БЫША, simul
 inutiles facti sunt, ἀμα ἠχρηώθησαν. Matth. 25,

30. Luc. 17, 10. рѢК НЕКЛЮЧИМ est servus inutilis
 (ἀχρηστος). At 1 Cor. 9, 27. НЕКЛЮЧИМ est ἀδύ-

химос, reprobus. Hoc sensu legebatur olim не-

ключими Tit. 1, 16., nunc неискѢсни, et Hebr.
 6, 8. НЕКЛЮЧИМА, pro quo editi habent непо-

требна.

КЛЮЧ clavis, κλεῖς, а КЛЮКА, uncus. Est enim et ho-

die КЛЮЧ Serbis etiam uncus foeno extrahendo
 serviens. Boh. kljč mutato ю, ut solent, in и, aliis
 omnibus КЛЮЧ. КЛЮЧАРЬ claviger. КЛЮЧЕНИЦА
 Croat. Сагн. est sera. ЗАКЛЮЧИТИ claudere, Luc.
 4, 25. ЕГДА ЗАКЛЮЧИТСЯ НБѠ ПРИ ЛѢТА, quando
 clausum est (ἐκλείσθη) coelum tribus annis. Serb.
 ЗАКЛЮЧАТИ, ЗАКЛЮЧАВАТИ occludere. Croat.

ЗАК-

заключити, заключьим, insum injicere, inhamare.

клокот sonitus ebullientis aquae, bullitus, inde клокотати, клокоцѣ ebullire, sonum клок edere. Croat. клокотати, клокочем, Boh. клекотати, клекоцю gloterare sicut ciconia. Confer клект, клектати, клохтати; метаonomatopoeica. клеоч Boh. клокочка Boh. et Pol., клокочика Serb. est staphylea pinnata, *Pimpernia*.

какы, клоки, plur. Job. 20, 18. *σολυφος*. In antiqua editione Levit. cap. 13. a v. 48. usque ad v. 59. decies leguntur клоки pro graeco *κροκη*. Correctores maluerunt vocem κροки e graeco formatam novies substituere, quam Alexjejew non nisi e graeco explicare potuit. Dicit enim κροки idem esse, quod *учок* subtegmen, trama, aut *кѣдеа* pensum lini. Sunt autem Slovac. какы, Pol. *kłaki*, stupa, Croat. et Serb. *кѣчине* (*кѣч* pro *кѣч*), Boh. *каѣкы* flocci stuprae, villus. Russis *клок*, *клочок* est fasciculus, *Вячел*, et *клочки* frusta, frustula. Atque ipse Alex. *маки* Job. 20, 18. explicat per *кѣчки*, i. e. frusta. Certe etiam Levit. 13. potuissent клоки, et glossa *кѣдеа* v. 48. vocem на *крокѣхъ* respiciens, servari aut saltem vox slavica substitui, uti v. 59. factum est, in quo genitivus *κροκис*; adjectivo *кѣдеаныа* exponitur, ubi olim Dat. plur. *клокѣмъ* legebatur.

клеѣ inusitatum, inde Serb. Infinitivus *клеѣти* (slavice *клеши*); *клеѣнѣ*, *клеѣнѣти*, *просѣти* here in genua, flectere; *клеѣчати* nisi *гнѣти*, *клеѣчати* Iterat. Illyr. Croat. Carn. Boh. Pol. nota vox, Russis prorsus ignota. Praeter *клеѣнѣти* (*клеѣнемъ*), et *клеѣчати* (*клеѣчимъ*) habent Serbi et formam frequentativam in composito *поклеѣчивати*, Boh. *аклеѣчети*, *клеѣчимъ*, frequent. *клеѣчивати*, *клеѣчивамъ*, et а *клеѣ-*

чи,

ТИ, КЛЕКАМ, frequ. КЛЕКАВАТИ, КЛЕКАВАМ, Pol. a *klekać* formant *klekiwać*. Habent Pol. et Boh. et activam formam in ИТИ: Pol. *kleczyć*, *skleńczy*, *flectere*, *incurvare*, Boh. *kljčiti*, *skljčiti*, mutato e in i productum, inde *клеч* buris; stiva, Pol. *klek*.

КЛИК clamor, vociferatio, apud Polykarpow, alias *КЛИЧ*. *КЛИКАТИ* clamare, apud Alexejew e Gregorio Nazianzeno, alias *КЛИЦАТИ*. *ВОСКЛИКНИТЕ* (Ven. *ВСКЛИКНѢТЕ*) *ѳѣ* Psal. 46, 2. *jubilate Deo, ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ*. Ibid. v. 6. *ἐν ἀλαλαγμῷ*, in júbilo, *ВВОСКЛИКНОВЕНІИ*. *СО ВОСКЛИЦАНІЕМ* Psal. 32, 3. in vociferatione. Psalt. Ven. habet praepositionem *въ* pro *со*, cum in graeco sit *ἐν*. Croat. *kliktati* praecinere, *klikujem* applaudere, *laudibus celebrare*. Boh. *kljk* est diminutivum a *kel*, uti Russ. *КЛЫК* a *кол*, dens acutus, caninus.

КЛЮКА Croat. Carn. uncus, Pol. *kluka*, Boh. *klika*. Russ. *КЛЮКА* est pedum, scipio superne incurvatus, *Κλύκα*.

КРАЙ, margo, extremitas, ora, littus, a *крою*, *кромити*, *scindere*. *ѿ края нѣсе* Psal. 18, 7. a summo coelo. *ВСКРАЙ МОРА* Hebr. 11, 12. ad oram maris, *παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης*. *КАМЕНЬ КРАЕДГОЛЕН* 1 Petr. 2, 6. *lapis summus angularis (ἀκρογωνιαῖος)*, codd. Serb. *КРАЕДГАЕН*. *КРАЕГРАДИЕ* агч, *ἀκροπολις*, 2 Macch. 4, 12. et 27. *КРАЕСТРОЧИЕ*, *КРАЕГРАНЕЧИЕ*, acrostichis. *КРАЕГЪКОМЫЙ* Psalt. Ven. 113, 8. *ἀκρότομος*, nunc *негѣкомый*.

КРАВА vacca, Pol. *krowa*, Russis. *КОВОРА*. *КРАВІЙ*: *масло кравіе* Job. 20, 17. *βυτίρον*, in correcta nunc legitur, olim *масло* duntaxat. Cum enim Russis *масло* oleum sit, volebant correctores addito adjectivo *butyrum* notare. Alias adjectivum *древяное* addi solet, ad oleum significandum.

КРВЬ,

крѣвь, кровь, cruor, sanguis, Serb. крѣв, (sic et Illyr. karv, krriv legendum est), Boh. et Pol. krew, Croat. kerv, Carn. kri, Lusat. krej.

кривъ, кривый; curvus. Pol. krzyw, Boh. krzīv. крабѣи, m. et крабѣа, f. arca, capsula, κιβωτός.

Pol. krobia, krobka, Russ. корѣвка, *Schuchtdol*, Boh. krabice. Alexjejew dicit крабѣица olim lectum fuisse pro hodierno ковчегу Exod. 2, 5. In aliquo libro liturgico legi крабѣица non abnuo; sed in bibliorum editione Ostrog. et Mosquensi prima jam ковчегу pro *Ἰσθίς* legitur.

корабль, m. navis, кораблеу dim. κλοιάριον, navicula. корабленник nauta, Act. 27, 27. Pol. Boh. korab. кораб Boh. etiam cortex, а кора. At корабль, корабѣ, significatu navis, peregrinatum videtur. Conf. gr. *κάραβος*, ital. caravella.

копѣ Russ. anethum, vide supra копѣ.

копѣва urtica, Job. 31, 40. κνίδι, vide копѣва.

копѣтити, покрѣпити stillare, aspergere, копѣтити aspersio, копѣило aspergillum, копѣила stilla.

копѣпа, plur. копѣпы, pulvis, polenta Judith 10, 5. in versione antiqua e Vulg. 2) Serb. Croat. копѣне grando, *Graupenhagel*, Pol. krapy, Boh. krapy, krapohitj. Conf. Croat. копѣпен grando, Serb. копѣпан crassus. копѣница mica, ψίχιον, Matth. 15, 27.

копѣпок, копѣпкый, fortis. Psal. 23, 8. гдѣ копѣпок и силен, κραταιός και δυνατός. копѣпость fortitudo. возлюблю тѣ гдѣ копѣпосте моѣ. Psal. 17, 2. diligam te domine fortitudo mea (ή ισχύς μου), Psal. Ven. копѣпостн, rectius utique. Vide Declinationes. копѣпнитисѣ, копѣплюсѣ, confortari. копѣпнѣете δυναμούμενοι Coloss. 1, 11. in antiquo Apostolo; nunc возмогающе.

крамолѣ seditio, *σάσις* Luc. 23, 19. крамолник Act. 17, 5. *ἀγοράτος*, circumforaneus. Boh. kramola, quod in antiquissima versione Psalterii

legitur, idem; Slov. kramoliti se inimicitiam habere.

кромѣ adv. absque, praeter. кромѣ закона Rom. 3, 21. χωρὶς νόμου, absque lege; кромѣ тѣла 1 Cor. 6, 18. ἐκτὸς τῆ σώματος, extra corpus; кромѣ оуз сиx Act. 26, 29. παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων, exceptis vinculis his. кромѣ ксмь Coloss. 2, 5. ἀπειμι, absens sum, in antiquo Apostolo, nuncw̄itoю. въ кромѣкытѣи Philip. 2, 12. in Ms. pro во w̄шествѣи, in absentia. Russ. кромѣ, Pol. krom, kromia, Boh. krom, kromje, Slovac. krem. кромѣшній exterior, Matth. 8, 12.

корм, корм, eibus, rabulum, Pol. karma, Boh. pokrm. Croat. Carn. kerma. корма cibus, Pol. karmia, Boh. krmje. кормити alere, rabulum praebere, кормитель altor, nutritor, Croat. kermiti, kermitel, Pol. karmiciel. кормилица (Ostrog. допилица) nutrix Exod. 2, 7. крмак Serb. Croat. porcus (a saginando).

корма, корма, puppis. вѣ сам на кормѣ Marc. 4, 38. erat ipse in puppi (ἐπὶ τῆ πρυμνῆ). Etiam Act. 27, 41. in antiquo Apostolo ἡ πρυμνα est корма, cui nescio qua de causa in editis кормило substitutum fuit. Est autem кормило πηδάλιον, gubernaculum, ibid. v. 40. Sic et Jac. 3, 4. olim w̄ мала кормила, ὑπὸ ἐλαχίστη πηδαλίου, nunc малым кормилицем. Notunt kerma hoc sensu Croatae, Carnioli. Serb. obsoletum корма citat Vukius ex cantilena, in qua certe puppis, non gubernaculum, intelligi debet. кормчий gubernator, κυβερνήτης, Act. 27, 11. Арос 18, 17. In cod. Serbico крѣмитель, aliis et кормник, idem.

кремень silex, pyrites, Kiesol, Ezech. 5, 9. in antiqua versione e Vulgata. Pol. krzemień, Boh. krzemna et sskrzemcu, aliis omnibus kremen.

КРЕНИТИСА *immiti*: **ΠΙΣΤΕΡΗΝΑ** **ΡΥΚΑΜΗ** **ΚΡΕΝΑΨΗΝΑ**
in antiqua editione, Prov. 30, 28. *καλαβάτης*
χερσίν ἄρειδόμενος, Vulg. stellio manibus nititur;
nunc vero in correcta **ΩΠΗΡΑΪΟΥΝΑ**, cum glos-
sa, quae monet in hebraeo legi **נאדק** pro **ΠΙΣΤΕ-**
ΡΗΝΑ. Serb. **КРЕНЉТИ** et **КРЕТАТИ**, loco mo-
vere, refer ad **КРЕТ**.

КРІН, a graeco *κρίνον*, lilium, Matth. 6, 28. At
ОКРИН compositum esse possit ex **ω** et **КРИН**.
Legitur nunc **ОКРИН** Jud. 6, 38. pro **Λεκάνη**,
olim **ЧАША**. Zach. 9, 15. **ωΚРИΝ** est **φιάλη**. Boh.
okrzin catinum. Conf. Russ. **КРИНКА**.

КРАЛЬ Serb. Croat. Boh. rex, Pol. **krol**, Russ.
король, vox a Caroli magni nomine *Karl* per
transpositionem nata apud Slavos, eo fere mo-
do, quo illi brada pro *Bart*, mramor pro marmor
dicunt. Durichius ab armenico *karol* potens,
valens, Orzechovius a *κοίρανος* deducere malue-
runt; clariss. Linde origine slavica esse vo-
cem contendit, cum etiam ecclesiasticam **КРАЛЬ**
sibi persuaserit. Atqui in libris sacris rex nus-
quam **КРАЛЬ**, sed ubique **ЦАРЬ** appellatur. Praefatio
libri **КОРМЧАТА**, e qua Alexejew in Lexico vo-
ces **КРАЛЬ**, et **КРАЛЕВСТВО**, citat, cum sit recens
ab editoribus conscripta, nihil me movet. Ha-
bent Russi et **КРАЛА** reginam in chartis lusoriis,
Pol. **kralka**, in quibus prononciationem Bohe-
morum servarunt, cum alias in similibus sylla-
bis a in o mutant.

КРИЛО, non **КРЫЛО**, ala, Boh. **krzidlo**, Pol. **skrzydło**,
quod minime a **КРЫЮ** tegere, sed potius a **kerz**,
Pol. **krze** n. frutex, *Busch*, deducendum sit.
В **КРОВѢ** **КРИЛѢ** **ТВОЕЮ** **ПОКРЫЕШИ** **МЯ** Psal. 16,
8. sub umbra (*ἐν σκέπῃ*) alarum tuarum (*πτερυ-*
γων σου) proteges me. **НА** **КРИЛѢ** **ЦРКОВНѢМ**
Matth. 4, 5. super pinnaculum (*πτερύγιον*) tem-
pli. **ВОКРИЛІѢ** **РИЗЫ** est fimbria (*κράσπεδον*) vesti-
menti Matth. 9, 20. Serb. Croat. **крило** ala,

- 2) sinus, *Schofs*. Carn. krilo, sinus; ala vero perutniza (corrupte repetniza). Illyr. Croat. krelyut. **крадѣ**, **крати**, fut. **оукрадѣ**, Iterat. **оукрадаю**. Johannes Ilinskij, auctor Concordantiarum in Evangelia et Acta, sub **крадѣ** posuit ter **оукрадѣ**, et sub **оукрадаю** alios tres versus, in quibus non nisi forma **оукрадѣ** legitur. **краводен** in antiquo Apostolo pro *ὁ συλαγωγῶν* legitur Col. 2, 8., in Msto. Belgradensi **краводен**, Gerundivus a **краводити** deprædari, in editis nunc **прецмал**, decipiens.
- корд** Boh. Pol. gladius, pugio, Russ. Croat. **корда**, Carn. kordezh. Huc refer compositum **оскорд** Psal. 73; 6. **сѣчивом и оскордом** *ἐν πελέκει καὶ λαξευτήριῳ*, in securi et ascia. Est nimirum **ос - корд**, acutum ferrum.
- кредел**, m. Slovac. et Morav. grex, agmen, Cro. kerdelo, Carn. kardelu, kardelo. Confer **чреда** et germ. *Heerde*.
- краток**, **краткый**, Croat. Carn. Boh. kratek. Illyr. **кратак**, Pol. krótki, Russ. **короткый**, brevis, curtus. **кратити** breviate, **краткость** brevitatis. **вкратцѣ** breviter, *συντόμως*, Act. 24, 4. et **краткоконечно житіе** Sap. 15, 9. *βραχυτελή βίον*.
- крат**, plur. **краты**, **колькраты** quoties, **двакраты** bis, **трикраты** ter, etc. **секрати** Deut. 32, 17. sunt *πρόσφατοι*. Legit autem hoc loco pro *καίνοι καὶ πρόσφατοι* Psalt. Ven. **новїи и се крати**, Ostrog. et Mosqu. prima **новїи се крат** omisso и, correctæ editio **нови и секрати**, addita glossa **недавни**, Vulg. novi recentesque.
- кротак**, **кроток**, **кроткый**, mitis, mansuetus, Croat. Carn. Boh. **кротек**, Illyr. **кротак**, Pol. krotki, quod a krótki distinguendum. **ты гди благ и кроток** Psal. 85, 5. tu domine suavis (*χρησός*) et mitis (*ἐπιεικής*). **пкв кроток есмь** Matth. 11, 29. quia mitis (*πρᾶος*) sum. **кротость**

mansuetudo *πραΐτης* Psal. 89, 10. кротостен: вкротостнѣй премѣдрости. Јас. 3, 13. in mansuetudine sapientiae *εν πραΐτητι σοφίας*. quod correctores mutarunt in вкротости и премѣдрости. кротити, оукротити, mansuecercere, domare, Iterat. оукрошаю. Јас. 3, 7. male quaedam editiones legunt оукрочается про оукрощается, domatur, olim оумѣчается. Eodem versu pro *δεδάμασαι* vitio librariorum et olim Futurum оумѣчнтся et nunc оукротнтся in editis libris legitur, cum tamen jam in Ms. antiquo Praeteritum habeatur: оумѣчена ксть вещь члвчскю, domita est a natura humana, pro оукрочнтся *ε*стеством члвческим. кроткодѣшен *πραΐθυμος*, Prov. 41, 30. vitiose olim крѣпкодѣшен.

крѣтити torquere, contorquere, Boh. krautiti, Pol. kręcić, kręcić. Vide Pol. kręć, Russ. крѣть, крѣтость, Croat. kruto in Lexicis harum dialectorum.

крт Boh. talpa, Croat. Carn. kert, Pol. kret, Russ. крот, Serb. кртица, et кртина. Lev. 11, 30. кроторыа (*ασκαλαξ*) in antiqua et correcta editione pro крот legitur. Est autem кроторыа talpa Iodiens, vox composita ex крот et рыю fodere. Pol. kretomysz est со:тх araneus, *Spitzmaus*. Cumulum a talpa aggeratum Croatae vocant kertorovina, Carn. kertina, kertifhe, Slovaci кртинец, Pol. kretowina, kretowizna, kretowisko, Serb. кртичнак, Russ. кочка.

крт Serb. firmus, durus, refer ad крѣт, крѣтнѣй.

кртань, krtau, Pol. gula, guttur, Boh. krztan et chrztan, et Pol. chrztoń, refer ad гртань.

крзно Boh. olim vestis pellicea, Croat. kertzno, Carn. kersen *Kürschleder*. Slovac. grznar est et hodie pellio, *Kürschner*, Croat. kertznar. Patet, quid крзно sit apud Nestorem. крзница ves-

tis

tis baptismalis apud Serb. refer ad *крѣст*, *крѣст*,
pro *крѣстница*.

крѣжеу dim: a *крѣг*; ita et *аѡа*, uti *крѣжити*,
крѣжати, *крѣжило*, *крѣжало* refer ad *крѣг*.
крѣжилѡа apud Polykarpow sunt circuli, *крѣги*.

Isai. 13, 10: in antiqua editione: *крѣжилѡа* pro
Ὠρίων leguntur; correctores maluerunt vocem
graecam servare. Job. 38, 31 pro *φραγμὸν*
ὠρίωνος olim *ωгражденіе крѣжилицу*, nunc *ω-*
гражденіе ωρίωνово expuncto nomine slavico
Orionis, quod certe apud Illyrios eo tempore,
quo Jobus et Isaias versi sunt, in usu erat.

крѣжевати: Дан. 8, 27. *крѣжевах* in antiqua
editione pro *φραλακίδην*, nunc *изнемогах*,
debilitatus sum. Cum ѡ supplerе solcat ε breue,
et Δ epentheticum sit, referendum erit *крѣж* ad
крѣг, unde Bohemicum *крѣгек* (*krzechek*, *krzech-*
ky), fragilis.

краса, pulchritudo, decór; *καλλος* Epist. Jerem.
seu Bar. 6, 23. *без красы асхиμόноуса* Ezech.
16, 7. *любив красѣ* *Φιλόκοσμος* Bar. 6, 8. in
antiqua editione, in correcta vero *красоуголю-*
бив. Olim *въ день красы ѡ ημέραις νέων* Sir.
24, 27. melius nunc *во дни новоплодїи*.
красота septies in Psalmis legitur. *красота*
σεληνα со мною естъ Psal. 49, 11. pulchritudo
(*ὡραϊότης*) campi mecum est. *красен*, *красный*,
pulcher; *ψαλтирь красен с гдѣльми* Psal. 80,
3. psalterium jucundum (*τερπνόν*) cum cithara.
се что добро или что красно Psal. 132, 1.
ecce quid bonum (*καλόν*), aut quid jucundum
(*τερпνόν*)? Nec differt Psalt. Venetum, nisi
quod post се addat *нѡта*, graecum *δι* post *ιδѡ*
exprimendo. *красен доброю* Psal. 44, 3. spe-
ciosus forma, *ὡραϊος κάλλει*. *красно отроча*
ἀσειον τὸ παιδίον, venustum puerum, Vulg. ele-
gantem infantem, Hebr. 11, 23. Et Act. 3, 10.
при красныхъ дверехъ, ad speciosam portam,

ἐπὶ τῇ ὥρα τῆς πύλης. At Cant. 5, 10. красен in antiqua editione est *πυρρός*, rubicundus, qui significatus a Russis duntaxat huic voci tribuitur. Recte itaque deletо красен hoc loco correctores чермен substituere. красити, крашѣ, оукрасити, Iterat. крашаю. ornare, comere, decorare. красите раки праведныхъ Matth. 23, 29. ornatis (*κοσμεῖτε*) monumenta justorum. исходы оутра и вечера оукрашиши Psal. 64, 9. exitus matutini et vespere delectabis (*τέρψεις*). Apud Polykarповъ красюса delectari, gloriari, *τερπόμεαι*.

кросна Pol. Slovac. machina textoria, Russ. крошны plur. idem, Croat. крошина. 2) krosna Boh. sporta, corbis, Croat. крошина, *Krachsen*, machina ad portanda onera in dorso, Russ. крошина corbis, Serb. крошные plur. feretrum.

крыса Russ. mus rattus, *Ratte*.

кресати. Serb. Croat. Carn. excutere ignem, Pol. krzesac, Boh. krzesati. кресало Illyr. Croat. Carn. ignitabulum, *Feuerzeug*, Boh. krzesadlo, Serb. Slovac. кресиво, Pol. Mor. krzesiwo idem. At Croat. et Carn. крес vide sub крест.

креснѣ inusit., воскреснѣ, воскреснѣ, exurgere, resurgere. воскресни вже, surge (*ἀνάστα*) deus Psal. 81, 8. ЕДА СПАИ НЕПРИЛОЖИТ воскреснѣти, numquid qui dormit, non adjiciet ut resurgat (*τῷ ἀναστῆναι*) Psal. 40, 9. той воскресѣ мертвыхъ, ipse surrexit (*ἠγέρθη*) a mortuis Matth. 14, 2. воскресити, воскресити, suscitare, excitare, Iterat. воскрешаю: аз воскресѣ его, ego resuscitabo (*ἀναστήσω*) eum Joh. 6, 44. 54. ои воскрешает мертвыхъ, pater suscitabit (*ἐγείρει*) mortuos Joh. 5, 21. In antiquo Apostolo 2 Cor. 4, 14. воскрѣшен, qui suscitavit, pro *ἐγείρας*, et воскрѣситъ suscitat, pro *ἐγείρει*, in impressis vero воздвигнѣи et воздвигнетъ. воскресеніе (а воскреснѣ) resurrectio, *ἀνάστασις*,

tri-

triginta et octo vicibus in N. Test. legitur, **воскрешеніе** vero (α, **воскресити**) non nisi septies. Observavi autem in Mss. **вскрѣшеніе** quandoque etiam iis in locis, ex. gr. Matth. cap. 22. ter, in quibus nunc **воскресеніе** impressum est, **вскрѣшеніе** habet cod. Serbicus recentior. Serbis hodie **васкрснѣти**, **васкрснем**, exclusa ut solent vocali ε, resurgere, **васкрсеніе** et **васкрс**, immo et **ускрс** pascha, **васкрсвати** et **ускрсвати** celebrare pascha.

крѣсла, f. Russ. sedes, sella, solium, Pol. krzesło, n. *Lehnstuhl*, *Aemstuhl*.

красота porrigo, scabies, *Räude*, *Krätze*, Boh. chrasta, Russ. короста. Levit. 21, 20. **красоты** дивіа *ψώρα αγγρία*, Vulg. jugis scabies. Serb. Croat. Carn. **краса** est crusta vulneris, *Schorf*, Serb. **красе** variolae.

красеаль, m. *ὄρνυγομήτρα*, coturnix, Psal. 104, 40. Apud Polycarпов *ὄρνυξ*, coturnix. **придоша** **красеали** и **покрыша** **полк** Exod. 10, 15. *ἀνέβη ὄρνυγομήτρα*, Vulg. ascendens coturnix cooperuit castra. Antiqua editio **весь полк**. Etiam tertio (in Vulgata quarto) libro Esdrae, qui e latino translatus est, cap. 1, 15. coturnix est **красеаль**: **красеали** **быша** **вам** **в знаменіе**, coturnix vobis in signo fuit. Dubitari igitur vix potest, per **красеали** interpretem Slavum intellexisse coturnices. Et tamen coturnix Serbis, Slovac. et Carn. est **препеаница**, Dalm. *prepeoka*, Pol. *przepiórka*, Croatis *папеаница*, Russis *перепелка*, Boh. *krzepelka*, mutato π in κ. **красеаль** vero, Russ. **коростеаль**, est *Rallus crex*, *Wiesenschnarrer*, Boh. *chrzastal*, *chrzastel* et *krastal*, Pol. *chrosciel*, *chroscielec*.

красеет, non nisi cum praepositione ω in usu: **ωкрасеет** **себе** **сиркум** **се**, *περὶ αὐτὸν* Matth. 8, 18. **ωбхождаше** **всех** **ωкрасеет** **сиркум** **вicos** in **сиркум** (*κύκλω*). Est ergo obsoletum **красеет** idem

ac germ. *Kreis*, orbis, circuitus, inde Boh. okrsslék orbis. Pol. kres, krys, kres'lic huc trahi possint, sed serius a germ. *Kreis* deducta videntur. **ВКРЕСТНЫМ** adj. circumjacens, qui circa est: **МНОЖЕСТВО ѿ ВКРЕСТНЫХЪ ГРАДОВЪ**, Act. 5, 16. multitudo vicinarum civitatum (*τῶν περὶ πόλεων*).

КРЕСТ СТУХ, est pro **ХРЕСТ**.

КРЕСТИТИ baptizare, Iterat. **КРЕЩАЮ**: **КРЕЩЕНИЕ** baptismus. **КРЕЩЕНИЕМ** им же аз **КРЕЩАЮСА**, **КРЕСТИТАСА** Marc. 10, 39. baptismo quo ego baptizor, baptizabimini. Recte monet Alexejew, **КРЕСТИТАСА** esse dualem numerum futuri temporis, sed miror, quod addiderit, simili modo et alia verba inflecti secundum exemplar graeci sermonis, cum in scriptura sacra nullibi dualis graeci verbi occurrat. Neque asserere licet, Slavos inflexionem dualis numeri Graecis debere. **КРЕСТИТЕЛЬ** baptista, **КРЕСТ СТУХ**, Serb. **крст**, et **крстити**. In iis dialectis, in quibus **крнж** pro **крест** viget, **крест** sumitur pro baptismo, Slovac. **krst**, Croat. Carn. **крст**, Pol. **krzest** et **chrzest**, Boh. **krzest**. Origo vocum istarum peregrina est, uti Germanorum *Christ*, christianus, inde olim *christen* baptizando christianum facere, quod Slavi mutarunt in **хрест**, **хрестити**, **крест-крестити**. Serbis phrasis **у крсту** est idem ac inter Christianos, in orbe christiano. Huc refer Carn. **крст** festum Joannis baptistae, solstitium aestivum, inde Croatis **крст** ignis festivus, strues lignorum incensa, ad quam saltus nocturni fieri solent. Solent autem ignes isti accendi in vigilia Joannis baptistae. **КРЕЩЕНИЯ** **ЧБАНЪМ** lotiones (baptismata) urceorum, Marc. 7, 8. est figurata locutio. Hebr. 9, 10. in antiquo Apostolo pro *βαπτισμῶς* legitur **кръщеніи** in Instrumentali plurali, nunc in impressis в **омовеніи**х in ablutionibus. **КРЕСТИЛЬНИЦА** baptisterium, vas

in

- in quod immerguntur baptizandi, in codd. Serbicus крѣтилница.
- крошница dim. а крошна Jud. 6, 19. κόφινος, canistrum, sportula, refer ad кресна.
- крѣшити, сокрѣшити, frangere, iter. сокрѣшаю. исцѣли сокрѣшеніе ѿ ѿ (Ven. Ps. съкрѣшніа ек) Psal. 59, 4. sana contritiones (συντριμματα) ejus. когъ не сокрѣшится ѿ него Joh. 19, 36. os non comminuetur (συντριβήσεται, confringetur) ex eo. крѣшина Boh. Pol. Russ. rhamnus frangula L., *Faulbaum*. крѣшеу dim. а крѣх: крѣшеу Pol. Russ. minerale, metallum. Boh. крѣшеу (Serb. крѣшаи) соли frustum salis.
- крѣшка Illyr. rigus, rigum, dim. крѣшчица, vide supra грѣша.
- карша vide in Lex. Russ.
- крѣпати, крѣпало in Lex. Serbico.
- крч Boh. caudex, stipes, *Strunk*; Pol. karcz, inde крчѣти Serb. Croat. exstirpare, caedere sylvam, Pol. karczować. Serb. крченье, Croat. kerch (крч), izkerchenye, exstirpatio, caesio sylvae, rudetum, *das Roden*.
- крч Slovac. spasmus, Russ. корч, Croat. Carn. керч, Boh. krzeč, Pol. kurz; Serb. грч, mutato к in г. крчѣти Boh. contrahere, contorquere, Russ. корчить, Pol. kurczyć, Serb. грчѣти, contrahere, corrugare.
- крчма Serb. Boh. саурона, Russ. корчма, Pol. карчма, Croat. Carn. inserunt quidem ε inter κ et ρ scribendo, sed in pronunciatione id elidunt dicendo крчма. корчемник сауро; κάπιλος, Isai. 1, 22. Sir. 20, 27. Russ. et корчмарь, Serb. крчмар, Boh. krčmarz, Pol. karczmarz. корчемница taberna, тріех корчемниц, τριῶν ταβερνῶν Act. 28, 15. Sed in Apostolo an. 1324. legitur: трѣи таверн, et quod praecedit до аписка фора, ἄχρις Ἀπίε φора, quod posteriores red-

di-

diderunt: до аппиева торго. корчемствовати cauponari, i. e. corrumpere, adulterare. Hac voce usus est antiquus interpret ad exprimendam metaphoram κτηλεύοντες 2 Cor. 2, 17, licet in Apostolo citato vitiose κρμчствѣют pro κрчмствѣют scriptum sit; impressi nunc legunt не чистѣ проповѣдающе (in antiquis editionibus проповѣдающе) слово бжїе, sublato tropo. κрчим χαλκευς, Vulg. faber aerarius, 2 Tim. 4, 14. legitur in Ms. antiquo, cui tandem vox ковач substituta fuit.

крчаг, корчаг, urceus, *Krug*, Isai. 5, 10. pro κεράμιον nunc legitur. Jerem. 35, 6. olim et nunc; Vulg. scyphos habet. In antiqua editione 1 Reg. 25, 18. двѣ корчазѣ, δύο ἀγγεῖα, in correcta два сосѣда, Vulg. utres. Serbis крчаг, Slovac. krčah et krčak, Pol. корчак, dim. корчачек, Russis vero корчага vas fictile pro linteis aqua fervida perfundendis, dim. et корчажка, adhuc in usu sunt. Palkowič Slovacicum крчак cum Russ. коршок (scribendum fuit горшок, quod est a горнец olla) male comparavit, et крч? (cum signo interrogationis) apposuit. Linde корчак cum корчма comparare maluit, cum Germanis *Krug* sit urceus et caupona; etymon vero корча, korzeń statuit. Mihi neutrum probatur, cum крчак ad крч (caudex) referendum esse censeam.

кречет Russ. falco gyrfalco, *Geyerfalke*; Pol. krzeczot, alias białozor. кречати Croat. соахате, Dalm. krakotati, Boh. krzehotati. креч calx Illyr. peregrinum est pro вапно. Boh. креч (krzeč) refer ad крч, корч.

крагѣй, apud Polykarpow, accipiter minor, nisus fringillarius; Alexjejew addit aliis esse idem, quod кречет. Croat. крагѣль, Dalm. крагѣлац, Carn. Vind. крэгѣл, крагѣл, крагѣлч, Boh. krahujec, krahulec, Pol. крэгѣлец, falco nisus, *Sperber*.

крѣг

крѡгъ Russ. Serb. Croat. circulus, orbis, sphaera, circumferentia, gyrus, cyclus, discus, Boh. kruh, Pol. krąg, plur. kręgi, mutata vocali u in a, ut solent. **крѡгъ мѣдальн** in Ms. antiquo 1 Cor. 13, 1. est *κικλωλον*, in impressis *κυμβαλ*. **крѡглый** rotundus. Olim Cant. 5, 14. *ρῦψ̄ εγω κρδγλѣ, χεῖρες αὐτῆ τορευται*, Vulg. manus illius tornatiles, nunc **вкрѡчены** in plur. **вкрѡглый** ab **вкрѡгъ**, et **вкрѡжный**, et **вкрѡжити**, et **вкрѡженіе**. Psal. 139, 10. **глава вкрѡженіа ихъ**, caput circuitus (*κικλωματος*) eorum.

крѡгъ, Boh. krhy in plur. lippitudo, krhawy lippus. Slovac. krhla cupa lignea.

крѡгъ, vide Boh. krzehk, krzehky, krzehot, okrehky in Lexicis et supra Slav. **крѡжевати**. Confer tamen et Croat. kerhek (**крѡек**) et kerssliw (**кршлив**) fragilis, debilis.

крѡха, **крѡшка**, **крѡшѣ**, vide in Lex. Russicis. Affinia sunt **крѡхъ**, **крѡшити**. At Carn. **крѡхотати** est cachinnari, grunnire. Confer Boh. **хрѡхтати** et **крѡхтати**. Dalm. **хрѡкати**.

крѡхъ, quod mihi a **крѡю** seu **кרוю**, scindo, formatum videtur, fragmen, frustum Russ. et Pol., inde dim. **крѡшеу**, Serb. **крѡшау**, quod vide supra sub **крѡшити**. **оукрѡхъ** fragmentum Matth. 14, 20. **взаша избѣтки оукрѡхъ**, tulerunt reliquias fragmentorum (*τῶν κλασμάτων*). Erat itaque **крѡхъ хлѣба** frustum seu fragmentum panis; nunc **крѡхъ** (omisso **хлѣба**) significatu panis viget apud Dalmatas aliosque Illyrios, apud Croatas, Carniolos et Vinidos. In Bibliis vero Slavonicis, apud Boh. Mor. Slovac. Lusatas, Pol. et Russos panis est **хлѣбъ**, Serb. **лѣбъ**. A **крѡхъ** est **крѡшити** in frusta comminuere. Confer et **крѡхати**.

крѡхати (apud Vukium **крѡзати**) et **крѡшити** frangere, Croat. kerham, kerssem (**кршемъ**), et kerhek (**крѡек**) fragilis.

крѡхати

кѣхати 2) tussire (de equis), Boh. кѣхлати.

кѣхый 3) Bohemis laevus, sinister.

кѣкати, кѣкам, Croat. Pol. crocitare, Boh. кѣкати et кѣкати, Carn. кѣкати, Illug. гѣкати, Serb. гѣкати, Russ. гѣкаю, apud Polykarrow et кѣкаю. Croat. кѣкорим gacillare, Boh. кѣкорам, Pol. кѣкорам et кѣкорам.

кѣк Boh. Pol. gradus, gressus, passus. Boh. et кѣчей, Serb. Illug. Croat. Carn. кѣрак, кѣрачай, Serb. et кѣракалай. кѣрачиги Serb. Boh. Pol. gradi, incedere, (Boh. Iterat. кѣрачати), Serb. Illug. Croat. Carn. кѣрачати, Iter. кѣрачати.

кѣква Boh. Pol. et кѣкѣв (Pol. krokiew), canterium, telamon, *Sparren*, Carn. krokla. Vide et krokvice, Pol. krokiewka, et krokewnice in Lexicis.

кѣка subtegmen, trama, in Lexicis notatur seu vox slavica, est autem omnino graecum κρόκη. Nec alibi nisi Lev. 13, v. 48 et sequentibus in plurali (pro antiquo κροκί) legitur. Vide p. 236.

кѣк Pol. кѣчек dim. corvus corax, Boh. кѣкавец, Carn. кѣкар. Confer кѣкати, кѣкати, et Boh. кѣкати, Russ. apud Polykarrow кѣкати. кѣк 2) vide sub кѣк.

кѣк Boh. collum, Pol. inserto a: карк, dim. кѣчек, Pol. карчек, Lusatis kérk, kyrk. Slavis meridionalibus кѣрат; Croatae tamen et кѣк norunt. Serbis кѣкача gestatio in dorso manibus collum amplectentibus.

кѣконосый κρινότιμος, fissis naribus, ut explicat Alexjejew, additque vulgare кѣконосый, i. e. naso curto, naso mutilus. An non potius legendum кѣконосый, cum Serbis кѣкати sit dissindere, кѣма et кѣмь homo auribus mutilus, кѣмьорог mutilus cornu. Levit. 21, 18. κολοβορρῖν in antiqua editione redditur кѣма, in

cor-

correcta vero **корношый**, curto naso, quod utique contractum est ex **кормоношый**. Slovacia **крква** est ruga, plica, **крквати** corrugare, plicare.

керкати, **керкнѣти**, Russ. **pipire**, gallinarum pituita laborantium vox.

крека Serb. clamor gallinarum, **ганагум**. **крекета-ти** coaxare, **крекетѣша** coaxatrix i. e. **гана**. Pol. **krzekać**, Boh. **krzehotati**.

крик clamor, Boh. **krzik**, Pol. **krzyk**, Lusat. **кшик** mutata, ut solent, post **к** litera **р** in sibilantem, Carn. **крик** et **крич**, Croat. **крич** et **крика**. **крикѣн** Russ. **clamosus homo**, *Schreyhals*, Boh. **krziklaun** (**krziklun**), Pol. **krzykała**, **krzykayło**, **krzykacz** **кричати**, clamare, ejulare. Marc. 5, 38. **видѣ моувѣ**, **плачѣщїася** и **кричашїа** **многѣ**, **vidit tumultum**, **flentes et ejulantes** (**κλαίωντας και ἀλαλάζοντας**) **multum**. Matth. 15, 23. in Ms. **кричит** (**κράζει**) **про зовѣг**. Dan. 13, 26. **olim кричанїе** (**κραυγή**), **пунс клич**.

кракати Russ. **tetrinnire** (anatum), **краква**, **кракѣша**, **anas**. Confer **крека**. Pol. **krzekać**. subo (de subibus).

крюк Russ. **uncus**, **uncinus**, dim. **крючек**. Pol. **kruczek**. Exod. 27, 10. **крючки их**, **οἱ κρίκοι αὐτῶν**, et iterum v. 11. in correcta editione; in antiqua vero **κρίκοι** sunt **обѣди**, i. e. **absides**, **curvaturae**. **крючити** curvare, **крючитися** incurvari, et alia derivata a **крюк** vide in **Lex Russ.**

кѣдерь, plur. **кѣдри** Russ. **crispi capilli**, *Locken*, Carn. **koder**, et **kodra**, **cinninnus**, Boh. **ka-derz**, Pol. **kędzior**, plur. **kędzierze**. **кѣдрав**, **кѣдравый**, **crispus**, Serb. **кѣдрав**, Carn. **кѣдраст**, **кѣдровец**, Boh. **кѣдрнатый**, **кѣдрна**, *Arauskopf*, alias et **кѣчера**, **kaderzawek**. Cant. 5, 11. **βόστροχοι αὐτῆ ἐλάττι** reddit correcta **власы** **εργ** **кѣдрлы**, antiqua editio **широки** i. e. **lati**, **Vulg. comae** ejus sicut **elatae palmarum**, **Supra**

р. 105. кѸдрн ad кѸд retuli et recte quidem, cum р in fine vocis кѸдрь formativa esse videatur, utи ль, ла in кѸдель, кѸдела, pensum lini, Croat. Boh. etiam stupa, et ла in kudła Pol. Slovac. villus, Zote, kudlaty Pol. villosus, zotig. Nec occurrit radix ulla sub к tribus consonis constans, quarum media sit д aut т.

ктырь asilus, tabanus, *Bromse*, Russis duntaxat nota vox, e quorum Lexicis eam Stulli hausit et Lexico suo Illyrico inseruit, eamque per utecsiscte (утечиште) et asylum explicavit, asylum (tabanum) male in asylum commutando.

кѸзнь, кознь, insidiae, technae, machinatio, fraus. противѸ кознем діаволским Ephes. б. 11. adversus insidias (μεθοδείας) diaboli. Ibid. 4, 14. εν πανουργία προς την μεθοδείαν της κλαυνης, в коварствѸ козней лщеніа in astutia ad circumventionem erroris, in (veteratoria) versutia ad insidiose fallendum. Nec alibi in Novo Testamento haec vox legitur. Polykarpow habet etiam козневатый insidiosus, кознствѸю insidiari, technas struere. Alexjejew citat кознованіе (quod supponit verbum козновати), кознодѸйствиe et кознодѸйство, козногласник comoedus, ludio. Praerpropere vocem кознь supra р. 106. ad кѸю retuli. Distinguendae certe voces кѸзнь et кознь. Illud res ex auro aut argento fabrefactas, germ. *Geschmeide*, significat et a кѸю, uti Pol. kuźnia, Russ. кѸзница, officina fabri, et кѸзнец, derivatum est. Distingui etiam debet кознь a казнь punitio, castigatio. Hoc enim, contractum ex казнь, a verbo каати aptius deducitur, quam a казати uti Palk. in Lex. Boh. visum fuit. Unde vero vocem кознь derjvem, nondum mihi liquet. Si нь formativa sit, certe ad radicem кез, коз, seu кѸз cum vocali ambigua et mobili referenda erit. In codd. Serbicis enim nunquam кознь,

sed

sed semper **къзнь** scribitur. Nec aliud quidquam occurrit, quo vox **кознь** illustrari possit, quam Russ. **козон**, gen. **кознѧ**, talus seu ossiculum, quo pueri ludere solent. Confer Boh. **костка** alea. A ludo facilis transitus ad technas, insidias.

кость, f. os, ossis, *Кноchen*, *Vein*. Psalm. 101, 4. **кѡсти моѧ такѡ сѡшило сохѡшасѧ**, (Psalt. Ven. **кѡсти моѧ такѡ соушило съхѡшесѧ**), ossa (**ὀσά**) mea sicut cremium (**φρίγιον**) aruerunt. Hebr. 3, 17. **кѡсти кѡла**, Vulg. corpora, in antiquo Apostolo **оуды**. Si slavicum **кость** cum lat. os conferas, **ть** formativa videri possit, quae syllabae radicali **ко** accesserit; at si cum graec. **ὀσέον** compares, **ть** tertiam radicalem esse censebis. **кость** pronunciant Russi, Moravi, Slovaci, **kosé** Poloni, cum quibus faciunt Lusatiae utpote Lechitarum gens; Boh. Illyr. Carn. **кост**. Carn. et **kult**, gen. **kosti**. Diminutiva Pol. Boh. **костка**, **костечка**, Russ. **косточка**, Croat. Serb. **кошчица** (**кошица**), augment. Russ. **костыща** et alia derivata vide in Lexicis.

кбситеръ Serb. stannum, *Zinn*; est e graeco **κασσίτερος**.

кбст Russ. frutex, virgultum.

кисть Russ. conus, apex; fasciculus, penicillum, *Quaste*, *Büschel*, Pol. **kiść**, dim. **kistka**.

кистень Russ. cestrum, cestus, clava, Pol. **kiścien**, **kieścien**.

кощѣны plur. Ephes. 5. 4. **бѣслобѣе или кощѣны** stultiloquium aut scurrilitas (**εὐτραπελία**), apud Polykarpow **кощѣнник** sannio, jocator; **кощѣнство** nugae, facetiae, joci; **кощѣнствѣю** jocari, ludere, cavillari.

кбша tentorium, tabernaculum. Num. 24, 5. olim in plur. **кбша твоѧ**, **σκηνάισα**, **пипс кбши твоѧ**. **кбшепотченіе** tabernaculorum fixio, sco-

порегія.

ноpegia. кѣшник σκηνίτης: Scib. кѣжа, Dalm. kucha domus.

кшик, кшик, Pol. sibilus, kszykać, ksykać, sibilare.

§. 8. Ex indiculo radicalibus syllabis sub quolibet litera subjunctò facile perspicias, significatum vocum classis tertiæ, quæ tribus consonis constant, non solum a prima et secunda, sed etiam a tertia radicali litera pendere. Differunt certe млада juvenis et млат malleus, хлѣб stabulum et хлѣб panis, праг limen et прах pulvis; прѣст (перѣст) digitus et прѣть (перѣть) terra. Ipsa etiam vocalis, fixa nimirum et immobilis, significatum determinat. Aliud certe est храм domus, aliud храм claudus, aliud драг carus, aliud друг amicus. Quis audeat syllabas прае, прос, прѣе, прис, прѣе, прѣе (перѣе), et derivata ab iis confundere? Postulant quidem Substantivorum formæ, quæ a verbis significationem petunt, aliam subinde vocalem, sed mutatio hæc, cum secundum analogiæ leges fiat, non est arbitraria. Igitur плот а плетѣ sub плет, грок а грекѣ sub грек, гром а гремѣти sub грем, звон а звенѣти sub звен, влек (облак) а влекѣ sub влек, мраз а мрзѣти sub мрз comprehendi existimanda sunt.

Consuli possint, quæ in primis lineis ad faciendum universale Etymologicon slavicum (*Entwurf zu einem allgemeinen slavischen Etymologikon*) Prægæ, 1813. §. latius exposuimus.

§. 9. Quamvis non ignorem, quasdam radices classis tertiae ad secundam reduci posse, aliquot etiam omissas esse, licebit tamen numerum earum inire. Comprehendit autem classis tertia octingentas septuaginta octo, classis secunda sexcentas quinquaginta quinque, prima septuaginta duas syllabas radicales, quibus fundamenta etymologiae slavicae innituntur. Numeramus enim sub

	in Cl. I.	3	in Cl. II.	23	in Cl. III	9
а	-	2	-	28	-	8
б	-	5	-	42	-	31
в	-	0	-	32	-	42
п	-	5	-	56	-	76
м	-	4	-	44	-	18
н	-	7	-	24	-	2
л	-	2	-	63	-	8
р	-	5	-	52	-	3
а	-	4	-	31	-	36
т	-	5	-	45	-	50
з	-	3	-	20	-	13
ж	-	4	-	15	-	15
с	-	5	-	55	-	148
ш	-	2	-	13	-	21
щ	-	-	-	-	-	27
ч	-	1	-	7	-	10
ч	-	4	-	18	-	37
ѣ	-	-	-	26	-	83

X

χ	in Cl. I.	1	in Cl. II.	19	in Cl. III.	89
κ	- -	4	- -	42	- -	153
		72		605		878

Summa omnium 1605.

§. 10. Non possum silentio praeterire egregios conatus illustrissimi Academiae Russicae praesidis Alexandri Шишков, viri mihi multis nominibus colendi, quibus ille conficiendo Lexico Russico etymologico, tam in notitiis (извѣстіе) Academiae, quam in arboribus vocum (дерева слов) summo labore concinnatis, Petropoli 1819. praelusit. Arbor radice мр in 25 genicula (колѣна) quasi stirpes dividitur, et e geniculis orti rami seu frondes (вѣтви) ex utraque parte stipitis exhibentur. колѣна hoc ordine se excipiunt a radice мр ad verticem progrediendo: 1 мрѣ, 2 мерлѣха, 3 смрад, 4 смерд, 5 смородина, 6 мерзость, 7 мрак, 8 смерчіе, 9 морщѣ, 10 сморчок, 11 морошка, 12 смѣршій, 13 хмѣрю, 14 мравій, 15 мѣрава, 16 мѣрлычѣ, 17 маргаю, 18 мараю, 19 морковь, 20 мраз (мороз), 21 море, 22 морж, 23 мрежа, 24 мир, 25 мір.

Simile quid jam tentatum antea fuit a clariss. Samuele Linde in Principiis etymologiae, quae linguae Polonicae Lexico, praestantissimo aequae ac locupletissimo, praefixit. Primum exemplum, quod

pro-

profert, praebent radicales M-r, ad quas ille sequentes decem voces cum earum derivatis refert 1 Mara, 2 Mrok, 3 Murzyn, 4 Morze, 5 Mrug, 6 Miara, 7 Mor, 8 Marznać, 9 Smrod, 10 Mruk. Secundum exemplum praebent radicales M-g, M-k. Tertium L-c, L-s, L-z; quartum Chr, Chr-ch, Kr-k, Chr-s, Chr-b, Chr-p, Kr-b, Kr-p; quintum radicales Pr, P-r, P-rz; sextum T-k; septimum denique Ch, quo non solum Chuch (quod est germ. *Hauch*), sed etiam Duch spiritus (quod sine dubio a Du, duju, formatum est) et chcieć (χότκρη, velle) retulit. At ille veritati indagandae impense deditus principiis, quibus etymologiae systema legitimum superstrui debet, denuo examinatis, et pensi habitis aliorum sententiis certe jam perspexerit ipse, quam multa precario sumantur in determinando generali significato unius aut duarum literarum, in pluribus vocibus obviarum, neglectis reliquis radicalibus, quae simul conjunctae vocem ita constituunt, ut a complexu omnium notio et significatio pendeat. Mihi quidem semper visum est, si numerus radicum ultra, quam oporteat, minuatur, nimis coacte reducendo radices plurium literarum ad alias simplices, etymologiae fundamenta laebefactari potius quam firmari.

R

Ūti-

Utinam aliter mihi sentire liceret de arboribus etymologicis, quarum structuram exponere coepi. Secundae arboris radices sunt *кр*, *гр*, *хр*, neglecto prorsus discrimine literarum *к*, *г*, *х*; genicula (колѣна) centum triginta duo, quorum primum *кракаю*, supremum seu ultimum *хворать*. In notis, quae elucidando nexui et originibus vocum a communi radice deductarum destinatae sunt, multa sunt, quae probare non possum. Cui verisimile videri possit, peregrinum *грош* (e lat. grossus) a slavico verbo *грохочѣ*; aut *крьсталь*, etsi ore vulgi in *хрьсталь* mutatum sit, a *хрьстѣть* recte deduci! Cui persuaderi possit, ut alia taceam, *гора* a *гром*, a *гора* vero *град*, *гордый*, *горь*, *гудъ*, *гудь*, *громада*, *грива*, *града*, *градъ*, *гребъ* orta esse. Tertia arbor e radice *тр* excrescens e 77 geniculis ramos diffundit. Istorum primum seu infimum est *трещѣ*, secundum *трескаю*, tertium *стрѣкочѣ*, quartum *стриж* etc. Extrema duo in apice summo sunt 76 *остѣ*, cum ramis *остіе*, unde *остен*, *остистый*, et 77 *ось* cum ramo sinistro *оселина*, unde frondes *осист*, *осистый*, et dextro *подчоска*, unde frondes *подчос*, *подчосина*. Si jam quaeras, qua ratione *остѣ*, *ось* cohaereant cum radice *тр*, in notis doceberis, *ос* ab *остѣ*, *остѣ* ab *острый*, quod praecedat, orta esse. Atqui in *острый*, meo quidem iudicio, literae *тр* non sunt radicales,

sed

sed utraque, aut saltem *р*, est servilis, quae voci *ость* accesserit. *ость* autem ab *ось* ope *ть* formatam et ad secundam classem referendam facile admiserim. Non igitur *ось*, *ость* ab *остр* resecto *тр* enata censerī possunt, sed potius *остр*, acutus, ope formativae adjectivorum *р*, ab *ость* et hoc ipsum ab *ось* axis ceu primo elemento deducendum est. Confer *ось* cum lat. axis, acus, acutus, quorum radicalis syllaba AC Slavico *ось* respondet. Sic et *ос* in *осм* cum latino OC in octo comparare licebit. Slavi enim pro *к* aliarum linguarum amant *с*: *весь* vicus, *десать* decem, *дѣкъ*, *пракъ* porcus, *просити* precari, *писати* pingere, *пикт* pictum.

Capitulum II.

Functiones literarum servilium:

§. 11.

Quae augendis a fine syllabis radicalibus serviunt literae, serviles dicuntur. In Substantivis *юность*, *юнота*, *юноша*, ab Adjectivo *юм* derivatis, augmenta *ость*, *ота*, *оша* significatum modificant. *раба* ancilla a *рак* servo solum genere differt. *сѣд* est iudicium, *сѣдити* iudicare, *сѣдѣа* iudex. Itaque functiones servilium variae sunt. Serviunt autem vocales tam solidae, quam liquidae generibus

et numeris designandis, casibus flectendis, Verborum modis et temporibus formandis.

Genus femininum in singulari signatur vocalibus a et я, neutrum vero vocalibus o et e.

(a)

Masc. - я	Fem. - а	Neut. - о
т	та	то
ов	оба	обо
сам	сама	само
дал	дала	дало
дан	дана	дано
пѣт	пѣта	пѣто
ведом	ведома	ведомо

Typum huic sequuntur partes orationis omnes generis capaces, nimirum Pronomina, Substantiva, Adjectiva et Participia, quorum masculinum consonis solidis finitur. Sic сѣбѣа а сѣбѣя, вѣка а вѣкѣ; свѣтъ sanctus, свѣта sancta, свѣто sanctum. Si vero masculinum in consonam affectam seu liquidam, aut in ѣ desinat, pro а amat femininum я, pro о neutrum е.

(b)

Masc. - ѣ	Fem. - я	Neut. - е
тѣй	тѣя	тѣе
вѣъ	вѣя	вѣе
наш	наша	наше
тѣцѣ	тѣцѣя	тѣцѣе
		Sic

Sic **вола**, **вѣра**, **дѣша** (**дѣша**) etc. **отень**, **отна**, **отне**. Vocalis **и** pro **а** non nisi in paucis superest: си haec **а съ**, **мати** mater, **дѣри** filia, Russ. **доч**; in Comparativis post **ш** > **менши**, **болши**; in Gerundivis post **ш** et **щ**: **кѣши**, **имѣши**. Neutra in **а** desinentia, ut **прага** porcus, vide in formis Substantivorum.

§. 12. In duali Masculinum signatur vocalibus **а** et **я**, Femininum vero et Neutrum vocalibus **ѣ** et **и**.

(a)

Masc. - а	Fem. et Neut. - ѣ
дѣа	дѣѣ
оба	сѣѣ
сына	оустнѣ
вѣдѣа	бѣдѣѣ
бѣдѣа	бѣдѣѣ
знаема	знаемѣ

Sic etiam in Praeteritis simplicibus **видѣхѣа**, **видѣхѣѣ**; **видѣста** **видѣстѣ**.

In libris minus antiquis, Russorum et Polonorum more, neutra desinunt in **а**: **дѣа** **лѣта** pro antiquiori flexione, quam Bohemi servarunt, **дѣѣ** **лѣтѣѣ**; **дѣѣ** **стѣѣ**.

(b)

Masc. - а	Fem. et Neut. - и
ножа	мрѣжи
коша	оуши
корѣла	очи
сѣпѣа	плѣши

Sic

Sic et вѣжди palpebrae. Pro а post sibilantes nunc scribi а: ножа, коша, слѣнца, in Introductione p. 12 et 25 monuimus.

§. 13. In plurali vero genera notantur hoc modo:

(a)		
Masc. - и	Fem. - ы	Neut. - а
они	оны	она
сами	самы	сама
овни	жены	оуста

(b)		
Masc. - и	Fem. - а	Neut. - а
вси	вса	вса
мом	моа	-моа
отци	овца	пола

Gerundivi plurales amant ε in omni genere: дающе, даше. Substantiya masculina saepe ε et iε, feminina vero, quorum singularis in consonam liquidam desinit, и petunt: кости ossa, а кость.

§. 14. Flectendis obliquis casibus Nominum serviunt vocales omnes: Vocativo ε, и, ю; Accusativo feminino Ѹ, ю; Genitivo а, ѿ, ε, ы, и; Dativo Ѹ, ю, ѣ, и. Locali ѣ, и. Accusativo et Instrumentali plur. ы, и.

§. 15. In verbis formandae personae primae singulari servit Ѹ et ю; formando Imperativo post consonam и, post vocalem ѡ.

§. 16.

§. 16. Cum consona praecedente coalescens й seu ѣ formandis Adjectivis possessivis servit. Diphthongi autem seu syllabae in й finitae

ай,	ой,	оуй,	зий
гй,	ей,	—	ій

formandis Nominibus adhibentur. Notanda vero praeprimis terminatio definita seu emphatica Pronominum et Adjectivorum ой, зий, ій:

СВОЙ	СВОМ	СВОК	suus, sua, suum.
—	СВОА	СВОЕ	
СІЙ	СІА	СІЕ	hic, haec, hoc.
КЪІЙ	КАА	КОЕ	quis, quae, quod.
ВТОРЪІЙ	ВТОРАА	ВТОРОЕ	secundus, a, um.
ТРЕТІЙ	ТРЕТІА	ТРЕТІЕ	tertius, ia, ium.
НИЦІЙ	НИЦАА	НИЦЕА	egenus, a, um.
—	НИЦАА	НИЦЕЕ	

§. 17. E consonis serviunt, assumendo ante se, subinde et post se, vocales, casibus Nominum flec-tendis tres: м, г, х. Et quidem

м

Substantivorum Instrumentali ом, ем; Dativo plurali ам, ом, ем; Instrumentali plur. ами, ми; Ad-jectivorum Dativo singulari омѸ, емѸ; Locali ом, ем; Instrumentali singulari et Dativo plurali зйм, нм; Instrumentali plurali зими, нми.

с

Г

Adjectivorum Genitivo аго, ого, его.

Х

Substantivorum Locali plurali ах, ох, ѣх: Adjectivorum Genitivo et Locali plurali чих, их.

In Pronominibus personalibus мѣи et вѣи in Genitivo et Locali pro х locum habet с: нас, вас. In aliis х: их eorum, вних in iis.

Huc pertinent об seu еб, еб, ен, ер, ат, ес, seu augmenta epenthetica variorum casuum.

§. 18. Derivationi Nominum eorumque formis constituendis serviunt ъ et consonae omnes, unicum и si excipias. Frequentius tamen hic munere suo funguntur в, н, л, р, т, с, к, et conjunctim ось, ство et ствѣе, еск, ищ и ище, quam reliquae.

§. 19. Verborum personis signandis adhibentur м, т, с et ш, ст, х. In duali ва, вѣ. Participiis formandis м, н, л, т; Infinitivo ти, Supino т (тѣ, non ть); Gerundivis в, ш, щ.

§. 20. Est itaque aliquarum servilium consonarum triplex functio, aliarum nonnisi duplex, nonnullarum duntaxat simplex.

Servit enim

ъ (seu ѣ cum consona praecedente coalescens) in derivatione Nominum, ѣ praecedente vocali in formatione Imperativi. Confer supra и.

в in derivatione Nominum, formatione Gerúndivi, augmentis casuum.

к in derivatione Substantivorum (ка, оба), augmento casuum in Pronominibus тебе, себе; тебѣ, себѣ.

м in derivatione Nominum et Adverbiorum, in formatione Personarum et Participii passivi, in flexione casuum.

н in derivatione Nominum, formatione Participii passivi, et Futuri (нѣ), augmento casuum (мене).

л in derivatione Nominum et Adverbiorum, formatione Participii activi.

р in derivatione Nominum et augmento casuum.

а in derivatione Nominum et Adverbiorum.

т in derivatione Nominum, in formatione Personarum, Infinitivi, Supini, Participii passivi, et in augmento casuum.

з in derivatione Substantivorum (знь).

ж in derivatione Substantivorum.

с in derivatione Substantivorum (снь), in formatione personae secundae (си pro ши), in augmento casuum (еѣ), in flexione Pronominum (с pro х: нас, вас).

ш in derivatione Substantivorum, in formatione Comparativi (шій); in formatione personae

secundae (шн), personae tertiae Praeteriti шє, ша, Gerundivi praeteriti (шн, шє).

щ in derivatione Substantivorum (ищ, ищє); in formatione Gerundivi (щш, ащ).

щ in derivatione Substantivorum (ещ, ица, це).

ч in derivatione Substantivorum.

г in derivatione Substantivorum, in flexione Genitivi Adjectivorum et Pronominum (того, кго).

х in derivatione Nominum, in formatione primae personae singularis (х), et tertiae pluralis Praeteriti (хѣ), in flexione Localis pluralis.

к in derivatione Substantivorum et Adjectivorum (к, ак, ак, ок, ек, ѣк, ик).

Quas vocales petant aut admittant ante se singulae hae serviles consonae, quando syllabae radicali affiguntur, locis suis plenius exponetur. Aliae enim plures admittunt vocales, aliae pauciores. в exempli causa amat а, о, е, и, hinc terminationes ав, ов, ев, ив, fem. ава, ова, ева, ива, neutr. аво, ово, ево, иво, duntaxat usitatae sunt et non aliae. Plures admittit litera н, hinc ан, он, оун, ѣн, ен, ин, ан. Omnia ab euphoniae legibus pendere, ubique clarum fiet.

С а р у т III.

De nomine substantivo.

§. 21.

Forma Substantivorum prima.

Substantiva, quae puro etymo seu syllaba radicali nuda constant, veram Primitivorum formam exhibent, uti бог deus, зѣкъ dens, нос nasus, мост pons. Eandem formam prae se ferunt Abstracta multa, quae a Verbis significationem petunt, utи лов venatio, piscatio, а ловити, пот sudor а потити, сѣд judicium а сѣдити, град urbs а градити. Нисc referri possunt et alia, nulla adhuc servili litera in fine aucta, quamvis a verbis, mutata etiam vocali, deducta sint, utи ток а текѣ, врод vadum а вродѣ, плот serpes а плетѣ, мраз gelu а мрзнути.

Compositorum eadem est ratio, siquidem re-
fecta praepositione simplicium primitivorum faciem referant, utи искѣп, швраз, спас, возраст, шелак, восток etc.

Character hujus formae primae est ѣ, seu consona finalis solida, nimirum в, б, п, м; н, л, р; д, т; з, с; г, х, к. Continet haec forma non nisi Masculina:

лѣв leo, лов, див prodigium, гнѣв, нрав, хлѣв, волхв magus.

коѣ faba, лок cranium, Russis frons, раѣ,
рѣѣ, раѣ perdis, дѣѣ quercus, зѣѣ dens, хлѣѣ,
граѣ, грѣѣ, горѣѣ, шшиѣ cauda.

поп, пѣп umbilicus, потоп diluvium, сѣп,
шкѣп, кѣп; сноп, столп, закѣп, трѣп, стрѣп,
стрѣп, серп, чрѣп, оукрѣп.

оум, разѣм intellectus, лом, дом domus,
дым fumus, сѣм silurus glanio, шѣм, тѣвор, шѣм,
хѣм, гѣрѣм, сѣрам, грѣм, хѣрам.

лен linum, сан dignitas, officium, сон som-
nus, сын filius, чин, кон, закон lex; звон, чѣан,
плѣн, слон, члан seu члѣн, чѣан, клѣн; вѣрам cog-
nus, дѣрѣн, тѣрѣн, сѣрѣн carpeolus, чѣрѣн, хѣрѣн.

ил argilla, вол bos, пол sexus, пѣпѣл cinis,
мѣл, дол, тѣл, тѣл, тѣл, посол legatus, кал, кол
жѣпѣл, стол, оугл angulus.

вар aestus, свар, собор, спор, пир convivium
мор, мир раѣ, мѣр mundus, раздор, позор, прѣ-
зор, зазор, жар, жир, сѣр caseus, кѣр; дѣвор, при-
твор, затвор, сѣвѣр, бѣвор, копѣр. комар, одѣр lec-
tus, бисѣр, вѣчер, вѣгр (багор).

ад infernus, дѣд membrum, тѣд venenum,
вѣд, шѣдѣ (шѣвѣдѣ), нѣвѣдѣ sagena, запад occasus,
мѣд mel, лѣд glacies, лѣд, рѣд series, рѣд genus,
дѣдѣ, сѣдѣ, сѣдѣ, сѣдѣдѣ vas, сѣдѣдѣ vicinus, гѣд гер-
tile, рѣд tempus, Russis annus, хѣд, захѣд oc-
casus; оѣдѣ, спѣдѣ, спѣдѣ, блѣдѣ, плѣдѣ, слѣдѣ, глѣдѣ,

хлѣдѣ,

ХЛАД, ВРЕД, БРОД, ПРДА, СМРАД, ТРДА, ГРАД, ОК-
КОРА, ВДОА, АРОЗА, ГРОЗА; СТДА, СТЪДА, ЦИДА
gigas.

(вѣт) оувѣт, ѡвѣт responsum, завѣт foe-
dus, совѣт consilium, вѣт promissio, пот su-
dor, мот, сот fatus, подмет, шмет ora vestimenti,
причет, кот catus, кит cete; свѣт, цвѣт, плат,
плот, шплот, верт, клеверт, сѣврат, порт, хвост,
пост, ѡпѣст dimissio, мест, мост, лист, лыст,
раст, вѣзраст aetas, перст, хвраст, крест, щит,
скот, скѣт.

(оуз) соуз conjunctio, воз vectura, вѣз ul-
mus laevis Pall. *Ruster*, раз, вѣраз imago, оуказ,
слѣз, мраз, рогоз.

оуе mystax, вѣе daemon, спас salvator, пее
canis, нос, принос, лис vulpes, лѣе sylvia, тис,
оужас, прежас, час, кос, обес, квас, гнѣс, влас, глае,
клас, оубрѣс sudarium, парѣс velum, перс, трѣс.

юг auster, бог, вѣг fuga, cursus, залог, слог
syllaba, лѣг lucus, рог cornu, недѣг, шжег, оужиг,
подбиг; омег Russ. *cicuta virosa*, снѣг, долг, триг,
враг, подверг, изверг abortivus (*ѣтρωμα* 1 Cor.
15, 8.) брег, праг, прѣг, сѣпрѣг jugum (boui),
Russis conjux (maritus), дрѣг, торг, крѣг, стог,
стѣг, стаг, ковчег.

вѣдх, пах, мах vibratio (ensis), мох, мѣх
uter, лѣх Lechita, чех Bohemus; чпѣг, слѣх, по-

сѣдх

слѣх testis (auritus), орѣх, берѣх, прах, страх, грах,
грѣх, крѣх, оукрѣх.

паоук aranea, навѣик, вѣк, бок latus, бѣик tau-
rus, бѣк fagus, мак, паравер, замок, лѣк arcus,
лик chorus, рак cancer, шерок, пророк propheta,
отрок puer, рык rugitus, ток, поток rivus, тѣк
adeps, сок succus; сѣк nodus arboris; зѣк, внѣк,
шѣлак nubes, волк lupus, полк, толк, злак, шѣлк,
клик, брак, прок, мрак, примрак, стѣк, воск,
писк, мѣк, тѣск. Adde пзѣик, сѣсѣк.

Quae a verbis deducta sunt, amant vocalem
latiorem, nimirum о pro е: вода ведаѣ, ход а ше-
даѣ. Subinde vero а aut о inter radicales consonas
inseritur: вар а врѣти, смрад а смраѣти, мор а
мрѣти; жир est potius ab Iterativo жирати, quam
а жрѣ formatum.

(a) Voces, quas hic consona solida terminari dixi-
mus, notantur in libris a Russis editis signo ѡ. Hinc
Grammaticorum regula, ea esse masculina, quae si-
gno ѡ terminantur. Verum nos Introductionis pag. 21.
monuimus, post solidas consonas ubique supponi ѡ,
ubicunque ѡ lene locum non habet.

(b) Quae hic fortasse desideres, uti ров, кров,
ков, зрак, смѣх, дѣх, воздух et alia, haec inter De-
rivata sub formativis suis quaerenda sunt. Nam ров а рюю,
кров а крѣю, ков а кѣю sub в, зрак а зрѣти sub к,
дѣх а дѣю sub formativa х collocanda erunt.

Forma Substantivorum secunda.

§. 22. Character formae secundae est di-
phthongus seu ѣ post vocalem, aut consona finalis
affecta

affected seu liquida, nimirum вь, бь, пь, мь, нь, ль, рь, дь, ть, зь, сь, et densiores sibilantes ж, ш, щ, ч, post quas ь subintelligi debet, etiamsi non scribatur, cum crassum ь natura sua nunquam admittere possint. Continentur autem sub hac forma Masculina et Feminina.

Masculina sunt:

оуи р. 30, вой exercitus, лой sebum, рай paradisus, рой examen arum; змій draco, зной 139, строй, край, крой.

червь vermis 185.

голубь columba, шнивь cauda.

вопль pro вопь clamor, а вопію; сипль scarabaeus melolontha, *Maykäfer*.

пень stipes, лань, gen. лана, tragelaphus Deut. 14, 5. линь cyprinus tinca, день dies, конь equus, огонь ignis, окнь perca.

моль tineä, хмель 211, тополь 133, оугль sagbo, дреколь fustis. Adde жеравь grus, корабль, et Russ. рубль, in quibus ль est paragogicum.

орь equus, царь 99, свѣрь 138, вепрь aper, нетопырь vesperilio, оугорь 110.

медвѣдь ursus, лебедь cygnus, желѣдь glans, пождь дух, пождь pavimentum, дождь 130, гвоздь 194.

пѣть via, тать fur, зать gener, тесть 136, гость 207.

КНАЗЬ

кназь princeps, пѣназь, пусеразь inauris.

кѣжь erinaceus, мѣж vir, нож culter, страж.

лось alce, лосось salmo 124.

кошь corbis, лемеш vomer.

лещ 124, плащ 118, плещ clamor, плющ he-
dera, брощ rubia 115.

мечь ensis, моч urina, шершч, плач 118, клич;
ключ, врач 113.

срѣщ apud Alexjejew et in lexicis russicis est fic-
tus Nominativus masculinus. Nam Psal. 90, 6. ѿ срѣ-
ща (Serb. ѿ срѣще) est Genitivus slavicus a срѣща
occursus, Russis nunc встрѣча. Confer, quae p. 175.
de hac voce monuimus. Polykarpow recte habet срѣща
а́пѣрѣща; Incursus, occursus.

Ad hanc formam referenda sunt, quae a Ver-
bis ope ѣ formantur: лай latratus a лая, дѣй in
vocibus compositis слодѣй, любодѣй, а дѣю. Sic
набой liciatorium, jugum, *Weberbaum*; а вію, на-
вію, mutata ante ѣ vocali і in о. Sic et пой in на-
пой potus, а пію; покой quies, а почію. Post con-
sonas ь eodem officio fungitur: Нинс mutatio trans-
formabilium consonarum: страж еім est а стрѣ-
гш, плач а плакати, клич, а кликш, ключ а клюка.
Нинс et вождь а водити, пождь а под sub, ж ante
дѣ inserunt.

вич а бити, крич а бити sub formativa ч, quae
syllabae radicali accessit, quaerenda sunt. господь оpe
одь а radice готп formatum videtur.

Feminina formae secundae.

цѣвь 98, желвь 142, вѣвь *gestis*, кровь *supercilium*, кровь *sanguis*.

хлавь, plur. хлави *cataractae*, скорвь 104. Adde plur. отреки *purgamenta*, изгреки *quisquilliae*, *sordes*.

сыпь *Russ. vari, variolae*; чепь *catena*, *Russ. цѣпь* 98.

взимь *sata hiemalia*.

лавь *serva*, сѣвь 155, длавь 128, врань *bellum*, грань 202.

пыль *Russ. pulvis*, оудоль *vallis*, соль *sal*, мысль *mens*, щель 173.

тврь *fruges vernae*, дверь, plur. двери 128, тварь 133, оутварь *ornatus*, деврь *vallis*.

пдъ *esca*, снѣдъ, вѣдъ in заповѣдъ *praesertum*, проповѣдъ *conciō*, праесоніумъ, мѣдъ *aes*, чадъ 100, *collectivum* а чадѡ, кадъ *cadus*; клдъ 114, твездъ 133, жездъ 144, грздъ 203, стздъ 155. At падъ а пати, vide sub formativa д.

нить *filum*, рать *bellum*, реть, plur. рети *dissensiones, contentiones*, ἐριθείαι, 2 Cor. 12, 20., сѣть 97, хоть, похоть *concupiscentia*, неасить *pelicanus*; свѣсть 150, плѡть 117, полсть 118, клѣть 233, персть 119, трость 135, горсть 205; ость 111, пасть 120, мечь 123, леть 124, часть, четь 191, кость, кысть 253. At пасть, масть, власть,

S

СЛАСТЬ

СЛАСТЬ, СТРАСТЬ *operformativae* ть *derivata sunt* а ПАДЪ, ПАСТИ, а МАЗАТИ etc.

ГРАЗЪ *coenum* 205.

ось *axis*, ВЕСЬ *vicus*, РЫСЬ *lynx* (in *Bibliis par-*
dis) *apud Russos feminini generis.*

ВЕШЬ, ВОШ, *pediculus*, МЫШЬ *mus*, ПАКЪШ 118.
Adde *опаш cauda.*

ВЕЩЬ *res, negotium* 87, ПЕЩЬ *fornax*, МОЩЬ *po-*
tentia, НОЩЬ, ПОХ. А ВЕЩЬ а ВЪЩЬ, *litera* ть *transfor-*
mata in щ, ПЕЩЬ *vero* а ПЕКЪ, *Infin.* *пещи pinsere*,
мощь а мого, *Infin.* *мощи posse, orta sunt.*

РЪЧЬ *sermo*, а РЪКЪ, СЪЧЬ *caedes*, а СЪКЪ; СЕЧЬ
urina а СЧАТИ *mingere.* *Male in Bibliis postremae*
editionis impressum fuit 4 *Reg.* 18, 27. СЪЧЬ СВОЮ
pro СЕЧЬ СВОЮ.

Formantur autem derivata Abstracta hujus
formae *оре* ъ, *uti* *падь а памь*, *паде*, *пастн*; *снѣдь*
а снѣмь, *снѣде*, *снѣсти*; *твердь* *ab* *Adjectivo*
тверд; *желть flavus color, flavedo*, а *желт*, *unde*
et желч fel; *четверть quarta pars* а *четвертый*;
et Collectiva, uti мдрь Aethiopia, сурь Syria, Syri,
рѣсь Russica gens. *нощ а radice nokt*, *mutatis кт*
об ъ in щ, *ortum videtur, si germ. Nacht et lat. nox,*
noctis, cum Slavico нощ conferatur. *вѣсть*, *смерть*,
рѣкомть *vide sub formativa ть.*

§. 23. *Cum igitur et Masculina et Feminina sub*
terminatione ъ comprehendantur, genus Substan-

ti-

tivorum in ь finitorum, quando significatio ipsa sexum non determinat, plerumque ex usu dignosci debet. Quis enim certo definire possit, cujus generis sit *рысь*, lynx, ex sola terminatione, non cognito usu. Russis *рысь* est femininum, Polonis *rys*, rysia, masculinum, Serbi et Bohemi *рыс*, *рыса*, dicunt et ad formam primam Masculinorum referunt. Smotriskio *непачытль* incerti, *рыскаць* vero masculini generis est, cum tamen usus utrumque femininum esse doceat. Vacillat etiam hujus alias satis acuti Grammatici regula, qua docuit exeuntia in ь tertiae declinationis, feminina; ea autem, quae sint quartae declinationis, masculina esse, cum de declinatione Substantivorum non nisi cognito prius genere constare possit. Meliori itaque consilio usus est Mrazovič, qui Masculinorum in ь terminatorum indiculum alphabetico ordine confectum p. 27. exhibuit, Masculina enumerare volens, quae signo leni ь in fine notantur, et p. 51. eundem omissis, quae maribus solum tribuuntur, nominibus, iterum repetiit, docens ea excipi a regula tertia, qua terminata in ь feminina esse statuit.

Nos vero, sub qualibet forma, Masculina a Femininis consulto separavimus. *гоптань* igitur apud Smotriskium incerti generis, sub formativa *ань* masculinum, *рыскаць* autem sub formativa *ць* femininum esse cognosces.

S 2

Sub

Substantiva a fine aucta vocalibus.

§. 24. Formae Substantivorum vocalibus duntaxat in fine auctorum variae sunt.

Feminina in a :

ива salix carpea, *Sahlweide*, изваба liberatio, нива ager, лава scamnum, дѣва virgo 92, сова 96. молва (мава) tumultus 121, дѣлва огса, vas, слава gloria 152, глава 196, трава 134, крава, вдова 113. At гзѣва, плѣва, брѣтва quaege sub formativa ва.

бака avia, рака ancilla, рыба piscis, жака 95, дока, гѣка 101, глгѣка perditio; вѣрка salix, трѣка 134, трѣка, пофрѣка.

папа, лапа planta ursti, *Tatze*, репа гара, рѣпа Илуг. foramen, копа, кѣпа 104, крѣпа, стопа 155. стѣпа pila.

пама fovea, мама mater, тма (тьма) tenebrae 93, зима hyems; слама stramen 153, корма.

вина causa, сулра, шпона velum, пѣна spuma, мѣна mutatio, измѣна, промѣна, permutatio, лѣна luna, рана plaga, тина 93, жена 95, цѣна 99, кѣна 105; волна, пелена 117, слана, слина 153, серна 155, стѣна 156, страна, стрѣна 159, храна 215.

вила Илуг. nympha, пила serra, *Säge*, вила 95, сила 97, хѣла 103; хвала laus 210, смола 150, стрѣла 159, пчела (бчела) 120, скала petra, Јег. 14, б. olim на скалах, ἐπὶ γάπας, Vulg. in rupibus,

nunc

пѣнс на каменїах. Conf. p. 162. In мгла nebula, et
нгла acus, ла formativa videtur.

вѣра fides, пара vapor, подпора fulcrum,
мѣра mensura, нора antrum, дѣра foramen Ѡ2,
сѣра sulphur, cf. 141, гора 102, кора 105; бѣдра
femur, гѣра 112, нѣра 111.

оуда hamus, вода aqua, кѣда calamitas, mise-
ria, покѣда victoria, шѣда injuria, рѣда aes,
ѡрада remissio; звѣзда 130, клѣда, бѣрада, бѣра-
зда, бѣрѣзда 115, сѣрада 155, чѣрада 187, мѣрада
122, сѣсѣда, бѣсѣда 114.

пѣта calx, calcaneus, рѣта jusjurandum, цѣта
Ѡ0 (cf. goth. skatt denarius), чѣта 100, кѣта
sertum, fasciculus florum, *Straufs*, черѣта 188, цѣсѣта
180, мечѣта 123.

оуза (юза) vinculum, лѣза vitis, рѣза vestimen-
tum, проказа lepra, коза 106, полза 117, слѣза 153.

оѣта vespa, лѣѣта crates viminea; *Flechte*, роѣта
ros, расѣта (Serb. рѣса) iulus, fimbria, коѣта 106; кѣрасѣта.

нѣта lentigo, нѣта pes, нѣта mollities, deli-
cata educatio, teneritudo, дѣта iris, тѣта moeror,
taedium; кнѣта, бѣта humor, дѣта 120, стѣта
in dialectis alveus fluminis, idem quod стѣта
seu стѣта

юѣта jus, jusculum, мѣта musca, лѣта areo-
la, *πρασῖά* Marc. 6, 40., оутѣта consolatio; adde
peregrinum пасѣта.

мѣ-

мѣка cruciatus, poena, мѣка farina, лѣка do-
lus, Illyr. sinus maris, ѣка tumba, sepulcrum,
ѣка manus, ѣка fluvius, сѣка canis f., сѣка pica,
Elster, стѣка linea, дѣка 130, шѣка 176.

Masculina sunt, quae maribus tribuuntur, uti
воевода bellidux, слѣга minister, et peregrina ко-
мета, планета.

Terminata in жа, ша, ца, ча ad formam femi-
ninoꝝum in а spectant.

§. 25. Feminina in а:

вѣга seu вѣга collum, вѣга ramus, любодѣга
fornicatrix, соа 96, смѣга serpens, стага statio, ста-
bulum, стѣга rivus, fluentum.

Labiales interponunt а epentheticum: капла,
кѣпла 104, земага, кормага esca.

вонага odor, банага balneum, бронага 115.

вслага voluntas, тлага 93, желага fletus, кѣнѣга,
Serb. desiderium, недѣлага dies dominica, постегага
stratum, lectus.

бѣрага tempestas, зѣрага, зѣрага, aurora, пѣга his,
ѣрага Russ. larva, вечерага coena.

вѣждага palpebra, междага (Russ. межа) limes,
нѣждага necessitas, рждага 91., надеждага spes, жаждага
sitis. In his жага pro да valere, ex legibus muta-
tionum constat. Vide supra p. 42. Est enim межа-
га а межа, межа (apud Croatas inter, cf. межага),
нѣждага а нѣжити, рждага (ржа) а рѣжити, жаждага а

жа-

жадати; вѣжда vero а вѣждаѣ (про вѣю), надежда а надеждаѣ (про надѣю). Russi amant жа про жда, hinc сажа fuligo, pro сажда, а садити.

иза vulnus, cicatrix, стеза 157. Apud Polykarповъ etiam хиза penes хижа.

мжа 89, лжа 90, дѣжа sinum 92, хѣжа casa 103, кожа 106, мрежа 122, стража 160. In plerisque ж ortum est ex г, quod ante *а* mutationem subiit, uti лжа а лгати. Patet igitur жа hic scribi pro жа. Vide supra p. 12. §. IX.

дѣша 92, сѣша 97, чаша 101, каша 106. Est autem дѣша а дѣх; сѣша а сѣх, mutato *х* ante ж in ш. Igitur сѣша pro сѣша.

пиша а питати 89, лѣша 91, праша 110, срѣша occursus, а срѣтати, срѣтѣ, свѣша а свѣт 149, толша а толст 133, теша а тесть 136, чаша а част 190, кѣша, тѣшѣша (Russ. тысяща) mille.

лѣча radius, помча (Boh. помеч) pedica, iendicula, а помкнѣ, тѣча 94, притча parabola, а приткнѣ, водотеча canalis, διώρυξ.

Huc refer nomina appellativa virorum masculina: древодѣла faber lignarius, велможа praepotens, невѣжда (невѣжа) idiota, теча 94, прѣдтеча praecursor, а текѣ.

§. 26. Neutra in *а* sunt nomina animalium juniorum, pullorum et catulorum:

ЖРЕБА

ЖРЕКА 143, ЮНА vitulus, АГНА, ПАГНА 111, КЛИЗНА gemellus, ТЕЛА vitulus, КОЗЛА haedus, ОСЛА pul-lus asini, КЪРА pullus gallinae, СВѢРА а СВѢРЬ, ДѢТА infans, КОТА а КОТ 106, КЛЮСА pullus equi, ПРАСА porcus, МУША а МѢК 123, ОВЧА ab овца, ВИДЧА а ВИДК, ОТРОЧА puer, ab отрок.

Neutra in МА finita, ut СѢМА, ПИСМА et alia, vide sub formativa М.

§. 27. Feminina in и admodum pauca sunt: МАТИ mater (Russ. МАТЬ), ДУШИ filia; КРОВИ cruor, apud Smotriskium, rarissimi usus. Adde СМОКВИ, ПРО СМОКОВЬ aut СМОКВА, ЦЕРКВИ ПРО ЦЕРКОВЬ.

Terminata in ы quaedam feminina sunt, ut ЛЮБЫ, НЕПЛОДЫ, СВЕКРЫ, ЦЕРКЫ, ПРО ЛЮБОВЬ etc. РАКЫ ПРО РАКА; quaedam masculina: КАМЫ, ПЛАМЫ, ПРО КАМЕНЬ, ПЛАМЕНЬ.

§. 28. Finita in о non nisi Neutra:

ОЛОВО plumbum, СЛОВО, ДРЕВО, ЧРѢВО 185; НЕБО coelum, РАМО humerus.

ВІНО, ВѢНО dos, ЛОНО gremium, РДНО veñus, ДНО 92; СѢНО foenum; ЗВОНО Serb. campana, ЗЕРНО 140, ТѢЛО corpus, ЖАЛО aculeus, СЕЛО ager, ПРАДИUM, СИЛО laqueus, ЧЕЛО frons, КОЛО 105; КРИЛО ala, СТКЛО 101; ПЯРО far, adorem, ὄλύρα Ezech. 2, 9., СРЕБРО, НАДРО 154, МДРО, НѢДРО s inus, БЕДРО serenum, ВѢДРО urna, ОУТРО; БЕДРО Illyr. et aliis. At Russis et veteribus Slavis БЕДРА fem. по БЕДРѢ ТВОЕЙ Psal.

Psal. 44, 4. super femur tuum. Miror itaque Gen. 50, 23. in correcte editione nunc legi *πρὴν βεδρῆχ* *πρὸ βεδραχ*. Antiqua hic singulari *πρὴν βεδρῆ* usa est, quamvis in graeco *ἐπὶ μηρῶν* legatur.

чадо, чѣдо 100, бѣдо patina Matth. 14, 8. на бѣдѣ *ἐπὶ πίνακι*, Vulg. in disco, cap. 23, 25. παγοψις; брѣдо Illyr. 115. стадо 157, гнѣздо 190. пѣто vinculum, compes, мѣто vectigal, tributum, лѣто aestas, annus, сто centum; блато palus lutum, млато Boh., длато 128, злато 140, брага plur. porta, *πύλαι*; оуста plur. 111, мѣсто 123, процо мѣтѣсто 130.

желѣзо ferrum, *σίδηρος*; мѣсо саго, плесо Russ., процо milium.

нго jugum; оухо, око 87, млеко 122.

Neutra aucta in fine syllabis во, мо, но, ло, ро, ко, ство, vide sub formativis suis: пиво sub в, писмо sub м, лайно sub н, мило, дѣло, прѣгло sub л, рѣкро, кѣзеро sub р, тѣлоко sub к, дѣкство sub ст.

§. 29. Finita in e Neutra duntaxat:

тѣк Serb. ovum, поле campus, море mare, горе 102, оуже 87, ложе 90, лице facies, *Antlitz*, плещи dual. scapulae, a sing. плеще: плещма своима Psal. 90, 4. *ἐν τοῖς μεταφρένοις*, scapulis suis; Matth. 23, 4. на плеща plur. *ἐπὶ τοὺς ὤμους*, in humeros. Serbis плѣкн (плещи) sunt humeri, плѣкѣ

в.

n. sing. scapula, *Schulterblatt*; Croatis плече, plur. плеча; Russ. плечо; Boh. плече sing. et plur. armus. Confer плоскій planus, Boh. et pleskaty. плюща plur. pulmo 118.

Serbica in ε ut клюсе et similia, refer ad λ:

§. 30. Forma finitorum in ій, fem. іа seu іа, neut. ик, ік seu іе.

Masculina: змій, баіій incantator, (ἐπαιδός Дан. 2, 27. чинс шкатель), нѣтій nepos ex sorore, славій, мравіій (et fem. мравіа), брагіій, жребіій, кравіій (et fem. кравіа).

Feminina: зміа, веріа (береа); свиніа, молніа (et masc. молній), скраніа, ладіа navis, братіа collectivum а брат.

Masculina in іа sunt вѣтіа rhetor, сѣдіа judex.

Neutra: вѣтвіе а вѣтвь, дребіе а древо. Composita: безмолвіе а молва, православіе, предсловіе, наглавіе, возглавіе. Здравіе а здрав, подчревіе ἰπογάστριον.

Дубіе, вербіе а верба. Composita: страннолюбіе, подобіе, преподабіе, неслобіе.

копіе hasta, репіе, трѣпіе а трѣп. Composita безлѣпіе, предстоупіе.

безѡміе ab оум, междораміе.

каменіе collect. а камень, брение lutum, черніе.

Compos. беззаконіе ἀνομία, безчиніе ἀταξία.

кліе.

кѣлїе, бѣлїе, зелїе olus, стебѣлїе, веселїе laetitia, оугаїе. Composita: швилїе abundantia, оудо-
лїе; раздолїе, шжерелїе monile, воскресїе а крїно.

оутрїе, острїе ab остр. Composita: невѣрїе in-
credulitas, поморїе, безмѣрїе, подгорїе, предадвѣ-
рїе, прїдворїе, безвѣдрїе, повечерїе.

оудѣїе, гвоздѣїе, гроздѣїе, рождѣїе а розга, дуж-
дѣїе. Composita: исчадѣїе, безчадѣїе, безгодѣїе, оуго-
дѣїе, наслѣдѣїе hereditas, оусердѣїе, бездождѣїе, без-
стѣдѣїе.

ситїе (ситовїе), оустїе ostium, тростїе. Com-
posita: распѣтїе bivium, компїта, безсмертїе im-
mortalitas, запастїе, безмѣстїе, оучастїе, причас-
тїе participatio, безчестїе.

лозїе, оружїе агїа. Comp. подножїе ὑποπόδιον,
scabellum (pedum), а нога; подбрежїе а брег,
полкрѣжїе hemisphaerium.

наоучїе ab оуч, безквасїе (бекквасїе), согласїе
harmonia, consonantia, безгласїе, разгласїе.

вѣдшїе ab оухо, малодѣшїе, прїстрашїе а
страх. безпшїе.

шбочїе ab око, полчїе, швлчїе а лице, раз-
лчїе а лнк, нарѣчїе adverbium, безбрачїе а брак.

Horum pleraque sunt collectiva a Substantivis,
quaedam abstracta ab Adjectivis derivata. Ope iе
formantur etiam Verbalia, quibus actio Verbi de-
signatur, a participiis passivis in т, ан, ен, оен:

тїе:

ТІЕ: ИЗВИТІЕ, БЪЗІТІЕ, ПИТІЕ, ПРОПАТІЕ, РАСПАТІЕ,
ВЗАТІЕ, КЛАТІЕ, ЖИТІЕ, НАЧАТІЕ, РАЗГНѢТІЕ.

АНІЕ: ЧАГАНІЕ *expectatio*, ПОКАЖАНІЕ *poenitentia*, ШЕ-
ТОВАНІЕ *promissio*, СТРАХОВАНІЕ *terror*, ВПОМИ-
НАНІЕ *commemoratio*, ЖЕЛАНІЕ *desiderium*,
ЛОБЗАНІЕ *osculum*, ШЕРѢЗАНІЕ *circumcisio*,
ПИСАНІЕ *scriptura*.

ЕНІЕ: ПЪВЛЕНІЕ *revelatio*, а ПЪВЛТИ, ПЪВЛЕН, ИЗБАВЛЕНІЕ
redemptio, РВЕНІЕ *zelus*, ПОГРЕБЕНІЕ *sepultura*,
ОУСПЕНІЕ *dormitio*, *obitus*, ТЕРПѢНІЕ *patientia*,
ОУМИЛЕНІЕ *compunctio*, ПРЕЛОМЛЕНІЕ *fractio*, а
ПРЕЛОМИТИ, ПРЕЛОМЛЕН, ПАДЕНІЕ *ruina*, *lapsus*,
СРѢТЕНІЕ *occursus*, ЗАПЪСТѢНІЕ *vastatio*, ДВИ-
ЖЕНІЕ *motus*, ОУНИЧЖЕНІЕ *despectio*, *ἐξουδέ-
υωσις*, ПОНОШЕНІЕ *opprobrium*, ЛИШЕНІЕ *penu-
ria*, ШПЪЩЕНІЕ *remissio*, МЩЕНІЕ *ultio*.

ОВЕНІЕ: МАНОВЕНІЕ, ПЛЮНОВЕНІЕ *sputum*, ПОПОЛЗНО-
ВЕНІЕ, МГНОВЕНІЕ.

In neutris in *ie* tonus occupare solet syllabam,
quae terminationem *ie* immediate praecedit: ОСНОВАНІЕ,
ОРЪДІЕ, ВЕСЕЛІЕ, СЕЛЕНІЕ. Sunt tamen voces non paucae,
quae regulam non sequuntur, uti ЗНАМЕНІЕ, РАДОВА-
НІЕ, ГЛАГОЛАНІЕ, КОПІЕ, ПИТІЕ et alia. Confer tamen,
quae Introductionis cap. III. de tono et discrimine ejus
apud Russos et Serbos dicta sunt.

§. 31. Finita in *ai* Masculina: РАТАЙ *agricola*,
ШЕВЧАЙ *consuetudo*, ab *шк* et *вык*; СЛЪЧАЙ *ac-
cidens*, fortuna. Terminata in *атай* vide sub for-
mativa *т*, *ат*.

Fi-

Finita in ей Masculina: клей gluten, κόλλα, Russ. рѣчей torrens. Femininum еа: верёв, et веріа.

Finita in ѣи Masculina: крагѣи, Russ. целѣи osculum, Serb. славѣи luscinia. ѣи fem. чешѣа squama. Confer adject. волѣи, волѣа, волѣе.

Formae Substantivorum consonis in fine auctorum.

§. 32. Consonas syllabae radicali affixas, cum diversas Substantivorum formas constituent, formativas appellamus. Funguntur autem officio formativarum consonae omnes praeter п, nisi fortassis in вертѣи spelunca, litera п sit servilis, ut вертѣи pro вертѣв dicatur. Liceat et й, etsi cum vocali praecedente diphthongum efficiat, consonis hic adnumerare:

- й

й: кой а кѣю, лай а лаю, водолей aquarius, а лею, покой а почѣю, гной а гнѣю. Hanc formatam amant nomina propria aliarum linguarum: андрей pro Α'νδρέας, закхей pro ζακχαῖος; іерей pro ἱερεὺς. Confer Adjectiva оре й seu ѡ formatas

- в

М. - в	Ф. - вѣ, ва	Н. - во, вѣе
- ав	- авѣ, авѣа	- авѣе
- ов	- овѣ.	

в:

в: ров а рѣю, шов (шев) а шію, ков а кѣю; кров,
скров а крѣю, *mutata vocali ы et ъ ob affi-*
xum в in о. Ат став, постав, состав *sunt im-*
mediate а ставити, поп а станѣ, стати.

ав: нрав *mos, indoles.*

ов: жернов *lapis molaris* а жерн, остров *insula ab*
остр.

Feminina.

въ: вѣтвь а вѣю, вѣти. *An non et вервь funicu-*
lus, хорѣгвь (хорѣговь) vexillum, sceptrum.

овь: любовь, пѣтровь, свекровь, неплодовь, цер-
ковь et церкви (*pro люкъ, пѣтръ, свекръ, не-*
плоды, церкъ).

на: пѣвѣа *palea, мѣтѣа mentha, котѣа ansera, а*
кот, пѣзѣа (пѣза), сѣѣа (оса), брѣтѣа novacula,
а брѣти, пѣгѣа podus, бѣквалѣта, смок-
ѣа ficus (pro смокы, а goth. smakkans), лих-
ѣа usura ab Adjectivo лих; настегнѣа керѣжун-
ѣа (Dan. 3, 21.) а стегно. Verbalia ab Infini-
tivis deducta sunt: жѣтѣа messis, а жѣти,
клатѣа а клѣти, жѣртѣа а жѣрѣти, пѣстѣа а
пѣсти. Sic et сѣѣатѣа а сѣѣати, ловѣтѣа а ло-
вѣти, оратѣа ab орати, женѣтѣа а женѣти,
гостѣтѣа а гостѣти.

аѣа: дѣѣѣѣа *silva, дѣѣѣѣа potentia, крѣѣѣѣа,* кричѣѣѣѣа
clamor.

нѣа: тѣѣѣѣа (тѣѣѣѣа) *chorda arcus.*

Neu-

Neutra.

во: пиво potus, а пію. At слово а слову seu сліву

иво: сѣчиво а сѣкѹ, сочиво, прадиво а прадѹ.

віе: пневіе а пень caudex, листвіе folia, а лист; plur.

ладвіа lumbi, renes. Aliis ладвѣа fem. plur.

Confer Adjectiva оре ав, об, ев, ив formata.

Formativas ство et ствіе vide sub ст.

ка, ока - ка, ока

ка: чатѣка furtum. Amant autem ка pro ва praer-

primis Verbalia: молька а молити, цѣлька а

цѣлти, желѣдка mulcta. сѹдька, маатѣка а

маатити, сватѣка (et свадѣка) nuptiae, а сва-

тати copulare, сватѣка sanctificatio, а ска-

тити, тажка controversia, contentio, дрѹж-

ка, слѹжка, стражка, волшка magia, а волхв,

алчка fames, аб алкати, алчѹ; врачка

ока: злока (et зловь) malitia а зѹл, зѹлїй, жало-

ка querimonia, оутроба viscera, intestina,

аб оутра. Inusitatum свѣка а свѣй, unde

свобода.

- м

М. - мы

Ф. - ма

Н. - мо

- им

- има

ѣ ма

мѹи: камы pro камень lapis, пламы а планѹ, плати

formam magis usitatam пламень vide sub п.

им: отчим Russ. Boh. Carn. vitricus.

ма:

МА: СЛАМА stramen, а СТАЛАТИ sternere, КОСМА а КОС, КОРЧМА.

ИМА: ЖЕНИМА (ЖЕНИМАА) concubina.

МО: ПИСМО а ПИСАТИ, ПРАЖМО polenta, καλλιურis (2 Reg. 13, 6. 8. 10.), Vulg. sorbitiuncula. Во-
hemis пражма f. spicae tostae.

МА: СѢМА semen, а СѢЮ, ПИСМА γραμμα, litera, а ПИСАТИ, ЗНАМА а ЗНАТИ. Sic ВЪИМА, ПЛЕМА, СЛЕМА ВРЕМА, БРЕМА ab obsoletis radicibus. At
ИМА nomen ab имѸ; eodem modo НАѸМ а НАИМѸ, СОНМ (СОНѸМ) а СОНМѸ pro сонмѸ.

Confer Numeralia СЕДМЪ, осмъ, оре мь, et
Adverbia multa оре мо formata; nec non Participia passiva in ом, ем, им.

- Н		
М. - Н, ЕН, НЬ	Ф. - НА, НА, НЬ	Н. - НО
- ЕНЬ	- ЕНЬ, ОНЬ	- ѢНО
- АН, АНЬ	- АНА	- АНІЕ
- ИН, АИИ	- ИНА, АИИИ	- ЕНІЕ
- ЪИНЬ	- ЪИНА	
- ѸН	- ѸНА	

Н: СТАН tentorium, statio, а СТАТИ, СОБЛАЗН scandalum, ГРОЗН, ГРЕЗН pro antiquo грѸЗѸ. Annon et ПЛѢН quod supra inter radices retulimus?

ЕН: ОВЕН aries (cf. овца, ovis), оѸТЕН stimulus, aculeus, ab ость, ГЛЕЗЕН, рожен а rog. стѸпен Э Esdrae

7, 8, in antiqua editione e Bohemica versione sumtum est, nunc **СТУПЕНЬ** gen. fem. uti **СТЕПЕНЬ** apud Russos.

НЬ: **ДЕНЬ** dies, **ОГНЬ** ignis.

ЕНЬ: **СТЕПЕНЬ**, **РЕМЕНЬ**, **КАМЕНЬ**, **ПЛАМЕНЬ** (cf. **ПЛАМЯ**), **КРЕМЕНЬ**, **КЛЕНЬ**, **КОРЕНЬ** a **КОРА**, **ПЕРСТЕНЬ**, **СВЯЗЕНЬ** vinctus, **ШЕРШЕНЬ**. Formativae **ЕНЬ** praefigunt **М**: **ЧИСМЕНЬ** idem quod **ЧИСЛО** numerus, **ПЧМЕНЬ**, et fem. **ЧЕСМИНА** ilex p. 190.

АНЬ: **ПІАН** potus, **ЕФРИАН**:

АНЬ: **ГОРТАНЬ**.

ИН: **ВОИН** miles, **ИСТОЛИН** gigas, **ВЛАСТЕЛИН**, **ГОСПОДНИН**, et gentilia quaedam: **ИВРЕИН**, **ЖИДОВИН** **Judaeus**, **СЕРБЛИН**, **МЪРИН**, **ЕЛАМИТИН**, **ГАЛАТИН**.
Alia amant **АНИН**.

АНИН: **ХРИСТИАНИН**, **ГАЛІЛЕАНИН**, **РИМАНИН**, **ВЛАНТИНИН**, **САМАРАНИН**, **ГРАЖДАНИН** etc. quae tamen in plurali **ИН** rejiciunt: **САМАРАНЕ**, **РИМАНЕ**, quasi a **РИМЛАН**, **САМАРАН**.

ЫНЬ: **ПЕЛЫНЬ** absinthium.

ЪН: **ПЕРЪН** Jupiter, **Deus tonans**, a **ПЕРЪ** ferio, **quatio**; **ПЪСТЪН**, **КОЩЪН**, **ВЪГЪН**.

Femina.

НА: **ВОЙНА**, **ТАЙНА**, **ГРИВНА**, **ВОЛНА** fluctus a **ВЛАЮСА**, **СКВЕРНА**, **ОУСТНА** labium, **БРАЗНА** (рго **БРАЗДА**), **НОЖНЫ** plur. **vagina**, **ВЕСНА**, **РАСНА** (nisi potius **РАСНО** scribendum sit, cum **Instrumentalis** **РАСНЫ**

ЗЛАТЫМИ Psal. 44, 14. ἐν χρυσωτοῖς χρυσοῖς, а расна esse non possit), ПЛЕСНА, ТРЕСНА, СТОГНА. Suffixum на Adjectivis in ѡв seu еѡ additum filiam designat: ЦАРЕВНА filia regis; ПАВЛОВНА, ПЕТРОВНА filia Pauli, Petri.

НА: ВѢНА frons, frondis, ГЛАВНА titio, НАКОВЯНА incus, ВЕЧЕРНА vesperinae preces, КОЖНА мембрана, СКВАЖНА foramen, а СКВОЗѢ, ПРЕВѢСНА statera. Confer etiam ѡНА.

НЬ: РВЕНЬ i. q. ревность, zelus, ДАНЬ а ДАТИ, БРАТЬЯ а БРАТЦА, КОЗНЬ insidiae, ВАСНЬ simultas. Alia ore знь et снь formata vide sub з et с.

ЕНЬ: РАБЕНЬ, ЧЕРБЕНЬ seu ЧЕРВЛЕНЬ, ГОДЕНЬ, ПОВОДЕНЬ inundatio, СТЪДЕНЬ frigus, САЖЕНЬ (Croatis СЕЖЕНЬ) orgyia, *Klastet*, КСЕНЬ autumnus.

ОНЬ: МЕЛОНЬ malus, romus. Croatis МЕЛАН, Carn. МЕЛАН et МЕЛАНА, Serbis et Illyr. МЕЛАН m. populus; Croatis platanus.

АНА: ПОЛАНА а ПОЛЕ.

ИНА: ПОЛОВИНА, КРИВИНА, ПАСТВИНА, ШЗВИНА, ГЛѢБИНА, ХАѢБИНА, ХРАМИНА, СЕДМИНА, РАВНИНА, ДОЛИНА, ГАРИНА лапа, ШИРОИНА (широта), БЫСТРИНА, СЪДИНА, МЕЖДИНА intervalum, ГОДИНА, СЛАТИНА salsugo, ДЕСАТИНА, ИСТИНА, ГЪСТИНА, ОУЗИНА, ГОБЗИНА abundantia, ДОЛЖИНА (долгота), ДРЪЖИНА comitatus, ВЫСИНА (высота), ТИШИНА, ПАВЧИНА tela araneae, ПЪЧИНА

ре-

pelagus, кончина а конец, шещина, et haec fere omnia abstracta. Huc refer masculinum старѣйшина, senior familiae. Haec formam petunt arborum et fruticum nomina: кѣшина губус, маслина olea, масличина oliva, игодичина σικάνινος. Denotatur quoque hac forma animalium caro et pellis: свѣрина caro ferina, конина pellis equina, козлиная, козлинина pellis hoedina. отина est forma composita ex ота et ина: блевотина vomitus, а блевати. Serbi amant augmentativum етина; жабетина а жава гапа, главетина magnū caput, брадетина а брада, брадветина а брадва ascia. Formativam изна vide sub 3.

ына et ыни: рабына, рабыни, а раб; господыни, богына dea, дубгына, княгына princeps femina. Abstracta: гордына, твердына, сватына. пѣстына et пѣстыни, милостына eleemosyna, благостына.

аныни: самараныни, егуптаныни, грекыни. Confer mascul. анин.

ѣна: пѣстѣна (пѣстѣница).

Neutra.

но: лайно stercus, а лайю foeteo; бревно trabes, вапно calx, гѣмно area, платно tela, крашно cibus, стегно, окно fenestra, аб око; сѣкно rannus. тно: полѣно, колѣно genu. At вретѣно fusus.

Т 2

амѣ:

АНІЕ: ΒΑΠΤΙΣΤΗ *γλύμμα*, а БАПТИ, БАПАН.

ЕНІЕ: ΤΗΜΕΝΙЕ, ЗНАМЕНІЕ *signum*, ВОСКРЕСЕНІЕ *resurrectio*, et infinita alia in АНІЕ, ЕНІЕ. Vide supra іе.

Confer etiam Adjectiva оре EN, IN, AN formata.

Terminatorum in ыНА penultima tono afficitur: ГОРДЫНА, БЛАГОСТЫНА. Vocum in ИНА tonus admodum variat. Tertiam a fine non nisi in paucis occupat: ИСТИНА. Secundam in pluribus: ГОДИНА, КОНЧИНА, ПОЛОВИНА. Sed et ultimam in non paucis: ГЛУБИНА, ТИШИНА. ГГОДИЧИНА servat tonum in prima, uti primitivum ejus ГГОДА.

- А		
М. - А, ЕА	Ф. - ЛА	Н. - ЛО
- ЛЬ	- ЛА, ЛЬ	- ДЛО
- ЕЛЬ	- ЕЛЬ, ДАЛЬ	- ИЛО
- ОА	- ОЛА	- ШЛО
- ША	- ШЛА	

А: СТОЛ а СТОЮ, ПРѢМЫСЛ, ОУГЛ *angulus*; ЖЕЗЛ *virga*, *baculus*.

ЕА: ПАВЕЛ *palea*, КРАСТЕА. Mares animalium: ОРЕА, КОЗЕА, ОСЕА. ЖДПЕА, КОТЕА *peregrina sunt*.

АЬ: ОУГЛЬ *carbo*. Sed ЛЬ post labiales *paragogicum est* in ЖЕРАВЛЬ, КОРАБЛЬ, ВОПЛЬ, ПРО ЖЕРАВЛЬ, КОРАБЬ, ВОПЬ.

ЕАЬ: ПРІАТЕАЬ а ПРІАТИ, ПОДІАТЕАЬ, ПѢТЕАЬ *gallus et ПѢТЕАЪ, БЛАГОДѢТЕАЬ (БЛАГОДАТЕАЬ) beneficus*,

ευερ-

ἐνεργητής; жатель messor, житель, прѣтель ultor, зритель, властель а власти, тцатель. А блюсти vero блюститель (rectius блюстель). свѣдѣтель testis, qui rei conscius est, а свѣдѣти (male nunc in libris recentioribus свидѣтель). Talia personam agentem denotantia a verbis in ити et ати plurima formata sunt: стронитель dispensator, гракитель raptor, томитель cruciator, tyrannus, гонитель, ревинитель, хранитель, побелитель imperans, позоритель, побѣдитель victor, родитель, креститель, спаситель (спас) salvator, искѣнитель tentator, оутѣшитель consolator, оучитель, мѣчитель tortor, tyrannus. Sic et лашитель insidiator, а лашти; нажомитель, погребатель, дѣлатель operarius. тажатель, стажатель, слыщатель auditor, пискатель, ласкатель et alia.

ол: оузол ab оуз, мозол, глагол. — ѡла vide sub ѡло.

Feminae.

ла: тесла а тесати, мгла nebula, а мгнѣ.

ла: петла, текала resina, а текѣ. At лѣ post labiales in кѣпла, капла, земля pro кѣпа etc. epertheticum est.

лъ: стель, мшель mens, ѡрасль ab ѡ et расѣ, лѣчорасль, сохль; pluralia шсли а шсти, гѣсли а гѣсти.

ель:

ЕЛЪ: ЕЛЪ, ГЪБЕЛЪ, ПОГЪБЕЛЪ *perditio*, а ПОГЪБЕНЪ;
СОПЕЛЪ, КЪПЕЛЪ et КЪПЪЛЪ *lavacrum*, СВИРЪЛЪ,
ТВЕРДЕЛЪ (*etiam mascul.*), СКЪДЕЛЪ *testa*, ШЕН-
ТЕЛЪ *diversorium*, *habitatio*, ШЕВТЕЛЪ *calcea-*
menta, ДЪТЕЛЪ *крауцъ*, ДОКРОДЪТЕЛЪ.

ЛАЪ: СКРИЖАЛЪ, ПЕЧАЛЪ а ПЕКЪСА, ПИЩАЛЪ а ПИСКА-
ТИ, ПИЩЪ.

ОЛА: ГОМОЛА (*et гомола*); КРАМОЛА *seditio*.

МЛА: МОГЪЛА *tumulus*, *cum quo Illyr. гомила соп-*
ferri possit.

Neutra.

ЛО: НАЧАЛО, *initium*, а НАЧАТИ, ЗАЧАЛО *initium*
lectionis, СТЕБЛО, *plur. чресла*, ПРЪГЛО, КРЪГЛО,
ПЕКЛО *pix* (*olim Sic. 13, 1. nunc смола*), ПО-
РЕКЛО. *Suntque pleraque verbalia utensilium*
et instrumentorum: МЪЛО *sapo*, а МЪТИ,
ЗАБРАЛО, ЖАЛО *aculeus*, ШИЛО *subula*, а ШИТИ;
СЪДАЛО, ОУБАСЛО *mitra*, ПРЕБАСЛО а БАЗАТИ
(БАСТИ), МАСЛО а МАЗАТИ (МАСТИ), ЧИСЛО. ПИ-
ЩЕГЪСЪ, а ЧЕСТИ, ЧИТАТИ. *Alia servant charac-*
teristicam vocalem verborum in ати, ити;
hincсало, нло, rejecta terminatione Infinitivi ти.

ЛАО: ШДЪТЛО *seu шдѣвало*, ШТОПЛО *hasis*, *gradus*,
ПОКРЪВАЛО, ПОЧЕРПАЛО, ПИСАЛО, ЗЕРЦАЛО (*Russ.*
Зеркало) а ЗЕРЦАТИ, *quod est а зрѣти, Illyr.*
nunc огледало ab огледати.

МЛО: ПОМЛО а ПОИТИ, ПРАВИЛО *norma*, *amussis, re-*
gula,

gula, кормило, чернило atramentum, кормило focus, сошло salinum, мѣрило statera, гадало, судило, пѣдло: terriculum, кадало, сѣтило (святило ἀγιαστήριον, sanctuarium: Psal. 72, 17.), свѣтило laminare, вратило, plur. носила, точило torcular, а. точити.

ВЛАО: мотвило κόπρος, et masc. мотвил.

Terminata in атель, итель, habent tonum in penultima: питатель, ловитель. Sunt tamen quae eum in tertia a fine retinent: дѣлатель, избѣвитель. Neutra in ало, ило habent tonum in penultima: закрало, Ехцире носила, правило, мѣрило.

	- ρ		
М.	- ρ	Ф.	- ρα,
	- ερ, ορ		- ρь, ερь
	- арь		- ερα
	- ырь		- ыра
		Н.	- ρο
			- ερο!

ρ: дар donum, а. дати; вѣтрo ventus, а. вѣти (pro вѣати); вихρ et вихορ turbo.

ερ: вечер vespere, forte et сѣвер aquilo. кнѣρ margarita, peregrina vox est. Plur. кѣдри а кѣдѣрь.

ορ: мохορ Russ. plur. мѡхρы sive мохρъи fimbriae, свекορ socer (fem. свекρъи socrus).

αρ: ρъикарь piscator, сусмарь cognatus, бинарь, вертоградарь, мѣитарь, житарь, златарь, брацарь, писарь, ключарь, горничарь (alias скѣделник) figulus, пекарь. Suntque haec ori-

ficum

ficum nomina partim a Verbis, partim a Substantivis derivata. Addere possis Serborum козар caprarius, свишар subulcus, qui р literam nunc non afficiunt molli ъ. At Poloni et Boh. pro арь more solito arz amant: kolarz, krawarz, pro коларь, краварь.

вирь: пастырь a пасты. Adde Russ. костырь aleator, рѣзырь bulla.

Feminina:

ра: сестра, икра, икра, certe etiam бедра a беда, collato бдѣти. Serb. мазра pro мазга, succus arboris.

рь: дѣрь vallis, plur. ноздри nares, a sing. inusitato ноздѣрь.

ерь: мать, дщерь proprie sunt Accusativi a Nominativis мати, дщи.

ера: пещера spelunca, crypta.

ыра: сѣкыра securis. Adde Serborum augmentativas formas ъра, ърина a главьра, a главьрина, a глава, ножьрина a нога, жабьрина a жаба.

Neutra:

ро: рѣкро costa, (сѣдро nucleus a гамь (pro гамь); annon et сѣкро argentum, quod utique conferendum cum germ. Silber.

ро: кзеро lacus, stagnum, a кз.

Vide etiam Adjectiva ope р, ер formata.

М. - **а** F. - **да, даь** N. - **ао**
одаь и **ода** - **адо**
едаь - **еда, едаь**
адаь - **ада, адаь**
а: **аоза, гроза**, in quibus tamen euphoniae causa **а** paragogicum cum **з** conjunctum est.
одаь: **господь**, a quo fem. **госпожда** (госпожа) domina.
едаь: **лебедь**, Serb. **лабѣа**, cygnus, olor.

Femina:

да: **правда** justitia; **кривда**, **вражда** inimicitia, a **враг**. Serbi conjungunt **а** cum **з** id **жазда** pro **жазда**. Huc referri possint **оужда**, **бразда**, **брозда** (бръзда). An non et **сковрада** (скъврада) **τιγυαλον**, si Pol. **skwarek**, **skwarzyc** cum eo conferatur. At **важда** est a Praes. **важдаѣ** pro **ваѣю**; **нжда** vero pro **нѣа** a **нѣаити**.

даь: **падь** spithama, a **пати**.

ада: **громада** cumulus.

еда: **лебеда** atriplex. At **сеѣда**, si compositum sit, a **сеѣѣти** deductum videtur.

ода: **свобода** libertas, ab **инусит**, **своба**; forte et **шгода**.

адаь: Russ. **попадаь** sacerdotis uxor, Serb. **попадѣи** a **поп**, **гочадѣи** coll. Graeci, **србадина** Serbi

Serbi. At coll. fem. гочаа graeca juvenus, србчаа serbica juvenus, refer ad sequens ааь-ааь: челааа familia (hominum seu prolium collectio), пасчааа. Serbica: омаа pulli equini, теллаа vituli, агнаа агни, тюрраа et бсчаа, pulli meleagridis, шокчаа juvenus illyrica latini ritus.

таа: Russ. пестрѣаа tela variegata, а пестрый. Serb. агнѣаа populus nigra, est masculinum.

Neutra.

аа: стааа greges, а сто centum, vel а стати.

ааа: говааа pecus, bos, Rind, а говѣти.

Confer formativas аѣ, ѣаѣ, ѣаѣ in Adverbiis.

	- т		
М. - т	Ф. - та, ти	N. - то	
- ет, от	- тѣ, аѣ	- ето	
- отѣ	- ота	- што	
- атай	- ата, ета		
	- ита		

т: черт niger spiritus, diabolus.

ет: хрѣет, трѣет, окрѣет stridor (dentium), кричит.

от: живот vita, хокот cauda, ропот (рзпот) murmur, топот sonitus pedum, полот а пол, (Carn. плад), ногот unguis.

аѣ: голотѣ (кристаллос, glacies), лакотѣ cubitus.

атай:

дѣтѣй: дозоратай inspector, согладатай, ходатай mediator, возатай auriga, прѣлагатай explorator. ратай vide sub ай.

Feminina.

гдѣ: черта stria, apex; невѣста а невѣдѣти.

ти: мати mater, Russ. мать. Confer мама, майка aliarum dialectorum.

ть: память memoria, а поманѣ memoria; благодать, благодѣть, а благо ет дати, дѣти; рѣкомть manipulus, пажить, паперть posticum, смерть mors а с ет мрѣ; шестъ sex, et forte пать quinque а пнѣ, пѣ, пати, sumendo manum extensam pro numero digitorum, ось ab ось. Abstracta vero мапасть, власть ab Infinitivis мапастн, властн; rejecto и, orta sunt. Sic etiam пещ fornax а пекѣ, пещи, мѣщ а мѣщѣ, мѣщн. Eodem modo вѣсть, свѣсть, зависть, масть, сласть, страсть а formis contractionibus вѣсти pro вѣдѣти, зависти pro завидѣти, масти pro мазати, сласти, страсти, про сладити, страдати.

ать: печать σφραγίς, sigillum. Adde дѣвать, дѣкать, uti supra шестъ, ет пать.

ота: правота, ракота, лѣпота, вельлѣпота (Psalt. Ven. 110, 3. μεγαλοπρέπεια magnificentia, pro hodierno великолѣпіе), слѣпота, срамота, тѣснота, теплота, свѣтлота (Psalt. Ven. 100,

3. про свѣтлость λαμπρότης, splendor), широта latitudo, доброта, щедрота, нестрога, жестота, чистота, простота, высота, гнѣкота а гнѣ (гнѣс), красота а краса, нагота nuditas, тагота, благога (благость), дѣзгага, лѣкота, легкота. Suntque abstracta qualitatis, quorum plurima ab Adjectivis, pauca a Substantivis derivantur. Adde concreta masculina юнота juvenis, сирота pupillus. Post consonas liquidas ета pro ота locum habet.

ета: сѣкта vanitas а сѣй, синета hyacinthus а синій, синь, ницета а ниц, тѣета а тѣц. Adde клевета, ет кождѣета, об жд ante р. Cum ота et ета maxime affines sunt formativae ость et ьсть, quas vide.

ата: лопата pala.

иета: ланиета gena.

Neutra.

фѣ: жито frumentum; а жити frui.

ето: тенето, решето cribrum.

дѣто: копыто ungula, корыто.

Vide etiam Adjectiva оре ат, ит, formata.

Finita in ота, ета habent tonum plerumque in fine: нагота, ницета. Quaedam tamen in secunda a fine; ракота; quaedam in tertia; лѣпота, широта.

- з

М. - азъ

Ф. - знь

- изма

азъ: кладъ (кладъ) puteus; пѣназь idem cum germ. *Pfennig*.

знь: призмъ, непризмъ diabolus, а приати; жизнь vita, а жити; божнь timor, а боити-ся, волѣзнь dolor, а волѣти, любезнь, а любить amare. кѣзнь 152 а кѣю. Exod. 35, 22. olim всакъ кѣзнь златъ, пупс всакъ сосѣдъ златъ, πᾶν σκευῶς χρυσεῖα.

изма: главизна, цѣлизна, оукоризна opprobrium.

- ж

Masc. - еж: грабеж raptus, direptio, палеж, падеж, градеж sepes, а градити, матеж а матъ, abstracta a verbis. Fem. продажа venditio, pro продажа, quod а продадъ оре а formatum est. Serbis et Croat. продажа а форма продаю.

- с

М. - с

Ф. - снь

Н. - есо

- есно

с: час hora, а чаю, et hora cingulum, а помти, esse possint.

снь: пѣснь а пѣти canere, бжнь fabula, а бжю.

есо: колесо pro коло, plur. некеца а неко inserto augmento ec.

ЕСНО:

ЕМО: ЛОЖЕСНА plur. matrix, uterus.

De augmento ee Neutorum in o monet Smotrius, Nominativum singularem ДРЕВЕСО, НЕБЕСО, ТЪБЛЕСО, ОУШЕСО, ОЧЕСО etc. про ДРЕВО, НЕБО, ТЪБЛО, ЧЪДО, ОУХО, ОКО non esse in usu.

- СТ

Е. - ость, есть Н. - ство
 - исть, юсть - ствїе

ость: правость (правота); мертвость, крѣпость, fortitudo, а крѣпок rejecto ok; юность; ревность, шбианость, милость, жалость, цѣлость, прость іга, fuor, ждрость prudentia, премдрость sapientia, старость, хытрость тѣхуи, радость (Luc. 1, 44. радощами εν αγαλλίασει est a forma радоща), сладость dulcedo, а сладок, скдость, лютость, сытость satietas, кротость, мерзость, дерзость, тагость, многость, благость, тихость, пакость. Suntque haec abstracta ab Adjectivis formata. Post љ et consonas liquidas ость mutatur in есть.

есть: бѣиеть а бѣи, болееть а боль, доблееть а доклин firmus, strenuus; гореееть amaritudo, тажееть, Russ. свѣжееть.

иеть: кориеть (nunc корыеть) lucrum.

юеть: челоеть maxilla.

Neutra conjungunt cum ст jam во, jam вїе.

СТВО:

ство: оубѣйство, дѣйство, дѣвство *virginitas*, вдовство, лѣкство (-ствіе), безумство, воинство, пишиство, достоинство, пространство *spatium*, праздноство, старѣйшинство, начаство *principatus*, свѣдѣтельство (-ствіе); матерство *senium*, сродство, богатство, кство, вѣжство et вѣгство, безочство *Luc. 11, 8. ἀναίδεια*, impudentia, importunitas. Solet autem euphoniae causa post жд, ж, ш, ч inseri ε: рождество (рожество), тождество *identitas*, множество, торжество, хѣдожество a хѣдог, меншество, послѣшество *testimonium* a послѣх, количество *quantitas*, жречество, владычество a владыка, вещество *materia*, качество *qualitas*.

ствіе: чѣвствіе (-ство), аслагодѣнствіе *longaevitas*, разнствіе, царствіе *regnum*, пришелствіе, невѣрствіе, шествіе, пришествіе (*pro* шествіе, a *participio passivo* шет *verbi* шедѣ, шел), величествіе (-ство), отчествіе (-ство), пророчествіе (-ство). *Comprehenduntque hae formae abstracta actionis, qualitatis, conditionis, officii, status et quaedam collectiva. Bohemi acutius et accuratius formam collectivorum ство a forma abstractorum ствѣ distinguunt. жи довогво enim apud eos Judaei, жи довствіе vero*

vero Judaismus. Vide Gramm. Bohem. Pragae 1819. a me editam, p. 40.

Terminata in ство, ствіе habent tonum in syllaba, quae immediate praecedit: **начáлство**, **пигáнство**. Quae ante ство euphonicum ϵ inserunt, in antepenultima: **мно́жество**, **хѣдо́жество**. Primitivorum suorum tonum retinent **гѣвѣтелство** a **гѣвѣтель**, **мáтерство**. Quorundam etiam ultima tono afficitur: **божествѣ**, **рождествѣ**, **кестествѣ**.

- ск

Neutr. - ско: **войско** exercitus, **дѣтско** infantia.

Confer Adjectiva ore ск, скый formata.

- ш

Masc. - оша: **юноша** juvenis, a юн, unde **юнох**, cui si λ accedat, χ mutatur in ш.

Fem. - ош: **кокош** gallina; **пѣстѣш** desertum a пѣст.

кляпыш 230 ore ыш formatum est. Russis et Serbis forma haec masculina adhucdum usitata: Russ. **гáпыш** procellaria glacialis, *Sturmvogel*; Serb. **гѣтыш** res densa, **мáпыш** parvulus. Adde femin. **ѣша**: Serb. **мекѣша** malum aut pirum molle. Russi, Serbi et Bohemini et mascul. **аш**: Russ. **торгаш** a **торг**, Serb. **орлаш**, Boh. **рѣкаш**.

- щ

M. - ищ

F. - ища

N. - ище

- оща

ищ :

ищ: козлищ, дѣтищ, самчищ masculus, прелюбо-
дѣйчищ ex adulterio natus, лвищищ leuncu-
lus, уавчищ, осличищ pullus asinae, горли-
чищ а горлиця, отрочищ ab отрок. Нис spec-
tant russica consuetudine finita in ич pro ищ:
господичич olim Gen. 24, 65. nunc господин
pro κύριος, quem blandientium more diminutivo
duplici ичич exprimere voluit antiquus inter-
pres. Serbis hodieum господичиѣ est domi-
cellus, filius heri. царевич regis filius, вѣвѣдич,
птѣч. Slavico ищ respondet Serborum иѣ, cu-
jus ope diminutiva innumera formant: кѣмиѣ
а кѣм, ланчиѣ, catenula, а ланцѣ.

ища Russorum forma augmentativa: липища lilia
grandis, а липа.

оша olim quandoque pro ость: жалѡца, in пое-
mate de Igore, радѡца Luc. 2, 44. Нис spec-
tat Croat. miloscha (милѡца) gratia pro ми-
лѡсть, et plura terminata in оша (оца) pro
оста: грѣбѡца crassities, драгѡца, вриѡкѡца,
чиѡтѡца, сѡхѡца siccitas, Serb. глѡвѡка, блѣ-
ѡка, вѣсноѡка, чиѡтѡка.

ище: гноище, покоище, вѣвѣище, требище, ка-
пище delubrum, сонмище, огнище, приста-
нище portus, трнзнище locus certaminis,
жилище, сѣдалище, вѣталище, (вѣвѣталище),
чтилище, оузлище, хранилище, свѣтилище,

благалище βαλαγγίου, ступена, створище, нырище, сѣдище tribunal, исходище, при-
бѣжище refugium, торжище, полчище castra,
сѣчище locus caedis, aliaque, quibus locus
sive receptaculum designatur. Adde поприще
parasanga, топорнище, ратище hostile. Alia uti
козанище, женище, дѣтнище, вретнище cilicium,
saccus, а врет, humiliativa sunt, cum quibus
nomina formae иско, apud Polonos, Bohemos
et Lusatas, usitatae, conferenda sunt. His
кравниско а крава est vilis vacca.

Nomina formae нище tonum habent in syllaba, quae
immediate praecedit, i. e. in tertia a fine. Leguntur ta-
men сѣдище et сѣдище, жилище et жилище.

- ч

М. - бу

Ф. - ица

Н. - це

- лу

- ца

- ца

иц: оуки, жребец pullus equi, скопец eunuchus,
нѣмец, юнец, близнец, агнец, телец, отец.
Quaedam conjungunt syllabam ен cum иц:
младенец, стѣденец, птенец. Denominativa
virorum ab Adjectivis: первенец primogenitus,
синобец, слѣпец, мѣдрец, старец, хитрец,
мртвец, пѣшец. Verbalia: ловец, сопец, кѣ-
пец, гонец, стрѣлец, пришлец advēna а при-

шлѣ;

ШЕЛ; БОРЕЦ, ЖРЕЦ, ТВОРЕЦ factor а ТВОРИТИ, СВІРЕЦ, ГЪДЕЦ, ЛЪСТЕЦ, ЧТЕЦ lector, ПИСЕЦ, sed КОКУ et ПЪВЕЦ sunt а Substantivis БОЙ et ПЪВ immediate deducta. Adde ЧЪЗМЕЦ indigena. Rerum aliarum appellationes: ВЪМНЕЦ со-года, sertum, а ВЪНА, ГЪРНЕЦ olla, КОНЕЦ finis, СВІНЕЦ plumbum, РОЖЕЦ, СЪЖЕЦ (СЕЖЕЦ, СОЖЕЦ), МАММА, а СЪЖ. Diminutiva: КОРАБЛЕЦ, ЧВАНЕЦ, ЦВЪТЦЕЦ, КОВЧЕЖЕЦ а КОВЧЕГ, МЪШЕЦ а МЪХ, Russ. ГОРШЕЦ (contractum е ГОРНЧЕЦ), СЪЧЕЦ а СЪК, ВЪЛЧЕЦ tribulus. КРАЛИЦ regulus in missali glagolitico legitur pro КРАЛИЦ. Confer supra иц, Serb. иѣ.

▲ц: ЗАПЦ lepus, МЪСАЦ mensis.

ца: ОУКІЙЦА homicida, ВІНОПІЙЦА potator vini, ПАЦА vorator, edax. Adde ОНСИЦА о дѣтѣх, quidam, ab онсіѣ, et ПІТАНИЦА mascul. et femininum.

Feminina.

ица: ДОИЛИЦА nutrix, а participio activo ДОИЛ, ПЪЩЕНИЦА mulier dimissa, а part. pass. ПЪЩЕН. Ab Adjectivis: КДИНИЦА, ПОДЛОЖНИЦА, ЗАЛОЖНИЦА, МЪЖАТИЦА а МЪЖАТ. Pleraque formantur а Masculinis. Fit autem motio seu Masculinorum in Feminina mutatio a) addendo ица: ХОДАТАИЦА (ХОДАТАЙЦА) mediatrix, а ХОДАТАЙ, ГОЛЪБИЦА а ГОЛЪБЪ, КЛЕНИЦА серва а КЛЕНЬ; ПЪСТЪ-

ница а пѣстѣн , вѣиволица , лисица а лис ,
ослиця аб осел , царница , пророчница , а пророк ,
владычица а владыка , отроковица puella , in-
serto ов аб отрок. b) pro еу aut ик substitu-
endo ица : юница а юнец , агница аб агнец ,
плѣнница а плѣнник , дѣвница ostiaria , влѣ-
дница , грѣшница , помощница etc. Aliqua pro
ица amanti ница : пѣвница а пѣвец , кормител-
ница , хранителница , предстателница. Ani-
malium nomina quaedam epicoena , ut avium :
кавица , горлица , птица , ластница et ласто-
вица. Insectorum : гѣсеница , кобылица , мши-
ца βρῆχος Joel 1, 4. Russ. eruca. Rerum ina-
nimatarum, praecipue parvarum, appellationes:
зѣвница pupilla. Hinc Diminutiva : дѣвница ,
понавица а понава , вдовица , панвица , вевери-
ца , рыница , вилица fuscinula , телница , кни-
жница , частица , ижница (ὁ ψιλόν), ащница а дѣска.
Sic крѣпница , оудица аб оуда , etiamsi diminutivorum
significationem amittant. Denominativa ab Adjectivis varia : шѣница (шѣйца) sini-
stra , денница , меденица , мѣденица minutum ,
λεπτόν , рожденица мѣтра , матрѣ , десница ,
оулица , теплица , златица , златеница augu-
go, Jerem. 30, 6. olim, nunc желта болѣзнь.
Collectiva : двонца , тронца , седмица , седе-
рица , патѣрица , стѣрица , множица. Nomina
и-

instrumentorum, utensilium, vestium: лѣтвица scala, тресновица, пѣвница cithara, вѣзглавница, оукропница, червленица, скѣденица amphora, керѣион, пленица, кадилница, сткланица, баграница, базаница, плащаница, ножница, колесница cirtus, кошница, крошница et крошвница, палица, сѣлица, ложница (лжица), срачица tunica. Arborum et fructuum: смокѣвница ficulnea, желтаница 167, пшеница triticum, корица cinnamomum, горѣшница sinapi a горѣха. Loci et receptaculi: темница carcer, оумывалница, вѣталница diversorium, горница coenaculum, ἀνώγειον, кѣмирница delubrum, восходница, мытница telonium, житница, оузница, ложница, орѣжница, сокровищница Psal. 104, 30. τρεῖς, penetrale, (olim сѣкровица): Omnia haec inseruntur ante ца, quia immediate ab Adjectivis in ен seu ный derivantur.

ца: овца ovis; aequivalet itaque slavicum ца in fine latino is, cum utrumque a syllaba radicali ов deductum sit; мышца brachium. шѣица contractum est ex шѣица sinistra (manus).

Neutra.

це: тѣице ovum, a тѣи; сѣлнце sol, ab inusit. сѣлно; серѣце cor. Diminutiva: копѣице a копѣи, дрѣвце (древце), полѣице a полѣи, окѣице

ab

ab окно, кормице, чаде. Smotriski neutra
 словице, тѣлице р. 54 Grammaticae suae ad-
 duxit; scribere debuit словце, тѣлице, [uti
 recte habet Lexicon trilingue. At terminata in
 ѣ mutant ѣ in їце: чтенїйце lectiuncula, а
 нтенїе, списанїйце brevis conscriptio.

Terminatorum in ица pleraque tonum habent in
 penultima: вдовица, пшеница, колесница. Alia in
 tertia a fine: юница, доилица, богородица, тум-
 паница. Immo et in quarta et quinta a fine, quia mas-
 culinorum, a quibus feminina formata sunt, tonum ser-
 vare solent: питателица а питатель, родителица
 а родитель, служителица а служитель. Sic etiam
 избежителица, оутѣшителица ab избежитель,
 оутѣпитель.

М - н, ач.

Г, - гч

- чїй, чїа

н: вич flagellum, а бити; брнч novacula, а брнчи
 tondere. Addere possis бирнч praeco, Russ.
 бирюч, Lusat. bericz, Carn. berizh, berzh,
 Scherge, Boh. birzic praeco et lictor. Alia in
 ич, uti птич refer. ad ищ: птищ, Serb.
 тич, Carn. птич et тич.

ач: ковач faber ferrarius, а ковати; орач arator,
 стригач tonsor. толмач peregrinum videtur.

чїй, чїа: виночерпчїа *δινωχόρος*, pincerna Neh. 1, 11.

in Ostrogiensi, пунс вїночерпчїй, самчїй (а

сам)

сан) бесопомус, кормчий gubernator navis, зодчий τέκτων, а здати; писчий scriba, Isai. 30, 3. паматописчий olim, нѣсѣ паматописеу ὑπομνηματογράφος; книгачий, книгочий, et книгочѣа γραμματεὺς. бирчий inquisitor, forma differt а бирич.

еч: шзреч f. facies, figura, аб шзрѣти. Russ. горечь amaritudo respondet slavico горестъ.

Neutra in чѣе, шѣ смерчѣе, черничѣе, драчѣе, оре те а смерк, черника, драка, mutato k in ч, formata sunt.

М. ор

Е. га

- ер, ѣр

- нга, ага

- 8р

- ога, 8га

г: стог acervus, а стою, мозг 122.

ог: тварог massa lactis coagulati. шстрог (острог) χάραξ locus palis vallatus, munimentum, ab остро deduci possit, ūti остроv insula, nisi potius ad стрегѣ, шстрегати custodia cingere, referre malis, ut шстрог sit locus custoditus, custodia cinctus. хѣдрог, чертор, peregrina sunt.

ег: ковчег, etsi peregrinum videatur.

ѣг: бѣлѣг macula alba, lepra, а бѣл.

8г: бѣл8г Serb. porcus albus; пѣтр8г (pstruh) Boh.

pro

про пестрѣгъ, salmo fario, Pol. pstrag а пестроый.
Russ. пестрѣшка (про пестрѣжка) supponit pri-
mitivum пестрѣга, а пестроый.

га: мазга 122, розга 126, малга Russ. а мал, ма-
лый.

ига: берига catena. Confer вервь.

ага: бабдага Russ. vagabundus, егга.

ога: острога calcar, аб остръ. Igitur Polykarpow
male sub ω collocavit ωстрога, cum non sit
compositum.

ѳга: халѳга Luc. 14, 23. φραγμός, serpes; бѣлѳга
Serb. sus alba; бѣлѳга Russ. acipenser huso.

Neutrum иго, quamvis affine sit latino jugum,
et germ. *Jock*; tamen a radice мти, имѳ, capere,
deduci posset, si exempla vocum formatarum ore
го suppeterent.

	- х		- х
М.	- х	Ф.	- ха
	- их		- иха
	- ѳх		- оха, еха
			- ѳха

х: дѳх spiritus а дѳю (дѳнѳ); епѳх, пастѳх,
испѳх а епѳю, смѳх 97.

их: жених sponsus, а женихиса. Serb. женик, мѳ-
tato х in к.

ѳх: пастѳх pastor, at vilioris conditionis quam па-
стырь, а пастѳи nascere, Boh. пастѳха. Adde

Russ.

Russ. петѹх gallus (slav. пѣтѣа), e. Nestoris
chronico конюх, овчѹх, et Croat. отчѹх vi-
tricus ab отѣ, пилюх pilivus; кожьх.

хѹ: свѹха Russ. propuba, a mascul. свѹт.

аха: черепаха Russ. testudo 180, снаха Serb. pro
сноха.

оха, еха: сноха pignus a сын, мачеха Russ. по-
верса, pro мащѣха a мати. Croat. мачаха, Carn.
мачѣха, et мачоха, Serb. маѣха et маѣит,
Pol. мацоха, Boh. мацеха, vulgo et мацоха.

ѹха: трѣѹха venter, alvus, Croat. et Шуг. трѣѹх
masc., plur. трѣѹхи Malach. 2, 3. intestina,
ευντρον, (in Ostrog. трѣѹхи addito лютомыи
bis legitur). горѹха, unde Adjectivum горѹ-
шино (зерно) et dim. горѹшица sinari. Adde
Russ. бѣлѹха delphinus leucas, желтѹха icterus.

М. - ок

Ф. - ка

Н. - ко

- ак, ак

- ика

- еко, око

- ык, ыка

- ик, ник

- ѣк, юк

ок: шипок rosa (canina), шѣтанок et шѣтаток,
шпрѣснок azythum, послѣдок, пародок ѿмфаѣ,
свиток volumen, избыток, пѣток dies vene-
ris, начаток, пѣсок агена. инок monachus, соп-
тра-

tractum ex кадинок; колѣок paxillus est dim.
 а мол. Croatae, Poloni, Bohemi in his amant
 ек про ок, Carn. чк (пѣск etc.), Serbi et Illy-
 rii ак. Habent tamen hi свѣдок, testis, cum o
 firmo et immobili.

ак: злак, зрак а зрѣти, простак *idiota*, а прост.

Russ. рыбак *idem quod Slav. рыбаць.*

ак: Russ. дубнак *quercetum*, Serb. вроблак *salictum*.

ык: камык et forsitan тзѣк.

ыка: владѣйка *dominus*, а владѣ. Нис refer ника
 post ж: оужика *m. et f. cognatus, cognata.*

Fortassis et ближика *proximus*, cum in Psalt.

Ven. Ps. 121, 8. legatur ближик про ближних.

ик: каженник *eunuchus* а казити, кажен; оуче-
 ник *discipulus*, аб оучен. Praefixo н Adjecti-
 vi ник.

ник: праздник *festum*, а празден. Alia a Substan-
 tivis: жертвеник а жертва, mediante Adjecti-
 vo жертвен, alias etiam жертвник *altare*, тре-
 бник *idem*, дымник *fumarium*, кадилик, свѣ-
 тилник *lucerna*, сребреник (*purus*) *argenteus*,
 златник *aureus*, источник *fontes*, свѣщник *cap-
 delabrum*, а свѣща. Plurima virorum deno-
 minativa: ковник *seditiosus*, приставник *pro-
 curator*, наставник *praesceptor*, застѣпник,
 накмник et наимник, закмник, шбагмник,
 данник, конник *eques*, законник, поклонник

ado-

adorator, посланник, гостинник et гостил-
ник hospes, священник sacerdos, вѣлиник et
вѣлианик fullo, шьиталник, проповѣдатель-
ник, началник, чиленик, дверник, сѣперник
adversarius, праведник, переводник, бѣдник,
наслѣдник haeres, средник, всадник eques,
оугодник, свѣтъник consiliarius, βουλευτής,
пѣтник, шепотник susurgo, ротник, врат-
ник centurio, патьдесятник, защитник
(защититель), вѣстник puncius, извѣст-
ник olim 2 Paral. 34, 11. coementarius (at le-
gendum известник ab известъ e graeco
ἄσβεστος calx), пунс домоздатель οἰκοδόμος,
местник, четвертовластник tetrarcha, снѣз-
ник auriga, (ascensor, ἀναβάτης Isai 21, 7.),
оужник, пѣнажник pumularius, длжник
debitor, книжник, хѣдожник, грѣшник a
грѣх, темничник vincus, шьщник, пращник
fundibularius, тьщщник χιλιάρχος, tribunus.

ѣк: человек homo, cf. челладь.

юк: пилук miluus, olim Jer. 8, 7. cui correctores
peregrinum ἐρωδία substituerunt, apposita
glossa in graeco legi αἶδα. Croat. пилуѣ vide
sub х.

ка: fem. рѣвка perdux, водка, латка, юнотка,
решотка, плюска, рѣчка игна, точка punc-
tum

tum. Diminutiva сойка а сога, невѣстка, дочка Russ. про душица, а дска.

ика: черника, оужица vide sub ѡка.

око: Neutr. тѣлоко, Pol. Boh. тѣлко, ротум, cujus primum тѣло nullibi invenitur.

око: Diminutivum колеко а коло.

Formativam ско vide sub ск.

Confer Adjectiva оре ок, ка, ко formata.

Terminatorum in ник pleraque tono afficiunt syllabam ante ник: по́стник, мѣстник, нач́алник, иноплемѣнник. Excipe мѹченник, моли́твенник, жѣ́ртвенник, дѣ́вственник, in quibus tertia a fine, et владник, должник, оученик, in quibus ultima syllaba tono afficitur.

Usus formarum.

§. 33. Ex paucioribus aut copiosioribus exemplis sub qualibet forma adductis ipse jam judicare poteris, quam varius sit harum formarum in lingua veteri slavica usus. Eadem enim forma, qua actor, vir agens, denotari solet, subinde etiam instrumentum, utensile designatur. Formae quibus feminae a maribus distingui solent, etiam abstractis designandis serviunt. Masculis quidem tribuuntur terminationes ин, ѡн, аннн, ель (атель, итель), арь, (rarius ач, ак), ник. Feminis а, на, ѡна (ѡни), ица, (rarius ка). Neutris animalibus nonnumquam adultis: а, cujus pluralis ата. Actio ver-

bi

bi notatur formis neutris **аніе, еніе, тіе**, et femininis **ва, ка**. Abstracta attributorum quorumvis amant formas femininas **ь, а, а, обь, ина, шна, ель (ѣль), да, ть, ота (ета), ость (есть), ица**, et neutras **ство, ствіе**. Collectiva **іе**. Instrumenta, utensilia **но, ло (ало, нло), ец, ица, ник**. Reciprocaculi, loci appellationes postulant **ище**. Diminutiva **иц, ец, ица (rarius ка), це**. Rarioris usus formas sub **м, р, д, з, ж, с, ш, ч, г, х** conspicies. Genus denique ipsum, ad quod determinandum regulae a Grammaticis hactenus datae vix sufficiunt, formae a nobis latius expositae ac secundum genera consulto distributae suapte indicant.

Caput IV.

De nomine adjectivo.

§. 34.

Adjectivorum terminatio.

In Adjectivis duplex terminatio, indefinita et definita, secundum genera distinguenda est.

Indefinita a) post consonas solidas :

M. -	F. - а	N. - о
нов,	ноба,	ново.
наг,	нага,	наго.
зѣл,	зѣла,	зѣло.

b)

b) Post consonas liquidas:

M. - ѣ	F. - а	N. і
бѣи,	бѣа,	бѣе.
отень,	отна,	отне.
ложь,	лжа,	лже.
лож,	лжа,	-

Adjectiva definita assumunt pro ratione consonarum praecedentium ѣй aut ій:

a) первый,	перваа,	первое
b) 1. синій,	синяа,	синее.
2. третій,	третіа,	третіе.

Formae primitivorum.

§. 35. Formam Substantivorum primam induunt et Adjectiva, ea nimirum, quorum consona finalis non est affecta, sed solida. Talia sunt: лѣвъ, лѣвъ laevus, новъ novus, снѣгъ caesius, griseus, плавъ, правъ, кривъ. Adde готовъ paratus. первый vide inter Numeralia; здравъ vero ore 'ав formatum est.

любъ, слабъ, грѣбъ; лѣпъ pulcher, слѣпъ, глѣпъ 107, свѣрѣпъ.

нѣмъ mutus, самъ; прамъ, хромъ, кромъ.

инъ alius, юмъ, лѣнъ piger; пѣланъ, бранъ, бромъ albus (equus), срѣнъ, чернъ.

бѣла albus, малъ parvus, мила sagus, солъ, сѣла, цѣла 99, голъ 102.

твр austerus Luc. 19, 21., снр orbis, спор 150,
стар 156, скор 163.

рад, сѣд canus, хѣд vilis (Russ. Pol. macer, Boh.
pauper, Serb. ѣд malus), смѣд (снѣд, гнѣд)
195, блѣд, млад, тврѣд, гѣрѣд.

лют saevus, атрох, сѣит satur, свѣт 149, злат
ауреус, желт, ист, пѣст, тѣлст, част, чист,
гѣст 207. ЛИТЪЙ est a participio passivo лит
verbi люю.

снз, гокз, близ, бѣрз 115, дерз (дерзый) *ἄεργος*,
Пров. 13, 18.

лыс calvus, рѣс, кѣс (кѣсый).

оубог pauper, пѣг, наг nudus, негѣг piger, *ἀεργός*
(olim Пров. 13, 4. нунс праздный); благ, дѣг,
мног, драг, дрѣг, строг (строгий) Russ. Pol.
severus.

лих Boh. Croat. Илуг. имраг, тих, сѣх; глѣх.

так Serb. robustus, fortis, лак; прѣк.

Horum definita terminatio est чий : лѣвчий,
прамчий rectus. Post г, х, к per abusum scribi
им про чий supra p. 17 et 21 monuimus.

Quaedam utи тѣ, кром, сѣла, прѣк inusitata
quidem sunt, qua Adjectiva, sed sunt themata Ad-
verbiorum тѣвѣ, кромѣ, сѣлаw etc. еам, им, ист,
дрѣг forma ab Adjectivis non differunt, quamvis
ob significationem inter Pronomina locum sibi
postulent.

Forma Adjectivorum secunda.

§. 36. Formae secundae Substantivorum respondent Adjectiva, quae radicali liquida finiuntur: вѣй fatuus, сѣй vanus, шѣй sinister: вѣій, сѣій, шѣій.

днѣій, ferus, incultus.

крѣплѣій fortior, Comparativus а крѣпкѣій.

велѣій magnus. Comparativus волѣій major.

синь: синѣій caeruleus, lividus. Comparativi оу-
нѣій melior, мнѣій minor.

чѣждь: чѣждѣій, чѣжѣій, Serb. тѣждь, 100.

лож mendax, а лгати, рѣж (рѣжѣій) rufus, дѣжѣій
а дѣг, robustus, bene valens.

весь vide inter Numeralia.

пѣшь, пѣшѣій pedes 80.

нищ egenus, тощ: тѣщѣій vacuus. сладъ ѣдѣс, sua-
vis, jucundus (olim Prov. 12, 11. nunc сла-
достен).

нищ pronus.

проч: прочѣій, reliquus, residuus.

Pleraque ex his derivata sunt ope ѣ seu іѣ.
Нат: днѣій ест а днѣ, чѣждь а чѣдо, нищ а никѣ,
сладъ а, сладсть.

Quaedam, uti Comparativi omnes, terminatio-
ne definita carere non possunt. Formantur au-
tem ope suffixi ѣ et іѣ possessiva a Substantivis.

M. - ъ F. - ѡ N. - е

ІАКОВАЬ, АВРААМАЬ, сѹМ ъ PARAGOGICO oblabiales
 в, м, про ІАКОВЬ, АВРААМЬ; ОБНЬ, ОБНА, ОБНЕ
 аб ОБЕН; ФАРАШНЬ, СІШНЬ, ОРЛЬ, ОРЛА, ОРЛЕ аб
 ОРЕЛ; КОЖЛА КРВ in Missali glagolitico а КОЗЕЛ;
 ОСЕЬ аб ОСЕЛ; БЕЛЕБѢЖДЬ а БЕЛЕБѢД, КНАЖЬ а
 КНАЗЬ, КДИНОРОЖ а КДИНОРОГ, ВРАЖ а ВРАГ,
 ПАБЧ а ПАБК, ПРОРОЧ а ПРОРОК, ЧЕЛОВѢЧ а ЧЕЛОВѢК,
 ЮНЧ а ЮНЕЦ, АГНЕЧ аб АГНЕЦ, ТЕЛЧ а ТЕЛЕЦ, ЖЕУЧ
 а ЖРЕЦ, ОТЕЧ, ОТЧА, ОТЧЕ аб ОТЕЦ, НЕПЕШЫЩ а
 НЕПЕШЫТЬ. At ИПОЛНЬ а ПОЛН, СВОБОДЬ а СВО-
 БОДА Adverbii adnumeranda sunt, cum de
 omni genere et numero valeant. Alia amant
 ов, alia ень, ин, quae videsis loco suo. Alia
 duas formas admittunt: АДАМАЬ et АДАМОВ, ВАР-
 НАВАЬ et ВАРНАВИН.

M. - ѣй° F. - ѣж N. - ѣе

ГОВАЖІЙ, ГОВАЖДІЙ а ГОВАДО; СКОТІЙ а СКОТ, КО-
 ЗІЙ а КОЗА, БОЖІЙ а БОГ, ПЕСІЙ а ПЕС, ОБЧІЙ
 аб ОБЧА; ПАЛАШІЙ цѣнс, а Gerundivo ПАЛА,
 ПАЛАЩІ. Praeterita Gerundivorum masculina
 contracta, quae нв rejiciunt, quando Adjecti-
 vorum terminationem definitam assumunt;
 pro ѣй amant ѣй: ОУДАРЕЙ, ПОРОЖДЕЙ аб ОУ-
 ДАРЬ, ПОРОЖДЬ. Sic et Comparativi СТАРѢЙ,
 КРѢПЛѢЙ. Alia ѣй et ѣй admittunt: ОУНІЙ et
 ОУНЕЙ, БЕЛІЙ et БЕЛЕНЬ.

X

ай:

ай : множай, vide in Comparativis.

ой, оа, ое vide in Pronominibus.

ѡй, ѡа, ѡе : волѡй, волѡа, волѡе (про волѡв,
- ва, - во) а вол. Serbi hodieum волѡйскый dicunt.

Adjectiva consonis servilibus aucta.

§. 37. Augentur Adjectiva a fine etiam consonis servilibus в, н, л, р, т, ст, ск, ш, х, к, quibus plerumque vocales mobiles о et е, sed et immobiles а, о, и praefigi solent.

- в, ав, ов : ев, ив.

- ва, ава, ова : ева, ива.

- во, аво, ово : ево, иво.

в : мертв, мертва, мертво а мрѣти; черств; жив
est Praeteritum Gerundivi а жити vivere.

ав : кровав а кровь, сквернав, кѡдрав а кѡдрь, ржав,
величав, лѡкав а лѡка. Sic et compositum
здрав саpus, а драги.

ов : адамѡв ab адам, лѡвѡв а лѡв, слѡнѡв, бранѡв,
гаѡв et plura alia possessiva. Hinc etiam кѡвѡв,
quod Rom. 8, 9. non solum nunc, sed et in
antiquis editionibus et in Mss. minus antiquis
pro кѡвѡ legitur. At Apostolus an. 1324 legit
citato loco нѣсть сего pro сей нѣсть кѡвѡ.
Illyrii nunc omnes possessivo нѣговѡв, нѣгова,
нѣговоѡв, alii autem Slavi solo Genitivo кѡвѡ
utuntur. Alia qualitatem, originem, mate-
riam

riam indicant: домовый, тернов spineus, сѣров crudus, humidus, ὑγρός, viridis (de ligno) Лис. 21, 23., ситовый scirpeus, неистов insanus, et fortasse готов. Adde Adjectiva pronominalia таков, таков, сакон, каков.

ав pro ов, post vocales et consonas liquidas: ноав, сміав, царав, олтарав, сицев talis, а сице.

ив: злокив а злоба, ad significandum habitum; лѣнив, ребнив, скрѣнив εὐμετάβολος Prov. 17, 20. (пунс оудобопреложный), гѣгнив, зазрив, оукорив, покорив, терпѣлив, молчалив taciturnus, тшалив, а Praet. partic. activi терпѣл, молчал, тшал; бладив verbosus, оуродив ав оуроа, правдив, клеветив, строптив, шептив, льстив а леть, милостив, нечестив, оужастив, оплазив, продѣрзив, лжив, плѣшив, ѡбцив. Post consonas quasdam л euphonicum inseritur: гнѣвлив, востанлив, сварлив, завидлив lividus, invidiosus, ѡбидлив, оубоадив вол, hos corrupta, стыдив, оубѣтлив placabilis, забытлив obliviosus, пытлив, востзлив formidolosus, недѣжлив, вознослив, прослив, ослѣшлив, страшлив.

Formativas овен seu евен vide sub ен; ович sub ит; овскый sub ск.

Desinentia in ем, ом, им, ut знаем, питом, (питомый телец), неключим, sunt participia pas-

siva praesentia. Confer etiam Adverbia ore ма, мо, ми formata.

- EN : НЫЙ, ЕНЬ : НІЙ, ИН, ЯН.
- НА : НАА, НА : НАГА, ИНА, АНА.
- НО : НОЕ, НЕ : НЕК, ИНО, АНО.

ЕН : ПОТАЕН а ПОТАЙ, ГНОЕН (et ГНОИН), РАВЕН, РАВНА, РАВНО; ПРОТИБЕН, ОУДОБЕН, ПРИСКРБЕН, ПРАМНЫЙ, ЧЕРМЕН, ПОЗДЕН, ПРАЗДЕН, ДЕСНЫЙ dexter, ТЪСЕН, КЪСЕН: КОСНЫЙ tardus, ТОЧЕН. Plurima a Substantivis: ДИВЕН а ДИВ, ЧЕРБЛЕН, inserto л euphónico, а червь, ПОДОБЕН, ОУМЕН, БЕЗЪМЕН, ТЕМЕН: ТЕМНЫЙ а ТМА, ЗЕМАННЫЙ (in codd. serbicus) et ЗЕМНЫЙ eliso л euphónico, а ЗЕМЛА, ПОВИНЕН, СВИНЕН (СТАДО СВИННОЕ), ГЛИНЕН, БЕРНЕН а БЕРНІЕ (БРЕНІЕ), СТРАНЕН, ИСТИНЕН: ИСТИННЫЙ, ЗАКОННЫЙ, ОГНЕН, БОЛЕН, СЪБЛЕН: СЪБЛАННЫЙ, ЗЕЛЕН, СИЛЕН, МГЛЕН nebulosus, ВЪБЕН, БЪБЕН, МИБЕН; БЪБЕН, МЪБЕН, СНЪБЕН, КДИМОЧАДЕН unigenitus, ЧЪДЕН, ПЛОДЕН, ВРЕДЕН, ПРАВЕДЕН а ПРАВДА; ПРИЖИТЕН, ЖИТЕН, ЧЕСТЕН, ПЕРСТЕН terrenus, а перстъ; ЛЮБЕЗЕН, ПОЛЕЗНЫЙ, ЖЕЛЪЗНЫЙ, ВОЗМОЖЕН, НЕДЪЖЕН, КНИЖЕН literatus а КНИГА, ДОЛЖЕН, ХЪДОЖЕН а ХЪДОГ artifex, ИСКЪСЕН, КРАСЕН а КРАСА; СТРАШЕН а СТРАХ, ГРЪШЕН а ГРЪХ, ВЪЧНЫЙ aeternus ГОРЪШЕН а ГОРЪХА, ВЪЧЕНА а ВЪК,

вѣкъ, двоицен а двоица, личен personalis, а лице, а личен абалч, злачена злак, брачен partialis а брак, солнечный а солнце, немощен. Differunt autem Adjectiva haec et similia a participiis passivis in EN tam significatu, quam motione. Nam Adj. хвален, хвална, хвално а хвала est laudabilis, laude dignus, participium vero хвален, хвалена, хвалено est laudatus, qui laudatus fuit. Sic differt твореный а творити in рѣкотвореный manufactus, et творный in voce чѣдстворный thaumaturgus, qui mira operatur. снѣдно est esculentum, edule, quod edi potest, снѣдено comestum. Pauca quaedam euphonia exigente ε immobile habent: зелен, зелена, зелено, мглаен, стѣден, огнен, блажен.

Formativae EN praefigi solet quandoque об seu ев, hinc овен, евен.

ОВЕН: виновен causalis, а вина; чиновен, терновен (вѣнец), медовен (медвен), духовен, грѣховен, церковный. At лѣкавен а лѣкаб.

ЕВЕН: тридневен, дневный, а день, олтаревен, (до рог олтаревныхъ Psalt. Ven. 117, 26. aliae edit. олтаревыхъ), дождевен а дождь, ашчевен, плачевный а плач. Alia a Verborum Infinitivis derivata terminationi EN praeligunt еа, hinc елен, елный.

ЕАЕН,

ЕЛЕН, ЕЛНШЙ: СЪТОВАТЕЛНШЙ а СЪТОВАТИ, НЕСКЛАНАТЕЛНШЙ *indeclinabilis*, ИЗВѢСТИТЕЛНШЙ, ИЗВѢЩАВАТЕЛНШЙ, ШЕСТОАТЕЛНШЙ *circumstans*, *circumstantialis*, ВОЗДЕРЖАТЕЛНШЙ *contîens*, ДОБРОДЪЧИТЕЛЕН *benedocens*. Нас *forma usi sunt Grammatici in exponendis terminis technicis*. ИМА НАРИЧАТЕЛНОЕ *est nomen appellativum*, СЪЩЕСТВИТЕЛНОЕ *substantivum*, ПРИЛАТЕЛНОЕ *adjectivum*. ПАДЕЖ ИМЕНИТЕЛНШЙ *est casus nominativus*. ЗАЛОГ ДѢЙСТВИТЕЛНШЙ *vox activa*. НАКЛОМЕНІЕ ИЗМЪВИТЕЛНОЕ *modus indicativus etc.* ЕЛНШЙ, *seu en cum praefixo augmento es*: НЕБЕСНШЙ *coelestis* а НЕКО, НЕКЕСЕ; ТѢЛЕСНШЙ а ТѢЛО, ТѢЛЕСЕ.

ЕНЬ: МАТЕРЕНЬ а МАТИ, МАТЕРЕ, ГОСПОДЕНЬ, ГОСПОДНА, ГОСПОДНЕ, ОТЕНЬ *ab ot, unde et отец*. Adde СЫНОВЕНЬ а СЫН *interposito ov*.

НІЙ: ДАВНІЙ, ДОМОВНІЙ, ДРЕВНІЙ, ЗЕМНІЙ, ДАЛНІЙ, СѢЛНІЙ, ВЫСПРЕНІЙ а ВЫСПРЬ, ОУТРЕНІЙ, ВЪТЪРНІЙ, ГОРНІЙ, ИСКРЕНІЙ *proximus*, ПРИЗПОДНІЙ, ЗАДНІЙ а ЗАДИ, ПРЕДНІЙ а ПРЕД, ПРЕЖНІЙ а ПРЕЖДЕ, СРЕДНІЙ а СРЕДА, НИЖНІЙ а НИЗ, БЛИЖНІЙ, ВЫШНІЙ *excelsus, altissimus*, ВЕРХНІЙ. Ab Adverbiis derivata praefigunt ш, hinc formativa шнїй.

ШНІЙ: ДОМАШНІЙ *domesticus* а ДОМА, ТАМОШНІЙ а ТАМО, КРОМѢШНІЙ *exterior* а КРОМѢ, ВНѢШНІЙ

ній а внѣ, нынѣшній et нынашній а нынѣ et
 нына; долѣшній (in correcta edit. долнѣйшій),
 вчерашній *hesternus* а вчера (Russ. *вчера* cum
 сь *demonstrativo*), зѣшній а зѣ (Russ.
 зѣсь), днешній а днесь, лѣтошній а лѣтось.
ин: тани (тайна) а тай, гноин *ulcerosus* а гной,
 достонн, достойна, достойно; покоин, иг-
 лин (иглинѣ оуши *foramen acus*), молніин,
 непришзнин, гвоздин а гвоздь. A *nominibus*
rerum animatarum femininis et masculinis se-
cundae formae: голѣин а голѣь, зміин а
 змій seu змѣа, сернин (сернина кожа), зверин
 а звѣрь, вѣодин а вѣоа, quod est *primae for-*
mae (крѣлѣ вѣодинѣ in *Ostrogiensi*, at nunc
 вѣоодовы *Zach. 5, 9.*), татин а тать. Praecipue
 а *nominibus propriis personarum in a et in*:
 евжин аб евгарго ева, левїин а левї, марїин а
 марїа, їѣдин а їѣда, мелхїин а мелхї. Sic адамин
 аб адама (at адамов аб адам), сатанин а сатана.
 москвитин ad *Substantiva in in spectat.*

ан: олован *plumbeus*, дребан *ligneus*, рѣман,
 времан (Serb. *времен*), оуеман (оуснїан ab оус-
 нїе) et оуемен *coriaceus, loricatus, каман а*
камъ et каменный а камень, стклан *vitreus*,
 льнан *lineus*, (надраги лнаны *Exod. 28, 42.*
foeminalia linea, olim n. полотнаны, alias пла-
тнаны а платно), пшран (хлѣб) *subcine-*

гї-

ricius, а пшрь favilla, сребран argenteus, ба-
бран, (Serb. багрен) purpureus, медан, пло-
тан carneus, тростан, рожан (рожан) а рог,
власан, шипчан (цвѣтец), roseus, а шипчк;
слан vero, salsus, оре an formatum est, dif-
fertque a participio passivo солен salitus.
СТОЛП СЛАН est columna salis, et СОЛЬ несла-
на Marc. 9, 50. est sal insulsum, τὸ ἄλας
ἄναλον.

- ЕЛ, ЕЛ.
- ЛА, ЕЛА.
- ЛО, ЕЛО.

ЕЛ, ЛА, ЛО : ТЕПЕЛ (ТЕПЛА), ТЕПЛА, ТЕПЛО calidus,
СВѢТЕЛ, КЫСЕЛ, КЫСЛА, КЫСЛО, КРЪГЕЛ.

ЕЛ, ЕЛА, ЕЛО : ДЕБЕЛ, ДЕБЕЛА, ДЕБЕЛО, CRASSUS, ТА-
ЖЕЛ gravis, cum e immobili, а ТАГ. At ГНИЛ,
(ГНИЛЫЙ), ЗРѢЛ, ДРАХЛ sunt participia activa
seu neutra Verborum гнию, зрѣю, драхнѣ.

ЕЛЕН vide supra sub EN.

- Р, ЕР.
- РА, ЕРА.
- РО, ЕРО.

Р : ДОБР а ДОБА, ХРАБР (ХРАБОР), БОДР promptus, БЪЖ-
ДРІЙ vigil, Dan. 4, 10. in ed. Ostrog., nunc
БОДРЫЙ, МЪДР, ЩЕДР а ЩАДѢТИ, ХЫТР, ОСТР
acutus, ab ость, БЫСТР limpidus, ПЕТР 120,
МОКР humidus, madidus, а МОК : МОКНѢ.

ЕР:

ер, ера, еро amanti Numeralia, ut патеро, et Pronomina utи ктер quidam, quae videsis infra.

- т, ат, ит.
 - та, ата, ита.
 - го, ато, ито.

т: желт: желтый flavus. Adde Numeralia четвертый, третій.

ат: космат villosus, стѣнатый, мѣжатаа жена, власат, богат dives, et praefixo н: пернат pennatus, а перо. Praefixo ов: виноват geus.

ит: вражит augurandi peritus, а вражба; именит et иманитый nominatus, мастит (Psal. 91, 12. въ елен маститѣ, v. 15. въ старости маститѣ *ἐν γήρει πλουί*, in senecta uberī), нарочит praecipuus, eximius. Conjuncto с cum т: аст, ист.

аст: рогастый Russ. magnis cornibus, differt a рогатый cornutus, corniger, Croat. рогат idem est quod Russorum et Illyriorum рогат; криласт Serbis est notam albam quasi alarum habens, крилат vero alatus.

ист: нѣдристый sinum latum habens, рѣчист eloquens. Praefixo vero ов: овит.

овит: домовит, сановит, тресновит fimbriatus, пловит virulentus, плодовит fertilis. Adde рѣчевит, mutato о in ε ob ч praecedens.

- СК, СКЫЙ.
- СКА, СКАА.
- СКО, СКОЕ.

ен, СКЫЙ: БАЛІЙСК (кнаже БАЛІЙСК princeps ariologum, seu incantatorum Dan. 4, 6.), житійскый et житейскый а житіє, вдовскый, земскый terrestis, словенскый язык slavonica lingua, конск, женскый пол sexus femininus, поганскый in antiquo Apostolo pro язычскый gentilis, in eodem Jud. 1, 12. дръва ксеньска (ed. дРЕВЕСА ЕСЕННА) arbores autumnales; φθινόπωρον; польскый а поле, жернов оселск mola asinaria, морскый marinus, мірскый mundanus, мѣрскый (et мѣринскый) ex Aethiopia, винарск, кедрск, житарск, царск, людскый, господьскага вечера dominica coena, плотскый carnalis, южскый et inserto e euphonico, южскый а юг, мужеск род genus masculinum, челоувѣческ, старческый а старец, старичскый а старица (старичскыѣ басней aniles fabulas 1 Tim. 4, 7. in antiquo Apostolo, nunc БАВІНХ), всаческ а всак. Adde небеск, тѣлеск, alias небесный, тѣлесный. Formam hanc amant Gentilia: литовскый а литва, римскый а рим, латинскый, рѣскый а рѣсь, російскый vero а росія, греческый а грек.

шій, шійшій vide infra in Comparativis.
шній vide supra sub ній.

- зх, хзій.

- ха, хаа.

- хо, хое.

зх, ох: ветох, ветха, ветхо vetus. Alia amant зк.

- зк, ек, ок, ик, ак.

- ка, ока, ика, ака.

- ко, око, ико, ако.

зк: крѣпок, крѣпка, крѣпко, тонок, cum o eupho-
nico et mobili, (Croat. Вох. тенок, Шуг. та-
нак) tenuis, subtilis, сладок, краток, кро-
ток, оузок, близок, а близ, ползок, дерзок
(дърззк), макок, маккый (Russ. магок,
магкый), легок. Post consonas liquidas ек:
горек, горькый, тажек, тажкый.

ок, ока, око, cum o immobili; глѣбок, широк,
высок altus, жесток. Adde далекий longin-
quus, remotus; cum e immobili.

ик: велик: великый а вель. Hanc formam adop-
tant Pronominalia клик, тоанк, селик, ко-
лик. Istorum alia amant ак.

ак: пак, пакый, такый, какый, inde et Adverbia
пакш, такш, какш, Adde Numeralia кдинак,
adverb. кдинакш, всак, всакый, а весь; троак,

тро-

тромакѡ; третак, fem. третакѡ (юница) *trium annorum vacca*.

Comparatio Adjectivorum et Adverbiorum.

§. 38. Comparativus quorundam Adverbiorum primitivorum terminatur in ε; оунѣ melius, коле majus, вѣще amplius, паче magis, super, аѣче melius. In codd. Serbicus post л et н scribitur ꙗ рго ε: оунѣ, болѣ. Hanc formam amant et alia, uti дрѣвѣ (дрѣвѣ) а дрѣвнѣй, глѣбѣ profundius, а глѣбок, крепѣ (крѣпѣ) fortius, а крѣпок, тверже а тверд, прежде а прѣд, ниже humilius а низ, выше а высок, лише abundantius, а лих.

§. 39. Comparativus Adjectivorum tribus modis formatur, aut a comparativis Adverbiorum primitivis, aut a positivo suo, affigendo Comparativi formativas:

1) М. - ѣй,	Ф. - ши,	Н. - ѣе.	
оунѣй,	оунши,	оунѣе,	аѣ оунѣ.
мнѣй,	менши,	мнѣе,	аѣ obs. менѣ.
болѣй,	болши,	болѣе,	а коле.

Censentur vero haec anomala, quod positivo proprio careant. Respondet enim primo comparativo positivus благ vel добр, secundo мал, tertio велиѣй seu великѣй.

Pro болѣй scribitur et болѣй, sic etiam крѣпѣй et крѣплѣй. Alia omnia amant ѣй: тѣмѣй sol-

sollicitior, юнѣй, славнѣй, силнѣй, пространнѣй, сладстнѣй, беспечалнѣй, добрѣй, мѣдрѣй, старѣй, чистѣй, пречистѣй.

Neutorum in *ѣ* formam referunt et Adverbia: новѣе, первѣе, оудобѣе ab оудобѣ, силнѣе, ѡраднѣе, тѣшнѣе, далѣе a дале, добрѣе melius, горѣе pejus, скорѣе citius, острѣе, истѣе diligentius, долзѣе a долго, дерзѣе, лѣчее, тачек deterius Job. 2, 10. olim, pro hodierno хѣждашее. Feminini in *ѣ* nullum exemplum in libris sacris occurrit. At Serbi aliique Illyrii a masc. in *и* fem. in *ја*, neut. in *ѣ* formant: мѣдрѣи, мѣдрѣја, мѣдрѣе; богатѣи, богатѣја, богатѣе etc.

2) М. - шій, F. - шаа, N. - шее.
 - ши, - ше.

горшій, горшаа, горшее, a горе.
вацшій, вацшаа, вацшее, a ваце.
лѣчшій, лѣчши, лѣчше, a лѣче.

Quibus utpote anomalis respondent positivi зол, велик, добр. Hujus formae etiam оуншій, мншій, болшій caracia sunt: оуншій, меншій, болшій, болшаа, болшее. Sic et лишшій, лишшее et лишше a лише, et plurima alia Adjectiva: младшій a млад, чистшій a чист, Neutrum seu Adverbium пѣцше a пѣст, трѣбше a трѣбѣ. Praecipue оре ок seu кшй formata, quae rejecta hac terminatione syllabae radicali шій apponunt:

БЛШ-

глубшій а глубокий, далшій а далекий.
ширшій а широкий, жестшій а жестокий.

Sic крѣпшій et крѣпльшій а крѣпкий про крѣ-
плій, тоншій а тонкий, сладшій, et слаждшій а
сладкий, кратшій а краткий, кротшій а кроткий,
тажшій (olim et тажій) а тажкий, quae tamen,
mutato к in ч, etiam tertio modo formari solent:
глубчайшій, далечайшій, широчайшій, жесточай-
шій, легчайшій а легкий.

3) ѣйшій; айшій vero post ж, ш, ч.

ѣйшій: первѣйшій, сѣгѣѣйшій, юнѣйшій а юн;
praesertim si terminationem ный praecedat
consonans: славнѣйшій, силнѣйшій, чест-
нѣйшій; малѣйшій, блѣйшій, мѣдрѣйшій
лютѣйшій.

айшій: млажайшій а младый, нижайшій а низкий
vel potius а ниже, ближайшій а ближе, оубо-
жайшій ab оубогый, множайшій а многый,
блжайшій а благый, дражайшій а драгый;
тишайшій а тихый, ветшайшій а ветхый,
крѣпчайшій а крѣпкий, величайшій а вели-
кий, горчайшій а горький, сладчайшій а
сладкий. Resecto шій desinunt quaedam in
ай: множай. Hinc Adverbia seu Neutra множает,
дражает; крѣпчае, жесточае, легчае, quamvis
et neutra terminatione in ше suppleantur: дале-
чайше.

чайше. Tribuunt autem Grammatici etiam terminationem fem. ши Adverbii: скорѣйши, крѣпчайши. Prov. 22, 1. изволенѣйши.

In quibusdam libris, iis nimirum qui a Polono-Russis recogniti sunt, subinde comparativis коле, ниже, выше, ваще et aliis more Polonorum и in fine affigitur: колеи, нижеи, вышеи, ващеи, quod minime probandum. 3 Esdrae 8, 20. plane legebatur olim найвышеи (аера), quod in Mosquensi prima in найвышии (ob praecedens очи) mutatum est; in correctae Vulgatae verba in *superna* redduntur на вышнѣа. In formula пречистѣи рѣчѣ твои, purissimae manus tuae, terminatio ти est Dualis femininus Comparativi seu Superlativi пречистѣи, a fem. sing. пречистѣа: pro пречистѣйши.

§. 40. Superlativus suppletur productionibus Comparativis in ѣйшій et айшій. Aequivalent enim Comparativi absolute sumti Superlativis, ita ut omnibus major, melior, censeatur maximus, optimus. Errant itaque Grammatici, qui terminationes longiores Comparativorum Superlativis propriam esse docuere, ita ut мѣдршій, свѣтшій, чистшій a мѣдрѣйшій, свѣтѣйшій, чистѣйшій gradu distinguerent et breviores Comparativos, longiores vero Superlativos appellarent, cum potius dicendum fuerit, Comparativis, praecipue productionibus, sensum tribui absolutum et hos pro Superlativis aliarum linguarum usurpari. Soletque iis ad indicandum summum gradum numerale

rale все (πᾶν) aut praepositio прѣ (prae, per) aut utrumque praefigi: премилостивѣйшій, преосвященнѣйшій, всемилостивѣйшій, всепресвѣтлѣйшій. Comparativus паче exigit particulam най: найпаче, quod in Psalmis graeco ἐπιπλεον, amplius, alibi et superlativo μάλιστα, maxime, respondet.

Hodie in plurimis dialectis slavicae ope particulae най, Comparativis praefixas, Superlativus formatur. Apud Serbos наймѣдріи, наймѣдріа, наймѣдріе. Bohemi най nunc ut неи pronunciant et scribunt: неилепшій optimus; Carnioli най etiam in нар mutant. Croatarum найбекшій, maximus, iis est et нарвечій et найбекшій.

Caput V.

De Numeralibus.

§. 41.

E Numeralibus cardinales numeri, si quatuor primos excipias, formam Substantivorum, ordinales vero omnes Adjectivorum formam referunt.

Numeri cardinales.

Simplices :		Compositi:	
		a.	b.
1 един.	11 единнадесятъ	-	- - - -
2 два.	12 дванадесятъ.	20	двадесать.
3 три.	13 тринадесятъ.	30	тридесать.

4 ЧЕТЫРИ.	14 ЧЕТЫРИНАДЕСЯТЬ.	40 ЧЕТЫРИДЕСЯТЬ.
5 ПЯТЬ.	15 ПЯТЬНАДЕСЯТЬ.	50 ПЯТЬДЕСЯТЬ.
6 ШЕСТЬ.	16 ШЕСТЬНАДЕСЯТЬ.	60 ШЕСТЬДЕСЯТЬ.
7 СЕДЬМЬ.	17 СЕДЬМЬНАДЕСЯТЬ.	70 СЕДЬМЬДЕСЯТЬ.
8 ОСЬМЬ.	18 ОСЬМЬНАДЕСЯТЬ.	80 ОСЬМЬДЕСЯТЬ.
9 ДЕВЯТЬ.	19 ДЕВЯТЬНАДЕСЯТЬ.	90 ДЕВЯТЬДЕСЯТЬ.
10 ДЕСЯТЬ.	100 СТО.	1000 ТЫСЯЦА (R. ТЫСАЦА).
10000	ТМА <i>μυριάς</i> .	Adde пол semis, dimidium.

§. 42. КДИН, КДИНА, КДИНО, а кд оре ин formatum est. два, duo, et оба,ambo, dualis numeri sunt, quorum femininum et neutrum двѣ, обѣ: тріе et четыріе sunt masculina, три, четыри fem: et neutra. пять, шесть оре ть, девять, десять оре ать, седьмь, осмь оре мь formata videntur, referuntque formam femininorum. сто est neutrum, cujus Dualis est стѣ: двѣ стѣ (Exod. 30, 23. atque alibi Russ. двѣсти in correcta editione); Pluralis ста: три ста. тысяца fem. e Goth. Thusund ortum est, cui Russi suum тысяца in editis libris substituerunt. тма fem. et tenebras et *μυριάδα* (decem millia) significat.

Antiqua versio, licet et haec a Russis recognita fuerit, legit Gen. 24, 60. вѣди въ тысящи тем, esto in millia myriadum *γίνε εις χιλιάδας μυριάδων*, nunc в тысяшы.

Non solum in codd. Serbicus тысяща pro тысяца librorum editorum legitur, sed etiam in ipsa edi-

tione Ostrogiansi, in aliis adhuc locis antiquior hæc forma intacta mansit. Job. 33, 23. **тысѣщ**, Eccles. 7, 29. **ѿ тысѣщн**, Sir. 16, 3. **гысѣща**, 39, 14. **тысѣщн**, Ezech. 48, 8. **пяти тысѣщ**, 2 Macch. 8, 34. **тысѣща**, Marc. 5, 13. **двѣ тысѣщн**, inde **тысѣщник** Joh. 18, 12. **тысѣщ** olim masc. fuisse Boh. **tisjc** et Pol. **tysiac** et e libro Job citatus locus firmare videtur.

§. 43. In numeris ab 11 usque 19, qui interponendo **на** ex unitatibus et decade componuntur, **десате** pro **десать** frequenter usurpatur: **дванадесате**. **единнадесать**, eliso **о**, pro **единнадесать поѡ** solum apud Smotriskium et in libris glagoliticis, sed etiam in Ostrog. editione Ezech. 40, 29. reperias. Legitur enim ibidem **единъ надесате степенъ** pro hodierno **десатию степенми**. **обанадесать**, duodecim, in Evangelis frequentius occurrit, quam **двадесать**. Immo in Mss. etiam iis in locis **обанадесате** scriptum observavi, in quibus nunc **дванадесате** habetur. In compositis sine **на** ad exprimendas decades lene **ь** ab editoribus fere negligi solet. Hinc **двадесатъ** pro **двадесать**, **патдесатъ** et **пятьдесатъ** pro **пятьдесать**, **шестьдесатъ** pro **шестьдесать** impressa reperies. Pro **деватьдесать** nonaginta Matth. 18, 12. in Ostrogiansi Bibliorum editione et novissima Petropolitana an. 1816 legitur **деватьдесатъ**, in Nov. Test. Kioy. 1732 **деватдесать**; at in scribendo, qui ibidem sequitur, numero simplici **девать** omnes conveniunt.

§. 44. Numeri ordinales Adjectivorum definita terminatione gaudent:

первый	primus,	КДИНЬИ-НАДЕСАТЬ	11 ^и
второй	secundus,	ВТОРОЙ-НАДЕСАТЬ	12 ^и
третій	tertius,	ТРЕТІЙ-НАДЕСАТЬ	13 ^и
четвертый	quartus,	ЧЕТРЕВТЫЙ-НАДЕСАТЬ	14 ^и
пятый	quintus,	ПАТЫЙ-НАДЕСАТЬ	15 ^и
шестой	sextus,	ШЕСТОЙ-НАДЕСАТЬ	16 ^и
седьмой	septimus,	СЕДЬМОЙ-НАДЕСАТЬ	17 ^и
осмый	octavus,	ОСМОЙ-НАДЕСАТЬ	18 ^и
девятый	nonus,	ДЕВЯТЫЙ-НАДЕСАТЬ	19 ^и
десятый	decimus,	ДВАДЕСАТЫЙ	20 ^и

Libri minus antiqui exhibent первый надесять про кдиньинадесять, sive кдиньинадесяте. Vide 1 Paral. 25, 18. At more Russico etiam единанадесятый, дванадесятый (Ostrogensis editio plane дванадцатый), тринадесятый, четыренадесятый 1 Paral. 24, 12. 13. leguntur, verum a v. 14. continuantur пятыйнадесять, шестыйнадесять etc. et v. 28-31 cum двадесять conjuncti cardinales simplices первый, второй, третій, четвертый denotant vigesimum primum, secundum etc. Antiquiores formulae sunt первый междъ десатма, primus inter bis (seu duo) decem, i. e. vicesimus primus, четвертый междъ десатма vicesimus quartus, седмо междъ десатма лѣто vicesimus septimus annus.

At седмое десяти лѣто est septuagesimus annus. In Compositis enim uni solum numero terminatio ѡй adnecti solet.

Ordinales numeros, primis quatuor exceptis, a cardinalibus derivatis clarum est; первый vero est a пре оре ѡй (uti lat. primus a prae, pri, graec. πρῶτος a προ) formatum. второй contractum videtur ex дваторый, quod est a два et formativis т-оръ, uti graec. δεύτερος a δύο. третій a тре pro трое, оре тій, четвертый a четверо оре тый deducitur.

45. А два, оба, чри, collectivi numeri оре ой formantur: двой, двоя, двое; обой, обоя, обое; трой, трою, трое. А четири vero четверо, мульты in в, а пять et sequentibus оре affixi еро: пятеро, шестеро, седмеро etc. Ab his iterum abstracta оре ица: двоица, троица, четверица, седмерица etc. дваци, трици, uti et два краты etc. vide inter Adverbia. А сто formatur сотый (Восстый) in compositis двѣсотый, трисотый, et сотный in четверосотный, шестьсотный; а тысяща (тысяща) тысячный (тысящный). А весь est всак quilibet, оре ак, а трое vero троакый, оре ак, акый, а всак iterum всачекъ, оре еск formatum. Multiplicativi numeri сѡбѣый, трегѣый compositi sunt ex сѡ cum, тре et radice гѣк. два два, uti apud Graecos δύο δύο, sunt bini, обаambo.

Tria genera cardinalis numerus кдин in singulari et plurali distinguit. Sic et весь, вся, все, omn-

nis,

nis, sed два et оба, три, четыре non nisi duo: два, оба est dualis masculinorum, двѣ, обѣ fem. et neutrorum. трѣе, четырьѣ est masculinorum, три, четыре femininorum et neutrorum. Russis четыре pro utroque genere valet. Vide Declinationes. пять et sequentes numeri cardinales, uti collectiva пятеро, шестеро, семеро, etc. Substantivorum vices gerunt. Hinc пять лѣтъ, шесть тысяч, пятеро телат. Vide Syntaxim.

С а р у т VI.

De Pronomine.

§. 46.

Pronominum stamina.

Pronomina primitiva staminibus syllabarum radicalium sequentibus constant:

- 1) и, ба, вѣ, вы, мы et нь, тѣ, ты, (с),
сь, че, к.
- 2) об, он, ин, аз, сам.
- 3) ист, дрдг.

§. 47. Ex his Personalia sunt: аз ego, ты tu, он ille (pro и). In Plurali мы nos (ѹмѣс) вы vos (ѹмѣс), они illi. In Duali ба m. et вѣ f. nos. Pronominis и duntaxat casus obliqui in usu sunt: Accus. Sing. m. ѹ, f. ю, n. к seu е. Plural. m seu л. Reliquos casus vide in Declinationibus. Ab и

ог-

ortum est Relativum **иже** qui. Reciprocum (**с**) caret recto, sed Accus. **са**, **себе**; Dat. **си**, **себѣ**, Instrum. **сокою**, singulari et plurali numero exprimendo usurpantur. Interrogativum **к** augetur determinativo **то**: **кто** quis. **че** vero aut **то** aut **со** assumit: **что**, **чесо** quid, in Mstis etiam **чьсо**.

§. 48. Determinativa et demonstrativa pronomina **тѣ** et **съ** duplici terminatione, indefinita seu communi, et definita seu emphatica, gaudent:

тѣ, **та**, **то** : **той**, **тага**, **ток**.

съ, **си**, **се** : **сій**, **сіга**, **сік**.

Alia amant **зій**, **ага**, **ок**, uti **об**, **он**, **сам** :

об, **оба**, **обо** : **обзій**, **обага**, **обок**.

сам, **сама**, **само** : **самзій**, **самага**, **самок**.

он, **она**, **оно** : **онзій**, **онага**, **онок**.

Sic et **ин**, alius, et **дрѣг**, alter, (in formulis **дрѣга**, **дрѣга**; **дрѣгадрѣга**) Adjectivorum formam definitam referunt: **иный**, **дрѣгый**.

§. 49. Aucta a fine affixis encliticis **же**, **жде**, **ждо** sunt: Relativum **иже**, **иже**, **иже**, qui, quae, quod; Demonstrativum **тѣжде**, et **тойжде**, **тагаже** et **тагаже** (**таже**), **тогаже** (**тоже**), idem, eadem, idem. Numerale **кождо**, pro antiquo **къждо**, quilibet; hinc **кождоих** quilibet eorum. Sed et **единкождо** unusquisque, et **кыйждо** (**койждо**), **капждо**, **кокждо** in usu sunt.

In

In Ostrogiansi editione Ezech. 47, 12. reddita sunt Vulgatae verba *per singulos menses* на каждый мѣсяц. Multis enim in locis Ezechielis textus antiquus ab homine Polono-Russo secundum Vulgatam recognitus et refectus fuit. At alibi каждый nusquam legitur. Арос. 22, 2. на кійждо мѣсяцъ respondet graeco κατά μηνος ἕκαστου. Russ. Pol. Boh. nunc каждый pro кійждо.

§. 50. Possessiva ope formativarum a primitivis derivantur, suntque Adjectiva pronominalia, uti et alia quaedam. Formantur autem affigendo ъ, ой, тій, іій, ов seu ев, от-ор seu ет-ер, ак et ик. Et quidem

а нас :	нашь,	наша,	наше,	noster.
- вас :	вашь,	ваша,	ваше,	vester.
- м :	мой,	мог,	мок,	meus.
- ты :	твой,	твог,	твояк,	tuus.
- с :	свой,	свог,	свок,	suus.
- к :	кѣій,	каг,	кок,	quis.
- че :	чій,	чїг,	чїк,	cujus.

Ope ов formata sunt яков, таков, каков. Sic et ягов а яго, тогов а того; сицев, сицева, сицево а сице.

Ope от-ор : которѣій, olim et которѣій, qui, а к (кто); ктер, ктера, ктеро aliquis, аби, quod hic ob affixa in к mutatum est (cf. яго, кмѣ cum и).

Ope ак : як, якѣій qualis, аби; так : такѣій talis, а т; как : какѣій qualis, а к.

Ope

Оре нк: какк, толк, селк, колк аб и, т, съ, к, interposito tamen л. Ab iisdem staminibus и, т, съ, к formantur etiam Adverbia амш (гашо), тамш, семш, камш, оре мо.

§. 51. Quibus particula нѣ particulariter affirmans, et negativa ни praefiguntur, composita sunt: нѣкто, нѣкій aliquis, нѣчто aliquid. никто, никтоже, никый nullus, ничто, ничего, ничегоже nihil, ничій nullius, ad nullum pertinens. Adde оній, a quo abstractum оннца, ѿ деіва quidam, кадинкождо, ниедин, ктолибо, чтолибо, conjunctim scribi solent, licet vere composita non sint. Post тожде sequi solet исто : тожде исто idem ipsum.

Affixa verborum personalia sunt aut obsoleta aut adhucdum usitata Pronomina, quae videsis capite sequenti.

Caput VII,

De Verbo.

§. 52.

Thema Verbi.

Verbi etymon rimum, ac proinde thema omnium Temporum et Modorum, constituit syllaba radicalis nuda, quae nulla adhuc servili litera a fine aucta sit. Itaque Futuri дам, Infinitivi дати, Praesentis даю, Imperativi дай, Infinitivi даяти, Participiorum activi дал, et passivi дам, thema est syl-

Syllaba да, dedit, Praeteritum simplex tertiae personae Indicativi. Ab omnibus igitur Verbi syllabis radicalibus, quae vocali terminantur, facile et Praesens et Infinitivus formari potest; affigendo Praeterito simplici ю vel ти.

ЗНА, Praes. ЗНА-Ю, Inf. ЗНА-ТИ noscere.

ГНИ, ГНИ-Ю, ГНИ-ТИ putrescere.

КРЫ, КРЫ-Ю, КРЫ-ТИ tegere.

§. 53. In iis vero, quorum syllaba radicalis consona finitur, uti sunt БЕДЪ, ПАДЪ, БЕЗЪ, СТРЕГЪ, ТЕКЪ; БЛЕКЪ et alia multa in ъ, Praeteritum Gerundivi, nimirum БЕДЪ, ПАДЪ, БЕЗЪ, СТРЕГЪ, ТЕКЪ, БЛЕКЪ themata primum constituit, a quo Praeteritum Indicativi formatur affigendo vocalem е (in prima persona бѣхъ): БЕДЪ: БЕДЕ, БЕДОУХЪ; ПАДЪ: ПАДЕ, ПАДОУХЪ etc. Aliae Verborum formae in Praeterito vocales ѣ, и, а affigunt. Sed cum Lexica slavica non prostent, in quibus Praeterita simplicia seu themata exhibeantur, maluerunt Grammatici Praesens pro themate assumere, et ab hujus prima persona Praeteritum deducere. Sensit tamen jam Meletius Smotriski difficultates in deducendo Praeterito secundae (nobis tertiae) Conjugationis a persona prima, quae ob ю affixum mutationem transformabilium subire solet, ideoque illud a persona secunda formandum praecepit. Vidit omnino ГЛАСИ (ГЛАСИХЪ) а ГЛАСИШИ, resecto nimirum ши, deduci ар-

aptius, quam a **РАШИЮ** ob mutationem radicalis consonae c in ш. Monuit tamen hoc in loco irregularia multa et varia, de quibus alibi brevi agendum sit, vigilem curam exigere. Atque hac ratione difficultates in formatione Praeteriti a solo Praesenti obvias subterfugit potius, quam solvit; impar omnino et ille et alii huic labori, ob formarum Verbi diversitatem pondum sat clare observatam ac distincte explicatam. Nobis igitur in iis saltem formis, in quibus ob affixum **Ю** primae personae finales consonae transformantur, Praeteritum simplex aut Infinitivus, utpote intuitu characteristicae vocalis tempora analogae, pro themate ipso valebit.

Formae Verborum.

§. 54. Verborum formae, a quibus non solum significatus ratione actionis, sive tempore definito absolutae, sive tempore indefinito continuatae aut etiam iteratae, sed etiam Futuri et Praesentis clarior notio dependet, variae sunt. Earum simplicissima seu

Prima comprehendit ea Verba, quae nullam characteristicam vocalem ante **ТИ** Infinitivi habent. Suntque eorum duo genera.

a) Eorum quorum syllaba radice vocali terminatur, uti **И-ТИ, ДА-ТИ, И-ТИ, БИ-ТИ, ПЬ-ТИ, МЫ-ТИ, ЧЬ-ТИ.**

b)

b) Eorum, quorum radix consona terminatur:
 пас-ти, нес-ти, рас-ти (pro раст-ти), Prae-
 sens пасѣ, несѣ, расѣ.

Secunda complectitur ea Verba, quae in Praesenti (seu Futuro) нѣ, in Inf. нѣти syllabae radicali affigunt: дѣ-нѣ, ста-нѣ. Habentque plerumque etiam praefixas praepositiones: поманѣ, изринѣ, изсѣнѣ, прозвѣнѣ, оужаснѣ etc.

Tertia eorum est, quae characteristicam ѣ syllabae radicali affigendo Praeteritum, et huic demum addito ти Infinitivum formant: разѣм-ѣ: разѣм-ѣти а разѣм; повелѣ: повелѣти; видѣ: видѣти; гладѣ: гладѣти; стыдѣса: стыдѣтиса. Quaedam tamen а pro ѣ amant, uti стрѣти, копѣтиса, держѣти, слышатѣ.

Quarta eorum, quae characteristicam и gaudent, uti чѣи: чѣити; конѣ: конѣти; пѣи: пѣити; прѣломи: прѣломити; клони: клонити; сѣди: сѣдити; хѣти: хѣтити.

Quinta eorum, quae characteristicam а aut ѣ gaudent: сѣа: сѣати; гнѣватиса, зобати, копѣти, гладѣти,

Sexta demum eorum, quae characteristicam ова aucta sunt: кѣи-ова: кѣи-овати, мил-овати, рад-оватиса.

Verba formae primae.

§. 55. Praesens seu Futurum - *ю*,
 post vocales - *ю*,
 Infinitivus - *ти*.

(A) Praes. - *ю*, Infin. - *ти*, praesente vocali.

(Conjugatio I. Paradigma A.)

Praes.	Praet.	Infin.	
бѣю,	бѣ,	бѣти	caedere.
пїю,	пї,	пїти	bibere.
пою,	пѣ,	пѣти	canere.
вѣю,	вѣ,	вѣти	ululare.
мыю,	мѣ,	мѣти	lavare.
чѣю,	чѣ,	чѣти	sentire.

Huc refer et *рюю*, *тыю*, *сѣю*; composita *почію*, *шебѣю*, *избѣю*. Rogo *знаю*, *знати*; *смѣю*, *смѣти* *audere*; *тлѣю*, *тлѣти*; *брѣю*, *брѣти*, *брѣю*, *брѣти* *tondere*, *вопїю*, *вопїти*; *гнию*, *гнити*; *крыю*, *крыти*; *стрыю*, *стрыти*.

Haec, cum eorum syllabā radicalis in vocalem desinat, in Praeterito characteristica vocali a fine non augentur. Ea tamen, quibus continuata actio designatur, characteristicam quintae formae (A) affigunt:

вѣю,	вѣга,	вѣгати	flare.
лію,	ліга,	лігати	fundere.

Sic

Sic лаю: лаати; ѡрѣю, дѣю (ѡдѣю, надѣю-са); даю: даати; таю: таати; зѣю: зѣати; сѣю: сѣати; чаю; каюса: каати. Рого спѣю, смѣюса, влаюса, блею, грѣю, вѣстаю: вѣстаати. (боюса et стою vide sub forma tertia).

Composita autem actionis momentaneae characteristicam **а** non affigunt. Hinc воздѣ, задѣ, придѣ а дѣю, возврѣ а врѣю.

Quorum vocalis radicalis est **ѡ**, resolvunt **ѡ** in ова (ева), formam sextam aemulando:

а) кѡю, кова, ковати cudere.

(кѡ) (кѡти)

Sic снѡю, шнѡю: шновати; плѡю: плѡвати.

б) блѡю, блѡва: блѡвати vomere.

(блѡ) (блѡти)

Sic etiam плѡю, шплѡю: шплѡвати, et плѡвати conspuere; клѡю: клѡвати pro клѡти.

Anomala formatio.

§. 56. Verba quaedam hujus formae, quorum syllaba radicalis in **а** desinit, assumunt, rejecta vocali radice, **нѡ** pro **ю** in Praesenti, formam secundam aemulando:

пнѡ а пѡ ; пѡти tendere.

тнѡ - тѡ : тѡти secare.

жнѡ - жѡ : жѡти metere.

пчнѡ - пчѡ : пчѡти incipere.

Adde

Adde **КЛЕИУСА** (КЛНУСА) а **КЛА**: **КЛАТИ** *jurare*,
 Futurum **СТАИУ** а **СТА**: **СТАТИ** *stare*. **МЪ** **PRO** **НУ**
affigunt **ИМЪ** а **И**: **ИТИ** *capere*, et **ЖМЪ** а **ЖА**: **ЖАТИ**
liquorem exprimere.

Alia **амант** in **Praesenti** seu **Futuro** **ВЪ** **PRO** **Ю**:

живѸ а **жи**: **жити** *vivere*.

плѣвѸ - **плѣ**: **плѣти** *evellere*.

Sic **пловѸ** et **пльвѸ** **PRO** **ПЛЮ**, **словѸ** et **слъвѸ**
PRO **СЛЮ**, **шновѸ** **PRO** **ШНЮ**.

Alia **ДЪ**-**PRO** **Ю**:

Praes. **идѸ** **ab** (**и**): **ити** *ire*.

Fut. **бѸдѸ** а **бѸ**: **бѸти** *esse*.

Adde **шдѣждѸ** **PRO** **шДѢЮ**, **надѣждѸса** **PRO** **НАДѢЮСА**, **здѣждѸ** (**здѣждѸ**) **PRO** **ЗДѢЮ**. А **ШЕ** est *in*
usitatum **шѣдѸ**, а quo tamen **Gerundivum** **шѣд**
et **Participium activum** **шѣл**, **шѣла**, **шѣло** *vigent*. **ДА**-
ТИ *format Futurum unitatis* **опе** **м**: **дам**. Sed *ter*
tia plur. **дадѸт** (**дадѸт**), **Imperativus** **даждѣ** (**PRO**
дади) *formata sunt ab inusitato* **дадѸ**.

§. 57.

(B) **Praes.** - **Ѹ**, **Praet.** - **ѣ**, **Ѹх**, **Inf.** - **ти**, *post*
radicales consonas **к**, **п**; **д**, **т**; **з**, **с**; **г**, **х**, **к**.

(Conjugatio II. Paradigma C).

Post **к**, **п**, *post* *quas inseri solet* **с** *ante* **ти**
Infinitivi:

грѣвѸ, **грѣкѣ**: **грѣбох**, **грѣбѣти**.

(**пѣгрѣбѣти**).

Sic

Sic почерпѣ: почерпести; сопѣ: сопести; тепѣ: тепести, (et тепати). Adde Russ. скребѣ: скребести, Serb. кѣем: кѣсти; зѣем: зѣсти (Вол. забѣсти); дѣем: дѣести (Сагп. долѣем, долѣести); скѣем: скѣести, Сагп. хрѣем: хрѣести.

Post д, т, quae mutantur ante ти in с:

вѣдѣ, вѣде: вѣдох, вѣсти ducere.

Sic вѣдѣ: вѣсти; падѣ: пасти, садѣ: сѣде, сѣсти; гѣдѣ: гѣсти. Porro владѣ, блѣдѣ, клѣдѣ, брѣдѣ, прѣдѣ, крадѣ. Adde defectivum градѣ quoad Praesens.

плѣтѣ, плѣте: плѣтох, плѣсти plectere.

Similiter мѣтѣ, метѣ (мѣтѣ); futura шѣрѣтѣ, срѣтѣ, ab inusitato рѣтѣ; чтѣ: чѣсти; цѣтѣ, гнетѣ (гнѣтѣ), растѣ: расти.

Post з, с, mutato з in с ante ти:

вѣзѣ, вѣзе: вѣзох, вѣсти vehere.

Sic лѣзѣ: лѣзти et лѣсти, defectivum вонзѣ: вонзе a нзѣ; шѣвѣзѣ: шѣвѣсти; грызѣ: грысти.

пасѣ, пасе: пасох, пасти pascere.

Similiter неѣ, трѣѣ, et compositum спасѣ: спасти salvum facere.

Post г, х, к, mutatis gutturalibus ante е Praeteriti in analogas, et transformatis гѣ, хѣ, кѣ ante и Infinitivi in ѣ:

могѣ, може: могох, моци posse.

вѣрѣѣ, вѣрѣе; вѣрѣхѣ, вѣрѣи tritare.

Sic

Sic **ЛАГЪ**, **ЛѢЖЕ**: **ЛѢГОХ**, **ЛѢЩИ**; **САГЪ**; **ЖГЪ** (**ЖЕГЪ**), **ЖЕЖЕ**: **ЖЕГОХ**, **ЖЕЩИ**; **ВРГЪ**, **ВРЕЩИ**; **БРГЪ**, **ПРАГЪ**, **СТРЕГЪ**, **СТРИГЪ**. Adde **БѢГЪ** quoad primam personam et Inf. **БѢЩИ**, currere, apud Smotriskium **БѢЧИ**, Russice, non Slavic. Confer sub forma tertia **БѢЖАТИ**.

ПЕКЪ, **ПЕЧЕ**: **ПЕКОХ**, **ПЕЩИ** pinseret.

Similiter reflexivum **ПЕКЪСА**; **РѢКЪ**, **РѢЧЕ**: **РѢКОХ** (**РѢХ**); **САКЪ**, **НАКЪ**, **ТЕКЪ**, **СѢКЪ**, **БЛЕКЪ**. Adde **ТОКЪ**: **ТОЛЩИ**, a quo **ТОЛКЪ** formae secundae.

§. 58. Verba hujus formae, quorum syllaba radicalis consonis **в**, **р**, finitur, et pauca alia, amant characteristicam **а** in Praeterito et ante **ти** Infinitivi, formam quintam aemulando:

РВЪ, **РВА**, **РВАТИ**.

ЗВЪ, **ЗВА**, **ЗВАТИ**.

ЯВЪ, **ЯВА**, **ЯВАТИ**.

БРВЪ, **БРА**, **БРАТИ**.

ПРВЪ, **ПРА**, **ПРАТИ**.

ДРВЪ, **ДРА**, **ДРАТИ**.

СРВЪ; **СРА**, **СРАТИ**.

Adde **ЖЕНЪ**, **ГНА**; **ГНАТИ**. Etiam post **д**, **с**, **г**, **к**, si immediate aliae consonae nulla vocali interposita praecedant, characteristicam **а** locum habet.

ЖДЪ, **ЖДА**, **ЖДАТИ** expectare.

СЪ, **СЪА**, **СЪАТИ** sugere.

Sic

Sic лгѣ: лгати ткѣ: ткати texere, a quo differt ткнѣ formae secundae. Praesens ажю (ажѣ) а лгати, ити сажю а сажати, стеажю а стажати, коажю а кажати, ржю (ржѣ) а ржати refer ad formam quintam.

§. 59. Quaedam tamen post ѣ postulant characteristicam tertiae formae saltem in Infinitivo:

мрѣ: мрѣти; помрѣ: помрѣти.

трѣ: трѣти; помрѣ: помрѣти.

прострѣ: прострѣти.

Horum Praeterita inter primam et tertiam formam fere nutant. Hinc оумрѣ: оумрѣх et оумрѣ: оумрѣх. Addere possis прыса: прысѣти, мѣажю: мѣѣти. Sed Verba in ю, Inf. ѣти, ити мнѣ, зрѣ, вѣажю et alia omnia, quae Conjugationis tertiae Paradigma E. sequuntur, ad tertiam formam referenda sunt.

Anomala in мѣ:

пѣмѣ, пѣти edere, а пѣд.

вѣмѣ, (вѣти) scire, а вѣд, вѣдѣти

кѣмѣ (рго кѣми), а кѣ.

§. 60. Complectitur vero forma prima Neutra et Activa. Transeunt autem neutra in Factitiva vel ore praepositionum (помогѣ juvo а могѣ possum) vel induendo formam quartam (растити crescere facere, власи растити capillos alere, а растѣ cresco).

Z

co).

Sic лѣгѣ, лѣже: лѣгохъ, лѣши; сѣгѣ; жгѣ (жегѣ), жеже: жегохъ, жеши; вргѣ, вреши; брегѣ, прѣгѣ, стрегѣ, стригѣ. Adde вѣгѣ quoad primam personam et Inf. вѣши, currere, apud Smotriskium вѣчи, Russice, non Slavic. Confer sub forma tertia вѣжати.

пекѣ, пече: пекохъ, пеши pinsere.

Similiter reflexivum некѣса; рѣкѣ, рѣче: рѣкохъ (рѣхъ); слѣкѣ, налѣкѣ, текѣ, сѣкѣ, влѣкѣ. Adde толкѣ: толши, a quo толкнѣ formae secundae.

§. 58. Verba hujus formae, quorum syllaba radicalis consonis в, р, finitav, et pauca alia, amant characteristicam а in Praeterito et ante ти Infinitivi, formam quintam aemulando:

рѣѣ,	рѣа,	рѣати.
зѣѣ,	зѣа,	зѣати.
яѣѣ,	яѣа,	яѣати.
берѣ,	бра,	брати.
перѣ,	пра,	прати.
дерѣ,	дра,	драти.
серѣ;	сра,	срати.

Adde жѣнѣ, гнѣа; гнѣати. Etiam post д, с, г, к, si immediate aliae consonae nulla vocali interposita praecedant, characteristicam а locum habet.

ждѣ,	жда,	ждати expectare.
сѣѣ,	сѣа,	сѣати sugere.

Sic

Sic лгѣ: лгати ткѣ: ткати texere, a quo differt ткнѣ formae secundae. Praesens лжю (лжѣ) а лгати, uti слю а слати, стелю а стлати, колю а клати, ржю (ржѣ) а ржати refer ad formam quintam.

§. 59. Quaedam tamen post ρ postulant characteristicam tertiae formae saltem in Infinitivo:

мрѣ : мрѣти; помрѣ : помрѣти.

трѣ : трѣти; пожрѣ : пожрѣти.

прострѣ : прострѣти.

Horum Praeterita inter primam et tertiam formam fere nutant. Hinc оумрѣ: оумрох et оумрѣ: оумрѣх. Addere possis прыса : прѣтиса, мелю: млѣти. Sed Verba in ю, Infin. ѣти, uti мню, зрю, вѣю et alia omnia, quae Conjugationis tertiae Paradigma E. sequuntur, ad tertiam formam referenda sunt.

Anomala in мь:

ямь, ясти edere, а яд.

вѣмь, (вѣсти) scire, а вѣд, вѣдѣти

къмь (про кѣми), а кѣ.

§. 60. Complectitur vero forma prima Neutra et Activa. Transeunt autem neutra in Factitiva vel ore praepositionum (помогѣ juvo а могѣ possum) vel induendo formam quartam (растити crescere facere, власы растити capillos alere, а растѣ cresco).

Z

co).

co). Notandum etiam, cum ejusdem originis (radicis) Verba plures induere formas soleant, formam quorundam primam exolevisse. Sic вѣгѣ, вѣщи personas alias (вѣжиши, вѣжит) a forma tertia вѣжати mutuatur, ejusque composita повѣгнѣ, привѣгнѣ formam secundam induerunt. А владѣ, власти magis jam usitatae sunt formae владѣти, et владати in composito шевладати. Non igitur miraberis conjugationem irregularem Verbi имамъ e tribus congestam formis, nimirum ex имѣ prima, имѣти tertia, имати quinta.

Verba formae secundae.

§. 61. Praes. Fut. - нѣ, Praet. - нѣ, нѣх.

Inf. - нѣти. - е, ох.

(Conjugatio II. Paradigma D.)

Quoad Praesens e forma prima huc pertinent имѣ, жмѣ, пнѣ, тнѣ, жнѣ, почнѣ (начнѣ, зачнѣ), Fut. станѣ. Ex integro vero huc spectant ѡмѣ, ѡмѣти (pro ѡнѣ, ѡнѣти), мнѣ, мнѣти (olim et мати), et omnia alia in нѣ, нѣти, licet eorum non pauca characteristicam Praeteriti е, ох a forma prima repetant, unde et formarum istarum primae et secundae summa affinitas liquet. Habet autem нѣ locum post vocales, et consonas б, п; м, н; ѡ, т; з, с; г, х, к.

Post

Post vocales : винѸ (повинѸ, швинѸ), поманѸ, поманѸ, минѸ, изринѸ (штринѸ), зѸнѸ, сѸнѸ (изсѸнѸ), канѸ (оуканѸ), кынѸ, воспланѸса, плынѸ, пљунѸ. Paec a Verbis formae primae assumto нѸ pro ю orta sunt : винѸ pro вѸю, минѸ pro мѸю. Praet. винѸ, винѸх, поманѸ, поманѸх.

Post б, п : гыенѸ (погыенѸ), Praet. погые; погыкох, прозавнѸ, прозаве, оуглѸенѸ, сдоленѸ, прилпнѸ : прилпе, истопнѸ, оуспнѸ : оуспе obdormivit.

Post м, н : мнѸ, Praet. мнѸ : мнѸх; потонѸ, оуснѸ а сон.

Post д, т : оуванѸ (оувандѸ) : оуваве, возенѸ compositum a воз et кандѸ), спаднѸ; метнѸ, тѸтнѸ, свѸенѸ (свѸѸтнѸ), блеснѸ (блестнѸ), взпранѸ (взпрандѸ) : взпrade evigilavit.

Post з, с : оувазнѸ : оуваве, изчеснѸ, гонзнѸ, поползнѸ, измолзнѸ, дерзнѸ; оужаснѸса : оужасеа, оугаснѸ, коснѸса, плеснѸ (плескнѸ), покроенѸ, треснѸ, возкреснѸ : возкресе resurrexit.

Post г, х, к : гнѸ (разгнѸ), приеѸгнѸ : приеѸже : приеѸгох, мгнѸ, ѿрыгнѸ, стагнѸ, слагнѸ; двигнѸ (подвигнѸ), воспрагнѸ, постигнѸ : постиже : постигох, проторгнѸ : проторже; пхнѸ (сопхнѸ), ахнѸ (воздохнѸ), изахнѸ : изаше, потѸхнѸ, изсхнѸ : изаше : изсхох et изсхнѸ : изсхнѸх. навькнѸ, мкнѸ (измкнѸ : измче : измкох), промкнѸса, намокнѸ, оумакнѸ, изникнѸ, приникнѸ, поткнѸ

нѸ: потче: поткох, изсакнѸ, оусѣкнѸ; оумолкнѸ, возкликнѸ, померкнѸ: померче, толкнѸ.

§. 62. Utuntur hac forma Slavi praecipue in Verbis compositis ad Futura unitatis (actionis momentaneae, determinato tempore definitae) formanda, quorum Praesens ex aliis formis, plerumque ab Iterativis quintae, petendum est. Futuri дерзнѸ Praesens дерзаю а дерзати formatur; оуснѸ petit Praesens сплю а спати, възнѸ Praesens бдю а бдѣти, помолкнѸ Praesens молчѸ а молчати. Aliorum Compositorum, uti спаднѸ, побѣгнѸ etc. themata simplicia formae primae падѸ, бѣгѸ Praesens exhibent. Ipsa etiam Praeterita погыбе, оуглѣбе, изниче indicio sunt, formas погыбѸ, оуглѣбѸ, изникѸ olim usitatas fuisse.

§. 63. Haec forma in нѸ complectitur Verba Activa et Neutra. Horum aliqua sunt inchoativa Futura a nominibus deducta, ut оуснѸ obdormiam а сон, вкыснѸ acescam а radice кыс, вслѣпнѸ obsoecabor а слѣп. Factitiva sub нѸ nulla comparent. Haec enim sub aliis formis sistuntur, ut вслѣпнѸти obsoecare sub quarta, вслѣпнѸти et вслѣпнѸти sub quinta. Neutra tamen etiam hujus formae subinde vi praepositionum Factitiva fieri possunt. А поманѸти, meminisse, est воспоманѸти in memoriam revocare, suggerere.

Ver-

Verba formae tertiae.

§. 64.

a) Praet. - ѣ, Inf. - ѣти, Praes. - ю.

b) Praet. - а, Inf. - ати, Praes. - ю.

- а, - ати,

c) Praet. - ѣ, Inf. - ѣти, Praes. - ѣю.

(Typus (a) Conjugatio III. Paradigma E).

(Typus (b) Conjugatio I. quoad Praeteritum).

(Typus (c) Conjugatio I. quoad Praesens).

Derivata a thematibus priorum formarum
sunt:

a) сѣдѣ, сѣдѣти, сѣждѣ, а сядѣ.

b) стоа, стоати, стою, а стати.

лежа, лежати, лежѣ, а лагѣ.

c) имѣ, имѣти, имѣю, а имѣ.

владѣ, владѣти, владѣю, а владѣ.

Аномали вѣмь tempora quaedam formae
primae respondent, sed alia, uti Praet. вѣдѣ,
et Inf. вѣдѣти, formae huic tertiae conformia sunt.
вѣжати, вѣжа, retinet solum primam personam
вѣгѣ e forma prima. Nam вѣжиши, вѣжит et
reliquae ad formam tertiam spectant. Suntque
Verba hujus formae, si cum prioribus formis com-
parentur, non Singularia, sed Iterativa aut Con-
tinuativa, quibus actio indefinita longioris morae
significatur. сядѣ ex. gr. primum sedendi actum

(con-

(consido), сѣдѣти sessionis continuationem (sedere) denotat.

§. 65. Primitiva hujus formae plura sunt, et quidem typi primi (a) quorum Praet. et Infin. characteristicae ꙗ gaudent, Praesens vero in ю terminatur. Post в, б, п, м: скорѣти: скорблю, кыпѣти, терпѣти: терплю, дымѣти, шѣмѣти, гремѣти: гремлю, apud Smotriskium et гремяю, absque л epenthetico, Polonorum more.

Post н, л, р: збенѣти: збеню, мнѣти, велѣти, болѣти, зрѣти: зрю, горѣти. Post д, т: видѣти: виждѣ (виждѣ), et composita ненавидѣти, завидѣти, швидѣти; вѣдѣти, повѣдѣти, бѣдѣти: бѣю, снабдѣти: снабждѣ (снабждѣ), смердѣти, гладѣти, стыдѣтиса; питѣти (olim pro питати), летѣти; хотѣти: хоцѣ, вертѣти: верцѣ, (apud Smotriskium et верчѣ Russo-g. n. more). Post с: висѣти: вищѣ pro вишю. Anomalum сплю: спиши, спит in Praet. et Infin. amat а formae quartae: спа: спати.

Verba typi secundi (b) a prioribus in eo differunt, quod pro ꙗ postulent л post vocales et post ж, ш, ч: болтиса: боюса, боишиса; держати: держѣ (pro держати: держю), держати; слышати: слышѣ; пишати, трещати; збѣчати, молчати, ворчати, кричати: кричѣ. Sic кончати а конец.

Verba typi tertii (c) Inchoativa sunt, exiguntque in Praesenti ѣю. Primitiva: говѣти: говѣю, желѣти: желѣю (Exod. 21, 22. in antiqua editione желѣкою да жьлѣдет про желѣет), вожделѣти, ботѣти: ботѣю. Adde composita шдолѣю, шскѣдѣю, шмѣтѣю. E forma prima huc referri possint блею, тлѣю, врѣю, зрѣю maturesco.

Inchoativorum in ѣю, a Nominibus, maxime ab Adjectivis derivatorum ingens est numerus: шмертвѣю a мертв, шслабѣю, разслабѣю a слаб, оукрѣпѣю a крѣпок, оумѣю ab оум, разѣмѣю a разѣм, шнѣмѣти a нѣм, шхромѣю a хром, штеминѣти a темен, оутѣснѣти a тѣсен, джебелѣти a джебел, цѣлѣти a цѣл, довлѣти: довлѣю, a до ет волл; старѣти a стар, шсирѣти a сир, смѣдѣти a смѣд, погордѣти a горд, богатѣти a богат, печатлѣти a печать, шсѣтѣти a сѣта, шкрилатѣти a крилат, штаготѣти a тагота, шпѣстѣти a пѣст, шжестѣти a жесток, гѣстѣти a гѣст, разтолстѣти a толст; оубозѣти ab оубог, шенизѣти a низ, шмерзѣти a мерзок.

Factitiva sub hac forma non alia reperire licet, quam ea, quae vi praepositionum talia fiunt: повѣдѣти notum facere, narrare, a вѣдѣти scire; повелѣти jubere, a велѣти velle; снабдѣти servare, observare, curare, a с, на, et кадѣти vigilare. скорѣти, цѣлѣти neutra sunt, quae

quae si formam quartam induant, activa significatione gaudent: скорѣти, цѣлѣти. Eadem ratione differunt тлѣти: тлѣю et тлѣти: тлю.

Verba formae quartae.

§. 66.

Praet. - и, Inf. - ити, Praes. - ю.

(Conjugatio III. Paradigma F.)

Нис spectant Iterativa a Verbis formae primae derivata:

гонити pellere, a женѣ, гнати.

вѣзѣти } vehi, a вѣдѣ, кѣдѣ.
кѣзѣти }

водити ducere, a ведѣ.

ходити ire, a шедѣ.

возити vehere, a везѣ.

носити ferre, a несѣ.

His adde зорити, презорити a зрѣти.

Factiva aut immediate, aut mediante Substantivo a prioribus formis deducta, aut saltem iis respondentia:

поити, напоити, potum praebere, a пити.

коити, покоити, расаге, a почию.

строиити a стрѣ; избавити ab избѣти.

словити (благословити) a словѣ, слѣю.

плавити a пловѣ, плѣю; ставити a став.

губѣти a губѣнѣ, разграбити a грѣбѣ.

прилѣ-

прилѣпити а прилпнѸ; оупити а спати.

ваалити а вааюса, болиити а белѣти, палити а
паланѸ.

варити соquere а врѣти, морити а мрѣти.

бѸдити е somno excitare, а бдѣти.

растити, израстити, возрастити, а растѸ.

вѣсити а висѣти, оужасити аб оужаснѸти.

садити plantare, а сѣдѣти, стѸдити а стѸднѸ.

ложити, положити, а лежати, дѸжити а дѸгнѸ.

гасити а гаснѸ; воскресити а воскреснѸ.

мочити а мокнѸ, точити а текѸ.

Sic Activa скорѣити, тлѣити, respondent Neu-
tris скорѣѣти, тлѣѣти, et intensivum поити, спо-
ити, conjugere, Verbo пяти.

§. 67. Primitiva hujus formae censeri possunt
sequentia, licet aliquorum compositorum simpli-
cia in usu non sint:

ронѣтиса, донѣти, танѣти, кронѣти.

гѸвѣити: гѸвлю, лобѣти, дѸвѣити, дѸвѣитиса, мол-
вѣити.

любѣити: люблю, потребѣити.

излѸпити: излѸвлю, топѣити, изцѸпити, хопѣти,
кѸпити, кропити, стѸпити.

ломѣити: ломлю, томѣити, глѸмѣити, оустремѣтиса
кормѣити.

млѣнѣити, ранѣити, чинѣити, хранѣити, клонѣити.

молѣити, дѸлѣити, оутолѣити, хлѸлѣити, хвалѣити.

раз-

разорити, барити, предбарити praecedere, мѣрити, оударити, корити, кѣрити, творити, сварити, смотрити.

вѣдити: вѣждѣ, оувѣдити, повѣдити, пѣдити, мѣдити, нѣдити, родити, сѣдити, цѣдити, годитиса; блѣдити, плодити, бредити, трѣдити, градити, пощадити.

мѣтити: мѣщѣ, ротитиса, посѣтити, сытити, хѣтити, хватити, поглотити, ѡбратити, прѣтити, постити, пѣстити,

лазити, порази́ти: пораждѣ, казити, грѣзити.

мѣсити: мѣшѣ, шкѣсити, вкѣсити, просити.

§. 68. Utrum смѣжити, ѡрѣшити, приключити, aliaque in quibus literae ж, ш, ч praecedunt characteristicam и, ad primitiva referenda sint, dubitari possit. Literae enim г, х, к ante и in ж, ш, ч transformari solent. Est namque тѣжити а тѣга, множити а мног, слѣжити а слѣга etc. лишити а лих, тѣшити а тѣха, грѣшити а грѣх etc. оучити ab оукѣ, мѣчити а мѣка, лѣчити а лѣк etc.

Similium a nominibus aliisque orationis partibus ortorum Denominativorum hujus formae exempla cumulare non vacat. Ex innumeris capta: приквитити а свой, живити а жив, славити а слава, трѣбити а трѣва, оукрѣпити а крѣпок, посрамити а срам, женитиса а жена, цѣнитити

ти

ти а цѣна, плѣнити а плѣн, полнити а полнѣ,
 бранити а брань, малити а мал, оудалити а
 далѣ, вселити а село, цѣлити а цѣл, мыслити а
 мысль, двѣрити а двѣр, смирити (смѣрити)
 а мир (мѣр); нерадити а рад, чѣдитиса а чѣдо,
 сладити а сладок, прохладити а хлад; свѣтити
 а свѣт, сватити а сват, прекратити а краток,
 кротити а кроток, возвѣстити а вѣсть, прелстити
 а лѣсть, гостити а гость, крестити а крест; ближи
 тиса а близ, косити а коса, гласити а глас, красити
 а краса, шкличити а лице etc. etc. Hinc fieri potuit,
 ut quaedam ultra trium syllabarum mensuram ex-
 crescerent: изходатанти а ходатай, готовити
 а готов, сѣпротивитиса а сѣпротив, пособствити
 а пособство, оуничижити а ничтоже, eliso то.

Verba hujus formae fere mere Activa sunt, ex-
 ceptis admodum paucis Neutris et Reflexivis,

Verba formae quintae.

§. 69.

- a) Praet. - а, Inf. - ати, Praes. - аю, ю.
 b) Praet. - а, Inf. - ати, Praes. - аю.

(Conjugatio I. Paradigma A et B).

Typi primi characteristicum est a solidum:
 играти: играю, орати: орю. Huc refer Primitiva
 numero pauca:

оу-

оуповати: оуповаю, sperare.

зобати: зобаю et зобляю, колебати: колеблю, agitare, movere.

сыпати: сыпаю, капати: капаю, копати, кѣпати-са, хапати: хапаю.

дремати: дремлю.

стенати: стенѣ (стеню).

желати: желаю.

играти: играю, орати: орю.

рѣдати, жадати: жаждѣ, страдати: страждѣ.

витати, питати, пытати, метати: метѣ, пратати, блистати, ристати: рищѣ.

вѣзати: вѣжѣ, мазати: мажѣ, рѣзати: рѣжѣ, тѣзати: тѣжѣ, казати: кажѣ, лобзати: лобжѣ, Iterat. шлобизати: шлобизаю.

пикати: пищѣ, тесати: тещѣ, чесати: чещѣ, пла-сати: плащѣ.

рѣгатиса, стрѣгати: стрѣжѣ.

махати: машѣ, дѣхати: дѣщѣ.

локати: лочѣ, рыкати: рычѣ, истѣкати, алкати: алчѣ, плакатиса: плачѣса flere, плакати: плакаю abluere.

искати: ищѣ, пискати, ласкати.

Terminatio brevior ю actionem singularem, longior аю actionem continuatam aut iteratam plerumque designat. Utriusque autem terminatio-
nis

nis non nisi pauca capacia sunt. Quae breviorē ament, ex indiculo praemisso cognosces.

§. 70. Huc etiam spectant Iterativa, quorum themata jam in prioribus formis, praecipue in prima et secunda, occurrunt:

призываю а зсвѣ, плавати а пловѣ.

погыбати а погыбѣнѣ, разгыбати а разгнѣ, про-
забати а прозабѣнѣ.

оутопати аб оутопнѣ, оусипати а спати, почер-
пати а почерпѣ, стѣпати а стѣпнѣ,

имати (имамѣ), ет кмати: кмлю аб имѣ, ламати
а ломнѣ, дымати а дмѣ.

припинати а припнѣ, поминати а поманѣ, пожн-
нати а пожнѣ, починати а почнѣ; закланнати
а кланѣ ет закланю а кланѣ.

калати а колю, посылати а послю, постилати а
стелю.

собирати а соберѣ, шпирати аб шпрю, попирати
а перѣ, оумирати аб оумрѣ, раздирю а дерѣ,
стирати а стѣтрѣ, простирати а прострѣ, пун-
зирати а зрю, пожирати а пожрѣ, погарати а
горѣти.

падати а пмѣ, снѣдати а снѣмѣ, вѣдати а вѣдѣ-
ти, повѣдати а повѣдѣти, оубадати аб
оубанѣ (оубаднѣ), пробадати а боадѣ, пада-
ти а падѣ, назидати, созидати: созидѣа
здати, шжидати а ждѣ, просадати а садѣ,

БЛА-

владати, шевладати а владѣ, соблюдати а блю-
дѣ, гладати а гладѣти, накладати а кладѣ,
воспрадати а воспранѣ.

верѣтати: верѣтаю, Fut. веращѣ, аб верѣтѣ,
читати а чтѣ. причетати а принтѣ; проувѣ-
тати а проувѣтѣ, соплѣтати а плетѣ, из-
гнѣтати а гнѣтѣ, превозрастати а растѣ.

изчезати аб изчезнѣ, дерзати а дерзнѣ, швер-
зати аб шверзѣ.

спасати а спасѣ, оужасатиса аб оужаснѣса, оуга-
сати аб оугаснѣ, прикасатиса, а прикоснѣса,
штрасати а трасѣ.

принеѣгати а принеѣгнѣ, помагати а помогѣ, ше-
лыгати аб шеолгѣ, полагати а положити
(лагѣ), посагати а посагнѣ, вергати а вергѣ.

изсыхати: изсышѣ, аб изсхнѣ.

претыкати а преткнѣ.

His addere possis пожигати, разторгати, прерѣ-
кати, притекати, померкати. Sed haec, ut et alia
in libris antiquis typum secundum лти potius se-
quuntur, ante л mutando г in з, к in ц. Hinc
пожизати а жгѣ, разтерзати а тергнѣ, прерѣцати а
рѣкѣ, притецати а текѣ, померцати а меркнѣ.
Alia vide sub typo л, лти.

Typum primum etiam sequuntur Denomi-
nativa plurima: готобати а готов, подобати,
знаменати, дѣлати а дѣло, глаголати а глагол,

кост-

которати а котора, поработати, роптати: ропушъ, потоптати, шептати, клеветати, щебетати, скрежетати а скрежет stridor, помсати: помшъ а помс singulum.

§. 71. Ad eundem typum referuntur Frequentativa omnia, quae inter vocalem radice (primae et secundae formae) et characteristicam а interponunt в, seu quae pro ю aut ъ арponunt ваю: **БЫВАТИ**: БЫВАЮ, а БЫТИ.

Sic **ШЕВВАТИ**: ШЕВВАЮ аб ШЕВЮ, ШЕВАТИ а ВАЮ, ПОКЫВАТИ а БЮ, ОУПЫВАТИ а ПЮ, ОУСПЕВАТИ а СПЕЮ, ОУМЫВАЮ аб ОУМЫЮ, ИЗЛИВАЮ а ЛЮ, ШПЛУВАЮ а ПЛЮЮ, ШКРЫВАЮ а КРЮЮ, ДАВАТИ а ДАЮ, ШДЪВАТИ аб ШДЪЮ, РАЗДЪВАЮ а ДЮ, ПОЧИВАЮ а ПОЧЮ.

Sic quoque **ШЕВЫВАЮ**, **ПОВЫВАЮ** а **ВЫНЪ**, **ПОМЫВАЮ** а **ПОМАНЪ**, **СТАВАТИ** а **СТАНЪ**, **ЗЪВАТИ** а **ЗЪНЪ** seu **ЗЪЮ**, **ПОКЫВАТИ** а **КЫНЪ**.

Huc quoque referas Frequentativa in ваю, quae a forma tertia deducuntur, servata characteristicam в ante ваю: **ПРЕТЕРПЕВАЮ**, **ДОРАЗДЫМЕВАЮ**, **СЪМНЕНЕВАЮСА**, **ШЦЕПЕНЕВАЮ**, **ПОВЕЛЕНЕВАЮ**, **СЪДОЛЕНЕВАЮ**, **РАСТАЕНЕВАЮ**, **ИЩЕЛЕНЕВАЮ**, **СНАБДЕНЕВАЮ**, **ШКЪДЕНЕВАЮ**, **Аdde** **СКОПЧАВАЮ** (СКОПЧЕВАЮ) а **СКОПЧАТИ**. А Verbis formae quartae vix ulla Frequentativa in ваю reperias. Occurrunt tamen **ОУПОКОКВАЮ** аб **ОУПОКОКТИ**, **ПРОГОНЕВАЮ** а **ПРОГОНИТИ**, **ИСКОРЕНЕВАЮ** аб **ИСКО-**

ренити, прегорчеваю а прегорчити *mutata ubique characteristicam vocali и in ε*. Quae a forma quinta derivantur, servant characteristicam а : возсіаваю а сіати, шчагваю аб шчаати, швѣщаваю аб швѣщаати, искаваю аб искати. Sic etiam ископаваю аб ископати. Нинс ископавааѣ Sir. 27, 29. recte Ostrogien-sis, male correcta ископовааѣ. Serbis ископавати : ископавам adhuc in usu est, uti Bohemis выкопавати et подкопавати. Matth. 6, 19. 21. codd. manus-scripti et libri Serbici подкопавають legunt, Ostrogien-sis vitiose подкоповают. А подкоповати (formae sextae) Praesens esset подкопью, non подкопваю. Correctores autem maluerunt hoc loco substituere, Russicam formam : подковывают. At Prov. 29, 4. раскоповает (pro antiquiori voce раскывает) etiam in correctae editione legitur. Vides hic formam antiquam раскопаваю in fictam раскופовую commutatam. Nec jam miraberis 3 Macch. 4, 10: legi nunc шплакивати, quod graecum ἀπὸ δὴρεῶνδαι melius utique exprimit, quam оутѣшити primi interpretis. Russis enim forma haec, quae et Serbis placuit, dumtaxat usitata, шплакати autem, quam Bohemi servant, prorsus ignota est.

§. 72. Typus secundus in а, ати: извати: изваю, сіати: сіаю.

Hunc typum sequuntur Iterativa, quae a thematicis formae primae, secundae et tertiae formari

marī solent: бѣлю а бити, помагати а поманѣ, блеблю а влею, шчаплю а чаю. Et mutatis г et к ante а; помиззати а мизнѣ, разжиззати а жгѣ, шсазати а сагнѣ, напраззати а напразнѣ, постизати а постигнѣ, постризати а стригѣ. Sic quoque изницати, приницати а никѣ, наллицати а лакѣ, нарицати а ркѣ, прерѣцати а рѣкѣ, истицати а ткѣ, стицати а текѣ, сѣцати а сѣкѣ; звѣцати а звѣкнѣ, возклицати а кликнѣ, брацати а бракнѣ, мерцати а меркнѣ; Huc etiam refer послѣшаю а слѣхати.

Derivata a forma quarta innumera sunt. A quovis enim fere Verbo in ити formantur Iterativa hujus typi, pro ити apponendo ати. Mutationem transformabilium et vocalis о in а in syllaba radicali, epenthesis literae л post labiales в, б, п, м, exempla subnexa docebunt.

напати, потати, присвати, прѣстрапати, оу-
страпати, а напони, тати, присвоити, прѣ-
строи, оустроити.

блвати, избавлати, оулавлати (Russ. оулов-
лати) а ловити, подавлати, оудивлати, на-
правлати, прославлати, оумзвлати, а пви-
ти, избавити, подавити etc. оумривлати а
оумрвити.

люблати, погублати, раздраблати а дробити,
шкорблати.

А *

вѣнѣ

прилеплати, оукрѣплати, хуплати а хопити.
 вразбмлати а вразбмити, шкѣрмлати, храмлати
 а хромити. похрамати *refer ad tyrum* (а).
 измѣнати, шѣнати, разганати а гонити, (R. ѿго-
 нати), напѣлати, кланатиса а клонити;
 возбранати, оупражнати аб оупразнити.
 валлати а валити, попаллати, оудаллати, раздѣла-
 ти, ищѣлати, оукалати а калити, помышла-
 ти а мыслити.

разарати а разорити, варати а варити *praecedere*,
 кдварати а кдворити, смирати, шзарати, оу-
 карати а корити, затварати, оумѣждрати
 (оумѣдрати) аб оумѣдрити, сматрати а смо-
 трити, оухыщрати аб оухыщрити.

важдати а вадити, препроваждати (R. провождати)
 а бодити, побѣждати, нѣждати, раждати а ро-
 дити, досаждати, шѣждати, шцѣждати,
 чѣждати, оугаждати аб оугодити, пригваж-
 дати а пригвездити, трѣждати, а трѣдити.
In antiquissimis Codd. post жд scribitur а:
 оѣждати, побѣждаю, трѣждаю.

смѣщати а смѣтити, вѣсхыщати а хытити, про-
 свѣщати, пригнѣщати а пригнѣтити, шѣра-
 щати, прѣщати а прѣтити.

взвѣщати а взвѣстити, шпѣщати а пѣстити, мѣш-
 ти а мѣстити, вѣмѣщати, прѣлщати а прѣлшти-
 ти,

ти, израшати, причашати, шчишати, пра-
шати (R. прошати) а простити.

блжати а блажити ingredi, поражати а поразити,
погрѣжати а погрѣжити.

шбожати аб шбожити, приближати, прѣжати,
стѣжати.

смѣшати а смѣсити, взнашати а носити, (R. по-
ношати), шрошати, изѣшати, искѣшати, гла-
шати, шгнѣшати, прашати а просити, вскрѣ-
шати.

лишати а лишити, шрѣшати а рѣшити, оутѣ-
шати, совершати, сгрѣшати.

побчати аб оучити, разлѣчати, шеличати, порѣча-
ти а порѣчити, иштачати (R. ишточати), затѣ-
чати а точити.

Eundem typum sequuntur paucæ Denomina-
tiva: шѣшати а бѣшати, вечерати а вечера; et шѣшати аб шѣшати, vel immediate ab inusitato шѣшати.
шѣтити. Sic шѣшати аб шѣшити et hoc а шѣшати.

Usus Iterativorum et Frequentativorum for-
mae quintae praecipuus est in formando Verbo-
rum compositorum Praesentis. Cum enim compo-
sita ex. gr. извѣю, прѣтнѣшати, шрѣшати Futura sint, Prae-
sens ab Iterativis eorum peti solet: извѣваю, прѣ-
тинаю, шрѣшашю.

Verba formae sextae.

a) - ѹю, ова, ѡвати post consonas solidas.

b) - юю, ѣва, ѣвати post vocales et liquidas.

(Conjugatio I.)

(Paradigma A, quoad Praesens).

(Paradigma B, quoad Praet. Infin.)

§. 73. Primitivum hujus formae vix ullum repereris, nisi fortasse ea primitiva censeas, de quorum primo etymo non constat. Sunt enim omnia a nominibus, rarius a thematibus aliarum formarum, derivata.

a) - ѹю, ѡвати :

вѡвѡѹю а вѡва, волхвѡѹю а волхв.

трѣѹю а трѣба, кѡпѹю а кѡп, кѡпити; свѣрѣпѹю а свѣрѣпѹи, нѣмѹю а нѣм.

шѣинѹю, повинѹюса, а винѹ; минѹю а минѹ, именѹю аб има, имѣне; знаменѹю а знаменати, вѣланѹюса а вѣлана.

помилѹю а мил; цѣлѹю salutare, osculari, а цѣл. Salutant nimirum Slavi, dum alterum integrum (цѣл) id est sanum et salvum esse jubent. дражелѹю а дражл.

вѣрѹю а вѣра, мирѹю *мирѹю* а мир, дарѹю а дар, жирѹю а жир, щедрѹю а щедр.

шѣѣдѹю а шѣѣд, исповѣдѹю, заповѣдѹю (alias et исповѣдаю, заповѣдаю), радѹюса а рад, приплѡдѹю а плѡд.

совѣтѣю а совѣт, шкѣтѣю аб шкѣт, испытѣю
аб испытати, ратѣю, оятѣю.

завазѣю а базати, шелизѣю а лизати, истазѣю
а тазати, показѣю а показати, ползѣю а
полза, шкразѣю аб шкраз.

шполкѣю аб шполкати, воспикѣю а пикати, согла-
сѣю а глаголѣю.

школгѣю аб школгати, недѣю а недѣг.

лихѣю а лих, ликѣю а лик, инокѣю аб инок, тол-
кѣю а толю, слякѣю, изыскѣю аб некати.

Adde plurima alia partim ab Adjectivis in en
derivata, utи лѣжавнѣю а лѣжавн, чермонѣюса а чер-
мен, празднѣю, бѣжнѣюса, вѣчнѣю, partim а Sub-
stantivis orta, utи волѣзнѣю, господѣю, враждѣю,
а волѣзнѣ, господѣ, вражда; et alia, maxime а
forma Abstractorum in ство deducta: дѣйствѣю
а дѣйство, витѣйствѣю а витѣйство, ходатай-
ствѣю, благовѣствѣю, разнѣствѣю, пѣствѣю,
сващенствѣю, свѣдѣтелствѣю, предстателствѣю,
господствѣю, наследствѣю, оусердствѣю, десят-
ствѣю, сѣботствѣю, торжествѣю, шествѣю, монаше-
ствѣю, послѣшествѣю, пророчествѣю, жречествѣю,
бладѣчествѣю, избыточествѣю, шѣществѣю а шѣ-
щество, челоуѣколюбствѣю, et innumera alia, ple-
rumque graecorum exemplorum servili imitatio-
ne procusa.

h)

b) - **ВБА, ВБАТИ** :

ВОЮЮ : **ВОКБА** : **ВОКВАТИ**, а **ВОЙ**.

ОУТРЕНОЮ : **ОУТРЕНЕВАТИ**, а **ОУТРЕНИЙ**.

ВЛАСТЕЛЮЮ : **ВЛАСТЕЛБВАТИ** а **ВЛАСТЕЛЬ**.

СОВЕРШЮЮ : **СОВЕРШЕВАТИ**, а **СОВЕРШИТИ**.

ВРАЧЮЮ : **ВРАЧЕВАТИ**, а **ВРАЧ**.

НЕПЩЮЮ : **НЕПЩЕВАТИ**, а **НЕ** et **ПЕЩИСА**.

СОКРОВИЩЮЮ : **СОКРОВИЩЕВАТИ**, а **СОКРОВИЩЕ**.

Post ш, ч, ц scribi Ю pro юю satis jam notum est ex iis, quae Introduct. §. 24. nota (t) monuimus.

Sextae formae usus idem fere est, qui Frequentativorum quintae, ad formanda nimirum Praesentia. **КЪПИТИ** Praesens **КЪПЮ** ab hac forma petit, cum **КЪПАЮ** Futurum sit. А **ВАЗАТИ** Praesens **ВАЗЪ** praefixa praepositione **ЗА** transit in Futurum **ЗАВАЗЪ** (alligabo), ut igitur a composito **ЗАВАЗАТИ** Praesens habeatur, hoc a forma **ЗАВАЗОВАТИ**, utpote frequentativa respectu brevioris formae, repetendum erit: **ЗАВАЗЮ**.

Exposito formarum Verbi discrimine et usu jam ea, quae Grammatici de Futuri formatione docent, illustremus.

Futurum simplex.

§. 74. Futurum simplex a forma Praesentis terminatione non differt. Hinc eodem modo inflectuntur Futura, quo Praesentia. Sunt etiam non pauca Verba singularia primae, secundae, et quar-

quartae formae, quibus actio subito transiens denotatur, quae sub forma primigenia non Praesens, sed reipsa Futurum sistunt; Praesens vero, cum id diutius duret, ab alia forma, qua longior mora designatur, sumere solent. Sic **бѣдѣ** (ero) natura sua Futurum est, quod Praesens **къмь** (sum) ab alio themate mutuatur. Praesens autem **къмь** (esse soleo) a Frequentativo **къмьти** singularis Verbi **къти** formatum est. Themata igitur Praesentis et Futuri temporis in Lexicis diligenter notanda erunt. Hic saltem aliqua Futura primigenia praeter **бѣдѣ** subjungamus. Et quidem formae primae:

дамъ	дабо,	Praes.	даю,	дагати.
падѣ	сadam,	-	падаю,	падагати.
сэдѣ	sedebo,	-	сѣдѣю,	сѣдѣгати.
лѣгѣ	jacebo,	-	лѣжѣю,	лѣжѣгати.

сэдѣ proprie significat: ponere se in sede, *sich setzen*, **лѣгѣ** ponere se in lecto, *sich legen*. **Лживѣ** Futurum circumscribi solet **живѣ бѣдѣ** vivus ero, vivam.

Formae secundae, quae proprie Futurorum est:

дѣмѣ	flabo,	Praes.	дѣмѣ	(дѣю).
зѣмѣ	oscitabo,	-	зѣмѣю,	зѣмѣгати.
къмѣ	stillabo,	-	къмѣю,	къмѣгати.
плѣмѣ	spuam,	-	плѣмѣю,	плѣмѣгати.
стѣмѣ	stabo,	-	стѣмѣю,	стѣмѣгати.

САГНѣ

САРНЪ	atingam,	Praes.	САГАЮ,	САГАТИ.
ДУХНЪ	spirabo,	-	ДУШЪ,	ДУХАТИ.
РЫКНЪ	rugiam,	-	РЫЧЪ,	РЫКАТИ.
АЕРЗНЪ	confidam,	-	АЕРЗАЮ,	АЕРЗАТИ.
ДВИГНЪ	movebo,	-	ДВИГАЮ,	ДВИГАТИ.

Formae quartae:

КЪПАЮ	emam,	Praes.	КЪПЮ,	КЪПОВАТИ.
ЛИШЪ	carebo,	-	ЛИЩАЮ,	ЛИЩАТИ.

Grammatici Bohemi, uti et Poloni, verba singularia Futura appellant *perfecta*, seu perfectae actionis, quae momento absolvatur, Praesentia vero *imperfecta*, quod eorum actio duret.

Praesens pro Futuro.

§. 75. Utuntur vero Slavi subinde etiam Praesenti Verbi singularis pro Futuro, eadem nimirum forma exprimendo, Praesens et Futurum. Matth. 8, 19. *и аз по тебе; а може аще и аз ии, sequar te quocunque ieris.* Praesertim si particula *аще* (*эхъ*) praecedat; *аще просите си речеритис, иже аще речет qui dixerit.* Sic *кию и пию, владъ, минъ, градъ venio; et veniam; hinc градъции, venturus; разумѣет intelliget, явитца revelabitur, волиг, родит, видат. videbunt, свободит, дѣстит, простит, креститца baptizabitur, волю praecedo et praecedam, полшет praecinget.*

Futurum compositum.

§. 76. Futurum compositum formatur, si Praesenti verbi simplicis praepositio praefigatur. Enume-

merant autem Grammatici praepositiones, quae futuri formationi aptae sint, praecipuis sequentes: *въ, оу, изъ, въ (во), по, на, съ (со), въз (воз), при, про, разъ*, quibus addere licet reliquas omnes, e quibus verba composita constare possunt, nimirum *до, въ, въ, пре, под, послъ, низъ*. Quaelibet enim praepositio Verbo praefixa hoc ipso, quod significatum ejus vario modo determinet, ipsum etiam tempus ita restringit, ut Praesens verbi simplicis in compositis Futurum evadat. Verbo *лю* (supdo) si praefigas *в, на, изъ, про, разъ*, habebis Futura *вллю, налю, излю, пролю, разлю*, *infundam, effundam, пролю, разлю*, *profundam, diffundam*. Sic *вбдлю* induam, *издлю, раздлю* exeam; *почнл, начнл, знчнл* incipiam, *почлю* quiescam, *оударю* percutiam, *положю, роню*, sunt Futura composita, etsi eorum simplicia exoleverint.

..... Frequentissimi autem usus in formando Futuro sunt praepositiones *оу, по; въз*, ita quidem, ut propriam subinde significationem fere amittant. Talia sunt: *оувию, оумыю; поймл, поймл, понемл, познаю, послю; возмл, возмогл, возмѣтѣтѣса* ridebitis, *возрастл* crescat. Formae tertiae: *оувидит* videbit, *оубоюдл* timebo, *оумрл* moriar, *оудрит* aspiciet, *оудержит*; *оумлчит, оуслышит, возмнитл, возненавидит* (Praes. *ненавидит*) odio habebit. Formae quartae: *оупоконт* pacabit, *оу-*

МОЛИТ, ОУМЗВИТ, ОУСРАМАТСА confundentur, ОУСТОИТ; ПОГЪБИТ, ПОСАДЖИТ; ВОЗЪДИТ, ВОЗМЪРИТ, ВОЗЛЮБИТ, ВОЗЪДИТ. Formae quintae: ПОРЪГЮСА ВЗАЛЧЪ АБ АЛКАТИ, ВЪЩЪ, ВОЗПЛАЧЕЧЕСА flebitis, ВОЗРЪДАЕТЕ, ВОЗГЛАГОЛЕТЕ. Formae sextae: ОУВЪРЪДЕТЕ credetis; ВОЗРАДЪДЕТСА gaudebitis. Plura alia Futura composita formae secundae (in нѢ) vide supra §. 61.

Haec tamen ope praepositionum formata Futura, si iis particula ДА praefigatur, etiam Praesens Optativi et Coniunctivi supplent: ДА ОУМОЛЧИТ taceat, ut taceat, ДА ПОСАДЖИТ ut serviat, ДА ПРИДЕТ adveniat, ДА СЪДДЕТСА ut impleatur.

§. 77. Non est tamen praepositionum tanta vis, ut etiam Praesens Frequentativorum in Futurum convertere possint. Sed nec Iterativorum, quibus sub aliis formis verba singularia respondent, Praesens pro Futuro usurpari solet. Sunt enim ШЕЛАДАЮТ, ШЕТОИТ, ИЗГОНИТ, ИЗНСИТ, ПРИХОДИТ Praesentia. Adde ПРИСЪДИТ adsidet. Non desunt tamen exempla Futuri iterativi: ПОКМЛЕТ, ВЪЗЕМЛЕТ, ПОСЪКАЕТСА, ШЪВЪЩАЮТ respondebunt, Praes. ШЪВЪЩАВАЮТ; ШСТАВЛАЕТСА, ШВРЪЩЪ АБ ШКРЪТАТИ (Praes. ШВРЪТАЮ). Differunt autem ПОКМЛЕТ а ПОЙМЕТ, ПОСЪЧЕТ а ПОСЪКАЕТ ratione formarum, quarum prima (имѢ, сѢКЪ) actionem momentaneam, subito transeuntem, quinta веро имати, сѢКАТИ actionem continuatam aut iteratam designat.

Fu

Futura periphrastica.

§. 78. Futura circumscripta seu periphrastica formantur ope auxiliarium **имамъ, хочѣ, еѣдѣ;** quae Infinitivo praeponi aut postponi solent: **имамъ честн** legam, **хочѣ написати** adscribam, **еѣдѣ дѣлати** operabor. **имамъ Graecorum μέλλω, еѣдѣ Germanorum ich werde, хочѣ Anglorum I will** respondent. Exempla Futuri ope **имамъ** formati in Evangeliiis non pauca leguntur: **имѣти** **имаши** habebis, **предан** **иматѣ** **кѣти** tradetur, **оуслышатѣ** **имате** audietis, **прійти** **иматѣ** **сын** veniet, **venturus est filius, не иматѣ** **кѣти** non erit, **не иматѣ** **пити** non bibet, **не имате** **видѣти** non videbitis, **не имѣт** **вкѣстити** non gustabunt, **не имате** **вѣровати** non credetis. Addi potest **начнѣ: не радити** **начнет** contemnet, (negliget, non curabit) Matth. 6, 24; Sic Luc. 10, 13., ubi pro **не радити** antiquiorum editionum editores substituerunt formam Russis usitatam **не радѣти. не боатиса** **начнеши** non timebis Sir. 9, 10. (nunc **не оубоукоушиса**). **немоуши** (male in Ostrog. **немоуши**) **начнеши** Sir. 7, 6. nunc **невозможеши. искати** **начнет** ζητήσαι, Sir. 33, 26.

§. 79. Auxiliare **еѣдѣ** activorum et neutrorum Infinitivo rarius jungitur: **имѣти** **еѣдѣте** habebitis Joh. 16, 33; at in **лице** **еѣдет** **оуслѣтити** ю, Matth. 18, 13. si contigerit, **еѣдет** est pro **γένηται**. In Vet. Test. libris minus antiquis reperiuntur plura eiusmodi

modi Futura: **βΛΑΔΉΤΗ ΕΔΔΨ**, ΠΙΣΑΤΗ ΕΔΔΕΨΗ, ΣΛΔ-
 ЖИТИ ΕΔΔΩΤ, **ΩΚΗΤΑΤΗ ΕΔΔΕΤ** habitabit. Raro etiam
 participio activo (et neutro) **ἰν.α** ad exprimendum
 Futurum exactum addi solet **ΕΔΔΨ**: **ΕΛΙΚΟ ΕΔΔΕΤ**
 σῶτ' ὅρα *quaecumque fecerit*, Ezech. 18, 22.
Ὀστ' ὄγ. εδ. (ἰν.α ελῖκα σῶτ' ὅρα). **ἠΔΉΚΕ ΕΨΨΑΜ**
ΕΔΔΩΤ, *ταμο, quo ingressi fuerint*, **ἔ** *ἔπιρ' ἄλ' ὄσ' ἄμ* **ἔκετ**,
 Ezech. 12, 10, (ἰν.α ἀμῶφε β' ἠἠδ' ὄπ); **ἢΛΗ ΟΥΣ' ἸΔΑ**
ΕΔΔΕΤ aut **obdormiverit** 3 Reg. 18, 27. (ἰν.α **ἢΛΗ**
σ' ἢΤ ΣΑΜ); **ΔΑ ΝΕ ΚΑΚΟ, ΝΕΚΨΗΝΑ ΒΨ**, **ΕΔΔΕΤ** *ne forte*
temptaverit vos 1 Thess. 3, 5. (ἰν.α **deleto ΕΔΔΕΤ**).

Frequentiùs autem **ΕΔΔΨ** cum Participiū passi-
 vi Praesenti et Praeterito connectitur: **ΔΑ ΒΙΔΙΜΙ**
ΕΔΔΩΤ *ut videantur*; **ΕΔΔΙΤΕ ΜΕΝΑΒΙΔΙΜΙ**; **ΒΖΑΤ, ΕΔ-**
ΔΕΨ, **ΔΑΝΟ ΕΔΔΕΤ** *dabitur*; **ΠΡΕΔΑΜ ΕΔΔΕΤ** *traderit*,
ΠΕΔΕΝΙ ΕΔΔΕΤΕ, **ΠΕΓΜΑΝΙ ΕΔΔΩΤ**, **ΟΥΒΨΔΉΝΟ ΕΔΔΕΤ**,
ΡΑΖΨΨΗΝΟ ΕΔΔΕΤ, **ΣΒΑΖΑΝΟ ΕΔΔΕΤ**, etc.

Verbum auxiliare **χοΨΨ** (**χ' ὄλο**) Infinitivo jungi
 solet: **ΚΓΔΑ ΧΟΨΑΤ** **ῶΑ** **ΕΨΤΗ**, *quando futurum est*
ut ista fiant, **ἄτ' ἄν μέλλ' ταῦτα ὀύρεσθαι** Luc. 21, 7.
ΧΟΨΑΨ ΠΡ' ἰΝΤΗ *qui venturus est*, **ὀ μέλλων ἔρχεσθαι**,
 Matth. 11, 14; **ἢΚΕ ΧΟΨΑΧΨ ΕΜΨ** **ΕΨΤΗ** *quae essent ei*
eventura, **τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν**, Marc. 10, 32.

Apud Illyrios auxiliare **†Ψ**, quod e **χοΨΨ** contrac-
 tum est, frequentissime Infinitivo jungi solet: Russi vero
 et Bohemi in verbis iterativis auxiliare **ΕΔΔΨ** amant.
 Croatae et Carnioli **ΕΔΔΨ** cum participio activo in **λ**
 connectendo Futurum formant. Poloni **ΕΔΔΨ** cum Parti-
 ti-

ticipio activo in *а* aut cum Infinitivo conjungunt: бѣде ꙗꙑа пиꙑаѣ, aut ꙑиꙑаѣ бѣде ꙑриꙑамъ. Belkovich in Grammatica Slavonica (dialecti illyricae hodiernae) Futurum II. Conjunctivi ope *будемъ* et Participii activi formatum exhibet: ꙑа да ꙗꙑа *будемъ* имаѣ, ꙑа да ми *будемъ* имали, ꙑи ꙑабуѣро, ꙑи ꙑабуѣримъ. Lanossovich vult etiam Infinitivum adhiberi: ꙑа да *будемъ* имати

Praesens aliorum Modorum.

§. 80. Aliorum Modorum Praesens a Praesenti (seu Futuro) Indicativi formatur rejiciendo *ѣ* vel *ю* et apponendo characteristicam terminationem cujusvis Modi. Est autem *и* Imperativi terminatio: иди, бѣди, ими, ꙑосли, встани, абидѣ, бѣдѣ, имѣ, ꙑослю, встанѣ. Desinentia in *гѣ*, *кѣ* mutant ante *и* gutturales *г*, *к* in analogas *з*, *ц*: немози, ꙑоли, а немогѣ, ꙑомози а ꙑомогѣ, извлеци аб извлекѣ.

Coalescit autem *и* cum vocali praecedente in diphthongum: ꙑой а ꙑою, владѣѣи а владѣю, ꙑитай а ꙑитаю, ꙑомилѣѣи а ꙑомилѣю.

In Verbis 3. et 4. formae, in quibus consona radicalis ante *ю* primae personae transformari solet, aut secunda persona, aut Infinitivi consona immutata respici debet:

сѣждѣ, сѣдиши : сѣдити, Imper. сѣди.

мѣщѣ, мѣтиши : мѣтити, - мѣти.

пѣщѣ, пѣстиши : пѣстити, - пѣсти.

слѣжѣ, слѣзиши : слѣзити, - слѣзи.

ꙑрошѣ, ꙑрѣшиши : ꙑрѣшити, - ꙑрѣши.

Sic

Sic **ЛЮБИ** а **ЛЮБЛЮ**: **ЛЮБИТИ**, **СОБЛАЗНИ** а **СОБЛАЗНЮ**: **СОБЛАЗНИТИ**, **МЫСЛИ** а **МЫШЛЮ**: **МЫСЛИТИ**, **ОСТРИ** ab **ОЩРЮ**: **ОСТРИТИ**.

а et ы Gerundivi: **ДАМ** seu **ДАА** а **ДАЮ**, глагола а глаголю, **ГОРА** а **ГОРЮ**. **Vocalem** ы exigunt **desinentia** in **Ѹ**: **ИМЫ** ab **ИМѸ**.

Et affixo й Adjectivorum: **ИМЫЙ** habens. Sic **живый** qui habitat, *κατοικῶν* Psal. 90, 1., **живый** **владѣнш** *vivendo luxuriose*, *ζῶν ἀσώτως* Luc. 15, 13., **чтвый** (отца) **honorans**, *ὀτρῶν* Sir. 3, 3., **кленый-са** qui jurat, **вергый** projiciens. Quaedam et ore а formantur: **ДАА** а **ДАѸ**, **ЖНА** а **ЖНѸ**, **ТРА** а **ТРѸ**.

Bohemi Verbis in **Ѹ** solidum pro ы arponunt а: **ВЕДА** ducens, **НЕСА** portans. Hanc terminationem etiam in Chronographo russo Nestore non semel observare licebit.

ЕМ (кѣ), **ОМ**, **ИМ** Participii passivi, arponendo **КМ** pro ю post vocales: **ДАКМ** seu **ДАЕМ**, **ЗНАКМ**, **НАРИЦАКМ**, **ВСКѸДѢКМ**, а **ДАЮ** etc. **ЕМ** pro ю post consonas: **ГЛАГОЛЕМ**. а **ГЛАГОЛЮ**, **КОМЕЛЕМ**; **ПИШЕМ**, **МЕЩЕМ** а **ПИШѸ**, **МЕЩѸ**.

ОМ pro Ѹ: **ВЕДОМ**, **НЕСОМ**, **ЖЕНОМ**, **ЧТОМ** а **ВЕДѸ**, **НЕСѸ** etc.

ИМ pro ю in verbis 3. et 4. formae: **ТВОРИМ** а **ТВОРЮ**, **ГОНИМ** а **ГОНЮ**. Restituenda autem est consona radicalis, quae in 1. persona mutationem subiit: **СЪДИМ** а **СЪДИТИ**: **СЪЖДѸ**, **ВИДИМ** а **ВИДѢТИ**: **ВИЖДѸ**, **ПРОСИМ** а **ПРОСИТИ**: **ПРОШѸ**.

Прае-

Praeteriti simplicis et Infinitivi formatio.

§. 81. Dato Praesenti (seu Futuro) primae formae personam tertiam Praeteriti facile formabis, rejiciendo ю, si syllaba radicalis vocali terminetur. А нюю si ю rejicias, habebis ни; cui si χ affigatur, persona prima formabitur: ниχ bibi. Verba autem in ъ, quorum syllaba radicalis consona clauditur, assumunt in Praeterito characteristicam ε, in prima persona ох: иде, идеох; веде: ведох, плете: плетох, аб идѣ, веѣ, плетѣ. Consonae transformabiles ante ε mutationem subeunt, non ante ох: верже: вергох а вергѣ, блече: блекох а блекѣ. Infinitivi Verborum istorum quomodo a prima persona formari possint, sub forma I. inductio sat ampla §. 57 docet.

Verba 2. formae, si terminationem нѣ praecedat vocalis, exigunt in Praeterito нѣ, нѣх: минѣ, мѣнѣх а минѣ, минѣти. Quorum syllaba radicalis (ante нѣ) consona terminatur, etiam 1. formae Praeterita aemulantur, rejecto нѣ et affigendo ε, ох; погыке, погыкеох а погыкенѣ.

In Verbis aliarum formarum dato Infinitivo formabis Praeteritum rejiciendo ти, et dato Praeterito simplici formabis Infinitivum affigendo ти:

А горѣти : горѣ. А терпѣ : терпѣти.

кѣпити : кѣпи. гони : гонити.

ни-

А писати : писа А каза : казати.

толковати : толкова. помилува : помилувати.

Juverit formationem Praeteriti et Infinitivi, utpote temporum analogorum schemate generatim comprehendere.

Praes.		Praet.		Inf.
- ю, -	-	-	х, -	ти : } Verb. form. 1. { а.
- ъ, -	е, -	оу, -	ти :	б.
- нѣ, -	нѣ, -	нѣх, -	нѣти :	Verba formae 2.
- ю, -	ѣ, -	ѣх, -	ѣти :	Verba formae 3.
- ю, -	и, -	их, -	ити :	Verba formae 4.
- аю, ю, -	а, -	ах, -	ати :	Verba formae 5.
- ѣю, -	оѣ, -	оѣх, -	оѣти :	Verba formae 6.

Iterativa et simplicia continuatae actionis exigunt in 3. pers. Praeteriti terminationem **аше** pro **а** : **бываше, зваше, спаше, гнѣвашеся, требоваше** etc.

Lexicographis auctor sim, ut Verborum 1. et 2. formae primo loco ponant Praesens seu thema, Verborum vero 3. et 4. formae Infinitivum aut Praeteritum, cum in his radicales literae nullam patiantur transformationem. Idem fere in Verbis 5. formae observandum erit, cum etiam horum non pauca in Praesenti mutationem subeant. Sive enim **питаю**, sive **питати** primum locum occupet, nihil inde incommodi : sed pro **ахѣ**, **иѣхѣ** malim Infinitivos **апати, искати, exhiberi**, ut mutationis ratio pateat. In his et similibus, in quibus ex uno tempore aliud certo cognosci non potest, tutius erit utrumque loco suo ponere et lectorem eo remittere, ubi syllaba radicalis non mutata exhibetur.

Прае-

Præterita aliorum Modorum.

§. 82. Aliorum Modorum Præterita ab Indicativi Præterito formantur, characteristicam terminationem affigendo tertiæ personæ. Est autem consona

в Gerundivi terminatio: быв а бы: быти, минув а мину, гладѣв а гладѣ, посадив а посади, показав а показа, вѣровав а вѣрова. Excipe tamen Verba primæ formæ in ъ. Haec enim в plane respuant, et rejecto ъ ipsa syllaba radicalis Præteritum Gerundivi constituit: шед а шедѣ, плет а плетѣ, рек а рекѣ. Sic км (проним) аб имѣ, начен а начинѣ et alia quaedam formæ secundæ. Vide Conjugationem II. Affigitur autem huic terminationi non solum in feminino ши: минувши, показавши, in plurali ше: шедше; sed etiam in obliquis casibus ш: глас рекш vocem dicentem (quæ dixit).

а Participii activi: был, ѡринѣл, видѣл, тѣвил, рѣзал, вѣровал, а бы, ѡринѣ, видѣ etc. Sed несл, изгнѣл а несе, изгнѣе, rejecto prius ε formativo Præteriti formabis. In iis autem, quæ ante ε Præteriti consonas transformant, thema ipsum, aut prima persona Præteriti respicienda erit, quia hæc ante ѡх radicalem thematis immutatam exhibet: текл а текѣ, текѡх, стрѣгл а стрѣгох.

В Ъ

- Н,

-н, ен, бен, обен, et-т Participiū passivi: послан, біен (кккн), несен, шббен, ѿринобен, а посла, би, несѣ, шбю, ѿринѣ, et пѣт, пѣт, свѣт, простѣт а пѣ: пѣти, пи, свинѣ, простѣ, pro ratione diversarum formarum et Conjugationum, quas vide.

Scio equidem activa питаа, твораа а Grammaticis linguae slavicae veteris inter Participia non referri, et passiva питаем, творим, et питаан, творен Gerundivis adnumerari, solumque ea Participia appellari, quae terminationibus и, шій, шій aucta sint, uti activa питаай, питающій (а питаа), твораай, творащій (а твораа), et passiva питаемый, творимый, питааный, твореный. Verum terminationem activam питаа, питаала, питаало Participia eodem jure, quo passiva питаан, питаана, питаано, appellanda recte Grammatici linguae illyricae hodiernae observarunt, cum ratio ab analogia petita id suadeat. Liceat itaque etiam mihi duntaxat питаа, нмы, твораа, et питаав, км, творив Gerundivum (Bohemis Transgressivum, aliis Circumstantialem) Modum vocare. Aucta vero terminationibus и, шій, шій Adjectiva dicantur, e Gerundivis et Participiis formata, et sub hac forma non ad Verbi conjugationem, sed ad Adjectivi declinationem referenda erunt.

Praeteritum iterativum: ах, аше.

§. 83. Quid intersit inter аах, аа et ааах, аааше, inter бнх, би et біах, біаше, inter творих, твори et творах, твораши, ex formarum discrimine supra explicato cognosci potest. аа enim a Verbo singulari аати, ааше ab Iterativo аати

ти

ти formata censeri debent. Sunt autem et alia Verba, a quibus Iterativa in **лю** formari aut non solent, aut non possunt, quae tamen terminationis iterativae **лх**, **аше** in Praeterito capacia sint. А **живѣ** Praeteritum singulare in composito **оживѣ** est **оживѣ** revixit; si autem continuatam actionem designare velis, non **живѣ**, **живѣ**, sed **живалх**; **живалше** (vivebam, vivebat) dicendum erit. Formatur autem praeteritum hoc continuativum apponendo **лх** pro **ох**, **ѣх**, **их** primae personae et **аше** pro **е**, **ѣ**, **и** 2. et 3. personae: 1. **идалх**, 2. et 3. **идалше**, pro **идох**, **иде** ab **идѣ**; **ѣалше** pro **ѣѣ** а **быти**. Sic quoque

Блюдалх : **Блюдалше** pro **Блюдох**, **Блюде**.

Расталх : **Расталше** - **Растох**, **Расте**.

Можалх : **Можалше** - **Могох**, **Може**.

Течалх : **Течалше** - **Техох**, **Тече**.

Et sic **ималше** pro **имѣ**, **мналше** pro **мнѣ**, **видалше** pro **видѣ**, **могалше** pro **моли**, **любалше** pro **люби** etc.

Verba in **ати**, quorum Praeteritum **лх**, а Iterativi vices supplet, saltem in tertia persona pro а **амант** **аше**: **питалше** pro **пита**. Solent autem etiam horum, uti et aliorum verborum Praeterita amplius augeri assumpto altero а, ita ut **лх** (**лх**) prolongetur in **лалх** (**лалх**), et **аше** (**аше**)

in АШЕ (АШЕ): ЧИТААХ, ЧИТААШЕ; ТВОРААХ, ТВОРААШЕ; quas terminationes Smotriski Plusquamperfecto minus recte tribuit, cum iis duntaxat frequentior et a longiori tempore continuata actio designetur. In Mss. certe satis obvia sunt ejusmodi Praeterita prolongata, utи БѢАШЕ pro БАШЕ, ХОЖДААШЕ, СЛЕЖДААШЕ, ВИДААШЕ, РАЗОРААШЕ, ѠБѢЩАВААШЕ in singulari; ПРОДААХЪ, ЖДААХЪ, КЪРОВААХЪ, ГОНААХЪ, ЖЕНААХЪСА in plurali. Sic etiam ИМѢАШЕ, ХОТѢАШЕ et ХОТѢАШЕ. Quae si latine reddenda sint, non Plusquamperfecto, sed Imperfecto exprimenda erunt: ИДѢАШЕ solebat ire, РАДААХЪ gradiebantur frequenter, solebant venire. Supplent enim Slavi verbum soleo, quo carent, Frequentativorum suorum formis.

Praeteritum circumscriptum.

§. 84. Praeteritum periphrasticum seu circumscriptum Indicativi constat e Participio activo et auxiliari КЕМЬ, КСИ, КЕТЬ aut БѢХ, БѢ.

ЧЕЛ ЕСМЬ, ЧИТААЛ ЕСМЬ

ЧЕЛ ЕСИ, - - ЕСИ

ЧЕЛ ЕСТЬ, - - ЕСТЬ etc.

Haec exempla Smotriski adduxit. Mrazovič quoque ПИТАА ЕСМЬ et ТВОРИА ЕСМЬ sub nomine Praeteriti perfecti paradigmatis inseruit, quamvis p. 104. in nota monuerit, multos esse Grammaticos,

ticos, qui existant tempus praeteritum cum auxiliari *εμъ* linguae (veteri) slavonicae non convenire. Concludit tandem ipse, cum in libris liturgicis secunda persona cum auxiliari *εη*, et tertia cum *ετъ* reperiatur, nullam esse rationem, ob quam usus primae personae cum *εμъ* probari non possit. Sed enim existant etiam exempla saltem in veteri Testamento pro usu primae personae cum *εμъ*: Isai. 57, 16. аз *εμъ* сѣтворилъ, in correctâ аз сотворихъ. Isai. 10, 9. нѣсмилъ възалъ, at v. 10. възалъ in Ostrogensi, in correctâ vero etiam v. 9. не възалъ; Ezech. 33, 7. стража та *εμъ* поставилъ, in correctâ в стража дахъ та, Ibid. 40, 4. възалъ *εμъ* сѣмо, in correctâ възалъ *εη*; 3 Reg. 18, 22. аз *εμъ* остахъ, ubi legendum остаалъ, in correctâ аз остахъ *υπολέλειμμα*. Isai 36, 10. olim in plurali *εμω* пришли venimus, *wir sind gekommen* (nunc приидохом). Esther 8, 7. далъ *εμн* dedi, quod correctores mutarunt in дахъ. De persona 2. et 3. nemo dubitaverit, quum etiam in novo Testamento cum auxiliari legantur. Matth. 18, 15. приговорѣлъ *εη* lucratus es, ἐκέρδησας. c. 25, 20. патъ талантъ (и 22. два таланта) ми *εη* предадъ tradidisti. παρέδωκας. Luc. 11, 27. нже *εη* сѣалъ quae suxisti, ἐθήλασας. Joh. 4, 18. имѣла *εη* habuisti, ἔχεις, рекла *εη* dixisti, εἶρηκας. At v. 17. добръ рече bene dixisti, καλῶς εἶπας, in editionibus antiquioribus, in postrema

ma vero **πεκλα κη**. Olim tamen simplicis Praeteriti in 2. et 3. persona, quae terminatione plane non differunt, longe frequentior usus fuit. Qui Ostrogensium editionem Mosquae 1663. recuderunt, plurimis in locis personam secundam, in quibus textus simplicis Praeteriti inflexionem retinuerat, in margine circumscribere solent. In recentioribus vero editionibus, quas Russi recensuerunt, non nisi rarissime persona 2. simplicis Praeteriti legitur, cum ei vix non ubique Praeteritum circumscriptum substitutum fuerit. Inde factum est, ut persona secunda simplex a Grammaticis neglecta fuerit. Pro ea enim in eorum paradigmatis persona secunda circumscripta **питаа κη** inter **питах** et **питаше**, et **твориа κη** inter **творих** et **твори** locum occupat, quod certe absonum est.

Exempla auxiliaris **бѣх**, **бѣ**, cujus ope Praeteritum plusquamperfectum circumscribitur, pauca sufficient. Luc. 15, 32. **изгуба бѣ** perierat, Joh. 6, 17. **не оу бѣ пришла** nondum venerat, **ἐληλυθει**. Sic **бѣ лежало**, **бѣхъ** **пришан**, **ѡшан** **бѣхъ**, **бѣща** **вошан** etc.

Praeteritum passivum eodem modo circumscribi solet, jungendo nimirum Participio passivo auxiliare **емь** aut **бѣх**, **бѣ**, et **быхъ**. **кысть**: **послан емь** missus sum, **оуже** **веджен** **есть**, **прокаати** **суть**; **бѣ** **всажен**, **положен** **бѣ** positus erat, **не**

оу еѣ прославлен Joh. 7, 39. nondum erat glorificatus, елхѣ соєрани. Sic quoque днн бысть, послан бысть, речено бысть dictum erat; прелычени бысте; набчени быша, писана быша scripta fuerant.

Optativi Praeteritum, et Futurum
conditionale.

§. 85. Optativi, aut si talis Coniunctivi, Praeteritum conditionale, quod Latinorum Imperfecto et Plusquamperfecto Coniunctivi respondet, formatur adiungendo Participio activo et passivo auxiliare бых, бы; быхом, бысте; быша: да възвеканаса быхъ ut laetarer, аще бы раздѣла и ты; аще бы вѣдала даръ помий-ты бы прошла оу неку, и даа бы ти Joh. 4, 10. si scires donum Dei tu petiisses (peteres) ab eo et daret tibi. Postrema editio in primo membro addit еи post вѣдала, quod ты absit et вѣдала бы sine еи etiam de tertia persona intelligi possit. да бы ма ut ederet, да бы былъ снмъ ut esset cum eo; аще бы кѡа пророкъ, вѣдѣл бы; что быша емѣ ѡбѣщали quid responderent ei; да быша имѣли ut haberent.

Esther 4, post versum 17. (in Vulg. 13, 13. : libenter etiam vestigia pedum eius deosculari paratus essem) interpres antiquus plane бы cum Praeterito simplici Indicativi conjunxit, cujus rei exemplum vix alibi reperire liceat. Legitur enim in Ostrogicensi благоволахъ бы лобзати и пласнѣ ногъ его ѡудакънъ филей пѣлматѣ кодынъ аутѣ, рго благоволиа быхъ лобзати и слѣды etc. quod correctae editio nunc exhibet.

Ео-

Eodem modo Plusquamperfectum exprimitur: **взѧа быхъ** accepissem; **аще и не смѧхъ пришеѧа** si non venissem; **аще да не быхъ сотворѧа** si opera non fecissem; **аще бы вохотѧа** или **хотѧа**, **даа быхъ оубо** Psal. 90, 18. si voluisses sacrificium, dedissem utique; (at Ostrog. ed. et Psalt. Ven. **вохотѧа** **сине еси**, et **даа быхъ** **про даа быхъ**); **убрѧо бы было емѧ**, **аще не бы родѧа** Matth. 20, 24. **bonum esset ei, si natus non fuisset**, (Cod. Serb. **ебѧа** **бы было кмѧ**, **аще си не бы родѧа**, **melius** etc. **предѧа** **бы оубо быхъ** **сѧсѧа** utique. In voce passiva: **да не предѧа быхъ кмѧ** **ne traderet**; **аще не бы ти дамо сѧща** (omisso **было**), Joh. 19, 11. **sibi datum non esset desuper**.

Futurum conditionale quod Latinorum futuro Coniunctivi, Germanorum futuro exacto respondet, similiter e Participio activo et auxiliari **бѧ** constat. **аще соѧхъ бѧитъ сотворѧа** Jac. 5, 15. si peccata commiserit, **ѧ** **тетѧкѧа**. Legitur vero futurum conditionale **бѧетъ сотворѧа** non solum in codd. manuscriptis, sed in antiquis editionibus omnibus. Correctores tamen maluerunt hoc loco substituere Praeteritum Indicativi **сѧсѧа** **сѧа**. Sic etiam Exod. 21, 13. **аще-бѧ** **предѧа** editio postrema pro antiquo **предѧа** **бѧетъ** exhibet. Alia exempla vide supra §. 73.

Infinitivus et Supinum.

§. 86. De Infinitivo ejusque characteristicis vocali, quae terminationem *ти* praecedit, sub quolibet forma egimus. Confer etiam §. 81. Ab eo differt Supinum, quod hoc vocalem *и* post *т* respuat atque adeo in *т* solidum (*тъ*) desinat: *идѣ* *иска-*
тъ eo quaesitum, *пойдѣ* *спатѣ* *ibo* dormitum, *аз* *послах* *вы* *жатѣ*; *пойдѣ* *мртв-*
видѣтъ *гроб*; *чьсо* *видѣтъ* *изидосте* *ter* legitur; *текоста* *вззвѣститѣ*,
внидѣ *сняма* *облаѣшь* *сум* *ь* *о* *ш*. Supini *т* finale cum solidum sit, non liquidum, differt etiam a
Russorum Infinitivo, qui ob absorptum *и* signo *ь* notatur: *искать*, *спать*. Haec Supini forma in
libris impressis omnino nunc desideratur, et non nisi in antiquis codd. manuscriptis reperitur. Bo-
hemi Supinum ab Infinitivo adhuc seculo XVI., Venedi Lusatiae in quibusdam formulis seculo
XVIII. distinxere, Croatae hodieum distinguunt.

Participiale Gerundium.

§. 87. Subnectunt quidam Grammatici Gerundivis alium modum in *еано*, *причастодѣтїе* dictam, quem Latinorum Gerundio in *dum* respondere falso putarunt. Abr. Mrazovitz, quamvis de ejus formatione p. 150 egerit, eum a conjugatione penitus rescidit et rectissime quidem, cum revera nihil aliud sit, quam Adjectivum ab Infinitivo

tivo

tivo formatum. Confer formatiſſimam **САЕН** in Adjectivis. Nec enim **ЧИТАТЕЛЕН** veri potest legendus, qui legi debeat, sed legibilis, qui legi possit; adeoque formae **ЧИТАТЕЛНО** locus inter Verba tribuendus non est, cum etiam Verbalia, uti **ЧТЕНІЕ**, **ЧИТАТЕЛЬ**, **ТВОРИТЕЛЬ**, licet a Verbis immediate deducantur, inter Verba referri non soleant.

Passivum.

§. 88. Passivi inflexio specialis nulla est in lingua slavica, excepto Participio passivo praesentis et praeteriti temporis, e quibus ope auxiliarium **БЪДА**, **БЪ**, **БЪ**, Futura et Praeterita periphrastica passiva constitui supra §. 78 et 84. indicavimus. Solent autem Passiva et quidem frequentissime formari adjungendo activis reciprocum **СА**. Cape exempla. Praesens: **ДЪЮТСА** днѣи fiunt sive patrantur prodigia, **что ти дѣиѣса** quid tibi videtur, **да свѣтитса** имя твоѣ sanctificetur nomen tuum. Futurum: **ѡиметса** auferetur, **речетса**, **проповѣстса**. Praeteritum: **ѡкрѣтса** inventus est, **оуподобиса**, **исполниса** impletus est, **оуготоваса**, **родишаса** nati sunt. Optativi Praeteritum: **мѣне быша прекратилса** днѣ онѣ (olim тѣи), **не бы оубо спасаса** всѣака плоть **Matth. 24, 2.** nisi breviter fuissent dies illi, non fieret salva omnis caro. Infin. **дѣтиса** dari, **читатиса** legi, **ѡиметитиса** munda-
dari.

dari. Temporum circumscriptorum inflexionem vide in Conjugationibus.

Reciproca neutra seu media.

§. 89. A Passivis differunt non quidem forma, sed significatione Verba, quae ob adnexum *ca* reciproca aut potius reflexiva dicuntur. Respondent autem significato suo intransitivis seu neutris, Graecorum mediis, Latinorum deponentibus. *пасѣ* (*pasco*) activum est, *пасѣса* (*pascor*) reciprocum neutrum, non passivum. Transeunt igitur activa quaedam adjuncto *ca* in neutra.

Act. держати,	Neutr. держатиса.
свѣтити,	свѣтитиса.
возвратити,	возвратитиса.

At *пекѣ* *pinso*, а *пекѣса* *curari* habeo, *прѣ-*
sus differt. Sic et *смѣю* *audeo*, а *смѣюса* *rideo*.

In aliis *ca* significatum varie modificat. *брати* *su-*
mere; *братиса* *pugnare*. *клонити*, *склонити* *in-*
clinare, *поклонитиса* *adorare*; *ѡвергѣ* *abjiciam*,
ѡвергѣса *abnegabo* me. Bene multa non nisi cum
reciproco *ca* in usu sunt: *дивитиса* *mirari*, *прѣбли-*
житиса *adpropinquare*, *прикасатиса* *tangere*, *про-*
тивитиса *resistere*, *плакатиса* *flere*, *радѡватиса*
gaudere, *поткнѣса* *offendam*. Adde *падѣса*, *кою-*
са, *смѣюса* *rideo*, *надѣюса* *spero*, et alia, quorum
pleraque sub formis Verborum singulis notavimus.

Ра-

Verius pro ca. Dativus **си** occurrit: **разжалити си, стѣжати си.** Subinde dubium oriri possit, quo sensu Verbum activum reciproco **ca** auctum accipi debeat. **скопившака** enim reddere possis **castraverunt se (se ipsos) et castrati sunt (ab aliis); бѣюща** caedunt se invicem, et caedunt se ipsos, et caeduntur. E sensu autem facile colliges, utrum significatio reciproca, an reflexiva, an denique passiva verbo tali tribuenda sit.

Affixa personalia Verborum.

§. 90. Serviles illae literae, quibus syllabae radicali Verborum appositae personae designantur, nihil aliud sunt, quam aut obsoleta aut adhuc usitata pronomina. Jure itaque affixa personalia dici possunt. Affiguntur autem syllabae **кѣ** Verbi irregularis in Praesenti:

Sing. 1.	- мь,	2. - ти,	3. - ть.
	кѣмь,	кѣи,	кѣть.
	sum,	es,	est.
Plur.	- мы,	- те,	- ѹть.
	кѣмы,	кѣте,	сѹть.
	sumus,	estis,	sunt.
Dual.	- ва,	- та,	- та.
	кѣва,	кѣта,	кѣта.

Vides **кѣи** scribi pro **кѣи**, et in **сѹть** excidisse initio **кѣ**. Indorum Duali **кѣва** respondet Slavorum **кѣва**. Confer etiam Graecorum **εἶμι, εἶς, εἶσι, εἶμεν, εἶτε**.

СИ in secunda persona non nisi quaedam anomala servarunt: вѣси, повѣси а вѣми, даси а дам. Alia uni amant pro си, quod conferendum est cum σι Graecorum.

Aliorum autem Verborum syllabae radicali affiguntur:

(a)

Sing. 1.	- ъ,	2. - еши,	3. - ет.
Plur.	- ем,	- ете,	- ьт.
Dual.	- ева,	- ета,	- ета.
	вѣѡ,	вѣѡши,	вѣѡт.
	вѣѡм,	вѣѡте,	вѣѡт.
	вѣѡва,	вѣѡта,	вѣѡта.

(b)

Sing. 1.	- ю,	2. - иши,	3. - ит.
Plur.	- им,	- ите,	- ат.
Dual.	- ива,	- ита,	- ита.
	гоню,	гониши,	гонит.
	гоним,	гоните,	гонат.
	гонива,	гонита,	гонита.

In Praeterito simplici:

Sing. 1.	- х,	2. - -	3. - -
Plur.	- хом,	- ете	- ша, хѡ.
Dual.	- хова,	- ета	- ета.
	дах	да	да.
	дахом	дасте	даша, дахѡ.
	дахова	даста	даста.

In

In Duali etiam genera distinguuntur. Feminini enim terminatio est **вѣ**, **тѣ**; **кѣвѣ**, **мѣтѣ**; **бѣдѣвѣ**, **бѣдетѣ**; **гонивѣ**, **гонитѣ**; **даховѣ**, **дастѣ**. Qualis **ма** pro **ва** confictus est ab iis, qui **ва** secundae personae tribuendum sibi male persuaserunt. In antiquissimo codice **бѣдемь**, **поживемь**, **разбѣхомь** scriptum reperi, ita ut dubium non sit, plurale **mortuum** **емь**. Vide infra Conjugationes anomalorum.

Caput VIII.

De Praepositionibus.

§. 91.

Particulas indeclinabiles aliis vocibus praefixas, quas Praepositiones (**предлоги**) vocant, viginti numerare solent Grammatici. His tamen nos aliquot addendas censuimus, uti **кѣз** et **чрѣз**, quas immerito excludere alii. Constant vero omnes unica syllaba radicali, quae pro numero radicalium litterarum aut ad primam, aut ad secundam aut denique ad tertiam classem referendae sunt.

1.	2.	3.
ω de.	ωк.	прѣд ante.
оу apud.	ѡ ab.	прѣз .
вѣ , во , ин .	нз ex.	чрѣз per.
(вы-)	вѣз , воз .	
па-	бѣз sine.	

по post.	пра -
на in.	про -
до ad.	пре -
за pro.	при ad.
съ de.	под sub.
съ, со, cum.	над super.
къ, ко, ad.	низ -
	раз -

Mrazovik subjungit 24 Adverbia, quae praepositiones improprias vocat, quod vices propriarum supplere soleant, utи межѣ inter, сквозѣ per, противѣ contra, ради propter etc. quae spectata forma sua Adverbiis adnumeranda sunt.

§. 92. Ex his (въ), на, пра, про, пре, раз inseparabiles dicuntur, quod non nisi in vocibus compositis locum habeant. Huc alii referunt et adverbium низ, et воз, quae tamen, licet rarius, etiam extra compositionem nominibus praefiguntur. Reliquae omnes separabiles sunt, ac nominibus et pronominibus praeponi solitae casus obliquos Accusativum, Genitivum, Dativum, Localem et Sociativum regunt. De earum regimine vide Syntaxim. De earum significato, pro cuius diversitate aliae unum, aliae duos, immo et tres casus postulant, pauca monenda sunt. Loci aut temporis terminum, ad quem actio dirigitur, designant: до ad, in, къ, ad; in compositione etiam низ sursum: воз-

несыйса до небес elevatus in coelos, приидъ къ
 вам veniam ad vos. Medium per quod: въ, въ-
 нош per noctem, чрезъ вѣрѣ per fidem (in Ms. et
 Ostrog. вѣрою), чрезъ него (olim Col. 1, 20. собою);
 чрезъ non rago pro чрезъ; in compositione пре, про:
 преидѣ transibo, проидѣ pertransibo. Terminum
 a quo: съ, сътъ, изъ: съ горы de monte, съ небесе
 de coelo, съ вѣѣда a prandio; ѡстоитъ ѡ нас
 distat a nobis, ѡ града ab urbe, изъ оуст ex ore.
 Hinc съ начала, ѡ начала, изъ начала ab initio,
 quamvis съ proprie sit de, ѡ ab, изъ ex. Quie-
 tem in loco: оу, при: оу текѣ apud te, при
 пѣти penes viam, при дверехъ ad januam. Situm
 et etiam motum ad locum: въ въ, по secu-
 dum, juxta, per, in, post, на in, super, contra,
 за post, pro, предъ ante, подъ sub, надъ super.
 Exempla vide in Syntaxi. Societatem denotat съ
 cum: съ тѣбою tecum, cui opponitur безъ sine:
 безъ оума sine ratione, безъ вины sine causa. Dis-
 junctionem разъ dis, in compositis tantum: разъ
 рѣшити dissolve, разъспати dissipare. Objectum
 actionis въ de, a quo Russi въ non distinguunt
 dicendo etiam въ нем de illo, pro въ нем. Dif-
 ferunt tamen, въ et въ non solum regimine ca-
 suum, sed etiam significatione in verbis compo-
 sitis, uti ex indiculo subjuncto cognoscere licebit

§. 93. Serviunt omnino praepositiones etiam componendis aliis vocibus, praepremis autem Verbis, quorum actionem plenius determinant, significatumque plerumque varie modificant; qui cum saepe aliarum linguarum praepositionibus in genere definiri non possit, plurium exemplorum collatione opus est.

ω:

ωБОГАТИТИ divitem reddere, *bereichern*, ωПИТИСЯ inebriari, ωПАЛИТИ amburere, ωПИСАТИ describere, ωПЛАКАТИ deplorare, ωПРАТАТИ compressere, ωМОЧИТИ intingere, ωМЫТИ abluere, ωНѢМѢТИ obmutescere, ωДѢЛАТИ inducere, ωЖИТИ reviviscere, ωЖИВИТИ vivificare, ωЖЕНИТИСЯ uxorem ducere, ωЖИДАТИ expectare, ωСОЛИТИ salire, sale condire, ωТѢНИТИ obumbrare, ωСЛАБИТИ debilem reddere, ωСТАВИТИ dimittere, relinquere, ωСВЯТИТИ sanctificare, ωСВѢТИТИ illuminare, ωСНОВАТИ fundare, ωЧИСТИТИ et ωУБѢСТИТИ mundare etc. In ωСЛЫШАТИ praepositio ω plane negandi vim habet. Adde decompositum ωПРОБЕРГАТИ dejicere, abjicere. ωБЕЗГЛАВИТИ, ωБЕЗЧАДИТИ privare capite, liberis, sunt a formulis БЕЗ ГЛАВЫ, БЕЗ ЧАД. Substantiva ex ω composita fere a Verbis deducta sunt, uti ωТОК insula ab ωТЕКЪ, ωПЛОТ sepes ab ωПЛЕТЪ, ωПОНА cortina ab ωПНЪ, ωТРАВА venenum, ωСТРОГ ab ωСТРЕГЪ. At ωКРИМ p. 240 a

С с

КРИМ,

крини, et штегнь femoralia а стегно. Cf. etiam шб.

оу:

оубанѣти, оубадати *marcescere*, оубѣдѣти, оубидѣти, оубити *occidere*, оукости *confodere*, оумнити, оумалити *minorare*, *diminuere*, оудалити *elongare*, оударити *percutere*, оурѣзати *abscindere*, оусѣкнѣти *decollare*, оутвердити *confirmare*, оугасити *extinguere*, оукротити *mitigare*, оукрасити *exornare*. оу Futuro formando saepe adhiberi, cum actionem simplicium magis determinet, supra dictum est. Decomposita: оуразѣмѣти, оусѣмнѣти, оусрѣсти. Adde Substantiva partim a Verbis, uti оутварь, оужас, оустав, оукрой, partim a nominibus deducta, uti оудоль, оудоліе, оусердіе, оусиліе, оучастіе. In оубог раупер, egenus, unde оубожіе раupertas, оу privationem significat.

в:

внати *intendere*, Fut. вонѣмѣ, внимати: внелю; внити *intrare*, внѣшити *auribus percipere*, in quibus n epentheticum inter в et vocalem interponitur; вѣврити *concredere*, вѣверѣ *injiciam*, впадати *incidere*, вписати *inscribere*, воплотити-са (вплтити-са) *incarnari*, вѣмѣнити *reputare*, вѣстити *capere*, вѣрѣти *subintrare*, *subreperere*, впросити (вопросити) *interrogare*, вразѣмити *intel-*

tellectum dare, instruere, **въдворитиса**, **вселитиса**, inhabitare, incolere, **въддати** imponere, inde **всадник** eques, **въдритиса** regnare, **вочеловѣчитиса** hominis naturam assumere, *ἐνανθρωπίσαι*; **въгнѣздити** nidulari, **въкоренитиса** radices figere, *sich einwurzeln*, **въсвити** gustare. Inde et Substantiva **въпрос** interrogatio, **въход** ingressus, **въс** gustus.

(въ)

A Russis, Polonis et Bohemis duntaxat **въ** in compositione vocum adhibetur. Nec enim in libris slavicis antiquis unquam particula **въ**, quam Slavi meridionales prorsus ignorant, **произ** legitur. Obijci possit **въдати** Act. 25, 11. *προ χάρισασθαι*, at inspectis codd. manuscriptis simplex **дати** hoc loco reperies. Nec me movent alia exempla e libris veteris testamenti petita: **выразѣмѣваше** Gen. 24, 21. **вырѣзаны** Exod. 30, 6. (secundum Vulg.), **выбешенно** 3 Reg. 7, 18. (in Ostrog. cap. 6., in correcta **пунс** **внимо** а **внѣти**), **вытыкати**, **выразѣмѣти** 2 Paral. 2, 14. (in correcta **пунс** **ткати**, **разѣмѣти**), **вырѣза** *ibid.* 3, 7. (at corr. **нзвм**), **выбирани** *ibid.* 24, 11. (corr. **выбирахѣ**). Hi enim libri in Russia aut Polonia translati sunt. Legitur quidem etiam Prov. 28, 17. **вырѣчалъ** *εγγυώμενος*, Sir. 7, 27. **выдай** **дщерь** certe *про* **вдай**, Zach. 5, 4. **вынесѣ** и (in correcta **нзнесѣ** *εγο*), Zach. 7, 14. **итгшт** **вынесѣ** (in correcta **ѡвергѣ**), *Ibid.* 9, 8. **вы-**

крини, et штегнь femoralia а стегно. Cf. etiam шб.

оу:

оубанѣти, оубадати *marcescere*, оубѣдѣти, оубидѣти, оубити *occidere*, оукости *confodere*, оумнити, оумалити *minorare*, *diminuere*, оудалити *elongare*, оударити *percutere*, оурѣзати *abscindere*, оусѣкнѣти *decollare*, оутвердити *confirmare*, оугасити *extinguere*, оукротити *mitigare*, оукрасити *exornare*. оу Futuro formando saepe adhiberi, cum actionem simplicium magis determinet, supra dictum est. Decomposita: оуразѣмѣти, оусѣмнѣти, оусрѣсти. Adde Substantiva partim a Verbis, uti оутварь, оужас, оустав, оукрой, partim a nominibus deducta, uti оудоль, оудоліе, оусердіе, оусиліе, оучастіе. In оубог раупер, *egenus*, unde оубожіе *paupertas*, оу privationem significat.

в:

внати *intendere*, Fut. *вонѣмѣ*, *внимати*: *внелю*; *внити* *intrare*, *внѣшити* *auribus percipere*, in quibus *n* epentheticum inter *в* et vocalem interponitur; *вѣврити* *concredere*, *вверѣ* *injiciam*, *впадати* *incidere*, *вписати* *inscribere*, *воплотити* *са* (*впатити* *са*) *incarnari*, *вмѣнити* *reputare*, *вмѣстити* *capere*, *внрѣти* *subintrare*, *subreperere*, *впросити* (*вопросити*) *interrogare*, *вразѣмити* *intel-*

tellectum dare, instruere, водворитиса, вселитиса, inhabitare, incolere, всадити imponere, inde всадник eques, вцаритиса regnare, вочеловѣчитиса hominis naturam assumere, ἐνανθρωπίσαι; вогнѣздити nidulari, вкоренитиса radices figere, *sich einwurzeln*, вкѣсити gustare. Inde et Substantiva вѡпрос interrogatio, вхѡд ingressus, вкѣс gustus.

(вы)

A Russis, Polonis et Bohemis duntaxat вы in compositione vocum adhibetur. Nec enim in libris slavicis antiquis unquam particula вы, quam Slavi meridionales prorsus ignorant, про из legitur. Obijci possit выдати Act. 25, 11. про χάρισασθαι, at inspectis codd. manuscriptis simplex дати hoc loco reperies. Nec me movent alia exempla e libris veteris testamenti petita: выразѡмѣваше Gen. 24, 21. вырѣзаны Exod. 39, 6. (secundum Vulg.), вывѣшенъbis 3 Reg. 7, 18. (in Ostrog. cap. 6., in correcta нѡнс висимо а висѣти), вытыкати, выразѡмѣти 2 Paral. 2, 14. (in correcta нѡнс ткати, разѡмѣти), вырѣза ibid. 3, 7. (at corr. изваж), выбирани ibid. 24, 11. (corr. выирахѣ). Hi enim libri in Russia aut Polonia translati sunt. Legitur quidem etiam Prov. 28, 17. вырѣчай е'уууѡменов, Sir. 7, 27. выдай дщерь certe про вдай, Zach. 5, 4. вынесѣ и (in correcta изнесѣ его), Zach. 7, 14. итегш вынесѣ (in correcta ѡвергѣ), Ibid. 9, 8. вы-

гонлай, (in correcta изгонлай). Sed his in locis composita cum particula вы pro из certe non sunt a manu primi interpretis, sed correctorum in Russia aut Polonia viventium.

па:

In Compositis duntaxat, про по: паѣк aranea, паперть f. vestibulum, posticum, (Serb. припра-та, припрат), папрать filix, память memoria, а поманѣ, пажить pascium, а пожити, пагѣва per-ncies, павечерница. Нис etiam trahi possint паз-ногти ungulae, паздѣо et паздѣіе flocci lini.

по:

поймѣ accipiam, а помти, пойдѣ ibo, аб ити; побѣдѣти vincere, а бѣдѣти cogere, попали-ти, попереѣ conculcabo, попекеѣ sollicitus ego, curabo, поманѣти, помнѣти, meminisse, пома-зати inungere, помогѣ adjuvabo, помовити repo-vere, понесѣ portabo, положить, полагати po- nere, collocare, порѣю propellam, подати prae- bere, porrigere, потерпѣти sustinere, perpeti, по-тѣдѣти festinare, посѣтити visitare, посмѣюса subridebo, послати mittere, послю mittam, послѣ-жити ministrare, постлати sternere, почию requi- escam, покрывати cooperire, покропити consper- gere etc. Decomposita: позавидѣти aemulari, in-vidia moveri, пошеладѣти dominari. Adde Sub-stantiva помост stratum, pavementum, поморіе ora

ora maritima, понос contumelia, порок probrum, dedecus, потоп diluvium, поток rivus, позор spectaculum, послѣх testis, покой quies. Russicum погор, i. e. праг, limen, differt ab Adverbio погор cornibus, per cornua. Illud enim vox simplex, hoc vero e по et гор compositum est.

НА :

напати, наймѣ, conducere, нанти, найдѣт на та veniet super te, наѣчити docere, наѣстити persuadere, наѣкати assuescere, нападати incidere, напоити potum praebere, напланити implere, направити dirigere, напругѣ (лѣк) intendam (arcum), написати inscribere, налагати impone, налакѣ, налацати incurvare, нарекѣ, нарицати appellare, на дѣюса sperare, на знаменати significare, на зидати superaedificare, на зирати inspicere, насытити satiare, насладитиса delectari, наслѣдити hereditare, настати instare, наставити instituere, настѣпити на смію calcare supra serpentes, начати, начинати, incipere, наказати instruere, corrigere, соггире, наклонити inclinare. Substantiva наем (наим) merces conducta, наемник mercenarius, наѣт insidiae, народ natio, gens, нарѣк tempus praefinitum, а нарекѣ. насиліе vis, violentia, а сила, наслѣдіе hereditas, наглавіе cidaris Exod. 29, 4. Confer et particulam най supra p. 336, et infra на д.

до :

до:

ДОИТИ, ДОЙДЪ, venire usque ad terminum, НЕДОУМѢТИСЯ dubitare, haesitare, ДОУЛѢЕТ sufficit, ДОПЛИТИ implere, supplere, ДОУМЫШЛАТИСЯ conjectare, НЕДОУМЫШЛАЮСЯ ѡ ВАС Gal. 4, 20. haesito (ἀπορῆμαι) in vobis, ДОНОСИТИ perferre, deferre, ДОСАДИТИ, ДОСАЖДАТИ injuria, contumelia afficere, ДОСАЗАТИ attingere, ДОСТАТИ sufficere, ДОСТОИТ decet, ДОСТИГНУТИ, ДОСТИЗАТИ consequi, assequi, ДОКОЧАТИ ad finem perducere. Inde et Substantiva: ДОНОС delatio, ДОСАДА, ДОСАЖДЕНІЕ contumelia, ДОСТАТОК, et НЕДОСТАТОК defectus, ДОСТОЯНІЕ hereditas. Adjectiva: ДОУОЛНЬИ sufficiens, ДОУОИИ dignus. Confer et Adverbia ДОУДЖИ, ДОУСЕЛѢ, ДОУКОЛѢ.

за:

ЗАИТИ, ЗАХОДИТИ, occidere (de sole), ЗАИМАТИ (ЗАЕМАЮ, ЗАЙМУ) mutuam sumere, ЗАВИТИ, ЗАВИВАТИ, obvolvare, ЗАВИДѢТИ invidere, ЗАБАЗАТИ, ЗАБАЗОВАТИ, colligare, ЗАБѢЩАТИ disponere, расисци, mandare, ЗАБЫТИ, ЗАБЫВАТИ, oblivisci, ЗАБЛУДИТИ aberrare, ЗАПНУ, ЗАПИНАТИ, supplantare, ЗАПАДАТИ occidere, ЗАПРАГАТИ jugere (equos), ЗАПЕЧАТАЛѢТИ obsignare, ЗАПЛЕВАТИ conspuere, ЗАПРЕТИТИ comminari, interdicere, ЗАПЪСТѢТИ desolari, vastari, ЗАМАТОРѢТИ aetate provehi, consenescere, ЗАДѢТИ, ЗАДѢВАТИ, anga-

ги-

riare, onus imponere, затворити claudere, за-
тыкати obturare, зажгѣ, зажигати, зажизати
incendere, зазрѣти, зазирати, reprehendere, in-
vidia commoveri, засвѣдѣтельствовати testificari
(de unico actu), застойти, да не-застойт мене Luc.
18, 5. ne suggillet (obtundat) me, *ἵνα μὴ ὑποκιάσῃ*
με; застѣпнати suscipere, defendere, защитити
protegere, зачати concipere, заградити oppri-
lare, заклаати mactare, заклинати adjurare, за-
ключити occludere, includere, закрыти operire,
contegere, закъснѣти tardare. Decompositum:
заповѣдѣти, заповѣдати, praecipere. A Verbis
deducta Substantiva: заем (заим) mutuum,
mutuatio, заапа (inusit. cf. adverb. бнезаапа),
завѣт foedus, зависть invidia, zelus, забвеніе ob-
livio, запад occasus (solis), заповѣдъ praesep-
tum, зазор reprehensio, denotatio, закон lex,
закров latibulum, *ἀποκριφῆ* Psal. 17, 12. Et alia
a Substantivis formata: заапаціе armilla, а пасть,
заапаціе orae transmarinae.

c: 1) de, deorsum.

снѣти et сходити, descendere, сшед (со-
шед) cum descendisset, снати et снимати (а пати,
имати) demere, *herabnehmen*, свѣсити demit-
tere, спадыти, спадати cadere deorsum, deci-
dere, слѣтѣти volare deorsum, слѣтити, слазити
descendere, сложити deponere, слацати in-
cur-

.curvare (arcum), СЛАЧЕН incurvatus, сръкати detrudere, deturbare, сръгнѣ (cognѣ) incurvare, согбен incurvatus. Sic et Adjectivum сльк incurvus, Adverbia сверхѣ, свыше ab alto, von oben. Decompositum сннзшед cum descendisset deorsum: Cf. infra composita ex particula низ.

с: 2) со-

снати congregare, inde соньм congregatio, снитиса convenire, снѣти edendo consumere, а пети; снискати conquirere ab искати, сокднннннннн coadunare, унѣре, свити convolvere, свѣдѣти scire, свѣмь conscius sum, inde свѣсть conscientia, связати colligare, свершити perficere, свѣтиса, сеѣдетса fiet, implebitur, соверѣ, собирати colligere, соблазнити scandalizare, сподобити dignum efficere, спасти, спасати salvare, смирити (смиѣрити) humiliare, смиритиса conciliari, смѣтити conturbare, сматѣ, сматиса concitare, смѣжити (очи) nictando claudere, смѣсити commiscere, сломити frangere, confringere, срътати occurrere, срнетатиса concurrere, сдровити comminuerе, стрѣти, стирати vellere, conterere, сотрасти, сотрастиса conquassare, создати, создати aedificare, condere, сзиратиса aspicere se invicem, сожимати constringere, сжалитиса contristari, сжнзати (сожнгатиса) comburere; сръши, соръкати concidere,

СОЧЕ-

сочетати conjungere, сшити consuere, согнати computrescere, согнѣти (книгѣ) complicare, сгра-
рати conflagrare, сграмаждати conservare, а
грамада 201, сгрѣшити rescare, скопити castrare
162 скрѣтити, скрѣвати abscondere, сокрѣшити
confringere, скончати consummare, сказати
dicere, disserere, demonstrare, explanare. De-
composita: снакѣти, совопросити; совокрѣпити
(in codd. Serb. съвькрѣпити, съвьпросити), inde
совопросник (съвьпросник) συζητητής, conquistator
1 Cor. 1, 20. Substantiva: соѣз, соѣз (in Mss.
et съвоѣз) vinculum, сѣвѣт consilium, сокаазн
scandalum; снѣдѣ еса, смерть mors, слог syl-
laba, счет computatio, снѣзник auriga, ascen-
sor, а с et оѣзда, inserto н epenthético. Quae-
dam amant сѣ apud veteres pro с, seu Russico со.
Talia sunt сѣмнѣти dubitare, сѣперник adver-
sarius, сѣпротивѣ, сѣпрѣг, сѣпрѣжник, сѣпостатѣ,
сѣмрак, сѣсѣд (sic Psalt. Ven., at editiones russi-
cae сосѣд), сѣсѣк puteus (apud Polykarpow сосѣк
vas frumentarium, et сѣсѣк cisterna), сѣгѣбѣи,
сѣграждане (in antiquo Apostolo, at edit russ.
сожителе).

с: 3) una, simul, сѣ.

совнѣти simul intrare, сполаанакм qui si-
mul adoratur, совокрѣснѣти simul resurgere, сѣла-
вити conglorificare, сраспиначнѣти simul crucifigi,

спог-

спогребатиса simul sepeliri. Substantiva: снаслѣдник coheres, споспѣшник coadjutor, сработник collaborans, спостник una jejunans, споборник *σύμμαχος*, pugnae socius, commilito. Antiquiores tamen interpretes solent ejusmodi composita graeca resolvere. Про хрѣтѣви сѣраспахса, *χριστῷ συνσαύρωμαι* Gal. 2, 20. una cum Christo crucifixus sum, legit Apostolus an. 1324 съ хмѣ пропетъ кемь. Про юзам моим спострадасте, *τοῖς δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε* Hebr. 10, 34. retinuit adhuc Ostrogien-sis editio antiquam versionem codicis съ оузами моими пострадасте, Vulg. de vinculis meis tecum doluistis. At Col. 2, 12. etiam Ostrogien-sis *συνταφέντες* — *συνυγέρθητε* vocibus servili imitatione graecorum compositis expressit: спогребшеса — съвѣстасте, uti Cod. Belgradensis; antiquus vero Apostolus etiam hoc loco separatis praepositionibus uti maluit: сним погребшесе — сним вѣстасте.

шб:

шбѣти calceos induere, шбѣдѣ (шбѣдѣ) circumdabo, шбѣмѣ amplecti, шбѣем (шбѣем) ego complexus (amplexans) eum, тма кго не шбѣат tenebrae eum non comprehenderunt, шбѣмѣти, шбѣмѣю, vindemiare; шбѣмѣти ambedere, шбѣвити, шбѣвинѣти, шбѣвинѣти involve, circumvolve; et eliso в post шб: шбѣкати pro шбѣвѣкати assuescere, шбѣнѣса subterfugere, нешѣнѣ-

шѣса

ὄπισθι palam, aperte, παρρησία, ωκзати et ωкба-
 зати obligare, circumligare, ωконати a вонати,
 ωкешити antiquare, ωкешати antiquari, a вѣ-
 тѣх, ωкидѣти injuriam facere, a видѣти, ωкѣ-
 тати a витати, ωкѣщати promittere à вѣщати,
 ωкѣсити suspendere, a вѣсити, ωкладати a
 владати, ωклекѣ induam, ωклачитиса indui, a
 влекѣ, ωкратити convertere, a вратити. ωкновѣ-
 ти renovare, ωклати perfundere, rigare, irrigare,
 ωкленитиса pigritari, ωклизати lambere, ωкло-
 бызати deosculari, ωклази снама mane (accumbe)
 nobiscum, ωкличити arguere, confundere, ωкрь-
 лати invenire, ωкрьзати circumcidere, ωкроси-
 ти irrogare, ωкрьчити desponsare, ωктекѣ per-
 curram, ωкглядати circumspicere et ωгладати.
 Cf. supra ω. Decompositum ωкнемощеваю. Sub-
 stantiva ωкѣд prandium, ωкѣт votum, ωкычай
 consuetudo, ωкласть potestas, ωклак nubes pro
 ωкблак a влекѣ, ωкраз imago, ωкрок stipendium,
 ωкстомянїе circumstantia, ωкѣшїе, ωкочїе. Adde
 ωкнїиe abundantia, аб inusit. вна, et ωкѣе ab
 ωкѣщ pro ωкѣщ, inde ωкѣшина communitas (apud
 Bohemos ωкѣщ pro ωкѣщ), ωкѣщник κοινωνός, so-
 cius, ωкѣщити communicare, ωкѣщенїе commu-
 нїо, collatio, ωкѣщатиса et ωкѣщеватиса commu-
 nicare.

ωт:

от:

ѡнѡѡ abibo, ѡнимѡ auferam, ѡведѡ abdu-
 cam, ѡвезѡ aveham, ѡвалити revolvere, ѡврати-
 ти avertere, ѡверзѡ, ѡверзѡти et ѡтврѣсти apre-
 rere, ѡвергѡ, ѡврѣщи abjicere, ѡпадѡт decidet,
 ѡнѡѡтити dimittere, ѡметатисѡ negare, abne-
 gare, ѡмстити vindicare, ѡложити seponere,
 ѡлѡжити separare, sejungere, ἐκκλίσαι Gal. 4,
 17. (in Mss. Апостолю цркви вас хощет, id est ἐκκλѡ-
 σίαι, pessime), ѡринѡтити repellere, ѡрѣзѡти ab-
 scindere, ѡрѣшити solvere, ѡриѡтитисѡ excusare,
 ѡрыгѡти eructare, ѡстѡтити distare, abesse, ѡ-
 стѡтити (in Mss. про ѡстѡтити) devitare, ѡкрыти
 retegere, revelare. Substantiva: ѡвѣт respon-
 sum, ѡрѡда remissio, ѡнѡѡт absolutio. Huc etiam
 referrī possit отрок, отрѡча puer; scribendum
 igitur esset ѡрок, ѡрѡча.

из, ис:

изѡти exire, изѡдѡ exire, изѡдѡ cum exi-
 isset, изхѡдаѡѡт емѡ exeunte illo; изѡмѡ, изѡтити,
 изѡтити eximere, eripere, изѡстрѡтити exacuere,
 изѡискѡтити exquirere, изѡволити eligere, изведѡ
 educam, извѡлекѡ нож cum e vagina extraxisset gla-
 dium, извержетсѡ eijcietur, извѡнѡ occidit, извѡдѡ
 effodiam, извѡйти superesse, liberari, изѡбавити
 liberare, износѡтити proferte, излѡѡ effundam, из-
 рыгѡтсѡ effodietur, изорѡжавѡт aeruginavit Jac. 5,

3. (in Mss. изръждавѣ), изаше expiravit, изжив, изжив cum consumsisset, expendisset, изденѣ (изженѣ) expellam, изсѣни меч educ ense, изсакнет exsiccabitur, exarescet, изгылъ вѣ perierat. Adde decompositum изнемогѣ: не изнеможет ѡ *ἀδυνατῆσει*, non erit impossibile. Psal. 104, 24. колена моя изнемогоста *genua mea infirmata sunt* (melius Psalt. Ven. колѣнѣ мои изнемогостѣ in Duali). исрго из: испію, испекѣ, истая, источити, исткнѣ, истраѣ, истѣкати, исцѣлити, исчезнѣти, исхытити, исхнѣ рго изсхнѣ, ископати, искыдати, искысити. Decomposita: исповѣдати *confiteri*, испровергѣ *subvertam*. Substantiva: избой *caedes* Jud. 15, 17. (nunc изкѣніе), изберг, исходъ, искѣп, искѣс; исты *genes* Job. 16, 13., in Ostrogiansi Levit. 3, 4. исты, cui Russi e dialecto sua substituerunt почки. Adde извѣнліе, исчадіе; Adverbium искони *ab initio*.

взз, вз, воз:

взыдѣ ascendam, возмѣ, взати accipere, suscipere, attollere, возопити exclamare, а взпити, eliso в, возвалити *volvere sursum*, возвысити *exaltare*, возбнѣх *evigilavi*, возбѣдити *excitare*, возновити *renovare*, вознестиса *elevari*, *sursum ferri*, взложити *imponere*, возрастѣ *exstescam*, *aufwachsen*, воздати *retribuere*, возданіе *retributio*; воздѣждѣ (воздѣжѣ), воздѣти *hinc*.

hinauf thun, *elevare*, **воздвигнут** *elevabunt*, **возжелѣти** (**возжелѣти**) *desiderare*, **воззовѣ** *clama-
tabo*, **воззвах** *clamaui*, **встанѣт** (**возстанѣт**) *surgent*, **воскресити** *suscitare*. Sic et in aliis **вос**
pro **воз**: **воспою** *cantabo*, **воспрядѣю** *expergiscor*,
fut. **воспрямѣх**, **востекѣх**, **восхотѣти**, **воскыпѣти**,
восклонити *reclinare*, *erigere*. **Decomposita**: **воз-**
помажетса *in memoriam redibit*, **возпріемаю**, **воз-**
ненавидѣти. In plerisque vero particula **воз** ob
frequentem ejus usum in formandis futuris signi-
ficationem hic expositam amittit. Nam **люблю** est
Præsens, **возлюблю** *diligam*, **Futurum**. Servant au-
tem et alia tempora **воз** ad actionem magis deter-
minandam: **возлюблен** *dilectus*, *adamatus*. **Sub-**
stantiva ex **воз** **composita**: **возрасель** *propago*, **воз-**
раст *statura aetas*, *ήλικία*, **воздѣх** *aer*, **восток**,
вѣсток, **возход**, *oriens*. Adde **возмездіе** *merces*,
retributio, **возглавіе** *pulvinar*, **возглас** *antiphona*,
воскриліе *fimbria (vestimenti)*. **Adject.** **взможно**,
возможно, *possibile*. Confer **Adverbia** **взнак**, **в-**
пять, **вскрай**, **вскѣю**, et **separabilem** **particulam**
вз (**воз**) in **Syntaxi**.

без *sine*:

Particula haec separabilis non nisi in com-
positis Substantivis et Adjectivis locum habet. Ab
his deinceps pauca quaedam Verba deducuntur. **без-**
дна *abyssus* ex **без** et **Genitivo** **дна** (*α δνο fundus*)

со-

coaluit. Alia formam. **ιη** (rarius **στω**) amant: **βεζ-**
υμιε insipientia, **ανοια** Luc. 6, 11. **βεζυμство** stul-
 titia, amentia, **αφροσυνη** Marc. 7, 22. **βεζυмен** in-
 sipiens; **βεζочство** improbitas, impudentia, impor-
 tunitas, **αυαидεια** Luc. 11, 8. ab око, cf. Illyricum
βεζочный; **βεζмолвiе** silentium, quies, **βεζмолвный**
 sedatus, quietus, et **βεζмолвствовати** **ησυχάζειν** 1
 Thess. 4, 11. **βεζзаконiе** **ανομια**, iniquitas, hinc **βεζ-**
законный, **βεζзаконный**; **βεζсмертiе** immortalitas,
βεζчадiе **ατεκνiα**, sterilitas, **βεζчаден** **ατεκνος**, sine
 liberis; **βεζчестiе** **ατιμiα**, ignominia, **βεζчестен** **ατι-**
μος, ignominiosus, ignobilis, sine honore, et **βεζ-**
чествовати **ατιμάζειν**, inhonorare Rom. 2, 23. **βεζ-**
чинный **ατακτος**, inordinatus, hinc 1 Cor. 13, 5.
 ни **βεζчинствует** **εκ ασχημονει**, non agit indecore,
 (злообразитсе in ant. Apostolo) et не **βεζчинова-**
хом 2 Thess. 3, 7. **εκ ητακτησαμεν**, non inordinate nos
 gessimus. Sic **βεζобразити** 1 Cor. 7, 36. respon-
 det graeco **ασχημονειν**. Huc refer **βεζчадити**, **βεζ-**
главити. Adde adverbia **βεζчаднw** **αποτiμως** 2 Cor.
 13, 10. non parcendo, Vulg. durius, **βεζпрестани**
αδιαλειπτως, indesinenter, sine intermissione Rom.
 1, 9. et Adjectiva innumera, uti **βεζбожный** **αθεος**,
 sine deo, dei expers, **βεζлднный** illunis (нох),
βεζчислен, **βεζчисленный** innumerabilis etc.

пра:

Substantivis дѣдъ, баба, внѣкъ, ad gradum consanguinitatis exprimendum, praepositur: прадѣдъ proavus, avi pater, прабаба proavia, aviae mater, прапрадѣдъ atavus, proavi pater, правнѣкъ pronepos, правнѣдка proneptis, праправнѣкъ abnepos; hinc et protoparentes dicuntur праотецъ, прамати, прародитель: 2 Tim. 1, 3. Ὡς прародителей ἀπὸ προγόνων, a progenitoribus (majoribus). Eadem voce usus est interpret slavus 2 Macch. 18, 19. et v. 17. olim прародительскія заповѣди попраиѣ, нунс прародительнагѡ жительства разрѣшеніе τῆν τῆς προγονικῆς πολιτείας κατάλυσιν, Vulg. veterum instituta convulsa. Codd. Serbici прѣмати etc. pro прамати habent, Croatae предедъ, пребаба, превнѣкъ scribunt, at ipsi Serbi пра cum aliis Slavis in hanc usque diem in прадедъ, прабаба, праунукъ servant.

про:

пройдѣ, прошедъ cum penetrasset, проведѣ, проводити deducere, провидѣти praevidere, провертѣти perforare, провѣщати pronunciare, прокити pertundere, прокави praetende, прободѣ transfigam, пропнѣ, пропатѣ быти crucifigi, проповѣдати praedicare, пролити profundere, inde пролитіе profusio, прорекѣ, прорнцати prophetae, продати vendere, продолжити prolongare,

про-

прѣзвѣсти progerminare, прѣзрѣти videre, visum recipere, прѣзирати prospicere, прѣсѣдѣса diruptus est, прѣсѣдичи dirumpere, прѣсвѣтити illuminare, прѣславити glorificare, прѣстирати extendere, прѣцвѣтет effloebit, прѣчтѣ perlegam, прѣгнати propulsare, прѣгнѣвати incitare ad iram, прѣгнѣватиса irasci, прѣклинати maledicere. Decomposita: прѣизвѣдѣ, прѣизволити. In antiquo Apostolo прѣнарече 1 Cor. 2, 7. прѣорисев, praefinierat, destinavit, нѣнѣ прѣдѣстави. Substantiva et Adjectiva: прѣводѣ, прѣбор Jer. 2, 16. olim e Vulgata даже до прѣбора usque ad verticem; est autem прѣбор Russis discrimen capillorum; прѣмысл, прѣрок propheta, прѣходѣ transitus; прѣпастѣ хѣсма Luc. 16, 26. hiatus, прѣказа lerra, прѣстранство spatium, прѣпастѣ crucifixio. Bohemis прѣ est etiam particula separabilis: прѣ бога (bo-ha) per deum, прѣто propter hoc, прѣ тебе propter te. Poloni прѣ mutarunt in prze in omnibus compositis, excepto prowadzić et derivatis ab eo; Carni in pr e: predam pro прѣдам. Croatae tamen in hac voce et quibusdam aliis прѣ retinuerunt.

прѣ-

прѣйдѣ transibo, прѣходѣт transeunt, прѣвѣразити transfigurare, прѣводити traducere, прѣвѣзѣ transveham, inde прѣвоз trajectus, прѣвѣратити pervertere, прѣвѣдѣ, прѣвѣвати permanere,

D d

прѣ-

препирати *persuadere*, преписати *describere*, пре-
 пинати *impedire*, преплавати *pernavigare*, пре-
 половити *dimidiare*, препомсати *praecingere*, пре-
 мѣнити *transmutare*, препогъ *superabo*, прели-
 вати *transfundere*, преломити *diffringere*, преле-
 тѣти *transvolare*, преложити *transponere*, пре-
 лстити *decipere*, defraudare, прервати *interrum-
 pere*, прерѣкати *contradicere*, предати *tradere*,
prodere, inde предатель *proditor*, претесати, пре-
 творити *transformare*, презимѣти *hуemare*, пре-
 зрѣти *despicere*, преселитиса *transmigrare*, пре-
 слъшати *non audire*, *non obtemperare*, престати
cessare, desinere, престапитиса *migrare* (de hoc
seculo), престѣпити *transgredi*, прескочити *transi-
 lire*, преклонити *inclinare*, прекратити *abbreviare*.
Decomposita multa: превидѣти, произбѣдъ, пре-
 извѣнлѣю, произвѣточествѣю *superabundo*, пре-
 взвѣдъ *supergradiar*, превозноситиса *superexaltari*,
 препрославити, пренебрегати *negligere* etc. **Substan-
 tiva**: препрѣг *olim Ruth. 3, 15. περιζωμα*, nunc
 покрывало, прелюбъ *adulterium*, премѣдрость *sar-
 pientia*, прелесть *dolus*, презор, прежас, престол
solium, thronus, преграда *interseptum* etc. **Adde**
Russ. *перевасло fasciculus, παλάση Reg. 20, 7. Russi*
enim pro пре pronunciant пере. **Adjectiva** *longe*
plurima: превѣчный, преподобный *ὁσιος*, премѣ-
 дрый *sapiens*, пречистый, прехытсый *perastutus*.
 etc.

etc. Etiam Comparativis particulam при, quae eminentiam denotat, praefigi supra §. 40. dictum est. Illyrii при saepe ut при pronunciant in compositis. Hinc in eorum Lexicis composita ex при etiam sub при quaerenda sunt. Ab hoc vitio immune est Lexicon Serbicum Vukii.

при:

приидѣ adveniam, прихожѣ advenio, пришествіе adventus, прияти accipere, приимѣ accipiam, приемлю accipio, привали advolvit, приведе adduxit, привлече attraxit, привязати alligare, приыввахѣ augebantur, прибѣгаю confugio, приближихѣ appropinquavi; принести, приносить adferre, приникнѣти, приницати aspicere, прилѣпитисѣ adhaerere, приложити, прилагати adponere, прирати, прирастати accrescere, пририцѣ: приристати assurgere, призва vocavit, призовѣ invocabo, призи respice, пристѣпнѣти accedere, пришивати assuere, причтѣ, причитати adnumerare, пригвоздити clavis affigere, прикрыти obtegere, прикоснѣсѣ, прикасатисѣ tangere, приключисѣ accidit. Decomposita: приывкрѣтати acquirere, lucrari, приывмѣнен бых aestimatus, репутatus sum, приывнѣти subintrare, приинждивѣ supererogabo. Substantiva: приуз, приывѣт propositum, приыврак, приывнос, приывтвор porticus, приывзрак phantasma, приывсон olim Rom. 11, 16. фѣрама, mas-

sa, nunc примѣшеніе, пристѣп accessus, причет рода Genealogia, притча parabola, приемник susceptor, пришлец advena, присага juramentum, (olim Prov. 29, 24. nunc клятва). Adjectiva et Adverbia: привременен *πρόσκαιρος*, temporarius, прилчен, пристрашен, прискорбный moestus, принскреннѣ *κατακλισίως* Hebr. 2, 14. Alias при in dialectis respondet latino sub: пригладх subsurdus, пригорькый subamarus.

под :

подати, подѣмаю: шблак подѣт его Act. 1, 9. nubes suscepit eum, подѣлма еси Psal. 29, 1. suscepisti me (Psal. Ven. подѣтме in 2. persona), подѣтити hortari, admonere, подвалити subvolvere, подврещи, подвергати subjicere, подвратити subvertere, подпирати suffulcire, подписати subscribere, подлигати suffundere, подлагаю supponere, подрасти succrescere, поддати subdere, поддѣвати sufflare, подсмѣяти subridere, подсылаю submitto, подстилати substernere, подстрекати stimulare, подшивати subsuere, подчинити subordinare, subjicere, подкопати, подкопавати suffodere, подклонити reclinare, Decomposita: подѣтвѣждати succingo, confirmare, подраздѣлити subdividere; подпомогѣтѣтѣ olim Exod. 18, 22. nunc спомогѣт тебѣ adjuvabunt te. Substantiva: подвой postis, подѣстав basis, подпора ful-

fulcimentum, подложница concubina, подножіе scabellum, подточиліе, подградіе, подкриліе etc. Adjectiva: поднебесный qui sub caelo est, подлѣтен sub tempore, подрѣчный subjectus, sub manu, подзаконный sub lege etc.

над:

In compositis rari usus: надписаніе Luc. 20, 24. ἐπιγραφῆ, inscriptio seu superscriptio, *Aufschrift, Ueberschrift*. Praeter hanc vocem in Psalmis et Novo Test. nulla alia occurrit, quae ex praepositione над composita sit. надсѣяти superseminare, in glagoliticis evangeliiis reperi. Russitamen, Serbi et Croatae nunc plura ex над composita vocabula habent. Alexjejew ex libris slaviciis non nisi pauca haec collegit: надгладати inspicere, наддверіе Isai. 6, 4. ὑπέρθυρον, (olim завѣса наддверная), надлежати, надклонитиса, надникнѣти, надносимый, надписаніе e Luc. 20, 24. надписовати, надраменіе humerale, ὠμοφόριον, надходити. Maximow in Grammatica sua p. 163. adduxit formulam надиде на ма supervenit super me, cum qua conferri meretur vetus slavica найдет на та Luc. 1, 36. ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, superveniet in te. на itaque hic supplet над, quod ex на оре д formatum est. Sic Marci 11, 16. legitur написаніе in editis, immo et Luc. 20, 24. in Ms. et editione Mardarii A. 1562.

низ-

низ-:

Ех низ, quod apud Russos Substantivum est, composita e Concordantiis in Psalmos et N. T. collecta cape hic omnia: низбергъ: низберга ма еси Psal. 101, 11. (Ven. низбрьжеме) *κατέρραξάσμε*, allisisti, deorsum projecisti me; низведъ deducam, низвѣсити *submittere*, низпадати, низпослати *demittere*, низпѣстити, низложити et низлагати *deponere*, (in antiquo Apost. раздръшающе *destruentes*, про низлагающе, *καταρῦντες*), низринѣти *praecipitare*, низшед *cum descendisset*, низходити, unde низхождение. Addere potis низлежати *procumbere*, *decumbere*. низпѣкати Ezech. 1, 26. est forma russica pro низпѣшати. Decomposita sunt низвосходити ab imo ascendere, низположити, низпослати, низпроврещи. Adde Substantivum низберг *praecipitium*. Adjectivum низомосный. Confer Adverbium низъ, russicas formulas вниз, наниз deorsum, Serbicum cum низ qua particulam separabilem: низ вродо, низа странъ, de monte.

раз-:

разыдѣтса *dispergentur*, разорити *destruere*, разверзе море *interrupit mare*, развратити *pervertere*, разбѣтса *collidetur*, разкотѣют *pinguescent*, распнѣ, распнати *crucifigere*, размѣрити *dimetiri*, размыслитса *haesitare*, разлѣчити *se*

sejungere, separare, разрѣшнн destruerе, разрѣшнн dissolvere, раздадн distribuere, раздаѣлю dividam, раздѣрется rumpetur, раздѣрнша irritaverunt, растнн дѣва (дрова) cum concidisset ligna, растлѣша corrupti sunt, растѣчнл есть dispersit, разжнзатн incendere, разсыпатн dissipare, разшнрнтн dilatate, разгыбатн, разгнѣв книгѣ cum revolvisset, explicuisset librum, раскопатн suffodere, раскатнтса poenitere. Decomposita: распрѣстрѣтн expandere, распрѣстрннтн dilatate, распрѣпннатн expandere, cruci affigere. Substantiva разѣм intellectus, развѣра vectis, развѣт Os. 11, 6. *διαβѣла*, Act. 24, 12. *ἐπισύσασнс*, разбой, inde разбойннк latro, распѣст, раздор dissidium, расчѣс, рассып, расход, раскол schisma, inde расколннк schismaticus, распѣтнѣ, разнчнѣ, раздѣлнѣ. Cf. Adverbium развѣ. Pro раз Bohemi et Poloni pronunciant роз, quos et Russi subinde imitantur, uti in роснцѣ catalogus. *ροσходъ* impensae, *πρόσδοι* 3 Macch. 6, 27., (qui liber a Gerasimo Danilovich, ut reor, translatus editioni Ostrogiensi an. 1581 recens accessit), etiam in correcta editione servatum fuit. Olim voce *ροσход* 1 Paral. 29, 2., et *ροσходъ* 2 Paral. 8, 16. Vulgatae impensas expressit interpres. Immo Jud. 16, 1. pro разторжѣ Ostrogiensis exhibet *ροзорва*, dirupit.

ΠΡΕΔ :

ПРЕД:

предѣти *praeire*, предидущій *praecedens*,
 предобразити *praefigurare*, предѣтвержден *prius*
confirmatus, предаврити *praecedere*, *praevenire*,
 предвидѣти *praevidere*, предвѣдѣти, предвѣдѣ
praescivit, предвкѣсити *praegustare*, предлежит
πρόκειται, (*prius*) *adest*, предлежат *proposita sunt*,
 предложити, предлагати *proponere*, прѣдѣрѣцаю
 (Ms.) *praedico*, *edit*. предслаголю, предрекох *et*
 прѣдрѣх *praedixi*, предзнаменати *praesignare*,
 предзрѣти *praevidere*, предтекѣ, предтицати
praecurrere, предстоити *stare ante*, *praeesse*,
 представити *sistere*, предѣставити *praedestinare*.
Decomposita non pauca: предѣнати, предпрѣати,
 предпознати *praecognoscere*, предпослати *prae-*
mittere, преднаписана быша, преднаписашаса *prius*
scripta sunt, *προγράφι* *Rom.* 15, 4., преднарече
decreverat, *definierat* (*prius*) *Act.* 4, 28., *unde*
 преднареченный *Act.* 10, 41., предсоблюдати *prae-*
servare etc. *Veteres tamen et Adverbio* предѣ *et*
 прежде *utuntur*: *идаше* предѣ *ἐπορεύετο ἔμπροσθεν*,
praecedebat; *Luc.* 19, 8., *предитек* *προδραμὼν ἔμ-*
πρὸσθεν *praecurrens* *ibid.* v. 4., *прежде* *написан*, *пре-*
жде *оутвержден*, *прѣжде* *нарече*, *прежде* *свѣщенный*
praesanctificatus. *Vice versa* *1^a Cor.* 8, 8. *pro* прѣд-
 поставит *καρῆσι* *antiqui codicis exhibent* *editio-*
nes поставит предѣ *богом*. *Substantiva* предѣ *stella*

πρo-

πραξιῶν dicta, предлог praepositio, предтеча praecursor (alias предитеча, immo et предотеча), предпразднство προορτία, profestum, предходатайца praeveniens mediatrix. Adde. предятіе, предвратіе, преддверіе, преддворіе προύλιον, vestibulum, предточиліе (137), предсвніе, предстолпіе, предчиніе Jud. 6, 26. παράταξις, предчертожіе πρόπασις, предградіе suburbana. Adjectiva предвѣчннй, alias превѣчннй, praeaeternus, ante secula, предизбранннй praelectus, предполбденннй antemeridianus.

през seu чрез:

Rari admodum usus particula: презима cognomen, Serbis презиме, et презименак ejusdem cognominis; презмдженен, презестественннй Rom. 1, 26. ὁ παρὰ φύσιν, praeter (contra) naturam. At презестественннй est supernaturalis, ὁ ὑπὲρ φύσιν. In compositis Verbis през locum non habet, sed suppletur praepositione пре, quam vide. Confer Boh. p r z e s, Pol. p r z e z trans, per, quod nominibus separatim praefigitur, olim et Serbicum прѣз: прѣз все лѣто per totum annum. Differt Croat. през, Carn. et Illyr. крѣз, quo utuntur pro без sine:

чрез:

Significatione et usu convenit cum през. Nam презестественннй Alexjejew explicat per чрезестественннй.

ВЕННЫЙ. Habet idem sequentia composita: **чрезвѣ-
жителный** per totam vitam durans, **чрезденство-
ван**, **чрездѣльно**, **чрезпотребство**, **чрезпредѣліе**
exilium, **чрезсоборіе**, **чрезсыть**. Vide supra p. 189,
et 400. Cf. etiam Croat. **чез**, Carn. **чез** et **чрез**,
чръз trans.

С а р у т IX.

De Adverbio.

§. 94.

Adverbia quoad formam sunt aut primitiva,
aut derivata, aut denique composita. Primitiva
nuda radice constant, in fine quandoque vocali
aucta. Talia sunt:

- 1) **оу**, **вѣ-**, **не**, **нѣ-**, **ни**, **-ли**, **-де**, **тѣ**, **-же**, **-жде**.
- 2) **абіе**, **оуне**, **акы**, **кѣ**, **гвѣ**, **кле**, **кда**, **беле**, **бон**:
виѣ, **вынѣ**, **выше**, **боле**, **пакы**, **паче**, **междѣ**,
най-, **нынѣ**, **низ**: **низѣ**, **неже**, **ниц**, **лани**
(**Р. лони**), **лиц**, **лѣче**, **радн**, **ранш**, **дале**, **долѣ**:
долѣ, **дѣла**, **тай**, **тѣне**, **тез-**, **таче**, **течїю**
(**точїю**), **стѣлш**, **сице**, **горѣ**, **годѣ**.
- 3) **оутрь**, **ашѣт**, **искрь**, **кше**, **вѣше**, **верхѣ**, **влиз**,
предѣ, **прежде**, **прекы**, **древле**, **свѣне**, **средѣ**,
скорш, **сквозѣ**, **скрозѣ**, **кромѣ**, **-крат**.

Quae hic desiderantur, alibi quaerenda sunt: **вез**,
чрез inter Praepositiones, **гдѣ**, **здѣ**, **выспрь** inter
Adverbia derivata, **поздѣ** inter composita.

Pro

PRO ΟΥΝΕ, ΤΩΝΕ, ΣΒΈΝΕ, ΔΡΕΒΛΕ etiam ΟΥΝΈ, ΤΩΝΈ, ΣΒΈΝΈ, ΔΡΕΒΛΈ, scribi solet. PRO ΚΛΕ alii habent ΕΛΗ, et ΠΡΕΔΗ pro ΠΡΕΔΈ. PRO ΝΥΝΈ codd. Serb. ΝΥΝΗ.

§. 95. Non pauca ex his origine sua Substantiva esse, satis patet. Venim in fine casum obliquum designat. ТЪ hic, illic, est accusativus a ТА; МЕЖАЪ, inter, a МЕЖДА, противЪ, contra, a противА, ВЪНЪ, semper, a ВЪНА. At ДОЛЪ, НИЗЪ, ВЕРХЪ sunt Genitivi a ДОЛ, НИЗ, ВЕРХ; ДОЛѢ infra, ГОРѢ, supra, sunt Locales a ДОЛ, ГОРА; ВНѢ foris, extra, a ВОМ, ЗИМѢ hieme, pro ВЪЗИМѢ, УТРОѢ mane ab ОУТРО, quod dum Adverbii vices supplet per ω scribitur: ОУТРО. Sic et ЛАНИ, РАДИ pro Loc. aut Gen. habendi sunt. ВЧЕРА, heri, est Genitivus contractus a ВЕЧЕР vesper, vespertino tempore. ТОЧІЮ duntaxat, alias ТОКМЪ, est Instrumentalis, quo Adverbia saepius suppleri solent: НОЧІЮ noctu, ДНІЮ diu; ВОЛЕЮ voluntarie, ВИНОЮ in speciem, ΠΡΟΦΆΣΕΙ, Vulg. simulantibus Luc. 20, 74., ЛИЦУ versus faciem, e regione pro ЛИЦЕМ, a ЛИЦЕ. ДНЕСЬ, hodie, compositum est ex ДЕН et demonstrativo СЬ, cf. σήμερον, et ipsum hodie i. e. hoc die.

§. 96. Adverbia in ω nihil aliud sunt, quam Adjectiva neutra in о: ПРАВЪ, ПРАМЪ, ЛѢПЪ, МАЛЪ, СѢЛЪ, ЦѢЛЪ, ЧАСТЪ, МНОГЪ, ДОЛГЪ, a ПРАВ etc., cujus neutrum est ПРАВО etc. Sic КЪННЪ simul, ПРЖНЪ semper, et alia innumera ab Adjectivis de-

ri-

rivalis orta, uti равнѡ, давнѡ, разнѡ, должнѡ, тощю στυδαίως, studiosē, горькѡ, тѣжкѡ.

Huc pertinent Adverbia qualitatis ore ак formata: какѡ, такѡ, пакѡ, пакѡже, обакѡ, онакѡ, инакѡ, кдннакѡ, двѡпакѡ, трѡпакѡ, всакѡ, а какѡй etc. ѡпакѡ, praepostere, est ab ѡпак.

In Ostrogiensi editione Adverbia ab Adjectivorum neutris in о non distinguuntur, quia Grammaticorum posteriorum regula, qua praecipitur Adverbia per ѡ scribenda esse, observari nondum potuit.

§. 97. Etiam neutra Adjectivorum in ое, іе, ее, Adverbiorum vice funguntur: первое, второе, третіе etc. Sic акіе мох, statim. Idem valet de Comparativis in ѣе, ѣйше, де, айше: первѣе, оудѡѣе, ѡраднѣе, ѡпаснѣе, слѣе, далѣе, истѣе, оудѡѣйше, добрѣйше, множае, множайше, легчае, легчайше. сладшій dulcius olim Sir. 23, 30. про сладше est Polonismus, nunc сладчае.

§. 98. ѣ amant alia ab Adjectivis deducta: правѣ (et правѡ) а прав, слѣ, добрѣ, мѡдрѣ, блазѣ а благ, лютѣ, толицѣ, горьцѣ, сладцѣ, высоцѣ, легцѣ, тисѣ а тих. Alia е: сице, sic, а сик (alias сикѡв et сакѡв talis). Huc spectant et Adverbiorum Comparativi оуне, боле, дрѡвле, прежде а пред, ниже а низ, выше altius а вык (unde et выспрь, высок), лише а лих, ваще, паче, de quibus §. 38. Adde лжѣ levius Job. 6, 4. olim,
nunc

nunc male скорое, про скороѣ. Huc referri possint et alia in е: шбаче, имаче, далече про далеку, кдичаче, таче, глбкоче.

ы postulant Adverbia, quae ab Adjectivis in ск (скый) derivantur: римскы, еллинскы, царскы, мытарскы, храбрскы, плотскы, мбжскы, божскы, пзыческы gentiliter, величскы, всаческы (всачскы et всаческо in Ms. Serb. in quo et тѣлеско про тѣлеснѣ). Sic акы sicut, пакы iterum. Occurrit et малы про малш.

§. 99. Adverbia numeri duplici modo formantur. Primum оре жды seu ци: колижды, коликожды, коликоци, quoties, кдиножды, кдиноци (codd. Serb. кднѣци, кднѣш), дважды, дваши (дваш), трижды, трици (потриш), четырижды (четверишнш), патижды, патици, шестижды, шестици, седмижды, седмици, (седмераци) etc. Sic etiam клижды, клици quotiescumque, толижды, многожды et многоци, малоци raro. Deinde affigendo in fine, aut connectendo particulam крат, краты: двакры duabus vicibus, трикры, потрикры, патькры, доседмыкры, стократ, тысѣщакрат, клькрати (Ms.), коликраты, (колькраты), тмами тем крат *μυριοπλασιως* Sir. 23, 27. in Ostrogiensi тмами sine тем крат, до седмьдесят седмерицею septuagies septies Matth. 18, 22.

Ех-

Exprimuntur demum Adverbia numeri Instrumentali feminino кѢиноу, et eodem casu Abstractorum in ица: кѢиницею semel, двоицею et вторицею, третицею, четверицею, пѢтерицею, шестерицею, седмицею et седмицею, осмерицею, девѢтерицею, десѢтерицею (Serb. десѢторицею), сторицею centies, тѢморицею decies millies, множицею multis vicibus.

§. 100. Оре мо formantur Adverbia loci, motum ad locum designantia: камѡ quo, quorsum, ab interrogativo к, тамѡ а тѡ, сѢмѡ а сѡ. Sic овамѡ, обоамѡ, онамѡ, инамѡ, кѢинамѡ про вѢдино мѢсто. Adde мимѡ а минѡ, токѡѡ (тѡкѡѡ) tantummodo, alias точѢю (тѡчѢю).

Оре ма et ми Adverbia quantitatis: каьма, тоьма, вѡьма, боухма prorsus, penitus, коьми et коьма, велми. Adde дѢьма про дѢла propter, ob. At полма est instrumentalis dualis а пол: растѡшет (olim прѡтѡшет) сго полма dividet eum, in duas partes secabit, διχοτομήσει Matth. 24, 51.

Оре лѢ formata sunt Adverbia temporis: доколѢ quamdiu, доселѢ, ѡтолѢ, ѡселѢ, а к, т, сѡ, praefixis praepositionibus до et ѡ. Aucta initio et a fine sunt: донелѢже, ѡнелѢже, ѡнележе et ѡнелиже, in quibus quatuor elementa notabis до (ѡ), не, лѢ et же; NE vero e neutro к ortum est.

est. Huc spectare videtur **кѣ** aliquantum, **вѣ** : **кѣ** **жив** semivivus.

Adverbia quantitatis **коль** pro **коли**, **толь** pro **толи**, а **к** et **т**, assumendo particulam **ли** orta sunt. Huc refer et **негли** **вѣ**, forsitan, **нежели** а **неже** quam. А **коли** praefixa negatione **ни** et in fine assumpto **же** deducitur **николи**, **николиже** **оу-дѣтотѣ**, nunquam.

Ope **аѣ** seu **аѣ** formantur Adverbia loci, quae etem in loco denotantia : **гдѣ** ubi, ab interrogativo **к** (apud Veteres **каѣ**) ; **здѣ** hic, а **съ** (olim **саѣ**) ; **ндѣже** ubi, ab **и**, **ондѣ** ibi, ab **он** ; **индѣ** alibi, ab **ин** ; **вездѣ** ubique, а numerali **весь**. Hinc et **доудеже** **donec**, ex **до-** **не-** **аѣ-же**.

аѣ pro **аѣ** olim scriptum fuisse, supra p. 34. et 35. monui. Smotriski ipse in prima editione Grammaticae **гдѣ**, **здѣ**, **сездѣ**, **ондѣ**, **индѣ** scripsit, quae autem ab editoribus aliis mutata sunt,

оудѣ motum per locum, **оудѣ** vero motum а loco designant : **кдѣ** qua, **оудѣ** (pro **юдѣ**), et affixo relativo **же** : **оудѣже** qua, **тдѣ**, **сюдѣ** hac, **ондѣ** illac, **индѣ**, **повсакодѣ**. **ѡкдѣ** unde, **оудѣ**, **оудѣже**, **юдѣ**, **юдѣже**, **ѡнюдѣже**, **ѡтдѣ**, **ѡсюдѣ** (in Mss. tamen etiam **ѡкдѣ**, **ѡсюдѣ**), **сводѣ**, **онодѣ**, **ѡноодѣ**, **окоюдѣ**, **ѡкоюдѣ**, **внѣдѣ** (**внѣюдѣ**), **ѡвсюдѣ** undequaque, **вндѣ** **дѣ** intrinsecus, **извндѣ** **дѣ**. In **ѡндѣ** (**ѡнюдѣ**) omnino, prorsus, **ѣ** finale resectum est.

Ad-

Adverbia temporis formantur ore гда: когда quando, тогда tunc, овогда, кгда, вегда, иногда, (in Mss. et инда), всегда. Composita ex нѣ et ни: нѣкогда aliquando, никогда, никогдаже nunquam.

Huc spectare videntur кда num, nunquid, кдиньде ὀμῆ, unanimiter, at кдва, vix, ore ва formatum est. Notanda vero hic et ea, quae ь in fine habent: шокь seorsim, separatim, pro шокьш, ab шокьа persona, оудокь facile, pro оудокьш, ab оудокіе (et hoc. ab оу et доба); свободь et исполнь vices Adjectivorum свободный liber, полный plenus, supplent. Adde искрь prope. развѣ compositum sit ex раз et вѣ, quae particula etiam initio vocis вѣглас (alias et вѣйглас) prudens, expertus, occurrit. Confer вѣть sermo, oratio, Serb. вѣка, вѣкѣа deliberatio, Russ. вече conventus populi, consilium, olim вѣче, Slav. вѣче. ашѣт frustra, in vanum, quod in Apostolo antiquo bis legitur, semel pro безѣла, altera vice pro вѣе, obscurae originis vox est, cum qua tamen Boh. obsoletum кшѣт et кшит, unde кшитный vanus, convenit.

Nolim huc trahere Adjectivum вѣверный obscuri sensus. Gen. 14, 10. кладези вѣверны legit Ostrog. pro кладази смолянъа фрѣата асфальте. Certe ad врѣати fervere, bullire, respexerit interpres. Carnioli vriem et vervriem dicunt.

Rec-

Recte Abr. Mrazovik̄ еат substituit pro ели, quod Smotriskii prima editio exhibet. In posterioribus, uti Rimnicensi A. 1755, penes ели appositum fuit et елє. Legēbatur olim елє Luc. 10, 30. елє живѣ seminecem, Vulg. semivivum, cui Russi кѣва живѣ substituerunt: In Glagoliticis libris corrupte ли мртѣва habetur pro елє мртѣва. Miror лонѣ, praeterito anno, retinuisse editorem Rimnicensem, cum jam Polykarow in Lexico et Maximow in Grammatica rectius лони scribant. Norunt et Poloni лони, Bohemi в̄ praeligendo в̄лони: Slavi vero meridionales pronunciant лани. Apud Alexjejevium neque лани, neque лони reperias. Jam enim in Ostrogensi editione 2 Cor. 8, 10: про в̄лани ἀπο πέρσι ab anno priore, в̄ прешедшаго лѣта, et 2 Cor. 9, 2. в̄ мимошедшаго лѣта in gratiam Russorum substituta fuere, quod editores Serbi, apud quos лани viget, nunquam tentassent, cum eorum antiqui Codices utroque loco в̄лани intactum exhibeant:

§. 101. E particula ли composita sunt коли unquam, aliquando, негли forsitan, в̄шнрѣ sursum (а в̄шє et нрѣ volo, quasi sursum evolando). тѣз idem, е тоє et determinativo зн contractum est, neque p. 94. inter radices, sed inter Pronomina referendum erat. Solent Illyrii et hodie Pronominibus quibusdam зн adnectere: тизн pro ти isti. Praecipue notanda sunt ea, quibus in fine particula; ме affigitur: оуже jam, авоу; неже et addito ли: нежелн quam, ниже neque, даже usque, дондѣ donec, тѣже postea. Jungi autem solet relativis ad relationem firmandam: аможе (таможе), ндѣже, оудѣше (юдѣше), тѣкоже sicut. Alia assumunt ма et же ad emphasim exprimendam: такожде similiter,

E e

ter,

ter, eodem modo, всегда *ubique*, послѣднѣе, послѣдѣ *postremo*. Numeralibus крат аррони *supra dictum est*. Initio vero praefigi solent negationes *не, ни: не оу pondum, не котомъ non amplius, не такъ, не помнозѣ*. In his quidem divisim, in aliis etiam conjunctim: *недобѣ, неврадѣ, недосыти*. Porro *ни малъ, николи, николиже, никогда, никакоже*. Particula indeterminatae quantitatis *нѣ: нѣкогда, нѣкакъ*. Superlativi nota *най: найпаче*. Vide *Comparationes Adverbiorum §. 40*. Compositorum cum praepositionibus major est numerus, quaeque pleraque circumscriptiones adverbiales. Praebet pauca hic subjungere:

о: *о тай in occulto, околъ, окрест circa, окрѣг, о свѣтъ*.

в: *внѣтрѣ intus, intra, аб оутрѣ; вблиз, ввсегда а нгда, в малѣ, вмѣстѣ in locum, loco, ввезапѣ (ввезапѣ) olim ввезаапѣ, subito, repente, inopinate, а не, за, et тпа; вравнѣ *ἐν ἴσω* Sap. 14, 9. similiter; ввотчѣ et ввсѣ in vanum, ввскорѣ, ввкѣпѣ simul. Adde *ввизобиль, ввпрѣкъ, ввслѣд, ввласть*.*

по: *повынѣ, пополѣ, помалѣ, помалѣ *παρα μικρόν*, поне saltem, понагѣ, полегкѣ, поразнѣ, по долгъ pone, juxta, подроенѣ, потомъ, посем, посихъ postea, послѣди, посреѣдѣ in medio, по горѣ etc. Decomposita: попреанхѣ, попремисгѣ,*

на:

- НА:** *наопаѣ, наѣсть, напѣнѣ, наяраснѣ repente, намнозѣ, наразнѣ, надолзѣ diu, натолнѣ, начастѣ, наголѣ, накривѣ.*
- ДО:** *довнѣтрѣ, домизѣ, додалеча, додолѣ, додола, дозѣ, досѣла, доселѣ, дохити satis, доколѣ quousque.*
- ЗА:** *зане, затѣне, заѣтра. Polono-russica зинѣдѣ, задалеча, значала primae editionis Smotriskii mutata sunt ab editoribus aliis in ѡинѣдѣ, издалеча, сначала.*
- С:** *свыше, сверхѣ, снизѣ, свыспрѣ, спреѣн, сѣзѣди; verisimiliter et свѣнѣ. At Croat. звѣн, звѣна, звѣна respondet Slav. извѣн.*
- ѠТ:** *ѡвнѣ, ѡвнѣтрѣ, ѡлани, ѡниѣ omnino, ѡтѣдѣ, ѡкѣдѣ, ѡхѣнѣ, ѡхѣтѣже, a quo tempore. Adde ѡнигѣ Marc. 6, 25. ἐξ αὐτῆς, jam nunc, Vulg. protinus, correcta editio in glossa акѣ; Cod. Serb. Кор. нынѣ in textum admisit pro graecismo ѡнигѣ.*
- ИЗ:** *изѣтра, изѣтрѣ, изѣтрѣдѣ, изюна, извѣнѣ, извѣна (извѣнѣ), извѣнѣтри, извѣнѣтрѣ, излиха, издавна, издалеча, издревле, исперва, истиха, истолеѣта, искони ab initio.*
- ВЗ:** *вспѣть retrorsum, а патѣ; вскѣю (subaudi винѣ) quare, ob quam causam; вскраѣ in litore, in extrema ora. Adde възглас alta voce.*

Possunt vero et aliae praepositiones praefigi: **пРЕКОЛЕ**, **пРЕВЕСЬМА**, **пРЕИЗЛИХА** praenimis, **пРИБЛИЗ**. Adde circumscriptiones **БЕЗЪМА** frustra, sine causa, **БЕЗПРЕСТАНИ** continuo, **БЕСЧИНА** et **БЕСЧИНЪ** pro **БЕЗЧИННЪ** sine ordine, **ПОЧТО**, **ШЕМОУ** noctu, per noctem, **ШЕ** ON ПОЛ trans, in altera ripa; **СИРЪЧ** id est, ex си et рѣч, alias **РЕКШЕ**, quod est Praeteritum Gerundivi а рѣкѣ dico. Modus enim hic adverbialis dici posset: 2 Cor. 9, 6. **φειδομένως** in antiquo Apostolo expressum est. Gerundivo **ЩЕДЕН** (i. e. щадѣи) parcens, parcendo, nunc **СКЪДОСТІЮ**, Instrum. а **СКОУДОСТЬ** inopia, penuria. Vice versa pro Gerundivo **НАДЪТЪВЪСІ** Philip. 1, 2. quod graeco **πεποιθώς** respondet, editiones omnes exhibent Adverbium **ИЗВѢСТНѢ**: **ИЗВѢСТНѢ** **ВѢМ** certo scio. Imperativos autem **пРІИДИ**, **пРІИДѢТЬ**, **пРИИДИ**, **пРИИДІ**, **пРІИДИ**, **пРІИДИ**, **вСТАНИ** inter Adverbia jubendi referre Smotriskio et aliis placuit; mihi absurdum videtur.

§. 102. Ex Adverbiis primitivis non nisi pauca componendis vocibus serviunt: **ГЪЗЕМЕУ** **αὐτόχθων**.

Negativa particula **НИ** non, quae alias simpliciter negat, non nisi Pronominibus et Adverbiis a pronomibus ortis in compositione praefigi solet: **НИКТО** nemo, **НИГДѢЖЕ** nusquam; extra compositionem etiam numerali **КДИИ**: **НИ** **КДИИ** nec unus, nullus. Verbis praefixum significat nec, neque:

que: НИ ВИДАТ, НИ СЛЫШАТ, НИ РАЗУМѢЮТ Dan. 5, 23. nec vident, neque audiunt, neque intelligunt. NE autem olim in constructione negativa cum Verbis connecti solebat, nunc separatim scribitur, paucis tamen exceptis, qualia sunt НЕБЫ, НЕБѢТЬ, ПРО НЕБЕМЬ, НЕКОТЬ, НЕПРАВДАТИ inique agere, НЕПЦЕБАТИ existimare, НЕНАВИДѢТИ invidere, НЕЧЕСТВОВАТИ impie agere, *ἀσέβειν*, НЕРОДЪЮ indignor, НЕРАДИТИ non curo. Nominium tam Substantivorum, quam Adjectivorum, uti et Adverbiorum ex NE compositorum ingens est numerus: НЕПОВИ-
 НЕМ innocens, НЕПРАВДА *ἀδικία*, iniquitas, НЕПРАВДЕН iniquus, НЕПРАВЕДНУ inique; НЕПОРОЧНЫЙ sine macula, *ἄμωμος*, НЕМОЩ infirmitas, НЕМОЩНЫЙ infirmus, НЕДѢЛА dies dominica, a non laborando dicta, НЕВѢСТА sponsa, НЕПЛОДУ sterilis, НЕДОСТОЕН indignus, НЕДЪГ morbus, НЕВѢГЛАС imprudens, НЕЗЛОБА, НЕЗЛОБИЕ, *ἀκακία*, innocencia, НЕИСТОЕВЪЗВАНЪС, НЕИСТОЕВЛЕНІЕ, НЕИСТОЕВСТВО insania, inde НЕИСТОЕВСТВОВАТИ insanire, НЕНАВИТЬ invidia, НЕКЛЮЧМЪ, НЕПОТРЕБЕН inutilis, НЕПРОХОДНЫЙ invius, БѢДА НЕПОСТОЯННАГА Psal. 122, 6. τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον, Vulg. intolerabilis. НЕСТѢКОМЫЙ Psal. 113, 8. τὴν ἀκρότομον, Vulg. rapem. Vide p. 237.

ΒΕΛΕ non nisi in compositis locum habet: ВЕЛѢПІЕ, ВЕЛѢПНОТА, *μεγαλοκρέκεια*, magnus decor, magnificentia, alias et ВЕЛИКОЛѢПІЕ, olim ВЕЛѢ-

αβήποτα, Psal. 20, 6. et 67, 35; вѣдѣчивый magniloquus, вѣдѣчивати magna loqui.

Ex пакы purgus, iterum: пакымытѣ καλυγυ-
-νεία; Matth. 19, 28. regeneratio. Adde пакымыча,
καλιδρομος, пакымыраполный καλλίδρομος.

ῥηρία прѣмы seu singulari прѣк in compositis fit
прѣко: прѣкословит̄ ἐπιλογία Hebr. 6, 16. controver-
-siam; contradictio, прѣкословный contradicens, ἀνε-
-λέγουσ̄ Tit. 2, 9.

ῥηρία мѣждѣ: мѣждометѣ interjectio, мѣждорѣчѣ
Mesopotamia, мѣждораміа рѣг. μετάφρενα Psal.
-67, 14. Ven. Psal. мѣждураміе; мѣждостолпѣ 3
-Reg. 7, 31, мѣждочасіе. Ex низ composita vide
-супра p. 42.

Adverbia derivata in ω aptissima sunt com-
-ponendis vocibus. Α μιμω sunt μιμοιδѣ praeterito,
-μιμοειδѣ cum praeterivisset, время ми-
-моидѣидиѣ tempus praeteritum, мимоекн transfer,
-μιμοτεκнне ὑποδρομόντες Act. 27, 16. decurrentes,
-cum decurrissemus; вода мимотекѣша ὕδωρ δια-
-τρενόμενον Psal. 57, 8. aqua decurrens, мимогра-
-фѣν παρούων Marc. 9, 14. cum praeteriret, praeter-
-graderetur, мимоходити pertransire, в мимоход-
-деніи ἐν παράφ̄ 1 Cor. 10, 7. in transitu. Scribitur
-tamen et divisim мимω ходит, мимω идет,
-μнмω градый Rom. 15, 24. praeteriens. Α прѣкω:
-прѣкнотѣва ἀπαρθενος, semper virgo, прѣкнотѣ-
-ный

ный *αἰδιος* Rom. 1, 20. sempiternus, et multa alia. А малω, многω, благω, longe plurima, mutato solummodo ω in ο. тез assumit ο: тезоименіе, тезоименство idem nomen, dies οномастика, тезоименный ejusdem nominis, Russ. vulgo тезки dicuntur cognomines. Достойнω contrahitur in досто: достоѣпный dignus decore, достопамятный dignus memoria, достохвалный *ἀξίεκαινος*, laudatione dignus etc. Quae in neutro ε pro ο habent, etiam in compositione ε postulant: лжепророк pseudopropheta, тщеславіе *κενοδοξία* Philip. 2, 3. inanis gloria, тщеславіе *κενοφωνία*, inaniloquium, vanus clamor 2 Tim. 2, 26, трое in compositis in тре contrahi solet: тревеликый valde magnus, треволненіе *τριχυμία*, fluctus decumanus, требогатый admodum dives, трепѣтіе *trivium*, треперстіе, треног *tripus*, треденство *τριμερία* Amos 4, 4. (olim тредѣньны), tres dies, трезѣ *tridens*, трезѣбый *triplex*, треклатѣйшій *τρισαλιτήριος*, 2 Macch. 8, 34. ter execrabilis, Vulg. facinorosissimus, трекровник *τρίστυγον* Act. 20, 9. tertia contignatio.

C a p u t X,

D e C o n j u n c t i o n i b u s .

§. 103.

Conjunctiones secundum significatum earum in copulativas (и, же, когда, вегда, тогда), disjunctivas (или, ли, либо, ни, ниже), adversativas (но, поне, аще и, обаче), conditionales, causales, subjunctivas, illativas, expletivas (оубо, ждо, жде) et ambiguas dividere solent Grammatici, praeunte duce Meletio. Maximow, qui majorem Grammaticam Mosquensem compendio strinxit, disjunctivas denuo dispescuit in duo genera. Ad quorum primum (распространенное) a sed, quod Meletius omiserat, ad secundum vero (раздельное) или, ли, либо, ни, ниже, uti ipse Meletius retulit,

Respectu ordinis conjunctiones denuo dividi solent in praepositivas, et postpositivas, et communes. Ad priores refert M. Smotriski но, не бо, и, оубо, да, заже, темже, понеже оубо, ащеко, или, ни, ниже, не бо. Postpositivis adnumerantur: же, оубо, ли, бо. Communibus, quae aliis vocibus et praeponi et postponi possunt, accensentur: рбаме, аще, поне, заме, прочее.

Male apud Maximowium не бо commate separatum est: не, бо. бо enim nunquam praeponi, id est, initio periodi, quin alia vox praecedat, locari potest. Male
etiam

etiam tam in editione Rimnicensi, quam apud Maximowium или ни sine commate exhibentur, cum utrumque или et ни nominare voluerit Meletius. Inter ambiguas Meletius posuit praeter *ѣда*, *ли*, etiam *чи*, *чли*, quas ambas, utpote polonicas, merito rescidit Maximow.

§. 103. Praeplaceret autem nobis divisio Conjunctionum in simplices, compositas et decompositas, si aliis etiam exemplis quam tribus hisce: *прежде*, *прежде даже*, *прежде даже не*, formam earum exposuissent Grammatici. Differunt autem Conjunctiones ab aliis particulis non tam forma, quam functionibus. Nam et Adverbia pro Conjunctionibus usurpari solent. Simplicissimae earum ad primam classem radicalium syllabarum spectant, *любо* ad secundam, *лице* ad tertiam.

1) *а*, *и*, *во*, *бы*, *нѣ*: *но*, *ни*, *ли*, *да*, *то*, *же*.

2) *оубо*, *любо*. 3) *лице*.

Compositae sunt *ибо* etenim, *ex и* et *во*; *или* aut, *ex и* et *ли*; obsoletae *иде* *καίπερ*, etsi, *καίτοι* *υς* Act. 14, 17. et quidem, quamquam, (*пѣнц* и *оубо*), et *иже* (*пѣнц* *лице* и); *либо* aut, *ex ли* et *во*. Huc referri possit et *оубо*, quod accentu nimis subtiliter distingui voluit Meletius ab *оубо*, qui uti et alii *оубо* particulam illativam, *оубо* vero expletivam esse docuerunt.

Discrimen hoc jam observatum fuisse in editione novi Testamenti ante correctiora Biblia, e Concordantiis, quas Andr. Bogdanow in epistolas confecit, clarissimo

sime patet. In Bibliis autem correctis οὐκο etiam pro εἶ, cui alias οὐκω respondebat, locum obtinuit. Ex. gr. Matth. 12, 26. πᾶς οὐν κακῶ ὕβo cтанет царство εγω, olim (in N. T. Kioviensi an. 1732) οὐκω. At ibid. v. 28. etiam in hac editione οὐκο постиже ἄρα, igitur (nempe) pervenit, connectendo membrum secundum periodi cum primo, quod conditionem per αὐτε λι же exprimit. Sic et Luc. 11, 20. ἄρα οὐκο, Vulg. profecto.

§. 104. Люко aut, nec non derivatum окач (окаче) tamen, attamen, πλην, formam Adverbiorum referunt. иже quod, est neutrum pronominis иже; зане ex за et pronomine к, понеже quoniam, ex по-не-же composita sunt. тѣмже itaque, est Instrumentalis а тоже. идѣже, идѣва, тамъ, кгда, тогда, такъ, такъ et alia in Adverbii locum sibi vendicarunt.

иже quia, quod, non est slavica conjunctio, sed polonica, in parva Russia usitata. In libris, quos olim in Polonia russica translatos puto, saepe particula haec pro такъ occurrit. Vide in editione Ostrogiensi 2 Par. 7, 22. cap. 13, 18. cap. 26, 23. cap. 28, 6. cap. 32, 2. cap. 34, 21. Nehem. 4, 1. et cap. 6, 16. et confer marginem Mosquensis an. 1663, in quo такъ ab editoribus appositum fuit ceu emendatior lectio pro иже, quod textus antiquus his in locis exhibet. Citatis versibus etiam correctior editio такъ legit, duobus tamen exceptis, in quibus pro иже seu pro такъ marginis εгда et понеже substituta sunt.

§. 105. Javerit simplices Conjunctiones exemplis illustrare,

а sed, autem: а село, есть мир - а плевелы - а враг-
а жатва - а жатели, Matth. 13, 38. 39. ὁ δὲ ἄ-
γρος, ager autem, est mundus - zizania vero -
inimicus autem - messis vero - messorum autem.

а еще живёт quod autem vivit, ὁ δὲ ζῆ Rom. 6,
10. Hinc а аз in antiquo codice pro аз же,
а богатый pro богатый же, а мытарь Luc. 18,
13. in Evangeliiis а Mardario monacho editis,
pro мытарь же, καὶ ὁ τελώνης, publicanus autem.

и et, etiam: день и ночь die ac nocte; и аз и прии-
дѣ къ вам vado et veniam ad vos; и бо и пси
падут nam et catelli (canes) edunt. аще и κἄν,
etsi, etiam si.

бо: кто бо quid enim, кто бо quis enim, не бо non
enim, кдѣ бо vix enim, вси бо omnes enim,
мнози бо multi enim, аще бо si enim, еще бо
оумре quod autem mortuus est, ὁ γὰρ ἀπέθανε.
не оу бо можете 1 Cor. 3, 2. nondum enim
(ὅτι οὐ γὰρ) poteratis, correcta nunc и бо не оу
nam nondum -, cum editiones quaedam οὐκ
pro оу бо male legerent.

бы Conjunctionibus adnumerari solet, at certe бы
nil aliud est, quam syllaba radicalis nuda Verbi
быти, adeoque forma sua Praeteritum sim-
plex et quidem Optativi, quod Latinorum
esset, Germanorum *wäre* ita respondet, uti
Praeteritum Indicativi кѣ latino erat, et
germ.

germ. *war*. Hinc et personalium suffixorum
 х, хом, сте, ша capax est, et qua auxiliare
 ad formandum aliorum Verborum Optativum
 adhibetur, uti supra §. 85. docuimus. Con-
 jungi solet cum particula да ut: *ѣкѡ дабы*
преша ὡς μεταβῆ, ut transiret, *дабы бы*
ѣним ἰνα ἦ μετ' αὐτῷ, ut esset cum illo, *да-*
бы пребыл оу них ut maneret apud ipsos.
 Negatio не particulae бы praefixa nunc se-
 paratim scribitur: *и небы даа подкопати дом*
свой et non sineret perfodi domum, *да не*
бы ѡшел ѿ них ne discederet ab eis.

нѣ seu *но* (in Mss. et in Evangeliiis Mardarii etiam
ноу) verum, sed: *и неѣди неѣрен*, *но вѣ-*
рен et noli esse incredulus, sed (*ἀλλὰ*) fidelis.
нѣтъ еѣ, *еѣ мертвых*, *но еѣ живых* non est
 Deus Deus mortuorum, sed viventium; *аз*
потраѣ не токѡ землею, *но и небом* ego
 movebo (concutiam) non solum terram, sed
 et coelum Hebr. 12, 26. *не точію празды*, *но*
и блады non solum otiosae, sed verbosae
 (nugaces): *не аз точію*, *но и вси* non ego so-
 lus (*μόνος*), sed et omnes 2 Joh. 1, 1.

ни quatenus absolute negat, est Adverbium, at
 quatenus conjungit non solum voces singulas,
 sed et integra membra periodi, est Conjunctio:
ѣкѡ ни смерть, *ни живот*, *ни агѣл*, *ни на-*

ЧАЛА

ЧАЛА, НИЖЕ СИЛЫ, НИ НАСТОЯЩАА, НИ ГРАДЪ-
 БШАА, НИ ВЫСОТА, НИ ГЛУБИНА, НИ ИНА ТВАРЬ
 КАА ВОЗМОЖЕТ НАС РАЗЛЪЧИТИ etc. Rom. 8, 38. 39.
 quia neque mors (о́те о́те) neque vita, neque
 angeli, neque principatus, neque virtutes, ne-
 que instantia, neque futura, neque altitudo,
 neque profundum, neque creatura alia po-
 terit nos separare a charitate Dei. НИ КО АЗ ѿ
 ЧЛВЪКА ПРІАХ Є, НИЖЕ НАДЧИХСА Gal. 1, 12.
 neque enim ego accepi illud, neque didici.
 Но НИЖЕ ЕЩЕ МОЖЕТЕ НЫНЪ (olim НИ), а́лл'
 о́у́те нѹ 1 Cor. 3, 2., sed nec nunc quidem
 adhuc potestis. ДОБРО НЕ ПІСТИ МАС, НИЖЕ ПИ-
 ТИ ВИНА Rom. 14, 21., bonum (est) carnes
 non edere, neque bibere vinum. НЕ ОУ ЛИ ЧДЕ-
 ТЕ, НИЖЕ РАЗЪМЪЕТЕ Marc. 8, 17. nondum
 cognoscitis (sentitis), nec (о́удѣ) intelligitis?

АН particula Interrogationi serviens: Luc. 24, 11.
 ИМАТЕ ЛИ ЧТО СНЪАМОЗДЪ; habetis aliquid es-
 culentum hic? ДОСТОНТЛИ КИНСОМ КЕСАРЕВИ ДА-
 ТИ ИЛИ НИ; ДАМЫ ЛИ, ИЛИ НЕДАМЫ; Marc. 12,
 4. licet (ne) census Caesari dare; dabimus
 (ne) annon dabimus? НИЛИ СЕДМЪ neque sep-
 tem? ЕДИНАЧЕ ЛИ И ВИ БЕЗ РАЗЪМА ЕСТЬ; НЕ ОУ
 ЛИ РАЗЪМЪЕВАЕТЕ, ПАКЪ-Matth. 15, 16. 17. ad-
 huc (ἀκμῆν) et vos sine intellectu estis? non-
 dum intelligitis quia —. ЕЩЕ ЛИ а́dhuc (ѣти)?

НЕ ТЫ ЛИ ПОПНЕ TU? НЕ ВЫ ЛИ ПОПНЕ VOS? ИЛИ
 EX И ET ЛИ COMPOSITUM EST: ИЖЕ ШТАВИТ ДОМ,
 ИЛИ БРАТІЮ, ИЛИ СЕСТРЫ, ИЛИ ОЦА, ИЛИ МАТЕРЬ,
 ИЛИ ЖЕНУ, ИЛИ ЧАДА, ИЛИ СЕЛА Matth. 10, 29.
 qui reliquerit domum aut fratres aut sorores
 aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut libe-
 ros, aut agros. АЩЕ ЖЕ БРАТ ИЛИ (Ms. ли) СЕСТРА
 НАГИ ВЪДЪТ (olim нага бѣдѣта) Jac. 2, 15. si au-
 tem frater aut soror nudi sint. ЛИБО aut enim,
 EX ЛИ ET БО, НЕГАН EX NEG ET ЛИ COALUIT. Sic ЛИ
 ET CUM НЕЖЕ frequentius conjungi solet: ПАЧЕ-
 НЕЖЕЛИ magis quam. Si аще praecedat, per ЛИ
 graecum δε exprimitur: аще ли εὐνὴ δὲ, εἰ δὲ,
 quodsi, si autem. His et же saepe subjungitur:
 аще ли же.

- ДА qua formativa Optativi: ДА БЪДЕТ ВОЛА ТВОА
 fiat voluntas tua, КОЛІЙ ЖЕ Ъ ВАС, ДА БЪДЕТ ВАМ
 СЛЪГА, qui major est vestrum, sit minister
 vester; ДА НЕ ВЪДЕТ absit. Vide supra p. 373.
 2) qua subjunctiva particula ut, ѿа: рѹи ДА
 СЪДЕТА СІА ОБА СЫНА МОА, dic ut sedeant hi
 duo filii mei. ЧТО ХОЩЕТА ДА СОТВОРЮ ВАМА,
 quid vultis ut faciam vobis (ποιήσω sine ѿа),
 ГЛАГОЛАСТА СМЪ, ГАН, ДА ШБЕРЗЪТСА ОЧИ НА-
 ШИ (Ostrog. да шберзѣтаса очи наю). Matth.
 20, 32. 33. 3) qua disjunctiva et copulativa
 particula де, et, аутѣм: ДА ДѢВЪТ, ГАНЪ; et no-
 vem

venit ubi? *οὐ δὲ ἔνεα πᾶ* Luc. 17, 17. да кто
 мсть ближній мой *καὶ τις* - Luc. 10, 29. habet
 Mardarii editio pro и кто etc. Luc. 17, 17.
 olim да также *ὡς ἔν*, ut ergo, pro егда же (рече
 им). Act. 11, 17. да аще оубо (*εἰ ἔν*) olim, nunc
 да rejecto: аще оубо. такъ да *respondet graeco*
ὁπως: такъ да просвѣтитца свѣтъ ваш предъ
 члвѣки, такъ да видятъ ваша добрая дѣла
 Matth. 5, 16. sic luceat lux vestra coram ho-
 minibus, ut videant opera vestra bona. Sub-
 inde et такъ да pro *ἵνα*: рчи такъ да каменіе
 сїе хлѣбы бѣдѣт (*in correcta nunc такъ deest*)
 Matth. 4, 3. dic ut lapides isti panes fiant.
 да не *μή*, не: да не мните Matth. 5, 17. *μή*
νομίσῃτε, nolite putare; ubi *in correcta* (да)
parenthesibus inclusum est. Alibi enim formu-
 la haec Imperativo exprimitur: не мните не
 existimate. да бы vide supra sub кы.

то qua illativa particula connectit membrum se-
 quens cum praecedente conditione: аще ли
 же ни, то *προσάδεται μήτι* Matth. 9, 17.
 alioquin (*εἰ δὲ μή γε*) rumpuntur utres. аще-
 ли начатокъ сѣ, то и примѣшеніе: и аще ко-
 рень сѣ, то и вѣтви Rom. 11, 16 quod si
 primitiae sanctae, etiam massa, et si radix
 sancta, etiam rami. Convenit itaque то prorsus
 cum germ. so. Respondet etiam graeco *ἀλλὰ*

Rom.

Rom. 6, 5. Initio vero periodi graeco και: το κτο может спасен быти Luc. 18, 26. et quis (και τις) potest saluus fieri? Olim in Mss. et Luc. 19, 23. το ποχτο και δια τι, et quare (quare igitur), nunc in editis и ποчто. το αψε in antiquo Apostolo pro αψε λι ει. δε, etsi, quodsi.

με δε, autem: аз же, ты же, он же, они же, ego autem, tu autem, ille autem, illi autem. αψε же ει αν δε, quodsi. Inde et ниже οδε, neque. Post иже non solet poni же: sed potius а ante иже: а иже οδε, qui autem. Alias же vocibus affixum est aut relativum aut emphaticum Vide pronomina et Adverbia.

ουκο seu ουκω, quamvis а ко differat, tamen ex ου et ко compositum esse possit. 1 Cor 9, 2. legunt editiones N. T. αψε ουκω иным (olim ииѣм) иѣсмь апл, но ουκω нам εсмь, si alius non sum Apostolus, sed tamen vobis sum. Primo ουκω in graeco nihil, alteri ουκω particula γε (αλλά γε) respondet. In postrema editione Bibliorum correcta deleto utroque ουκω, pro primo substitutum fuit и ante иѣсмь, pro secundo vero обаче. Ibidem v. 16. graeco ει αν γαρ respondet αψε ко, v. 17. graeco ει γαρ αψε υβω, v. 18. graeco τις ουν καα υβο, v. 24. graeco πάντες μεν βηι υβω.

ЛЮБО, а **ЛЮБ** carus, quasi dicas, lubet, si malis; ter in Evangeliiis legitur pro или: **ЛЮБОЕДИНАГО** (melius divisim **ЛЮБО** **ЕДИНАГО**) **ВОЗЛЮБИТ** а **ДРУГАГО** **ВОЗНЕНАВИДЯТ** Matth. 6, 24. et rectius Lucae 10, 13. **ЛЮБОЕДИНАГО** **ВОЗНЕНАВИДИТ**, aut enim (ἢ γὰρ) unum odiet et alterum diliget. Luc. 12, 38. **ЛЮБО** в третію стражъ **ПРИДЕТ** et si (καὶ) in tertia vigilia venerit. Recte hic sensum particulae καὶ reddidit antiquus interpres, cum vigilia secunda praecedat. In Bibliis correctis нунѣ и pro **ЛЮБО** legitur. In antiquo Apostolo etiam aliis in locis **ЛЮБО** pro **АЩЕ** и reperi.

Non miror editiones russicas omnes Matth. 6, 24. **ВОЗЛЮБИТ** primo loco contra ordinem graeci textus exhibere; cum et Cod. Serb. Кор. eodem contextu legat: **ЛИБО** (pro **ЛЮБО**) **КАДИНАГО** **ВЪЗЛЮБИТ**. Rectum ordinem aut restituit aut servavit Mardarius in editione sua A. 1562, mutato tamen **ЛЮБО** in **ЛИИБО**: **ЛИИБО** **КАДИНАГО** **ВЪЗНЕНАВИДИТ** а **ДРУГАГО** **ВЪЗЛЮБИТ**. At Luc. 16, 13. Mardarius legit **ЛИБО** et Luc. 12. 38. или pro **ЛЮБО**. Cod. Кор. Luc. 16, 13. servavit **ЛЮБО**; et Luc. 12, 38. **ЛЮБО** his posuit: **ЛЮБО** вь вторюю **ЛЮБО** вь третію стражъ. Cum **ЛЮБО** utique conferendum est Polonicum lub, lubo.

АЩЕ si: и **АЩЕ** **ПРИДЕТ** вь вторюю стражъ et si (καὶ εἰ) venerit in secunda vigilia, **АЩЕ** **БЫ** **ВЪДАД** si sciret. **АЩЕ** **ЖЕ** **ОКО** **ТВОЕ**, quod si (εἰ δέ) oculus tuus; **АЩЕ** **КАКЪ** **ВОЗМОЖТ** - si quo modo

Ѣ ѣ

(εἶπες)

(εἰπως) possent; αὐτε λι, εἰὰν δὲ, si autem, quod si; αὐτε λι не ὠπδμαετε si autem non (εἰὰν δὲ μὴ) remiseritis. и αὐτε ουεω εδдет дом достоини - et si quidem (καὶ εἰὰν μὲν) fuerit domus digna Matth. 10, 13. αὐтели же не εддет достоини - si autem (εἰὰν δὲ μὴ) non fuerit digna. αὐте ли же ни, река ехъ вам Joh. 14, 2. si, quominus (εἰ δὲ μὴ), dixissem vobis. вса ὑβο εлика αὐте хоште, omnia ergo quaecunque (ὅσα ἄν) vultis. иже αὐте разоит qui ergo (ὅς εἰὰν ἔν) solverit; ижебо αὐте оубѣт qui autem (ὅς δ' ἄν) occiderit; вонъже αὐте дом видиете in quamcumque (εἰς ἣν δ' ἄν) domum intraveritis; и емдже αὐте хошет сн ѡкрыти et cui (καὶ ὃ εἰὰν) voluerit filius revelare (detegere) Luc. 10, 22. Vides jam quam serviliter exemplaria graeca exprimere conatus sit interpres, qui Coniunctivum, quo lingua slavica caret, particula αὐте supplere voluit.

Adverbiis quibusque et aliis formulis Coniunctiones suppleri, jam monuimus. Frequentioris usus sunt тѣмже διὸ, propter quod, propterea, ὡστε itaque, ergo, тѣмже оубо ἄρα ἔν itaque, igitur, сего ради διὰ τῆτο, propterea, такожде ὁμοως similiter, такоме - такъ, sicut - ita.

Caput XI.

De Interjectionibus.

§. 106.

Interjectiones exprimendis animi affectibus
serviunt, constantque sonis admodum simplicibus,
qui forma sua ab aliis particulis non differunt.
Tales sunt:

1) а, ѡ, (ѡѡѡ), оу, фе, ва, на, нѣ, се, га, гѡ,
ха (ха ха ха).

2) аѡ, ѡй, оуа, оубы, ѡле, ѡтѡ, аг, ах, ѡх,
вот Russ., ваг, цитъ, геѣ, гоѣ.

Ex his оубы, ѡле, ѡтѡ certe composita sunt.
Accenseri solent Interjectionibus et Substantiva
бѣда, горе, Adverbia благо, благоже, коль, ꙗко,
item particula Coniunctivi formativa къ: ѡ бы,
ѡ дабы, Pronomen что, immo et Imperativi зри,
слыши, et formula даждь то бог. Maximow, prae-
ter бог, ex ore vulgi sumtos sonos ась, см, цы,
це recitat. Mallet affirmativam particulam еѣ
(ѣѣ) ita huc referre. на, en tibi, non nisi Maximow
habet, quod tamen omnes Slavi norunt. In plu-
rali etiam нате en vobis. ваг apud Meletium est
latinum Va h, pro quo Maximow scripsit ѡа, quod
et Mrazovichio placuit. Hic etiam in gratiam Ser-
borum scribere maluit ха pro га, хѣѣ pro геѣ,

et *хой* pro *гой*, innuere volens pronuncianda esse, uti *ha, hej, hoj*.

Meletius pro vario affectu Interjectiones dispescuit in viginti duas classes, eumque alii secuti sunt. Est itaque apud eum vox 1 Admirantis: *се*, 2 Obstupescentis: *ѡ*, *ѡко*. Rimmicensis editio addit *ѡле*, Maximow adhuc *коль*. 3 Laudantis: *блѣгѡже*, *блѣгѡже*. 4 Demonstrantis: *се*, *сеѡн*, *сеен*, *сеѡ*, *зри*. Rimm. *про* fem. *сеен* habet masc. *сеен* ecce hic, Maximow addit vulgare *вот*. 5 Improperantis: *ваг*, *оуѡ*. Rimm. addit *оуа*, *ау*. Maximow substituit: *ѡа*, *аѡ*, *ѡ*, *вот*, *на*. 6 Dolentis: *аг*, *аѡ*, *а*. 7 Flentis: *ѡѡ*, *ѡѡѡ*. 8 Lamentantis: *ѡ*, *оубы*, *горе*. Max. addit *аѡ*. 9 Exclamantis: *ѡ*. 10 Contemnentis: *гѡ*. 11 Abhorrentis: *ѡе*. 12 Compellentis: *нѡ*. 13 Gaudentis: *гой*. Max. addit *благѡ* *ми*. 14 Misericantis: *бѣда*. 15 Optantis: *ѡ*, *ѡбѡм*, *даждь* *то* *боже*. Rimm. et Max. *ѡ* *бѡ*, *ѡ* *да* *бѡ* *про* *ѡбѡм*. 16 Ridentis: *ѡа* *ѡа* *ѡа*. 17 Silentium imperantis: *ѡѡѡ*. Max. et *ѡѡ*. 18 Timentis: *ѡи*, *ѡи*. 19 Vocantis: *гей*, Max. praemittit *слыши* *audi*, et addit *сѡ*, *ѡѡ*. 20 Revocantis: *га*, *ѡѡѡ*. Rimm. et Max. addunt *а*, *аѡ*, et scribunt *ѡѡѡ*. 21 Terrentis: *се*, *ѡѡѡ*. Rimm. et Max. addunt *вот* ecce. 22 Subito irruentis: *зѡѡѡ*. Rimm. *зѡѡѡ*, *се* *зѡѡѡ*. Maximow praeterea addit Russica *вот* *тѡѡ*, *тѡѡ* *тѡѡ*, quibus priora explicat. Sed et *зѡѡѡ*, hic, Russicum est, ex *зѡѡѡ* ortum, apposito in fine *сѡ* demonstrativo.

Quae de accentu Interjectionis *ѡ* monet Meletius Smotriski, nimirum *ѡ* Exclamationis notari debere circumflexo (*ѡ̄*), *ѡ* admirationis acuto (*ѡ̇*), et *ѡ* lamenti gravi (*ѡ̈*), nimis subtilia sunt.

§. 107. Videamus jam, quibus vocibus interpretes reddiderint Interjectiones graecas in scriptura sacra obvias.

ὦ ἅ κυριε μου, κυριε Jud. 6, 22. оубы мнѣ гдѣи
 гдѣи, ꙗкѡ видѣхъ-, in Ostrogiansi ѡ ѣи ѣи сего
 ли (lege ли) радѣи видѣхъ.

ὦνά, vah, Marc. 15, 29. оуа.

ὦναὶ ὑμῖν vae vobis, Luc. 6, 25. 26. atque alibi
 saepius горе вам.

ὀίμοι Job. 10, 15. лютѣ мнѣ; Mich. 7, 1. оу
 лютѣ мнѣ; Jer. 4, 31. et 15, 10. горе мнѣ, at ibid. 45,
 3. ὀίμοι ὀίμοι оу лютѣ мнѣ, оу лютѣ мнѣ. Ezech.
 9, 8. ὀίμοι, Vulg. heu, heu, heu, горе (горе), ѡ лютѣ
 мнѣ, in Ostrog. bis горе, sine parentesi. Ibid. 11,
 13. ὀίμοι ὀίμοι, Vulg. heu, heu, heu, горе мнѣ,
 лютѣ мнѣ, in Ostrog. bis лютѣ мнѣ.

ἄγε Jac. 4, 13. ecce, age, волѣ in Mss. anti-
 quis, слышите in editis; Jac. 5, 1. iterum волѣ,
 in editis vero прѣидѣте olim, nunc прѣидите.

ἰδὲ, ecce, се, quod est neutrum pronominis
 demonstrativi съ hic. Luc. 17, 21. ἰδὲ ὧδε, ἢ ἰδὲ
 ἐκεῖ. ἰδὲ γαρ - се здѣ или се онде, се-ко-ita Mss,
 et editio Mardarii, immo et Ostrogiansis. At
 in Evangeliarior. Mosquensi An. 1606 се post или
 deest, uti in posterioribus editionibus.

ὄφελον utinam, 2 Cor. 11, 1. ѡ да бысте маѣ
 лѡ потерпѣли безѣмлю моему; Ostrogiansis: аще
 бысте прѣали мало безѣмлю мое. Antiquus. Aposto-
 lus не да (pro нѣ да); Cod. Belgrad. хотѣхъ да. Et
 Galat. 5, 12. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται - ѡ да бы
 ѡсѣ-

Ὠρεβενн бѣан, Ostrog. дакм sine ω, antiquus
 Apostolus не да и да, Cod. Belgr. χουτѣχ и да. Psalm.
 118, 5. ὄφελον καθευδυνθεισαν αἱ ὀδοί μου, да бѣ
 исправилнса пѣтїе мои, Ostrog. еда исправилнса
 бѣша п. м., sic et Psalm. Ven. каа про дакм. Vide-
 turque еда hoc loco ex не да (i. e. нѣ да) ortum.
 Qui libros Regum (vix ante seculum XV.) vertit,
 sensum Interjectionis ὄφελον non est assecutus.
 Vertit enim полезно бѣ господинѣ ѿмоемѣ бѣло,
 melius utique correctores Mosquenses ω да бѣ
 господин мой бѣл,

Appendix de Compositis.

§. 108. De Compositis, quorum pars posterior
 per Praepositiones et Adverbia determinatur, supra
 jam pluribus actum est. Nunc de compositis
 ex aliis orationis partibus pauca subjungenda
 sunt. Slavis et olim, antequam Graecorum li-
 bros in linguam suam transfunderent, composita
 vocabula omnino non defuisse, ex plerisque no-
 minibus propriis personarum et locorum satis
 elucet. Talia sunt драгомнр, сватослав, свато-
 пак, сватовит, болеслав, владимир, растислав,
 абамла, новоград, бѣаоград (Serb. nunc бно-
 град), велеград in Moravia etc. Vocabula alia, uti

МЕД

МЕДВѢД *ursus*, КОЗОДОЙ *caprimulgus*, ВОЕВОДА, БИНОГРОДЪ, ВЕРТОГРАДЪ, МИЛОСЕРД *misericors*, ЛѢТОРАСАЛЬ, БѢЛОГЛАВЫЙ, ЧЕРНООКЫЙ et similia, non admodum multa sunt, quae quidem etiam in dialectis vulgaribus usitata sint. Ingens autem compositorum copia, quorum partem aliquam e libris ecclesiasticis Petrus Alexjejev collegit, non aliunde orta est, quam ab exemplarium graecorum per plura secula continuata imitatione. Qua in re recentiores interpretes subinde justos limites transgressos fuisse, facile concesserim. Ὁ πωροφυλάκιον *Psal.* 78, 2. antiquus interpres recte reddiderat *овоцное хранилище*, *Vulg.* pomorum custodiam. Hac circumscriptione genio linguae slavicae prorsus conformi, quae non solum in Veneto a Serbis edito Psalterio, sed etiam in Ostrogiensi et Mosquensi prima Bibliorum editione, immo et in Psalterio una cum Novo Testamento Kioviae 1732 in 4. legitur, Correctores Mosquenses non contenti maluerunt vocem *овоцехранилище*, quae graeco genio penitus respondeat, efformare, et correctis Bibliis inserere. *Hebr.* 2, 17. pro ἀρχιερέως Apostolus antiquus voce СВАТИТЕЛЬ (СБЛЬ) usus est, at editiones nunc omnes ПЕРВОСВЯЩЕНИК legunt. *Rom.* 15, 16. ἱερουργῶντα in eodem Ms. Serbico Apostolum continente simplici СЛЪЖЕЩЪ, in editis composita voce СЦЪНОДѢЙСТВЮЩЪ expressa est. Vice versa

Ромъ

Rom. 11, 17. oleaster, ἀγρίελαϊος, in Ms. est εβερῆνο-
 маслина, in editis vero ἀβία маслина. Alias in hoc
 Ms. saepius simplicia vocabula pro compositis le-
 guntur, utи гoдѣ pro благогoднoу, гoвѣаніe pro
 благагoвѣннoствo Hebr. 5, 7. εὐλάβεια, Vulg. reve-
 rentia; хвалюет хвалѣ имам pro благадaрю, хва-
 ла pro благадaрeніe gratiarum actio. Sed in his ipsi
 manuscrіpti codices differunt. Belgradensis Cod.
 longe recentior vocem graecam φιλοσοφία, quam
 habet antiquus Apostolus, editique servarunt, com-
 posito vocabulo любомдaрїe transtulit, graeco ge-
 nio convenienter quidem, sed non slavico. Melius
 certe 1 Tim. 3, 4. φιλόφθοι composito бoгoлюбци,
 1 Pet. 3, 8. φιλάδελφοι братолюбци, φιλόφρονες мѣ-
 дрoлюбци, Tit. 3, 4. φιλανθρωπία чѣлoлюбїe reddita
 sunt. His tamen conatibus per plura secula con-
 tinuatis factum est, ut millenis vocibus lingua
 slavica augetur.

Artissima compositioni sunt Adverbia seu Ad-
 jectiva in genere neutro. Sic благо, добро, non
 raro et оудобо respondent graeco εὐ in composi-
 tis: благагoвѣстити evangelizare, благагoвѣстник
 evangelista, благагoтвoрити, благагoслoвити; оудобо-
 вѣрнѣишїи εὐπειρος etc. малoдѣшнѣишїи μικρόψυχος, мнo-
 гoтѣмнѣишїи πολύγλωττος, мнoгoмилoстив πολυέλεος,
 мнoгoсвѣтлѣишїи πολύφωτος, прoтивoблагагoлати, прo-
 тивoвѣщати, долгoтeрпѣнїe μακροθυμία, смирe-
 номѣ-

номъ дрїе ταπεινοφροσύνη, humilitas, животворити vivificare etc.

Neque minus apta sunt Numeralia et Pronomina Adjectiva ad constituendam primam compositi partem, si Adverbii formam induant: кѢинославный ὁμόδοξος, кѢиноборецъ μάχημαχος, кѢинобщный ὁμόβσιος, кѢинорог et contracte инорог μονέκερος, кѢиночадый, кѢинородный unigenitus; двонадесатица, двословъ διολόγος, contracte дво: двословный, двошзичный, et двѸ: двѸстолюпїе, двѸсотный. троегласный et трегласный, et трисолнечный τρισήλιος, трисватый τριάγιος; четвероног quadrupes, (in Cod. Serb. четврѣног, четврѣднєвен et четврѣднєвен), четвѣридесятница; пѣтокнижїе, шестокрилатый, шестоднев, шестодневецъ, седмочисленный (лик), осмогласник ὀκτώηχος, десятотысячная часть decies millesima pars. At полцарствїе, полвременїе, полѸнощница. все Adjectivis praefigi solet: всеилен παντοδύναμος, всеславный, πανείκλεος, всеблаженный, всепѣтый, всеблагый πανάγαθος, всесвятый πανάγιος, sed et Substantivis: вседержитель παντοκράτωρ, всегубитель ὀλοφρευτής, exterminator, всецаръ πανβασίλευς. At весь cum мїр coaluit in всемїр mundus. самогласный, самолювецъ φιλαυτος, самовидецъ αὐτόπτης. иносѣрный, иноплеменный ἀλλόφυλος, иносказема Gal.

Gal. 4, 24. ἀλλογυροῦμενα, иноязычник 1 Cor. 14, 11' barbarus.

Ipsa etiam Substantiva primam partem compositi constituere possunt. Quo in casu in fine assumunt o: богослов theologus, богословіе theologia, богоносец Θεοφόρος, боготочный Θεόρρητος, богородица Θεοτόκος, свѣтодавец φωτοδοτής. домо-стронитель dispensator domus, малобѣец, пѣтлоглашеніе gallicinium. Feminina rescindunt prius a: рѣкописаніе chirographum, рѣкотворенный manufactus, водонос hydria. Neutra retinent o: древнос, сребролюбіе φιλαργυρία, avaritia; aut іе in o mutant: бренодѣлатель a бреніе lutum, limus.

Post й seu vocales, et post ж, ш, щ, ц, ч pro o locum habet e: воєдода a вой, краєдгланый a край, сѣслобіе vaniloquium, сѣсловци ματαιολογοι, a сѣй; мѣжелюбица, лжесвѣдѣтель falsus testis, чѣжестранный peregrinus; пѣшеходец, дѣшлюбеный, дѣшетленный ψυχροφόρος; тѣсеславіе, ношеденствіе, лицемѣріе, вѣнценосец σεφανοφόρος, малденцевѣйца, лѣчезарный. Adde огнеобразный πυρίμορφος, ab огонь, тлетворный a тла, землемѣріе, земледѣлатель, a земля, пѣтешествіе ὁδοπορία, пѣтевождь, a пѣть. Alia, etsi in ъ desinant, ut жизнь, пѣснь, пять, postulant o: пѣмословити, жизнодавец, пѣттоноец σαρκοφόρος.

Grammaticae Slavicae

Pars II.

De Vocum flexione.

Caput I.

Declinatio Substantivorum.

§. 1.

Mel. Smotriski quatuor Substantivorum declinationes constituit, quibus quinquaginta octo paradigmata comprehendit. Abr. Mrazovič, servato declinationum numero, paradigmata quadraginta et unum exhibuit. Quid autem juvat declinationum numerum restringere, auctis nimium paradigmatis? Mihi itaque visum fuit, habita ratione primum generis, deinde terminationum, novem Declinationes constituere, quas in Schemate generali hic inspiciendas sistimus.

Singu-

Singularis.

	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.	Voc.	
M. 1	-	-	-А	-У	-Ѣ	-ОМ	-Е	
			-У	-ОМ	-У		-У	
2	-Ь	-Ь	-А	-Ю	-И	-ЕМ	-Ю	
			-Е	-ЕВН			-Е	
				-И			-И	
N. 1	-О	-О	-А	-У	-Ѣ	-ОМ		
	2	-Е	-А	-Ю	-И	-ЕМ		
	3	a	-А	-ЕНЕ	-ЕНИ	-ЕНИ	-ЕНЕМ	
		b	-А	-АТЕ	-АТИ	-АТИ	-АТЕМ	
		c	-О	-ЕЕ	-ЕИ	-ЕИ	-ЕЕМ	
F. 1	-А	-У	-Ш	-Ѣ	-Ѣ	-Ю	-О	
	2	-А	-Ю	-А	-И	-И	-Е	
	3	-Ь	-Ь	-Е	-И	-И	-И	
	4	-Ь	-Ь	-И	-И	-И	-И	

In singulari Masculina et Neutra non distinguunt Accusativum à Nominativo; Neutra nec Vocativum.

In Femininis omnium declinationum, et in Neutris tertiae, Localis a Dativo non differt.

Plu-

Pluralis.

	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.	
M. 1	-И	-Ы	-УВ	-УМ	-ѢХ	-Ы	
	-ОБЕ				-ЕХ		
	-Е				-ОХ		
2	-ІЕ, Е	-А	-Ь	-ЕМ	-ѢХ	-И	
	-ЕВЕ	-И	-ІИ			-МИ	
	-И		-ЕВ				
N. 1	-А	-А	-	-УМ	-ѢХ	-Ы	
	2	-А	-Ь	-ЕМ	-ѢХ	-И	
					-ИХ		
3а	-ЕНА	-ЕНА	-ЕН	-ЕНЕМ	-ЕНЕХ	-ЕНЫ	
	b	-АТА	-АТА	-АТ	-АТЕМ	-АТЕХ	-АТЫ
	c	-ЕСА	-ЕСА	-ЕС	-ЕСЕМ	-ЕСЕХ	-ЕСЫ
F. 1	-Ы	-Ы	-	-АМ	-АХ	-АМИ	
	2	-А	-Ь	-АМ	-АХ	-АМИ	
			-ІИ				
	3	-Е	-ІИ	-АМ	-АХ	-АМИ	
-ЕМ							
4	-И	-И	-ІИ	-ЕМ	-ЕХ	-МИ	

In Plurali Vocativus in nullo genere differt a Nominativo. Neutra et Feminina non distinguunt Accusativum a Nominativo.

Schema numeri dualis vide sub numerali ДВА, ДВОЮ, ДВѢМА.

§. 2. Masculinorum igitur duae sunt Declinationes: prima eorum, quae consona solida, secunda vero eorum, quae consona liquida seu affecta terminantur. Exempla pro prima praebent Substantiva formae primae, pro secunda Substantiva formae secundae. Vide P. I. §. 21. 22.

Neutrorum tres: prima desinentium in o, secunda in e, tertia in a cum augmentis -en, ат, et quorundam in o cum augmento -ec.

Femininarum quatuor: prima desinentium in a, secunda in я, tertia et quarta eorum, quae consona liquida terminantur. Masculina in a et я Femininarum declinationem sequuntur.

Declinatio Grammaticis slavica est СКЛОНЕНІЕ, casus ПАДЕЖ, Nominativus ИМЕНИТЕЛЬНЫЙ, Accusativus ВЪИНИТЕЛЬНЫЙ, Genitivus РОДИТЕЛЬНЫЙ, Dativus ДАТЕЛЬНЫЙ, Localis СКАЗАТЕЛЬНЫЙ, i. e. Narrativus а СКАЗАТИ, qui Latinorum Ablativo cum praepositione de respondet, quemque Bohemi ob frequentem ejus usum cum praepositione в, in, Localem appellarunt. Instrumentalis est ТВОРИТЕЛЬНЫЙ ab operando dictus, Latinorum Ablativo absoluto (sine praepositione) respondens, quem ob frequentem illius usum cum particula с, cum, Sociativum mihi appellare liceat. Vocativus denique est ЗВАТЕЛЬНЫЙ.

§. 3. Accusativum Masculinorum inanimatorum non esse distinctum a Nominativo, satis liquet vel e dialectis vulgaribus. In his quidem nunc pro Accusativo animatorum Genitivus usurpatur. At in
sla-

slavica lingua veteri etiam animatorum Accusativus non differt a Nominativo, suppetuntque exempla non pauca etiam in editionibus antiquioribus. Арос. 7, 2. видѣхъ имъ аггъла восходящъ vidi alium angelum ascendentem. Luc. 2, 12. увидите младенца повитъ лежащъ въ пеллехъ invenietis infantem (pannis) involutum, jacentem in praesepi. In correcta tamen Bibliorum editione utroque loco Genitivos substitutos leges: инаго аггъла восходяща, et младенца повита лежаща.

Mardarii editio servavit Accusativos cum prima persona Marci 9, 17. приведухъ сынъ мой къ тебѣ имѣющъ дѣхъ нѣмъ; Ostrogensis legit quidem сына моего имѣюща, retinuit tamen Accusativum дѣхъ нѣмъ, at editio N. T. Kioviensis An. 1732 etiam дѣха нѣма exhibet, uti posteriores Bibliorum editiones omnes.

In manuscriptis frequentius ejusmodi Accusativos (nunc obsoletos), non solum cum Nominativis primae aut secundae personae, sed etiam cum Nominativo tertiae personae legeris, utи поела ракъ свой про раба своего, misit servum suum, породитъ тебѣ сынъ pariet tibi filium. Cum Russi discrimen inter Nominativum et Accusativum non tam accurate observent, uti Slavi veteres, et pro Accusativo plurali potius Genitivo utantur, factum est, ut Accusativi холмы, глаголы, кедръ, лѣсъ, ско-

§. 2. Masculinorum igitur duae sunt Declinationes: prima eorum, quae consona solida, secunda vero eorum, quae consona liquida seu affecta terminantur. Exempla pro prima praebent Substantiva formae primae, pro secunda Substantiva formae secundae. Vide P. I. §. 21. 22.

Neutorum tres: prima desinentium in o, secunda in ε, tertia in а cum augmentis -ен, ат, et quorundam in o cum augmento -и.

Femininorum quatuor: prima desinentium in а, secunda in а, tertia et quarta eorum, quae consona liquida terminantur. Masculina in а et а Femininorum declinationem sequuntur.

Declinatio Grammaticis slaviciis est СКЛОНЕНІЕ, casus ПАДЕЖ, Nominativus ИМЕНТЕЛНЫЙ, Accusativus ВИНТЕЛНЫЙ, Genitivus РОДИТЕЛНЫЙ, Dativus ДАТЕЛНЫЙ, Localis СКАЗАТЕЛНЫЙ, i. e. Narrativus а СКАЗАТИ, qui Latinorum Ablativo cum praepositione de respondet, quemque Bohemi ob frequentem ejus usum cum praepositione в, in, Localem appellant. Instrumentalis est ТВОРИТЕЛНЫЙ ab operandō dictus, Latinorum Ablativo absoluto (sine praepositione) respondens, quem ob frequentem illius usum cum particula с, cum, Sociativum mihi appellare liceat. Vocativus denique est ЗВАТЕЛНЫЙ.

§. 3. Accusativum Masculinorum inanimatorum non esse distinctum a Nominativo, satis liquet vel e dialectis vulgaribus. In his quidem nunc pro Accusativo animatorum Genitivus usurpatur. At in
sla-

slavica lingua veteri etiam animatorum Accusativus non differt a Nominativo, suppetuntque exempla non pauca etiam in editionibus antiquioribus. Арос. 7, 2. ВИДѢХ ИИ АГЛА ВОСХОДАЩИ vidi alium angelum ascendentem. Luc. 2, 12. ШЕРАЩЕТЕ МАЛАДЕНЦУ ПОВИТ ЛЕЖАЩИ ВЪ ПАСЕХЪ invenietis infantem (pannis) involutum, jacentem in praesepi. In correcta tamen Bibliorum editione utroque loco Genitivos substitutos leges: ИНАГО АГЛА ВОСХОДАЩА, et МАЛАДЕНЦА ПОВИТА ЛЕЖАЩА.

Mardarii editio servavit Accusativos cum prima persona Marci 9, 17. ПРИВЕДОХЪ СЫНЪ МОЙ КЪ ТЕБѢ ИМѢЩИ ДУХЪ НѢМЪ; Ostrogiensis legit quidem СЫНА МОЕГО ИМѢЩА, retinuit tamen Accusativum ДУХЪ НѢМЪ, at editio N. T. Kioviensis An. 1732 etiam ДУХА НѢМА exhibet, uti posteriores Bibliorum editiones omnes.

In manuscriptis frequentius ejusmodi Accusativos (nunc obsoletos), non solum cum Nominativis primae aut secundae personae, sed etiam cum Nominativo tertiae personae legeris, utи ПОЛА РАКЪ СВОЙ ПРО РАБА СВОЕГО, misit servum suum, ПОРОДИТЪ ТЕБѢ СЫНЪ pariet tibi filium. Cum Russi discrimen inter Nominativum et Accusativum non tam accurate observent, uti Slavi veteres, et pro Accusativo plurali potius Genitivo utantur, factum est, ut Accusativi ЧОЛМЫ, ГЛАГОЛЫ, КЕДРЫ, ЛЕДЫ,

СКО-

скоты etc. multis in locis pro Nominativis male positi fuerint.

In Duali non nisi tres casus differunt; Nominativo enim Accusativus, Genitivo Localis et Dativo Sociativus seu Instrumentalis similes sunt.

Casuum inflexiones.

§. 4. Casus formantur ope vocalium, aut ope consonarum in fine appositarum.

a) ope vocalium: 1. affigendo vocales Nominativo, si in consonam desinat: **СЫН-А, СЫН-Ъ, СЫН-Ѣ, СЫН-Е, СЫН-И, СЫН-Ы** sunt casus obliqui et plurales a **СЫН** filius.

2. vocali Nominativi alias substituendo: **СЛОВ-А, СЛОВ-Ъ, СЛѢ-Ѣ, СЛОВ-Ы** а **СЛОВО** verbum; **ВОД-Ъ, ВОД-Ѣ, ВОД-СЮ, ВОД-О** а **ВОДА** aqua;

3. vocalem auferendo: **СЛОВ, ЛИЦ, ВОД,** (Genitivi plurales) а **СЛОВО, ЛИЦЕ, ВОДА**.

b) ope consonarum: 1. affigendo **м** et **х** praevia vocali (**ми** et **ма** cum et sine vocali). Formant enim terminationes

ом, ем Sociativum singul. m. et n.

ом, ем, ам, ем Dativum pluralem.

ми, ами, еми Sociativum pluralem.

ма, ама, ома, ема Dat. et Soc. dualem.

ѣх, ех, ох, их, ах Localem pluralem.

2. Augmenta quaedam inserendo. Assumunt autem Masculina **ов, ев**: БОГОВИ а БОГ, ЦАРЕВИ а ЦАРЬ, СЫНОВЕ, СЫНОВ etc. а СЫН. Neutra **ен, ат, ес**: ИМЕНЕ, ИМЕНИ, ИМЕНА, аб ИМА; ОСЛАТЕ, ОСЛАТИ, ОСЛАТЫ, аб ОСЛА; НЕБЕСА а НЕКО. Femininá (МАТИ et ДУШИ) **ер**: МАТЕРЬ, МАТЕРЕ, ДЩЕРЬ, ДЩЕРЕ.

Consonarum transformatio.

§. 5. Quae transformabilium literarum mutationes in declinatione locum habeant, in Introductione §. XI. XIII. exposuimus. Sufficiat hic meminisse gutturales **г, х, к**, ob graciliores vocales transformari in analogas sibilantes **з, с, ц**, et in **ж, ш, ч**; **ц** vero in **ч**:

S. Nom.	БОГ	АДХ	ВНЪК.
Loc.	БОЗѢ	АДСѢ	ВНДЦѢ.
Voc.	БОЖЕ	АДШЕ	ВНДЧЕ.
Pl. Nom.	БОЗИ	АДСИ	ВНДЦИ.
Loc.	БОЗѢХ	АДСѢХ	ВНДЦѢХ:

Sic ВОЛКВИ а ВОЛХВ.

Nom.	ОТЕЦ	МЛАДЕНЕЦ	АГНЕЦ.
Voc.	ОТЧЕ	МЛАДЕНЧЕ	АГНЧЕ:
Nom.	КНИГА	СНОХА	РДКА:
D. L.	КНИЗѢ	СНОСѢ	РДЦѢ:
Nom. n.		ОУХО	ОКО:
Dual. f.		ОУШИ	ОЧИ:
Plur. v.		ОУШЕСА	ОЧЕСА:

G g

Vc-

§ 6. Quando in Genitivo et aliis casibus vox a fine augetur, vocales mobiles *ε* et *ο* ante consonam finalem eliduntur. лев: льва, ров: рва, конец: конца, орел: орла, осел: осла, пѣсок: пѣска, останок: останка. Adde жрець: жерца (жрца). At мртвецъ, шпреснок et alia ob concursum plurium consonarum vocales non elidunt: мртвеця, шпрѣснока. Sic et вертеп servat *ε*: вертепа, в вертепѣх; in Serbicis tamen libris врьтот elidit *ο*: в врьтпѣх.

Paradigmata Declinationum.

§. 7.

Declinatio Masculinorum I.

Singularis.

Nom.	РАК	СЫН	ЖРЕМ	ДОМ
Gen.	РАКА	СЫНА	ЖРМА	ДОМЪ
Dat.	РАКЪ	СЫНОВИ	ЖРМЪ	ДОМЪ
Loc.	РАКѢ	СЫНѢ	ЖРМѢ	ДОМЪ
Soc.	РАКОМ	СЫНОМ	ЖРМОМ	ДОМОМ
Voc.	РАКЕ	СЫНЕ	ЖРМЕ	ДОМЕ.

Pluralis.

Nom.	РАКИ	СЫНОВЕ	ЖРМИ	ДОМОВЕ
Acc.	РАКЫ	СЫНОВЫ	ЖРМЫ	ДОМЫ.
Gen.	РАК	СЫНОВ	ЖРЕМ	ДОМОВ
Dat.	РАКОМ	СЫНОВОМ	ЖРМОМ	ДОМОМ
Loc.	РАКѢХ	СЫНОВѢХ	ЖРМѢХ	ДОМЕХ
Soc.	РАКЫ	СЫНОВЫ	ЖРМЫ	ДОМЫ.

СЫН

сын, sine augmento об, declinatur ut раб. Positi hic sunt in Plurali casus augmento prolongati omnes, licet praeter Nominativum et Genitivum rarius alii inveniuntur. In Singulari Dativus in обѣ valde frequens est: коговѣ et когѣ. Sic et рабовѣ, домовѣ, законовѣ, міровѣ, градѣ, дѣховѣ. Plur. Nom. обѣ: болобѣ, бѣсовѣ. Acc. обѣ: чинобѣ, жидобѣ, бѣсовѣ. Male apud Mrazovik pro more hodierno Илюгитум сынѣ. Gen. обѣ: рабѣвѣ, когѣвѣ, врагѣвѣ frequens in libris minus antiquis pro рабѣ, бѣгѣ, бѣгѣ. Dat. обѣм minus frequens: поповѣм (Ms. поповѣм), домовѣм, жидовѣм, градѣм, бѣсовѣм, лисовѣм, гласовѣм, дѣховѣм. Loc. обѣхѣ, обѣхѣ, aut обѣхѣ rarius: сынѣхѣ et сынѣохѣ, болобѣхѣ, радовѣхѣ.

Аномала.

Anomala primae declinationis vix ulla, nisi huc referas Gentilia et Patronymica, quae in Nominativo plurali amant e: кылане, полане, козарѣ, бѣлгарѣ. персе (Πέρσαι) Ezech. 27, 10. nunc персанѣ a singulari персанин. Terminata enim in анин rejiciunt in plurali ин; римланин, Nom. plur. римлане, Acc. римланы, Gen. римлан, Loc. римланехѣ. Sic галилеяне, араблане, содомлане, гоморлане. In Codd. Serb. римляне, критяне. жидѣбѣ est potius a жид, quam a жидовин. A Sing. іудей (et іудеанин) plur. іудеѣ, nunc et іудей. еврейѣ Phil. 3, 5. (in Ostrog. vitiose ѿ евреехѣ). Nom. plur. еврее, nunc et еврей.

§. 8.

Declinatio Masculinorum II.

Singularis.

Nom.	царь	врачь	кназь	мравій
Gen.	царя	врача	кназа	мравіа
Dat.	царю	врачеви	кназю	мравію
Loc.	цари	врачи	кнази	мравіи
Soc.	царем	врачем	кназем	мравіем
Voc.	царю	врачѸ	кнаже	мравію.

Pluralis.

Nom.	царіе	врачеве	кнази	мравіе
Acc.	царя	врача	кназа	мравіа
Gen.	царій	врачѸв	кназь	мравій
Dat.	царѸм	врачѸм	кназем	мравіем
Loc.	царѸх	врачѸх	кназѸх	мравіѸх
Soc.	цари	врачи	кнази	мравіи.

Pro врача, врачѸ scribebatur olim врачя, врачю. Augmentum ев subinde assumunt, Dativus singularis: днєви, огнєви, конєви, камєнєви, царєви, вѣнарєви, господєви, мѣжєви, мечєви. In plurali Nominativus: бракієвє, скорпієвє, смієвє, молевє, сиплєвє, царєвє, дождєвє, кжєвє. Accusativus: дождєвѸ. Genitivus: оуглєв, скорпієв, смієв, овоцєв. Dativus rarius: врачѸм. Smotriski in paradigmate жрец etiam casus cum augmento ев notavit sequentes; Sing. Dat. жрецєви, Plur. Nom. жрецєвє, Gen. жрецѸв, Dat. жрецєвѸм, Acc. жрецєвѸ.

Аномала.

Anomala sunt **пѣть, господь, людіе** et alia quaedam:

S. Nom.	пѣть	Pl. пѣтіе	людіе
Acc.	пѣть	пѣти	люди
Gen.	пѣти	пѣтій	людій
Dat.	пѣти	пѣтем	людѣм
Loc.	пѣти	пѣтѣх	людѣх
Soc.	пѣтем	пѣтми	людми.

Sic **гость** in plurali: **гостіе, гости, гостій, гостѣм, гостѣх, гостми.**

день, Gen. **дне**, Dat. **дни**, Plur. **дніе**, Acc. **дни**, Gen. **дній** et **дѣнь**, Dat. **днѣм**, Loc. **днѣх**, Soc. **дѣньми**. Sic omnia in **ень** exeuntia: **камень**: **камѣне, камени**; **корень**: **корѣне, корени**. **огнь** regulariter inflectitur: **огна, огню** etc.

господь ex utraque declinatione mixtas inflexiones amat: Gen. **господа**, Dat. **господѣ** et **господѣви**, Loc. **господѣ**, Soc. **господѣм**, Voc. **господи**, Plur. Nom. **господіе**, Acc. **господы**, Gen. **господій**, Dat. **господѣм**, Loc. **господѣх**, Soc. **господы** et **господми**.

§. 9.

Notae in singulos casus declinationis primae et secundae.

Gen. a in prima est etiam inanimatorum: **плода, меда, моста, вѣка**, Subinde tamen **ѣ**: **домѣ, холѣ**

ХОЛМЪ, ПОЛЪ, МЕДЪ, МОСТЪ, ИЗ ВОКЪ, ЛЪКЪ, ДО
ВЕРХЪ. In 2da Gen. praeter e etiam и: СВѢРИ ПРО
СВѢРА, ГОРТАНИ, ЛАКТИ. АТ ИЗ КАМЕНИ (ПРО КА-
МЕНЕ) est inflexio russica. СВОЕГО ВОЮ IN Ostrog.
ed. 2 Match. 8, 35. est inflexio polonica (in cor-
recta nunc ВОИИСТВА).

Dat. in 2da etiam и: ГОРТАНИ, (ГРТАНЪ IN li-
bris Serbicis est а ГРТАНЪ ПРО ГРТАНЪ) СВѢРИ; ПЛА-
МЕНИ, КАМЕНИ. Vide supra anomala in енѢ.

Loc. ѣ in 1ma etiam inanimatis convenit: НА
СОНЫМЪ, Ъ ЗАВѢТЪ. Horum tamen quaedam ѣ ad-
mittunt: ГРОБЪ et ГРОБЪ, Ъ ДОМЪ, ЗАКОНЪ, СТАНЪ,
НА ОНОМ ПСАЪ, Ъ ОУГЛАЪ et ОУГЛАЪ in angulo, НА
ЖИРЪ, ВѢТРЪ, Ъ СЪДЪ, Ъ СМѢХЪ olim Sir. 21, 23.
in correcta pessime Ъ СМѢХЪ ПРО СМѢСЪ. Litera
х enim ante ѣ transformari debet in с. Sic НА
ВЕРСЪ (ПРО НА ВЕРХЪ) а ВЕРХЪ. Ъ ВОЮ in ore Polono-
rum pro Ъ КОИ. ѣ pro и est inflexio russica: ОТ-
ЦЪ pro slavica ОТЦИ.

Soc. in 2da ем: ЕЛЕЕМЪ, ТИМОФЕЕМЪ ab ЕЛЕЙ, ТИ-
МОФЕЙ. Subinde tamen in peregrinis ом: ІЕРЕОМЪ
ПРО ІЕРЕЕМЪ.

Voc. regularis in 1ma desinit in е, raro in ѣ:
СЫНЪ ПРО СЫНЕ, МАРКЪ (ПОП МАРЧЕ) а Nom. марко
seu марек. In 2da quaedam respuunt ю et deside-
rant е: КНАЖЕ а КНАЗЪ. Sic omnia desinentia in
ѣ: ОТЧЕ, СТАРЧЕ, ab ОТЕЦЪ, СТАРЕЦЪ. Adde nomina

ПРО=

propria in ѣ: нѣколае а нѣколай, григоріе а григорій. господи est ab anomalo господь.

Plur. Nom. и etiam inanimatis communis est: снѣзи а снѣг, облаци аб облак. сыны est russica terminatio pro сыни aut сынове. Gentilia exigunt е: галате, (Ms. галати), критане. Pro іе in 2da desinentia in еу habent и: отци, юнци, конци, агнци, старци, телци, et alia, ut вои, мечи. Desinentia in ѣ pro іе amanti е (к): ходатае, (ходатак), іерее, фарисее. Sic et terminata in бль contrahunt subinde іе in е: оучителе про оучителіе.

Acc. ы in 1ma declinatione: враны, клеветы, леды. Sic et дрѣгы, грѣхы, тзыкы, quamvis Russi post г, х, к Polonos hac in re imitati nunc scribant и. Analogia certe hic ы postulat, cum vocalis и Nominativi character sit, et mutationem gutturalium exigit, ita ut дрѣзи, грѣси, тзыци Nominativi sint, at дрѣгы, грѣхы, тзыкы Accusativi, quod codices antiqui confirmant. In 2da Acc. а: жребіа, вол, корабла, родитела, лакта, мѣжа seu мѣжа, отца seu отца, конца, сонца. Subinde tamen и: кони про коня, uti in anomalis пѣти, люди, гости, дни. Immo et ѣ: кленѣ Serboram more pro клена.

Mrazovič, cum recentiores libros inspexisset, in paradigmatis exhibet accusativos russicos оучители,

отцы,

отцы, жерцы, камени, cum tamen Mel. Smotriski constanter servarit а: СВѢДИТЕЛА etc. et non nisi sub paradigmate отцу et чванцу praeter отца, чванца etiam отцы, чванцы admiserit.

Gen. sine augmento ов in ima valde frequens est, praecipue cum praepositionibus. Exemplo sint Genitivi e Smotriskii paradigmatis: КЛЕВРЕТ, ТРЕМ, ВОИН, ЮРДА (a Nom. ЮРОД), ДРЪГВЪ sive ДРЪГ, ПРОРОКЪ, ГРѢХОВЪ sive ГРѢХ, СЫНЪ sive СЫНОВЪ, РИМЛАН, ОРЕТ, ВІАНТ, ДОМОВЪ sive ДѢМ. Adde et eos, qui apud nos ad 2dam spectant: ОТЕЦУ, ЧВАНЦУ, ЖРЕЦУ sive ЖЕРЦЕВЪ, ПАСТЫРЕЙ sive ПАСТЫРЬ, МАТЕЖЕЙ sive МАТЕЖ, СВѢДИТЕЛЕЙ et СВѢДИТЕЛЬ, ХОДАТАЙ, ЇРЕЙ, МРАВИЙ, ЗМОЙ, КРАГЪЙ, ВРАЧ sive ВРАЧЕВЪ. Distingui autem solet in libris impressis Genitivus pluralis sine augmentis a Nominativo singulari primum оpe ѣ et ѡ, scribendo in Genitivo ѣ pro е, ѡ pro о: ОТЕЦУ, ПРОРОКЪ, а Nom. ОТЕЦ, ПРОРОК. Sic et Genitivi КЛЕВРЕТ, ТРЕМ, ВОИН et alii distingui debuissent a Nominativis КЛЕВРЕТ, ТРЕМ, ВОИН, quamvis id Smotriski neglexerit. Aliis autem vocalibus imponi solet КАМОРА, de qua in Introductione p. 59. egimus: ВЛАГ, ѡ НЕДЪГ, АДЪХ, ѡ ВѢТР. Augmentum ЕВ, et terminationem ІЙ seu ІЙ fere respuunt exeuntia in ЕЦ: СТАРЕЦУ, ПТЕНЦУ, ЮНЕЦУ, sed et subinde alia, ці ВШЙ, РЕМЕНЬ, ѡ ДЕНЬ, ГДЕНТЕЛЬ, ѡ КНАЗЪ, ПѢНАЗЪ,

пѣназь, ѿ мѣж, ѿ мѣч. Pro ий libri recentiores, immo subinde et antiqui, ей amant: дней про дній, свѣрей про свѣрій, лактей про лактій (alias et лакть et лакоть).

Dativus ѡм, 2dae ем, sola vocali differt a Sociativo singulari ом et ем: дѡхѡм, мѡжѡм. лѡвам est Russ. In 2da etiam ѡм: ѿреѡм, ѿдеѡм. .

Loc. ꙗх, ех, uti Smotriskii paradigmata docent: клеверѣх et клеверѣхъ, гармех et гармѣх, воинех et воинѣх. Nonnunquam ох: домох olim Isai. 13, 22. nunc домѣх, сынох (praeter сынѣх, сынех), волох in Damiani Apostolo, кѡмирох et кѡмирех. Post quasdam consonantes ех pro ꙗх: нравех, гражданех, градех, скотех. Post transformatas gutturales ꙗх: дрѡзѣх a дрѡг, грѣхѣх a грѣх, пророцѣх a пророк, quamvis Smotriski et дрѡзех, грѣех, пророцех probet. In 2da plerumque ех, praecipue post vocales: конех, кораклех, оучителех, зноех (Cod. Serb. конкх, корабакх, знокх), ѿреех (rarius ѿреох). Adde anomala днех, людех, пѣтех. сынах pro сынѣх est inflexio russica. Pro ѡ лѡках (ἐν τόξοις). 1 Par. 10, 3. in postrema editione ponendum fuit ѡ лѡцѣх, а лѡк.

Soc. in 1ma proprie ѡ, non ми, neque ами, etsi in libris recentioribus inflexiones ми et ами, utpote russicas, jam reperias, ut кѡмирами, врагами, грѣхами, immo et зѡбами, богами, рогами, обла-

ками.

ками. Smotriski flexionem ами paradigmatis male inseruit: КЛЕВРЕТАМИ et КЛЕВРЕТЫ. СЫНМИ quidem in Damiani Apostolo, et ДАРМИ Prov. 6, 35. in Ostrogiensi et correcta leguntur. In Missali glagolítico помощници pro помощники. Sic et Serbi с' айдѣци, cum tamen Sociativus 1mae Accusativo, non Nominativo sit similis. In 2da plura sunt, quae ми pro и admittunt: мольми, свѣрми, оугами carbonibus, гвоздьми clavis, мѣжи, мечми; praecipue anomala: дѣнми, людми. степенми, olim et степены. In Duali vero ома in 1ma, ема in 2da est regularis flexio: воинома, пѣназема.

брат, Gen. брата, Dat. братѣ in Singulari 1mam, in Plurali 2dam declinationem sequitur: братіе, Acc. братіа, Gen. братій. Collectivum vero братіа fratres, refer ad feminina, каменіе ad neutra. ДРЕВОДѢЛА inflectitur uti Masculina in ель, Gen. древодѣла, Dat. древодѣлю. сѣдїа cum aliis masculinis in а femininorum 2dam sequitur.

§. 10. '

Declinatio Neutorum,

	I.	II.	
Nom.	СЛОВО	лице	оученіе.
Gen.	СЛОВА	лица	оученїа
Dat.	СЛОВѢ	лицѣ	оученїю
Loc.	СЛОВѢ	лицѣ	оученїи
Soc.	СЛОВОМ	лицем	оученїем.

Plu-

Pluralis.

Nom.	СЛОВА	ЛИЦА	ОУЧЕНІА
Gen.	СЛОВ	ЛИЦ	ОУЧЕНІЙ
Dat.	СЛОВѢМ	ЛИЦЕМ	ОУЧЕНІЕМ
Loc.	СЛОВѢХ	ЛИЦѢХ	ОУЧЕНІИХ
Soc.	СЛОВЫ	ЛИЦИ	ОУЧЕНІИ

III. cum augmentis EN, АТ, ЕС.

	(a)	(b)	(c)
Nom.	ИМА	ОБЧА	НЕБО
Gen.	ИМЕНЕ	ОБЧАТЕ	НЕБЕСЕ
D.L.	ИМЕНИ	ОБЧАТИ	НЕБЕСИ
Soc.	ИМЕНЕМ	ОБЧАТЕМ	НЕБЕСЕМ.

Pluralis.

Nom.	ИМЕНА	ОБЧАТА	НЕБЕСА
Gen.	ИМЕН	ОБЧАТ	НЕБЕС
Dat.	ИМЕНЕМ	ОБЧАТЕМ	НЕБЕСЕМ
Loc.	ИМЕНЕХ	ОБЧАТЕХ	НЕБЕСѢХ
Soc.	ИМЕНЫ	ОБЧАТЫ	НЕБЕСЫ

Huc pertinent, et quidem ad 1mam, pluralia *чрела, пѣта, врата, оуста, раена*, ad 2dam *ладвіа. слово, λόγος*, quando filium Dei denotat, Accusativum Genitivo *СЛОВА* supplet et Vocativum uti Masculina in *е* terminat: *СЛОВЕ*. Sic et *САНЦА* pro Accusativo *САНЦЕ* usurpatur, quando de sole Christo sermo est.

Aug.

Augmento **ен** prolongantur omnia desinentia in **ма**, immo in quibusdam libris etiā **рамо**, Gen. **рамене** (quasi a **рама**), in plurali **рамена**, **Лоc. на раменах**, at in Duali Nom. **рамѣ** a **рамо**. Augmentum **ат** recipiunt derivata a nominibus animalium: **жерека**, **осла**. Sic et **овча**, **отроча**, alias **овча**, **отроча**. Augmenti **ес** plurima in **о** capacia sunt. Слово: **словесе**, **тѣло**: **тѣлесе**, **чѣдо**: **чѣдесе**. Adde **древеса**, **дѣлеса** et alia. **с'рѣнесы**, cum velleribus, Ostrogiensis 4 Reg. 3, 4., at correcta **с'рѣнами**, rectius **с'рѣны** a **рѣно**. Plur. **оудеса** est ab **оудо**; alias **оуд** est m. generis. Pro **коло** etiam in Nominativo dicitur **колесо**.

Anomala genere sunt **око**, **оухо**. In Duali enim **очи**, **оуши** feminina sunt; in plurali neutra: **очеса**, **оушеса**. A **дѣта**, **дѣтате** pluralis **дѣти** ad femininorum **там** spectat. E neutris in **е** cum augmento non nisi rarissime leguntur **личеса** a **лице**, **мореса** a **море**, at vix alia.

Notae in quosdam casus.

§. 11. Desinentia in **ле**, **ре**, in Gen. **'а**, in **Dat. ю** exigunt: **поле**, **пола**, **полю**; **море**, **морл**, **морю**. Gen. 3^{iae} **имени**, **сѣмени** pro **имене**, **сѣмене** apud Russos obvius est.

Loc. 2^{dae} in **и**: **солнцн**, **сердцн**, non ut Russi inflectere solent, in **ѣ**: **солнцѣ**, **сердцѣ**, a vulgari

gari suo солицо, сердце. по морю in Ostrogiensi est Polonismus, nisi sit potius Dativus, cum по saltem apud Russos etiam Dativum regat. по морю vero est Serbismus.

Plur. Gen. ий in 2da nonnisi ea postulant, quae in ie desinunt: копій, оружій, а копіе, оружіе. А сто fit сѣт seu сот vocalem euphonicam inserendo; а сердце vero сердц et сердцу; а мѣдр а plur. мѣдра, царств а царство, царствій vero а царствіе.

Dat. in ам et Loc. in ах Russis proprius est. Hinc in libris impressis non raro древам, мѣстам, сердцам, свѣдѣніам, чвствіам, про древам, мѣстам, сердцем, свѣдѣніем, чвствіем. Sic et челах, морах, ложах, лицах сердцах про челѣх etc.

Loc. ех post quasdam consonas: чадех, ложеснех, вратех, пѣтех а пѣто; вѣ патрѣх et патрех. Rarius ох про ех: селох, вратох, колѣнох. Post ѡ olim ех про их: жилищех, at post і omnino их, uti paradigma in ie ostendit. Prov. 7, 12. recte на распѣтіих e veteri editione servatum fuit, at v. 8. в распѣтіах correcta exhibet. Sed et alia in их pro ех seu ѣх occurrunt: сердцих, полиц; ложих et морих in Ostrog. Rarissime in libris antiquis ах: ложеснах in cod. Serbico, sed et ложеснѣх.

Soc. in ами Russi adoptarunt, про ѡ et и: простиралами in correcta Prov. 7, 16. про простиралы, v. 21. тенетами etiam in Ostrogiensi; оужами про

оужа

оужи, соніами про соніи. Desinentia in ѣ admittunt quandoque ми : знаменѣми, игранѣми, беззаконѣми, про знаменіи etc. Adde e libris Serbicus предъ братѣми про братѣ, времѣнѣми про времѣнѣ.

§. 12.

Declinatio Femininorum.

	I.	II.		III.	IV.
Nom.	вода	вола	ладіа	церковь	кость
Acc.	водѣ	волю	ладію	церковь	кость
Gen.	воды	вола	ладіа	церкве	кости
Dat.	водѣ	воли	ладіи	церкви	кости
Soc.	водою	волею	ладією	церквію	костію
Voc.	водо	воле	ладіе	церкви	кости

Pluralis.

N. A.	воды	вола	ладіа	церкве	кости
Gen.	водѣ	воль	ладіи	церкви	кости
Dat.	водам	волам	ладіам	церквам	костем
Loc.	водах	волах	ладіах	церквах	костех
Soc.	водами	волами	ладіами	церквами	костми.

Ad primam spectant non solum Feminina in a post consonas solidas, sed etiam Masculina in a, ut воєвода, юнота, слѣга.

Ad

Ad 2dam Feminina et Masculina in ѡ; hinc et desinentia in жа, жа, ша, ца, ча, ца, ut нѣжда, шѣжда, надежда (надежа), господжа (госпожа), кожа, мрежа, стража, дѣша, чаша, овца, мышца, птица, юница, вдовица, лѣча, алча fames, притча, пица; et Masculina велможа, юноша, предтеча, in quibus omnibus a vices liquidae ѡ agit. Ista in Accusativo admittunt ѡ pro ю: мрежѡ, дѣшѡ, pro мрежю, дѣшю. Huc etiam pertinent Fem. formae ѡни (ѡна); horum Vocativus similis est Nominativo: рабыни, княгыни, Plur. Noni. рабына. Collectivum братѡа. (fratres) flectitur ut ладѡа: Acc. братѡю, Gen. братѡа, Dat. братѡи.

Smotriski Masculinis сѣдѡа, юноша in Gen. sing. et Nom. plur. inflexionem russicam ѡ attribuit, Mrazowitk plane Femininis omnibus. At ego antiquiorum codicum auctoritatem respiciens non potui in Gen. sing. et Nom. plur. ѡ, utpote terminationem russicam, antiquiori slavicae ѡ praeferre. In libris serbicis ѡ seu ѡ pro ѡ locum habet: нѣжде, надежде, лѣче, земак, так, бѣрк. Inde ѡ банѣ in editione Ostrogiensi, in qua flexiones antiquae frequentius obviae sunt, legitur Sir. 34, 23. (olim certe ѡ бана), нудѣ in correcta ѡ бани pro Russorum consuetudine.

Ad 3tiam spectant desinentia in овѣ seu ви, ut кровь seu крови, церковь seu церкви. Feminina formae ѡ, ut любви, матрѣ, свекрѣ casus obliquos petunt a любви, матрѣ, свекрѣ. неплоды, Acc. неплодовѣ, Gen. неплодѣ etc. матрѣ, матрѣ ser-

vat

vat o (saltem in editionibus russicis) etiam in aliis casibus: *пѣтровѣ, пѣтрови, пѣтровію*. Augmentum *ерь* postulant *матри* et *дѣши*.

Nom.	<i>матри</i>	<i>дѣши</i>
Acc.	<i>матерь</i>	<i>дѣщерь</i>
Gen.	<i>матере</i>	<i>дѣщере</i>
D. L.	<i>матери</i>	<i>дѣщери</i>
Soc.	<i>матерію</i>	<i>дѣщерію</i>

Soc. olim et *матерѣю*. In plurali *матере* et *матери*, Gen. *матерій*, Dat. *матерем*, Loc. *матерех*, Soc. *матерми*. Pro plur. *дѣщере* et *дѣщери* etiam *дѣщера*, Dat. *дѣщерам* conformiter 2dae.

Ad 4tam pertinent Feminina in consonas liquidas desinentia (exceptis quae sunt tertiae in *овь*), *вѣтвь, скорь, дань, сѣнь, мьсль, гдѣ, сѣть, клѣть, леть, гореть, радость, рѣч, желч, нош* etc. Pluralia *штрѣби, изгрѣби, псли, гдсли, дѣри, дѣти, перси, кровь* 3tae, in plur. *крови*.

Notae in quosdam casus.

Gen. и in 2da declinatione, ut *земли, тли, стези, дѣши, про земля, тла, стеза, дѣша seu дѣша*, sicuti Dat. *ѣ: волѣ, ржѣ, птицѣ* pro *воли, ржи, птици*, est recentior russica inflexio, nunc in editionibus a Russis adornatis passim obvia. Pro Gen. *надежда*, et Acc. *надеждаѣ* in libris antiquis *надежда, надеждю* reperias.

Soc.

Soc. ю et ію Russi contrahunt in ѡю: СМЕРТЬЮ, КЪПЕЛЬЮ, ДШЕРЬЮ. Прѡю post жд etiam ою occurrit: НАДЕЖДОЮ uti in fma, melius utique НАДЕЖДЕЮ conformiter secundae.

Voc. е pro и in 4talibri recentiores et Grammatici quidam male exhibent: ДВЕРЕ, СМЕРТЕ, РАДОСТЕ. Rectius СМЕРТИ, РАДОСТИ (Psal. 31. 7.), КРѢПОСТИ (Psal. 17, 1.). Voc. о pro е exeuntia in жда subinde habent: НАДЕЖДО, rectius НАДЕЖДЕ. ЮНОШО pro ЮНОШЕ in libris glagoliticis occurrit. ВѢТВО (pro ВѢТВИ а ВѢТВЬ) male formatum est, cum forma ВѢТВА non sit usitata.

Plur. Nom. et Acc. и pro ѡ in 2da, ut ЗЕМЛИ pro ЗЕМЛѢ, СТЕЗИ pro СТЕЗѢ, а Russis serius in-vecti sunt. Nam Psal. 22, 5. прѡ на СТЕЗИ ПРАВДѢ super semitas justitiae, Ostrogiensis legit на СТЕЗѢ ПРАВѢ (ПРАВѢ utique vitiose pro ПРАВДѢ). Sic et pro Nom. masc. СДѢИИ, Psal. 140, 6. Ostrog. habet formam antiquam СДѢИѢ, et Psalt. Venetum, utpote e cod. serbico editum, СДѢИѢ.

Gen. БЕЗДѢ а БЕЗДАНА, ЗЕМЛѢ а ЗЕМЛА, МОЛИТВѢ а МОЛИТВА, ЖЕРТВѢ, ПѢСТВѢ, а ЖЕРТВА, ПѢСТВА, ТАТКѢ et ТАТЬБѢ in codd. serbicus pro ТАТЬБѢ а ТАТЬБѢА. Sunt tamen, quae euphoniae causa inter duas consonas in fine vocalem е inserunt: ТЕМ а ТѢМА, СДѢДЕК а СДѢДѢКА, ОВЕЦ а ОБЦА, ОУСТЕН а ОУСТНА, ЗОРЕЙ а ЗОРѢ: ДАЖЕ ДО ЗОРЕЙ olim Act. 20, 11. Gen.

H h

СМО-

СМОКВІЙ seu СМОКВЕЙ non est proprie a СМОКВА, sed a forma СМОКВЪ seu СМОКОВЬ.

§. 13.

Declinatio Adjectivorum indefinitorum.

Adjectiva indefinita, aliis apocopata dicta, cum terminatione a Substantivis non differant, habita ratione generis etiam Substantivorum paradigmata sequuntur. Igitur masc. БЛАГ inflectitur ut РАБ, fem. БЛАГА ut ВОДА, neutr. БЛАГО ut СЛОВО. Sic Possessiva ПАВЛОВ, ПАВЛОВА, ПАВЛОВО, ЦАРЕВ, ЦАРЕБА ЦАРЕВО, СМІИИ, СМІИНА, СМІИНО. ГОСПОДЕНЬ autem et alia, quae consona liquida finiuntur, 2dae Masculinorum, ГОСПОДНА 2dae Femininorum, ГОСПОДНЕ denique 2dae Neutorum se conformant. Exceptis tamen quibusdam casibus. Nam Sociativus singularis, Dativus, Localis et Sociativus pluralis vix non semper Adjectivorum definitorum inflexionem adsciscunt. Mixtam proinde sistunt Grammatici Declinationem. СВЯТ enim, СВЯТА, СВЯТЪ, СВЯТѢ, СВЯТЕ, in Plurali СВЯТИ, Acc. СВЯТЫ, Gen. СВЯТ sunt inflexiones Substantivis communes, Soc. vero singularis СВЯТЫМ, Dat. in plurali СВЯТЫМ, Loc. СВЯТЫХ, Soc. СВЯТЫМИ Adjectivis definitis conformes. Demus jam hic paradigmata quaedam in Grammaticis quidem obvia, sed correctiora.

Mas-

Masculinorum Singularis.

Nom.	ПАВЛОВ	2. ПАВЛЪ	НИЦЪ
Gen.	ПАВЛОВА	ПАВЛА	НИЦА
Dat.	ПАВЛОВЪ	ПАВЛЮ	НИЦЪ
Loc.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛИ	НИЦИ
Soc.	ПАВЛОВОМ	ПАВЛЕМ	НИЦЕМ.

Sic et ВАРНАВИНЪ, ВАРНАВИНА, ВАРНАВИНЪ etc.
СЛОВЕНКЪ, СЛОВЕНСКА etc. Neutra ПАВЛОВО, ПАВЛЕ, НИЦЕ;
in obliquis casibus non differunt a Masculinis; Gen.
ПАВЛОВА, Dat. ПАВЛОВЪ etc.

Pluralis.

Nom.	ПАВЛОВИ	2. ПАВЛИ	НИЦИ
Acc.	ПАВЛОВЫ	ПАВЛА	НИЦА
Gen.	ПАВЛОВ	ПАВЛЬ	НИЦ
Dat.	ПАВЛОВЫМ	ПАВЛЕМ	НИЦЕМ
Loc.	ПАВЛОВѢХ	ПАВЛѢХ	НИЦЕХ
Soc.	ПАВЛОВЫ	ПАВЛИ	НИЦИ.

Neutra Nom. et Acc. ПАВЛОВА etc.; in reliquis casibus, uti Masculina.

Femininorum Singularis.

Nom.	ПАВЛОВА	2. ПАВЛА	НИЦА
Acc.	ПАВЛОВЪ	ПАВЛЮ	НИЦЪ
Gen.	ПАВЛОВЫ	ПАВЛА	НИЦА
Dat.	ПАВЛОВѢ	ПАВЛИ	НИЦИ
Soc.	ПАВЛОВОЮ	ПАВЛЕЮ	НИЦЕЮ.

Н ъ 2

Plu-

Pluralis.

Nom.	ПАВЛОВЫ	2. ПАВЛА	НИЦА
Gen.	ПАВЛОВ	ПАВЛЬ	НИЦ
Dat.	ПАВЛОВАМ	ПАВЛАМ	НИЦАМ
Loc.	ПАВЛОВАХ	ПАВЛАХ	НИЦАХ
Soc.	ПАВЛОВАМИ	ПАВЛАМИ	НИЦАМИ.

Gen. ПАВЛОВЫХ, Dat. ПАВЛОВЫМ, Loc. ПАВЛОВАХ, Soc. ПАВЛОВЫМИ, et 2. Gen. ПАВЛИХ, Dat. ПАВЛИМ, Loc. ПАВЛИХ, Soc. ПАВЛИМИ apud Meletium et alios, utpote inflexiones magis usitatae, sunt proprie casus definiti Adjectivi: ПАВЛОВЫЙ, ПАВЛИЙ.

Exempla numeri singularis.

Nom. masc. ДОМ ДАВИДОВ, СЫН ЦАРЕВ, МУЖ БЕЗУМЕН, ПЫЖ ЛСТИВ, МЕЧ ОСТР, ГРАД ТВЕРД, МАЛ КВАС, ПЛОД ЗЪЛ, ДАР БЛАГ, ГРОЗД ЗЕЛЕН, ПЛАЧ ГОРЕК, СТРАХ ЛЮТ. 2. БОГ ІАКШВАЛЬ, ДЕНЬ ГОСПОДЕНЬ. Sic Acc. ДУХ ПРАВ, ДОЖДЬ ВОЛЕН, КАМЕНЬ ГОРАЩ, ГРАД ШПѢСТѢВШ, МЕЧ ГРАДЩ.

Neutr. слово ЛУКАВО, ОТРОЧА МЛАДО, СЕРДЦЕ ГЛУБКОКО, ПОДОБИЕ ЗМІИНО, ВРЕМЯ ЛЮТО, РАМО НАГО. 2. слово ГОСПОДНЕ, ОКО НЕПЕШУЩЕ, МАСО ЮНЧЕ.

Fem. честь ЦАРЕВА, ГЛАВА ЗМІЕВА (ЗМІИНА). 2. СЛАВА ГОСПОДНА, ВЫСОТА ЧЛОВѢЧА, РѢКА ГРѢШНИЧА, ГОРА СІИНА.

Acc. Fem. главѣ ЗМІЕВѢ, ризѣ НОВѢ, оудоль ПЛАЧЕВНѢ. 2. СЛАВѢ ГОСПОДНЮ, ДУШѢ ПРАВЕДНИЧЮ, МЗДѢ ПРРОЧЮ (пророчѣ), горѣ СІИНЮ.

Gen.

Gen. masc. прѣда чиста electri puri, мѣжа прѣмѣдра, кровѣ дивна, ѿ слѣха зла, изъ конца сѣверска, меча остра, телца юна, пѣвнивица сладка; мѣжеска, женска полѣ. 2. домѣ господна, ѿ раа божіа. Neutr. ѿ словесе матежна, сердца стѣкрьшена и смирена, 2. лица божіа.

Fem. ѿ горы малы, трѣбы рожаны, изъ рѣкы адовы, ѿ воды многы, ѿ рѣкы стражевы. 2. ѿ сѣти ловча, дщере сїѡна, ѿ дѣтели дѣвола.

Dat. masc. сынѣ кѣднороднѣ, мѣжѣ праведнѣ, кѣ домѣ царевѣ, плоть возрновенѣ, по пѣти непорочнѣ, князю тѣрскѣ, живѣ быти емѣ. 2. богѣ іаковлю, домѣ господню. Neutr. лицѣ божію. Femin. Dat. similis est Locali.

Loc. masc. вѣ гласѣ трѣбенѣ, вѣ пѣти непорочнѣ, вѣ столпѣ шѣлачнѣ, вѣ гробѣ новѣ изсѣченѣ, на всемъ хоамѣ висоцѣ, вѣ шѣразѣ мѣжѣсцѣ, на гладцѣ камыцѣ, вѣ народѣ мнозѣ, на одрѣ постланѣ, шъ князи тѣрстѣ, на жирѣ блазѣ. 2. вѣ домѣ господни, вѣ храмѣ божіи, шъ итерѣ ісѣ оумрши. Neutr. на мѣстѣ злачнѣ, на поли добрѣ (плоднѣ), вѣ сердци морстѣ, вѣ сребрѣ достоинѣ, 2. на лонѣ авраамнѣ.

Fem. на пажити тѣчнѣ, вѣ церкви велицѣ, ризѣ ветсѣ, на горѣ висоцѣ, на земли пѣстѣ и непроходнѣ и безводнѣ, на водѣ мнозѣ, вѣ дѣбравѣ драванѣ. 2. вѣ силѣ господни.

Soc.

Pluralis.

Nom.	ПАВЛОВЫ	2. ПАВЛА	НИЦА
Gen.	ПАВЛОВ	ПАВЛЬ	НИЦИ
Dat.	ПАВЛОВАМ	ПАВЛАМ	НИЦАМ
Loc.	ПАВЛОВАХ	ПАВЛАХ	НИЦАХ
Soc.	ПАВЛОВАМИ	ПАВЛАМИ	НИЦАМИ.

Gen. ПАВЛОВЫХ, Dat. ПАВЛОВЫМ, Loc. ПАВЛОВАХ, Soc. ПАВЛОВЫМИ, et 2. Gen. ПАВЛИХ, Dat. ПАВЛИМ, Loc. ПАВЛИХ, Soc. ПАВЛИМИ apud Meletium et alios, utpote inflexiones magis usitatae, sunt proprie casus definiti Adjectivi: ПАВЛОВЫЙ, ПАВЛИЙ.

Exempla numeri singularis.

Nom. masc. ДОМ ДАВИДОВ, СЫН ЦАРЕВ, МУЖ БЕЗЪМЕН, ПЫЖ АСТИВ, МЕЧ ОСТР, ГРАД ТВЕРД, МАЛ КВАС, ПЛОД ЗЪЛ, ДАР БЛАГ, ГРОЗД ЗЕЛЕН, ПЛАЧ ГОРЕК, СТРАХ ЛЮТ. 2. БОГ ІАКШВАЛЬ, ДЕНЬ ГОСПОДЕНЬ. Sic Acc. ДУХ ПРАВ, ДОЖДЬ ВОЛЕН, КАМЕНЬ ГОРАЩ, ГРАД ШПЪСТЪВШ, МЕЧ ГРАДЪЩ.

Neutr. СЛОВО ЛЪКАВО, ОТРОЧА МЛАДО, СЕРДЦЕ ГЛУБЕКО, ПОДОБИЕ ЗМІИНО, ВРЕМА ЛЮТО, РАМО НАГО. 2. СЛОВО ГОСПОДНЕ, ОКО НЕПЕШУЩЕ, МАСО ЮНЧЕ.

Fem. ЧЕСТЬ ЦАРЕВА, ГЛАВА ЗМІЕВА (ЗМІИНА). 2. СЛАВА ГОСПОДНА, ВЫСОТА ЧЛОВЪЧА, РЪКА ГРЪШНИЧА, ГОРА СІВНА.

Acc. Fem. ГЛАВЪ ЗМІЕВЪ, РИЗЪ НОВЪ, ОУДОЛЬ ПЛАЧЕВНЪ. 2. СЛАВЪ ГОСПОДНЮ, ДЪШЪ ПРАВЕДНИЧЮ, МЗДЪ ПРРОЧЮ (ПРРОЧЪ), ГОРЪ СІВНЮ.

Gen.

Gen. masc. прѣда чиста electri puri, мѹжа прѣмѣдра, крѡва дивна, ѿ слѡха зла, из конца сѣверска, меча остра, телца юна, пѣвнивица сладка; мѹжеска, женска полѹ. 2. домѹ господна, ѿ раа божіа. Neutr. ѿ словесе матежна, сердца стѹкрьшена и смирена, 2. лица божіа.

Fem. ѿ горы малы, трѣбы рожаны, из рѹкы адовы, ѿ воды многы, ѿ рѹкы стражевы 2. ѿ сѣти ловча, дщере сіѡна, ѿ дѣтели діавола.

Dat. masc. сынѹ кѹдиороднѹ, мѹжѹ праведнѹ, кѹ домѹ царевѹ, плоть возрнновенѹ, по пѣти непорочнѹ, князю тѹркѹ, живѹ быти емѹ. 2. богѹ іакшваю, домѹ господнѹ. Neutr. лицѹ божію. Femin. Dat. similis est Locali.

Loc. masc. вѹ гласѣ трѣбенѣ, вѹ пѣти непорочнѣ, вѹ столпѣ шѡлачнѣ, вѹ гробѣ новѣ изсѣченѣ, на всем хоамѹ висоцѣ, вѹ шѡразѣ мѹжьсцѣ, на гладцѣ камыцѣ, вѹ народѣ мнозѣ, на одрѣ постланѣ, ш князи тѹрстѣ, на жирѹ блазѣ. 2. вѹ домѹ господни, вѹ храмѣ божіи, ш ктерѣ ісѣ оумрши. Neutr. на мѣстѣ злачнѣ, на поли добрѣ (плоднѣ), вѹ сердци морстѣ, вѹ сребрѣ достоиннѣ, 2. на лонѣ абраамли.

Fem. на пажити тѹчнѣ, вѹ церкви велицѣ, ризѣ ветсѣ, на горѣ висоцѣ, на земли пѣстѣ и непроходнѣ и безводнѣ, на водѣ мнозѣ, вѹ дѣбравѣ драванѣ. 2. вѹ силѣ господни.

Soc.

Soc. masc. дѣхомъ владычномъ, смысломъ чистомъ, сѣкотомъ избранномъ, сѣменемъ шѣдскомъ, многомъ тзыкомъ. 2. дождемъ потопающею. Neutr. пришествіемъ тѣтовомъ, надѣтаніемъ многомъ. 2. божіемъ словомъ, именемъ господнемъ (Serh. cod. господнкм). Soc. Fem. non differt a Soc. definito : славою отчею.

Vocativus possessivorum similis est Nominativo : предтече спасовъ, боже іакшва, сыне непригнзнии, давидовъ, дѣволъ, члвѣч. Alia amant e : свате, блаже, праведне, бже, нище; cum Substantivis constructa definitorum terminationem assumunt : отче сватый, боже благой. Occurrit tamen роде невѣренъ pro невѣрныи.

Exempla numeri pluralis.

Nom. masc. князи іудови, сынове ефремаи, строци давидови, людіе мнози etc. Neutr. Nom. et Acc. стада белькѣдска, оуста шверста, ребра сѣверова. 2. дѣла господна, маса юнча.

Femin. Nom. et Acc. дщере царевы, очи беселы, скорби многы и слы, птица пернаты. 2. кожа овна, пастыи овча.

Acc. masc. вои многы, люди храбры, свѣри савъ, мѣжа силянъ. 2. сыны овна.

Gen masc. пладъ свл (pro плодѣ свлх), свлгъ сѣанъ (сѣаныхъ), ш остроуи мншг, мѣж инотзы

чен

чен, камень огнен, до предѣла мѣрииск, плаѣнник
 жидовск. 2. ѿ влас вельбаждь, ѿ рог кадино-
 рождь, ѿ днѣ мншжайш, ѿ матерень сосец, средѣ
 градъ шпѣстѣвш. Neutr. оуст лвов, ѿ мног лѣт,
 словес ложен (рго ложных), лиц грѣшнич, сто-
 ла мѣдан, сребран, ложесн саррин. Femin. круп
 пшеничен, ѿ доск купарисен, плаѣ смѣшен (рго
 смѣшенных). 2. стран погыбш (погыбших).

Dat. masc. птенцем врановом (рго врановым),
 нам живом быти, нам сѣом и непорочном, дѣа-
 коном чистом, симже такъ свршеном, первенцем
 написаном. 2. дѣхом льтчем. Neutr. тцем нѣ-
 дром Job. 31, 34. κόλπῳ κενῷ, пипс тцим нѣ-
 дрѡм. Femin. многам дѣлам крѣстіанскам, оузам
 моим пбленам, старицам порабоцѣнам, црѣквам
 галатійскам. 2. оустнам исповѣдающем (-ам), et
 свѣздам сѣпющам (in Mss.). Adde дверем затворе-
 ном, rectius затворѣнам.

Loc. masc. в' людѣх тажцѣх, по многѣх
 днѣх, в' скѣделнкѣх охсѣдѣх. Neutr. в' дѣлѣх
 добрѣх. Femin. в' страстѣх многых, на крижалѣх
 каменах, в' рѣкотворѣнах црѣквах, ризах позлаще-
 нах вѣлах, на колесницах мшах, средѣх морсках.
 2. в' козіах кожах, въ бльстѣщах ризах (Mss.
 Serbici).

Soc. masc. оузы желѣзны, многы ногты,
 с'людми многы, прѣд многы свѣдѣтели, языкы

чело-

человѣчскы и ангелскы, цари и сынами израильтвы. 2. власы белобѣди, с'людми божиѣи (рго божиими. Neutr. оусты давидовы, дѣлы добры, блага; лѣты вѣчны, расны златы (рго златыми), пѣты мѣданы, оужи новы. Dual. великома крилома. Femin. многими сазами, ризами многоцѣннами, нитьми златами. 2. кожами овнами.

Casus rarius obviōs, nimirum Dativum, Localem, et Sociativum pluralem, non nisi e codicibus antiquis colligere licuit. In editionibus enim fere omni in loco Adjectivorum definitorum terminationes substitutae fuere, ita ut mirer Hebr. 11, 37. козїах etiam in postrema editione adhuc retentum fuisse pro козїих, cum in paradiгmate божиѣи apud Meletium et alios formae indefinitae casus non designentur alii, quam Masculinorum et Neutorum Gen. божиа, Dat. божию, et Loc. (etiam Femininorum) божиѣи. Admittunt enim non raro possessiva in ѣй, ut кравїѣй, пегїѣй, овчїѣй hos tres casus in singulari ad normam indefinitorum. Sic etiam велїѣй, Gen. велїа, Dat. велїю, Loc. велїи pro masc. велїем et fem. велїей. In reliquis casibus a definitorum declinatione non deflectunt. Frequentior adhuc usus est possessivorum in ѣ, et gentilium in ск, quae in Nominativo formam indefinitam amant, utи павѣль, сыновень, россїѣйск, quorum saltem Genitivos plur. indefinitos notavit

Me-

Meletius: пѣвль, сыншвнъ (сыншвнъ), руссѣйск; in paradigmate vero павлов, варнавин non nisi definitos павловых, варнавиных. In Participiis (Gerundivis) notavit Gen. кѣюща, бивша, Dat. кѣющѣ, бившѣ, et Acc. fem. кѣющю, бившю, Accusativos plurales кѣюща, бивша, in participio passivo Gen. кѣена, Dat. кѣенѣ, Acc. fem. кѣенѣ, et Acc. plurales кѣены, п. кѣена. Addi possunt Nom. (et Acc.) огонь палащ, юг вѣющ, град ѡпѣстѣвш, глас съшедш, fem. -щи, п. -ще. отец, отча, отче, Gen. отча, Dat. отчѣ, Loc. отчи, Acc. fem. отчѣ, Gen. plur. отеч, uti et alia Adjectiva indefinita secundum paradigma нищ inflectuntur, Vocativo possessivorum excepto, qui ɛ respuit: сыне отец, оучениче спасов, сыне члѣвѣчь Ezech. 2. 3. 4. etc.

Miror itaque Meletium, cum recte Vocativum павлов notaverit, tamen варнавине, варнавле, павле, сыншвнѣ, руссѣйскѣ paradigmatis inseruisse. Magis minor correctores Bibliorum Levit. 19, 32. лице старчо scripsisse, cum Ostrogiensis recte старче habeat. In libellis preces continentibus post ч vulgare о про ɛ non semel offendas: богородичо, про богородиче, разбойничо, покааніе про разбойниче.

Pronominum 1. et 2. personae Declinatio.

§. 14. Pronomina personalia 1mae et 2dae personae, et reciprocum сѧ, се, omnium personarum, prorsus anomala sunt. Абаз, ego, nulli formantur casus, sed a Nominativo inusitato,

сѧ-

cujus radicalis litera erat **м**, a qua reliqui casus, quidam affigendo vocales, alii interponendo augmentum **ен**, deducuntur. A pronomine **ты**, tu, et reciproco **са**, quae tamen pro **ен** augmentum **ек** assumunt, eodem modo casus formantur. In Plurali 1^{ae} personae **м** et **н** in Nom. **мы**, et Acc. **ны** alternant, ita tamen ut non a Nominativo **мы**, sed ab Accusativo **ны** casus obliqui deducantur. Pluralem 2^{ae} personae constituit radix **в**, a **ты** omnino distincta. Reciprocum **са**, cum ad omnes tres personas utriusque numeri referatur, caret Nominativo proprio, ejusque inflexio in plurali prorsus eadem est, quae in singulari. Declinantur vero **аз**, **ты**, **са** hoc modo:

Sing. Nom.	(аз)	ты	—
Acc.	ма	та	са
Gen.	мене	тебе	себе
Dat.	мнѣ, ми	тебѣ, ти	себѣ, си
Loc.	мнѣ	тебѣ	себѣ
Soc.	мною	тобою	собою.
Plur. Nom.	мы	вы	—
Acc.	ны	вы	—
Gen.	нас	вас	—
Dat.	нам	вам	—
Loc.	нас	вас	—
Soc.	нами	вами	—

Dual.

Dual. N. A. m. **ВА**f. **ВѢ**G. L. **НАЮ****БАЮ**D. S. **НАМА****БАМА.**

Male Meletius Nom. **ВА**, **ВѢ**, personae 2dae tribuit, cum tamen ipse **СВА**, **СЪДЕВА** personam primam esse recte statuerit, Vide P. I. §. 90. Nominativi **НА**, **НѢ**, qui personae primae tribui solent, prorsus conficti sunt, nec eos ullibi reperire licet, praeterquam apud Grammaticos, qui a Genitivo **НАЮ** eos formandos censuere. Jam in Mss. confundi solent genera dualis, ita, ut fem. **ВѢ** frequenter pro **ВА** legatur. Act. 15, 32. **ВѢ** **ВАМ** **БЛАГОВѢСТВУЕМЪ**, nos vobis evangelizamus, legit Apostolus a Damiano monacho An. 1324 scriptus, editi vero in plurali **МЫ** **ВАМ** **БЛАГОВѢСТВУЕМ**. Luc. 25, 41. legunt Codices Mss. et Liturgia Veneta An. 1519. **И** **ВѢ** — **ВСПРИИМАЕМЪ**, et nos — recipimus, Ostrogensis vero et correcta substituunt **МЫ** (pro **ВѢ**) et **ВСПРИИМАЕВА** masculinum pro feminino.

§. 15. Etiam hic, uti in Substantivis masculinis animatorum, Genitivi **МЕНЕ**, **ТЕБЕ**, **СЕБЕ**, et **НАС**, **ВАС** supplere solent Accusativum. Designat enim in lingua slavica et Genitivus objectum rei. Utuntur autem Slavi Genitivis horum pronominum ad exprimendum Accusativum emphaticum. Sic et Dativus emphaticus **МНѢ**, **ТЕБѢ**, **СЕБѢ**, initio Constructionis et cum praepositionibus locum habet.

Localis in singulari Dativo emphatico similis est, uti in declinatione Substantivorum; in plurali vero non differt a Genitivo, uti in Adjectivis;

vis: Gen. \bar{w} нас, Loc. w нас. In Reciproco autem ca , etiamsi ad pronomina pluralia referatur, hi casus distinguuntur. Dicendum enim $мы \bar{w}$ себе, $вы \bar{w}$ себе in Genitivo, et $мы w$ себе, $вы w$ себе in Locali.

Sociativi singularis terminatio - ою, Nom. et Acc. plur. - ш, Dat. - ам, Soc. - ами casibus Femininorum primae Declinationis respondent.

Accusativi $ны$, $вы$ etiam pro Dativis $нам$, $вам$ usurpari solent: дай $ны$, повѣждаѣ $ны$. Ostrog. Jos. 9, 25. такоже $вы$ есть годѣ, correcta nunc такоже угодно $есть$ $вам$.

c in $нас$, $вас$ terminationi χ in Pronominibus 3tae personae et in Adjectivis respondet. Censeri igitur possunt $нас$, $вас$ orta ex $нах$, $вах$, cum χ in c transformari soleat.

С а р у т II.

Pronominum tertiae personae et Adjectivorum definitivorum et Numeralium Declinatio.

§. 16. Multum differre flexiones Pronominum tertiae personae a Substantivorum Declinatione cuilibet intuenti Schema generale Pronominum sat clare patet. Genitivi character est oro , seu $его$, Dativi $омѣ$ seu $емѣ$, Localis $ом$ seu $ем$. Praemisimus autem Pronominum Declinationes flexio-

ni-

nibus Adjectivorum definitorum, quod haec terminationem suam Pronomini ѣ (и) debeant. Istud enim in fine illorum appositum articulum definitum aliarum linguarum supplet. Coaluit nimirum БЛАГЫЙ ЕХ БЛАГЪ et ии, БЛАГАГО (olim БЛАГААГО) ЕХ БЛАГА ЕГО, БЛАГОМЪ (olim БЛАГЪМЪ) ЕХ БЛАГЪ ЕМЪ, Рlur. БЛАГЫА ЕХ БЛАГЫ А, БЛАГЫХЪ. (olim БЛАГЫНХЪ) ЕХ БЛАГЪ НХ etc.

Pronominum tertiae personae Declinatio

I. et II.

Sing.	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.
M. 1	Т, ТОЙ	Т, ТОЙ	ТОГО	ТОМЪ	ТОМ	ТЪМ
	2 СЬ, СІЙ	СЬ, СІЙ	СЕГО	СЕМЪ	СЕМ	СИМ
N. 1	ТО, ТОЕ	ТО, ТОЕ	ТОГО	ТОМЪ	ТОМ	ТЪМ
	2 СЕ, СІЕ	СЕ, СІЕ	СЕГО	СЕМЪ	СЕМ	СИМ
F. 1	ТА, ТАА	ТЪ, ТЪЮ	ТОА	ТОЙ	ТОЙ	ТОЮ
	2 СИ, СІА	СІЮ	СЕА	СЕЙ	СЕЙ	СЕЮ
Plur.						
M. 1	ТИ, ТІИ	ТЫ, ТЫА	ТЪХЪ	ТЪМ	ТЪХЪ	ТЪМЧИ
	2 СИ, СІИ	СІА	СИХЪ	СИМ	СИХЪ	СИМИ
N. 1	ТА, ТАА	ТА, ТАА	—	—	—	—
	2 СИ, СІА	СИ, СІА	—	—	—	—
F. 1	ТЫ, ТЫА	ТЫ, ТЫА	—	—	—	—
	2 СІА	СІА	—	—	—	—

De-

Declinatio Adjectivorum definitae terminationis
I. et II.

Sing.	Nom.	Acc.	Gen.	Dat.	Loc.	Soc.
M. 1	-ЫЙ	-ЫЙ	-АГШ	-ОМУ	-ОМ -ЪМ	-ЫМ
2 a	-ІЙ	-ІЙ	-АГШ	-ЕМУ	-ЕМ	-ИМ
b	-ІЙ	-ІЙ	-ІАГШ	-ІЕМУ	-ІЕМ	-ІИМ
N. 1	-ОЕ	-ОЕ	—	—	—	—
2 a	-ЕЕ	-ЕЕ	—	—	—	—
b	-ІЕ	-ІЕ	—	—	—	—
F. 1	-АА	-ЮЮ	-ША	-ОЙ -ЪЙ	-ОЙ -ЪЙ	-ОЮ
2 a	-АА	-ЮЮ	-АА	-ЕЙ	-ЕЙ	-ЕЮ
b	-ІА	-ІЮ	-ІА	-ІЕЙ	-ІЕЙ	-ІЕЮ
Plur.						
M. 1	-ІИ	-ША	-УХ	-ЫМ	-УХ	-ЫМИ -ЪМИ
2 a	-ІИ	-АА	-ИХ	-ИМ	-ИХ	-ИМИ
b	-ІИ	-ІА	-ІИХ	-ІИМ	-ІИХ	-ІИМИ
N. 1	-АА	-АА	—	—	—	—
2 a	-АА	-АА	—	—	—	—
b	-ІА	-ІА	—	—	—	—
F. 1	-ША	-ША	—	—	—	—
2 a	-АА	-АА	—	—	—	—
b	-ІА	-ІА	—	—	—	—

§. 17.

Declinationis Pronominum primae
exemplum он.

	M.	N.	F.
S. Nom.	он	оно	она
Acc.	он	оно	онѡ
Gen.	оного	оного	оноѡ
Dat.	оноѡѡ	оноѡѡ	оноѡѡ
Loc.	оноѡ	оноѡ	оноѡѡ
Soc.	оноѡѡ	оноѡѡ	оноѡѡ.
Pl. Nom.	они	она	оны
Acc.	оны	она	оны
G. L.	оноѡѡ	оноѡѡ	оноѡѡ
Dat.	оноѡѡ	оноѡѡ	оноѡѡ
Soc.	оноѡѡѡ	оноѡѡѡ	оноѡѡѡ.

Dual. Nom. Acc. m. она, f. онѡ. Gen. Loc. онѡѡ,
Dat. Soc. онѡѡѡ.

Huic paradigmati se conformant non solum
Pronomina alia, ѡт ов, сам, ин, sed etiam Nū-
meralia, quae in consonas solidas desinunt, ѡт
ѡдин, ѡдиноѡ, Soc. ѡдинѡѡ; всѡк, всѡкого, Soc.
всѡѡѡѡ, Soc. plur. всѡѡѡѡѡ.

Masculinum кто (rejecto determinativo то)
inflectitur: коѡ, коѡѡ, коѡ, at Soc. кѡѡ Adjec-
tivorum тоѡе, поѡ кѡѡѡ. Sic et кѡѡѡѡ (коѡѡѡ)
коѡѡѡѡѡ, коѡѡѡѡѡѡ.

той-

ТОЙЖДЕ, ТАКЖДЕ, ТОЕЖДЕ uti той in Tabula Pronominum declinabis: ТОГОЖДЕ, ТОМЪЖДЕ etc.

Neutrum чЕГО, ЧЕГОГО, ЧЕСОМЪ, ЧЕСОМ, CUIUS Soc. non est in usu. Hujus Gen. чЕГОГО contrahi solet in ЧЕСО: ЧЕСО РАДИ propter quod.

Nom. ОН, ОНА, ОНО definitae terminationis capax est: ОНЪИ, ОНАА, ОНОЕ. In plurali: ОНЪИ, ОНЫА, ОНАА.

Gen. ОГО (f. ОА) proprie Pronominibus convenit: ИНОГО, САМОГО, licet ipse Meletius praeter ТОГО, КОГО, ЧЕГОГО, reliquis АГО, (f. АА) tribuat: ОНАГО, ОНЫА, САМАГО, САМЫА etc.

In libris slaviciсis ВСАКОГО, ВСАКОА et ВСАКАГО, ВСАКЫА obvია sunt, sed ВСАКОГО est а ВСАК, ВСАКАГО vero а ВСАКЪИ, quod more Adjectivorum definitivum inflectitur. Recentiores editores inflexionem АГО antiquae ОГО etiam in aliis male praeserunt.

Grammaticos nimis subtiliter distinguere Genitivos КОГО, ОНОГО etc. а КЕГО, ОНОГО, quando Genitivo Accusativus animatorum suppletur, alibi jam monuimus.

Dat. et Loc. fem. praeter ОИ etiam ЁИ (excepto tamen ТОИ) Pronominibus tribuit Meletius: САМОИ et САМЪИ, ОНОИ et ОНЪИ. Rectene? Confer tamen Adjectivorum definitivum ОИ et ЁИ.

Soc. ЁМ: ИНЪМ. Sic ПУЪМ, КОЛУЪМ.

Gen. et Loc. plur. ЁХ, Dat. ЁМ, Soc. ЁМИ: ИНЪХ, ИНЪМ, ИНЪМИ, аb ИН. Melius utique quam ИНЫХ, ИНЫМ, ИНЫМИ а librariis et editoribus gussis investa. Male itaque apud Meletium Dat. plur. ТЫМ pro ТЪМ, Dual. ТЫМА, distinguendo Dativum а Soc. ТЪМА; recte vero apud eundem Dat. САМЪМ, ОВЪМ, ОНЪМ, Soc. dual. САМЪМА, ОВЪМА, ОНЪМА, plur. САМЪМИ etc.

Idem de Numeralibus valet. Gen. et Loc. КДИНЪХ, КЛИЦЪХ, ТОЛИЦЪХ, МНОЗЪХ, Dat. КДИНЪМ, Soc. КДИНЪМИ, МНОЗЪМИ, КОЛУЪМИ.

§. 18.

Declinationis Pronominum secundae
exemplum и, Gen. кго.

S. Nom.	(он)	(оно)	(она)
Acc.	и	к	ю
Gen.	кго	—	кга
Dat.	кму	—	кй
Loc.	км	—	кй
Soc.	им	—	кю.
Pl. Nom.	(они)	(она)	(оны)
Acc.	та	—	—
G.L.	их	—	—
Dat.	им	—	—
Soc.	ими	—	—

Dual. N. A. (m. она, f. онѣ), G. L. кю, D. S. има.

Duales apud Meletium masc. а, fem. ѣ, neutr. а ficti sunt. Nominativi enim hujus Pronominis inusitati supplentur pronomine demonstrativo он, si emphasis id exigat. Accusativum vero dualis supplet pluralis та omnium generum.

Male apud Maximow et alios penes та in Accusativo иχ appositum fuit, quod illi a Genitivo иχ sine omni fundamento accentu distinguendum censuere.

Relativum иже eodem modo inflectitur:

S. Nom.	иже	f. таже	п. кже
Acc.	иже	юже	кже
Gen.	кгоже	кгаже	кгоже

Pl. Nom.	ИЖЕ	ТАЖЕ	ТАЖЕ
Acc.	ТАЖЕ	ТАЖЕ	ТАЖЕ
Gen.	ИХЖЕ	ИХЖЕ	ИХЖЕ.

Accusativo ѣ (et ИЖЕ) animatorum correctores Bibliorum et editores aliorum librorum liturgicorum innumeris in locis Gen. ЕГО (et ЕГОЖЕ) substituerunt.

Si praecedat praepositio ante ИМ, ИХ, НИИ, prostheticum И praefigitur: с'НИИ cum eo, с'НИИИ cum eis, к'НИИ ad eos, ѡ НИИ ab eis, с'НИИИИ cum quo, с'НИИИИИ cum quibus. НАИ, ЗАИ contracta sunt ex НА НИ, ЗА НИ PRO НА И, ЗА И; ВОИИИИ ex ВОИИИИ PRO ВО ИИИ; НА НА PRO НА И, НА НИ PRO НА Ю. Sic et ИЗ НЕГО PRO ИЗ ЕГО, ѡ НЕА, к'НЕИ, к'НЕИИ, ѡ НЕИ, ЗА НЕ, PRO ЗА Е. Librarii Serbici scribunt ИЗ НИГО, ѡ НИИ, к'НИИ, ѡ НИИ.

Demonstrativum сь, cujus femininum СИ et neutrum singulare СЕ, plurale СИ in antiquis libris sat obvia sunt, definitam terminationem amat: СИИ seu СЕИ, f. СИА, n. СИЕ. In Damiani Apostolo tamen legitur ась что PRO А СЕИ что, hic autem quid. Alibi etiam ТАКОСЬ quia hic, ВЪ МИРОСЬ et ВЪ МИРОСЬ in mundum hunc. Inflexionem ejus dedimus in Tabula Pronominum.

Dativo plur. СИИ, ИИИ in libris impressis imponi solet КАМОРА, ut discernatur a Soc. singulari СИИ, ИИИ.

Neu-

Neutrum что rejecto что inflectitur in obliquis casibus ut его, Gen. чего, (pro quo tamen fere чему usurpatur), Dat. чему, Loc. чем, Soc. чим.

§. 19. Eodem modo Possessiva мой, твой, свой, наш, ваш inflectantur:

S. Nom.	мой	наш	f. моя	наша
Acc.	мой	наш	мою	нашѣ
Gen.	моего	нашего	моеа	нашеа
Dat.	моемѣ	нашемѣ	моей	нашей
Loc.	моем	нашем	моей	нашей
Soc.	моим	нашим	моею	нашею.
Pl. Nom.	они	они	она	она
Acc.	они	—	—	—

Neutra моя seu мое, твое, свое; наша, ваша
Gen. моего, нашего etc. ut Masculina, Plur. Nom.
Acc. мои, наша.

Dual. Nom. m. моя, наша (seu наша), f. мои, наши, Gen. моею, нашею, Dat. моима, нашима.

Male apud Meletium Dualis fem. in ѣ: сѣѣ, моѣ, нашѣ. Nam pro ѣ primaе secunda declinatio postulat и: носѣ мои, рѣце твои, на обѣ рамѣ свои, оуши наши. Sicut enim pro тѣма, онѣма in secunda dicitur сима, моима, нашима, sic etiam pro тѣ, онѣ dicendum est сѣи, мои, наши.

кый (кой), кага, кое non nisi paucis differt:

Acc.	кый	f. кѳю	п. кое
Gen.	коего	кога	
Dat.	коемѳ	коей	
Loc.	коем	коей	
Soc.	кымм, коим	коєю	
Pl. Nom.	кым	f. кыа	п. каа
Acc.	кыа	кыа	каа
G. L.	кых, коих	—	—
Dat.	кымм, коим	—	—
Soc.	кыми, коими	—	—

Sic кыйжда, коегожда, коемѳжда etc. et нѳкый, нѳкоего etc. Pl. Nom. нѳкым.

Pronominale чій, чїа, чїе inflectitur ut мой:

Acc.	чій	f. чїю	п. чїе
Gen.	чїего	чїга	
Dat.	чїемѳ	чїей	
Loc.	чїем	чїей	
Pl. Nom.	чїи	чїа	чїа
Acc.	чїа	—	—
Gen.	чїих etc.		

ктер, ктера, ктеро, declinatur ut indefinita
Adjectiva: Gen. ктера alicujus, Dat. ктерѳ, Loc.
masc. et fem. ктерѳ. Pl. Nom. ктери, ктерм.
ктера etc.

§. 20.

Adjectivorum definitorum Declinatio I.

(СВАТЫЙ).

	M.	F.	N.
S. Nom.	СВАТЫЙ	СВАТАА	СВАТОЕ
Acc.	СВАТЫЙ	СВАТЮ	СВАТОЕ
Gen.	СВАТАГО	СВАТША	СВАТАГО
Dat.	СВАТОМЪ	СВАТОЙ *)	СВАТОМЪ
Loc.	СВАТОМ *)	СВАТОЙ	СВАТОМ
Soc.	СВАТЫМ	СВАТОЮ	СВАТЫМ
Pl. Nom.	СВАТІИ	СВАТША	СВАТАА
Acc.	СВАТША	СВАТША	СВАТАА
G. L.	СВАТЫХ	—	—
Dat.	СВАТЫМ	—	—
Soc.	СВАТЫМИ	—	—

*) Dat. et Loc. fem. etiam СВАТЪЙ, Loc. masc. СВАТЪМ.

Huc pertinent Pronomina который, другій, Numeralia ordinalia первый, второй et reliqua, excepto третій; omnia denique Adjectiva in ѡй, аа, ое terminata. Hinc et вселенная orbis terrarum, respondens gr. particip. ἡ οἰκουμενη, declinatur ut fem. СВАТАА.

Gen. in ого, qui in Ostrogiensi, raro tamen, occurrunt, ut 1 Macch. 4, 59. пятого, двадцатого, alibi малого, сватого, великого, sunt Russismi vulgares.

Dat. fem. in ѡй similis Locali, quem vide.

Loc.

Лос. ѣм, f. ѣй valde frequens ab indefinitorum flexione in ѣ ortus, addito in masc. et neutro м, fem. й finali: нарицаемѣм, истиннѣм, праведнѣм, fem. правѣй, славнѣй, малѣй, вторѣй, добрѣй. Exigitque haec inflexio Gutturalium г, х, к, uti et ск, mutationem: блазѣм, блазѣй а блазый, ветсѣм, ветсей а ветхый, велицѣй а великий, небесѣм а небеский, морстѣй а морской, патсѣй а патский. (In libris glagoliticis etiam in Soc. fem. тежцею гзвою gravi ulcere, pro тажкою). In plurali autem in Loc. Dat. Soc. ѣх, ѣм, ѣми pro ых, ым, ыми non nisi improprie usurpatis, monuit jam Meletius, cum illae flexiones Pronominibus propriae sint. Hinc таковѣми pro таковыми. Sunt itaque casus мнозѣх, мнозѣм, мнозѣми ab indefinita forma мног, quod ceu Numerales pronominum inflexionem sequitur: многахъ vero, многым, многыми sunt а многый.

Nom. plur. in ии mutationem transformabilium exigit: блазѣи, глбсѣи, земстѣи et земсѣи, абраамсѣи, а блазый, глбхый, земский, абраамский; дѣси пророчесѣи, in Serb. Codd. гласи пророчьсѣи.

Acc. in ѡа in hymnis et orationibus obvius, minus usitatos esse, ac pro iis Acc. in ых (их) usurpatis monuit Meletius. Dicendum potius fuit, Russos ab aliquo tempore negligere Accusativos et pro his eos uti Genitivis.

Gen. Loc. in ыих, pro ых, Dat. ыим pro ым, Soc. ыими, antiquissimi Codd. habent: праздныих, праздныим, праздныими. Bohemi terminationes уch, ут, ути ob productam vocalem у accentu signant, aut у in ey resolvunt. Respondentque casibus in ыих, ыим singulares Genitivi in ааго, Dativi in ѡмѡ: великааго, великѡмѡ, qui in antiquissimo изборник An. 1073 leguntur. Confer etiam in secunda terminationes иих, иим, иими.

§. 21.

Adjectivorum definitorum Declinatio II.

(а. вышній).

S. Nom.	вышній	f. вышлаа	п. вышнее
Acc.	вышній	вышнюю	вышнее
Gen.	вышнаго	вышнійа *)	вышнаго
Dat.	вышнемѸ	вышней	вышнемѸ
Loc.	вышнем	вышней	вышнем
Soc.	вышним	вышнею	вышним.
Pl. Nom.	вышній	вышнійа *)	вышлаа
Acc.	вышнійа *)	вышнійа *)	вышлаа
G. L.	вышних	—	—
Dat.	вышним	—	—
Soc.	вышними	—	—

*) Olim et вышлаа (вышнага) in Gen. singulari; in Nom. et Acc. feminino et in Acc. masculino plurali: древнага, оутрънага, послѣднага, ближнаа, прочаа, корашлаа.

Hoc paradigma sequuntur omnia Adjectiva desinentia in іій, ага, ея, adeoque Comparativi et Superlativi in шій, (кйшій), Gerundiva in шій et цій. Post ш, ч, ц pro а scribi а ex Introductionis §. IX. constat: меншаго, нишаа, нишаго etc. Sic et чѸждаго а чѸждій (чѸжій), чѸждемѸ, чѸждем et чѸжем, чѸждим et чѸжним, Acc. fem. чѸждаѸ (чѸжѸ), Plur. п. чѸждаа etc. Pauca quae-

quaedam formant fem. in ĩа, neutr. in ĩе, quorum flexionem sub 2. b. in Tabula generali dedimus.

(b. БЕЛІЙ).

S. Nom.	БЕЛІЙ	f. БЕЛІА	п. БЕЛІЕ
Acc.	БЕЛІЙ	БЕЛІЮ	БЕЛІЕ
Gen.	БЕЛІАГО	БЕЛІА	БЕЛІАГО
Dat.	БЕЛІЕМЪ	БЕЛІЕЙ	БЕЛІЕМЪ
Loc.	БЕЛІЕМ	БЕЛІЕЙ	БЕЛІЕМ
Soc.	БЕЛІИМ	БЕЛІЕЮ	БЕЛІИМ.
Pl. Nom.	БЕЛІИ	БЕЛІА	БЕЛІА
Acc.	БЕЛІА	БЕЛІА	БЕЛІА
G. L.	БЕЛІИХ	—	—
Dat.	БЕЛІИМ	—	—
Soc.	БЕЛІИМИ	—	—

Sic inflectuntur дивій, козлій, козій, божій, вражій, песій, овчій, пес non Numerale третій. In diplomate (грамота) An. 1265. legitur hujus neutrum третіе лѣто (pro третіе) et Acc. fem. на третію зимъ (quasi a третіа). Alias Acc. fem. secundum paradigma ію: козлію кръвь, божію милость; sic et третію часть Арос. 12, 4.

Gen. ego, qui in Ostrogensi subinde occurrit, ut ближнего, дружного, искренего, вчерашнего, настоящего, est aut Polonismus, aut Serbismus. Sic Prov. 7, 5. ѿ жены тѣждеа pro veteri чѣждаа, nunc чѣждіа, e Cod. Serbico sumtum est. Gen. ближнааго, положившааго, et Dat. рекшѣмъ, требѣющѣмъ, in plu-
rali

rali Gen. et Loc. in них (их), Dat. in ним, Soc. in ними: ближних, бѣющих, оубишими, тѣщими in antiquissimis Codd. frequentes sunt. In Damiani Apostolo et in glagoliticis libris Dativi singulares in ѡмѣ leguntur: дающѡмѣ, вскрѣшѡмѣ стригѡшѡмѣ, мѡгѡшѡмѣ, in Serbicus seculo XVI. impressis омѣ: живѡшѡмѣ, рождѡшѡмѣ, fem. рождѡшѡй.

Femininorum Nom. ѣа pro да a Gerundivis in ши, ши ortus est: раждающѣа, колѣвшѣа, in Damiani Apostolo, pro раждающѣаа, колѣвшѣаа. Sic et Pluralis in еи pro in a plurali Gerundivorum in ѡе, ѡе: ходѡшен, шедшен.

Dat. sing. имѡщѣи, Loc. вѡжѣи, Dat. plur. идѡшем, пославшем, сходѡшем, immo et велѣем, sunt casus indefinitis Adjectivis proprii, de quibus supra.

§. 22.

Numeralium Declinatio.

Numeralia, cum formas induant diversas, etiam flexionibus multum differunt. сто, тысяца (тысѣца), тма myrias, Substantivorum, первый etc. Adjectivorum declinationes sequuntur. окой, двой, трой uti Pronomen мой declinantur. кѡни Pronominum demonstrativorum declinationi primae, весь fere secundae se conformant.

	Masc.		Fem.	
S. Nom.	кѡни	весь	кѡнна	вса
Acc.	кѡни	весь	кѡнѡ	всю
Gen.	кѡниого	всего	кѡниоа	всѣа
Dat.	кѡниомѡ	всемѡ	кѡниоѡ	всѣѡ
Loc.	кѡниом	всем	кѡниоѡ	всѣѡ
Soc.	кѡниѣм	всѣм	кѡниоѡ	всѣѡ.

Pl.

Pl. Nom.	ѣдини	вси	ѣдины	вса
Acc.	ѣдины	вса	ѣдины	вса
G. L.	ѣдинѣх	всѣх	—	—
Dat.	ѣдинѣм	всѣм	—	—
Soc.	ѣдинѣми	всѣми	—	—

Neutrum Nom. Acc. ѣдино, все. Plur. ѣдина, вса, in aliis casibus cum Masculino convenit. ѣдин etiam in obliquis indefinitae terminationis casibus est: Gen. ѣдина, fem. ѣдины, Dat. ѣдинѣ, fem. ѣдинѣ, Loc. ѣдинѣ, Voc. ѣдине, fem. ѣдина. In libris recens editis Gen. ѣдинаго pro ѣдиного, quod tamen Ostrogiensis et Psalt. Venetum adhuc retinuerunt, fem. ѣдиныа, in Plurali ѣдинїи, ѣдиных, ѣдиным, ѣдиными substituta leges.

трїе, четыриѣ (Russ. четыри) femininorum quarum fere sequuntur:

Nom.	трїе	f. три	четыриѣ	f. четыри
Acc.	три	—	четыри	—
Gen.	трїи	—	четыри	—
Loc.	трїех	трех	четыриех	—
Dat.	трїем	трем	четырем	—
Soc.	трїеми	треми	четырем	—

Nom. три, четыри etiam pro omni genere.

Gen. трїи et трей, immo et трєю Serborum more, qui трїю, четырию dicunt. Grammatici, posteriores editiones secuti, non distinguunt Gen. a Locali (трех), cum tamen Marci 14, 5. in editionibus antiquis legatur:

тур: вѣше трѣи сот пѣназь. Bohemi трѣи diu ser-
 varunt et чтырь hactenus retinent. Isai. 11, 12. olim
 ѿ чтырь оугл, нунс чтырех крмл. Jerem. 32, 21.
 чтырь перст, нунс чтырех п. Soc. чтырма apud
 Meletium, est vulgaris flexio. Rectius apud eundem трѣ-
 ми (in Mss. et трѣми), et трѣми тысящами. трѣ-
 ма est ex ore vulgi. трѣма 1 Reg. 13. 17. est russica
 inflexio.

Collectiva четверо, шестеро etc. declinantur ut
 Substantiva neutra: четвера, четверѸ, четвером.
 Pluralis masc. четвери (а четвер) apud Meletium,
 Gen. четверій (melius четвер), Dat. четверем, Loc.
 чтырех, Soc. четверми; pro his alii casus Adjecti-
 vorum definitorum adoptarunt: чтырех, чтыре-
 рым, чтырьми. Quid autem sibi vult Dualis
 apud Meletium: четвера, четверѸ, четверма?

пять, шесть, семь, осмь, девать, десать,
 cum formam Substantivorum femininorum refe-
 rant, inflectuntur uti feminina quartae declinatio-
 nis in singulari:

N. A. пять	G. D. L. пяти	Soc. пятию
шесть	шести	шестію
семь	семи	семію

Exempla Genitivi: до пяти сот, ѿ семь
 агфл, ѿ десати обѣн, десати лактій, лѣт ста па-
 ти. Dativi: шести стѡм, Localis: по шести днѣх;
 Sociativi: шестію лѣт, семію днѣ per septem
 dies

dies, НАД ДЕСАТІЮ ГРАДЪВЪ, СЕДМІЮ ТАТНВЪ, ПАТІЮ СЪВТЪ, СЪОСМІЮ МЪЖЪ cum octo viris.

Solet autem non raro (Adjectivorum flexionem ихъ, им imitando) Genitivo et Locali affigi хъ, Dativo мъ: ѿ ПАТНХЪ ХЛѢБЪ, по ДНѢХЪ ОСМНХЪ, СЕДМНМ АГЛЪШМ, ДЕСАТНМ ДѢВАМЪ. Nec desunt exempla Localis in ехъ: по ЧЕТЫРИДЕСАТѢХЪ ЛѢТѢХЪ, по ЛѢТѢХЪ (ЧЕТЫРИ СТА И) ТРИДЕСАТѢХЪ. Sociativus quoque assumit ми: ДЕНЬМИ ЧЕТЫРЕДЕСАТМИ Act. 1. 3. (in Cod. Serb. ДЕНЬМИ ЧЕТЫРИДЕСЕТИ).

Smotriski agnoscit quidem Gen. Dat. Loc. ПАТИ, ШЕСТИ, СЕДМИ, ОСМИ, ДЕВАТИ, ДЕСАТИ, immo et ЕДИННАДЕСАТИ, formavit tamen conformiter quidem paradigmata ЧЕТЫРИ, ЧЕТЫРЕХЪ, ЧЕТЫРЕМЪ, ЧЕТЫРМА и ПАТЬ, ШЕСТЬ Gen. et Loc. ПАТѢХЪ, ШЕСТѢХЪ, Dat. ПАТѢМЪ, ШЕСТѢМЪ, Soc. seu Instrum. ПАТМА, ШЕСТМА, sic et СЕДМА, ОСМА, ДЕВАТМА, ДЕСАТМА, ЕДИННАДЕСАТМА, sed sine auctoritate. At а ДВАДЕСАТЬ Soc. dualis est ДВѢМА ДЕСАТМА, а ДЕСАТЬ vero non nisi in formula МЕЖДУ ДЕСАТМА inter duas decades. Ezech. 47, 13. in Ostrog. Dat. ДВѢМАНАДЕСАТЪМА ПЛЕМЕНЪМА, τὰς δὲ δεκά φυλαῖς, non caret vitio, quia НАДЕСАТЬ flectendum non fuit, nunc ДВУНАДЕСАТИ ПЛЕМЕНУМъ russico more. Recte Luc. 14, 31. in Singulari СЪ ДЕСАТІЮ ТЫСАЩЪ cum decem millibus, et in Duali СЪ ДВѢМА ДЕСАТЪМА ТЫСАЩАМА in Ostrog. et aliis, (in Cod. Serb. СЪ ДВѢМА ДЕСЕТМА ТЫСЪЩАМА), nunc со ДВѢМА ДЕСАТЬ ТЫСАЩАМИ, neglecto archaismo in terminatione duali.

In compositis Numeralibus ex ДЕСАТ interposito на solum prima pars inflectebatur olim: КДИННОНАДЕСАТЕ, G. КДИННОГОНАДЕСАТЕ, D. КДИННОМЪНАДЕСАТЕ,

при

при единнойнадесять годовѣ, с' единѣмнадесяте cum undecim. Sic et G. се́дминадесять, осминадесять etc. Sed et more simplicium declinantur assumendo и aut их, им, ми in fine: к' к'диннонадесяти аплѡм, et sine numerato к'диннонадесяти, с' к'диннонадесятми, G. триннадесяти, immo et четырёхнадесяти, осминадесяти. In дванадесяте, обанадесяте, два, оба Dualis inflexionem postulant: двою-, окоюнадесяте, двѣма-, обѣманадесяте.

In compositis sine nam prima, jam secunda pars declinatur, non raro et utraque: шестидесять лѣтъ, девятидесять и девяти (овѣц), по пятидесять, по шестидесяти, по сѣмидесятих лѣтѣх, ш девятидесятих, по тридесяти днѣх, по четыридесяти, по четырьдесятих (Ostrog.) лѣтѣх, в тридесятих (olim в трехдесятих) и днѣми четыридесяти et четыридесятми (четырьми десяти in antiquissimo Codice), сѣмью десяти и двѣма вѣдрома septuaginta duabus urnis. А двадесать Genitivus est двоюдесяти (apud recentiores etiam двѣдесяти et двадесати) olim et двоюдесятъ, Dat. et Soc. двѣмадесятма. десяти vero, omissa двѣма, non nisi in formula между десяти locum habet: в сѣмое между десяти лѣтома, vicesimo septimo anno.

А полъ, Gen. полъ, Dualis полма, et Plurales в полы, напolly in duas partes, обопolly ex utraque parte, qua Adverbia usurpantur. Formulae vulgare

re

res пол шеста, пол седма, пол осма Russis, Polonis Bohemis communes, in libris sacris non inveniuntur. Апок. 11, 9. 11. interpretes slavus graeci textus ordinem secutus est: дни три и пол, в. 11. по трех днех и пол.

§. 23.

Schema dualis numeri (два, оба).

N. A.	два,	оба.	fem. двѣ, обѣ.	} in omni genere.
G. L.	двою	обою		
D. S.	двѣма	обѣма		

двѣ, обѣ etiam neutris conveniunt: обѣ рамѣ, двѣ говадѣ; двѣ свѣтила велицѣ olim Gen. 1, 16; nunc mutato duali in pluralem два свѣтила великаа, et два tribuendo Neutri, Russorum et Polonorum hodierno more. Sic pro двѣ лѣтъ Act. 28, 30. substituere editores Russi два лѣта, cum tamen et ipsi двѣтъ Act. 23, 23. et с. 27, 37. conservarint.

двѣ pro двою non raro occurrit: двѣдцати, двѣ лѣтъ. Affigunt autem vulgo Gen. двѣ etiam plurale ч: двѣх ради евреѣх Esther 1. Sic et двоих двою ortum est: двоих животных duorum animalium. Neutrum probandum, uti nec двома apud Meletium pro двѣма. двоих est Gen. а двой; обѣма russica inflexio ab обои. Jud. 16, 3. olim съ обѣма подвоема, nunc in plur. со обѣми веремми. Dicendum vero slavice обсима аб обой, et обѣма аб оба.

двѣ

Двѣ стѣ duali, три ста plurali numero declinanda sunt :

Nom.	ДВѢ СТѢ,	ТРИ СТА.
Gen.	ДВОЮ СТѢ,	ТРИИ (ТРЕХ) СТОТ.
Loc.	ДВОЮ СТѢ,	ТРЕХ СТЕХ.
Dat.	ДВѢМА СТОМА,	ТРЕМ СТОМ.
Soc.	ДВѢМА СТОМА,	ТРЕМИ СТЫ.

Nescio, cur Meletius ДВѢЮ СТѢ admiserit, cum ДВОЮ (sine СТѢ) recte habeat. In Dat. et Soc. ДВѢМА СТОМА et ДВОМА СТОМА sine legitima auctoritate distinxit, cum non nisi ДВѢМА СТОМА recte dicatur. СТАМА plane vitiosum est, cum СТО sit generis neutrius; ДВОМА vero est polonica inflexio. Etiam Mrazovik, duces non optimos secutus, omnia hic miscet. ДВѢ СТА apud eum vulgare Serbicom esse, uti et ДВЕСТА in Sirmio, Vukii Lexicon nos docet.

Dualis Pronominum, Substantivorum et Adjectivorum.

§. 24. In Duali tres duntaxat casus distinctos esse, e Schemate generali Dualium clare cognoscitur: ДВА, ДВОЮ (seu ДВѢ), ДВѢМА. Huic proxime accedit, cum et Genitivum in ою formet, pronomen demonstrativum той: ТА, f. ТѢ, тою, ТѢМА.

Sic et ов, он, сам, quae consona solida finiuntur, excepto quod Genitivum in ѣ formet:

ОВ:	ОВА,	f. ОВѢ,	ОВѢ,	ОВѢМА.
ОН:	ОНА,	ОНѢ,	ОНѢ,	ОНѢМА.
САМ:	САМА,	САМѢ,	САМѢ,	САМѢМА.

De-

Definitae terminationis Genitivus овою, оною, самою rarioris usus est. овама рѣкама in Cod. Serb. probari vix potest.

Quae vocali seti ѣ sequi consona liquida finiuntur, pro fem. ѣ postulant и, pro ою Genitivi ею, pro ѣма Dativi има:

СѢЙ:	СѢА	f. СѢИ,	СЕЮ,	СИМА.
МОЙ:	МОА,	МОИ,	МОЕЮ,	МОИМА.
БАШ:	БАША,	БАШИ,	БАШЕЮ,	БАШИМА.

Sic et Accusativus т, f. и, Gen. кю, Dat. има ab и.

§. 25. Substantiva masculina primae Declinationis formant dualem in а, ѣ, ома, secundae vero in а, ю, има:

1. СЫН: СЫНА, СЫНѢ, СЫНОМА.
2. ПАСТЫРЬ: ПАСТЫРѢ, ПАСТЫРЮ, ПАСТЫРЕМА.

Male hic et in Neutris Meletius a Dativo distinguit Sociativum, huic tribuendo terminationem ама, сымама, pro сынома, отцама, pro отцема. In Ostrogensi 1. Reg. 14, 14. occurrit Dualis (Bohemis usitatus) in ѣ: два вола (pro вола) изорати можета, quae e Vulg. aut potius e versione Bohemica sumpta sunt. Confer обапола (pro обапола) a пол.

§. 26. Neutorum Dualis in Genitivo et Dativo a duali Masculinorum non differt, sed in Nominativo Neutra primae desinunt in ѣ, secundae vero in и:

1. крило: крилѣ, крилѹ, крилома.
 колѣно: колѣнѣ, колѣнѹ, колѣнома.
 2. сердце: сердци, сердцѹ, сердцема.
 знаменіе: знаменіи, знаменію, знаменьма.

In Dativo et Sociativo contracte знаменьма pro знаменіема, cum etiam in Sociativo plurali знаменьми habeatur. Ab има dualis именѣ, ab отроча отрочатѣ distingui debet a plurali имена, отрочата, uti neutrum двѣ a masculino два. Dativum formabis, si plurali addas а: именема, отрочатема, et плѣменьма contracte pro племенема.

Male iterum Meletius Sociativos именема, отрочатама distinguere conatur a Dativis именема, отрочатема; deducendo nimirum именема; отрочатама a plurali именами, отрочатами, qui tamen nec ipsi Meletio probabatur, cum имена ет отрочаты habeat. Qui Pentateuchum vertit, а кѹра dualem кѹрати formavit. Legitur enim Levit. 14, 4. in Ostrog. двѣ кѹрати живѣ чистѣ, et v. 49. два кѹрати; in contexta пшс два птичиша жива чиста in masculino, а птичиш.

Ab око, оухо, in plurali очеса, оушеса, angmalus dualis femininus in usu est:

очи, очію, очима.
 оуши, оушію, оушима.

Sic et плещи, плещію, плещема et плещма а плеще.

к к

Сум

Cum Matth. 18, 9. et Marci 9, 47. in Mss. legatur verus et antiquus dualis очи, quem etiam Mardarius in editione sua servavit, non possum scioli audaciam probare, qui his in locis dualem ab око recens formatum оуѣ substituit, quem jam Ostrogiensis et posteriores editiones exhibent.

§. 27. Femininorum duales terminationes sunt, primae in ѣ, ѡ, ама, secundae in и, ю, ама, tertiae in и, ію, ама, 4tae in и, ію, ма. Exempli gratia:

1. Аѣвѣ,	Аѣвѡ,	Аѣвама.
оустнѣ,	оустнѡ,	оустнама.
нозѣ,	нозѡ,	ногама.
блѣ,	блѡ,	блѡама.
рѡцѣ,	рѡцѡ,	рѡкама.
2. стези,	стезію,	стезама.
мрежи,	мрежію,	мрежама.
птици,	птицию,	птицама.
ладіи,	ладіію,	ладіама.
3. церкви,	церквию,	церквама.
4. длани,	дланию,	дланиама.

Sic a мати: матери, материю, матерма; а души: души, душию, душама; et a masc. юноша dualis юноши: шедша два юноши прѣидоста. In glagoliticis libris non raro и проѣ in prima, hodierno Dalmatarum more: два рѡци, два години, cum etiam in Dativo рѡци pro рѡцѣ dicant.

Rec-

Recte quidem apud Meletium duales ладѣи а ладѣа, сѣдѣи а сѣдѣа, male vero мрежѣ, матерѣ, et in masc. воевода, юноша.

Facile jam emendabis errores, qui sive oscitantia sive imperitia librariorum, in editiones irrepserunt. Pro вѣждама моима, palpebris meis, Psal. 131, 4. posteriorum editionum, legendum cum Ostrogiansi et Veneto psalterio вѣждама. Pro ланитома Марци 14, 65. Joh. 19, 3. legendum cum Mss. et Mardarii editione ланитама. Pro по двѣма ризома Luc. 9, 3. Ostrogiansis et editionum antiquarum, posteriores correxerunt ponendo ризама; nunc in postrema по двѣ ризѣ legitur. Act. 21, 33. in Mss. legitur оужема желѣзнама двѣма; in Ostrogiansi vero веригама; quin mutatum fuerit желѣзнама. Posteriores editores mutarunt male fem. веригама in mascul. веригома, ubi potius желѣзнама corrigendum erat. In postrema editione neglecto Duali pluralis вериги желѣзными substitutus fuit, repetito errore pristino; верига enim femininum est, ejusque Instrumentalis plur. веригами, non вериги.

§. 28. Dualis Adjectivorum indefinitorum a Substantivorum duali non erat diversus, nunc in casu tertio differt, cum hic a terminatione definita formetur.

1. СВАТ:	N. СВАТА,	f. СВАТѢ	G. СВАТѢ
БЛАГ:	БЛАГА,	f. БЛАЗѢ	БЛАГѢ

D. СВАТЫМА. БЛАГЫМА.

2. СЫНОВЕНЬ:	СЫНОВНА,	f. СЫНОВНИ	G. СЫНОВНЮ,
НИЩ:	НИЩА,	f. НИЩИ	НИЩѢ
БОЖІЙ:	БОЖІА,	f. БОЖІИ	БОЖІЮ

D. СЫНОВНИМА. НИЩИМА. БОЖІИМА.

Mixtam igitur sistunt Grammatici Dualis declinationem. Duorum enim casuum priorum terminationes sunt Adjectivorum indefinitorum, quibus Dat. et Soc. in ома seu ема proprie respondet. Hic possessivis tribuebatur: *кѡлѣнома нѣсовома* Luc. 5, 8., *двѣма царема аморрейскома* olim Jos. 9, 10. (nunc in plur. *двоим царем аморрейским*), *сѣ двѣма евнѣхома царевама* Esth. 1. (nunc in plur. *евнѣхи царевыми*). Etiam Gerundivorum Duali antiqua terminatio convenit:

сѣдѡца, f. - ци, G. L. сѣдѡцею, D. S. сѣдѡцема.
шѣдѡша, f. - ши, шѣдѡшею, шѣдѡшема.

по нем идоста два слѣпца, зовѣща и глагѡлюща Matth. 9, 27. она же изшѣдѡша прославиства его v. 31., тѣма же изходѡшема v. 32., ѿ обою слышавшею - и по нем шѣдѡшею Joh. 1, 40. (nunc neglecto duali слышавших, шѣдших), in Mardarii editione et Mss. antiquiori more слышавшю, шѣдшю. *днѣма лѣтома скончавшемаса et скончавшемаса*, quorum prius Dual. a Nom. sing. скончавш, скончавша terminationis indefinitae, alterum a Nom. скончавшій, dual. скончавшаа (лѣта) definitae terminationis formatum est. Matth. 8, 33. ѡ бѣсною est Localis definitae terminationis; alibi ѡю : *десню*. Alias et сватю про сватю. Ezech. 30, 22. feminino duali in ѣ appositum и de-

definitam terminationem designat: **снрѡшѡ мышцѡ**
его крѣпцѣи и прѡтѡженѣи и сѡтрѣнѣи, nunc
 neglecto duali **крѣпкѣи и прѡтѡженѡи и сѡтрѣ-**
нѡи (**τὸς ἰσχυρῶς, τεταμένως**). **прѡчислѣи рѡцѣ твоѡ**
своѡ живѡначалѣнѣи рѡцѣ.

Male correctum fuisse dualem Matth. 24, 41.
дѡѣ мѡлющи substituendo **мѡлющѣ** pag. 27. monui.
 Meletius enim pro dualibus in и ubique ꙗ̅ pro arbi-
 trario suo statuit. Addam etiam Luc. 17, 35. in Ostrogienſi
 et editionibus antiquis recte legi: **кѡдетѣ дѡѣ вѡдѣ**
пѣ мѡлющи, nunc male **мѡлющѣ**. Zach. 5, 9. olim
дѡѣ женѣ сѡдѡщи, nunc mutato, ut solent Correc-
 tores, duali in pluralem, **дѡѣ женѡ и сѡдѡщѡи.**

С а р у т III.

Verborum Conjugatio.

§. 29.

Veteres Grammatici, cum observassent om-
 nium Verborum regulariam personam secundam
 aut in **-ѡщи** aut in **-иши** terminari, huicque con-
 formiter tertiam inflecti in **-ет** vel **-ит**, primam
 pluralis in **-ѡм** vel **-им**, secundam in **-ете** vel **-ите**,
 duas duntaxat Conjugationes constituerunt, pri-
 mam eorum, quorum secunda persona in Prae-
 senti terminatur in **ѡщи**, secundam eorum, quo-
 rum persona secunda finitur in **иши**. Vide affixa
 personalia Verborum P. I. Cap. VII. §. 90.

Huic

Huic solum discrimini ceu fundamento innixi Verba in 8 et 10 purum terminata ad eandem Conjugationem retulerunt. Hac ratione factum est, ut acutior aliis Meletius formam singularem чтѣ cum iterativa читаю connecteret, et diversas has formas, quarum quaelibet intuitu aliorum temporum Conjugationem specialem jure postulat, una (prima nimirum) Conjugatione complecteretur. Quis istud probare possit? чтѣ enim, ut alia praeteream, Praesens Participii passivi format in ом: чтѣом; читаю vero in ем: читаем. Nos igitur primam Conjugationem Meletii in duas dispartientes tres Conjugationes statuimus, pro tribus terminationibus Praesentis Participii passivi in ем, ом, им. His respondent tres diversae terminationes tertiae personae pluralis Indicativi:

	ем, ют	ом, ѹт	им, ѡт.
	I.	II.	III.
Sing. 1	ла-ю	боѡ-ѡ	гоѡ-ю
2	ла-кши	боѡ-ѡши	гоѡ-нши
3	ла-ктѣ	боѡ-ѡтѣ	гоѡ-нтѣ
Plur. 1	ла-кѡм	боѡ-ѡм	гоѡ-нѡм
2	ла-ктѣ	боѡ-ѡтѣ	гоѡ-нтѣ
3	ла-кѡт	боѡ-ѡтѣ	гоѡ-нтѣ

-Sche-

Schema generale Conjugationum.

Praes.	Ind.	Imp.	Gerund.	Part. pas.	Infin.
I.	A. - ю	—	- га	- км	- ти
	- кши	- й	- ющ		
	B. - ю	—	- а	- ем	- ати
	- еши	- и	- ющ		
II.	C. - ы	—	- ы	- ом	- ти
	- еши	- и	- щ		
	D. - нъ	—	—	—	- нъти
	- неши	- ни	—	—	
III.	E. - ю	—	- а	- им	- ѣти
	- иши	- и	- ащ		
	F. - ю	—	- а	- им	- ити
	- иши	- и	- ащ		

Praet.	Ind.	Part. act.	Gerund.	Part. pass.
I.	A. - х	- а	- б	- км
	B. - ах	- аа	- аб	- аи
II.	C. - ох	- а	—	- ем
	D. - нъх	- нъа	- нъб	- нобем
III.	E. - ѣх	- ѣа	- ѣб	- ѣи
	F. - их	- иа	- иб	- еи

§. 30. Paradigmatum A. B. C. D. E. F. characteres praebet forma Infinitivi seu Praeteriti:

A. Inf.	-	ТИ	Praet.	-	Х	БИ-ТИ, БИ-Х
B. —	-	АТИ	—	-	АХ	СА-АТИ, СА-АХ
C. —	-	ТИ	—	-	ОХ	НЕС-ТИ, НЕС-ОХ
D. —	-	НЪТИ	—	-	НЪХ	МИ-НЪТИ, МИ-НЪХ
E. —	-	ЪТИ	—	-	ЪХ	МН-ЪТИ, МН-ЪХ
F. —	-	ИТИ	—	-	ИХ	ТВОР-ИТИ, ТВОР-АХ.

Praesens a) Indicativi, b) Imperativi, c) Gerundivi, d) Participii passivi.

	A	B	C	D	E	F.
a	БЮ	СЮ	НЕСЪ	МИНЪ	МНЮ	ТВОРЮ
b	БЙ	САИ	НЕСИ	МИНИ	МНИ	ТВОРИ
c	БІА	САА	НЕСЫ	—	МНА	ТВОРА
d	БІЕМ	САЕМ	НЕСОМ	—	МНИМ	ТВОРИМ

Infinitivus et Supinum.

БИТИ	САТИ	НЕСТИ	МИНЪТИ	МНЪТИ	ТВОРИТИ
БИТ	САТ	НЕСТ	МИНЪТ	МНЪТ	ТВОРИТ

Praeteritum e) Indicativi, f) Participii passivi, g) Gerundivi, h) Participii passivi.

e	БИХ	СААХ	НЕСОХ	МИНЪХ	МНЪХ	ТВОРИХ
f	БИЛ	САЛА	НЕСА	МИНЪЛ	МНЪЛ	ТВОРИЛ
g	БИВ	САВ	НЕС	МИНЪВ	МНЪВ	ТВОРИВ
h	БИЕН	САЕН	НЕСЕН	МИНОВЕН	МНЪЕН	ТВОРИЕН

§. 31.

Conjugatio I.

Paradigma A. Persona prima ю post vocales.

<i>Præs. Indicativi.</i>	Sing.	1	БІЮ	2	БІЕШИ	3	БІЕТ
	Plur.		БІЕМ		БІЕТЕ		БІЮТ
	Dual.	m.	БІЕВА		БІЕТА		БІЕТА
		f.	БІЕВѢ		БІЕТѢ		БІЕТѢ
<i>Imperativi.</i>	Sing.	1	—	2	БІЙ	3	БІЙ
	Plur.		БІИМ		БІЙТЕ		БІЙТЕ
	Dual.	m.	БІЙБА		БІЙТА		БІЙТА
		f.	БІЙВѢ		БІЙТѢ		БІЙТѢ
<i>Gerundivi.</i>	Sing. m. n.		БІА	f.	БІЮЩИ		
	Plur. m. f. n.		БІЮЩЕ				
	Dual. m. n.		БІЮЩА	f.	БІЮЩИ		
<i>Particip. pass.</i>	Sing. m.		БІЕМ	f.	БІЕМА	n.	БІЕМО
	Plur.		БІЕМИ		БІЕМЫ		БІЕМА
	Dual.		БІЕМА		БІЕМѢ		БІЕМѢ

Infinitivus БИТИ, Supinum БИТ.

<i>Præs. Indicativi.</i>	Sing.	1	БИХ	2	БИ	3	БИ
	Plur.		БИХОМ		БИСТЕ		БИША
	Dual.	m.	БИХОВА		БИСТА		БИСТА
		f.	БИХОВѢ		БИСТѢ		БИСТѢ α)
<i>Part. activi.</i>	Sing. m.		БИЛ	f.	БИЛА	n.	БИЛО
	Plur.		БИЛИ β)				
	Dual.	m.	БИЛА?	f.	БИЛѢ?		БИЛѢ?
<i>Gerundivi.</i>	Sing. m.		БИВ	f.	БИВШИ		
	Plur. m. f. n.		БИЮЩЕ				
	Dual. m. n.		БИВША	f.	БИВШИ		

Part.

<i>Part. passivi.</i>	Sing.	БІЕН	f. БІЕНА	п. БІЕНО
	Plur.	БІЕНН	БІЕНМ	БІЕНА
	Dual.	БІЕНА	БІЕНѢ	БІЕНѢ

At пію: ПИЧ ПИТА ПИТО etc.

α) Praeterit. iterat.: 1. БІАХ, 2. БІАШЕ, 3. БІАШЕ, Plur. БІАХОМ, БІАСТЕ, БІАХУ а forma БІАТИ petendum est.

β) БИЛИ est omnium generum. Bohemi etiam in plurali tria genera distinguunt: БИЛИ, БИЛМ, БИЛА, uti et Serbi (ЛИ, ДЕ, ЛА). Poloni duo in БИЛИ, f. et п. БИЛМ.

Ad hoc paradigma refer 1) verba formae primae in ю: мью, пою, спѣю, чаю, чю etc. 2) Inchoativa formae tertiae in ѣю: имѣю, оумѣю, шкѣдѣю, разбѣю, разѣю, тѣю, saltem quoad Praesentia, Imperat. имѣй, имѣим, имѣйте, Gerund. имѣа, имѣющ. Nam Infinitivus et Praeterita paradigmati E. se conformant. 3) verba formae quintae in аю: пвляю, падаю, питаю, пытаю, читаю, ita tamen ut in Praeteritis magis ad paradigma B. respicias. Participium pass. enim post а non admittit ен, sed н: знан а знаю. 4) Verba formae sextae quoad Praesentia: кѣпю, вѣрѣю, мнѣю, сѣтѣю etc. Praeterita enim ab Infinitivo in овати dependent: кѣповах, кѣповал, кѣповав, кѣпован.

Para-

Paradigma B. Persona prima ю post consonas.

Indicativi Praesens sive Futurum.

Sing. 1	ГЛАГОЛЮ	2	ГЛАГОЛЕШИ	3	ГЛАГОЛЕТ
	ПОСЛЮ (Fut.)		ПОСЛЕШИ		ПОСЛЕТ
	МАЖЮ		МАЖЕШИ		МАЖЕТ
Plur. 1	ГЛАГОЛЕМ	2	ГЛАГОЛЕТЕ	3	ГЛАГОЛЮТ
	ПОСЛЕМ		ПОСЛЕТЕ		ПОСЛЮТ
	МАЖЕМ		МАЖЕТЕ		МАЖЮТ

Imperativus.

Sing. 1	—	2 3	ГЛАГОЛИ МАЖИ
Plur.	ГЛАГОЛѢМ МАЖѢМ	2 3	ГЛАГОЛѢТЕ МАЖѢТЕ α)

Gerundivi Praesens.

Sing.	ГЛАГОЛА МАЖА	f. ГЛАГОЛЮЩИ МАЖЮЩИ
Plur.	ГЛАГОЛЮЩЕ МАЖЮЩЕ	(m. f. n.)

Participii passivi Praesentis.

Sing. m	ГЛАГОЛЕМ МАЖЕМ	f. ГЛАГОЛЕМА МАЖЕМА	n. ГЛАГОЛЕМО МАЖЕМО
Plur.	ГЛАГОЛЕМИ МАЖЕМИ	ГЛАГОЛЕМЫ МАЖЕМЫ	ГЛАГОЛЕМА МАЖЕМА

Infinitivus et Supinum.

ГЛАГОЛАТИ, МАЗАТИ.
ГЛАГОЛАТ, МАЗАТ.

Prac

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	ГЛАГОЛАХ МАЗАХ	2	ГЛАГОЛА МАЗАШЕ	3	ГЛАГОЛА МАЗАШЕ
Plur.	ГЛАГОЛАХОМ МАЗАХОМ		ГЛАГОЛАСТА МАЗАСТА		ГЛАГОЛАХЪ МАЗАХЪ

Praeteritum Participii activi.

Sing. m	ГЛАГОЛАА МАЗАА	f	ГЛАГОЛАА МАЗАА	n	ГЛАГОЛАА МАЗАА
Plur.	ГЛАГОЛААИ МАЗААИ	{ m. f. n.			

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m	ГЛАГОЛАВ МАЗАВ	f	ГЛАГОЛАВШИ МАЗАВШИ
Plur.	ГЛАГОЛАВШЕ МАЗАВШЕ	{ m. f. n.	

Praeteritum Participii passivi.

Sing. m	ГЛАГОЛАН МАЗАН	f	ГЛАГОЛАНА МАЗАНА	n	ГЛАГОЛАНО МАЗАНО
Plur.	ГЛАГОЛАНН МАЗАНН		ГЛАГОЛАНН МАЗАНН		ГЛАГОЛАНА МАЗАНА

α) Sic olim, nunc ГЛАГОЛИТЕ, МАЗИТЕ. Duales hic omisimus, quod facile formari possint a plurali, pro м ронendo ВА, рго те vero ТА: ГЛАГОЛЕВА а ГЛАГОЛЕМ, ГЛАГОЛЕТА а ГЛАГОЛЕТЕ, ГЛАГОЛАХОВА а ГЛАГОЛАХОМ, ГЛАГОЛАСТА а ГЛАГОЛАСТЕ. Tertia persona in duali non differt a secunda.

Hoc paradigma sibi vendicant verba formae quintae in ати, quae in Praesenti in ю desinunt:

ЗОблю, ЗОблЕши, ЗОблет; ЗОблем, ЗОблЮт а ЗОблати;
 Ѳемаю, ѲемлЕши etc. аб имати, страждѸ (olim стра-
 ждЮ) а страдати; ѲрыжѸ, ѲрыжЕши, аб Ѳрыгати;
 пишѸ; пишЕши а писати; мещѸ, мещЕши, а ме-
 тати, ищѸ, ищЕши, аб искати; плачѸса, плачЕшиса,
 а плакатиса. Alia formae quintae, quae in Prae-
 senti аю аmant, quoad Praesentia ad Paradigma
 A. spectare supra monuimus. Itaque ab ѡбрѣта-
 ти Praesens ѡбрѣтаю ad Parad. A., Futurum vero
 ѡбруцѸ ad B. referendum erit.

Conjugatio II.

Paradigma { C. Praesens Ѹ post consonas solidas.
 D. Praesens (Futurum) Ѹ post n.

Praesens (aut Futurum) Indicativi.

C. Sing. 1	несѸ	2	несЕши	3	несет
D. - -	винѸ		винЕши		винет
Plur.	несем		несете		несѸт
	винем		винете		винѸт
Dual.	несЕва		несЕта		несЕта
	винЕва		винЕта		винЕта

Praesens Imperativi.

Sing. 1	—	2 3	неси
			вини
Plur.	несѣм		несѣте
	винѣм		винѣте

Prae-

Praesens Gerundivi.

Sing.	несы	f. несущи
Plur.	несуще m. f. n.	

Praesens Participii passivi.

Sing. m.	несом	f. несома	n. несомо
Plur.	несомн	несомы	несома

Infini- vus.	нести внѣсти	Supi- num.	несть внѣтъ
-----------------	-----------------	---------------	----------------

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	несох внѣх	2	несе внѣ	3	несе α) внѣ β)
Plur.	несохом внѣхом		несете внѣете		несоша внѣша
Dual.	несохова внѣхова		несета внѣета		несета внѣета

Praeteritum Participii activi.

Sing. m.	неса внѣа	f. неса внѣа	n. неса внѣа
Plur.	несн внѣн	{ m. f. n.	

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m.	нес внѣв	f. неши внѣвши
Plur.	несше внѣвши { m. f. n.	

Prae-

Praeteritum Participii passivi.

Sing.m	НЕСЕН	f. НЕСЕНА	п. НЕСЕНО
	Ўриновен	Ўриновена	Ўриновено
	Вит	Вита	Вито
Plur.	НЕСЕНИ	НЕСЕНЫ	НЕСЕНА
	Ўриновени	Ўриновены	Ўриновена
	Вити	Виты	Вита

α) неѣ petit Praeteritum Iterativum ab iterativa forma носити. At иѣ et alia formant illud ope лх: иѣах, иѣаше, Plur. иѣахом, иѣасте (olim et иѣашете), иѣахѣ, Dual. иѣахова, иѣаста (et иѣашета) quae inflexio primae Conjugationi conformis est.

β) Antiqui libri constanter нѣ in tertia persona Praeteriti servant, et in Evangeliiis etiam in postrema editione поманѣ петр legitur. At in aliis libris pro arbitrio Novatorum не pro нѣ non raro offendes: премине слово pro преминѣ рѣч, толкне pro толкнѣ, поплъзнесе, immo et помане Exod. 2, 24. atque alibi pro поманѣ. Esther 7, 5. дерзне, pro дерзнѣ Ostrogiensis.

Ad Paradigma C. spectant verba formae primae in ѣ: бѣаѣ, бѣаѣ, fut. бѣаѣ, матѣ, плетѣ, везѣ, пасѣ, могѣ, текѣ. Adde зовѣ, берѣ, женѣ et alia quoad Praesens. Nam ratione Infinitivi инати, paradigma B. sequuntur: звати, брати, гнати, Praet. звах, брах, гнах etc. Verba vero tertiae et quartae formae in жѣ, жѣ, шѣ, цѣ, чѣ, cum in his ѣ scribatur pro ю, ad Conjugationem III. referenda sunt.

Paradigma D. Verbis secundae formae in нѣ, нѣти, proprium est: минѣ, поманѣ, прилпнѣ, дхнѣ, ткнѣ, оуѣѣкнѣ. Quae rejecto нѣ in con-

Praesens Gerundivi.

Sing.	НЕСЫ	f. НЕСЫИ
Plur.	НЕСЫЩЕ m. f. n.	

Praesens Participii passivi.

Sing. m.	НЕСОМ	f. НЕСОМА	n. НЕСОМО
Plur.	НЕСОМИ	НЕСОМЫ	НЕСОМА

Infini- vus.	НЕСТИ ВИНЪТИ	Supi- num.	НЕСТ ВИНЪТ
-----------------	-----------------	---------------	---------------

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	НЕСОХ ВИНЪХ	2	НЕСЕ ВИНЪ	3	НЕСЕ α) ВИНЪ β)
Plur.	НЕСОХОМ ВИНЪХОМ		НЕСОСТЕ ВИНЪСТЕ		НЕСОША ВИНЪША
Dual.	НЕСОХОВА ВИНЪХОВА		НЕСОСТА ВИНЪСТА		НЕСОСТА ВИНЪСТА

Praeteritum Participii activi.

Sing. m.	НЕСА ВИНЪА	f. НЕСАА ВИНЪАА	n. НЕСАО ВИНЪАО
Plur.	НЕСАИ ВИНЪАИ	{ m. f. n.	

Praeteritum Gerundivi.

Sing. m.	НЕС ВИНЪВ	f. НЕСШИ ВИНЪВШИ
Plur.	НЕСШЕ ВИНЪВШЕ	{ m. f. n.

Прае-

Praeteritum Participii passivi.

Sing.m	NECEN	f. NECENA	n. NECENO
	ЎРИНОВЕН	ЎРИНОВЕНА	ЎРИНОВЕНО
	ВИТ	ВИТА	ВИТО
Plur.	NECENI	NECENY	NECENA
	ЎРИНОВЕНИ	ЎРИНОВЕНЫ	ЎРИНОВЕНА
	ВИТИ	ВИТЫ	ВИТА

а) неѣ petit Praeteritum Iterativum ab iterativa forma носити. At иѣ et alia formant illud ope ах: иѣах, иѣаше, Plur. иѣахом, иѣасте (olim et иѣащете), иѣахѣ, Dual. иѣахова, иѣаста (et иѣащета) quae inflexio primae Conjugationi conformis est.

б) Antiqui libri constanter нѣ in tertia persona Praeteriti servant, et in Evangeliiis etiam in postrema editione поманѣ петр legitur. At in aliis libris pro arbitrio Novatorum не pro нѣ non raro offendes: премине слово про преминѣ рѣч, толкне про толкнѣ, попользнеса, immo et поманѣ Exod. 2, 24. atque alibi про поманѣ. Esther 7, 5. дерзне, про дерзнѣ Ostrogiensis.

Ad Paradigma C. spectant verba formae primae in ѣ: беѣѣ, боѣѣ, fut. кѣѣѣ, маѣѣ, плеѣѣ, веѣѣ, паѣѣ, моѣѣ, текѣѣ. Adde зовѣѣ, берѣѣ, женѣѣ et alia quoad Praesens. Nam ratione Infinitivi in ати, paradigma B. sequuntur: звати, брати, гнати, Praet. звах, брах, гнах etc. Verba vero tertiae et quartae formae in жѣѣ, жѣ, шѣ, ѡѣ, чѣ, cum in his ѣ scribatur pro ю, ad Conjugationem III. referenda sunt.

Paradigma D. Verbis secundae formae in нѣ, нѣти, proprium est: минѣ, поманѣ, приапнѣ, дхнѣ, ткнѣ, оуѣкнѣ. Quae rejecto нѣ in con-

sonam desinunt, in Praeterito pro нѣх, нѣ, amant terminationem ох, ѣ, quae est paradigmati C propria: прозавоох, прозаве а прозавенѣ, оуспох, оуспе ab оуспнѣ. Inspice indiculum Verborum in нѣ, quem p. 355 dedimus.

Conjugatio III.

Paradigma { E. Praesens -ю, Praet. ѣ, Inf. ѣти.
F. — ю, — и, — ити.

Praesens (aut Futurum) Indicativi.

E. Sing. m	Зрю ЛЕЖѢ	2	Зриши ЛЕЖИШИ	3	Зрит ЛЕЖИТ
F. - -	ВОЛЮ		ВОЛИШИ		ВОЛИТ
Plur.	Зрим ЛЕЖИМ ВОЛИМ		Зрите ЛЕЖИТЕ ВОЛИТЕ		Зрат ЛЕЖАТ ВОЛАТ

Praesens Imperativi.

Sing. 1	—	2 3	Зри ЛЕЖИ ВОЛИ
Plur.	Зрѣм ЛЕЖѣм ВОЛѣм		Зрѣте ЛЕЖѣте ВОЛѣте а)

Praesens Gerundivi.

Sing.	Зра ЛЕЖА ВОЛА	f.	Зраши ЛЕЖАШИ ВОЛАШИ
Plur.	Зраще ЛЕЖАЩЕ ВОЛАЩЕ	{	m. f. n.

Праc-

Praesens Participii passivi.

Sing.m	Зрѣм	f. Зрѣма	п. Зрѣмо
	Болим	Болима	Болимо
Plur.	Зрѣми	Зрѣмы	Зрѣма
	Болими	Болимы	Болима
Infinit.	Зрѣти	Supin.	Зрѣт
	Болити		Болит

Praeteritum Indicativi.

Sing. 1	Зрѣх	2	Зрѣ	3	Зрѣ (в)
	Болих		Боли		Боли
Plur.	Зрѣхом		Зрѣсте		Зрѣсте
	Болихом		Болисте		Болисте
Dual.m	Зрѣхова		Зрѣста		Зрѣста
	f. Зрѣховѣ		Зрѣстѣ		Зрѣстѣ
	m. Болихова		Болиста		Болиста
	f. Болиховѣ		Болистѣ		Болистѣ

Participium Activi.

Sing.m	Зрѣа	f. Зрѣла	п. Зрѣло
	Болиа	Болила	Болило
Plur.	Зрѣли	} m. f. n.	
	Болили		

Praeteritum Gerundivi.

Sing.m.	Зрѣв	f. Зрѣвши
	Болив	Боливши
Plur.	Зрѣвше	} m. f. n.
	Боливше	

Praeteritum Participii passivi.

Sing.m	Зрѣн	f. Зрѣна	п. Зрѣно
	Болен	Болена	Болено
Plur.	Зрѣни	Зрѣны	Зрѣна
	Болены	Болены	Болена

а) Apud Recentiores зорим, зрите; лежим, лежите; болиим, болиите. At apud Veteres хвалѣте, веселѣтеся, приступѣте, садѣте, вкѣсѣте, просѣте, uti in 1ta et 2da Conjugatione.

б) Praet. iterat. зраҳ, зраше, Dual. зраста, fem. зрастѣ Марці 15, 47. Sic болах, болаше а болѣти; млачаше (Russ. pro млацаше) Jud. 6, 11. а млатити.

Paradigma E. sequuntur Verba formae tertiae: мнѣти, звенѣти, видѣти, сѣдѣти etc. Excerptis tamen Inchoativis in ѣю, quorum Praesentia Paradigmati A. conformia sunt. Huc etiam pertinent, quoad Praesentia, verba, quae pro ѣти in Infinitivo ати (ати) amant, ut стою, стоиши, Imp. стой, стоим, стойте; лежѹ, слышѹ, слышиши etc.

Paradigmati F. se conformant Verba formae quartae: танти, таю, танши; донти, дою, донши; напонтти; кѹпитти, кѹпаю, кѹпиши; родитти, рождѹ, родиши; слезитти, слезѹ (слезю), слезиши; гаситти, гашѹ, гасиши; мѹтитти, мѹщѹ, мѹтиши; пѹститти, пѹщѹ, пѹстиши.

Paradigmata E. et F. in Praesenti, omnium Modorum, non differunt. Distinguuntur autem in Infinitivo characteristicis vocalibus (ѣ, и) tertiae et quartae formae, atque hinc in temporibus affinis seu analogis, Praeterito Indicativi, Gerundiivi et Participii passivi. Sunt autem non pauca Verba, quae idem paradigma per omnia Tempora

pora aut Modos sequi non possunt, quod formatio Infinitivi diversa aliud subinde paradigma exigat in Praeterito, quam in Praesenti, ut adeo Verbum ejusdem formae quoad Praesens et analogos Modos aliam, et quoad Praeteritum ac Infinitivum, et Modos his affines, iterum aliam Conjugationem, aut saltem aliud Paradigma sequatur. Hanc ob causam in formis Verborum Praeteritum et Infinitivum diligentius notare, et in construenda Conjugationum tabula Tempora analogica coordinare oportuit. Multa enim sunt Verba, quae plene conjugari, id est, quoad omnia Tempora et Modos inflecti non possunt, cognita solum Praesentis (aut Futuri) persona prima, nisi etiam aut eorum Infinitivus aut Praeteritum simplex notum sit, quorum cognitio omnino e formarum doctrina P. I. §. 52 — 75. exposita, quam formatio temporum §. 80 — 90. excipit, petenda erit.

Verba duorum Paradigmatum.

§. 32. E Paradigmate A. ad Paradigma B. transiliunt 1) Verba formae primae in ю, quae in Infinitivo et Praeterito crescunt, assumendo т, ut даю, даѣти, даѣх; лію, ліѣти, ліѣх; сѣю, сѣѣти, сѣѣх. 2) Verba formae sextae in ъю et юю, ob Infinitivum in овати, евати, cui tempora

analoga se conformant: кѣпѣю, кѣповати, hirc etiam кѣповѣх, кѣповал, кѣпован.

Ad paradigma B. transiliunt e paradi-gmate C. in Praeteritis Verba formae primae, quae In-finitivum in ати formant: зовѣ, звати, жѣѣ, жвати; берѣ, брати; дерѣ, драти etc.

Eadem de causa e paradi-gmate D. ea Verba in нѣ, quae ratione Infinitivi ad formam primam spectant: имѣ, гати, пѣх, Part. pass. гат; жмѣ, жати, жах; пнѣ, пати, пах; кленѣ, клати, клах; жнѣ, жати; зачнѣ, зачати, зачах, зачат. Sic станѣ, стати; женѣ, гнати, гнах, Praet. Part. pass. гнан conformiter paradi-gmati B.

E paradi-gmate E. (Conjugat. III.) verba formae tertiae, quae Infinitivum formant in ати: боюса, коншиса, Inf. боатиса, Praet. боахса; держѣ, держати, держах, держал, держав, держан; молчѣ, молчати etc. Adde сплѣ, спиши, Inf. спати, Praet. сплѣх, Part. act. спал.

Ad paradigma E. transiliunt e paradi-gmate C. (Conjugat. II.) verba in ѣ, praecedente consona р, quae Infinitivum in ѣти formant: мрѣ, мрѣши, Inf. мрѣти, Praet. мрѣх (melius quam мрѣх), прострѣ, прострѣти, прострѣх. Sic мелѣю, мелѣши, quod ratione Praesentis ad B. spectat, ob In-finitivum млѣти paradi-gmati E. se conformat.

Quo-

Quoad Praeterita ad B. recte quidem referuntur verba formae quintae in *ию*, ad E. vero verba formae tertiae in *ѣю*; sed haec et illa etiam secundum A. sine ulla difficultate inflecti possunt, servata nimirum ubique characteristicam *а* et *ѣ* ante terminationes *х*, *л*, *в*, et participio passivo pro *ен* affigendo *н*, licet omnino Participium passivum *питан* paradigmati B. (*слан*), et *тлѣн* paradigmati E. (*зрѣн*) magis sit conforme. Confer jam *питати*, *тлѣти* cum *бити*.

БИ-ТИ	БИ-Х	БИ-Л	БИ-В	БИ-ЕН
ПИТА-ТИ	ПИТА-Х	ПИТА-Л	ПИТА-В	ПИТА-Н
ТЛѢ-ТИ	ТЛѢ-Х	ТЛѢ-Л	ТЛѢ-В	ТЛѢ-Н

Qui ejusmodi paradigmata postulet, secundum quae verba primae Conjugationis omnia (*питаю*, *владѣю*, *вѣнѣю*), per omnia Tempora et Modos ita conjugentur, ut ab uno paradiгmate ad aliud deflectere non liceat, ei necesse erit, aut paradiгmatum numerum ultra modum augere, aut ad verba irregularia amandare multa prorsus regularia. Tentanda igitur fuit nova Temporum analogorum coordinatio, ut adeo Praesentia constituent Conjugationis integrae medietatem unam, Praeterita vero alteram, quas ambas Infinitivus interpositus dividat. Hac methodo id effectum est, ut ex formis Infinitivi facile dijudicari possit, secundum quod paradiгma tempora reliqua Infinitivo analogae sint inflectenda.

§. 33.

Anomalorum Conjugationes.

Conjugatio Verbi substantivi **къмь, бѣдѣ, быти.**

<i>Praes. Indica- tivi.</i>	Sing.	1	къмь	2	към	3	кътъ
	Plur.		къмы		къте		сътъ
	Dual.	m.	къва		къта		къта
		f.	къвѣ		кътѣ		кътѣ α)

<i>Praes. Gerun- divi.</i>	Sing.	m.	сѣ	f.	сѣши
	Plur.		сѣше		сѣше
	Dual.		сѣша		сѣши β)

<i>Futu- rum.</i>	Sing.	1	бѣдѣ	2	бѣдѣши	3	бѣдет
	Plur.		бѣдем		бѣдеге		бѣдѣт
	Dual.	m.	бѣдева		бѣдета		бѣдета
		f.	бѣдевѣ		бѣдетѣ		бѣдетѣ γ)

<i>Impe- rativus.</i>	Sing.		—	2	бѣди	3	бѣди
	Plur.		бѣдѣм		бѣдѣте		бѣдѣте
	Dual.	m.	бѣдѣва		бѣдѣта		бѣдѣта
		f.	бѣдѣвѣ		бѣдѣтѣ		бѣдѣтѣ

<i>Fut. Gerun- divi.</i>	Sing.	m.	бѣдѣш	f.	бѣдѣши
	Plur.		бѣдѣше		
	Dual.		бѣдѣша		бѣдѣши

Infinitivus. **быти esse, fieri.**

α) Olim 1. pers. sing. къми, hinc къмь; in plur. etiam къмѣ pro къмы. къмо in libris glagoliticis est vulgare illyricum. In Ostrog. 1 Cor. 15, 19. еме bis legitur, alias ubique емы. In сътъ excidit к. Sic et нѣкъмь, нѣкъм, нѣкътъ, нѣкъмы, нѣкъте, не сътъ. Confer notam p. 396.

β) А сѣ est Adjectivum сѣи, ѿ ѿу, qui est, uti сѣши, сѣшаа (сѣшиа), сѣшее, а сѣш.

γ)

γ) БѸДѸ ero, fiam, inflectitur prorsus regulariter, uti неСѸ. аЩе БѸДѸ si fuero, аЩе БѸДЕШИ si fueris etc. Sic etiam СБѸДЕСА, СБѸДЕШИСА etc. Pro Imperativi 3. pers. БѸДИ, plur. БѸДѸТЕ alii Optativi personas adoptant: да БѸДЕТ sit, fiat, да БѸДѸТ sint, fiant; да не БѸДЕТ absit.

<i>Praet. I.</i>	Sing. 1	БѸХ	2.	БѸ	3	БѸ
	Plur.	БѸХОМ		БѸТЕ		БѸХѸ, БѸША
	Dual. m.	БѸХОВА		БѸТА		БѸТА Ѹ)
	f.	БѸХОВѸ		БѸТВѸ		БѸТВѸ

<i>Praet. Iterat.</i>	Sing. 1	БѸАХ	2	БѸАШЕ	3	БѸАШЕ
	Plur.	БѸАХОМ		БѸАСТЕ		БѸАХѸ
	Dual	БѸАХОВА		БѸАСТА		БѸАСТА Ѹ)

<i>Praet. II.</i>	Sing. 1	БЫХ	2	БЫСТЬ	3	БЫСТЬ (БЫ)
	Plur.	БЫХОМ		БЫСТЕ		БЫША
	Dual.	БЫСВА		БЫСТА		БЫСТА Ѹ)

<i>Praet. Gerund.</i>	Sing. m.	БЫБ	f.	КЫШИ
	Plur.	БЫБШЕ		
	Dual	БЫБША		КЫШИ

<i>Praet. Part. aot.</i>	Sing. m.	БЫА	f.	БЫЛА	п.	БЫЛО
	Plur.	БЫАИ		(БЫАИ?)		(БЫЛА?)
	Dual.	БЫАА		БЫАѸ		БЫАѸ Ѹ)

Praeteritum Participii passivi vacat, quia БЫТИ seu Neutrum passivae flexionis capax non est; inflectuntur autem composita (ex praepositione et БЫТИ) activae significationis: ЗАБЫИ ПРО ЗАБЫ-БЕН, а ЗАБЫТИ oblivisci.

Тем-

Tempora circumscripta.

<i>Praet.</i>	1	БЫЛ КЕМЪ	2	БЫЛ КЕМ	3	БЫЛ КЕТЬ
<i>Indic.</i>		БЫЛИ КЕМЫ		БЫЛИ КЕТЕ		БЫЛИ СЪТЬ
<i>Plusquam- perf.</i>	1	БЫЛ БѢХ	2	БЫЛ БѢ	3	БЫЛ БѢ
		БЫЛИ БѢХОМ		БЫЛИ БѢСТЕ		БЫЛИ БѢХЪ
<i>Praet.</i>	1	БЫЛ БЫХ	2	БЫЛ БЫ	3	БЫЛ БЫ
<i>Opt.</i>		БЫЛИ БЫХОМ		БЫЛИ БЫСТЕ		БЫЛИ БЫША

Eodem modo, cum Participiis activis et passivis aliorum Verborum auxiliaria *кѣмъ*, *бѣхъ*, *быхъ*, *кѣдѣ* connectendo, circumscripta tempora formantur. Vide P. 1. §. 84. 85. Pro *быхъ* primae personae rarius *бымъ* occurrit: *далъ бымъ* darem, *dedissemъ*, Psal. 90, 18. in Ostrogiansi et Psalterio Veneto, in correcta editione nunc *далъ быхъ*.

д) Dual. persona 1. contractior *бѣсва*, f. *бѣсвѣ*, persona 2. et 3. etiam *бѣхота*, f. *бѣхотѣ*.

е) Praeteriti iterativi seu imperfecti contractior persona 1. est *блхъ*, 2. et 3. *ваше*, Plur. *блхомъ*, *блсте*, *блхъ* seu *баша*, Dual. *блхова* et *блсва*, *блста*, et productior 2. et 3. *бѣвашета* pro *бѣаста*.

ж) Praeteritum I. *бѣхъ*, *кѣ* idem est ac *fui*, *ich war*, а *быти* esse, et huius Iterativum *блхъ* respondet Latinorum Imperfecto *eram*. Praeteritum vero II. idem est ac *factus sum*, *ich ward*, а *быти* fieri. Praet. *быхъ* pro *бѣхъ* postulant composita *избыти*, *пробыти*: *избыхъ*, *пробысть*, *пробыта*. Sic et *сбытса*; *збыти*, *збыхъ*, *закъ* oblitus est. Ipsa etiam radicalis syllaba *бъ* Latinae fi in fio, uti *кѣ* in *кѣдѣ* latino fu, in Praeterito fui, fueram, affinis est, cum Slavi litera *f* careant et pro *f* labiales *в* aut *п* ament. Confer voces *кѣк* et *fagus*, *кѣк* et *faba*, *пламы* et *flamma*.

и)

и) Pro fem. бѡмь, et neutro кѡмь in plurali ubique masculinum кѡмь reperias. In glagoliticis quidem libris прѣсталае сѣтъ legeris, pro f. прѣсталаы сѣтъ, at terminatio haec e vulgari hodierna dialecto assumpta fuit. In libris autem, in quibus purior Slavonismus servatur, nullibi feminina aut neutra a masculinis hujus Participii distinguuntur. Luc. 23, 55. legunt editi: ꙗже кѡхѣ тришани quae venerant, quod et Codd. Mss. Vindobonenses confirmant, licet кѣхѣ pro кѡхѣ habeant. Matth. 11, 21. et 23. аще-бѡша силы кѡмь кѡвша (Острог. кѡвшаа) вѡас. Sic et Luc. 10, 13. ubi et correcta кѡвшаа legit. Bohemica et Poloniae syntaxis his in locis ob femininum силы postulat. бѡмь, Illyrica бѡмь. Meletius quidem in Duali кѡмь, f. бѡмь, exhibet in circumscriptis temporibus: аще бѡ бѡмьсѡ, f. бѡмьсѡ, кѡмьсѡ, f. бѡмьсѡ, et аще бѡмьсѡ бѡмь, (f. бѡмьсѡ бѡмь), бѡмьсѡ бѡмь, (f. бѡмьсѡ бѡмь) f. sed metuo, ne sine auctoritate id fecerit. Idem etiam, pro arbitrio suo бѡмь masculinum, бѡмь vero, femininum esse statuit, cum tamen бѡмь et бѡмь, promiscue scribantur (vide Introd. pag. 12).

§. 34. Praeter кѡмь anomala censentur, quae pro ю aut ѣ primae personae мь habent, nimirum ꙗмь (снѣмь), вѣмь, дамь, имамь. Haec in plurali prima servant мы, in secunda singulari си pro ши, excerpto имамь, имаши.

S. 1	ꙗмь	снѣмь	вѣмь	дамь
2	си	снѣси	вѣси	даси
3	мѣтъ	снѣстъ	вѣстъ	дастъ
Pl. 1	ꙗмы	снѣмы	вѣмы	дамы
2	мѣте	снѣте	вѣте	дасте
3	мѣат	снѣдат	вѣдат	дадат, дадѣт

a)

a) **ѣмь** contractum est ex **ѣамь**, eliso **ѣ**. Hinc Praesens Gerundivi **ѣды** (et **ѣда**); f. **ѣдыши**, Part. pass. **ѣдом**, Infinitivus **ѣсти** (quasi a **ѣдѣ**), Praet. Indicat. **ѣдохъ**, **ѣде**, Praet. Gerund. **ѣдъ**, **ѣдши**, Part. act. **ѣл** (pro **ѣла**), Part. pass. **ѣден** inflectuntur conformiter paradigmati C. (**несѣ**). Imperativus vero differt: **ѣждь**, **ѣждьмы**, **ѣждьте**. in editis recentioribus etiam **ѣди**, **ѣдим**, **ѣдите** (pro **ѣдѣм**, **ѣдѣте**). Praeteritum **ѣхъ**, ex **ѣдохъ** contractum, et ejus Praet. iterativum **ѣдахъ** sic inflectuntur:

1 ѣхъ	2 3 ѣсть	ѣхомъ	ѣсте	ѣхѣ
ѣдахъ	ѣдши	ѣдохомъ	ѣдасте	ѣдахѣ

Compositum **снѣмь** uti **ѣмь** inflectendum est. Frequentativum autem **ѣдати**, **ѣдаю**, omnino regulare est, uti **бываю** a **бывти**, **вѣдаю** a **вѣмь**.

b) Verbi **вѣмь** (contracti ex **вѣамь** pro **вѣдѣ**) tempora Praeterita, cum ea Infinitivo **вѣдѣти** analogia sint, fere inflectuntur secundum paradigma E. (**зрю**, **зрѣти**). 1. **вѣдѣхъ**, 2. 3. **вѣдѣ**, Pl. **вѣдѣхомъ** etc. **вѣдѣла**, **вѣдѣвъ**, **вѣдѣн**, Inf. olim et **вѣкти**, quasi a forma **вѣдѣ**, hinc etiam Gerund. **вѣды** (**вѣдыи**), f. **вѣдыши**, (apud Recentiores et **вѣда**: **вѣдаши**), Part. pass. **вѣдомъ** conformiter paradigmati **несѣ**. At Imper. **вѣждь**, **вѣждьмы**, **вѣждьте**, recentius etiam **вѣди**, **вѣдим**, **вѣдите** (pro **вѣдѣм**, **вѣдѣте**). Sic et compositum по-
вѣмь:

вѣмь: повѣждь etc. Praet. вѣдѣ 2dae et 3tiae personae etiam de prima persona Praesentis usurpabatur: вѣдѣ novi, scio, невѣдѣ nescio. Sic et свѣдѣ συνοίδα, conscius sum.

c) A Futuro дамь, dabo, Inf. дати, deducta tempora partim regularia sunt, uti дах, дахом, дасте, даша, дал, дав, дан, partim irregularia a forma obsoleta дааѣ. Hinc tertia persona plur. дааѣт et дааѣт, Imper. даждь (pro дади), даждьмы, даждьте; sic et пождь, предаждь. дадим, дадите a Russis invecta sunt. Praet. 2. et 3. pers. olim дасть, nunc дал ки in secunda, et даде in tertia, in editionibus leguntur. Praet. iterat. дааах, дааѣше etc. Tempora iterativae formae даати, даю, regulariter inflectuntur: дай, даим, дайте, Gerund. даа, даючи, Part. pass. praes. даим, praet. даи, inde Verbale дааиѣ.

Ostrogensis editio et Psalt. Venetum servavit дасть pro recenti даде multis in locis. сребра своего недасть блнхѣ non dedit ad usuram Psal. 14, 5., вышній дасть глас свой dedit vocem suam. Primo loco in Ostrog. дасть, altero дасть scriptum est, cum utroque loco дасть scribendum fuerit. Psalt. Venetum дасть quidem exhibet, cum ubique ѣ pro ѣ serbico more ponat. Maluerunt itaque editores substituendo даде Praeteritum a futuro дасть distinguere. In secunda persona pro veteri дасть jam antiquae editiones exhibent circumscriptum Praeteritum дал ки. Psal. 4, 8. дал еси веселіѣ въ сердци моем dedisti laetitiam in corde meo. Posteriores editiones male hoc loco сердцѣ in Locali pro сердци.

d)

d) Verbum defectivum **имамъ**, **имаши**, **имать**, **имамы**, **имате**, personam tertiam plur. **имѣт** ab **имѣ**, inde et Gerund. **имы** (**имый**), **имѣши**, et alia tempora a forma **имѣти** deducit: Imper. **имѣй**, **имѣим**, **имѣйте**, Gerund. **имѣя**, Praes. **имѣх**, **имѣе**, **имѣхом**, **имѣете**, **имѣша** seu **имѣхѹ**, Part. act. **имѣя**, Gerund. Praes. **имѣя**, Part. pass. **имѣн**, inde Verbale **имѣніе**. Praes. Iter. **имах**, **имѣах**, **имаше**. etc. Ab **имѣ** vero, quod non solum forma, sed etiam significatione alias differt, formatur Imper. **ими**, **имѣм**, **имѣте**, Praes. Gerund. **км** (pro **им**), **кмши**, Inf. **ити**, inde **их**, **и** (**ит**), **ихом**, **ите**, **иша**, Part. act. **иа**, pass. **ит**. Huius Praesens est **кмлю** a **кмати** seu **имати**. In exprimenda formula fidem habere, omnes formae locum habent: **вѣрѹ емлю**, **вѣрѹ имѣ**, **вѣрѹ не иша**, **вѣрѹ имѣй**, **вѣрѹ имать**. Composita **поймѣ**, **пріимѣ**, **пріемлю**, **вонмѣ**, **внати**, **внемлю**, **внимати** etc. simplicibus se conformant, et pro ratione diversarum formarum diversa sequuntur paradigmata.

§. 35. Alia mutuantur tempora quaedam ab alio themate. A Defectivo **идѣ** est Imperat. **иди**, **идѣм**, **идѣте**, Praes. Gerund. **иды** (**идый**), **идѣши**, Praes. **идох**, **иде**, **идохом**, **идосте**, **идоша**, Praes. iterat. **идах**, **идаше** etc. Inf. **ити**. Alia tempora petuntur ab obsoleto **шедѣ**: Praes. Gerund. **шед**, **шедши**, Part. act.

t. шел, шла, шло, plur. шли, inde tempora circumscripta, шел еси pro secunda persona идѣ, пришел еси. о прїиде, pro tertia пришел есть, бѣ пришел, бяхъ ишли. Арос. 17, 10. неприяма in Ostrogiensi et iis, sine есть, more Polonorum et Russorum, in directa nunc прїиде; аще не бяхъ пришел и глаголаа им Joh. 15, 22. si non venissem et locutus issem eis. Part. pass. шит inusitatum quidem est, inde tamen Boh. штіе, приштіе, взештіе, et avicum шествіе (pro шестствіе) deducta sunt.

А градъ, venio, est грады (градый), градъи, Praet. граде, градох etc. Praet. iterat. граахъ, градаше (градѣаше), градахом, градасте; ia tempora deficiunt, cum ab идѣ aut хождѣ etі soleant.

А рекъ (рѣкъ) Praeteritum: рекохъ, рече, рекомъ, рекосте, рекоша regulariter inflectitur; рѣхъ его, рѣхомъ, рѣете, рѣша sunt a verbo obsoleto рѣю, quod graeco ῥέω respondet.

Quae ex lege ob Infinitivi formam ex uno ad iud Conjugationis paradigma quoad temporalialoga transferri solent, irregularia proprie dici non possunt. His tamen accedunt Verba имѣ, ѣдѣ, жнѣ, начнѣ et reliqua hujus formae, quae ob Infinitivos мѣти, пѣти, жѣти, начѣти, quoad Praeterita quidem ad primam referenda sunt, Praeteritum tamen Gerundiivi secundum Paradigma C.

inflectunt: КМ, КМШИ; РАСПЕН, РАСПЕНШИ; НАЧЕН, НАЧЕНШИ. Sic et ЖЕН, ЖЕНШИ antiquo more, licet jam in Ostrogensi et aliis editionibus Jac. 5, 4 ЖАВШИХ pro veteri ЖЕНШИХ legatur.

§. 36. Alia non nisi quoad unam alteramque personam a regula deflectunt. А ХОЦЪ, (-ЕШИ, -ЕТ, -ЕМ, -ЕТЕ) tertia pluralis est ХОТАТ, Praes. Gerund. ХОТЛ, ХОТЛШИ, Imper. ХОТЪЙ. Inf. ХОТѢТИ, Praet. ХОТЪ, et alia tempora his analoga respondent paradigmati E.

ЧТЪ, Яго, Inf. ЧЕТИ, Praet. ЧТОХ, ЧТЕ, Particip. act. ЧЕЛ (eliso Т pro ЧЕЛ) prorsus regulariter inflectitur. At a ЧТЪ, НОНОГО, Russi formarunt Infin. ЧТИТИ, quem Act. 18, 13. jam Ostrogensis habet, pro ЧЕТИ (Codd. Serb. ЧИСТИ). Hinc Joh. 5, 23. НИЖЕ ЧТИТИ СНА, НЕ ЧТИТИ ОЈА in editionibus novis, licet ЧТЕТЕ Joh. 8, 49 et Act. 17, 23. in iisdem immutatum servarint. At regulare ЧТЕТ Joh. 5, 23. non solum in Mss., sed etiam in Ostrogensi et in Evangeliiis Moscuæ 1606 impressis legitur. ПОЧТИЛ, ПОЧТИВЪ russica sunt, non slavica.

А ВИДѢТИ, ВИДЪ, Imper. ВИДЪ adhuc in Psalmis habetur, plur. vero ВИДИТЕ videte, certe et olim ВИДЪТЕ, cum Bohemi ВИЗТЕ a singulari ВИЗ adhuc retinuerint. Confer Imper. ВЪДЪ а ВЪДѢТИ.

Sub-

Subinde tempora reperias, quae anomala videntur, quod a formis obsoletis orta sint. Sic **влады** (владыи), **владыши**, а **владѣ**, **власти**; pro qua forma **владѣти** substituta fuit, a qua utique praesens Gerundivi est **влада**, **владыши**. Nihiljam miraberis in antiquis editionibus Luc. 2, 2. **владышѣ** pro hodierno **владышѣ**. Luc. 15, 23. et 7. **легебатур** olim **телецѣ оупитѣнный**, nunc cum **strogiensi оупитанный**, et γ. 30. olim et nunc **питомый**. **оупитѣн** nimirum est a forma minus **вѣа питѣти**, **оупитан** a forma maxime usitata **питати**, et **питом** (Praesens Participii passivi) a forma prorsus obsoleta **питѣ**. Similiter **искъ**, **искъши** (Gerundivi Praesens) et **иском** (Part. pass. praes.) videntur esse anomala, si ab **искати**, **цѣ**, deducere velis; sunt autem regulariter formata a forma obsoleta **искѣ**.

§. 37. Impersonalium conjugatio a personalium verborum conjugatione non differt. Conjugabis itaque **подобает**, **oportet**, Praet. **пообаше** conformiter primae; **мнитса**, videtur, Praesentium **мнашеа** conformiter tertiae. Sic **достоят**, **облаѣт**, **случаетса**. In formula **лѣтъ кѣтъ**, licet; notandum est, **пои** nisi tempora Verbi **кѣтъ** mutabis: **лѣтъ баше**, **лѣтъ бысть**, **лѣтъ бѣдет**, **аше бы**, **лѣтъ было** si liceret, si licuisset.

§. 38. Passivi conjugatio, si illud ope affixi reciproci ca exprimatur, eadem est, quae activi. Igitur **ЧТѢА**, **lego**, conjugabis, uti **ЧТЪ** **lego**.

ЧТѢА **ЧТѢШИСА** **ЧТѢТСА**
ЧТѢМЕСА **ЧТѢТЕСА** **ЧТѢТЕСА**

Praeteritum **ЧТОУСА**, **ЧТЕСА**, **ЧТОУОМСА**, **ЧТОУТЕСА**, **ЧТОУШАСА** etc. Infinitivus **ЧТЕТИСА** etiam circumscribi solet, cum participio passivo **ЧТЕН** connectendo **БЫТИ**: **ЧТЕНЪ БЫТИ**. Sic et futurum ope **БЪДЪ**, Praeteritum ope **ЕСМЪ** et **БЫХ** circumscribuntur:

Fut. **ЧТЕН** (f. **ЧТЕНА**, n. **ЧТЕНО**) **БЪДЪ** etc.
 ЧТЕНИ (f. **ЧТЕНЫ**, n. **ЧТЕНА**) **БЪДЕМ** etc.

Praet. a) **ЧТЕН** **ЕСМЪ** **ЧТЕНИ** **ЕСМЫ**
 ЧТЕН **ЕСИ** **ЧТЕНИ** **ЕСТЕ**
 ЧТЕН **ЕСТЬ** **ЧТЕНИ** **СЮТЬ**

Praet. b) **ЧТЕН** **БЫХ** **ЧТЕНИ** **БЫХОМ**
 ЧТЕН **БЫСТЬ** **ЧТЕНИ** **БЫСТЕ**
 ЧТЕН **БЫСТЬ** **ЧТЕНИ** **БЫША**.

Eodem modo **ЧИТАЕМ** **ЕСМЪ**, **ЧИТАЕМ** aut **ЧИТАН** **БЫВАЮ**, **БЫВАЕШИ**, **БЫВАЕТ**, conjugantur, habita simul ratione generis: **ЧИТАНА** **БЫВАЕТ**, **ЧИТАНО** **БЫВАЕТ**.

§. 39. Nec aliter conjugantur Praeteritum ope **ЕСМЪ** circumscriptum, Imperfectum (et Plusquamper-

perfectum) Optativi et Futurum exactum, quae participio activo in л оpe auxiliarium бых, бы, быs formantur, de quibus P.I. §, 78, 84, 85. pluribus.

ДАА ЕСМЬ, ДАА ЕСИ, ДАА ЕСТЬ.

ДАЛИ ЕСМЫ, ДАЛИ ЕСТЕ, ДАЛИ СЪТЬ.

Sic et Plusquamperfectum бѣх ходил, бѣ одил, бѣхом ходили, бѣсте ходили, бѣхъ ходили.

ДА БЫХ ИМѢА ДА БЫХОМ ИМѢЛИ

ДА БЫ ИМѢА ДА БЫСТЕ ИМѢЛИ

ДА БЫ ИМѢА ДА БЫША ИМѢЛИ.

Primam personam Praeteriti circumscripti cum мь in Psalmis et Novo Testamento nullibi reperias, sed simplex Praeteritum. Tertiam quidem non raro, sed saepissime secundam. Editores enim maluerunt secundae simplici, cum a tertia distincta non sit sententiae subinde reddat ambiguum, vix non ubique circumscriptam ope еси substituere. Apoc. 17, 12. Ostrog. legit тѣже видѣ, correcta vero тѣже видѣли. Psalmo 88. in Ostrogiensi et Psalterio Veneto persona secunda Praeteriti simplex saepe retenta fuit, sed correcta nunquam. V. 3. Ostrog. legit рече про река еси, quod postremum et Venetum Psalt. An. 1561 exhibet. At v. 12. основа Ven. pro основал еси, v. 13 Ostrog. et Ven. ты създа про создал еси, v. 20. рече utraque про река еси, v. 39. тыже ѿринѣ и оучижи и ѿврьже Ven. Sic et Ostrog. sed pro ѿврьже legit негодова, correcta негодовал еси, v. 44. езастѣни Ven. et Ostrog. v. 45. поврьже про поверга еси. v. 49. създа, v. 50. клатса (Ven. клетсе) про клалса еси. Vice versa primam personam peri-

М in

phra-

phrasticam simplici Praeterito reddere solent: **ДАХ** pro **ДАЛ** **ЕСМЬ** Levit. 6, 17. Alia exempla ex Ostrog. vide p. 389. Immo Арос. 17, 10. pro **НЕПРИШЕЛ** (sine **ЕСТЬ**) recte substituerunt **НЕПРИИДЕ**.

Optativi personam secundam a tertia Veteres non distinxere. Utrique enim **БЫ** tribuebatur. Nec deest etiam in postrema editione exemplum, quo id firmari possit. Luc. 10, 42. **АЩЕ БЫ РАЗЪМѢЛ И ТЫ** si cognovisses et tu. Olim et in libris paulo ante Correctionem editis Joh. 11, 21. **АЩЕ БЫ ЗДѢ БЫЛ** si fuisses hic, et v. 32. **АЩЕ БЫ БЫЛ ЗДѢ**, ubi nunc **БЫ ЕСИ БЫЛ** legitur. **АЩЕ БЫ ВЪДАЛА** vide p. 391, **АЩЕ БЫ ВЕХОУТѢЛ** p. 392. Addam corruptum locum ex Apocalypsi c. 3, 15. **НЕДА СТЪДЕН БЫ БЫЛ НИ ТЕПЛ** (legendum utique **ЛИ СЕУ ИЛИ ТЕПЛ**), utinam (**НЕДА**, vide p. 453) frigidus esses aut calidus. Verba haec Correctores in margine sic reddiderunt: **О ДА БЫ СТЪДЕН БЫЛ ЕСИ ИЛИ ГОРАЩИ**. Dicendum fuit **ДА БЫ БЫЛ** sine **ЕСИ**.

Bohemi olim solo **БЫ** in secunda persona usi sunt, at nunc affligunt **С** (quod utique ex **ЕСИ** seu **ЕСИ** contractum est) auxiliari **БЫ** ad discernendam personam secundam a tertia: **ДАЛКЫС, КАДЫКЫС ХУТѢЛ**. Poloni similiter **ś: byłbyś**. Hos itaque Meletius aliique imitati sunt, qui **БЫ ЕСИ** pro **БЫ**, et **БЫ ЕСИ ЧИТАЛ** pro **БЫ ЧИТАЛ** secundae personae pro arbitrio suo tribuerunt. Russi et Illyrii **БЫ** omnibus personis, cum has Pronominibus expriment, in singulari et plurali tribuunt; Bohemi et Poloni duntaxat tertiae in utroque numero. Hinc factum est, ut in libris slavicis **БЫ** etiam in plurali pro

БЫША

БЫША subinde legatur. Hebr. 10, 12. in correctae editione: прѣстали бы быти приносимы, melius Ostrog. прѣстали оубо быша, atque duo Mss. Vindobonenses не быша прѣстали. Hebr. 11, 15. аще бы оубо оны помнили - имѣли бы время, Ostrog. аще она помнахъ - имѣли оубо быша. 1 Joh. 2, 19. аще бы ѿ нас были, прѣбыли оубо быша с нами, Ostrog. etiam in primo membro аще бо быша ѿ нас. Aliistamen in locis, in quibus nihil reficiendum fuit, etiam in postrema editione intactum mansit plurale БЫША: да быша имѣли Joh. 8, 6. аще бо быша разумѣли, не быша гдѣ славы распали 1 Cor. 2, 8.

§. 40.

Observationes in Conjugationum flexiones.

Cum libros antiquos magis sequi oportuerit, quam novos a Russis editos, qui flexiones Verborum dialecti russicae sequi solent, fieri omnino non potuit, ut flexiones in schemate generali et paradigmatis signatae in omnibus temporibus cum aliorum Grammaticorum terminationibus convenirent. Quapropter monendus est lector, me sine auctoritate codicum nihil statuisse. Miror itaque, Petrum Vinogradow Russum et Abr. Mrazoviĭ Serbum, in signanda persona prima et secunda Dualis, potius sequi voluisse novatores illos, qui ма pro ва primae, ва pro та secundae personae sine auctoritate legitima tribuere maluerunt, quam Meletii Smotriskii editionem An. 1610ⁿ

Jevii in Lituania impressam. In posteriori enim, Mosquensi An. 1721, quae Rimnicii An. 1755 recusa fuit, flexiones dualis *ва, та*, quae recte in prima signatae erant, in *ма, ба*, summa audacia ab editore mutatae sunt. Editor enim russus Grammaticae Mosquae An. 1648 inchoatae, An. vero 1651 absolutae, praecepta pro oraculo habuit, spreta Meletii auctoritate. Observavit quidem P. Vinogradow Marci 10, 35. legi *хочева, прогнева* (addere potuisset *садева* v. 37, *можева* v. 39.), monetque secundam personam nunc quidem finiri in *та* (immo et olim), in tabula autem conjugationum praemissa eas terminationes fuisse appositae (nimirum *ма, ба, та*), quibus apud Veteres personae distinctae fuerint. Atqui haec aliter se habere, inspectis codicibus et editionibus antiquis, cuilibet patebit. In his enim nusquam terminationem primae personae *ма*, sed constanter *ва* aut *ва* (haec enim frequenter confundi solent) et in secunda *та* reperies. Confirmant hoc Bohemorum et Polonorum scriptores veteres, maxime vero, Vinidi in Carniolia, Venedique in Lusatia. Confer Carniolicum *нечева, нечета, нечета; любива, любивта* etc.

Velim G. S. Bandtke Grammaticam Polonicam secundis curis Vratislaviae 1818 editam inspicias in qua p. 249 et 312, de obsoletis suffixis (ut vocat) nu-

meri

meri dualis ва, та agitur. Is Silesiorum dualem in ма Soloecismum vocat. Etiam Bohemorum quidam, pro obsoleto ва substituere maluerunt ма; censebant enim a prima persona pluralis мы formari posse aut debere dualem in ма. Hoc et Russorum Grammaticis arrisit. At in edendis libris slavici nihil innovandum erat: servandus potius fuit Dualis antiquus, non alius confingendus. Pessime itaque factum est ab editoribus, quod Joh. 10, 50. есѣѣ (pro есѣва) antiquarum editionum mutarint in есѣма, Joh. 14, 23. прїидѣѣ, створиѣѣ in прїидѣма, створима, in novissima editione neglecto duali прїидѣем, створим. Qui duales in plurales commutarunt, valtem lectoribus gratificari voluere, quod innumeris in locis, praecipue in correctae editione factum est. Luc. 12, 9. она же рекоста емѣ, гдѣ хоуеши, оуготоуѣем. Hic jam Ostrog. et Mardarii editio pluralem primae personae pro оуготоуѣѣ exhibent, licet dualem tertiae personae она рекоста servarint. Sic Luc. 2, 8. antiquae editiones legunt искаховѣѣ, et Luc. 9, 54. речѣѣ, mediae искахома, речема, postremae vero искахом, речем. Job. 11, 20. olim legebatur очи-иста-тѣѣ oculi deficient, nunc in Bibliis correctis dualis in pluralem истают mutatus est.

Flexionem Imperativi in prima persona ѣм, in secunda plur. ѣте vere slavicam esse, multis exemplis doceri potest. Ipse etiam Meletius hanc terminationem in verbis in ѣ probavit: чѣѣм, ѣдѣѣм, чѣѣте, ѣдѣѣте; et hac ratione Imperativus differt alia vocali ab iisdem personis Indicativi чѣем, ѣдѣем. Sic идѣѣм, идѣѣте, падѣѣм, онмѣѣм, станѣѣм, блюдѣѣте, помозѣѣте, ждѣѣте, ѣѣте. Adde воздѣѣжѣѣте et воздеждѣѣте elevate, сажѣѣте. Immo et впоѣем pro впоим, вѣѣпїем pro

про възпѣим. At vero небываем, разумѣим, разумѣйте, помазѣим, целѣим, мѣдрствѣим etc. In Apostolo Damiani, non solum verborum tertiae conjugationis, sed et aliorum persona secunda terminatur in ите: станите, вздадите, кмлите. In aliis tamen libris et verba tertiae Conjugationis adhuc antiquam flexionem retinere: хвалѣте, просѣте etc. Huic maluit Meletius flexionem им, ите in Conjugatione secunda (nobis tertia) praeferre, et Imperativum творѣим, творѣите solo accentu ab Indicativi personis творѣим, творѣите distinguere.

Deinde notandum, personam tertiam Imperativi singularem et pluralem a secunda non differre, licet Meletius et alii Optativi (i. e. Indicativi cum particula да) personis да четѣт, да четѣт, да творѣит, да творѣит tertiam Imperativi suppleant. In deprecativo tamen modo, qui omnino apud Slavos idem est ac Imperativus, etiam Meletius personam tertiam singularem, atque dualem secundae aequalem fecit: чти он, твори си. бѣди он, четѣта, творѣта, бѣдѣта.

Rarius persona secunda Imperativi ope particulae да Praesenti aut Futuro Indicativi praefixa suppletur: да бѣдѣши про бѣди, да речѣши про рци. Imperativo autem praefigere да prorsus insolitum est. Legitur tamen 2 Reg. 14, 32. in Ostrog. аще ли бы есть въ мнѣ неправда, то да оукѣи ма. Melius (deleto

бы in primo membro et да in secundo) correcta editio: *аще же есть во мнѣ неправда, то оумертви мя, και Σαυάτωσον με.*

In Praeterito secundam personam simplicem singularis numeri, licet a tertia non differat, restituendam censui, cum in antiquis libris ejus usus satis frequens sit. Non enim potui methodum Grammaticorum probare, qui cum Praeterito simplici, in quo genera non distinguuntur, circumscriptum (e participio activo in л formatum) conjungere maluerunt, post primam *бѣх* insecundo *был, была, было* (еси), post чтох, читах, творих interponendo *чел, чла, чло, читал, читала, читало, творил, творила, творило*, in Duali et Plurali vero iterum secundam personam Praeteriti simplicis *бѣсте, чтосте, читасте, твористе* assumendo.

Meletius quidem *читал, -ла, -ло* Praeterito simplici, et *читал еси* periphrastico tribuit. At *был, читал, творил* sine *еси* duntaxat in russ. lingua, cum in ea personae pronomine signentur, locum habere potest. *был еси, читал, творил*, sine auxiliari *есм, бѣхъ, быхъ*, de nulla persona dici possunt, quamvis de tertia (subintellecto nimirum *есть*) subinde legantur, uti 2 Cor. 2, 5. *аще ли кто шкорбил мене, не мене шкорки.* In libris veteris Testamenti serius translatis plura exempla invenias.

In Gerundivis neutrius terminationem distinguere non potui a masculina, cum haec et neu-

tris

tris conveniat: ЦАРСТВО РАЗДѢЛААСА, ОКО ШЕЛЕПАА,
 СМАТАСА МОРЕ, СЕРАЦЕ ГОРА: НЕ СЕРАЦЕЛИ НАЮ (ПУНС
 НАШЕ) ГОРА БѢ ВЪ НАЮ (ПУНС БНАС). Reperiuntur
 quidem ДРЕВО ГНІЮЩЕ, ПАДШЕ ЗЕРНО, sed hoc in casu
 neutrum ГНІЮЩЕ respondet masculino ГНІЮЩЬ seu
 ГНІАЙ, ПАДШЕ vero masculino ПАДШЬ seu ПАДШЬИ,
 quorum utrumque hac terminatione gaudens
 jam qualitatem Adjectivi induit. Nam ГНІА, cum
 putrescit, (Gall. en pourissant), non prorsus
 idem est ac ГНІЮЩЬ (n. ГНІЮЩЕ) putrescens, (Gall.
 pourissant), et ПАД cum cecidisset, aliquate-
 nus differt a ПАДШЬ (n. ПАДШЕ) quod cecidit. Femini-
 no autem semper adhaeret in Praes. Gerund. щИ,
 Praet. шИ. Pauca haec pro vindicando Schemate ge-
 nerali et paradigmatis a me expositis dicta sunt.

Notae generales et speciales in quaedam
 tempora.

§. 41. In genere notandum, vocales syllabae
 radicalis in Conjugatione non mutari, exceptis his
 paucis, quorum Infinitivus et Praeteritum aliam
 vocalem, quam Praesens aut Futurum postulat,
 utи пѣти, пѣх, а пою; лѣши, лѣгох а лѣгѣ; сѣ-
 сти, сѣдох а сѣдѣ. Adde Fut. шрѣщѣ, аб шрѣ-
 щѣти, шрѣщѣю.

Mutantur vero transformabiles consonae in
 alias, et quidem 1. г in з, к in ц, ante и, ѣм,

ѣте

ѣте in Imperativo (Conjug. secundae): помози, помозѣм, помозѣте а помогѹ; теци, тецѣм, тециѣте а текѹ,

2. In Indicativo ejusdem Conjugationis ġ in ж, х in ш, к in ч: помогѹ, поможеши, поможет, поможем, поможете; верхѹ, вершеши, вершет, вершем, вершете; текѹ, течешн, течет, течем, течете. Idem fit ante ен Participii passivi: вержен а вергѹ, разжен а разжгѹ, вершен а верхѹ, вѡшен аб вѡхнѹ, речен а рекѹ. At literae д, т, з, с nullam in secunda Conjugatione ante ен subeunt mutationem: веден а ведѹ, плѣтен а плѣтѹ, везен а везѹ, спасен а спасѹ.

3. Ante ен Participii passivi Verborum in ити (tertiaе Conjug. Parad. F.) mutantur etiam д, т, з, с, ст, uti §. XII. Introd. dictum est: рожден а родити, оутвержден аб оутвердити, позлащен а позлатити, хыщен а хытити, прекращен а прекратити, поражен а поразити, свѣшен а свѣсити, мщен а мстити, прелщен а прелстити. Adde изпражнен аб изпразнити, съблажнен а съблазнити, оумждажен аб оумждрити, помышлен а помыслити, изощрен (et изострен) аб изострити, оумерщвен (оумерщвлен) аб оумертвити, оухыщрен аб оухыщрити, прензещрен а прензестрити, quamvis inter literas transformabiles et terminationem ен literae в, н, л, р interpositae sint.

Ser-

Serbici librarii in Codd. slaviciis post н, л, р constanter кн pro ен scribunt: схранкн, испанкн, трижкн а тризнити, молкн, ѡзлюбкн, зтворкн. Verba autem formae ѣти (Parad. E.) transformationem literarum ante ѣн non admittunt; вѣдѣн а вѣдѣти, запѣтѣн а запѣтѣти. Hinc свѣтѣнїе Joh. 5, 35. et Exod. 27, 20. а форма свѣтѣти.

4. Labiales ante ен Part. passivi inserunt а epentheticum: гвлен, славлен, возлюблен, шславлен, шслаѣпаен, престѣпаен, посрамлен, а гвнчн славити, возлюбити etc. Excipe оугзвен, благословен.

5. Eadem epenthesis et literarum transformatio locum habet in Praeterito Gerundivi ante ь, quando rejecto ив contrahi solet: ѡставль, возлюбль, пристѣпль, pro ѡставив, возлюбив, пристѣпив, преломль pro преломив. Sic шеновьши, in plur. пристѣпльше, pro шеновивши, пристѣпнше. Proго пригвождь, рождьши, заблѣждьше, pro пригвоздив, родивши etc. вкѣш, возглаш pro вкѣсив etc. впльщши (воплощши) pro впльтив, шращса pro шративса, запрѣщ pro запрѣтив; пощса pro постивса, крещшса pro крестившса, шчнщса pro шчнстивса. Excipe ѡстрастших (Ven. оустрастших) Psal. 16, 9. ταλαιπωρισάντων, qui afflixerunt, ab ѡстрастити.

6. Literas *д* et *т* ante *л* participii activi elidi, diximus Cap. II. Introduct. p. 48. Нине *навел* а *наведѣѣ*, *пробол* рго *пробода*, *пал* рго *падал*, *пал* рго *падал* а *падѣѣ*, *чел*, *чла*, *чло* рго *четл*, *чтла*, *чтло* а *чтѣѣ*, *шкрѣл* аб *шкрѣтѣѣ*, *срѣло* Job. 4, 12. recte in Ostrogiansi, а *срѣтѣѣ*, Praet. *срѣте*, *срѣтох*, male omnino in correcta *срѣтило*, quasi a forma (ficta) *срѣтити*.

7. Praeteritum primae Conjugat. solet post vocalem tertiae personae singularis paragogicum *т* assumere: *пат*, *потт*, *прѣпат*, *шкпат*, *ѡпат* (*ѡнат*) рго *па*, *пот* etc. Sic *начат*, *почат*, *запат*, *клатца*, *шквит*, *повит*, *пит*, *пролит*. In secunda Conj. rarius: *оумрет*, *протрет*. Rarissime in plurali post *хѣ*: *впрашахѣт* in Damiani Apostolo, *сзвршахѣтъ* Mich. 2, 1. in Ostrogiansi, *искахѣтъ* 2 Reg. 17, 20. in eadem, in correcta *искаша*.

8. In verbis formae tertiae et quartae, spectantibus ad tertiam Conjugationem, quorum prima persona facta transformabilium literarum mutatione in *жѣѣ*, *жѣ*, *шѣ*, *цѣѣ* terminatur, restituenda est characteristica consona primigenia (quam ex Infinitivo cognoscas) jam in secunda persona et reliquis omnibus: *вижѣѣ*, *видиши*, *видит* etc. *рожѣѣ*, *родиши*, *родит*, Imper. *роди*, Gerund. *рода* etc. *поражѣѣ*, *пориши* etc. *глашѣѣ*, *гласиши* etc. *плацѣѣ*, *платиши*, *платити*; *пѣшѣѣ*, *пѣстиши*,
пѣ-

пѣстиги etc. Verba autem quintae formae, quae sunt primae Conjugationis, transformatam litteram servant in omnibus temporibus Praesentis analogis et primigeniam characteristicam non nisi in Infinitivo et Praeteritis recipiunt: страждѹ, страждѣши, Imper. стражди, Gerund. стражда, Inf. страдати, Praet. страдах etc. Sic мажѹ, Imper. мажи, Gerund. мажа, мажѹщи etc. Sic пишѹ, дышѹ, плачѹ, алчѹ, мещѹ, ищѹ, Inf. мазати, писати, дыхати, плакати, алкати, метати, искати. Idem valet de euphonicо л ante ю. Servant illud verba Conjug. primae per totum Praesens omnium Модѹщм кмлю, кмлѣши, кмлет; каплю, каплѣши, каплет etc. Inf. капати, Praet. капах. Rejiciunt illud jam in secunda persona verba Conjug. tertiae: жвлю, жвиши, Inf. жвити; кѣплю, кѣпиши, Inf. кѣпити.

9. Ante ах, аше euphonicum л inserunt verba Conjug. tertiae, non vero secundae. Hinc facile dijudicabis, quid intersit inter живаше et живлаше. Hoc enim est Praet. iterat. а жвити, illud а живѹ. Eadem lege fit transformabilium mutatio ante л, ut ante ем Part. passivi. Hinc влажах, влажаше Praet. iterat. а влазити, rectius quam влазах, влазаше. In млачаше Jud. 6, 11. ч русico more pro щ scriptum est, slavice млачааше а млатити. Confer P. I. p. 387.

10. In specie notabis, quoad Praesens, мы servari in prima plurali anomalorum, in aliis omnibus nunc contrahi in м. At non desunt vestigia, etiam regularium verborum primam in мы terminatam fuisse. Praeter **вѣдѣмы, поживѣмы**, quae in antiquissimo **изборник** sec. XI. leguntur, etiam **codex Caesareus** (olim **Hankianus**) **Matth. 28, 14.** habet **оуглаголемы** persuadebimus, **пейсочеу**, nunc **оутолим**. Subinde et anomalam in Codd. antiquis rejiciunt ы. Differt autem pluralis **къмъ, вѣмъ, имамъ** a singulari **къмь, вѣмь, имамь**, in iis codicibus qui discrimen inter ь et ѣ accuratius observant. In **Damiani Apostolo** ceu **codice Serbico** hoc discrimen neglectum est, cum ь ubique pro ѣ scribatur: **мы къмь, послѣси къмь, вѣмьбо** scimus enim. In eodem semel et **живемо** pro **живем** scriptum est.

Slavi meridionales omnes (Illyrii, Croatae, Carnioli) pro slavico м (seu мы) amant мо. Hinc **къмо, нѣсмо, вѣмо, дамо, знаемо, оставляемо** immo et **възсиламо** pro **възсылаем** etiam in libros slavicos a Serbis sec. XVI. editos irrepserunt. Poloni constanter мы retinere, quod tamen non raro (post е et и) in м: **чиним, дам**, contrahunt. Bohemi мы mutarunt successu temporis in ме, quod non nisi post е contrahere solent: **вѣдем** pro **вѣдеме** a singulari **вѣдѣ**. Nunquam vero post а, quod nec Poloni faciunt, neque post и, quia **ам** et **им** in singulari adoptarunt, pro veteri terminatione **лю** et **ю**. Eandem ob causam Illyrii **вѣдемо; видемо, играмо**, contrahere non possunt in **вѣ-**

дем,

ДЕМ, ВІДІМ, ИГРАМ, quia illis *ЕМ, ИМ, АМ* sunt terminationes singularis numeri. In glagoliticis libris ante Carmani correctionem editis non solum *ИСПЛЕВЕМО, ЛЮБИМО, ПОЖИРАМО, ИМАМО* et *ИМАМИ, КЕМО* et *КЕМИ*, sed etiam in Praeterito *-ХОМО* et *-СМО*: *ПРИГАХОМО, ПОСАДЖИМО, ПОЗНАСМО* etc. leguntur. *ЕСМЕ* etiam in Ostrog. legi, monui p. 534. *α*). Addam hic *ДАЛИ ЕСМЕ* inveniri in literis russicis (грамота) An. 1265.

КЕМЬ ex *КЕМИ*, quod p. 389. e libro Esther Ostrog. editionis citavi, contractum est. Hinc et alia anomala in *М* terminata in singulari *МЬ* liquidum requirunt. Licebit itaque *МЬ*, utpote characteristicam primae personae singularis, conferre cum Graecorum verbis in *μ*, et personas tertias in *ТЬ* (pro *ТИ*) terminatas, cum terminationibus linguae Samskrdam Indorum. In secunda persona singulari vetus slavica retinuit adhuc *И*: *БЪДЕШИ, ИМАШИ*, quod et Indicae est commune. At dialecti vulgares omnes *И* resciderunt: *БЪДЕШ, ИМАШ*.

Ex speciminibus Orthographiae antiquae, quae Introduct. Cap. IV. §. VII. data sunt, constat tertiam personam singularem et pluralem omnium verborum in codicibus seculi XI. XII. XIII. terminari in *ТЬ*, quod a pluribus seculis in *ТЬ* mutatum est. Anomala tamen *ТЬ* servarunt. Hinc *КЕТЬ* contractum censeri debet ex *КЕТИ*, quod *Вобемі* in *КЕТИТЬ* emphatico retinent. Huic Graecorum *ΕΣΤΙ* affine est, et plurales in *Ι* (*ΕΙΣΙ, ΛΕΥΘΙ*, dor. *ΛΕΥΘΥΝΤΙ*) respondent slavicae terminationi in *ДТЬ, АТЬ*.

A librariis confundi *Е* et *Ь* in fine post *Т* tertiae pers. sing. et secundae pluralis in Codd. antiquis saepius observavi. *МОЖЕТЕ* in tertia singulari pro *МОЖЕТЬ, БЪДЕТЕ* pro *БЪДЕТЬ* in literis (грамота) anni 1229, *БУ-*

СЛЫ-

СЛЫШАТЕ in tertia plurali pro ОУСЛЫШАТЬ, et ЛЕЖИТЕ, прѢКЛОНИТЕСЯ in tertia singulari pro ЛЕЖИТЬ, прѢКЛОНИТЬСЯ, vice versa ОУЗРИТЬ in secunda pers. plur. pro ОУЗРИТЕ in codice Vindobonensi Caesareo (olim Hankiano), alia alibi exarata leguntur. τ emphaticum seu paragogicum in НАМАТЬ, ЗАЧАТЬ, ПИТЬ, et τ participii passivi ПѢТЬ, ПРОКЛАТЬ etiam olim, utpote solidum, crasso τ notabatur.

Tertiae personae Conjug. II. paradigmatis D. quandoque amittunt н in singulari ante ет, et in plurali ante ст. Ezech. 21, 7. ИЗДАШЕТ *ἐκψύξει* legitur pro ИЗДАШЕТ. Sic et Plur. ИССАШТ ab ИСХНЪ, ИССАЧЮТ ab ИССАКНЪ, excluso н, secundum paradigma B. inflectuntur, mutando transformabiles χ et κ. ИТ pro ет in tertia singulari est inflexio russica. Sir. 32, 25. ВОИМИТ *προσέχει* in Ostrogiensi est a ВОИМЪ pro ВОИМЕТ. Correcta hic iterativum ВНИМАЕТ recte substituit. ЧТИТ Joh. 5, 23. pro ЧТЕТ a ЧТЪ. Vide supra p. 542.

11. In Imperativo РЕКЪ elidit ε: рчи, рчѣте (nunc рчы, рчыте); in Codd. serbicus etiam пыцисе, пычѣтесе a пекъса, immo стьчѣмсе, concurramus, a стекъ. At in composito ѡрециса vocalis ε elidi non solet. ВОЗДѢЖИ, ВОЗДѢЖѢТЕ (ВОЗДѢЖИТЕ) elevate, pro ВОЗДѢЖАИ, ВОЗДѢЖАѢТЕ, ПОВѢЖ pro ПОВѢЖАДЬ, ПОДАЖ pro ПОДАЖАДЬ russici Codd. exhibent. -ЛЖИ, ЛЖѢТЕ (ЛЖИТЕ) est a ЛЖЪ, ЛГАТИ (Conjugationis I. Paradigma B.), quamvis

vis et *л҃ъ* in usu sit. *с҃адыте* in *с҃адыте* antiquus codex contrahit, Bohemorum more, qui *ѣ* excludere solent: *ведыте* pro *ведѣте*, *бдыте* pro *бдыѣте*. Damiani Apostolus, quamvis *живѣте*, *блудѣте*, *примѣте*, *кльнѣте*, *шлѣцѣте*, *прѣбдыѣм*, *тѣцѣм*, immo *вспокм* (pro *вспомм*) legit, tamen in aliis *и* pro *ѣ*, praeripimus in verbis tertiae Conjugationis habet: *сдыте*, *творите*, *похваляйте*, *слышите* etc. Nunc etiam in secunda Conjugat. *им*, *ите* pro *ѣм*, *ѣте* in usu est. *внидите*, *поспите*, *соберите*, *воззовите* Joel 1, 13. 14. in correctis leguntur, in Ostrogiensi vero *внидыте*, *оусплѣте*, *сдыберѣте*, *вззовѣте*. Male tamen *оусплѣте* pro *оуспѣте* formatum est a *сплю*, *спнши*, cum verba tertiae Conjugat. *л* epentheticum, in Imperativo non servant. Melius utique in Evangeliiis *спите*, a quo Praesens *спитѣ* nunc solo accentu distinguitur. Olim Imper. *спѣте*, uti adhuc hodie apud Bohemos. Cum Imperativo finale conjungitur *да* in Ostrogiensi Lev. 18, 15. *да не ѡкрыи*, correctis *да не ѡкрыеши*, Lev. 21, 1. *да са неосквернайте*, correctis *да не ѡсквернатса*.

Editores russi male formarunt *вержи* a *верѣ*, cum *верзи* dicendum sit, mutato *г* in *з*. Cum illi metuerent, ne quis *ѡверзи* abjice, rejice, confundat cum *ѡверзи* ab *ѡверзѣ*, maluerunt Psal. 50, 13. et Psal. 70, 9. *не ѡвержи* substituere pro antiquo *ѡверзи*, quod recte Ostrogiensis et Psalter. Venetum hoc loco

ser-

servarunt. In Evangeliiis etiam editiones posteriores верзи (а верзѣ) septies, et верзѣса quater legunt. Ѡ-вержи polonica inflexio est, uti сѣвлечи, облечи Num. 20, 20. Ostrogiensis, pro сѣвлечи, шлечи.

12. Praesens Gerundivi in secunda Conjugat. exit in ѡ, ѡщ: нещѡ, имѡ, идѡ, градѡ, стрегѡ, иждивѡщ, мнѡщ; frequentius tamen assumpta Adjectivi definiti terminatione ѡ: живѡй, пловѡй, крадѡй, блудѡй, грызѡй, могѡй, жегѡй, верхѡй, пекѡйса, рекѡй. Sic et кленѡйса, quamvis alia in нѣ Praesenti Gerundivi careant. Quaedam etiam Praesens, saltem in libris recentioribus, mutantur a Conjugatione prima, illud formando ore а. Hinc зова, жива, живай, пдаай, идаай, пада, тра, жра, сматаса. Sic et жна, жнай, а жнѣ, дмаса а дмѣ ажа, ажай est а ажѣ Conjugat. primae, hinc et ажѡщи, ажѡще. славлѡй Joh. 8, 54. in editionibus antiquis male formatum est а славити, слаблю. Melius nunc славлѡй, in codd. serbicus славей. Epentheticum enim а in Verbis tertiae Conjugat. non nisi ante ю primae personae locum habet. Ab Iterativo vero слаблѡю Praesens Gerund. est слаблѡаа, слаблѡаай.

А горѣти Praes. Gerund. regulariter formatum est горѣа, горѣащ. Hinc Lucae 17, 29. камыж горѣащ сѣтоу, sulphur. In Mss. autem камень горѣащ legitur. Sic et Bohemi h o r u c j (peklo) pro horzjci dicunt. Alibi гасѡщ, искѡщ reperias, quae а гасити, искати de-

ducere non possis. Ejusmodi formationes anomalas, uti p. 543. diximus, optime explices, si a formis antiquis, nunc obsoletis, factas supponas. Igitur горѣщъ a forma горѣ, горѣши, гасѣщъ a гасѣ, гасѣши гере- tenda sunt, uti искѣщъ, искѣщъ, искѣщъ ab obsoleta prima persona искѣ.

13. Praesenti Participii passivi ca- rent vix non omnia verba in ѣщъ paradigmatis D., cum illud a forma iterativa petere soleant. пожнѣщъ, exempli gratia, a пожнѣщю format пожнѣщѣм, cum пожнѣщъ non sit caraх morae temporis, quam Prae- sents requirit. Sunt tamen женѣщъ a женѣ, гнѣщъ, гнѣщъ, клѣщъ a клѣщѣ. Adde оубѣщѣщъ, quod tamen potius sit a forma оубѣщѣщъ, quam ab оубѣщѣщъ (pro оубѣщѣщъ).

Litteram м in Participiis passivis esse solidam, non liquidam, ideoque ei in Mss. adjungi ѣ, Introd. p. 19. monuimus. In editionibus antiquis nullum discrimen ob- servare licet inter terminationes омѣщъ, емѣщъ, имѣщъ. In recen- tioribus autem solum finita in ом signantur Je r crasso ut зовѣщъ (Hebr. 11, 8.), finita vero in ем, et им Je r tenui: наѣщѣщъ κατηχόμενος Rom. 2, 18. именѣщъ бѣдет 1 Cor. 5, 11. слабимъ δοξαζόμενος Luc. 4, 15. гонимъ бываше Luc 8, 29. Volabant nimirum edito- res hac ratione Participium passivum a prima persona plurali distinguere. Cur autem Matth. 18, 26. емѣщъ (Praeteritum Gerund. ab имѣщъ) scribatur pro емѣщъ, plane assequi non possum.

14. Verba primae Conjugationis paradigm. A, quorum simplicia in Praeteritis augmentum а

assumunt, respuunt illud in compositis actionis singularis: **ѠѢАХ** a **ѠѢЮ**, at in compositis **ЗАѠѢХ**, **ВОЗАѢХ**, **ПРИѠѢХ**, a **ЗАѠѢЮ** etc. Verba longioris morae pro **а** in tertia persona amant **аше**: **СПАШЕ**, **ЗНАШЕ**, **ПИТАШЕ**; **ѠѢАШЕ**, **СМѢАШЕ** pro **ѠѢА**, **СМѢА**. Aliorum simplicia Praeteriti Iterativi flexione gaudent: **ВРАХ** (**ВРѢАХ**), **ВРАШЕ** a **ВРЮ**, at **ВОЗВРѢХ**, **ВОЗВРѢ** a composito **ВОЗВРЮ**; **ПРАХСА**, **ПРАШЕСА** a **ПРЮСА**, at **ѠПРѢХ**, **ѠПРѢ** a composito **ѠПРЮ**. **А** глаголати, глаголах, in tertia persona et глагола dixit, et глаголаше locutus est, in usu est, pro ratione actionis aut determinato tempore absolutae aut continuatae seu iteratae.

Praeterita secundae Conjugationis paradigm. C. quamvis in **оу**, **е** regulariter desinant, tamen verba terminata in **рѠ**, quorum Infinitivi characteristicam **ѣ** ante **ти** habent, etiam in Praeterito **ѣ** praeferunt: **оумрѣх**, **оумрѣ** melius quam **оумрох**, **оумре**. Sic **шпрѣх**, **сѣтрѣх**, **прострѣх**, codices serbici exhibent pro **шпрох**, **сопрох**, **попрох**, **прострох**. **жмох** a **жмѣ** apud Mrazoviѣ male formatum est. Sed et **жмах** apud Mel. Smotriski vitiosum est. **А** **жмѣ** enim Infinitivus est **жати**, cui Praeteritum **жах** conforme est, Bohemis **жѣл** a **жѣлѣ**, **жѣти** (pro **жѣѣти**, **жѣлти**). Confer Praeterita **тѣх** ab **нмѣ**, **тти**; **пѣх**, **тѣх**, **жѣх** a **нмѣ**, **тнѣ**, **жнѣ**. **ѣмѣ** vero paradigmati D. se con-

format: дмѣх, дмѣ. Pleraque in нѣ, ob affinitatem cum forma prima in ѣ, pro нѣх amanti ох, е: оуспох, оуспе ab оуспнѣ; оуглекох, оуглебе; воздвигох, воздвиже et воздвигнѣх; поткох, потче a поткнѣ. Sic ѡплы, ab ѡплынѣ. Praeteritum iterativum живах, живаше, est a simplici живѣ. Compositum шживѣ format Praeteritum шживох, шживе, a Praesenti seu futuro, sed et шжих, шжи, шжихом, шжисте, шжиша, ab Infinitivo шжити. Sic et иждих ab ижднѣ, иждити (pro изживѣ, изжити).

Contractiorum Praeteritorum, quae in prima persona singulari ох rejiciunt, in tertia plurali vero, pro оша, non nisi ѣ admittunt, exempla e Damiani Apostolo collecta caepe: ид, взид, прид, извѣг, шврѣт, pro идох, взидох, придох, извѣгох, шврѣтох; in tertia plurali: идѣ, внидѣ, изидѣ, взидѣ, прендѣ, прондѣ, снидѣ, pro идоша etc. погыбѣ et погыбнѣ pro погыкоша, погыбнѣша; шдѣ (в коравли Act. 13, 4. nunc ѡплыша) pro шдоша; падѣ pro падоша, взмогѣ, вздвигѣ, ѡврѣсе, постигѣ, pro взмогоша etc. заткѣ, прѣткѣ, pro заткоша seu заткнѣша a заткнѣ. Hebr. 11, 29. истопѣ хатепѣдусау, pro истопоша seu истопнѣша ab истопнѣ, nunc истопишася a форма истопити. Adde присвенѣ pro присвенѣша, et Zach. 1, 6. постигнѣ in Ostrog., pro quo correcta substituit постигнѣша.

Se-

Secundam Praeteriti personam a tertia non fuisse distinctam, supra monuimus. Immo fuit tempus, quo et prima persona nondum χ assumserat, uti e contractionibus Praeteritis concludere licet. Hinc et вѣдѣ et composita свѣдѣ , повѣдѣ , (аз исповѣдѣ) in prima persona frequenter libri antiqui usurpant; quod et Dalimilus Bohemus, qui initio sec. XIV. Chronicon Bohemiae versibus conscripsit, aliique auctores idonei confirmant.

Characteristicam χ ad signandam primam personam singularem licebit conferre cum Germanorum *ich*, cui in plurali *om* (olim et *омы*) accedit: разѣмѣх , разѣмѣхом , (разѣмѣхомы).

15. Praeteritum Participii activi in secunda Conjugatione pro оу assumit л : могл а могѣ , могоу , река а рекѣ , рекоу . Verba in рѣ , si consona immediate praecedat, inserunt е euphonicum ante р : оумерл а , сѣтерл а , простерл а , пожерл а , ab оумрѣ , сѣтрѣ , прострѣ , пожрѣ . Sic et жегл а жгѣ (жегѣ). Verba paradigmatis D. elidere solent нѣ , si euphonia id admittat, et Part. activum conformiter paradigmati C. a Praeteritis simplicibus deducunt: извѣгл а ab извѣгѣх , извѣгнѣ ; привѣгл а ab привѣгѣх , привѣгнѣ . At минѣл а минѣх ; изсѣнѣл а ab изсѣнѣх , quamvis et изсѣл а , изсѣл а , изсѣл а ab изсѣх formari possit. Sic et повил а pro повнѣл а , cum et повн (сам т paragogico повнѣ)

[qua-

quasi a novio, dicatur. Verba **нѣ**, **зачнѣ** etc. cum ob infinitivum formae primae Praet. forment in **ах**; etiam in Part. act. desinunt in **ал**: **жал**, **зачал**. Sic et **гал** ab **имѣ**, **пѣх**, et composita **взгал**, **внал** a **возмѣ**, **взах**, **вонмѣ**, **впах**. А **помню**, **помнѣти** Part. act. est **помнѣл**, **помнѣннѣ**, quamvis Hebr. 11, 15. Correctoribus Russica inflexio praeplacuerit: **аще бы помнѣннѣ**.

А Participio act. in **а** ore auxiliarium **есмѣ**, **бѣ**, **бѣдѣ** Praeteritum circumscriptum, Optativi et Praeteritum conditionale et Futurum exactum formari P. I. §. 84. 85. docuimus. Cf. etiam §. 79. Addam hic Abd. 1, 12. Imperativum Auxiliaris **бѣдѣ** conjungi cum Participio activo in Ostrogiansi: **небѣди бѣдѣл ми ѣпидѣс**, non despicias, in correcta **не презриши**. In tertia persona sine **есть** quasi in Subjunctivo Philip. 2. 22. legitur: **зане-поработал**, quia servivit, quod servierit. In libris minus antiquis non raro, etiam in Indicativo: **стиснѣл** Lev. 8, 8. correcta **стиснѣ** (pro **стиснѣл**). Sir. 31, 11. **кто мога** in Ostrog. et correcta, pro Russorum, Polonorum et Bohemorum consuetudine.

In plurali genera distingui, quod Bohemi et Illyrici faciunt, nondum observare mihi licuit. Notavi tamen locum ex Apostolo Petropolitano chartaceo initio Sec. XVI. scripto, in quo Hebr. 10, 2. **престалы оубо бѣша**, in feminino pro **престали** legitur. **Mardarius** quoque Luc. 23, 55. **вѣхѣ** **пришлѣ**, Illyricum hodiernum morem secutus, pro **пришли** aliarum editionum excudit. Confer notam p. 537. et p. 547.

16. Praeteritum Gerundiivi verborum in **ѣ** ad paradigma C. spectantium subinde : euphonicum requirit: **км** ab **имѣ**, **взмѣ** a **возмѣ**,

снем

ВНЕМ (СНІЕМ) а СНІМЪ, ПРИИМ (et прїим) а прїимЪ;
 распен а распнЪ, начен а начнЪ; оумер аб оумрЪ,
 штер аб штрЪ, простер а прострЪ; жег а жгЪ, чет
 а чтЪ. Addita autem in fine terminatione ѡй eu-
 phonicum ꝛ eliditur: распный, прочтый, оумршй
 (et оумершй). възнез а възнзЪ. Multa etiam Verba in
 нЪ, rejecto нЪ Futuri, seu ох Praeteriti, quod pro нЪх
 assumerant, paradigmati C. se conformant: погык
 а погыгнЪ, пэгыкох; прозлб, приник, а прозл-
 енЪ, приникнЪ, възвигрго възвигннЪ. Sic et оу-
 сѡп inserto euphónico о ab оуспох, оуспнЪ; оу-
 ток аб-оуткох, оуткнЪ. At миннб'а миннх, ми-
 ннЪ, плюннб'а плюннЪ. Meletius distinguit чтшй
 et чтшй, illudque Praesens, hoc Praeteritum esse
 statuit. Similiter возведей, стрежей, несей, течей
 а Praeteritis возведе, стреже, несе, тече deducit,
 dubito an recte. Nam ей pro ій nonnisi post
 consonas liquidas et quidem in verbis conjugatio-
 nis tertiae locum habere observavi. Horum enim
 Gerundivis contractis affligi solet ей: гавлей, по-
 ставлей, оударей, творей, рождей, нбждей (нбжей),
 оутвержей, повѣшей, а гавив, поставив, оударив,
 творив etc.рго гавившй, оударившй, родившй,
 повѣсившй etc.

Matth. 27, 48. περιθεις (καλάμ) recte Ostrogi-
 ensis aliaeque editiones antiquae Gerundivis възнез
 (на трѣсѣть); et Joh. 19, 29. περιθέντες рi itali въз-

нзшш

нѣзше expresserunt. Pro вѣзвѣзше legit codex Petropolitani вѣзвѣзше (alius vitiose вѣзвѣсше), Evangelia vero Mosqu. An. 1606 вознѣзше. Primo loco jam ante correctionem postremam вонзѣ (Praeteritum Indicativi pro Gerundivo вонз), altero вонзше utpote notiora, male substituta fuere, quorum utrumque retinuerunt Correctores Bibliorum. Aliud certe est вонзѣ, cujus Imperativus вѣззи seu вонзи (ножъ вѣзмоничуѣ mitte gladium in vaginam) Joh. 18, 11. legitur; aliud вѣзвѣзѣ ex praepositione вѣз et нѣз compositum. Marci 15, 36. περιθεῖς vocabulo вѣзлож (Gerundivo pro вѣзложни) exprimitur, Psal. 31, 4. Praeteritum singulare оунзѣ (Ven. оунзѣ), Psal. 37, 3. plurale оунзоша, Ven. стрѣлы твоѣ оунзоше въ мнѣ, sagittae tuae infixae sunt mihi, ἐνεπαύθη. Russi norunt etiam пронзю, пронзати, пронзѣ, пронзит transfigere. Simplex iterativum нѣзати а нѣзѣ (нѣзѣ) et Russis et Serbis (his etiam нѣз margaritarum filo insertarum series, torques) adhuc in usu sunt. Infinitivus a forma нѣзѣ nullibi legitur, sed нѣзти (нѣзти) esse possit.

17. Praeteritum Participij passivi in prima Conjugatione terminatur in ен aut т: бѣен, побѣен, at Gen. 9, 31. etiam побит. Pleraque post vocales и, ѡ, оу amant вен: шивен (eliso и) а шню, шмывен, нзмвен, et inserto euphonico о Russorum оумовен ab шмью etc.; hinc etiam забвен (pro забывен) а забвти; покрѣвен, скрѣвен, прикрѣвен (pro покрывен etc.) et покровен скровен, прикровен, sed et покрѣт in libris a Russis translatis. т pro ен postulat нмѣ et Verba in нѣ, quae Inf. in ати formant: пѣт (ejusque composita помѣт, шѣт, вѣт)

ВЗАТ), ПАТ, РАСПАТ, ЧАТ, ЖАТ (а жнѸ et жмѸ),
 МАЧАТ, ПОЧАТ, ЗАЧАТ, ПРОКЛААТ. His adde ПИТ;
 hinc verbale ПИТѸ; ПѢТ а ПОЮ, ПѢТИ, licet ver-
 bale ПѢНІЕ sit а ПѢН; ПОВИТ, СВИТ, а ПОВІЮ, СВІЮ
 (ПОВИНѸ, СВИНѸ); ПРОЛИТ а ПРОЛІЮ (in Serb. codd. et
 ЛѢН, а ЛѢЮ), at ПРОЛІАН est а форма ПРОЛІАТИ,
 А ЗНАЮ est ЗНАН. А ЗАКОЛЮ (Parad. В.) ЗАКЛАН et
 ЗАКОЛЕН, quasi а ЗАКОЛИТИ.

In II. Conjugatione (Parad. С.) regularis infle-
 xio est EN: КРАДЕН а КРАДѸ, РАЗЖИЖЕН а РАЗЖИЖѸ,
 ИЖДЕЖЕН аб ИЖДЕЖѸ (про ИЗЖИЖѸ), ШБЛЕЧЕН, con-
 tracte ШБЛЬЧЕН (in codd. Serb.), ШБОЛЧЕН (in Rus-
 sicis) аб ШБЛЕКѸ. Sunt tamen, quae pro EN etiam T
 admittunt, ut ПОЖРЕН et ПОЖЕРТ а ПОЖРѸ, ПОДПЕРТ
 et ПОДПРЕН, а ПОДПРѸ. Alia vero potius T adscis-
 cunt: ШВЕРСТ аб ШВЕРЗѸ, quamvis verbale sit ШВЕРЗЕ-
 НИЕ, ПРОСТЕРТ, РАЗПРОСТЕРТ. Huc spectat anomalum
 ВѢСТ, ВѢСТА, ВѢСТО, ab antiqua forma ВѢДѸ, ВѢ-
 СТИ (pro ВѢДѢТИ). In Paradigmatе D. potuissem
 pro ШРИНОВЕН compositum ШКИНОВЕН аб ШКИНѸ
 ponere. Volui autem apponendo ШРИНОВЕН regu-
 larem formationem designare, quae fit resol-
 vendo Ш in ОВ et addendo EN, et simul, cum ВИТ
 sit proprie а ВІЮ, indicare, quaedam transilire ad
 alia paradigmata. Conformia paradigmatи D. sunt
 МГНОВЕН а МГНѸ, ПОМАНОВЕН а ПОМАНѸ, ПРЕТКНОВЕН
 а ПРЕТКНѸ, ДУХНОВЕН (ДОУХНОВЕН) а ДУХНѸ. At ИЗ-

МЧЕН,

мчен, шашен ab измкнѣ, шдхнѣ, rejecto nob secundum parad. C. inflexa sunt. Sic et разгьбен (разгьбена книга Арос. 10, 2. apertus liber) a разгьбенѣ; согьбен a согьбенѣ; formata sunt. Hinc et оуспеніе ab оуспнѣ. Adde надьмен a надьмѣ, шьмен ab шьмѣ. Servant quaedam subinde ante ен, ut въздвигнен, тагнен, aut pro обен assumunt ѣт: разгнѣт, въздвигнѣт, стагнѣт.

Verba paradigmatis F. mutare ante ен transformabiles д, т, з, с, ѣт, supra p. 553 dictum est.

Apud Russos et Serbos Praeteritum Participii passivi in verbis in нѣ terminatur in ѣт. Poloni admodum variant, et praeter іęты (ѣт) etiam іону (ен) admittunt: rozgarnіęты et rozgarnіону. Bohemi in plerisque servant ѣт post н, in aliis rejecto нѣ praeserunt ен: тажен pro тагнѣт (tahnut).

§. 42. De sede et mutatione Toni in Verborum Conjugatione nihil certi statuere ausim, cum is in libris a Serbis Sec. XVI. editis multum differat a tono, quem russicae editiones antiquae et novae exhibent. Russi ex. gr. Infinitivorum in сти et ши terminatorum ultimam tono afficiunt: бяюсти, поюсти, стрѣсти, Serbi penultimam: бяюсти, поюсти, стрѣши. Russi ultimam primae personae signant: живѣ, гредѣ, могоѣ, рекѣ, Serbi penultimam: живѣ, гредѣ, могоѣ, рекѣ. Russi personae secundae pluralis ultimam: живѣте, терпите, дѣржите,

житѣ, ѿпѣститѣ, in iisdem vocibus Serbi antepenultimam: живите, трѣпите, дрѣжите, ѿпѣстите et sic in aliis. Solam orationem dominicam, quam p. 78 ex Bibliorum editione Petropolitana 1816 descripsimus, si cum ea conferas, quae in Horis (часословец) Psalterio Venetiis 1561 a Vincentio Vukovič edito adnexis legitur, discrimen quoad tōnum in verbis sequentibus observabis.

Russ. да свѣтитѣ	Serb. да свѣтътѣ
— штавлѣем	— штáвлѣем
— ѿведи	— въвѣди.

Conveniunt autem ambo in прійдет, шта̀ви, издѣви, cum hic Russi tōnum antiquum Serborum servant. In Psalmo 130. trium duntaxat versuum, editio russica a Psalterio Serbico quoad tōnum differt in his verbis:

Russ. вознесѣса	Serb. възнѣсѣсе
— возведѣстѣса	— възвѣдоствѣсе
— ходи́х	— хѣди́х
— вознесѣх	— възнѣсѣх
— упобѣет	— оупѣвет

Conveniuntque in въздѣси, Serb. въздѣси, et ab utroque in hac voce differt Ostrogiensis, quae ultimam signat: въздаси. V. 2. pro смиренномѣдрствѣвах Serbus legit смѣрахѣ ѣтапейорѣннѣ.

Quis

Quis jam definire ausit, quis sit aut fuerit verus tonus slavicae linguae veteris? In Bibliis et aliis libris ecclesiasticis recenter impressis nonnisi in iis paucis, quae a communi regula toni russici deflectunt, tonus slavicus videri possit retentus. Russici toni leges qui cognoscere cupit, Antonii Puchmayeri Grammaticam russicam adeat. Нич solum monebo, tempora Praesenti analoga tonum in ea syllaba servare, quae in prima persona tono afficitur: питаю, пита́еши etc. ве́дѹ, ве́дѣши, ве́дѣтъ etc. твoрю́, твoри́ши, твoри́тъ, твoри́м, твoри́те (immo potius твoри́тѣ et твoри́те ad distinguendam secundam pers. plur. Imperativi: твoри́те), твoра́тъ; Inf. твoри́ти, inde твoри́х, твoри́а etc. и́меню́, и́менѣши etc. Имр. и́менѣи́, Praes. Ger. и́менѣа, Praes. Part. pass. и́менѣем. At vero вѣ́дѹ, вѣ́дѣши etc. мѣ́рю, мѣ́риши, мѣ́рит, мѣ́рим, мѣ́рите, мѣ́рат; слáвлю, слáвиши, слáбит etc. слы́шѹ, слы́шиши, слы́шите etc. слы́шати, слы́шах, слы́шал, слы́шав, слы́шан; помíлю, помíлѣши etc. помíловати, помíловах etc. Sunt etiam non pauca Verba, quae tonum primae personae in secunda et reliquis personis ab ultima retrahunt ad praecedentem: и́дѹ, и́дѣши, и́дѣтъ etc. мо́гѹ, мо́жѣши; молю́са, мо́лишися, мо́литса etc. про́шѹ, про́сиши, про́сит etc. хо́щѹ, хо́щѣши, хо́щет, хо́щем, хо́рите, in tertia plur. хо́тѣтъ, Inf.

хот-

хотѣти. пишу, пишши, пишут et alia formae quin-
tae, quae pro аю Praesens in ю amant: пишу, пишеши etc. Imp. пиши, Praes. Part. pass. пишеш, Inf. писати, писах, писал, писав, at Part. pass. писан, писана, писано.

Vinogradov etiam secundae pluralis творите pen-
ultimam accentu signavit; Meletius vero, excepto твою, primam reliquarum personarum: твориши, творит
творим, творите, творят. Rimnicensis servavit
accentus Mosquensis editionis: твориши, творит,
творим, творите, творят. In passivo vero твори-
теся, quod et Mrazovič probavit. In Ostrogiensi vero
accentus secundae pers. plur. penultimam occupat: ста-
творите, потребитесь, положите, sic etiam пожни-
вете pro russico поживете.

§. 43. Ad melius cognoscendas Nominum et
Verborum flexiones juverit analysim grammati-
cam orationis dominicae hic subungere. Vide
pag. 78.

оте леge отче, Vocat. declin. masc. secundae,
ab отец pater. отец оpe ey formatum est ab от.
наш noster, Pron. poss. на. a Genit. нас, оpe
ь formatum, mutato с in ш.

иже qui, Pron. relat. и. compositum ex и
et же.

еси es, 2. pers. Verbi есмь, quod est оpe
мь ab е formatum.

на in, Praep. quae praeter Accusativum etiam
Localem regit,

нѣбѣхъ lege неветѣхъ coelis, loc. plur., declin. tertiae neutrorum, а нево.

да utinam, particula Optativi formativa; alias Conjunctio: ut.

сѣитца lege сватитца sanctificetur, tertia pers. sing. in Praes. а сватитца, passivo ore са formato. Activum сватити est а сват sanctus.

има nomen, Nomin. declin. tertiae neutrorum. Est vero има аб, имѣ, патн, capere, quasi dicas conceptus, quod concipitur.

твоѣ tuum, Pron. secundae pers. possess. п. cuius masc. твой ore ой а ты formatum est.

да прїидет adveniat, tertia pers. fut. а прїидѣ, composito ex при et идѣ, quod est ore дѣ а syllaba и formatum, Inf. ити.

црѣствїе lege царствїе regnum, Nomin. declin. secundae neutr., а царь, rex, ore ствїе formatum. твоѣ tuum, ut supra.

да бѣдет fiat, бѣдет erit, fiet, tertia pers. sing. а бѣдѣ, quod est а бѣ ore дѣ formatum, Inf. быти.

воля твоя voluntas tua, воля Nomin. declin. secundae femin. твоя femin. а твой.

такъ sicut, Conjunctio а pronom. и ore къ formata.

на нѣбѣхъ, на небесѣхъ in coelo, Localis sing. declin. tertiae neutr. а нево.

и на земли et in terra, и Conj., на Прѣер., зем-
ли Localis sing. declin. secundae fem. а земля; а
post м est epentheticum, igitur земля pro землѣ.

хлѣбъ наш panem nostrum, хлѣбъ Accus. sing.
declin. primae masc. aequalis Nominativo.

насъщный ἐπιούσιος (supersubstantialem, quo-
tidianum) Accus. masc. Adjectivi compositi ex на
et същный, quod est formatum ore ный а Ge-
rundivo същ, Verbi есмь. Про насъщный olim lege-
batur насъщственный, а насъщество ἐπιούσια.

даждь da, Imp. pro дади, ab inusitato дадѣ
pro дамь. Vide verba anomala.

нам nobis, Dat. plur. Pron. primae pers. ab
Accus. ны, Nomin. мы.

днесь hodie, Adverbium compositum ex день
et demonstrativo съ hic, proprie: die hoc.

и остави нам et dimitte nobis, Imper. secur-
dae pers. Conjug. tertiae, ab оставити, relin-
quere, quod est compositum ex о et ставити, fac-
titivo formae quartae а стати stare.

долги, olim длзгы, debita, Accus. plur. De-
clin. m. 1. а долг.

наша nostra, Accus. plur. Pronominis posses-
sivi наш.

иже, olim также, sicut, Adverbium.

и мы et nos, Nomin. plur. Pron. 1. pers., cum quo Accus. sing. ма, et Dat. ми conferrī possunt. Nom. sing. аз radicem propriam constituit.

ѡСТАВЛЯЕМ dimittimus, Praes. 1. pers. plur. Iterativi ѡСТАВЛЯТИ, ab ѡСТАВИТИ.

ДОЛЖНИКѢМ debitoribus, Dat. plur. Declin. masc. 1. а должник, quod est оре ник а долг formatum.

НАШИМ (scribendum нашим) nostris, Dat. plur. а Pron. poss. наш.

и не ѡВЕДИ et ne inducas, и Conj., не particula negativa Verbis praefigi solita, ѡВЕДИ 2. pers. sing. Imperativi а composito ѡВЕДѢ inducam, cujus simplex, rejecta praepositione, est веДѢ ducō.

НАС NOS, Genitivus plur. Pron. 1. pers. pro Accus. ны, ob negationem не.

Ѣ НАПАСТЬ in tentationem, Acc. sing. ob praepositionem Ѣ, Declin. fem. quartae, qui а Nom. НАПАСТЬ non differt. Abstractum НАПАСТЬ est ab Infīn. НАПАСТИ, incidere, incursitare, fut. нападѢ, cujus simplex, rejecto на, est падѢ cado.

НО sed, Conjunctio, olim нѢ.

ИЗБАВИ НАС libera nos, secunda pers. sing. Imperativi а composito ИЗБАВИТИ eripere, erimere, cujus simplex БАВИТИ est factitivum а БЫТИ esse.

Ω α, Praep. regens Genitivum, Ω ΛΥΚΑΒΑΓΩ
ἀπό τῆς ποιήσεως.

ΛΥΚΑΒΑΓΩ malo, Genit. sing. masc. Declin. Ad-
ject. definitivum primae, cujus indefinitum ΛΥΚΑΒ
ore λυ α λυκα, dolus, formatum.

ὅτι quia, Conjunctio.

τῶς εστὶ tuum est, εστὶ tertia persona sing:
Verbi anomali εσμί.

ὑστέρῃ regnum, vide supra.

и сла et potentia, δύναμις, и слава et gloria, No-
minativi sing. Declin. fem. 1. слава, unde et сла-
вити glorificare, est а слаю seu словѣ, unde et
слово.

во вѣки, olim въ вѣкы, in secula, Accus.
plur. Declin. m. 1. а вѣк aetas, seculum.

Analysis versuum aliquot ex Evangelio Joh. Cap. I.

Praemittam primos tres versiculos et quarti
partem ex Alexii Metropolitanæ Mosquensis versione
descriptos (sine contractionibus codicis), ut cum
textu superius p. 70-72. expresso conferri possint.

ИСКОНН БѢ СЛОВО. И СЛОВО БѢ КЪ БОГЪ. И КОГ
КЪ СЛОВО. СЪ БѢ ИСКОНН КЪ БОГЪ. ВСА ТѢМ
БѢША. И БЕЗ НЕГО: ВЪСТѢ НИЧТОЖЕ ЕМЕ БЪСТѢ. БЪ-
ТОМ ЖИВОТ БѢ,

О О

ИСКО

НИКОНИ in principio, Adverb. ex из et Genit. КОНИ, a конь initium. Alii вначалѣ: в in, Praepositio, началѣ initio, Localis Declin. neutr. 1. a начало, quod est opelo a начати, incipere, formatum.

бѣ fuit, Praeter. 3. pers. sing. a быти; alii БАШЕ erat, Praet. iterat. pro бѣаше a бѣ.

СЛОВО verbum, Nomin. Declin. 1. neutr.

къ прѣс, ad, apud; alii ѿ бога a Deo.

БОГѢ deo, Dat. sing. a бог, Declin. m. 1. БОГА Gen. Declin. m. 1.

БОГ deus, Nomin. Declin. m. 1.

сѣ hic, оутос, Pron. demonstr. masc. Alii се hoc, referendo ad слово. Editi сѣ referendo ad Dei filium λόγος, quod iam Alexius fecerat.

ВСА omnia, Nomin. plur. neutr. a всеъ Alii все in singul.

ТѢМ per eum, Instrum. sing. a Pron. тѣ.

БЫША facta sunt, Praet. 3. pers. plur. a бы. Alii бѣи, alii бѣистѣ, in sing. referendo ad все.

и et, Conj. без sine, Praep. regens Genit.

БЕЗ НЕГО sine eo, (Codd. Serb. без него, Cod. Sec. XII. Mosqu. безниго), него cum prosthetico и ob praecedentem praepositionem pro тро seu нго, Genit. Pron. tertiae pers. и.

БѢИСТѣ НИЧТОЖЕ Alexius ordinem graeci textus εγενετο υδα εν pressius secutus est, cum quo facti et

et Mosq. secundus, retenta tamen negatione не: небы ни чтоже, quam Syntaxis slavica exigit.

ничтоже nihil, Nominat. Pron. compositi ex negatione ни et что quid, et emphatico же.

бысть factum est, antiquiores Codd. Syntaxi slavicae convenienter legunt небы; небысть. Negatio enim не Verbo praeponi debet, etiamsi alia vox negans in constructione inveniatur.

бы factum est, Praet. simplex a быти. быт vero coaluisse videtur ex бы итъ factum est.

еме seu кже quod, Nomin. Pron. relat. neutrius generis ab иже, quod, ex и et же compositum est.

кы, seu ut alii legunt высть, vide supra.

вътом in ipso, въ in, Praep. regens Locum.

том Loc. sing. Pron. demonstr. а тѣ.

живот vita, Nom. Declin. m. f. живот formatum est ope от ab Adjectivo живъ vivus, quod est a Verbo живѣ, жити, vivere.

бѣ erat, fuit, Praet. а быти esse.

и живот бѣ et vita erat.

свѣт lux, Nomin. Declin. m. f.

члком hominum, proprie hominibus, Dat. plur. declin. m. f. а человекк, quod ope ов et ѣк а чел formatum videtur. Confer чело frons et челада familia.

и свѣтъ et lux, vide supra.

въ тьмѣ, во тьмѣ, in tenebris, sing. Declin. fem. 1. а тьма, quod est ope а a radice тьм seu тем formatum. Confer Polonorum śma, quorum ē respondet slavico ть.

свѣтитъ, alii свѣтиться, lucet, tertia pers. sing. Praes. а свѣтити seu свѣтитиса, quod est а свѣтъ lux.

и тьма et tenebrae, vide supra.

кто еум, in editis егѡ, Genit. Pronom. tertiae personae, Declinat. 2. аб и, pro Accus. и, ob negationem не ит неостигже.

постигже comprehendit, Praes. tertiae pers. sing. а постигнѡ, quod est compositum ex по et стигнѡ, cujus Iterativum est стигати seu стигзати, Praes. стигаю. Alii нешептѡ, uti nunc editi. шепт Praes. simplex шепт cum т paragogico, аб шепнѡ, шепати, amplecti, complecti, quod est compositum ex шеп et нѡ, Inf. шепти capere.

Grammaticae Slavicae

Pars III.

De Vocum Constructione.

Syntaxis Convenientiae.

§. 1.

Sermo constat, Subjecto, Copula et Praedicationo. Subjectum casu recto, sive Nominativo Pronominum, personalium et Substantivorum exprimitur:

- a. аз нищ есмь и оубо, ego egenus sum et propterea.
- b. бог твой есмь аз, Deus tuus sum ego.
- c. ты еси: бог, спас мой, tu es Deus salvator meus.
- d. ты страшен еси, tu terribilis es.
- e. сей есть сын: волий, hic est filius Dei.
- f. той есть: милостив, ipse est misericors.
- g. меч есть язык царев, gladius est lingua regis.
- h.

- h. ЖИВА БУДЕТ ДУША ВАША, *vivet anima vestra.*
 i. СІЕ ЕСТЬ ПРАВЕДНО, *hoc est justum.*
 k. БЛАЖЕННИ СЪТЪ РАБИ ТІИ, *beati sunt servi illi.*
 l. ВСЯ ПЪТИЕ ЕГО ПРАВИ, *omnes viae ejus rectae.*
 m. ЗАТВОРЕННЫ БЫША ДВЕРИ, *clausae erant fores.*
 n. СТРЕЛЫ МЛАДЕНЦУ БЫША ПАЗВЫ ИХ, *sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum.*
 o. ВАХУ ЖЕ И ЖЕНЫ ИЗДАЛЕЧА ЗРАЩЕ, *erant autem et mulieres de longè aspicientes.*
 p. ТВОА СЪТЪ НЕБЕСА, *tui sunt coeli.*
 q. ВСА МОА ТВОА СЪТЪ, *omnia mea tua sunt.*
 r. СІА СЛОВАСА НЕГІННА БОЖІА СЪТЪ, *haec verba Dei vera sunt.*
 s. ТА СЪТЪ СКВЕРНАЩАА ЧЕЛОВѢКА, *illa sunt quae polluunt (τὰ κοινῶντα) hominem.*
 t. СЛОВЕЖЕ КАМЪВЪ ОУСТА ЕГО ПОЛНА СЪТЪ, *cujus maledictione os ejus plenum est.*

Vides hic omnia, quae de Subjecto praedicantur, numero et genere, copulam etiam personam, cum Subjecto convenire.

§. 2. In tertia persona copula (суть et сѣтъ) saepe subintelligitur, quin exprimitur:

- h. СВАГО И СТРАШНО ИМА ЕГО *sanctum et terribile nomen ejus.*
 x. ЗАПОВѢДЬ ГОСПОДИНА СВѢТЛА ПРОСВѢЩАЮЩАА ОЧИ *praecipium Domini lucidum illuminans oculos.*

У. СЛОВО МЕДОВНИИ СЛОВА ДОБРА, favi mellis verba bona.

З. НЕКО ВЫСОКО, ЗЕМЛЯ ЖЕ ГЛУБОКА, СЕРДЦЕ ЖЕ ЦАРЕВО НЕИЗВѢДНО (olim НЕИЗВѢДНО) coelum excelsum, terra autem profunda, cor vero regis argui non potest (ἀνεξελεγκτος); Vulg. coelum sursum et terra deorsum et cor regum inscrutabile.

§. 3. Omnia verba, dum Praedicatum agunt, copulam includunt: око видит, oculus videt, ухо слышит, auris audit, птица летит avis volat, огонь палит ignis urit; дѣла твоа неоскудѣют anni tui non deficient.

§. 4. Vocativus est vicarius Nominativi. Subjectum itaque, quod alloquimur, aut nomine suo compellamus, casu vocativo exprimendum est:

БОЖЕ, ГОСПОДИ, СПАСИТЕЛЮ, ЖЕНО, БОГОРОДИЦЕ, ЦАРИЦЕ, ВЛАДИЦИЦЕ, ГОСПОЖЕ, ДѢВО МАРИЕ МАТИ etc. КДНИЕ, ИСТИННЕ ПРАВЕДНЕ, ЩЕДРЕ И МИЛОСТИВЕ.

А. ВОСКРЕСНИ БОЖЕ, exurge Deus.

Б. ПРИИДИ БОЖЕ МОИ, veni frater mi.

В. БЛАГОСЛОВИ ВЛАДЫКО, benedic Domine.

Г. ОТЧЕ НАШ ИЖЕ ЕСИ etc., pater noster, qui es etc.

Д. ВСКЮ ПРИКОРЕНА ЕСИ ДУШЕ МОА, quare tristis es anima mea.

Е. БОЖЕ СВАТЫИ ВЛАДЫКО, НЕБЕСНЫИ ІСѢ ХѢ ЦАРЮ, Deus sancte Domine, coelestis Jesu Christe rex.

§.

- h. ЖИВА БУДЕТ ДУША ВАША, vivet anima vestra.
 i. СІЕ ЕСТЬ ПРАВЕДНО, hoc est justum.
 k. БЛАЖЕНИ СБТЬ РАБИ ТІИ, beati sunt servi illi.
 l. ВСИ ПУТИ ЕГО ПРАВИ, omnes viae ejus rectae.
 m. ЗАТВОРЕНЬ БЫША ДВЕРИ, clausae erant fores.
 n. СТРЕЛЫ МЛАДЕНЦУ БЫША ПЛЗЫ НХ, sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum.
 o. БАХУ ЖЕ И ЖЕНЫ ИЗДАЛЕЧА ЗРАЩЕ, erant autem et mulieres de longe aspicientes.
 p. ТВОА СБТЬ НЕКЕСА, tui sunt coeli.
 q. ВСА МОА ТВОА СБТЬ, omnia mea tua sunt.
 r. СІА СЛОВЕСА ИСТИННА БОЖІА СБТЬ, haec verba Dei vera sunt.
 s. ТА СБТЬ СКВЕРНАЦЛА ЧЕЛОВѢКА, illa sunt quae polluant (τὰ κοινῶντα) hominem.
 t. СЛОВЕЖЕ КЛАТВЫ ОУСТА ЕГО ПОЛНА СБТЬ, cujus maledictione os ejus plenum est.

Vides hic omnia, quae de Subjecto predicantur, numero et genere, copulam etiam persona, cum Subjecto convenire.

§. 2. In tertia persona copula (сць et сьтъ) saepe subintelligitur, quin exprimitur:

- v. СВЯГО И СТРАШНО ИМА ЕГО sanctum et terribile nomen ejus.
 x. ЗАПОВѢДЬ ГОСПОДИНА СВѢТЛА ПРОСВѢЩАЮЩА ОЧИ
 praecipuum Domini lucidum illuminans oculos.

γ. СЛОВО МЕДОВИИ СЛОВОСА ДОБРА, favi mellis verba bona.

δ. НЕКО ВЪСОКО, ЗЕМЛЯ ЖЕ ГЛУБОКА, СЕРДЦЕ ЖЕ ЦАРЬЕВО НЕШЕЛНИЧЕЛНО (olim НЕОБЛИЧНО) coelum excelsum, terra autem profunda, cor vero regis argui non potest (ἀνεξελέγκτος); Vulg. coelum sursum et terra deorsum et cor regum inscrutabile.

§. 3. Omnia verba, dum Praedicatum agunt, copulam includunt: око видит, oculus videt, оухо слышит, auris audit, птица летит avis volat, огонь палит ignis urit; дѣла твоа нешкдабют anni tui non deficient.

§. 4. Vocativus est vicarius Nominativi. Subjectum itaque, quod alloquimur, aut nomine suo compellamus, casu vocativo exprimendum est:

а. БОЖЕ, ГОСПОДИ, СПАСИТЕЛЮ, ЖЕНО, БОГОРОДИЦЕ, ЦАРИЦЕ, ВЛАДИЧИЦЕ, ГОСПОЖЕ, ДѢВО МАРИЕ МАТИ etc. КДИНЕ, ИСТИННЕ ПРАВЕДНЕ, ЦЕДРЕ И МИЛОСТИВЕ.

б. ВОСКРЕСНИ БОЖЕ, exurge Deus.

в. ПРИИДИ БОЛГЕ МОИ, veni frater mi.

г. БЛАГОСЛОВИ ВЛАДЫКО, benedic Domine.

д. ОТЧЕ НАШ НИЖЕ ЕСИ etc., pater noster, qui es etc.

е. ВЕДЮ ПРИКОРЕМА ЕСИ ДУШЕ МОА, quare tristis es anima mea,

ж. БОЖЕ СВЯТЫИ ВЛАДЫКО, ШЕБЕННЫИ КѢ ХѢ царю, Deus sancte Domine, coelestis Jesu Christe rex.

2. ВОЗАНЕАЮ ТЯ ВЪСПОДИ МЪ ВОСПОМНЕНА, diligens te
domine, fortitudo mea.

1. РАДОСТИ МОА, ИЗЪАВИ МЯ, gaudium meum, li-
bera me.

Nunc in correcta Psal. 17, 2. крѣпосте, et Ps.
31, 7. радости, male utique. Antiquae enim editiones
крѣпости, радости legunt. Sic et Psal. Venetum et
Codd. Mss. Confer supra p. 481.

§. 5. Quod de duobus Subjectis, etiam diver-
sis, praedicatur, numero duali exprimere amant
Slavi veteres, cui tamen in libris impressis plura-
lis non raro substitutus fuit, praecipue in 1. per-
sona.

А. МЫ ПОДОКОСТРАСТНА КЪВЪ ВАМЪ ЧЕЛОВѢКА БЛАГО-
ВѢСТВЮЩА ВАМЪ Act. 17, 15. Ostrog. мы qui-
dem est in plurali pro вѣ сеи ва, кѣмъ in
duali pro кѣва, in quibusdam editis кѣма. In
correcta plurales ПОДОКОСТРАСТНИ ЕМЪ ЧЕЛО-
ВѢЦЫ БЛАГОВѢСТВЮЩЕ substituti sunt.

Б. МЫ ОУКЪ ВПРАВДЪ ДОСТОИНА БЪТЪ ДЪЛАМЪ НАШ
ВОСПРІЕМАЕВА (alii вѣ - въспрѣмаева) Luc. 23, 41.

В. АЗЪ И ОТЕЦЪ ЕДИНО КЪВЪ ОЛИИ (tunc кѣма pro тѣмъ
кѣва) Joh. 10, 30.

Г. АЗЪ И ІОНАШАНЪ СЫНЪ МОЙ СТАНЕВА IN Mosca. pri-
ma, (СТАНЕВЪ in Ostrog., СТАНЕМЪ in cor-
recta) 1 Reg. 14, 40. ОУМЪ ДАВА НИТЪ АЗЪ И ОТЕЦЪ

а. брѣмѣ кожѣи ходишѣ Psal. 54, 15. in Ostrog.

Melius Psal. Уенъ ходишѣ, correcta in plu-

ра. Галидомъ-ходиломъ.

б. дѣѣ хоушишѣ суперодѣшѣ Luc. 22, 9. Cod.

ишѣ Кор., суперодѣшѣ in editis.

ж. вамъ вѣ благоуспѣшѣ Act. 13, 23. in Damiani

Apostolo. Confer p. 491.

з. дѣѣ дѣѣ оуко, на лѣѣ Gen. 4, 8. in Ostrog.

дѣѣ поидѣшѣ correcta.

з. да помнишѣ Gal. 2, 10. Mss. et Ostrog., пом-

нишѣ, editiones intermediar., помнишѣ postrema.

и. прѣиди брѣте мой: изыдешѣ на село, въ дво-

рѣѣ въ всѣхъ, буранишѣ въ вѣнѣ градѣхъ,

видѣшѣ аще — Cant. 7, 11, 12. in Ostrog.

дѣѣ Conventa plurales и. въ вѣнѣ двѣхъ,

уранишѣ, увидѣшѣ substituit.

Confer quae p. 548. de terminatione masculina

sa diximus: In Mss. quidem, quae mihi consulere li-

cuit, pro masc. ва ubique вѣ reperi. Pro хошева,

просива, садева, можева (Marc. 10, 35. 37. 39.)

leguntur in Cod. Ossofmskiano, Корит. et in Ostrog.

editione хошевѣ, просивѣ, садѣвѣ, момѣвѣ. In

Damiani Apostolo constanter вѣ in utroque genere

usurpatur: имаѣвѣ, дѣѣ, помнишѣ, можевѣ, въ-

спрашѣшѣ, да поспѣшишѣ, in Praeteritis ходишѣ-

вѣ, видѣшѣ, слышѣшѣ, проповѣдашѣ ctc.

Sic in poemate de Igore оба есѣ, въ-опѣтаѣвѣ.

—

—

—

—

—

2. от Secundae. et tertiae dualis exempla capre e
Lucæ capite 24. postremae editionis.

1. и се два ѿ нихъ бѣста идѹща въ тойже день въ вѣсѣ
дѣла — v. 13. и та бѣста добаста въ сѣбѣ — v. 14.

к. и бысть бѣста двѹщима нма и совопршашащима
и маж (Ostrog. стѣопрашащима) v. 15.

л. очинже ею держастѣса, да егѡ не познаста v. 16.
м. рече же к нима: что събѣ сѣа, ѡ нихже стазаста
къ сѣбѣ идѹще (Ostrog. идѹща) и вѣста
драхла v. 17.

н. и рече имъ (Ostg. нма): кинѹ; омаже рѣста емѹ
v. 19.

о. и той рече къ нима (Ostg. юним): ѡ немислен-
наа и кштнаа сѣрдцем v. 25.

р. и причашишася (plural.) въ вѣсѣ, вниже идаста
v. 28.

с. и нѣждаста его, глаголюще (plur.): шклязи
с' нама — и вниде с' нима шкляцин (Ostrog.
облещи) v. 29.

в. онѣма же ѡверзостѣса очн и познаста его v. 31.
(Ostrog. ѡверзостаса masc. pro femin.)

т. и рекоста къ сѣбѣ: не сѣрдце ли наше гора бѣа
нас v. 32. Ostrog. наю in Gen. duali, et вни
in Locali duali.

ѣ. и воставша въ той час, возвратистаса — и шѣст-
тоста v. 33. и та повѣдаста v. 35.

- в. **ОНѢ ЖЕ ПРИСТУПАШѢ** (Ostr. et Mss. пристѹпашн) гасѣѣса за нозѣ егѡ и поклонистѣса емѹ
 Matth. 28, 9. Mardarii editio поклонистасе,
 Cod. Mss. etiam метаса, mascul. pro femi-
 nino.
- к. **ПОСЛАЕТѢ УБО СЕСТРѢ КЪ НЕМѹ**, глаголюще (plur.)
 Melius Ostrog. in duali глаголющи Joh. 11, 3.
- ѡ. **АЩЕ ЖЕ БРАТЪ ИЛИ СЕСТРА НАГА БѢДЕТА И ЛИШЕНИ**
 (plur.) **БѢДЕТА ДНЕВНА ПИЩА** Jac. 2, 15. Sic
 Ostrog. At Damiani Apost. лишена in duali.
 Correcta in plur. **НАГИ БѢДУТЪ, ЛИШЕНИ БѢДУТЪ.**

Anomalia generis etiam in secunda et tertia persona locum habet. In his autem masculina terminatio та pro feminina тѣ usurpatur, etiam in Codd. antiquis. In Damiani Apostolo кѣта pro кѣтѣ. **МИЛОСТѢ И ПРАВДА СРѢТОСТѢСА, ПРАВДА И МИР ШЛОКЕЧАТѢСА** Ps. 84, 11. in correcta. Ostrog. vero et Psalt. Ven. **СРѢТОСТАСА** habent. At Psalm. 13, 7. **ИДѢЖЕ СТОАСТѢ НОЗѢ ЕГѡ** omnes tres conspirant. Pluralem Verborum cum duali Substantivorum constructum jam in editione Ostrog., saepius tamen in correcta invenias: **ОЧИ ВАШИ ОУЗРАТЪ** pro **ОУЗРИТѢ**. Zach. 13, 8. correcta editio plurales **ПОТРЕКАТѢСА**, **ИЗЧЕЗНУТЪ** cum duali **ДВѢ ЧАСТИ ЕА** construit. Ostrog. vero duali utitur: **ДВѢ ЕА ЧАСТИ ПОТРЕКИТЕСА** и **ОУГИБАТЕ**, vitiose ulique pro **ПОТРЕКИТѢСА**, **ОУГИБАЕТѢ**, uti Mosqu. prima recte emendavit.

§. 6. Substantivo colectivo singulari jungitur Verbum in singulari: **СОМЪ ЛЮДЕЙ ШЕДЕТЪ** та Psal. 7, 8. **synagoga populorum circumdabit**

te;

te; оумолча же все множество Act. 15, 12. tacuit autem omnis multitudo. Saepe tamen etiam in plurali

1. кто сѣтъ братіа моя Matth. 12, 48. Qui sunt fratres mei?

2. цѣлуютъ вы (вас) сѣща мною братіа Phil. 4, 21. Salutant vos, qui mecum sunt, fratres.

3. сонмъ лѣкавыхъ шедоша на Psal. 21, 17. Concilium malignantium obsederunt (obsedit) me

4. рци къ каменіе се (сіе) хлѣбы бѣдутъ Matth. 4, 3. Dic ut lapides hi panes fiant.

5. воскликните когови все земля Psal. 97, 4. Jubilate Deo omnis terra. Hic tamen Slavus

magis graecum textum exprimere studuit.

Sic останокъ людей идоша. Apud Nestorem pluralis Verbi cum Collectivo saepissime legitur: прокъ людей (людей) возбранишмы на поѣтъ (те-
saurum navium); идутъ оць и напали сѣтъ; повѣ-
дахъ кождоу своимъ великоу насъ крестниамъ есмо
(есмы).

Exemplum secundum docet Adjectivum cum col-
lectivo connecti in singulari. At non desunt exempla,
in quibus adjectiva etsi coacte in plurali construuntur.
немоушимъ братіи 1 Cor. 8, 9. Ostrog. infirmis fra-
tribus. At correcta delevit братіи cum in Graecis non
legatur. 3 Macch. 4, 5. Ostrog. ведаше бо са сѣ-
реу множество, сѣдинами оубѣлены и — слачены;
соггекта melius ведомо бо баше престарѣлыхъ мно-
жество сѣдинами украшеныхъ, — слаченыхъ, го-
ferendo participialia adjectiva ad Genitivum преста-
рѣлыхъ. Psal. 51, 5. братіа моя добри и бѣлны,
и

И НЕ БЛАГОВОЛИ В НИХ ГДЬ. Melius Psalt: Ven. ДС-
БРА И БЕЛИКА, quamvis В НИХ (ἐν αὐτοῖς) in plurali lo-
gat, quod ad collectivum femininum БРАТІА referendum
erat.

Numeralia пѣть, шість etc. considerari possunt
ut Collectiva neutra, hinc etiam cum iis verbum in plu-
rali subinde construitur: ПОИША Ю СЕДМЬ Marc. 12, 22.
acceperunt eam septem (οἱ ἑπτά); at v. 20. СЕДМЬ БРАТІЙ
БѢ septem fratres erant. Vide infra Syntaxim Nume-
ralium.

§. 7. Syntaxim graecae potius linguae, quam
suae observasse censendus est interpret slavus,
quoties ille verbum singulare cum neutro plurali
conjungit: Psal. 1, 3. Ostrog. Ven. et correcta ВСА,
БЛЖКА АЩЕ ТВОРИТ, ОУСПѢЕТ (κατευοδωθήσεται), про-
сперabitur, про оуспѣют prosperabuntur. 1. Cor.
10, 23. Ostrog. ВСА МИ ЛѢТЬ ЕСТЬ (ἔξειν), at мох
eodem versu; ВСА МИ ЛѢТЬ СЪТЬ. Correcta utro-
que loco СЪТЬ. Luc. 11, 20. Cod. Korit. БЫВАКТ
ПОСЛѢДНАТА (γίνεται τὰ ἔσχατα), editi БЫВАЮТ. Ex-
stant et alia servilis imitationis exempla, quae dor-
cent, interpretem nullam habuisse rationem ge-
neris vocum slavicarum, dummodo in graeco neu-
tra pluralia cum verbo singulari constructa inve-
nerit: Ostrog. 2 Tim. 2, 20. И БѢТЬ ТОЧІЮ СОСЪДИ
ЗЛАТИ И СРЕБРЕНИ, МО И ДРЕВАНИ (ὅχι ἐστὶ-σκεῦη etc.)
non solum sunt vasa aurea etc. Melius correcta И
ТОЧІЮ СОСЪДИ ЗЛАТИ И СРЕБРАНИ СЪТЬ etc. Psal. 19,
4. ВСА СОТНІА. (lege ВЪСОДШЕІА) ТВОА ТЪЧНА БѢ-

te; оумолча же все множество Act. 15, 12. tacuit autem omnis multitudo. Saepe tamen etiam in plurali.

1. кто съть братіа моя Matth. 12, 48. Qui sunt fratres mei?

2. цѣлуютъ вы (вас) съшаа сомною братіа Phil. 4

21. Salutant vos, qui mecum sunt, fratres.

3. сонмъ лукавыхъ шдеждаща ма Psal. 21, 17. Concilium malignantium obsederunt (obsedit) me

4. рци мѣкъ каменіе се (сіе) хлѣбы бѣдѣтъ Matth. 4, 3. Dic ut lapides hi panes fiant.

5. воскликнѣте когови вса земля Psal. 97, 4. Jubilate Deo omnis terra. Hic tamen Slavus

magis graecum textum exprimere studuit.

Sic отънокъ людей идоша. Apud Nestorem pluralis Verbi cum Collectivo saepissime legitur:

прѣкъ люди (людей) возвратились на побѣтъ (residium navium); иадѣтъ ось и напан сътъ; повѣдаѣтъ кождоу своему еликоу насъ състѣмса есмо (есмы).

Exemplum secundum docet Adjectivum cum collectivo connecti in singulari. At non desunt exempla, in quibus adjectiva etsi coacte in plurali construuntur. немощнымъ братіи 1 Cor. 8, 9. Ostrog. infirmis fratribus. At correcta delevit братіи cum in Graeco non legatur. 3 Macch. 4, 5. Ostrog. бѣдѣше бо са старецу множество, съдинами оубѣлены и — слаченны; соггекта melius ведомо бо баше престарѣлыхъ множество съдинами украшенныхъ, — слаченныхъ, — ferendo participalia adjectiva ad Genitivum престарѣлыхъ: Psal. 51, 5. братіа моя добри и бѣлци,

И НЕ БЛАГОВОЛИ В НИХ ГДѢ. Melius Psalt: Ven. ДС-
БРА И БЕЛИКА, quamvis В НИХ (ἐν αὐτοῖς) in plurali lo-
gat, quod ad collectivum femininum БРАТІА referendum
erat.

Numeralia пѣть, шеть etc. considerari possunt
ut Collectiva neutra, hinc etiam cum iis verbum in plu-
rali subinde construitur: ПОПША Ю СЕДМЬ Marc. 12, 22.
acceperunt eam septem (οἱ ἑπτά), at v. 20. СЕДМЬ БРАТІЙ
БѢ septem fratres erant. Vide infra Syntaxim Nume-
ralium.

§. 7. Syntaxim graecae potius linguae, quam
suae observasse censendus est interpret slavus,
quoties ille verbum singulare cum neutro plurali
conjungit: Psal. 1, 3. Ostrog. Ven. et correcta ВСА,
БЛЖНА АЩЕ ТВОРИТ, ОУСПѢЕТ (κατευοδωθήσεται), про-
сперabitur, про оуспѣют prosperabuntur. 1. Cor.
10, 23. Ostrog. ВСА МИ ЛѢТЬ ЕСТЬ (ἔξεισιν), at тох
eodem versu, ВСА МИ ЛѢТЬ СЪТЬ. Correcta utro-
que loco СЪТЬ. Luc. 11, 20. Cod. Kopit. БЫВАЮТ
ПОСЛАДНАТА (γίνονται τὰ ἔσχατα), editi БЫВАЮТ. Ex-
stant et alia servilis imitationis exempla, quae dor-
cent, interpretem nullam habuisse rationem ge-
neris vocum slavicarum, dummodo in graeco neu-
tra pluralia cum verbo singulari constructa inve-
nerit: Ostrog. 2 Tim. 2, 20. И БѢТЬ ТОЧІЮ СОСЪДИ
ЗЛАТИ И СРЕБРЕНИ, МО И ДРЕВАНИ (ὅχι ἐστὶ σκεῦη etc.)
non solum sunt vasa aurea etc. Melius correctam
точію СОСЪДИ ЗЛАТИ И СРЕБРАНИ СЪТЬ etc. Psal. 19,
4. ВСА СОТНІА. (lege ВЪСОТНІА) ТВОА ТЪЧНА БѢ

§. 11. Adjectiva et pronomina possessiva numero et genere concordare cum Substantivis, exempla §. 1. subnexa docent. Idem valet de Principiis passivis in utroque numero, de activis in a in singulari, immo et de Gerundivis, praecipue, si assumpta terminatione definita, in Adjectiva trans eant.

ПРОДАН БУХ; ВИНОГРАД - ПОЖЖЕМ ОГНЕМ И РАСКОПАН.

ДА ЗНАЕМА: БУДЕТ СИЛА ЕГО.
АЩЕ НЕ ГДЪ ПОМОГА БЫ МИ, ВЪ МАЛѢ ВСЕЛИЛАСЯ БЫ
ВЪ АДЪ ДУША МОЯ.

БУДЯ ИМА ГОСПОДНЕ БЛАГОСЛОВЕНО; ОУСА ТВОЕ ШЕПТО
ШЕ ТБЕ (БУДЕТ). ЗАБЛДАНХ ПЖ ОУЧА ПОГЫШЕ.
СПАСЕНИ БУДЕМ. ЛЮДИЕ, ЗИЖДЕМІИ, ВОСХВАЛАТ. ГДЪ,
ПАДОША ПЗВЕНИ МНОЗИ.

СИНОВЕ ТВОИ И ДЩЕРИ ТВОА ШДАНН БУДУТ ПЗЫКУ
ПОНОМЪ, ТБЪ БЫ ИХ НЕ ШЕПТОВАНЫ БЫША, ВДОБНЦА
(ПШГ) ИХ НЕ ОПЛАКАНЫ БЫША,
БЛАГОСЛОВЕНА ПЛЕМЕНА ОУТРОКИ ТВОЕА. Ostrog. БА
ИСКАДІА ПРОВА ТВОЕГШ CORRECTA, Deut. 28, 4. et
У. 18. ПРОКЛАТА ПЛЕМЕНА (CORR. ИСКАДІА) СУ-
ТРОБИ ТВОЕА, ТА (CORR. СІА) ПРАТА ЗАКЛЮЧЕНА
БУДУТ. Ezech. 44. 2.

Anomaliae generis in Ostrog. Deut. 28, 17. про-
клаты гдма твои et c. 17. многи лѣта (corr.
recte многа лѣта) excusari possint, cum et Poloni
et Russi femininum cum plurali neutro construant. At
2 Macchab. 6, 10. двѣ бо жены оклеветани сѣтъ
nullo

nullo modo tolerari potest, hinc et correctum fuit. Legitur enim nunc **ошлеветаны быша** in feminino. Corrigi autem etiam debuisset 1 Macch. 3, 29. **дани ѿ стран мали**, cum **дани** femininum sit, cui fem. **малы** respondet. Etiam Арос. 1, 15 et 2, 18. **нозѣ по добни** corrigendum fuit. Editor Mosqu. primae **недолжна бо сътъ чада** 2 Cor. 12, 14. male correxit **ропндо** fem. **недолжны**, Correctores vero recte restituerunt neutrum **недолжна**. At 2 Cor. 10, 10. **посланиа** — **тажки и крѣпки**, Арос. 13, 5. **даны быша емѣ оуста глаголюща** incorrecta mansere. Арос. 12, 14. **даны быша женѣ двѣ крылѣ**, mutarunt solum correctores dualem in pluralem **два крыла**, cum quo feminin. **даны** (pro neutr. **дана**) construxere.

In libris recentius in Polonia aut Russia translatis ex. gr. in Pentateucho, libris Regum et Paralipomenon, Machabaeorum, leguntur subinde Gerundiva foeminina in **щи**, **ши** terminata pro masculinis: **хотаци**, глаголющи pro **хота**, глагола, оумноживши, оузрѣвши pro оумножив, оузрѣв. In plerisque locis correctores restituere terminationem masculinam. Num. 22, 32. olim **оузрѣв ма осла**, nunc **вида ма селица** male pro **видаци** (aut **видѣвши**). Mutato enim genere Substantivi etiam mutanda erat terminatio Gerundivi. 2 Macch. 1, 22. olim **егда сѣнце възѣа первѣе въ облацѣ сѣщи** (**σιν**), nunc **е. с. възѣа прежда очлачно** (**ἐπιουφης**) **сѣшо**. Viderunt illi femininum **сѣщи** non posse convenire neutri **сѣнце**, mutarunt itaque genus, sed pro vulgari **сѣшо** utique **сѣще** scribendum erat. Confer Matth. 6, 30. **сѣно сеино днесь сѣще**. Gerundivorum terminationem masculinam convenire etiam neutris supra diximus: **сердце-гора** бѣ Luc. 24, 32, **зерно пшенично пад** Joh. 12, 24. Immo olim **око рѣгаай** Prov. 30, 17. pro **рѣгаа**, nunc **рѣгающее** cum terminatione definita pro **рѣгающе**.

§. 12. Adverbium исполнь, olim et свобода non raro etiam Comparativi Adverborum, quando Adjectiva supplent, omni numero et genere tribuuntur: исполнь земля, правды исполнь десница твоя; четыре животна исполнь очес; мрозѣх пяти лучше есте вы meliores estis vos. Joh. 8, 33. 30. свобода будете in Mss., свободни in editis. едакѣ честнѣе тебе honoratior te Luc. 14, 8. (In Mss. minus antiquis честнѣй in masculino). сего пославши мудрый премудрѣе будет σοφώτερος ἔσαι Prov. 1, 5. сий же беше славнѣе всех Gen. 34, 19. (nunc славнѣшій). меншіи перст мой толстѣе есть чресла отца моего 2 Paral. 10, 10. Russi et hodie Adverbiis pro comparativis Adjectivorum utuntur, uti quandoque veteres Interpretes. Cape duo exempla et Damiani Apostolo: толико лучше быв аѣгла, клику различнѣе их наследова име Hebr. 1, 4. nunc толикѣ лучше быв аѣглашъ, еликѣ преславнѣе паче их наследствова има. Respondet autem лучше быв, uti лучше быв, graeco κρείττω γενόμενος. 1 Cor. 15, 19. пѣцше кем miserabiliores sumus, ἑλασσόντεροι - ἐσμῆν, nunc шкаланѣйши - есмы.

§. 13. Adjectiva, quorum pleraque duplici terminationis, indefinitae et definitae, capacia sunt, si Praedicatum agant, indefinitam terminationem postulant: благ есть сот; бѣдѣ тебе подобен; блага милость твоя; да бѣдѣт синове егѣ сирѣ-

сѣ-

СЪДЫ ТВОА БЛАГЫ. ДА БЪДЪТ ЧРЕСА ВАША ПРЕПОСЛАНА.

Si substantivis connexa Subjectum aut Praedicatum compleant, et determinent, etiam terminationem definitam admittunt: ДОБРОТА НЕБЕСНАА, СЛАВА ЗВѢЗДАА. ДИВНЫ БЫСОТЫ МОРСКЫА; ГОРА БОЖІА ГОРА ПЪЧНАА, ПОНОШЕНІЕ ВѢЧНОЕ; ХЛѢБ НЕБЕСНЫИ, НЕДЪГ ДОЛГЫИ; ПОМАНЪ (memor fuit) СЛОВО СВАТОЕ СВОЕ. МЫШЦА СВАТАА ЕГО. НѢМЫ ДА БЪДЪТ ОУСТНЫ ЛЕКТИВЫА Psal. 30, 19. muta fiant labia dolosa, τὰ χεῖλη τὰ δόλια. Supplent nimirum Slavi terminatione definita articulum aliarum linguarum. Quotiescunque igitur in Graeco articulus Adjectivis praefigitur, interpres Slavus terminatione definita ulitur. Marc. 8, 22. ПРИВЕДОША КЪНЕМЪ СЛѢПА τυφλὸν, at v. 23¹ ЕМ ЗА РЪКЪ СЛѢПАГО ТѢ ТУФЛѢ, cap. 10, 40. ВАРТИМЕИ СЛѢПЫИ ὁ τυφλός. V. 49. Substantivo uti maluit Slavus pro Adjectivo definito: ВОЗГЛАСИША СЛѢПЦА τὸν τυφλὸν, v. 51. СЛѢПЫИ ЖЕ (ὁ δὲ τυφλός) ГЛАГОЛА ЕМЪ. Rom. 8, 16. САМЫИ ДЪХ СПОСЛАШЕСТВЪЕТ ДЪХОВИ НАШЕМЪ αὐτὸ τὸ πνεῦμα. Luc. 5, 31. НЕ ТРЕБЪЮТ ЗДРАВІИ ВРАЧА, НО БОЛЦІИИ, non indigent qui sani sunt, medico, sed qui male habent, οἱ ὑγιαίνοντες — οἱ κακῆς ἔχοντες. Psal. 63, 11. ПОХВАЛАТСА ВСИ ПРАВІИ СЕРДЦЕМ laudabuntur omnes recti (οἱ ἐυθεῖς) corde; Luc. 6, 6. РЪКА ЕМЪ ДЕСНАА КЪ СЪХА manus ejus dextera (ἡ δεξιά) erat

§. 12. Adverbium исполнь, olim et свобода, non raro etiam Comparativi Adverbiorum, quando Adjectiva supplent, omni numero et genere tribuuntur: исполнь земля, правды исполнь десница твоя; чѣтыри животна исполнь очес; мрозѣхъ пяти лучше есте вы meliores estis vos. Joh. 8, 33. 30. свобода будете in Mss., свободни in editis. едакѣ чѣстнѣе теке honoratior te Luc. 14, 8. (In Mss. мѣnus antiquis чѣстнѣй in masculino). сего пославши мѣдарый премѣдрѣе бѣдет σοφώτερος ἔσαι Prov. 1, 5. сѣи же баше славиѣе всѣхъ Gen. 34, 19. (nunc славиѣшій). меншій перст мой толстѣе есть чресла отца моего 2 Paral. 10, 10. Russi et hodie Adverbis pro comparativis Adjectivorum utuntur, uti quandoque veteres Interpretes. Cape duo exempla et Damiani Apostolo: толико луче быв аѣгла, клику различнѣе ихъ наследова име Hebr. 1, 4. nunc толикѣ лучшій быв аѣглавъ, еликѣ прѣславнѣе паче ихъ наследова има. Respondet autem луче емь. uti лучшій быв, гтаесо κρείττω γενόμενος. 1 Cor. 15, 19. пѣщше кем miserabiores sumus, ἑλασσόντεροι - ἐσμὲν, nunc шканиѣиши - есмь.

§. 13. Adjectiva, quorum pleraque duplici terminationis, indefinitae et definitae, capacia sunt, si Praedicatum agant, indefinitam terminationem postulant: благъ есть сотъ; бѣдѣ тебѣ подобенъ; блага милость твоя; да бѣдѣтъ сынове егѣ сирѣ-

сѣ-

СЪДБЫ ТВОА БЛАГЫ. ДА БѢДѢТ ЧРЕСЛА ВАША ПРЕПОСЛАНА.

Si substantivis connexa Subjectum aut Praedicatum compleant, et determinent, etiam terminationem definitam admittunt: ДОБРОТА НЕБЕСНАА, СЛАВА ЗВѢЗДАНАА. ДИВНЫ БЫСОТЫ МОРЕКЫА; ГОРА БОЖІА ГОРА ТѢЧНАА, ПОНОШЕНІЕ ВѢЧНОЕ; ХЛѢБ НЕБЕСНЫИ, НЕДѢГ ДОЛГЫИ; ПОМАНѢ (memor fuit) СЛОВО СВАТОЕ СВОЕ. МЫШЦА СВАТАА ЕГѢ. НѢМЫ ДА БѢДѢТ ОУСТНЫ АКТИВЫА Psal. 30, 19. muta fiant labia dolosa, τὰ χεῖλη τὰ δόλια. Supplent nimirum Slavi terminatione definita articulum aliarum linguarum. Quotiescunque igitur in Graeco articulus Adjectivis praefigitur, interpres Slavus terminatione definita utitur. Marc. 8, 22. ПРИВЕДОША КНЕМѢ СЛѢПА τυφλὸν, at v. 23' ЕМ ЗА РѢКѢ СЛѢПАГО τῷ τυφλῷ, cap. 10, 40. ВАРТИМЕИ СЛѢПЫИ ὁ τυφλός. V. 49. Substantivo uti maluit Slavus pro Adjectivo definito: ВОЗГЛАСИША СЛѢПЦА τὸν τυφλὸν, v. 51. СЛѢПЫИ ЖЕ (ὁ δὲ τυφλός) ГЛАГОЛА ЕМѢ. Rom. 8, 16. САМЫИ ДѢХ СПОСЛѢШЕСТВѢЕТ ДѢХОВИ НАШЕМѢ αὐτὸ τὸ πνεῦμα. Luc. 5, 31. НЕ ТРЕБѢЮТ ЗДРАВІИ ВРАЧА, НО БОЛЦІИИ, non indigent qui sani sunt, medico, sed qui male habent, οἱ ὑγιαίνοντες — οἱ κακῆς ἔχοντες. Psal. 63, 11. ПОХВАЛАТЦА ВСИ ПРАВІИ СЕРДЦЕМ laudabuntur omnes recti (οἱ ἐυθεῖς) corde; Luc. 6, 6. РѢКА ЕМѢ ДѢСНАА БѢ СѢХА manus ejus dextera (ἡ δεξιὰ) erat

arida (ξηρα). Matth. 11, 5. Slavus Adjectivis definitae terminationis utitur, quia vices Substantivorum seu Subjectorum supplet, quamvis in Graeco articulus non praefigatur: слепїи прозирають и хромии ходат, прокаженнии очищаются и гл҃бси слышат, мертвїи востають и нищїи благоутѣвѣють саесї τυφλοι etc. Sic творай (ὁ ποιῶν), претворай, призывай, разливай Amos 5, 8. огнь попалай, пламень пожигай Psalm. 82, 15.

§. 14. Si proprie Substantivum Subjectum aut Praedicatum constituat, Adjectivum ei conexum terminationem jam indefinitam, jam definitam admittit. мал квас все смѣшенїе квасит Gal. 5, 9. modicum fermentum, μικρὰ ζύμη. сїе море великое и пространное Psal. 103, 25. hoc mare magnum et spatiosum, αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη etc. Quo antiquiores libros consulas, eo frequentiore usum Adjectivorum indefinitorum invenias, ut facile augeri possint exempla, quae paradigmati possessivi павлов supra p. 484—488. subjunxi. Ad illustranda, quae p. 486 de Vocaliv flexione dicta sunt, locum e 2 Macch. 1, 24. 25. adducam. гдїи, гдїи кже всѣх творче, страшный (ὁ φοβερός), крѣпкїи, и праведный, и милостивый, єдиный (ὁ μόνος) царю и благїи, єдиный дателью, єдине праведне (ὁ μόνος δίκαιος) и вседержителю, и вѣчный, спасай (ὁ διασῶζων) —, сотворивый (ὁ ποι-

(ὁ ποιῆσας) — , и шѣтивый их, ubi единый cum Substantivis, едине vero cum Adjectivo праведне constructum est.

Hebr. 9, 12. in correcta editione legitur вѣчное искупленіе шкрѣтъй, licet *εὐράμενος* articulo careat. At in Damiani Apostolo шкрѣтъ, sine terminatione definita ѡй. Ostrog. aliam quidem vocem, sed terminationem indefinitam habet: вѣчное изкавленіе стѣворив. Numeralia ordinalia sine terminatione ѡй vix unquam reperias; in Dam. Apostolo tamen 2 Pet. 2, 5. осма мша pro *οσμάω* occurrit. In eodem Hebr. 10, 31. страшно впасти въруцѣ кога жива, *θεῶ ζῶντος*, sic et in Ostrog. licet еже ante впасти (*τὸ ἐμπροσθεῖν*) inserat, in correcta vero страшно есть еже — бога живагѡ.

§. 15. Possessiva in ов, ев, енъ, ин, et оре ѡ formata, ut пророч, единорождъ, княж, respuunt terminationem definitam, excerptis божіѡй, бражіѡй, кравіѡй et paucis aliis, quae tamen in obliquis quibusdam casibus ut indefinita inflectuntur. Gentilia in еск in antiquis libris obvia, in recentioribus скѡй (скіѡй) amant. Hinc et мѡжескѡй, женскѡй пол, olim мѡжеск, женеск (in Dam. Apostolo мѡжъск, женъск), талантеск, pro quo Арос. 16, 21. талантес male in editionibus omnibus impressum est. Confer ꝑ. 131.

§. 16. Utuntur vero Slavi Adjectivis possessivis, uti et quibusdam aliis, loco Genitivi aliarum linguarum. сын божіѡй est filius Dei, гора божіа montis Dei, слово господне verbum Domini; дом

ДАВІДОВ *Domus Davidis*, СЫН ІУСИФОВ *et ІУСИФЪ*
 ІАКШВА, ЛЕВІИН, ГОРА СІОНЪА, КОЛѢНО ІУДОВО *tribus*
Judae, ЛОНО АБРААМАЕ *sinus Abrahae*, СѢТЬ ДІАВО-
 ЛА *laqueus Diaboli*, РЪКА ГРѢШНИЧА, ИМА ПРОРОЧЕ
nomen prophetae, ПОДОБІЕ ЗМІИНО *similitudo ser-*
pentis, РЕБРА СѢВЕРОВА *latera aquilonis*. ГЛЪБИНА
 МОРЕКАА *profundum maris*, ПѢСЪКЪ МОРЕСКОУ АГЕНА
maris; ЗВѢРЪ ТРОСТЕН *fera arundinis*, ЗВЕРІЕ ДЪ-
 БРАВНІИ *ferae sylvarum*, ХЛѢБЪ АНГЛАСКИИ *panis an-*
gelorum, СѢНЬ СМЕРТНАА *umbra mortis*, СМЕРТЬ
 КРЕСТНА *mors crucis*, ЦВѢТ СЕЛМШІИ *flos agri*, ВЛ-
 СИ ГЛАВНІИ *capilli capitis*, ОУГЛІЕ ОГНЕНО *carbones*
ignis, ВЪ ГЛАВИЗНѢ КНИЖНѢ *in capite libri*, ВЪ ГЛАСѢ ТРЪ-
 КНѢ *in voce tubae*, ГЛАС ПИЩАЛСК *sonus fistulae* etc.

§. 17. *Numeralia* ЕДИН, ДВА, ТРИ, ЧЕТЫРН
Adjectivorum more cum *Substantivis* construun-
 tur. ПАТЬ, ШЕСТЬ etc. СТО, ТЫСЪЩА (ТЫСАЩА), ТМЪ
 utpote *Substantiva singularia* verbum in *singulari*
 postulant:

ПАТЬ ИХ ПАЛО АРОС. 17, 10. *quique (οἱ τέυτε) ce-*
ciderunt.

НЕ ПАТЬ ЛИ ПТИЦУ ЧѢНИТСА *Luc. 10, 6. veneunt.*
 ШЕСТЬ ДНІЙ ЕСТЬ *Luc. 13, 14. sex dies sunt.*

СЕДМЪ ОУКШ БРАТІА БѢ *Luc. 20, 29. septem —*
erant.

БЫСТЬ ЖЕ ЕМЪ СЫНОВ СЕДМЪ *Ostrog. Job. 1, 2. (cor-*
recta быша же емъ сынове седмъ minus recte).

ДАНО БЫСТЬ ИМ СЕДМЬ ТРЪХ АРОС. 8, 2.

ИЗЫДЕ СЕДМ АГГЛ ИЗ ХРАМА АРОС. 15, 6.

ДЕСАТЬ РОГ ПЖЕ ВИДѢ, ДЕСАТЬ ЦАРЕЙ ЕСТЬ АРОС. 17, 12.

Ostrogensis (correcta десать рогъвъ пжже видѣл еси, десать царей сѣтъ in plurali, minus recte).

АЩЕ БѢДЕТ НѢКОЕМУ ЧЛКЪ СТО ОВЕЦ Matth. 18, 12.

ПАДЕТ Ѡ СТРАНЫ ТВОЕА ТЫСАЩА, И ТМА ШДЕКНЮ ТЕКЕ Psal. 90, 7.

БѢ ЖЕ ВЪ КОРАБЛИ ВСѢХ ДЪШ ДВѢСТѢ СЕДМЪДЕСАТЬ И ШЕСТЬ Act. 37, 37. Slavus in 3. pers. бѣ рго ѡмев, eramus; fortasse olim legebatur бѣ же нас.

КОЛИКУ ЕСТЬ ДНЕЙ РАБА ТВОЕГО Ps. 118, 84. quot sunt dies servi tui.

§. 18. Negligi syntaxim slavica in editicibus recentioribus plura exempla docent. Sed et in antiquis subinde verbum plurale cum numeralibus шестъ etc. connexum probat, interpretes syntaxim graecae linguae potius secutos fuisse, quam slavicae: ПОИША Ю СЕДМЬ Marc. 12, 22. СЕДМЬ БО ИМУѢША Ю ЖЕНѢ V. 23. БѢДѢТ БО Ѡ СЕЛѢ ПАТЬ БѢДИНОМ ДОМѢ РАЗДѢЛЕНУ (РГО РАЗДѢЛЕНИ) Luc. 12, 52. СЕДМЬ ГЛАВ ГОРЫ СѢТЬ СЕДМЬ АРОС. 17, 9. et v. 10. ЦАРІЕ СЕДМЬ СѢТЬ. ГЛѢША СЕДМЬ ГРОМѢВ АРОС. 10, 3. ЕГДА ИСПОЛИШАСА ОСМЬ ДНІЙ Luc. 2, 21. ВЪ НЕМЖЕ МАЛШ, СИРѢЧ ОСМЬ ДЪШ СПАСОШАСА 2 Petr. 3, 20.

Fac-

Factum id est praecipue, ubi Adjectiva simul cum numerali construenda fuere: **дрѣгаже седемь краб** (Ostrog. **кравы** in Nominativo) **изыдоша** Gen. 41, 3. Rectius utique **дрѣгыхъ седемь крав** **изыде**. и **подоша ранени** — **патъ свѣтъ тысащъ мѣжейъ крѣпкихъ** 2 Paral. 13, 17. pro **паде раненыхъ** etc. **бѣхъ же тѣ водоноси каменни шесть лежаще** Joh. 2, 6. Melius in Codd. Serb. Pragensi et Kopit. **бѣ же тѣ водонос камен шесть лежешъ**. **пять же бѣ ѿ нихъ мѣдры и пять юрѣдывы** Matth. 25, 2. Non aliter Mardarii editio, licet **бѣ** (i. e. **бѣа**) legat pro юрѣдывы. At Cod. Kop. omnino recte Genit. **мѣдрыхъ, бѣихъ**. Vide Regimen Numeralium.

Genescos Capite 41. contra Syntaxim slavicae saepius peccatum fuit. V. 2. **исхождахъ седемь кравъ добры видом и избранны тѣлесы**; Ostrog. quidem **исхождаше** in singulari et **добра взоръ** in Genitivo legit, sed **избранны** etiam male construxit cum **седемь кравъ**. V. 4. и **подоша седемь кравы злыя и худыя тѣлесы седемь кравъ добрыхъ видом и избранныхъ тѣлесы**; Ostrog. corruptissime: и **изыдоша** (lege cum Mosq. prima **изыдоша**) **седемь злыя взором и худыя телесы седемь кравы** (quod ante **злыя** ponendum erat) **добрыхъ, образомъ избранныхъ**. V. 5. и **се седемь класи** **исхождахъ** — **избранны и добры**, Ostrog. melius **седемь класъ** etc. et **избранни** in mascul. at mox iterum **добры** in feminino, cum tamen **класъ** sit masc. generis. V. 6. **дрѣзѣи же седемь класи тонцыи истончени вътрѣмъ израстахъ по нихъ**. Ostrog. **дрѣгаже седемь класъ** (rectius utique) **тонцы истончени вътрѣмъ изницахъ по нихъ**. V. 7. и **пожроша седемь класи тонцыи истончени вътрѣмъ седемь класѣвъ** из-
бра-

БРАННЫХ и ПОЛНЫХ. Ostrog. iterum СЕДМЬ КЛАС, QUANTIVIS ТОНЦЫ ИСТОЧЕНИ etiam in plurali construxerit.

Formulae ДРЪГАА СЕДМЬ in Ostrog. Gen. 41, 6. СЕДМЬ СІЮ Gen. 21, 30 pro СЕДМЬ СИХ, et на ДРЪГДЮ З ДНІЙ Levit. 13, 5. antiquitatem sapiunt. Nam et Matth. 25, 16. Cod. Кор. legit ДРЪГДЮ Ё (i. e. ПАТЬ), quod v. 20. bis repetit, ubi editiones nunc ДРЪГМА exhibent. Sunt nimirum numeri cardinales a ПАТЬ usque ДЕСАТЬ revera Abstracta feminina, hinc et femininorum more declinantur: Genit. ПАТИ, Instrum. ПАТІЮ, СЕДМИ, СЕДМІЮ etc. reguntque Genitivum rei numeratae. Intuitu autem verbi cum iis construendi considerantur uti collectiya neutra quantitatis indeterminatae МНОГО, МАЛО, КОЛИКО.

Numeralia ДВА, ОБА, ОБАНАДЕСАТЕ dualem postulare, e §. 5. clarum est: БЪДЕТА ДВА (Ostrog. ОБА) В ПЛОТЬ ЕДИНЪ Gen. 2, 24. и БЪСТА ОБА НАГА v. 25. Confer exemplum lit. і p. 586. et adde: ПОЕМЖЕ ОБА НАДЕСАТЕ ОУЧЕНИКА СВОА Luc. 18, 31. ОБАНАДЕСАТЕ АПЛА (СОГГ. АПОСТОЛИ) С'НИМ Luc. 22, 14. ДВАНАДЕСАТЕ КОША ИСПОЛНЬ Марс. 6, 43. НЕ ДВАЛИ НАДЕСАТЕ ЧАСА ЕСТА (СОГГ. НЕ ДВАНАДЕСАТЬ ЛИ ЧАСОВЪ ЕСТЬ) Joh. 11, 9. ОБЪ СТРАНѢ и ОБЪ ЗЕМЛИ МОИ БЪДЕТА (pro БЪДЕТѢ) и ПРІИМЪ и (dualis fem.) Ezech. 35, 10. nunc ОБА ПЗЫКА (dual. masc.) и ОБЪ СТРАНЫ МОА БЪДЪТ (plur.) и ВОЗМЪ ИХЪ В НАСЛѢДІЕ *κληρονομίῳ*. Etiam in Ostrog. pluralis Verbi cum ДВА constructus Apoc. 9, 12. legitur: СЕ ГРАДЪТ ДВА-ГОРА́ по СИХ, correcta eadem repetit inserto еще ante ДВА.

ДВА-

ДВА ГОРА, duo vae, dualis aut plur. a горе, melius
 двѣ горы, nisi malis reddere двоѣ горе. Confer, quae
 P. II. §. 26. de Neutorum duali dicta sunt. Recentiores
 masculinum два neutris tribuere p. 510. monuimus.
 Hinc et колѣна моя изнемогоста ѿ поста Psal.
 108, 24. genua mea infirmata sunt a jejunio. Melius
 utique Ostrog. et Psalt. Ven. колѣнѣ мои изнемо-
 гостѣ.

§. 19. Reciprocum себе, са, non solum ad
 tertiam personam, sed etiam ad Subjectum seu
 Nominativum primae et secundae personae refe-
 runt Slavi. Hinc reflexiva молюса, молишиса, мо-
 литса, молимса, молитса, молатса; стѣжѣши,
 стѣжишиши, стѣжитси etc. et passiva гвлюса,
 гвишиса, гвитса etc. кѣпити себѣ pro ratione
 personarum verbi finiti ex. gr. хоуѣ, хоуеши,
 хоует, cum quo Inf. кѣпити construitur, reddend-
 dum erit: emere mihi, tibi, sibi, nobis, vobis, sibi.
 Capere exempla quaedam. немогѣ аз ѡ себѣ творити
 ничесѡже Joh. 5, 30. ѡ себѣ а́к' ѣмауѣ, a me ipso.
 марка поем приведи съ собою 2 Tim. 4, 11. съ
 собою tecum, метѡ сеауѣ. егоже оукрѣпил еси себѣ
 Psal. 79, 18. себѣ tibi, сеауѣ. да наслѣдямъ се-
 бѣ сватило (сорт. святилице) божіе Psal. 82, 13.
 себѣ nobis, ѣауѣ. всегда бо ницихъ (сорт. нищыя)
 имате с' собою Matthaei C. 26, 11. с' собою vobis-
 cum, мет' ѣауѣ. нѣсте себѣ Damiani Apostolus
 (editi свои) 1 Cor. 6, 19. non estis vestri, ѡх ѣте
 ѣауѣ.

§. 20.

§. 20. Sic et possessivum свой ad omnes tres personas Nominativi seu Subjecti refertur, et pro ratione trium personarum, et numeri aut singularis aut pluralis, latinis pronomibus meus, tuus, suus, noster, vester, suus respondet. Ex. gr. разлию (corr. излію) яко вода гнѣвъ свой Os. 5, 10. iram meam, correcta мой. не ѿверзох оуст своих Psal. 38, 10. os meum, corr. моих. оумерщвляю тело свое 1 Cor. 9, 27. corpus meum, correcta мое. прострѣ ръкъ свою Ezech. 25, 13. manum meam, correcta мою. Immo Mosqu. prima jam in margine notavit мою, male emendando lectionem свою, quam Syntaxis slavica probat. аще прѣдам тело свое Damiani Apost. 1 Cor. 13, 3. corpus meum, correcta, immo hoc loco etiam Ostrogiensis, мое, quod innumeris aliis in locis substitutum fuit. Chronographus Nestor: пойду во свой град, urbem meam; аще оубью брата своего, fratrem meum, cum свой referatur ad personam primam оубью.

In Damiani Apostolo Jac. 2, 18. мой et твой про свой legitur, sed hic certe ob antithesim: покажи ми въръ твою ѿ дѣла твоих и аз покажу тебѣ ѿ дѣла своих въръ мою. Editi аз тебѣ покажу ѿ дѣла моих, sed in aliis conveniunt.

свой ad secundam personam refertur, Jac. 2, 8. etiam in correcta: возлюбихи искренняго своего (tuum). In editionibus antiquis: оудержи т-
зык.

зык свой (linguam tuam) и оустнѣ свои (labia tua) Psal. 33, 14. очима своима смотриши Psal. 90, 8. ѿврати лице свое Psal. 29, 8. ты оутвердила еси силую своею море Psal. 73, 13. послеша дѣхъ свой (сorr. дѣха твоего) Psal. 103, 30. оклаѣцие въ ризѣ свою Dam. Apost. Act. 12, 8. свою et Ostrog., correcta твою. Rectius iterum Damiani Apostolus аще исповѣдаем грѣхы свои peccata nostra, 1 Joh. 1, 9. at наша Ostrog. et editiones posteriores. In oratione dominica pro должникомъ нашим ponendum fuisset своим, cum поставаем praecedat. 1 Thess. 1, 2. благодарим — бжолитвахъ своих Dam. Apost. et Ostrog. pro наших.

Pro свой constructo cum secundaplurali persona Ostrogiensis exempla non pauca suppeditat. рцѣте братѣ своемъ, людіе мои, и сестрѣ своей Oseae 1, 1. Нис etiam correcta, quod mirere, своей, своемъ, retinuit. обратителакъ гбъ ебъ своемъ, correcta вашемъ Oseae, 14, 3. видѣте вкѣты свою, затворите дверь свою Isai. 26, 20. in Psalt. Ven., Ostrog. въ храмъ ваш, correcta въ храминѣ вашѣ, et utraque in plurali двери свои. Sic 1 Pet. 2, 12 Ostrog. et correcta житіе ваше; at Dam. Apost. rectius свои.

§. 21. свой si referatur ad Subjectum tertiae personae, respondet latino suus, ego vero et fem. ea, plur. их respondent latino ejus et eorum, quae

quae ad tertiam personam aliam, quae a Subjec-
 to sermonis distincta sit, referuntur. рахиль пла-
 чѣшица чадъ своихъ, Rachel plorans filios suos,
 τὰ τέκνα αὐτῆς Matth. 2, 18. он же востав по-
 лт отроча и матерь ego, ille consurgens accepit
 puerum et matrem eius v. 20, слышав же гжкв
 Архелай црствует во Иудеи вмѣстѣ Ирода отца
 своего, cum autem audiisset, quod Archelaus
 regnaret in Judaea pro Herode patre suo v. 22.,
 милость ego в роды родовъ болющимся ego, mi-
 sericordia eius a progenie in progenies timen-
 tibus eum Luc. 1, 50, сотвори державѣ мышцею
 своею: расточи гврдыва мыслию сердца ихъ, fecit
 potentiam brachio suo, dispersit superbos men-
 te cordis sui (ipsorum, αὐτῶν) v. 51. пицѣ
 даде болющимся ego; поманет в вѣкъ забѣт свой,
 escam dedit timentibus se (eum), memor erit in
 seculum testamenti sui Psal. 140, 5. Si Gerundi-
 vum болющимся resolves ope relativi in иже болатъ,
 facile intelliges ego referri ad aliam personam ab
 iis, qui timent, distinctam. Subinde tamen свой
 referunt Veteres ad personam, quae in oratione
 proxima est. вставил кѣ вса шзкы ходити въ
 пѣтѣхъ ихъ Act. 14, 16. Damiani Apost. выпѣти
 своихъ и дасть и матери своей et dedit eum matri
 suae (αὐτῆς) Luc. 7, 15. Correcta nunc ego pro
 своей, quod postremum non solum Ostrogensis
 et

et Mardarii editio, sed etiam Mss. legunt. Ibid. 12. etiam correcta legit сына единородна мате своей, quamvis in slavica versione Nominativum (defunctus efferebatur) in Accusativum (efferebat defunctum, изношахъ оумерша) mutatus fuerit et своей referri possit ad eos, qui efferebant tum. Recte призывавый вас въ вѣчнѣю свою славу in aeternam suam (αὐτῆ) gloriam, 1 Pet. 5, 11 legunt editi, male Damiani Apostolus κτὸς σου Hebr. 3, 5. вѣренъ бѣ въ всемъ домѣ егѡ, male Damiani Apost. домѣ своемъ.

Duales Genitivi маю, ваю supplent possessivum uti егѡ, еа in singulari, et ихъ in plurali. Serbi quoque Illyrii formarunt possessiva adjectiva нѣговъ, нѣгова, нѣгово про егѡ, et нѣновъ, нѣнова, нѣново про ихъ; нѣн, нѣна, нѣно, et нѣзин, нѣзина, нѣзино про еа; Boh. solum г е г j (lege кій) pro feminino singulari г j (lege ий). Rom. 7, 9. pro егѡ in editis ниръ егѡвъ (Ostrog. еговъ) p. 522. indicavimus.

§. 22. свой etiam respondet graeco ἴδιος: источникъ твоя вода да къдетъ текѣ свой, ἴδιον ἰδία, Prov. 5, 18. correcta твоей своей имъ пророкъ proprius ipsorum propheta, ἴδιος αὐτῶν, Tit. 1. 12., к своей погыбели имъ (Ms. имъ погыбели) suam ipsorum perniciem, 2 Pet. 3, 16. во своемъ прииде и свои его не пріиаша, in propria venit et sui (ἴδια) eum non receperunt, Joh. 1, 11. каждое во своемъ, unusquisque in sua, εἰς τὰ ἴδια Joh. 16, 32. Alias et

et во ѿвоа си. ѡблекоша его въ ризы своа (τὰ ἴδια)
 induerunt eum vestimentis suis (ipsius) Marc. 15,
 20. ѡ своих емѣ, τῶν ἰδίων αὐτοῦ Act. 24, 23. какъ
 мы слышим кѣждо свой языкъ нашъ, (Ostrog. ко-
 ждо своимъ языкомъ нашимъ) τῆ ἰδία διαλέκτῳ ἡμῶν,
 Act. 2, 8. Adde свои cum Dativo емѣ, си: свои
 емѣ вси, οἱ αὐτῆ πάντες. по своей емѣ воли, secun-
 dam suam (ipsius), κατὰ τὴν αὐτῆ, Hebr. 2, 4. вси,
 ко своихъ си ищѣтъ, quae sua sunt, τὰ ἑαυτῶν,
 Philip. 2, 21. не ищетъ своихъ си (correcta своа си)
 non quaerit quae sua sunt, τὰ ἑαυτῆς 1 Cor. 13, 5.

§. 23. Pro Possessivis свой, мой, твой, utuntur
 veteres Slavi non raro Dativo си, ми, ти Prono-
 minum personalium: не повѣда отцѣ си, patri
 suo, Judic. 14, 6. рече къ отцѣ си ad patrem suum
 Judic. 11, 37. (correcta utroque loco своемѣ). кре-
 ткомъ си окомъ призири про своимъ, i. e. tuo. дай
 вѣрномѣ си рабѣ царю нашемѣ, про своемѣ i. e. tuo.
 цѣлѣйте епенета вълюбленнаго ми, τὸν ἀγαπη-
 τόν μου, dilectum meum, Rom. 16, 5 Sic etiam v.
 8, 9. кдѣ ти, смерти (corr. male смерте) жало,
 гдѣ ти, аде, повѣда; πῆ σῆ etc. ubi est mors,
 stimulus tuus? ubi est, inferne, victoria tua?
 егда прѣидеши въ царствѣи си, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου,
 quando veneris in regnum tuum, Luc. 23, 42. In
 Damiani Apostolo: оученикомъ си про своимъ;
 слѣжеа ми про моа; въпръвыи ми ѡвѣтъ про мой;

СВОИ-

СВОИНИКА МИ, ВАМЖЕ АПЛА, commilitonem meum vestrum autem Apostolum Philip. 2, 25. про свинника моего et вашего посланника, Ostrog. свѣствена мнѣ viuose, про свинствена.

СИ Dativus a reciproco SEKE, cui emphaticus casus respondet, distingui omnino debet a demonstrativo fem. СИ, haec, et neutro plurali СИ pro СІА. СЛОВЕСА СІА idem est ac СЛОВЕСА СІА verba haec; ГОРА СИ in Ostrog. (ГОРЪ СІЮ in Ven. et correcta), ЮЖЕ СТАЖА ДЕСНИ ЕГО, mons hic (montem hunc), quem acquisivit de terra ejus, Psal. 77, 54.

§. 24. Relativum ИЖЕ concordat quidem genere et numero cum Substantivo, ad quod refertur, sed non semper casu, cum hic a sequenti Verbo pendeat: ЗМІЙ СЕЙ, ЕГОЖЕ СОЗДАА КИМЪ ГАДИ, ИМЖЕ ИЖЕТЬ ЧИСЛА; БЫТЬ ИЩИ, В НЕИЖЕ ПРОЙДУТ ВСИ ЗВЕРІЕ АБРАВНІИ.

Utuntur vero Interpretes relativo ИЖЕ, ИЖЕ, ИЖЕ ad exprimendum Graecorum articulum ὃς, ἡ, τὸ quo carent Slavi. СТАРЦА ИЖЕ ВЪ ВАС МОЛЮ τὸς ἐν ὑμῖν, 1 Pet. 5, 1. Accusativum ИЖЕ, qui graeco τὸς respondet, habet etiam Damiani Apostolus (СТАРЦЕ ИЖЕ) et editiones antiquae omnes, quem non male Correctores mutarunt in Nominativum: ИЖЕ ВЪ ВАС, qui in vobis sunt. БУДИ ЖЕ ВАМ ЕЖЕ ИЖЕ ИЖЕ, И ЕЖЕ НИ НИ (τὸ καὶ καὶ; καὶ τὸ οὐ οὐ) Jac. 5, 12. Damiani Apost. ДА БУДЕТ СЛОВО ВАШЕ ИЖЕ ИЖЕ etc. At idem 2 Cor. 1, 17. ДА КЕТЬ ѿ МЕНЕ НИ ИЖЕ И

и ни ни sine еже, editi vero дабѣдет оу мене еже ей ей и еже ни ни. Hebr. 10, 31. страшно впасти, (edd. есть еже впасти, τὸ ἐμπεσεῖν) въ рѣчѣ бога жива (edd. живаго). Sic graecum εἰς τὸ Infinitivis praefixum reddere solent, praecipue recentiores, въ еже: во еже сажити Hebr. 9, 14. at Damiani Apost. sine еже. во еже быти ми сажителю; εἰς τὸ εἶναί με, Vulg. ut sim minister, Rom. 15, 16, жалашеши (Ostrog. стѣжающе си) за еже оучити им люди, διὰ τὸ διδάσκειν, dolentes quod docerent populum, Act. 4, 2.

Cum Gerundiva assumant Adjectivorum terminationem definitam ad exprimendos Articulos in graeco praefixos, superfluum omnino est, Gerundivis иже praefigere. 2 Cor. 1, 21. избѣжавшій, помазавшій respondent participiis graecis ὀβεβαίωv, χρίσας, sed v. 22. иже и запечатлѣвшій graeco ὁ καὶ σφραγισάμενος in Ostrog. et aliis, pro quo in correcta иже и запечатлѣ qui et signavit (obsignavit), resoluto Gerundivo ore иже in Praeteritum simplex, legitur. Sic et Lucae 19, 27. factum fuisse пробо. Legebatur olim recte врагы мои, нехотѣвшая (τῆς μὴ θελήσαντας), inimicos meos illos, qui noluerunt. Verum in Evangeliiis Mosqu. 1606 pro articulo τῆς habetur иже ante нехотѣвшая, quod in editionibus mediis servatum fuit, in postrema vero pro Gerundivo Praeteri-

Q q

tum

tum substitutum legitur: **ИЖЕ НЕ ХОТѢШЕ**. Exempla servilis imitationis alibi sat obvia sunt: **ИЖЕ (ѿ) ПОКѢДЫ НОСА ИМА** qui Victoriae ferens nomen, in Acatistis de S. Nicolao. **ИЖЕ (И) ЖИВОТ РОЖДАША** quae vitam peperit. **СЕ АГНЕЦЪ БОЖІЙ ИЖЕ (ѿ) ГРѢХЫ МІРА ВЗЕМАЛЪ**, esse agnus Dei, qui peccata mundi tollit. In Calendariis **ИЖЕ (ТЪ) ВЪ КЕСАРІИ БЕЛКАГШ ВАСИЛІА**, in Symbolo **ИЖЕ (ТѸ) ѿ ОЦА РОЖДЕННАГО**, a patre genitum; (in Psalt. Ven. quidem hic sine **ИЖЕ**, sed **МОХ** etiam addito) **ИЖЕ (ТѸ) ѿ ОЦА ИСХОДЩАГО (ИСХОДАЩАГО)**, **ИЖЕ (ТѸ) СЪ ОЦЕМ И СЫНОМ СЪПОКЛАНАЕМА**.

Ilinsky in Concordantiis 18 locos adduxit ex Evangeliiis, in quibus **ИЖЕ** Infinitivis praefixum est ad exprimendum (τὸ) Graecorum: **А ИЖЕ — ГЛАГОЛЪ**, τὸ δὲ — **ΦΑΡΕΣΥ** Matth. 15, 20. etc. Vocatque hanc particulam, male utique, союз; i. e. Conjunctionem. Ex Actis vero semel duntaxat **ВО ИЖЕ** citat: **ВО ИЖЕ ѿВРАТИТИ СЯ ѿ τῶ ἀποσρέφειν**, Vulg. ut convertat se. **Вогданов** ex Epistolis pro **ВО ИЖЕ** (graeco εἰς τὸ respondens) 41, pro **ИЖЕ** quod a relativo, **ИЖЕ** non separavit, 84 locos adduxit. **Ка n t e m i r** **ИЖЕ** e Psal. semel citat, neglectis aliis locis, in quibus **ИЖЕ** graeco τὸ respondet, sed **ВНЕГДА** 57 vicibus repetit, quo **ѿ** Infinitivo praefixum reddi solet in Psalterio ante correctionem postremam Sec. XVII. a Russis edito. In Psalterio Veneto et Otrugiensi interpres graecismos hos evitare studuit. Nam Psal. 4, 2. legitur **ВНЕГДА ВЪЗВАХЪ** cum invocarem, pro **ВНЕГДА ПРИЗВАТИ МЯ**. Psal. 9, 29. **ОУБИТИ НЕПОВИННАГО** pro **ИЖЕ ОУБИТИ**, τῷ ἀποκτεῖναι, et v. 30. **ЛОВИТИ ВЪСХИТИТИ ОУБОГАГО**, Ven. **ЛАЕТЪ ВЪСХИТИТИ НИЩАГО**, τῷ ἀρτῆσαι, sine **ИЖЕ**, quod habet correcta.

Ео-

Eodem versu pro **всегда** приваѣши и, *ἐν τῷ ἐλκύσαι
ἐυτόν*, quod jam in Ostrog. legitur, Venet. minus ser-
vilitер да и приваѣчет. Apud Russos pseudoarticu-
lus **вже** etiam in compositis locum obtinuit: **ежеднев-
но**, **ежегодно**, **ежемесячный**. Alexjejew unicum **еже-
денный**, с Chronographo slavico sumtum, in Lexico
ecclesiastico explicat.

§. 25. Particula не in propositione negativa
Verbo praefigenda est, etiamsi aliae voces nega-
tionem exprimant, cujusmodi sunt ex ни com-
positae: **никто**, **ничтоже**, **никогда**, **николиже**:
вѣстѣ ли чам николиже nunquam legistis? Matth.
21, 16. et 42. **ни един ѿ них** не избесть, unus
ex eis non remansit, *σις* — *ὄχ*, Psal. 105, 11. **не
имать жаждати никогдаже** non sitiet unquam Joh.
6, 35. **да не погинеет ничтоже** ne quid pereat Joh.
6, 12. **ничтоже емѣ не глаголют** nihil ei dicunt Joh.
7, 26. **в тѣ ноци не гша ничегоже** illa nocte nihil
prendiderunt Joh. 21, 3. In his quidem locis
etiam correcta duplicem negationem retinuit,
quamvis Graecus simplici negatione usus fuerit.
Servat omnino negationem duplicem graeci tex-
tus Joh. 3, 27. **не может чѣк прѣимати ничегоже**
non (οὐ) potest homo accipere quidquam (ὅδεν).
Joh. 11, 40. **вы не вѣстѣ ничегоже** vos nihil scitis,
ἡμεῖς ὄχ οἶδατε ὅδεν, atque alibi ubicumque in
Graeco duplex negatio legitur. At vero aliis in
locis innumeris editores etiam ante postre-

tum substitutum legitur: **ИЖЕ НЕ ХОТѢШЕ**: Exempla servilis imitationis alibi sat obvia sunt: **ИЖЕ (ѿ) ПОБѢДЫ НОСА ИМА** qui Victoriae ferens nomen, in Acathestis de S. Nicolao. **ИЖЕ (И) ЖИВОТ РОЖДШИ** quae vitam peperit. **СЕ АГНЕЦЪ БОЖІЙ ИЖЕ (ѿ) ГРѢХЫ МІРА ВЗЕМАЙ**, ecce agnus Dei, qui peccata mundi tollit. In Calendariis **ИЖЕ (ТЪ) ВЪ КЕСАРІИ БЕЛКАГѢ ВАСИЛІА**, in Symbolo **ИЖЕ (ТѸ) ѿ ОЦА РОЖДЕННАГО**, a patre genitum; (in Psalt. Ven. quidem **ИЖЕ** sine **ИЖЕ**, sed **МОХ** etiam addito) **ИЖЕ (ТѸ) ѿ ОЦА ИСХОДЦАГО (ИСХОДАЦАГО)**, **ИЖЕ (ТѸ) СЪ ОЦЕМ И СЫНОМ СЪПОКЛАНАЕМА**.

Ilinsky in Concordantiis 18 locos adduxit ex Evangeliiis, in quibus **ИЖЕ** Infinitivis praefixum est ad exprimendum (τὸ) Graecorum: **А ИЖЕ** — **ПЯСТИ**, τὸ δὲ — **φαγεῖν** Matth. 15, 20. etc. Vocatque hanc particulam, male utique, союз; i. e. Conjunctionem. Ex Actis vero semel duntaxat **ВО ИЖЕ** citat: **ВО ИЖЕ ѿВРАТИТИ СЯ ѿ τῶ ἀποσρέφειν**, Vulg. ut convertat se. **Вогданов** ex Epistolis pro **ВО ИЖЕ** (graeco εἰς τὸ respondens) 41, pro **ИЖЕ** quod a relativo, **ИЖЕ** non separavit, 84 locos adduxit. **Ка н те м і р е ж е** e Psal. semel citat, neglectis aliis locis, in quibus **ИЖЕ** graeco τὸ respondet, sed **ВНЕГДА** 57 vicibus repetit, quo **ѿ** Infinitivo praefixum reddi solet in Psalterio ante correctionem postreman Sec. XVII. a Russis edito. In Psalterio Veneto et Ostrogiansi interpres graecismos hos evitare studuit. Nam Psal. 4, 2. legitur **ВНЕГДА ВЪЗВАХ** cum invocarem, pro **ВНЕГДА ПРИЗВАТИ МИ**. Psal. 9, 29. **ОУБИТИ НЕПОВИННАГО** pro **ИЖЕ ОУБИТИ**, τὸ ἀποκτεῖναι, et v. 30. **ЛОВИТЪ ВЪСХИТИТИ ОУБОГАГО**, Ven. **ЛАЕТЪ ВЪСХИТИТИ НИЩАГО**, τὸ ἀρτῆσαι, sine **ИЖЕ**, quod habet correctia.

Ео-

Eodem versu pro **всегда** прибавиши и, *ἐν τῷ ἐλκίσαι
αὐτὸν*, quod jam in Ostrog. legitur, Venet. minus ser-
iliter **да и** привлекает. Apud Russos pseudoarticu-
us **еже** etiam in compositis locum obtinuit: **ежеднев-**
но, **ежегодно**, **ежемесячный**. Alexjejew unicum **еже-**
дневный, с Chronographo slavico sumtum, in Lexico
ecclesiastico explicat.

§. 25. Particula не in propositione negativa
Verbo praefigenda est, etiamsi aliae voces nega-
tionem exprimant, cujusmodi sunt ex ни со-
positae: **никто**, **ничтоже**, **никогда**, **николиже**:
вѣсте ли чли николиже nunquam legistis? Matth.
21, 16. et 42. **ни един ѿ них** не избысть, unus
ex eis non remansit, *εις — ἔχ*, Psal. 105, 11. **не**
имать жаждати никогдаже non sitiet unquam Joh.
7, 35. **да не** погинеет **ничтоже** nè quid pereat Joh.
7, 12. **ничтоже** **емѹ** не глаголют nihil ei dicunt Joh.
7, 26. **в тѹ** **нощ** **не** **иша** **ничегоже** illa nocte nihil
prehenderunt Joh. 21, 3. In his quidem locis
etiam correcta duplicem negationem retinuit,
quamvis Graecus simplici negatione usus fuerit.
Servat omnino negationem duplicem graeci tex-
us Joh. 3, 27. **не** **может** **члкъ** **прѣимати** **ничегоже**
non (*οὐ*) potest homo accipere quidquam (*ἕδεν*).
Joh. 11, 40. **вы** **не** **вѣсте** **ничегоже** vos nihil scitis,
ἡμεῖς ἔκ οἶδατε ἕδεν, atque alibi ubicumque in
Graeco duplex negatio legitur. At vero aliis in
locis innumeris editores etiam ante postre-

tum substitutum legitur: ИЖЕ НЕ ХОТѢШЕ: Exempla servilis imitationis alibi sat obvia sunt: ИЖЕ (ὁ) ПОБѢДЫ НОСИ ИМА qui Victoriae ferens nomen, in Acathistis de S. Nicolao. ИЖЕ (и) ЖИВОТ РОЖДАША quae vitam peperit. СЕ АГНЕЦЪ БОЖІЙ ИЖЕ (ὁ) ГРѢХЪ МІРА ВЗЕМАИ, ecce agnus Dei, qui peccata mundi tollit. In Calendariis ИЖЕ (тѣ) ВЪ КЕСАРІИ БЕЛИКАГѠ ВАСИЛІА, in Symbolo ИЖЕ (τὸν) ѿ о҃ца рожденнаго, a patre genitum; (in Psalt. Ven. quidem hic sine ИЖЕ, sed МОХ etiam addito) ИЖЕ (τὸν) ѿ о҃ца исходецаго (исходящаго), ИЖЕ (τὸν) СЪ о҃цем и сыномъ съпокланяема.

Ilinsky in Concordantiis 18 locos adduxit ex Evangeliiis, in quibus ИЖЕ Infinitivis praefixum est ad exprimendum (τὸ) Graecorum: а ИЖЕ — части, τὸ δὲ — φασκεῖν Matth. 15, 20. etc. Vocatque hanc particulam, male utique, союзъ; i. e. Conjunctionem. Ex Actis vero semel duntaxat во ИЖЕ citat: во ИЖЕ ѿврати-ти еѹ τῷ ἀποσρέφειν, Vulg. ut convertat se. Богдановъ ex Epistolis pro во ИЖЕ (graeco εἰς τὸ respondens) 41, pro ИЖЕ quod a relativo, ИЖЕ non separavit, 84 locos adduxit. Ка n t e m i r e ИЖЕ c Psal. semel citat, neglectis aliis locis, in quibus ИЖЕ graeco τὸ respondet, sed внигда 57 vicibus repetit, quo еѹ τῷ Infinitivo praefixum reddi solet in Psalterio ante correctionem postremam Sec. XVII. a Russis edito. In Psalterio Veneto et Ostrogiensi interpres graecismos hos evitare studuit. Nam Psal. 4, 2. legitur внигда възвахъ cum invocarem, pro внигда призвати ми. Psal. 9, 29. оубити непо-виннаго про ИЖЕ оубити, τῷ ἀποκτεῖναι, et v. 30. ловитъ влхитити оубогаго, Ven. λαετ̄ влхитити нищаго, τῷ ἀρῆσαι, sine ИЖЕ, quod habet correcta.

Eodem versu pro **всегда** привлещи и, *ἐν τῷ ἐλκύσαι αὐτόν*, quod jam in Ostrog. legitur, Venet. minus serviliter **да и привлѣчет**. Apud Russos pseudoarticulus **же** etiam in compositis locum obtinuit: **ежедневно**, **ежегодно**, **ежемесячный**. Alexjejew unicum **ежедневный**, с Chronographo slavico sumtum, in Lexico ecclesiastico explicat.

§. 25. Particula не in propositione negativa Verbo praefigenda est, etiamsi aliae voces negationem expriment, cujusmodi sunt ex ни compositae: **никто**, **ничтоже**, **никогда**, **николиже**: **нѣсте ли чли николиже** nunquam legistis? Matth. 21, 16. et 42. **ни един ѿ них не избесть**, unus ex eis non remansit, *εἷς — ἔχ*, Psal. 105, 11. **не имать жаждати никогдаже** non sitiet unquam Joh. 6, 35. **да не погнѣмет ничтоже** ne quid pereat Joh. 6, 12. **ничтоже емѹ не глаголют** nihil ei dicunt Joh. 7, 26. **в тѹ ноци не глша ничекоже** illa nocte nihil prendiderunt Joh. 21, 3. In his quidem locis etiam correcta duplicem negationem retinuit, quamvis Graecus simplici negatione usus fuerit. Servat omnino negationem duplicem graeci textus Joh. 3, 27. **не может чѣк прѣимати ничекоже** non (ou) potest homo accipere quidquam (*ἕδν*). Joh. 11, 40, **вы не вѣстѣе ничекоже** vos nihil scitis, *ὑμεῖς ἔκ οἰδατε ἕδν*, atque alibi ubicumque in Graeco duplex negatio legitur. At vero aliis in locis innumeris editores etiam ante postre-

preti Apocalypseos adhuc notum fuisse antiquum $\mu\epsilon\ \delta\alpha\ \delta\phi\epsilon\lambda\omicron\nu$, quod recentiores neglexerunt. Habet enim cap. 3, 15. $\mu\epsilon\delta\alpha\ \sigma\tau\delta\delta\epsilon\mu\ \epsilon\mu\ \epsilon\mu\lambda$, quem locum p. 546 illustravimus. Conferenda autem hic praecipue est p. 453, cui subjungi adhuc possit, Cod. Vindobon. CI. nonsolum in lectione $\lambda\upsilon\mu\epsilon\ \epsilon\mu\ \epsilon\tau\epsilon\ \mu\eta\iota\alpha\lambda\lambda\iota$ 2 Cor. 11, 1. con sentire cum Ostrogrensi, sed etiam 1 Cor. 4, 8. $\eta\ \epsilon\mu\epsilon\mu\epsilon\ \delta\alpha\ \nu\eta\alpha\rho\iota\tau\epsilon\sigma\alpha$ et utinam regnetis, $\kappa\alpha\iota\ \delta\phi\epsilon\lambda\omicron\nu\ \chi\epsilon\ \epsilon\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\upsilon\sigma\alpha\tau\epsilon$, hoc solum discrimine, quod Ostrogren. $\omicron\upsilon\kappa\omicron$ pro $\mu\epsilon$ legat. Correcta $\eta\ \omega\ \delta\alpha\kappa\omega\ \nu\omicron\zeta\alpha\rho\iota\kappa\iota\sigma\iota\varsigma\ \epsilon\tau\epsilon$, quod utique vix slavicum sit, cum $\epsilon\mu\ \epsilon\tau\epsilon$ pro $\epsilon\mu\ \epsilon\tau\epsilon$ dicendum fuerit.

Ibidem p. 453 et 454 male Codicem Belgrad. bis nominavi, qui omnino Dragomirnenensis hic et alibi appellandus fuerat.

II.

Syntaxis Regiminis.

§. 29. Objectum, in quod actio Verbi fertur, casu Accusativo exprimitur. Regunt itaque Verba activa seu transitiva Accusativum: $\mu\omicron\lambda\omicron\upsilon\ \tau\alpha\ \rho\omicron\gamma\omicron\tau\epsilon$. $\mu\omicron\mu\iota\lambda\lambda\iota\ \mu\alpha$, $\mu\eta\omega$. $\mu\omicron\mu\alpha\zeta\alpha$; $\eta\ \upsilon\eta\iota\tau\ \epsilon\mu\mu$. $\omicron\upsilon\ \mu\alpha\sigma\iota\ \mu\alpha\ \eta\ \nu\omicron\zeta\mu\iota\ \mu\alpha$. $\omega\chi\iota\sigma\tau\iota\ \rho\omicron\upsilon\chi\ \mu\eta\iota$. $\iota\alpha\zeta\delta\epsilon\ \mu\epsilon\delta\ \sigma\iota\mu\eta\epsilon$. $\epsilon\beta\epsilon\lambda\iota\delta\eta\ \mu\omicron\upsilon$ $\sigma\omicron\upsilon\beta\epsilon\tau$. $\chi\lambda\epsilon\kappa\ \mu\alpha\upsilon\ \mu\omicron\tau\iota\ \epsilon\beta\ \delta\epsilon\mu$. $\omicron\upsilon\kappa\rho\omicron\tau\iota\ \mu\eta\epsilon\ \epsilon\beta\omega\iota\ \mu\eta\epsilon\ \mu\alpha\delta\iota\tau\ \mu\epsilon\zeta\alpha\ \epsilon\beta\omega\iota$

по-

ПОСЛА РАКЪ СВОЙ. БѢСЪ ИМАТЬ. ПОРОДИШИ СЫН. ПРИВЕ-
ДИ МИ СЫН ТВОЙ СѢМО. ѿИМЕШИ ДѢХЪ ИХЪ; ДА
ПРИИМЕТЪ ДѢХЪ СВАТ. ВИДѢХЪ: ДѢХЪ СХОДАШЪ ПКУ ГО-
ЛѢВЪ, СЪ МЕНЕСЕ Joh. 1, 32. in Ostrog. — ПОСЛА НА
РАКЪ КЛАТѢВЪ, ЛЮБАЙ ДѢШЪ СВЮЮ ПОПЪДѢТЪ Ю. ШЕБѢТЪ
ТЕ БѢСЪ ИЗШЕДЪ (corr. БѢСА ИЗШЕДША) И ДЩЕРЬ ЛЕ-
ЖАЩЪ НА ОДРѢ, invenit daemonium exiisse et fili-
am jacentem supra lectum, Marc. 7, 30. ПРИНЕ-
СѢТЕ ГДѢИ СЛАВУ И ЧЕСТЬ. — БЛЮДИ ТВОЕ СЕРДЦЕ,
ИМЖЕ ДАНО ЕСТЬ ВРЕДИТИ ЗЕМЛЮ И МОРЕ адикѣσαι
тѣу γῆν etc. Ap. 7, 2. — ПОЖРОША (Ven. ПОЖРѢШЕ)
СЫНЫ СВОИ И ДЩЕРИ СВОИ БѢСОВУМ (Ven. ВѢСОМ)
immolaverunt filios suos et filias suas daemoniis,
Psal. 105, 37. ЧАДА ИХЪ ПРѢДЪ НИМИ РАЗБІЮТЪ И ДО-
МЫ ИХЪ ПАЛѢНАТЪ, И ЖЕНЫ ИХЪ ПОИМѢТЪ Isai. 13, 16.
ПОМНИ ШЕДРОТЫ ТВОИ ГДѢИ И МИЛОСТИ ТВОИ, re-
miniscere miserationum tuarum Domine et mi-
sericordiarum tuarum, Psal. 24, 6.

§. 30. Haec regula comprehendit etiam Geni-
tivos Masculinorum animatorum, qui Accusativi
vices agunt. ЧАДО ЗЛО КЛЕНЕТЪ ОЦА И МАТЕРЬ НЕ БЛА-
ГОСЛОВИТЪ Prov. 30. 11. ГДѢ ХРАНИТЪ ПРИЩЕЛЦА,
(Accus. plur., corr. ПРИЩЕЛЦЫ), СИРА (Gen. sing.
pro Accusat.) И ВДОВУ ПРИИМЕТЪ, Dominus custo-
dit advenas, pupillum et viduam suscipiet, Psal.
145, 9. In correcta Joh. 1, 32. ВИДѢХЪ ДѢХЪ СХО-
ДАША ПКУ ГОЛУКА. Hinc Genitivum ego in editio-
ni-

nibus frequentissime Accusativo ꝛ substitutum legitis. да въша грѣ низринѣли ut eum præcipitarent Luc. 4, 29. Cod. Кор. ꝛ про грѣ. стѣрѣтъ грѣ comminuet eum, Luc. 20, 18. про стѣрѣтъ ꝛ ejusdem Cod. Et in plurali ихъ, ихже pro ꝛ, тамже; насъ, васъ про ꝛмы, вы.

In singulari quidem usus Genitivi Substantivorum masculinorum, cum eorum Accusativus a Nominativo non sit distinctus, in omnibus dialectis invaluit, ut is omnino pro vicario casu Accusativi in Syntaxi jure habeatur. Confer P. II. §. 3. p. 462., §. 15. p. 491. мѣжа тѣхъ ꝛ дѣятеля любитъ гдѣ Prov. 22, 9. Si hoc loco мѣжъ тѣхъ ponatur, constare non poterit de Subjecto, quod diligit, et de Objecto, quod diligitur. In plurali autem, cum Accusativi a Nominativo flexione distinguantur, non licet Genitivos Accusativis in lingua slavica substituere, quamvis id Russis ita placuerit, ut Accusativos plurales non alios agnoscant in ipsis declinationum paradigmatis quam Genitivos. Prov. 22, 2. recte Ostrogienis Accusativo utitur: оуба же естѣ въ сѣтѣхъ, at editor Mosquensis primæ manum continere non potuit, quæ Genitivum dualem оуба substitueret. Correcta nunc legit pluralem: оубахъ же гдѣ сѣтѣхъ. Sic et Isai. 43, 17. syntaxim russicam potius secuti quam slavicam, Accusativum мнѣхъ in Genitivum mutarunt

Cor-

Correctores: се аз вѣсѣждаю на вы мидѣ, Ostrog. enim legit вѣставаю на вы мидѣ. Genitivus их et Accusativus а сѣре алтернат: Psal. 27, 5. Ostrog. et Ven. разориши их, и не сзднждешн их, correcta in utroque membro а про их, in primo quidem recte, in secundo vero, cum negatio ne praecedat, male. Psal. 36, 40. избавит их и измет их ѿ грѣшник и спает их (pro м) Venet. Ostrog. et correcta, cum tamen alibi избави а, et in singul. избави ма, избави ачю мѣю legatur. помилѣи нас про ны, in singulari помилѣи ма. Psal. 77, 5. сказати а, в. 6. повѣдат а в. 13. проведѣ их Ostrog. et correcta pro м (Venet. к), в. 14. настави а, в. 15. напои а, (Venet. к, at Ostrog. их), в. 34. егда оубивашѣ их et в. 42. избави их Ostrog. et Venet. (correcta а), в. 51. порази всак прѣвенец Ostrog. (Ven. прѣвѣнц); correcta всакое первоходное. в. 52. возведе а, в. 53. настави а, et в. 54. введе а Ostrog. et correcta, Venet. more suo к, quamvis в. 5. сказати (lege сказати м) et в. 6. повѣдѣть м habeat.

Inde ortum habent hybridae illae constructiones, in quibus e duobus Accusativis unus duntaxat in Genitivum mutatus fuit. Psal. 123, 2. in Ostrogicensi живы по жрѣли быша нас, vivos deglutissent nos, utique olim ны pro нас, uti revera Venetus legit. Correctoribus russis placuit, Accusativum живы ob Genitivum нас commutare: живых по жрѣли быша нас. Coloss. 2, 13. вас мертвых сѣща сѣоживилъ естъ снѣм Ostrog., et aliae edi-

tiones на мѣртвы сѣща melius, correcta iterum Accusativum сѣща commutando: вас мѣртвыхъ сѣщихъ. Rectissime Damiani Apostolus tres Accusativos conjunxit: вы мѣртвы сѣще оживилъ кѣтъ сннм. Matth. 17, 1. etiam correcta textum Ostrogiensis immutatum exhibet: възведе (corr. возведе) ихъ на горѣвысокъ едины дхитъ роа инъ монтемъ excelstum scorsum (solos). Rectius Cod. Serb. κ pro ихъ. At Matth. 26, 40, 43. correcta шкрѣте ихъ спашихъ pro ихъ спаша antiquarum editionum. Marci vero 13, 36. omnes legunt да не пришеа внезапѣ, шедащетъ вы спаша, не quies venerit repente, inveniat vos dormientes. Marci 14, 37. correcta шкрѣте ихъ спашихъ, editiones antiquae ихъ спаша. Sic Ostrog. etiam v. 40. ихъ пакы спаша, aliae edd. et correctae а пакы спаша. Luc. 22, 45. correctae iterum pro ихъ спаша antiquarum editionum ихъ спашихъ, ubi potius а спаша praeferendum fuisset, quod revera codd. Mss. legunt.

§. 31. Accusativo casu etiam vocabula, quibus tempus designatur, exprimi solent: день и ноцъ, день ѿ дне, три дни (быхъ тѣ), весь день tota die, вса дни omnibus diebus, сѣе лѣто, лѣто на лѣто, двѣ лѣтѣ, царствова quobus annis regnavit, мѣсца три, многа лѣта, весь день тѣи и всю ноцъ тѣ, третій день, время не мало пребыша тѣ. три лѣта ноцъ и день непрестахъ оуча per triennium nocte et die non cessavi docens Act. 20, 31. Supplentque hi Accusativi Adverbia: вечеръ и полдани vespere et meridie. днеть idem est ac день съ. Sed et Genitivus eodem officio fungitur: перваго лѣта, втораго дне, мѣсца шестаго,

го, полночи etc. Praefiguntur autem iis non raro praepositiones: въ кый час, въ сію нощ; гдѣ тра mane. Vide Adverbia ex Praepositionibus composita p. 434, et infra regimen Praepositionum.

§. 32. In propositione negativa Verba, quae alias Accusativum regunt, cum Genitivo constructur: грѣха не имамы; свѣта не оузрит; не оузритъ пагубы. грѣхъ твоихъ не поману; ни доа грѣхъ твоихъ вохотѣхъ. исхода своего не исправн (correcta нинимы), ѿкъ атеу Пров. 30, 12. не даши же преподавномъ своему видѣти истаѣнія corruptionem; Act. 2, 27. Дамъ. Apost., Ostrog. ни даши же, согг. ниже даши етъ твоему, at in Genit. истаѣнія omnes conveniunt. славы моеа иномъ недам; мышца нхъ не спасе нхъ non salvavit eos Psal. 43, 4. не оудали щедротъ твоихъ Psal. 39, 12. (Veneſ. щедроты твоа in Accusativo). не ѿверзод оустъ своихъ (моихъ) Psal. 38, 10. не зови другъвъ твоихъ (другъ своихъ Ostrog.), ни братіа твоеа, ни сродникъ твоихъ, ни соседъ богатыхъ ne vocato amico tuos, neque fratres tuos, neque cognatos, neque vicinos divites, Luc. 14, 12. At Luc. 20, 26. miscet jam Ostrogliensis Accusativos cum Genitivis: и не ѿзменадица отца своего и матери ни жены и чада, и братіа, и сестр, ещже и душу свою, олим и жену рго жены, душа своего рго души свою. Editio

прае-

stantissima Evangeliorum An. 1606 pro Genit.
 БРАТІА etiam Accusativum БРАТІЮ, correcta vero
 non solum БРАТІЮ, sed etiam МАТЕРЬ pro МАТЕРЬ
 legit. Vides hic Editores in femininis vitare ve-
 luisse ambiguitatem, cum Genitivus singularis ab
 Accusativo plurali, non differat. Sic Psal. 39, 11.
 ПРАВДА ТВОЮ НЕ СКРЮХ justitiam tuam non abscon-
 di, et НЕ СКРЮХ (Venet. НЕЛОЖАНУ) МИЛОСТЬ ТВОЮ
 и ИСТИНУ ТВОЮ, misericordiam tuam et veritatem
 tuam, non solum correcta, sed etiam Ostrog. et
 Venetum Psalterium legunt, pro ПРАВДА ТВОЕА etc.
 Vice versa, correcta 2 Tim. 1, 7. Accusativum АДХ
 mutavit in АДХА: НЕ КО ДАДЕ НАМ БГ АДХА СТРОХА,
 non enim dedit nobis spiritum timoris, cum et
 Ostrog. et Damiani, Apostolus hoc loco АДХ
 legant.

Veteres regulam, quae post negativas particulas
 не et ниже Verbis praefixas Genitivum exigit, strictius
 observasse a locis, quos ex Damiani Apostolo notari
 sequentibus liquet. 1 Cor. 9, 5. КДА НЕ ИМАМ (ИМА-
 МЫ) ВЛАСТІИ СЕСТРОУ ЖЕНЫ ПОДІТИ, sororem mulie-
 rem, Ostrog. et correcta СЕСТРОУ ЖЕНУ 1 Cor. 11,
 20. ИЖЕСТЬ ГОСПОДСКІЕ ВЕЧЕРІ ПІСТИ, согг. ГАСКІЮ
 (Ostrog. ГОСПОДЬКІЮ) ВЕЧЕРЮ. 2 Cor. 1, 15. НЕ
 ИМІХ КО ПИШУ ВАМ, Ostrog. et correcta ИМАМ
 ПИШЕМ, non enim alia scribo (scribimus) vobis, Rom.
 11, 4. НИЖЕ НЕ ПОКЛОНІШЕ СЯ КОЛІНУ БААЛОБИ (Genit.
 duali), Ostrog. сѣ софѣ. НЕПРІКЛОНІША КОЛІНА ПРѣ
 БААЛОМ. Act. 20, 24. НИЖЕ ИМАМ АДХА НЕ МОЖЕ ПІСТІ
 ТНУ СЕБѢ, ουδε έχω την ψυχήν μου τιμίαν βίβωται
 Ostrogensis et correcta АДХА МОЮ ПІСТІ. Ad
 da-

damus Matth. 4, 6. да не нѣгда преткнеши ѡ
камень ногѣ твоѣ, Ms. ногы твоѣа, in glagolitiċo
Missali a Levakovichio edito ногы твоѣе, quod Cata-
manus, Russicas editiones secutus, in ногѣ твоѣю mu-
tavit. Confer Psal. 100, 12. ubi Ostrog. legit да не
преткнеши — ногы твоѣа, Venet. et correcta ногѣ
твоѣю.

§. 33. Absolutae negationi hoc proprium est,
ut non solum casus Objecti, sed etiam Subjecti,
seu Nominativus, mutetur in Genitivum: не бѣ
има чада, non erat illis filius, τέκνον, Luc. 1, 7,
якъ нѣсть свѣта въ нем, quia lux non est in eo
Joh. 11; 10. серебра и золота нѣсть оу мене, argen-
tum et aurum non est mihi, Actorum 3, 6.
смерти не бѣдет ктомѣ; ни плача, ни боцла,
ни болѣзни не бѣдет ктомѣ, mors non erit am-
plius, neque fletus, neque clamor, neque dolor
erit amplius, Арос. 21, 4. не бѣдет болше при-
гласѣх Нав. 3, 17. величїю егѡ нѣсть конца: не
баше чима сокровищ их; нѣсть бога, развѣ тебе;
нѣсть мужа моего въ домѣ; главы нѣсть на нем;
ниже нѣсть разума; нѣсть ктомѣ пророка; нѣсть
въ оустѣх их, истинны; нѣсть страха божїа пред
очима их. якъ Іиса не бысть тѣ, ни оученик егѡ
Joh. 6, 24.

In Damiani Apostolo 1 Joh. 1, 10. словесе егѡ
нѣсть въ нас, Ostrogensis et correcta слово in No-
minativo.

§. 34. Verba reflexiva, praeter Accusativum reciproci casus, admittunt Genitivum Objecti, si Activorum vires agant: скверныхъ же и изменившихъ баниѣи ѿрицаѣса devita (rejice) 1 Тим. 4, 7. ѿбру ѿвергласа естъ fidem negavit; ѿвергласа себе abnegabo te; иметса тебе; вѣчныхъ благъ лишаюса; бойса бога; моихъ словесъ сыне бойса; лицъ грѣшницъ обинѣетса, facies peccatorum sumitis, Ostrog. et Venet. (nunсъ лица грѣшницъвъ прѣемлетсѣ) Psal. 61, 2. всакого (сорт. всакаго) брашна изгнѣшгласа душа ихъ, omnem escam abominata est anima eorum, Psal. 106, 18. плакатиса. чадъ своихъ.

§. 35. Verba ex ѿ et изъ composita postulant Genitivum, ac si praepositiones ѿ et изъ Substantivis praefixae essent: ѿстѣпи прегрѣшеніа. да ѿбѣченъ станища бѣдетъ ut extra synagogam fieret. (сорт. ѿ соннища) Joh. 9, 22. какъ ты избежиши ли суда божіа, quia tu effugies iudicium Dei? Rom. 2, 3. ѿбѣгоша острѣа мечѣа (Ostrog. избежища острѣа мечѣа) effugerunt aciem gladii, Hebr. 11, 34. избави мѣа пламенныа мѣкы. ѿбѣже лѣдѣа златѣа Nestor; азъ ѿхождѣ свѣта сего idem. Verba vero насытити, напитати, наполнити, исполнити, напоити, praeter Accusativum objecti, petunt Genitivum mediū, quo actio Verbi complenda est: хлѣба небеснаго насытити ихъ (olim ѣ) pane coeli saturavit eos Psal. 104, 40.

СВОЕЯ НЕЧЕСТИ НАСЫТАТСЯ; МЕДА НАСЫТИ ИХ. ИСПОЛНИТСЯ ДУХА; НАПОЛНИТСЯ БЛАГЫХ; НАПОЛНИ Ю (КАДНАНИЦУ) ОГНЯ; НАПОИША МЯ ОЦТА; НАПИТАКШИ МЯ ХЛѢБА СЛЕЗНАД; И НАПОИШИ МЯ СЛЕЗ ВЪ МѢРѢ
 Venet. cibabis nos pane lacrymarum et potabis nos lacrymis in mensura, Psalm. 79, 6. At Oserogiensis питаеши нас хлѣбом слезным, и поиши нас слез въ мѣрѣ, correcta напитаеши, напоиши нас слезами въ мѣрѣ. Supplet itaque hoc in casu Genitivus Instrumentalem. Damiani Apostolus legit исполнии плоды правдыными Philipp. 1, 11. исполнихсе оутѣхою 2 Cor. 7, 4. editi vero Genitivum pro Instrumentali habent плоды правды et оутѣхи. Saepius tamen исполнити, cum et Adverbium исполнь Genitivum regat; etiam in antiquo Apostolo cum Genitivo constructur: раби свои господы всякыа чести да сподобляют servi dominos suos omni honore dignos arbitrentur, 1 Tim. 6, 1. (corr. своихъ гдѣи).

Marc. 9, 41. иже бо аще напоитъ въ чашѣ воды, et Matth. 10, 42. иже аще напоитъ единого чашѣ студены воды, servarunt editiones antiquae omnes graecam syntaxim; in correcta vero Instrumentalis чашею substitutus legitur.

§. 36. Amant vero et pauca quaedam simplicia, quae significatu suo Neutris magis affinia sunt, ut Verba desiderandi, optandi, petendi,
 Geni-

Genitivum ; pro Accusativo : ПОЖДИ БЛАГЫХ ПЛО-
 ДОВЪ БА.; ПОВЕЛѢ ИМ ЖДАТИ ШЕВѢТОВАНІА ОТЧА, Ш
 expectarent promissionem patris, Act. 1, 4. ИЩЕТ
 БЛАГОДАТИ ДОБРЫ; ИЩА ПОКОЛ. quaerens quietem;
 ИЩИТЕ ПРЕЖДЕ ЦРѢСТВІА БЖІА; ЖИВОТА ПРОСИЛ ЕСТЬ
 ѿ ТЕБЕ; ПРОСИ ТѢЛЕСЕ І҃СОВА (ЕІ ТѢЛО І҃СОВО); ВПРО-
 ШУ ВЪ И АЗ СЛОВЕСЕ ЕДИНАГШ (olim единого) Luc.
 20, 3. et СЛОВО ЕДИНО Matth. 21, 24. ВЪЗМИ МИРА
 quaere pacem; КРѢПЦІИ ВЪСКАША ДУША МОЕА Psal.
 Kioy. at ДУШУ МОЮ Ostrog. Venet. et correcta
 Psal. 53, 5. ЧАЮ ВОСКРЕСЕНІА МЕРТВЫХ; СЛОВЕСЕ НЕ-
 ПРАВЕДНА. НЕНАВИДИТ; АЩЕ БЫ ПОКЛѢШАА ЗАПОВѢДІИ
 МОИХ; СРЕБРА ИЛИ ЗЛАТА ИЛИ ОУЗ НИ ЕДИНАГШ ВОЗ-
 МЕЛАХ Act. 20, 33. (Ostrog. СРЕБРЪ ИЛИ ЗЛАТЪ ИЛИ
 ОУЗАМ НИ ЕДИНОМЪ ВЪЖДЕЛѢХ).

§. 37. Regunt etiam quaedam Adjectiva et
 Adverbia Genitivum: ИХЪ ОУСТА КЛАТВЫ И ГОРЕСТИ
 ПОЛНА СБѢТЬ QUORUM OS MALEDICTIONE ET AMARITUDI-
 NE PLENUM EST, Rom. 3, 14. ДОСТОИИ ДѢЛАТЕЛЬ
 МЪЗДЫ СВОЕА; ПРАВДЫ ИСПОЛНЬ ДЕСНИЦА ТВОА; НАГ ДО-
 БРЫХ ДѢЛ; СКЪДЕН БОГАТСТВА. Sic ЛИШЕН ХЛѢБА,
 et ЛИШЕНИ СБѢТЬ СЛАВЫ БОЖІА, egent (deficiuntur)
 gloria Dei, Rom: 3, 23.

Praecipue Comparativi : КОЛІИ — ПРОРОКА Іу-
 анна КРЕСТНІТЕЛА НИКТОЖЕ ЕСТЬ Luc. 7, 28. О҃҃ МОИ
 КОЛІИ МИНЕ ЕСТЬ. НѢСТЬ РАК КОЛІИ ГОСПОДА СВОЕГШ.
 МНОГОЧЕСТИВѢЙШЕ ЗЛАТА multo pretiosius auro;

ДЛАЧЕ

ДАЛѢ ВАВУЛОНА, trans. (ultra) Babylonem, Act. 7, 43. ГОРЧАЕ ЖЕЛЧИ amarior felle; НЕВѢРНАГШ ГОРШИ ЕСТЬ infideli pejor est; ПРАВОМ СКОТИНЫ БЕМЬ ПѢУШІЙ, СКОТА ГОРШІЙ; СЛАДЧАЙШАА МЕДА; БРАШНО БРАШНА ДОВРѢ Sir. 36, 20. ДЩИ (СОТТ. male ДЩЕРЬ ACCUS.) ДЩЕРЕ ЛДЧШЕ Ч. 23. ВОЖДЕЛѢИНЫ (СДѢБЫ) ПАЧЕ ЗЛАТА И КАМЕНЕ ЧЕСТНА МНОЛА, И СЛАДША ПАЧЕ МЕДА И СОТА, desiderabilia (judicia) super aurum et lapidem pretiosum (τιμιου), multum, et dulciora super mel et fayum, ВАУМШЕ ТРѢХ СОТ ПѢНАЗЬ plus quam trecentis denariis, Marc. 14, 5.

§. 38. Numeralia а патъ usque тма, cum proprie Substantiva sint, Genitivum rei numeratae postulant. Exempla vide §. 17. et adde патъ ХЛѢ ШИМЕННЫХ; СДПРДГ ВОЛШВ КДПИХ патъ juga bouum emi quinque, Luc. 14, 19. на трѢх стѢх ПѢНАЗЬ trecentis denariis, Joh. 12, 5. пол часа; пол имѢНІА МОЕГШ; ПАТЕРО ТЕЛАТ; ВОИШВ ДВѢСТѢ, СТРѢЛЕЦУ триста; ШЕСТЬ СШТ ТЫСАЦ ПѢШЕЦУ СОШЕДШИХСА, sexcenta millia peditum qui congregati sunt, Sir. 16, 11. Regantur hic Genitivi tres, alter ab altero, СШТ а ШЕСТЬ, ТЫСАЦ а СТО, ПѢШЕЦУ СХОДАЩИХСА а ТЫСАЦА. СЕДМІЮ ТАТИВ МОКРЫМИ, (melius МОКРЫХ) Jud. 16, 7. Correcta СЕДМІЮ ТАТИВАМИ МОКРЫМИ. Solent nimirum Recentiores etiam cum Instrumentali СЕДМІЮ conjugere eundem casum pro Genitivo: СЕДМІЮ СТЕПЕНЬМИ ПРО

СТѢПЕНЬ, СЕДМІЮ ВОСХОДАМИ ПРО ВОСХОД. Арос. 3,
 1. СЕДМІЮ ПЕЧАТІЮ, septem sigillis, in singulari,
 ПРО ПЕЧАТМИ. Certe olim СЕДМІЮ ПЕЧАТІЙ lectum
 fuit. Alia exempla pro Genitivo vide in Declina-
 tione Numeralium p. 507. Excipiendі, tamen sunt
 casus duo. Dativus enim rei numeratae cum Da-
 tivo, et Localis cum Locali construi solent: СЕДМИ-
 ДЕСАТИ ЦАРЕМ, ДЕСАТИ ТЫСАЦИ МЪЖЕМ, Dam. Apost.
 ТМАМ АГГЛОМ, (edici ТМАМ АГГЛАНВ) : 1 Cor. 15, 6.
 БОЛЕ ПАТИ СМТ БРАТІАМ plus quam quingentis
 fratribus, ПАТИ СМТ ob praecedens БОЛЕ, quod
 Genitivum regit, ПРО ПАТИ СТММ. Jos. 13, 31. по-
 ЛЪ СЫНОМ Ostrogiensis, ПОЛОВИНѢ СЫННВ correcta.
 ПО ШЕСТИ ДНЕХ, ПО ДЕСАТИ ЛѢТѢХ. Addi possit Ju-
 dic. 7, 7. СЪ ТРЕМИ СТЫ МЪЖ (МЪЖЕЙ) ЛОКАВШИИ.
 Cod. Serb. мѣжи in Instrumentali.

ДВАНАДЕСАТЕ duplici modo construitur. Si enim
 два solum respicias, res numerata etiam in duali po-
 nenda erit: ДВАНАДЕСАТЕ ЛЕГІОНА АГГЛА duodecim le-
 giones angelorum Matth. 26, 53. Vide p. 601. Jos. 4,
 2. ДВАНАДЕСАТЕ МЪЖА Ostrog., correcta vero мѣжен.
 ДВАНАДЕСАТЬ sumendo pro colectivo seu integrasум-
 ма. Арос. 21, 21. olim ДВАНАДЕСАТЬ БРАТ, ДВАНА-
 ДЕСАТЬ БИСЕРА (согг. БИСЕРАНВ). In ДВА ОУЧЕНИК СВОИХ
 ПРО Ш ОУЧЕНИК СВ. sit ellipsis, omissa praepositione ѿ.
 Matth. 27, 3. ТРИДЕСАТЬ СРЕБРЕННИКЫ in Accusativo,
 respiciendo solum три, et v. 9. СРЕБРЕННИК respicien-
 до totam summam triginta. Cod. tamen Serb. etiam
 v. 3. legit сребреник.

Matth. 15, 34, КОЛИКЪ ХЛѢБМ, et v. 36. СЕДМЬ
 ХЛѢБМ certe vitiosa sunt. Ostrog. saltem v. 34. Geni-
 ti-

tivam pluralem хлѣбъ habet. At Cod. Serb. etiam v. 36. iterum Marc. 6, 38. колику хлѣбы Ostrog. et correcta, at Cod. Кор. et Mardarii editio recte хлѣбъ. Marc. 8, 5. correcta колику имате хлѣбѣвъ, et v. 5. прїем седемь хлѣбѣвъ, Ostrog. male utroque loco слѣбѣвъ, sed v. 19. melius пать хлѣбъ, quam correcta, quae хлѣбѣвъ hoc versu non emendavit, uti nec Matth. 16. 9. Vitia haec jam in Codices Mss. quosdam (juniores utique) irrepserant. Nam Ossolinskianus Marc. 3, v. 5. et 6. et 19. хлѣбѣвъ legit, Serb. vero Cod. Кор. ubique хлѣбъ.

§. 39. Genitivum regunt omnia Collectiva, ut число, множество, мѣра, часть; Continentia, ut чаша, чбанецъ: число мѣжей, множество колѣзмѣй монахъ, мѣра елѣа, чаша боды, чбанецъ вина. Immo et aliquantam partem subintellectam per Genitivos exprimere amant Slavi: хлѣба, боды, вина, ubi pars indeterminata relinquitur, pro Accusativis хлѣбъ, бодѣ, вино, quibus utuntur, si de toto sermo sit; plane Gallorum et Italorum more.

§. 40. Genitivum denique regunt Substantiva omnia, si iis determinandis alia serviant. пѣть si per aliud Substantivum, ex. gr. истина, determinare velis, hoc in Genitivo casu ei apponendum erit: пѣть истинны via veritatis. Cape exempla: источникъ санца ortus solis, рѣчка слезъ, источникъ кивота, зѣница ока, пламень огна, долгота днѣй, премѣдрость премѣдрыхъ, градъ цара великагъ, глава господа бога вашегъ, страхъ смерти, зракъ рака форма

ma servi, шумъ волн sonus fluctuum, судѣя вдовци
 iudex viduarum, отецъ сирыхъ pater orphanorum,
 богъ ѿмщеній Deus ultionum, гласъ хвалы, гласъ трубъ
 sonus tubae, прахъ ногъ твоихъ pulvis pedum
 tuorum, звѣкъ моря мѣташася, богъ мира, гдѣси,
 двери небесе, зачало премудрости initium sapien-
 tiaе, высоты горъ, время скорби, свѣтъ очію моею
 lumen oculorum meorum, старци людей, день
 брани, дѣло перстъ твоихъ, небо, небесе, вѣкъ
 вѣка.

Supplet itaque Genitivi hoc in casu Adjecti-
 va possessiva, si haec deficient. Pro tertia persona
 singulari utuntur Slavi Genitivo егѡ, еѡ, pro plu-
 rali ихъ, pro duali 1. наю, 2. ваю, 3. ею, at pro prima
 in singulari мой, in plurali нашъ, pro secunda твой
 et вашъ, et pro omni persona свойъ, siquidem ad
 Subjectum orationis referatur. Sic et in aliis pos-
 sessivis Adjectivis pro Genitivo utendum est. Non
 enim dicendum est сынъ бога, sed сынъ божій. Luc.
 3, v. 23—38. omnes Genitivos nominum pro-
 priorum, qui leguntur in graeco textu, interpret
 Slavi Adjectivis possessivis expressit. Confer e-
 xempla §. 16. adducta, et adde e Damiani Apo-
 stolo въ мудрости плътци про мудрости плоти,
 2 Cor. 1, 12.

Modum subinde excedere Veteres vix negari potest.
 Damiani Apostolus pro плодовъ правды legit плоды пра-

праведными, про слово истинны legit слово истин-
ноу. Tolerari haec possint, sed versionem Dragomir-
iensis codicis Jacob. 4, 4. любви мирскаа вражда ко-
жѣа есть про *ἡ φιλατῆ κοσμῆ εἰς ἄρα τῆ θεῆ εἶναι*, pro-
bare non poterant alii. Melius certe editiones, quae Ge-
nitivo мѣра et Dativo когѣ uti maluerunt: любви мѣра
тегѣ вражда когѣ есть.

§. 41. Dativus est casus Objecti, ad quod ac-
tio Verbi dirigitur. Hinc Verba dandi et similia,
tracter Accusati, Dativum personae postulant aut
admittunt: принестьте гдѣви слава и честь. кому
дань даете. даждь ми сыне твое сердце. даде ржѣ
melius ржи) плод их, и трудя их рдгѣом dedit
erugini fructum eorum, et labores eorum locu-
tis, Psal. 77, 46. предаде (олиа предасть) градско-
ы их, и имѣнїе их огню, tradidit grandini jumen-
ta eorum et possessionem eorum igni, v. 48.

§. 42. Dativo utuntur frequentissime Slavi ve-
teres pro Genitivis, qui a Substantivo reguntur:
вѣтъ человекѣм Joh. 1, 4. Vide supra p. 71 et
79. цар всей земли бог. црѣ црѣм и гдѣ гдѣм.
леко стада (согг. стада). верси горам Gen. 8, 5.
соггеста в. гор). врач дѣшам и тѣла. подножїе
огама твоима. корень вѣем злым. владыка жи-
отѣ моем. матери вѣем градам рѣкѣм Nestor.
манїе винѣ. днїе ѡмщенїю. небаше числа орѣ-
їю их. вино веселит сердце человекѣ Ostrog. Psal.
13, 15. (согг. человекѣ). гдѣи силам. дрѣзи кога-
тым

ТЫМ МНОЗИ. ШЛЕМ ОУПОВАНІЮ СПАСЕНІА 1 Thess. 5,
 8. СОГГ. ОУПОВАНІА). Ѡ ОЦА СВѢТѢМ Яс. 1, 17.
 (СОГГ. СВѢТѢМ). МЪЖ ЕСТЬ ГЛАВА ЖЕНѢ (СОГГ. ЖЕНѢ)
 Ephes. 5, 23. ЕДИН ХОДАТАЙ БОГЪ И ЧЕЛОВѢКѢМ
 1 Tim., 2. 5. (СОГГ. БОГА; ЧЕЛОВѢКѢМ). СЫН ЕМУ; ИМА
 ЕМУ. ЕДИННОЙ ЖЕНѢ МЪЖ; ЕДИННОМУ МЪЖУ ЖЕНА. ВЪ
 КЪ ВѢКѢМ. КОНЕЦЪ КНИГАМЪ ПРО КНИГ. НЕДАСТЬ БО БОГ
 НАМЪ ДУХЪ СТРАХЪ, НЪ СИЛѢ И ЛЮБВИ И ЦѢЛОМЪДРІЮ
 Dam. Apost. 2 Tim. 1, 7. editi СТРАХА, СИЛѢ, ЛЮБ-
 ВЕ, ЦѢЛОМЪДРІА. Laudanda hic mihi est Fr. C. Al-
 teri sedulitas, qui quamvis e Grammaticis nosse
 poterat, usum Dativi pro Genitivo esse valde fre-
 quentem apud Veteres, tamen hanc in rem plures
 codices consulere voluit, e quibus collecta exem-
 pla in Miscellaneis philologico - criticis (Vindob.
 1799. 8.) pag. 35—69. consignavit,

Libet ex iis, quae in Mss. leguntur, pauca hic
 recpetere. Legunt itaque Joh. 4, 42. спас мїръ praeter
 editos etiam Codd. Evangeliorum Bibliothecae Caesarae
 Num. 355 et 356. Missale Glagoliticum Romae
 1631 editum спаситель мїра, salvator mundi. At Mis-
 sale a Caramano correctum antiquam lectionem снѣ
 мїръ vindicavit. Joh. 8, 12. свѣтъ мїръ editi, utrum-
 que Missale glagoliticum et ambo Codd. Caesarei. Joh.
 9, 5. свѣтъ емь мїръ iidem. Joh. 12, 31. снѣ естъ
 мїръ семь editi et ambo Codd. Levakovich tamen in
 Missali glagolítico мїра, Caramanus iterum мїръ. Rom.
 11, 13. тзѣкъмъ апа editi et Cod. Slav. 3275 seu
 Dragomirneusis; Acta et epistolas continens. Rom. 11.
 15. примиренїе мїръ; 1. Joh. 4, 14. спасителя мїръ
 iidem. Matth. 22, 13. скрежетъ зѣбѣмъ editi et ambo
 Codd.

cod. Evangel. et Missalia glagolitica. Obiter hic addam, Evangelia Рочајевii an. 1768 impressa legere въскв. Psal. 90, 8. вЗДАНІЕ ГРѢШНИКѢ ОУЗРИШИ азbukidarium glagolicum (antiquissimum) et Psalterium Ms. 98 Biblioth. Caesareae. Addere possum Psalterium et Ostrog. aliasque antiquas editiones. Correcta Dativum mutavit in Genitivum: вОЗДАНІЕ ГРѢШНИКѢ.

§. 43. Verbum *есть*, et plura alia Dativum ostulare, exempla subnexa probant: что ми *есть*. *сѣтъли ти чада? етъли ти скотъ, жена. мже нѣтъ разума*, quibus non est intellectus. *ще лѣтъ ми етъ глаголати что тебѣ*, si licet mihi dicere aliquid tibi, Act. 21, 37. *далеко ти етъ бѣтъ. аще ми етъ с тобою оумрѣти si oportuerit commori tibi*, Marc. 14, 31. *не требѣ митъ*. Etiam subintellecto *есть* Dativus locum habere potest: *1 Cor. 15, 39. ина оубѣ члвѣкъм, на же плоть скотѣм, ина же рѣбам, ина же тицѣм, v. 40. ина оубѣ нѣбным слава и ина земным, v. 41. ина слава санцѣ и ина слава лѣнѣ ина слава свѣздам.*

помози ми. не браните им. повинни са гдѣви. subditus esto Domino, Psal. 36, 7. страдем поноватиса. оуподобиса им. приключитса вам. отѣти мирѣ. походи емѣ (словѣ). живот мой дѣ приближиса (et cum praepositione к: не прилижатса къ тебѣ), порѣбаетса наказанію. не рѣгай-

ГАЙСА ЧЛВКЪ СЪЩЪ ВЪ ГОРЕТИ. ПОДМЪШИИСА ИМ ПТИ-
 debis illos. ЗАПРЕТИТЕ ЕМЪ COMMINABITUR EI. СОВЕЩА-
 ЕТ ДЪЛАМЪ ЕГЪ ЗАМЪ. ГДЪ ГОРДАМЪ ПРОТИВИТСА
 ДА ПОСАДЪДЕТЪ ТЕКЪ. ДА ПОСАДЪДЕМЪ СТОПАМЪ ЕГЪ, ut
 sequamur vestigia eius, 1 Petr. 2, 21. АЩЕ СЕРДЦЕ
 НАШЕ НЕ ЗАЗРИТЪ НАМЪ, si cor nostrum non repre-
 henderit (condemnaverit) nos, 1 Joh. 3, 21. ДРЪГЪ
 ДРЪГЪ ЗАБИДАЩЕ INVICEM INVIDENTES, Gal. 5, 26.
 ПАТРИАРХИ ПОЗАБИДѢВШЕ ІУСИФЪ. ДИВАСА БЫВШЕМЪ:
 ДИВЛАСЕА ВИДѢНІЮ, admiratus est visum, Act.
 7, 31. ДА НЕ СТЪЖАЮТЪ ЕМЪ, ne eum comprimerent,
 Marc. 3, 9. СРЕБРЪ ИЛИ ЗЛАТЪ ИЛИ РИЗАМЪ НИ ЕДИН-
 МУ ВЪЖДЕЛѢХЪ, argentum aut aurum aut vestem
 nullius concupivi Act. 20, 33. (corr. сребра-ни еди-
 ногъ возжелашъ). НАВЫКОША ДЪЛАМЪ ИХЪ, didice-
 runt opera eorum, Psal. 105, 35. СТРАХЪ ГДНЮ
 НАЧЪ БАСЪ (Psal. Venet. въ), Psal. 33, 12. ПРАВ-
 ДѢ НАВЧИТЕСА. ПРЕРѢЈАТИ ЕМЪ. НИ ВОЗРЕВНѢИ ПЪ-
 ТЕМЪ ИХЪ, nec aemuleris vias eorum, Prov. 3, 31.
 РЕВНѢЙТЕ ЖЕ ДАРОМЪ БОЛШИМЪ ДАМЪ. Apost. (пунс да-
 рованій болшихъ), aemulamini autem charismata
 meliora, 1 Cor. 12, 31. ДА РЕВНѢТЕ ИМЪ, ut illos
 aemulemini, Gal. 3, 17. at eodem versu cum praep.
 ПО: РЕВНѢЮТЪ ПО БАСЪ, et v. 18. РЕВНОВАТИ ДОБРОЕ Ostr.,
 correcta в добромъ. ОУМѢТИ КНИГАМЪ, sed 2 Tim.
 3, 15. ТАКЪ ИЗЪ МЛАДА СЦЕННАА ПИТАНІА ОУМѢШИ,
 quia ab infantia sacras literas nosti. ПРѢСТА ВСА-

КОМУ

КОМУ ПЪТИ НЕБЛАГЪ astitit omni viae non bonae, Psal. 35, 5. ДЪКАВШІИ НЕ ПРИКАСАЕТСЯ ЕМУ, malignus non tangit eum, 1 Joh. 5, 18. ИНОМУ КЕЛЪЕНЪ ПРИЧАСТИСА Hebr. 7, 13. МЪЖАТАА ЖЕНА ЖИВЪ МЪЖЪ ПРИВЪЗАНА ЕСТЬ, - *viventi viro alligata est*, Rom. 7; 2. At Dam. Apost. *cum casu Locali*: ЖИВЪЕМ МЪЖИ ПРИВЪЗАНА. Idem прилѣпляющеся блазѣм in Locali, Ostrog. прилѣпляющеся благомъ, *καλλώμενοι τῷ ἀγαθῷ*, *adhaerentes bono*, Rom. 12, 9. correcta, mutato Gerundivo in Imperativum, прилѣплайтеса.

Vide regimen Localis, ubi pluribus exemplis docuimus, Verba composita ex при olim constructa fuisse cum casu Locali.

§. 44. Regitur Dativus etiam ab Adjectivis, Adverbis, Interjectionibus: БЛАГОЖЕ БЛАГОЖЕ ДЪШИИНАДЕЙ; ГОРЕ ЗЕМЛІИ, ОУВЪ МНѢ! КОМУ ПОДОБЕН, ТЕБѢ ПОДОБЕН БЪДЪ, ВСЪЕМ ПОВИНЕН; ВСАКОЙ МЪЦѢ ПОВИНЕН БЫХ, НЕПОТРЕБЕН ВАМ. ЕЛЛИНУМ ЖЕ И ВАРВАРУМ, И ДАРУМ ЖЕ И НЕРАЗЪМНЫМ ДОЛЖЕНЕСЬ Rom. 1, 14. МИЛОСТИВ БЫВАА ИМ; ПОСЛАШЛИВ ОТУД; ПРОТИВЕН ИМ; ТЕБѢ ОУГОДНАА, ДА ВОЕВОДѢ ОУГОДЕН БЪДЕТ ut *duci* (*στρατολόγησαντι*) *placeat*, 2 Tim. 2, 4. СТРАЧЕН СЫНУМ; ЧЪЖДА БРАТИИ МОЕЙ. ДОСТОЙНАА ДАНАА; НЕДОСТОЙНЫ ТВОРИТЕ САМИ СЕБЕ ВЪЧНОМУ КИВОТУ *indignos vos ipsos decernitis* (*κρίνετε εαυτῶς*) *aeternae vitae*, Act. 13, 40. ПЪРНО СЛОВО И

БЛА-

всакомѣ прїатїю (всѣмѣ прикѣтїю Dam. Apost.) до-
стойно *fidelis sermo et omni acceptione dignus*,
1 Tim. 1, 15. (Correcta cum Genitivo всакагѣ
прїатїа). достойна покаянїю дѣла Act. 20, 20.
etiam correcta, at Matth. 3, 8. плодъ достоин по-
каянїа correcta et Ostrog. еѣх же незнаем лицѣ
црѣкѣам ѿдѣнскым *eram autem ignotus facie* (тѣ
προσώπῳ) ecclesiis Judaeae, Gal. 1, 22. лицѣ Os-
trog. aliae editiones jam ante correctam Instru-
mentalem substituerant. любезнїванъ есть златѣ,
ли паволокам Nestor.

§. 45. Notandae praeprimis formulae, in qui-
bus Dativi cum Infinitivo construuntur: живѣ бы-
ти (*vivum esse*) vivere; ѿлученѣ быти separari.
какѣ нам живымъ быти, *τῶς ζῆσόμεθα*, Ezech. 33,
10. повелѣно бытъ всѣмъ готовымъ быти. заповѣ-
да имъ влѣто быти готовымъ (Ostrog. готовомъ)
1 Macch. 3, 28. невозможно есть пророкѣ погнѣ-
нѣти. также бытъ внити петрѣ Act. 10, 25. егда
внити. емѣ в домъ, *ἐν τῇ εἰσέλθῃ αὐτῶν*, quum in-
troiret in domum, Luc. 14, 1. егда быти дѣхѣ
нечистѣ в садѣ. вегда потребаатиса грѣшн-
кѣмъ, оузриши, *cum perierint peccatores, videbis*.
Psal. 36, 34. (Melius utique Psalt. Venetum егда
потребаатиса грѣшнїци). ѿити кемѣждо (correcta
коемѣждо) къ своа си Act. 14, 18. небыти дѣхѣ,
τῆ μὴ βρέξαι, Dam. Apost. Jac. 5, 17. (editi да не

БѢДЕТ ДОЖДЬ). НЕПРИЛОЖИТЕСЯ ИМ СЛОВЕСИ Dami.
 Apost. μή προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον, ne eis fieret
 verbum, Hebr. 12, 10. (editi да не приложитца
 им слово phrasim graecam resolvendo). ВНЕГДА
 СЪКРѢШАТИСЯ КОСТЕМ МОИМ, dum confringuntur
 ossa mea, ἐν τῷ etc. Psal. 41, 11. Melius utique
 Psalt. Venetum егда съкрѣшахоуце кости мои,
 Ostrog. ВНЕГДА СЪКРѢШАХЪСА КОСТИ МОА. Eodem
 versu ВНЕГДА ГЛАГОЛАТИ ИМ МНѢ НА ВСАК ДЕНЬ, dum
 dicunt ipsi mihi, ἐν τῷ etc. Ostrog. et correcta,
 at Psalt. Ven. егда глаголахоу мнѢ. оудобѣ же
 есть небѢ и земли прейти, неже ꙗко закона единой
 чертѢ погмынѣти, facilius est coelum et terram
 praeterire quam de lege unum apicem perire, Luc.
 16, 17. бысть же оумрети нищемѢ и несенѢ быти
 аггѢмъ малюно авраамле v. 22. factum est autem ut
 moreretur mendicus et portaretur ab angelis in
 sinum Abrahae. хоуѣже вас безпечалном быти
 Ostrog., volo autem, vos sine solitudine esse
 (ὄμᾶς ἀμερίμνος) 1 Cor. 7, 32. edit. quaedam без-
 печалны, correcta безпечалных. хоуѣ вас мѢдрым
 оубо быти въ благде, кроткомже въ злое Ostrog.
 Rom. 16, 19. Correcta мѢдрых et простых про
 Accusativo. Eadem Rom. 6, 11. вы помышлайте секе
 мертвых оубо быти грѣхѢ, живых же бгови,
 Ostrog. vero мертвым, живым, et Dami. Apost.
 мртвом, живом. садѣдѣкен бо глѣют не быти влс-

кѣсе-

κρῆσιν, ни аг҃ла, ни д҃ха Act. 23, 8. miscet hic Ostrog. Genitivos cum Dativo; Dam. Apost. ανῆας et δῆς legit, correcta vero ubique Genitivos habet.

§. 46. Gerundivorum Dativus respondet Latinorum Ablativo absoluto et Graecorum Genitivo: еще брашнѣ сѣщѣ вѣоуѣтѣхъ ихъ, τῆς βρώσεως οὔσης, cum adhuc esca esset in ore ipsorum, Psal. 77, 30. не сѣщѣ царю, ни сѣщѣ князю, ни сѣщѣ имѣнію, ни сѣщѣ трѣбникѣ, ни жречестѣ, ни проповѣданію, ἢ οὗτος βασιλέως etc. (сорт. ни същей жертвѣ про ни с. имѣнію, жертвенникѣ про трѣбникѣ, ниже гвалѣніам про проповѣданію) Oseeae 3, 4. еще емѣ глаголющѣ adhuc eo loquente. приходѣщимъ имъ да витаютъ cum illi advenissent etc. Nestor. еще далече емѣ сѣщѣ, adhuc illo longe agente, cum adhuc ille procul est, Lucae. 14, 32. нехѣдащимъ же имъ ѿ сонмища ехеунтibus autem illis, ἐξιόντων δὲ, Act. 13, 42. тѣма же нехѣдащема (сорт. in plur. тѣм-нехѣдащимъ) начатъ ѿ народѣмъ глаголати illis autem abeuntibus coepit Jesus dicere ad turbas, τούτων δὲ παρευόμενων, Matth. 11, 7. днѣмъ ещѣщѣ die exorto, ἡμέρας δὲ γενομένης, Act. 16, 35. днѣмъ же минѣшимъ нѣкѣмъ (correcta нѣкимъ) diebus autem aliquot exactis, Act. 25, 13. двѣма же лѣтома скончѣшемаса biennio autem expleto, Act. 24, 27. вѣснѣ

и нѣ приспѣвши Nestor. сразившимася полкома
и побѣди прополк олга Idem. Давшѣ тебѣ им,
соверѣт: ѿверзшѣ тебѣ рѣкѣ вса чѣскаа. наполнат-
ка благости. ѿбращшѣже тебѣ лице, возматѣтса,
ante te illis, colligent: aperientetē manum, om-
nia implebuntur bonitate. Avertente autem te fa-
ciem, turbabuntur, Psal. 103, 28. 29. ЧАВШЕМ
ИМ СВѢТА, БЫТЬ ТМА, correcta in Praesenti ждѣ-
рим – БЫТ ИМ ТМА, ὑποκεινάντων αὐτῶν φῶς, εὐε-
στο αὐτοῖς σκότος, Isai. 59, 9.

§. 47. Localis casus, alias et Praepositionalis,
Russis предложный dictus, quod ei Praepositio-
nes praefigi soleant, olim cum Verbis е при et
quibusdam е на compositis constructabatur. Ostro-
giensis editio, et Mosquensis prima multa suppe-
ditat exempla, quae tamen in aliis editionibus mu-
tata sunt, substituto Dativo, aut Genitivo aut alio
casu cum praepositione. Job. 20, 6. in Ostrog.
implex коснѣса cum Locali constructum legitur:
кертка же его облацѣх коснѣса; in margine autem
Mosquensis primae appositus fuit Dativus обла-
цѣм, et correcta nunc exhibet Genitivum обла-
цѣв. Psal. 104, 15. textus Ostrogiensis jam mu-
tationem subiit, legit enim неприкасайтѣса пома-
заномѣ моемѣ (correcta помазаннымъ моимъ in
plurali), cum hoc loco Psalt. Venetum христѣх
ионх Localem retinuerit. Alibi tamen etiam
Ostrog.

Ostrog. Localem servavit: неприкасаются жидове самаранѣх (corr. самаранум) Joh. 4, 9. кто прикоснѣса ризахъ моихъ Marc. 5, 30. at v. 28. etiam Ostrog. аще прикоснѣса ризамъ его, correcta utroque versu ризамъ. v. 31. кто прикоснѣса мнѣ Ostrog. et correcta, quia Localis мнѣ a Dativo non differt. прахъ прилепшій насъ, pulvis qui adhaeret nobis, Luc. 10, 11. (correcta прилепшій намъ). неприкоснѣса ихъ ѿмѣдъ огнь Dan. 3, 50. Correcta hic Localem ихъ non mutavit, cum a Genitivo non differat; mutavit autem Localem ем in Ostrogiensi obvium ubique in Dativum емѣ. Prov. 20, 2. примѣшайса емѣ, correcta емѣ. Luc. 5, 1. належащѣ емѣ народѣ, cum turbae irruerent in eum, correcta емѣ. Luc. 10, 34. прилежа ем, curam ejus egit, v. 35. прилежи ем curam illius habe, corr. прилежи емѣ. Luc. 6, 10. прикасаются ем, Cap. 7, 30. прикасаются ем, Cap. 8, 47. прикоснѣса ем, corr. ubique емѣ. Marc. 3, 10. екоже нападатъ ем, ut irruerent in eum, correcta на него. Thren. 4, 8. прилепи: кожа ихъ костехъ ихъ, correcta костемъ. Ezech. 20, 4. чешубахъ твоихъ прилепнѣтъ, squamis tuis adhaerebunt, correcta къ чешубамъ твоимъ прилепнѣтъ. Prov. 27, 25. прилежи полныхъ злацѣхъ, correcta cum praepositione w: прилежи w злацѣхъ същихъ на поли. не надежи имѣнїи своея Ostrog. Sir. 5, 1. (correcta не оудовай на имѣнїа

нїа

ѣа твоа). Mich. 2, 9. приклижитеса горах вѣчных, согг. горам вѣчным. Sir. 19, 2. прилагай-а любовѣнцах, согг. любовѣйцам. 1 Tim. 5, 22. ниже пришещайса чужних грѣсѣх (Dam. Apost. тѣждих грѣсѣх), neque communicaveris alienis peccatis, согг. чужым грѣхым. Mich. 7, 5. надѣйтса старѣйшинах, согг. на старѣйшины. In Oratione: пригвозди страстѣ твоемъ плоть мою, quamvis Psal. 118, 120. olim ѿ страха твоего плоти моа, нисѣ веро страхъ твоимъ legatur. Act. 9, 20. прилѣплатйса (Dam. Apost. примѣшатисе) оученицѣх, correcta оученикым. Hebr. 7, 13. Dam. Apost. законѣ ином причестисе, editi колѣнѣ иномѣ. Idem Hebr. 5, 13. причещайкисе млечцѣ, Ostrog. причещайса млечцѣ, correcta млека. Idem Hebr. 7, 19. приелитакисе возѣ, edd. к бѣх. Idem 2 Joh. 1, 11. причещаетса дѣлѣх его злых. editi сощещаетса дѣлам егѡ злым.

Etiam Adjectiva приклонен, приагген regunt Localem, quin praepositio при aut ака ei praefigatur: также немаше приаггенна мужѣх Num. 31, 35. correcta in plurali также не познамша ложа мужска. борже неприклонни вѣах его, и елиѣ немысть приклонно ѿраклѣх его Ezech. 31, 8. Correcta hoc loco substituit Adjectivum подобен, legitque: сшсны неподобенъ ѿраклем егѡ и елиѣ немысть подобно вѣтвїам егѡ.

Lo-

Locali denique, casu utebantur Veteres in nominibus loci et temporis. In subscriptione Evangeliorum ad usum Josephi Ostromir a Gregorio diacono anno $\sigma\phi\zeta\epsilon$ (i. e. 1057) descriptorum Locales urbium russicarum $\kappa\lambda\mu\alpha\tau$ et $\mu\omicron\nu\sigma\tau\epsilon\rho\omicron\rho\alpha\tau$ sine praepositione $\epsilon\delta$ leguntur. Alibi $\zeta\mu\iota\tau$, $\eta\upsilon\epsilon\mu\epsilon$, invenias pro $\epsilon\zeta\mu\iota\tau$. Adverbia $\rho\omicron\upsilon\tau$, $\delta\omicron\alpha\tau$, $\lambda\alpha\mu\iota$ etc. certe nihil aliud sunt, quam Locales sine praepositione. Confer bohemicas voces $\mu\epsilon\rho\upsilon\tau$ ($\mu\alpha\eta\omicron\rho\upsilon\tau\epsilon$), $\epsilon\delta\omicron\alpha\tau$, $\mu\epsilon\mu\iota$. Adde $\tau\omicron\upsilon\tau\iota\epsilon\mu$ дни, pridie, $\tau\omicron\upsilon\tau\iota\mu$; $\eta\mu\epsilon\rho\alpha\upsilon$, Gen. 31, 2. et β . correcta $\tau\omicron\upsilon\tau\iota\lambda\gamma\omega$ дне. Deut. 4, 42. ми вчера, нм третіем дни, neque heri, neque nadius tertius; correcta $\mu\epsilon\mu\iota$ вчера и третіатам дне, $\tau\omicron\upsilon\tau$ τῆς χθες καὶ τῆς τρίτης.

§. 48. Casus Sociativus, qui praefixa praepositione $\sigma\tau$ societatem indicat, etiam sine hac et omni alia praepositione usurpatur; diciturque tunc Instrumentalis, quia, medium per quod, et instrumentum, quo, aliquid efficitur, designat, respondetque plerumque Latinorum Ablativo instrumenti. $\sigma\upsilon\mu\mu\iota\mu\alpha$ слышати, $\iota\upsilon\tau\iota\mu\alpha$ видѣти; $\mu\iota\mu\epsilon$ номъ; $\mu\epsilon\tau\alpha\omicron\mu$ бити; $\sigma\omicron\lambda\iota\omega$ ширити; $\sigma\upsilon\mu\epsilon\rho\tau\upsilon\mu$ его пращюю; $\kappa\alpha\mu\iota\mu\epsilon\mu$ funda et lapide; $\sigma\upsilon\beta\iota$ градомъ; $\mu\iota\mu\omicron\upsilon\tau\alpha\delta\upsilon$ их и черниціе (Ostrog. $\tau\rho\alpha\mu\iota\epsilon$) их мрязомъ; $\omicron\kappa\kappa\iota\delta\iota$ граднине; $\mu\iota\mu\epsilon\alpha\sigma$ eorum, et moros eorum $\mu\epsilon\mu\iota$, Psal. 73, 47. (Psalt. Venet.

изби

изки — и сукаменны нх сланою). возлюбивша его
 ѹсты своими и азыком своим солгаша емѹ, *dilexerunt cum in ore suo, et lingua sua mentiti sunt ei* Psal. 77, 36. не спасѹ нх аьком, ни мечем,
 ни бранію, ни коньми, ни конники, (*congesta*:
 ниже конниками) *non salvabo eos in arcu, neque gladio, neque bello, neque equis, neque equitibus*, Osee 1, 7. шдѣайса свѣтом шкѹ рн-
 зою *amictus lumine sicut vestimento*, Psal. 103, 2.
 не кленитеса (*Ostrog.* не кленѣтеса) ни неком, ни
 земаю, ниже иною кою клатвою *polite jurate*,
neque per coelum, neque per terram, neque aliud quodcumque juramentum, Яс. 5, 12. не вѣй
 всацѣм (*cong.* себе всаким) вѣтром, и неходи
 всацѣм пѣтем неподобным, *ἐν πάσῃ ἀτροπῇ* (*cong.*
 всаким пѣтем, *deleto* неподобным), Sir. 5, 11.

Supplet itaque Instrumentalis praepositiones
 varias. оконцем ѵ кошницѣ (*congesta* кошницѣ)
 свѣшен бых по стѣнѣ *διὰ θυρίδος*, *per fenestram*
etc. 2 Cor. 11, 32. In Passivis suppletur *ὑπό*: егда
 зван бѣдешн кым на брак *quum invitatus fueris*
ab aliquo ad nuptias, ὑπό τινος, Luc. 14, 8. вса
 мнѣ предана сѣть оѣем моим а *patre meo*, Matth.
 11, 27. (Lucae 10, 22. *ὑὸς οἴα μου*ω). познан бысть
 Іоанѣ братією своею а *fratribus suis* Act. 7, 13. (editi
 братіи своей in Dativo). ненавиждим саоулом. кѣ
 люблѣм оѣем Nestor. Supplentur etiam instrumen-

tali casu alii casus; аз потрясѣ небом и землею, морем и сѣшею, ego commovebo coelum et terram, mare et aridam Agg. 2, 7. не може поколѣбати ею, non potuit movere eam, Luc. 6, 48. habent Mardarii Evangelia, pro ея. подвигом добрымъ подвизахса, bonum certamen certavi, 2 Tim. 4, 7. мнѣшиица владѣти пѣзыкы, qui videntur principari (imperare) gentibus, и величїи ихъ владѣютъ ими dominantur eorum, Марци 10, 42. владѣша всею рѣскою землею Nestor. господѣютъ (согг. повладѣютъ) землею 3 Esdr. 12, 23. сотами (melius соты) рѣгаецса Prov. 27, 7. Ostrog. Alias cum Dativo; hinc correcta сотамъ (immo сотѣмъ а mascul. сотъ фауѣ); воскыпѣ земля ихъ жабамы ἐξήρθεν etc. edidit terra eorum granas, Psal. 104, 30. шженитиса иною; шжениса ею dixerat eam, Mar. 6, 17.

Verba напоити, насытити, исполнити, quae alias Genitivum amant, etiam Instrumentalem admittunt: наполни еси насъ виномъ про вина, насыщѣ хлѣбы; исполненъ благомъ многымъ. млекоу вы напоихъ а не брашномъ 1 Сог. 3, 2. (pro млѣка, брашна in Dam. Apost.). шкропѣнии сердца, et измовени тѣлеса legunt. editiones antiquae Hebr. 10, 22. 23. servando graecismum ἐρραντισμένοι τὰς κτῆδας, aspersi corda, λελυμένοι τὸ σῶμα abluti corpus. Correctores Instrumentales сердцу, тѣлѣ-

сы recte substituerunt, quin scirent eos jam in Dam. Apostolo lectos. In Mss. Instrumentalem legi, qui in editis in casum cum praepositione resolvatur, uno adhuc exemplo docebo: не можаше народом прѣ турба, Luc. 19, 3. editi ѿ народа. Sic Nestor: помроша ѡви ѿ зимы (про зимю), дрѣзи глѣдом, инѣже мором, и сѣдом божиим.

Amat Instrumentalem Slavus pro Nominativo secundo, qui Praedicatum agit primi: се дщи моѣ дѣвою ecce filiā mea virgo, Ostrog. Jud. 19, 24. Correcta се дщери (male Accus. дщери pro Nomin. дщи) моѣ дѣва. Act. 21, 9. legit Dam. Apost. mutato ordine вѣахѣ дѣвою дщери д. erant virgines filiae quatuor, Ostrog. дщера дѣвица (corr. дщери дѣвицы) чѣтыри Graeco conformius, sed neglecta Syntaxi slavica, pro qua dialecti Russica, Bohemica et Polonica innumera praebent exempla. сѣжѣ царницею и вдова нѣсмѣ, sedeo regina (qua regina, pro regina) et vidua non sum, Apoc. 18, 7. прочѣи прознашасѣ рѣсью етѣ каше была чѣрнѣею Nestor. Verba Vulgatae Tob. 1, 8. haec et his similia secundum legem Dei puerulus observabat, reddita sunt in Ostrog. сѣли сицеваѣ по законѣ божию отрочищем сѣшем (lege сѣш) вездѣрѣжаше; отрочищем pro Nom. отрочищ, cum puerulus esset. Manet hic Instrumentalis Praedicati, etiamsi No-

minativi in alios mutantur casus: **ЕЩЕ БЫТИ МИ ЗАТѢМ ЦАРЮ**, esse me generum regis, 1 Reg. 18, 18. quae constructio supponit aliam, in qua аз sit Nominativus Subjecti, **ЗАТѢМ** vero Instrumentalis pro Nominativo Praedicati **ЗАТЬ**: аз емь затѢм царю. Correcta Nominativum habet **ТАКЪ ДА БЫДЪ ЗАТЬ ЦРѢКІЙ**. At 3 Esdr. 13, 55. correcta pro secundo Accusativo utitur Instrumentali: **ЧЫСТВО ТВОЕ НАЗВАЛ ЕСИ МАТЕРІЮ**, sensum tuum vocasti matrem, Ostrog. **ЗВАЛ ЕСИ МАТИ**, Nominativum **МАТИ** pro Accusativo **МАТЕРЬ** male usurpando.

Quantitas pretii Instrumentalem exigit: **ДВѢ МА СТОМА ПѢНАЗЬ** (corr. **ПѢНАЗЕЙ**) **ХЛѢБЫ** НЕ ДОВАЛѢЮТЪ ИМ, ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, Joh. 6, 7. **ДА ШЕДШЕ КЪПИМ ДВѢМА СТОМА ПѢНАЗЬ ХЛѢБЫ**, euntes emamus ducentis denariis panes, Marci 6, 37. **КОЛИЦѢМ ДОЛЖЕН ЕСИ** quantum debes Luc. 10, 5. **ЕДИН БѢ ДОЛЖЕН ПАТІЮ СЫТ ДИНАРІЙ**, unus debebat quingentos denarios, Luc. 7, 41. **САМ СОБОЮ МИ ЕСИ ДОЛЖЕН ТЫ** te ipsum mihi debes, Ostrog. Philem. 1, 10. (correcta **САМ СЕБЕ**, delete in fine **ТЫ**).

Adjuncta temporis in Instrumentali supplet quoque Adverbia: **ЕДИНОЮ**, **СЕДМЕРИЦЕЮ**, **КОЛЬ МНОЖИЦЕЮ** quam multipliciter; **ТРЕМИ ДЕНЬМИ**, **ЮТРОМ**, **ДНЕМ** и **НОЩІЮ**, et Marci 4, 27. **НОЩІЮ И ДНІЮ** nocte et die. Ex Instrum. **ДНІЮ** colligi potest,

est, день olim, uti dies, etiam in feminino genere usitatum fuisse.

Notandae adhuc formulae, in quibus Adjectiva cum Instrumentali construi solent: добра съци сълаш лицем, quae est valde pulchra facie, Nestor. скѹден разумом, оумом; възрастом мал statura parvus; сими доволи бѹдем his contenti erimus; доволи съцими contenti praesentibus, τὸς παρῶσιν, Hebr. 13, 5. неповинный рѹкама innocens manibus; чистый сердцем mundus corde, правѣи сердцем recti corde; гордый мыслию superbus mente. лѣп очима; немощен ногама; благъ взором. бѣ же мстиславъ декеа тѣлом, черменъ лицем, великыма очима Nestor.

§. 49. Verbum, quod regitur ab alio, in Infinitivo locatur: копати не могѹ, просити стыжѹса (corr. стыжѹса); fodere non valeo, mendicare erubesco, Luc. 16, 3. At Verba motus apud Veteres (uti hodie apud Croatas) Supinum regunt: пришелъ кси — мѹчитѹ насъ legunt duo Codices Petropolitani sec. XIV. Matth. 8, 29. преиде ѿгѹдѹ оучитѹ и проповѣдатѹ iidem Matth. 11, 1. чьсо изидосте видѣтѹ Matth. 11, 7. 8. 9. iidem et Codex Vindob. (Hankianus olim). изиде съти съмтѹ Matth. 13, 3. вжелаша видѣтѹ Codex Petropol. antiquior, at minus antiquus съмтѹ mutavit in да съет, quod nunc editi legunt, et pro видѣ-

тѹ

тъ. habet Infinit. видѣти. приде мѣта магдали-
ни и другата мѣта видѣтъ грѣк Matth. 28, 1. Cod.
Vindob. текоста възвѣститъ в. 8. видиде сними
облакъ Luc. 24, 29. idem.

Cum Supinis, aut Infinitivis praecedente при-
идѣ, Genitivum pro Accusativo construunt Vete-
res: пришел еси мѣчитъ насъ, про ны. тако мира при-
идохъ дати Ostrog. Luc. 12, 51. correcta миръ
приде въ всьмиръ грѣшникъ спасти Dam. Apost. I
Tim. 1, 15, at Ostrog. et correcta substituto accu-
sativo грѣшники pro Genitivo: приде въ мѣръ грѣ-
шники спасти, venit in mundum peccatores sal-
vos facere.

Usus Supini a posterioribus plane neglectus fuit,
ita quidem, ut in junioribus Codicibus et in editionibus
ubique Infinitivi substituti inveniantur. In Damiani
Apostolo nonnisi 1 Thess. 3, 2. leve vestigium Su-
pini deprehendi: полахомъ оутвърдитъ ны, sed mox
и оутѣшити. In Cod. Mosquensi, quem manu Alexii
Metropolitae scriptum credunt, Арос. 18, 10. при-
де сѣдити, et aliis in locis Infinitivi pro Supinis le-
guntur.

§. 50. Pro Infinitivo utitur Slavus et Gerun-
divo, Graecorum more: егда видите сѣа бьвѣ-
юща таѣта живѣюща, haec fieri, Marc. 13, 29. въ
жвѣчи ко горести и союзѣ неправды зрю та сѣща
ѣрѣ се бѣта, video te esse, Act. 8, 23. ѿ много (сортъ
многихъ) лѣтъ сѣща та сѣдѣю праведна тѣмъкъ сѣ-
мѣ

АЗ СВѢДЫ (corr. СВѢДЫЙ) a multis annis te esse
 iudicem (justum) genti huic sciens, Act. 24, 10.
 Sic Nestor мнѣша княза пришедаша, advenisse;
 явидиши ма болѣс сѣщѣ, me aegram esse. Nec
 lesunt exempla, ubi Graecus Infinitivo, Slavius
 vero Gerundivo usus est: сѣтъ пѣтїе мнѣми (corr.
 мнѣиша) правн сѣще (corr. быти) мѣжѣ, δοκῶ-
 σαι εἶναι, videntur rectae esse, Prov. 16, 25. мнѣ-
 шѣ же се сын виде Dam. Apost. id est виде провидѣ,
 Ostrog. мнѣше же сон зрѣти, corr. видѣнїе зрѣти,
 ὄραμα βλέπειν, existimabat autem se visum videre,
 Act. 12, 9. мнѣю бо се и аз дѣх божїи имѣи Dam.
 Apost. πνεῦμα θεοῦ ἔχειν, puto autem me quoque
 spiritum dei habere, 1 Cor. 7, 40. Leviter differt
 Ostrog. мнѣю бо са и аз дѣх божїи имѣѣ. At
 correctae pluribus: мнѣюса бо и аз дѣха божїѣ
 имѣѣти.

§. 51. Licet Gerundivorum ope membra duo
 aut plura in unum contrahantur ita, ut conjunc-
 tio и omnino superflua sit, tamen Slavius pleo-
 nasticum и in membro secundo non raro reti-
 nere solet: сразнѣши мѣса полкома и повѣди м-
 олопок олга Nestor. вшедаже (corr. melius возшеда)
 и преломѣ (corr. преломѣ) хлѣбѣ и вкѣш, довол-
 жоже бесѣдовав даже до зорей (corr. зарн) и та-
 ко изшеде, ascendens (cum ascendisset) — satis-
 que

que collocutus usque ad diluculum, sic profectus est, ἀναβάς δὲ — οὕτως ἐξήλθεν.

§. 52. Rectio praepositionum partim a significato earum, partim etiam a verbo quietem aut motum indicante pendet. Regunt itaque aliquae unum, aliae duos aut plures casus.

Unum casum regunt оу, до, съ de, съ cum, къ, въ, ѿ, вѣз, къз, при, прѣз, чрез. Et quidem въ, вѣз, прѣз, чрез Accusativum:

въ: ночь per noctem; въ ом пол, въ оны странѣ in altera ripa, trans, въ сѣю странѣ pro въ сѣю. Russi въ (pro ѿ) cum Locali construunt: въ нем in correcta Ezech. 17. 7. olim ѿ нем. Vide ѿ, quod ab въ omnino distinguendum est.

вѣз: благодать воз благодать χάρις ἀντὶ χάριτος, gratiam pro gratia, Joh. 1, 16. воздаша ми лѣбавиа воз класиа, retribuebant mihi mala pro bonis, Psal. 34, 12. ниже воздает злое воз докром. correcta злаа за класиа, Prov. 17, 13. злаа воз класиа, согг. за за кл. 1 Reg. 25, 21. Confer Adverbia вскъю, вспать p. 455.

прѣз: прѣз все лѣто per totum annum. In Verbis compositis прѣ eundem casum regit: прѣ везе их (та) рѣкъ, pro прѣз рѣкъ.

чрез: чрез ктество, πρὸ φύσιν, praeter (contra) naturam, Rom. 11, 24. чрез все житіе Hebr. 2 15 (olim по всемѣ житію). чрез вѣрѣ, olim вѣром,

Ephes

Ephes. 2, 8. ЧРЕЗ ДЕНЬ; ЧРЕЗ ДНЕЙ ТРИДЕСЯТЬ, ubi ЧРЕЗ regit numerale ТРИДЕСЯТЬ, non Genit. ДНЕЙ; hic enim a numerali regitur. ЧРЕЗ НЕГО, ЧРЕЗ ВСѢХ sunt Genitivi pro Accusativis. Supplet enim Genitivus in animatis etiam Accusativum, qui a praepositionibus regitur. Confer. p. 189.

Eundem casum regunt Adverbium мимѡ, сквозѣ (in Serb.Codd. скрозѣ), et particula съ comparandae quantitati serviens: проходѡщаго мимѡ оугла juxta angulum, corr. in Genit. оугла Prov. 7, 8. сквозѣ мѡре, пѣстыню, per mare, desertum; сквозѣ врата per portam; приходѡхом сквозѣ (Ven. скрозѣ) огонь и водѡ transivimus per ignem et aquam, Psal. 64, 12. — аще ли не постигнет рѡка еѡ съ агнеца, τὸ ἰκανὸν εἰς ἀμυδὸν, corr. аще же не вѡращѡет р. еѡ довольнаго на агниѡ, quantum sufficit ad comparandum agnum, Levit. 12, 3. спостигнѡти съ овцѡ, corr. доволства имѣти на овцѡ, τὸ ἰκανὸν εἰς τὸ πρόβατον. Lev. 5, 7. съ горѡть не имѡй силы, δράγμα, tantum quantum pugillus, corr. рѡколѡть имѡщаѡ силы, Oseae 8, 7.

§. 53. Genitivum regunt оу, до, съ de, ѡ, из, без: оу мене apud me, оу тебе, оу негѡ, оу бога, оу гѡда милѡсть, оу царѡ сѣдит, оу града. — до нѣѡ ad coelos, до тебе; прѡидѡша до негѡ, ἕως αὐτοῦ, usque ad eum (corr. кнѡмѡ) Luc. 4, 42. до оумертвѡѡ ирѡдѡва ἕως, usque ad obitum Herodis

rodus Matth. 2, 15. до три тысящ мѣж и жен cum
 Accusativo (nisi sit legendum до триѣ, in Genit. pro
 трех). до вѣкѣ града, ἕως ἔξω, usque foras civita-
 tem Act. 21, 5. даже до вѣка, даже до дне сего
 usque ad diem hanc; до вечера usque ad vespere-
 rum, ѿ востокъ солнца до западъ хвало има гдѣне,
 ab ortu solis usque ad occasum laudabile nomen
 domini, ἀπὸ ἀνατολῶν — μέχρι δυσμῶν Psal. 112, 3. ѿ
 мала до велика; ѿ главы до ногѣ (Genit. dualis). — съ
 сребра, своегѣ de argento suo; встани съ по-
 стеля (corr. с' постели) твоеа surge de lecto tuo,
 (ἀνάστηθι καὶ στῆσον σεαυτῷ, surge et sterne tibi).
 Act. 9, 34. свлечеа с' ризъ. спадоша емѣ оужа
 желѣзнаа с' ризѣ ceciderunt ei catenae de mani-
 bus, Act. 12, 7. снемше с' древа, положиша во
 гробѣ deponentes (cum deposuissent) de ligno,
 posuerunt in monumento, Act. 13, 20. снидет с' не-
 бие, descendet de coelo, с' горы de monte, с' ѡстѣ-
 да, de prandio, a prandio.

Differt omnino с' (de) ab из (ex), ut mirer has prae-
 positiones a Grammaticis confundi potuisse. Ostrog.
 quidem polonizat subinde з pro с scribendo: Lev. 25,
 17. з двѣ десятыхъ частей (corr. ѿ двѣхъ десятицъ),
 alibi et з горы pro с горы, imo etiam pro съ (cum):
 з веселіемъ cum laetitia Jud. 19, 4. At non licet из
 (ex) cum с' (de), uti nec с' (de) quod motum de loco, cum
 altero с' (cum), quod societatem et conjunctionem in-
 dicat, confundere, quamquam с' primum ab с' altero non
 pronuntiatione, sed solo significato differat, a quo re-
 gimen diversorum casuum pendet.

ѿ

шт. ab: ѿ мене, ѿ нас, ѿ негѡ, ѿ запада ab occasu, ѿ сѣвера a septentrione; ѿ оуст моихъ. оуклониса ѿ всякого (согг. оуклонайса ѿ вса-кагѡ) зла Prov. 3, 7. ѿиде ѿ неа; ѿ вѣры ѡпадоша; изыдохъ ѿ оца. избави насъ ѿ адыкагѡ. изми ма ѿ прагѡвъ моихъ. Composita Verba ex ѿ regere Genitivum, quin ѿ Substantivo praefigatur, supra §. 35. dictum est. тока слезъ моихъ не ѡвратиса, про ѿ тока.

из ex: изыди из негѡ; изми первѣе бревно из очесе твоегѡ, ejice primum trabem ex oculo tuo Matth. 7, 5. изоуст (согг. изооуст) младенечу ex ore infantium. из рѣкы; из дома. изведе водою из камене eduxit aquam de petra, ἐκ πέτρας, Psal. 77, 10. из дѣтска ab infantia, παιδιόθεν, Marc. 9, 21. Confer инокони, ab initio, et alia adverbia ex из composita p. 435. Alternant subinde из et ѿ, uti ἐκ et ἀπό: из мертвыхъ, ѿ мертвыхъ, a mortuis. Hebr. 7, 5. Dam. Apost. из чрева, ἐκ τῆς ὀσφύος, editi ѿ чрева.

без sine: безъ страха, безъ зла, безъ правды, безъ оца нашегѡ, безъ дѣла закона, безъ оца, безъ матери, безъ причта рода (Ostrog. родъ). sine patre, sine matre, sine genealogia Hebr. 7, 3. Confer Adverbia безпрестани, безъма, бесчимъ p. 436.

Adde pleraque Adverbia, quae praepositionum vices agunt et Genitivum petunt, uti вѣѣ, вонъ,

перхъ.

ВЕРХЪ, БЛИЗ, ПАЧЕ, ПРЕЖДЕ, РАДИ, РАЗВѢ, КРОМѢ
ДѢЛА, ДЛА, ПОДЛѢ, ПОДОЛГ, ВМѢСТѢ, ВНУТРЬ,
ВСАДѢ, ВЕКРАЙ, ШКРЕСТ, ПОСРЕДѢ, ОБАПОЛЫ.

ВНѢ СТАНА *extra castra*, ВНѢ ВРАТ *extra por-
tam*, ВНѢ ГРАДА; ВОМ (COГГ. ВНѢ) ПОЛКА *Levit.*
14, 3. ИЗВЕДѢТЕ Ю ВОМ ЦРКВИ (COГГ. ИЗРИНИТЕ Ю
ВОМ ИЗ ЦРКВЕ) 2 *Paral.* 23, 14. — ВЕРХЪ ГОРЫ *su-
pra montem*; ВЕРХЪ ЕЮ *ἐπάνω αὐτῶν*, *super asinum*
et pullum, COГГ. ВЕРХЪ ИХ *super ea* (*vestimenta*)
Matth. 21, 7. ВЕРХЪ ГЛАВЫ *ergo super caput ejus*. —
БЛИЗ ЕГО, БЛИЗ ЕА, БЛИЗ МѢСТА, БЛИЗ МОРА *pro-
pe mare*, БЛИЗ СМЕРТИ (*Dam. Apost.* ИСКРЬ СМРТИ).
— ПАЧЕ МЕНЕ; ПАЧЕ ЧИСЛА *super numerum*; ПАЧЕ
ВСѢХЪ ЯЗЫК *plus quam omnes gentes*; ПАЧЕ МЕДА;
ПАЧЕ ТЫСЯЩЪ ЗЛАТА И СРЕБРА; ОУМНОЖИШАСА ПАЧЕ
ВЛАСЪ ГЛАВЫ МОЕА, *multiplicatae sunt super capillos*
capitis mei, *Psal.* 39, 13. *Comparativos quosque*
Genitivum regere, *jam §. 37. dictum est*, *hinc et*
ВЫШЕ, ПРЕЖДЕ: ВЫШЕ ВСѢХЪ *super omnia*; ВЫШЕ РАКА
ἤπερ δούλου, *amplius quam servum*, *Philem.* 1, 16.
ПРЕВЫШЕ НЕБЕС *super coelos*. ПРЕЖДЕ ВРЕМЕНЕ *ante*
tempus, ПРЕЖДЕ СМЕРТИ; ПРЕЖДЕ ВѢК *ante secula*;
ПРЕЖДЕ СЛОЖЕНІА МІРА *ante constitutionem mundi*,
Ephes. 1, 4. *Confer inferius пред.*

РАДИ *propter*: СЕГО РАДИ *propterea*; ЕГОЖЕ
РАДИ *propter quem*, ЕАЖЕ РАДИ ВИНЪ *quam ob cau-
sam*; ИХЖЕ РАДИ *propter quos, quas, quae*; СЪДѢ

ра-

ради твоих propter judicia tua, словесе ради твое-
 ω; имени твоего ради; мене, тебе, вас, нас ради.
 /ix unquam ради praerponitur Substantivo, quod
 egitur: ради благодсти твоеа propter (εὐεκεν) boni-
 atem tuam, at Venet. благодстынк ради твою, Psal.
 14, 7. ради знаменій propter (διὰ) signa, Арос.
 13, 14.

развѣ praeter: кто иѣ развѣ гдѣ или кто
 иѣ развѣ кога нащегω, praeter Dominum (παρὲξ
 τῆ κυρία), praeter Deum. (πλὴν τοῦ θεοῦ) Psal. 17,
 32. Pro altero развѣ: legit Psalt. Кіюу. кромѣ.
 развѣ жин и дѣтей; развѣ словесе, прелюбоудѣйнаго
 Matth. 5, 52. παρεκτός λόγου πορνείας. excerpta causa
 fornicationis. кромѣ апостла praeter Apostolos
 Act. 8, 1. кромѣ оуз. сих excerptis vinculis his
 Act. 26, 29. кромѣ (сорт. внѣ) домѣ своего Levit.
 14, 8. кромѣ тѣла extra corpus, Dam. Apost.
 развѣ тѣла.

дѣла, дѣлама, для propter, об: вас дѣла
 Mich. 3, 12. мира дѣла Nestor. еромѣ дѣлама пер
 ѡу, (сорт. нмже) Levit. 5, 5. для крове propter
 sanguinem, διὰ τὸ αἷμα, Арос. 12, 11. — подлѣ
 penes, пропе: подлѣ олтара (сорт. близ олт.)
 juxta altare, Levit. 6, 10. подлѣ егω (melius не-
 гω); подлѣ них in Ostrog. penes eos, καθ' εαυτῶν
 (сорт. melius осокнω) Gen. 43, 32. — подолг
 рѣкы pone fluvium.

circuitu ejus tabernaculum (σκιυ) ejus Psal. 17, 12. нападаюша посреда́ стана их, окрест жилищ их, (Venet. окрест шчрьщ их) ceciderunt in medio castrorum eorum, circa tabernacula eorum, κύκλω τῶν σκιωμάτων, Psal. 77, 28. посреда́ стана; посреда́ врат, домъ, моря; посреда́ двою горъ in medio duorum montium; среда́ воды; посреди стогны его и окаяныи (correcta по окаяныи) рѣкы древо животное, in medio plateae ejus et ex utraque parte fluminis lignum vitae, Арос. 22, 2.

§. 54. Dativum petit к: къ нам ad nos, к ним ad eos; к нему ad eum. приклони ко мнѣ оухъ твою, inclina ad me aurem tuam; воля моя къ тебѣ да придет, clamor meus ad te veniat. вса къ тебѣ чают, omnia ad te ((πρὸς σε) expectant Psal. 103, 27. Eundem casum regunt Adverbia праму et противъ, съпротив (сопротив): праму мнѣ приближишася, adversus me appropinquaverunt, ἐξέκλυταις μου, Psal. 37, 12: праму аккуриум contra Assyrios (κατέναντι) Gen. 2. 14. праму емѣже вѣрова егѣ coram, sinceridit, Deo, κατέναντι, ἔ ἐπίστευσε, θεῷ, correcta праму егѣ емѣже вѣрова, Роиз. 4, 17. праму вама contra vos, vobis ex adverso, ἀπέναντι ὑμῶν, Matth. 21, 2. Марци 12, 2. праму емѣ Marc. 15, 30. праму сокровищомъ хранилищъ contra gazophylacium Marc. 12, 41. агнеу праму стригущему его, agnus coram tondente eius,

Act.

Act. 8, 32. противъ законѣ, противъ мнѣ, противъ рождѣ contra stimulum, противъ вратѣм, противъ гдѣ contra Dominum; съпротивъ царю; противъ кознемъ діавольскимъ, contra, adversus, insidias diaboli; Ephes. 6, 11. сопротивъ стѣжающимъ мнѣ, adversus eos, qui tribulant me, Psal. 22, 5. At Psalt. Ven. прѣмо стѣжающими (vitiose pro Dat. стѣжающимъ), Ostrog. прѣд (pro съпротивъ) стѣжающимъ мнѣ.

In recentioribus libris прамѣ et противѣ etiam cum Genitivo constructa inveniuntur: Нмѣ противъ рождѣ, вѣтра, съпротивъ дѣволу in Ostrog. Jos. 1, 4. Nec mihi quis objiciat e Psalm. 147, 6. противъ мрѣза лица егѣ ante faciem frigoris ejus, aut Hebr. 12, 4. противъ грѣхѣ, aut Matth. 25, 15. противъ силѣ. In his enim locis Ostrog. syntaxim antiquam servavit: противъ мрѣзѣ, грѣхѣ, силѣ. противъ силѣ I. c., et Matth. 27, 61. прамѣ грѣхѣ, Marc. 13, 3. прамѣ црѣкви non solum Ostrog. et Evangel. Mosqu. 1606, sed et Mardarii edilio exhibent, quod Cod. Кор. confirmat. Hoc mirum, in correctâ editione Act. 9, 5. противъ рождѣ, et cap. 26, 14. противъ рождѣ legi, servata primo loco syntaxi antiqua slavica, altero vero ea mutata secundum novam russicam. Vacillat itaque regula a Meletio proposita et ab aliis Grammaticis repetita: прамѣ и противѣ, гдѣ согласіе знаменуютъ, родителнѣ сочиняютѣ: гдѣ же разгласіе даютѣ. Refutatur enim haec distinctio inter согласіе consonantiam et разгласіе discrepantiam, ratiocinatus significatus, exemplis a nobis adductis.

§. 55. Localem tantum regit praepositio при
пара, ad, juxta: при пѣти secus viam; при оубѣ

при

при дверех; при ногѣ egwad pedes ejus; при плелех;
 при печи juxta fornacem. Бѣдетъ такъ древо наса-
 жденое при исходящихъ вода, erit tanquam lig-
 num plantatum secus decursus aquarum, Psal. 1,
 3. Хода же при мори галілейстѣм, ambulans juxta
 mare Galilaeae, Matth. 4, 18. при оустѣхъ двою
 или тріеѣхъ свѣдѣтелей (Ostrogien. свѣдѣтелехъ)
 станетъ всакъ глаголъ in ore (ἐπὶ στόματος) duorum
 aut trium testium stabit omne verbum, 2 Cor. 13,
 1. Verba ex при composita regere Localem supra
 §. 47. dictum est. Hinc Dam. Apost. причещаете
 се хѣбахъ мѣкахъ, correcta причещаете се хрѣтовымъ
 мѣкамъ, communicatis Christi passionibus, 1 Petr.
 4, 13. Regunt quidem etiam ѡ, въ, по, на, Lo-
 calem, at non solum, sed praeter Localem et
 alios casus.

§. 56. Instrumentalem seu Sociativum casum
 regit сѣ cum: с' токою, с' вами, с' нимъ, с' нею;
 сѣ дрѣгы cum amicis, с' вѣнцы и пѣсньми; напад-
 ется волкъ со агнцемъ cum агно; рысь почиетъ с' коз-
 лищемъ и юнецъ со львомъ, cum hoedo, cum leone;
 работайте гдѣви со страхомъ и радѣйтеся емѣ с' тре-
 петомъ, servite Domino in timore et exultate ei in
 tremore, Psal. 2, 11. сѣ тѣпаніемъ cum festinatio-
 ne, μετὰ σπουδῆς Psal. 77, 33. Confer supra сѣ (de)
 Genitivum regens, quod a сѣ (cum) distinguen-
 dum censuimus. Regunt autem etiam подъ, надъ,

Т ѣ

предъ.

пРЕД, ЗА et adverbium МЕЖДѸ Sociativum, sed praeter hunc et Accusativum.

§. 57. Duos casus regunt ѡ, ВЪ, НА, et ПОД, НАД, ПРЕД, tres vero по et ЗА; et quidem Accusativum et Localem ѡ, ВЪ, НА: ѡ СІЮ СТРАНѸ, ѡ ДЕСНЮЮ a dextris, ѡ ШІЮЮЮ a sinistris. ѡ ДЕСНО, ѡ ЛѢВО; ДА НЕ КОГДА ПРЕТКНЕШИ ѡ КАМЕНЬ НОГЫ ТВОЕЯ, не offendas ad lapidem pedem tuum. ѡ КОЗѢ ЖИВѢ in deo vivo; ВЪ РАДЮСА ѡ ТЕБѢ exultabo in te, *ἐν σοί*, Psal. 9, 3. ѡ МНѢ, ѡ ВАС; ѡ НЕМ, ѡ НЕЙ; ПОХОДИТ ѡ ЖЕЗЛѢ; ѡ ДЕСЯТИ РОЗѢХ decem cognua habens; ДА НЕ НЕРАДАТ ѡ НИХ; НЕРАДИТ ѡ ОВЦАХ поп curat de ovibus, *περί*, Joh. 10, 13. РОПТАТИ ѡ СЕМ; ВЪЗЕМѢЮТСЯ ѡ НЕМ ridebunt eum. ИСПЫТАЙТЕ ИЗВѢСТНѡ ѡ ОТРОЧАТИ interrogate (exquirite) diligenter (*ἀκριβῶς*) de puero, Matth. 2, 8. ѡ ЧРЕВѢХ СВОИХ circa lumbos suos, Matth. 3, 4.

ВЪ respondet graeco *εἰς* et *ἐν*: ВЪ ДОМ in domum, ВЪ ДОМѸ in domo; ВЪ РОД in generationem, ВЪ РОДѢ in generatione; ВЪ РУЦѢ in manus, ВЪ РУКАХ in manibus, ВЪ РУКѸ ТВОЕЮ in Dual. ВЪ ОУСТА in os, ВЪ ОУСТѢХ in ore; ВЪ КРОВЬ in sanguinem, ВЪ КРОВИ in sanguine, ВЪ ПМѸ in foveam, ВЪ ПМѢ in fovea. Accusativum cum praepositione в petunt: 1) vocabula temporis: ВЪ ВЕЧЕР, ВЪ ДЕНЬ СЕДМЫЙ die septima, ВЪ ДОЛГЮ СБЕВѢТѸ, ВЪ НЕДѢЛЮ, ВЪ ВѢКѸ in secula, ВЪ ПОЛ СЕДМИНЫ in dimidio hebdomadis; во дни

СІА

сѣмъ diebus his; въ всако время omni tempore; въ день възнѣже (во-нѣже) die qua, въ онъ часъ in illa hora. Adde въ има in nomine, *εις ὀνόμα*. 2) Verba designantia motum ad locum et alia quaedam: внидѣтъ въ покой мой introibunt in requiem meam Psal. 94, 11. бвѣди ма въ пажить твою; всадника бверже въ море, ascensorem dejecit in mare, Exod. 15, 1. конемъ оузды въ оуста влагаемъ, equis froena in ora immittimus, *εις τὰ στόματα*, Jac. 3, 3. Adde въровати воъ credere in eum, въ бога in Deum pro въ когъ, supplet enim in masculinis animatis Genitivus Accusativum. въ лѣпотѣ шелечеса, шелечеса гдѣ въ силѣ decorem indutus est, indutus est Dominus fortitudinem, Psal. 92, 1. въ ризы наша да са шдѣемъ, согг. шдѣватиса (бѣдемъ), Isai. 4, 1.

Localem cum в amant Verba quietem in loco designantia, respondentque quaestioni ubi: въ безднѣ мнозѣ in abyssio multa, въ мори in mari, внемъ, вней, внихъ, во всѣхъ; въ книгахъ in libro; въ стогнахъ пѣтій столще Matth. 6, 5. сѣшии во Иудеи qui sunt in Judaea; крѣстай въ пѣстыни in deserto; бѣ въ сонмищи ихъ чѣкъ въ дѣсѣ нечистѣ erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo, Marc. 1, 23. въ мѣрѣ есмь; бѣдете во мнѣ и азъ въ васъ. бѣдѣте въ любви моеи. дѣлай въ виноградѣ моемъ in vinea mea. Etiam de tempore: въ ноци спатъ; въ онѣхъ днѣхъ. Confer Adverbia вскорѣ, в малѣ.

Eadem est ratio diversi casus cum prae-
 positione НА: НА НЕКО in coelum, НА НЕБЕСИ, НА НЕБЕСѢХ,
 in coelo, in coelis. ВСѢДА НА ОСЛА super pullum
 asini; СѢДѢ НА ОСЛАТИ. НА ДЕСНО, НА ШЕ, НА ТЛ,
 НА НЫ, НА ВЪ, НА ВСАК ДЕНЬ, НА ВСА ЛѢТА. ПОСЛА НА
 НА misit in eos, super eos. ПАДЕ НА ЛИЦЕ cecidit in
 faciem. НАПАДЕТ НА НИХ (PRO НА НА) СТРАХ. НАДѢЮСА
 НАНЬ, ОУПОВАТИ НА БОГА (Genit. pro Accus.) СНИ-
 ДЕТ ПЛЖ ДОЖДЬ НА РЪНО descendet sicut pluvia in
 vellus Psal. 71, 6. Cum Locali: НА СЪДИЩИ, НА
 ИСТОЧНИЦѢ; СѢДА НА ЖРЕКАТИ ОСЛИ; НА ДВОЮНАДЕ-
 САТЕ ПРЕСТОЛѢ; НА ПРЕСТОЛѢ СЛАВЫ; САДЕТЕ НА ПРЕ-
 СТОЛѢХ super thronos, in thronis; СѢДАЩѢ ЖЕ ЕМѢ
 НА ГОРѢ in monte, super montem. НА МѢСТѢ in
 loco; НА ЗЕМЛИ in terra. ВИДѢ ИНЫ СТОЛЦА НА ТОР-
 ЖИЩИ alios stantes in foro; МѢСТО НА НЕМЖЕ
 СТОИШИ in quo stas: ВЪСТАНИ И СТАНИ НА НОГѢ
 ТВОЕЮ surge et sta super pedes tuos, ἐπὶ τῶν ποδῶν
 σου, Act. 26, 16. ВЪСХЫЩЕНИ БУДЕМ НА ОБЛАЦѢХ В
 СРЕТЕНІЕ ГДНЕ НА ВЪЗДЪСѢ гapiemur in nubibus
 in occursum domini in aëra (Dam. Apost. НА АКОРѢ),
 εἰς ἀέρα, 1 Thess. 4, 17.

§. 58. no vero, praeter Accusativum et Loca-
 lem, etiam pro diverso significato Dativum postu-
 lat. Inde ПОЧТО quare, ob quid, ПОТОМ postea,
 post haec; ПОТОМЪЖЕ secundum haec, κατὰ ταῦτα
 Luc. 17, 30. ПО (P E T), cum Accusativo: ПО МѢСТА
 olim.

olim Marci cap. 13, 8. (correcta по мѣстам cum inflexione russica pro мѣстѡм). по единѸ, по двѣхъю странѸ станава. имиса по мое наказаніе. по вса дни, по три дни; по вса лѣта; по двѣ и по три жены Nestor. по три мѹжи (мѹжа) Jos. 18, 4. възлегоша — по сто и патъдесат — per centenos et quinquagenos, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πενήκοντα, Ostrog. Marci 6, 40. Correcta vero по стѸ и патъдесат in Dativo. по (secundum) cum Dativo: даждь им гдѣи по дѣлашм их, и по лѹкавствѸ начинаній их da illis Domine secundum opera eorum et secundum nequitiam adinventionum ipsorum, Psal. 27, 4. по силѣ своей; по шкычаю своемѸ; по словеси твоємѸ: по грѣхѡм нашим; по всемѸ; по толикѸ, in tantum, tanto; по книгам, по писаніем secundum scripturas; по своим похотем et по похотех своих. Miscet Ostrog. Num. 1, 2. Localem et Dativum: по роженіах их и по домох, по числах, по главам, согг. по родствѡм etc. по семѸ оувѣм, olim по сем, Gen. 24, 14. по (per, in) de loco: по всей земли; по морю, по водам, по стѣнам (olim et по стѣнахъ), по ланитама; по полем (согг. полам) и горам Deut. 8, 7. ходай по пѹти непорочнѸ, ambulans in via immaculata, Psal. 100, 6. по днѣм secundum dies Lev. 12, 2. Ostrog. по днѣх post dies; по днѣм онѣм прежднѣм (Ostrog. прѣвым) Zach. 8, 11.

Me-

Melius in Serbico Triodio по днѣх прѣжданих in Locali. по (post) de tempore: по осмом дни, по днѣх сих; по двою дню; по пяти днѣх; не по мнозѣ; по лѣтѣх многых прїидох, post multos annos veni. De loco: ити по нем sequi eum; аще кто хошет по мнѣ ити, si quis vult post me venire, Matth. 16, 24. по (pro): аще еѣ по нас, кто на ны, si Deus pro nobis, ὑπὲρ ἡμῶν, quis contra nos, Rom. 8, 31. по нем страдаати pro illo pati, ὑπὲρ αὐτῆ; пострада да по нас passus est pro nobis, 1 Petr. 2, 21.

§. 59. Similiter pro ratione motus aut quietis Praepositiones на, под, прѣд, за, et Adverbium междѣ regunt Accusativum et pro Locali Instrumentalem; за vero praeter hos duos et tertium casum, nimirum Genitivum, postulat. на (super): на, негоже оузриши ахъ сходящ super quem (ἐφ' οὗ) videris spiritum descendentem, Joh. 1, 33. низходяща на, сѣа члвѣческаго v. 51. Supplet hic, uti alias, Genitivus Accusativum. Frequentius cum Instrumentali: на, нами, на, ними; на, всѣми super omnes. сѣлау превознесася еси (Venet. прѣвънесесе in Praet. simplici) на, всѣми боги, imis, exaltatus es super omnes Deos Psal, 96, 9. аз же поставлен есмь црѣ ѿ негѣ на, сївном горѣ сватою егѣ, ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, Psal. 2, 6. — под (sub, subtus): да под кров мой видиши, et
sub

sub tectum meum intres, Luc. 7, 6. или под одр
 подлагает aut sub lectum ponit, Luc. 8, 17.
 вса покорил еси под нозѣ егѡ, omnia subiecisti
 sub pedibus ejus, Psal. 8, 7. под твою милость
 прикѣгаем. At Matth. 5, 15. поставляют его под
 спѣдом, ponunt eam (lucernam) sub modio. Psal.
 90, 4. Graecum imitatus est Slavus: под крилѣ
 егѡ надѣшися, sub pennis ejus (ὑπὸ τὰς πτέρυ-
 γας) sperabis, pro под крилома. мрак (примрак
 Ven. et Ostrog.) под ногама егѡ, caligo sub pedi-
 bus ejus. под лѣною sub luna, под древом sub
 arbore, под властїю sub potestate; под оучителем
 sub magistro; под повелители и приставники sub
 tutoribus et actoribus (curatoribus), Gal. 4, 2. под
 игом sub jugo, под грѣхом, под законом. —
 пред (ante): возложить дар пред гдѡ (Ostrog. пред
 фь) ἔναντι κυρίου, ante Dominum, Lev. 7, 30. имже
 подобаше пред тѡ прїити, ἐπὶ σὺ παρεῖναι, quos
 oportebat apud te adesse Act. 24, 19. да внидет
 пред тѡ молитва моѡ, ante te, in conspectu tuo,
 εὐωπιόν σου, Psal. 87, 3. егда вниде пред лице ante
 faciem. At Luc. 1, 76. предидеши бо пред лицем
 гдѡним, praeibis enim ante faciem Domini, τὸ
 προσῶπν. Porro милость и истина предидетѣ пред
 лицем твоим, misericordia et veritas praecedent
 ante faciem tuam, Psal. 88, 15. да предлагают
 пред ними, ut ponerent ante eos, Marc. 6, 41.

по-

положиша пред народом, turbae, τῷ ὄχλῳ, Marc. 8, 6. пред Богом, пред очима, пред людьми, пред тобою. егоже полагахѹ по вса дни пред дверми црковными рекомыми красными, quem ponebant quotidie ad portam templi, quae dicitur speciosa, πρὸς τὴν θύραν, Act. 3, 2. иже предъмною бысть, qui ante me factus est, ἔμπροσθέν μου, Joh. 1, 27. предомногими лѣты ante multos annos. Confer adverbium прежде supra p. 652.

за про, ob, propter: око за око, зѣб за зѣб. за ма, за та, за са. за ны, за вы, за сыны; за свой грѣх; за слова; за вса человекы; за оца, за црл, за всѣх вас (Genit. pro Accusat.); за то pro hoc, propter hoc; зань про ео: за еже διὰ τὸ, eo quod; зане (pro за е) quoniam; за страх мѣк propter timorem tormentorum, διὰ τὸν φόβον, Apoc. 18, 10. три мѣры пачменю (согг. пачмена) за динарь, tres choenices hordei denario, pro denario, Apoc. 6, 6. Adde formulam ети за рѣкѣ manum prehendere, *bey der Hand nehmen*. в день, вонже емшѣ ми их (pro л) за рѣкѣ, in die qua apprehendi manum eorum, ἐτιλαβομένῃ μου, Hebr. 8, 9. и емѣ за рѣкѣ ел (pro ю) возгласи, et prehensa manu ejus, cum prehensisset manum ejus, Luc. 8, 54. емѣ (correcta sine ratione емѣ) его за деснѣю рѣкѣ, apprehensa manu ejus dextera Act. 3, 7. за рѣкѣ ведомѣ (согг.

(corr. iterum ВЕДОМЪ) ad manum (ману) deductus, χειραγωγούμενος, Ibid. 22. 11.

2) за post, retro. Rarius за hoc significatione cum Accusativo constructum invenias, quia praepositio по, et adverbium влѣд ejus vices suppleant. Meletius иди за ма сатано, sub regula decima adduxit, cum tamen иди за мною legatur Matth. 4, 10. pro ѱпауе, vade, abi, et Marc. 8, 33. pro ѱпауе описоу му, vade retro me, abscede a me. Aliud exemplum profert Maximov: изыде за града, et Meletius sub regula duodecima: зайде за шблак. In Bibliis frustra exempla quaesieris, praeter sequens: ѿврже ма за тѣло свое (corr. ѿвергла мене назад тѣла твоего) projecisti me post corpus tuum, описоу тѣ σώματός σου. Ezech. 23. 35. Adde formulam посагнути за мъж nubere viro; аще жена пѣстит мъжа и посагнет за иного (Genit. pro Accusat.) si mulier dimiserit virum (suum) et nupserit alteri, Marc. 10, 12. Huc spectat Serbogum ићи (ити) за мъжа, удати се за мъжа. Alias cum Instrumentali: за рѣкою, за градом, за мною. испѣсти смій за женою из оуст своих вода, misit serpens post mulierem ex ore suo aquam, Apoc. 12, 15. се сій столше за стѣною нашею, post murum nostrum, Cant. 2, 9. за подкон (corr. подвоами) дверій твоих положъ

μη παμὰτὴν σὺοὺ, post postes, ὀκίσω τῶν σταθμῶν,
Isai. 57, 8.

3) за, si tempus designet, cum Genitivo con-
struitur; hinc Adverbium за́тра mane, ex за et оу-
тро: вѣчер и за́тра, и полднѣ повѣм, vespere
et mane (πρωί, Venet. οὔτρο) et meridie narrabo,
Psal. 54, 18. поможетъ емѣ кѣ оутро за́тра, ma-
ne diluculo, τὸ πρὸς πρωί πρωί, Psal. 45, 6. за царя
κωνσταντῖна и матере егѡ елены. Hoc ex tempore
usus est Meletius ad firmandam regulam, quam
his verbis concepit: за, время знаменѡа, сочиняетъ
та родителномѡ. Addere possum non solum
Bohemis et Polonis, sed etiam Serbis hoc sen-
su за usitatum esse: за лазара tempore Lazari,
sub Lazaro.

Russus; qui Meletii editionem secundam Mosquae
curavit, regulam datam restrinxit, post знаменѡа ar-
ponendo оу малороссѡв, et post елены addendo
мѣстѡ рещи, при црѣ (immo slavice црѣ) κωνσταν-
τῖнѣ. Eadem repetit Rimnicensis editio.

Adverbium межѡа Accus. et Instrumentalem
petit: прѣнде — межѡа прѣдѡа декаполскѡ, inter
medios fines Decapolis, ἀνὰ μέσον, Marc. 7, 31.
межѡа себе сим слѡжаще, in alterutrum illam ad-
ministrantes, εἰς ἑαυτὸς, 1 Petr. 4, 10. иже можетъ
разсѡдити межѡа братѣи своихъ (Genit. pro Accus.)
qui possit judicare inter fratrem suum, ἀνὰ μέσον
τῷ

τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ, 1 Cor. 6, 5. At. v. 7. **П**АЖЬБЫИМА-
ТЕ **М**ЕЖДЪ СОБОЮ (Ostrog. **М**ЕЖИ СЕБЕ) *judicia habe-*
tis inter vos, μεσ' ἑαυτῶν. Alias saepius cum In-
 strumentali: **М**ЕЖДЪ СОБОЮ; **М**ЕЖДЪ НАМИ И ВАМИ;
МЕЖДЪ ЗЕМЛЕЮ И НЕБОМ, **М**ЕЖДЪ ОЛТАРЕМ И ХРАМОМ. **Б**Ѣ
ПЕТР СПА **М**ЕЖДЪ ДВѢМА ВОИНОМА, *erat Petrus. dor-*
miens inter duos milites, Act. 12, 6. **У**БЛИЧИ ЕГО
МЕЖДЪ ТЬСОЮ И ТѢМ ЕДИНѢМ, *argue eum inter*
te et ipsum solum, μεταξὺ σὺ, Matth. 18, 15.

Russi construunt **М**ЕЖДЪ (**М**ЕЖИ, **П**РОМЕЖ) uti
 pleraque alia Adverbia etiam cum Genitivo. Hinc Ju-
 dith 4, 6. **М**ЕЖДЪ ГОР (in Mosquensi prima гωρ) inter
 montes. Unde colligas, interpretem hujus libri, uti et
 aliorum, qui e latino translati sunt, fuisse Russum.

III.

Syntaxis Ordinis.

§. 60. Regulas a Meletio datas, quo ordine par-
 tes orationis se excipere debeant aut soleant, hic
 nolim repetere. Sunt enim ejusmodi, ut non solum
 de slavica, sed de omni alia lingua valeant. Mag-
 na omnino libertate utuntur Slavi in disponendis
 orationis partibus. At interpretes librorum sa-
 crorum textus originalis ordinem religiosius sequi
 maluerunt. Liberiores tamen hac in re fuere in-
 terpretes antiqui, quam posteriores graeculi, qui
 etiam Syntaxim slavicae graecae linguae genio
 ac-

accommodare studuerunt, cujus servilis et inutilis conatus exempla varia supra dedimus. Quod ordinem attinet, unum alterumve sufficiet. Matth. 12, 10. *pro τὴν χεῖρα ἔχων ξηρὰν* Slavici codices antiquiores legunt: *сѣхѣ рѣкѣ имый* aridam manum habens; at impressi libri, immo et Cod. Petropol. Sec. XIV. *рѣкѣ имый сѣхѣ*, manum habens aridam. Sententia Pauli 1 Corinth. 15, 33. *φθειροσθη ἡ ψυχή χρηστὴ ὁμιλίαι κακαί* eodem ordine reddita est in versione slavica: *тлѣтѣ обмычан* (Ostrog. *обмычан*) *благы бесѣды злы*, a quo ordine nec Dam. Apostolus recedere voluit, quamvis Nominativum *бсѣды злы*, cum ab Accusativo non differat, in Instrumentalem mutandum censuerit: *тлѣще обмычане благамы бесѣдами злыми*, connectendo sententiam per Gerundivum *тлѣще* cum praecedenti *μὴ πλανᾶσθε*, *не лститесе*, *polite seduci* (не етате). 1 Joh. 3, 23. *также дал ксть нам заповѣдь* Dam. Apostolus, at editi *заповѣдь нам* cum graeco.

Pronomina possessiva Codex Damiani saepe Substantivis praeposit, contra graeci textus ordinem, quem editi librinunc pressius sequuntur. Hinc in illo *ваше лице, ваша срдца, нашим словесем, ѡ наших грѣсѣх, в' сем мирѣ*, in his vero *лице ваше, срдца ваша, словесем нашим, ѡ грѣсѣх наших, в' мїрѣ сем* leguntur. Ille 1 Joh. 2, 7.

git не новѡю заповѣдь пишѡ кам, adjectivum
 praeposendo Substantivo, linguae propriae genio
 magis obtemperans, hi заповѣдь новѡ, graeci
 textus ordinem restituendo. Hebr. 10, 35. editi
 не имать мздовозданіе велико cum Graeco,
 Dam. Apost. имать великѡ възмъздик, Vulg. mag-
 nam habet remunerationem.

§. 61. In locanda Optativi seu Subjunctivi par-
 ticula **ѡ** multum differunt pro varia aetate Co-
 dices ipsi et editiones inter se. Hebr. 8, 7. editi
 не бо **ѡ** первый он (Ostrog. закон про он) не-
 порочен **ѡ** был, не **ѡ** второмѡ искалоса мѣсто; at
 Dam. Apost. аще бо прѡвый он **ѡ** был непорочн.
 Matth. 24, 43. аще **ѡ** вѣдал домѡ влѡка, ѡ кѡю
 тражѡ тать прїидет, бѣла оубѡ **ѡ** и не **ѡ** дал
 подкопати храма своего. Codex Petropol. не**ѡ**
 оставиа подкопати клети своих, alius vero не-
 дал **ѡ** подк. кл. св., quem ordinem et Bohemi
 mant. Luc. 4, 43. Ostrog. да не**ѡ** ѡшел ѡ них.
 e discederet ab eis, correcta да **ѡ** не ѡшел ѡ них.
 Confer Act. 26, 32. аще не **ѡ** нарицал кесара, si
 non appellasset Caesarem; correcta, discedendo a
 Graeco, кесара нарицал.

§. 62. Conjunctiones **ѡ**, **ѡ** же, **ли**, **оубѡ**, et prae-
 positiones **ради**, **дѣла** postponi, loco suo dictum
 est. не бо даде editi, Dam, Apost. не дасть **ѡ**. аще
 не, аще **ли**. хоуеши же **ли** раздѣтити, vis vero

ВОУ-

nosse, Jac. 2, 20. At аще ли же. Reciprocum са in editis fere semper Verbo adhaeret, apud Veteres tamen etiam transponi et a Verbo separari solet. 1 Joh. 3, 2. и не оу гвнса что бѣди editi, at Dam. Apost. и не оу се гвнн. 1 Reg. 14, 11. Ostrog. и дѣжеса баше скршли, corr. и дѣж скршдса. Psalmo, 92, 1. гдѣ вурнса, в' лѣнотѣ шкелчеса Ostrog. et correcta, at Venet. Psal. в' велаѣпотѣ се шкелѣче. Apud Veteres же ante са, apud Recentiores са ante же locari solet. Act. 5, 16. сходашеса же in correcta, olim сходашжеса. Act. 6, 2. etiam correcta ordinem antiquum servavit: раздѣлишажеса. In editionibus antiquis etiam particula бо et Dativi ми, ти ante са locari solent. Jac. 1, 6. olim сѣмнайбоса, nunc сѣнайса бо. Matth. 3, 2. correcta servavit ordinem editionum antiquarum приближбоса, at Matth. 4, 17, eum mutavit: приближиса бо. Psal. 110, 3. pro что дастъ ти са, et что приложитъ ти са nunc in correcta legitur что дастъса тебѣ, что приложитса тебѣ. Eadem Luc. 8, 28. молюса ты at Luc. 9, 38. молютиса habet.

§. 63. Genitivus, qui ab Adverbio вмѣсто regitur, inter в' et мѣстѣ interponi solet: в' рыби мѣстѣ in piscis locum, pro pisce, Luc. 11, 11. Exempla alia vide supra §. 53. p. 654.

Composita pronomina ex ни et нѣ, praepositiones ѡ, в, по, на, за, к praefigendas inserunt
 est ни, нѣ: ни ѡ чемже, ни ѡ комже pro ѡ
 чемже, ѡ никомже; ни вчемже, ни вчтоже,
 и зачтоже, ни на когже, ни на кѣюже потребѣ,
 и кчемомѣ, ни по единомѣже шеразѣ, нѣ вкое
 ма, нѣ вкѣю горѣ. Subinde et Substantiva ex
 composita praepositionem в inter не et alte-
 ram vocem recipiunt: не вчестѣ 2 Tim. 2, 20.
 Damiani Apost. в нечестѣ) *εις ἀτιμίαν*. Sic et Rom.
 21. et 1 Cor. 15, 43. In libris Serbicis не в мѣ-
 юстѣ глѣю, *ἐν ἀφροσύνη λέγω* pro несмысленнѣ, 2
 гр. 11, 21. at v. 23. немѣдрствѣк, *παρὰφρονῆν*,
 strog. vero et correcta не в мѣдрости. в видѣ-
 ни и не в видѣнїи pro в невидѣнїи. At for-
 mula не ѡ бозѣ, не ѡ тзвѣцѣ respondet graeco
 οὐ θεῶ, ἐκ' ἧκ ἔθει, Vulg. in eo, qui non est
 deus, in eo, qui non est populus.

Spe-

Specimina e Codicibus diversae aetatis.

I.

E Cod. 6 membranaceo in 4. Bibliothecae Synodalis Mosquae, secundum catalogum sec. X., at certe seculo integro, aut duobus, serius scripto. Continet Psalterium insertis post singula *каѡсмата* orationibus. Psalm. 90, 4. 5. 6.

4 ПЛЕЩЕМА СВОИМА ОСТѢНИТЬ ТЯ ::
и ПОДЪ КРИЛѢ КГО НАДѢКШИСА ::
ЩИТОМЪ ОБИДЕТЬ ТЯ ИСТИН-
НА КГО ::.

5 Не оубоишиса ѿстраха ноо-
щнааго ::
и отъ стрѣлзи летащаз в днѣ ::.

6 И ѿвещи вѣтмѣ преходащаз ::
и отъ сзраща и дѣмона полд-
днѣнаго ::.

V. 4. Editi плещма scapulis, Venet. плещма
остѣнитѣ obumbrabit. ордѣем, Venet. оружкѣ,
ѡплѡ, про щитомъ scuto. обидетѣ circumdabit.
истина veritas. De ь post т in tertia persona in остѣ-
нить et post м in щитомъ vide sis p. 19.

V. 5.

V. 5. НОЩНАГО *υκτερινῶ*, nocturno. Tria in sequentia omittunt editi, cum in Graeco desint.

ВЪДНЕ in die, Ostrog. et Venet., ВОДНИ correcta по ВДНЬ.

V. 6. ѿ сраца ab incurso, Ostrog. et correcta, ѿ сръще Venet. A radice срѣтъ est compositum срацъ, inde Substantivum fem. сраца, de qua voce vide p. 175 et 272.

БѢСА pro ДѢМОНА. Pro *δαίμων* in Psalmis, Evangelii, Actis et Epistolis ubique бѣс legitur. In Apocalypsi tamen cap. 9, 20. ДѢМОНУМ; et 16, 14. Адъectivum ДѢМОНСТІИ occurrat.

II.

Ex antiquissimo libro изборникъ dicto, quem scripsit Johannes clericus (дѣякъ) Duci Svjatoslavo I. M. сѣпѣа; (seu Christi 1073). Cap. лѣ. сѣааго аснаниа отъ трудоуьнѣихъ.

Яште вѣроуемъ гѣи глаголюштоу ꙗко весь воран грѣхъ раба ꙗко грѣхоу и пакъи въи отъ ѡца дѣиуола ксте. и похотѣниа оѡа вашего хошете творити. да вѣмъ ꙗко не причастѣникъ ксты росто нъ раба. и гна и собѣ и оѡа наричетъ. ого кгоже дѣло кѣто творить. и послоушьгвоукъ аплъ рекъи. не вѣстели ꙗко кмоуже рѣдѣсталаксте себе въпослоушаник. раби ксте гоже послоушакте рекъше грѣха въ смърть или ослоушаник въ правдоу. да нѣсть мъртъвѣ лѣо бѣити вѣрѣ. камаже ꙗкоже рече ꙗкоже тѣло

U u

кро-

КРОМѢ ДША МЪРТВО КЕТЬ. ТАКОЖЕ И ВЪРА БЕЗЪ
 ДѢЛА МЪРТВА КЕТЬ. И ПАКЪИ ТЪИ ВЪРОУКШИ ІАКО
 БѢ КДИНЪ КЕТЬ ДОБРѢ ТВОРИШИ. НЪ И БѢСИ ВЪ-
 РОУЖТЬ И СЪДЪРЗАЮТЬСЯ. ГЛѢТЬ ЖЕ ВЪИ ГЬ ЧЬТО
 МИ ГЛѢТЕ ГИ ГИ А НЕТВОРИТЕ ІАКОЖЕ ГЛЮ. ПОДО-
 БА БО НЪИ КЕТЬ И ДѢЛОМЪ ГА ИСПОВѢДАТИ. ПОДО
 ТОГО ГОСПОДЪСТВОМЪ СЪШТЕМЪ НИ ЦРЪСТВОУЮШ-
 ТОУ НИ ГОСПОДЪСТВОУЮШТОУ ВЪ НАСЪ ГРѢХОУ.
 ДА НЕ И О НАСЪ ГЛѢМО БЪДЕ. ІАКО И ВЪЗАЮБИША И
 ВЪ ОУСТѢХЪ СВОИХЪ. ІАЗЪІКЪМЪ СВОИМЪ СЪЛЪЗГАШ
 КМОУ СЪРДЦЕ ЖЕ ИХЪ НЕ ПРАВО СЪ НИМЪ. СЪЛЪ-
 ШИМЪ ЖЕ И ДІЛА ГЛЮШТА. НЕ ПРѢЛЪШТАНТЕСА НИ
 КЛОУДЪНИЦИ НИ КОУМИРЪНИИ СЛОУЖИТЕЛЕ И ЛЮБО-
 ДѢНИЦИ. И СКВЪРНОТВОРЪЦИ НИ МОУЖЕЛОЖНИЦИ
 НИ ПИМНИЦА. НИ КЛЕБЕТНИЦИ. НИ ГРДБИТЕЛ
 ЦРЪСТВА БЖИИ НЕ ПРИЧАСТАТЬСЯ.

E Parte secunda Fol. 121.

ІНФРАКЪСЪ (КАМЪІКЪ) ЗѢЛО ЧРЪВЕНЪ КЕТЬ ОБ-
 РАЗЪМЪ. БЪІВАКЕТЬ ЖЕ ВЪ КАРХИДОНѢ ЛИБОУНСЦѢМЪ
 ИЖЕ НАРИЧЕТЬСЯ АФРИКИИ. ГЛЮТЬ ЖЕ НѢ ДЪНЪИ
 НЪ НОШТЫЖ СЯ ОБРѢТАКЕТЬ. ИЗДАЛЕЧА БО АКЪИ ДОУ
 ПЛАТИЦА. ИЛИ АКЪИ ОУГЛЪ. ИСКРАМИ МЪЧЪШТЕ. И
 КДИНЪ ЧАСЪ ПРѢСТАНЕ —

аште про аще, хоштете про хоцете; et in aliis
 vocibus scribitur шт про ш. — всь omnis, про
 всь. — да вѣмъ et scimus, про и вѣмы. — соет
 sibi.

ibi, Dativus, uti et hodie apud Polonos et Bohemos, ро сѢбѣ. — нѢ sed, verum, про но Russorum. вы обис, мы nobis, pro Dativis вам, нам. — In ter-
 is personis бѢде, прѣстане; мѣчьшѣ, videtur т
 upra e, a librario omissum fuisse, aut evanuisse, про
 бѣдет, прѣстанет, мечьшѣт, а мечтати; искра-
 и мѣчьшѣт scintillat, scintillas emittit. — In образѣмъ,
 языкѣмъ, supplet ѣ vocalem o. Legendum enim обра-
 омъ, языкомъ. — нѣ semel Polonorum more,
 ias ne non. — In питаницѣ сума conjunctum est
 uti alias cum а et ж in га, ѣж. — Quid дупла-
 ница sit, definire non ausim. An adamas?

Textus e scriptura citati omnino differunt ab edi-
 s; Rom. 6, 16. не вѣстели etc. non nisi in paucis. Post
 еке legunt editi раки, про рѣкше vero или, et по-
 шаніа in Genitivo, utique recte. Јас. 2, 26. editi
 ез дѣа про кромѣ дѣа, et v. 19. трепещут про
 вѣрзуются contremiscunt. Alii Codices трасѣт-
 ѣ, alii оужасают, alii страшѣтѣа про φρίσσει le-
 unt. Cum дѣрзати confer Russ. дрогнѣ et дро-
 ѣ, Croat. drehtati, et Serb. дркѣтати, quae a radice
 рг deducta sunt. Pluribus differunt versus 9 et 10.
 1 Cor. 6. adducti. Про коумирьнии служители
 гunt editi ідулослужители, про лювоуѣници vero
 релюбодѣи, про скверноотворци, клеветници, гра-
 ители идем сквернители (Ostrogensis скверните-
 ѣ), досадители, хищницы. Vocibus малакин, ли-
 имцы, татіе, nihil respondet in codice.

III.

E Cod. аї. e Typographia in bibliothecam sy-
 odalem Mosquae illato, Evangelistarium conti-
 ente, membraneo in 4., secundum Catalogum
 ec. XII. Matth. 15, 19. 20.

19 ѿ сѣдѣца бо исходать помѣшении зла
оубиства. люבודѣнниѣ. прелюבודѣнниѣ. тать-
бѣи. лѣжняѣ послѣшества хоуано глѣник. 20
син соуть сквернашии члѣва. а кже неумове-
нами роуками гать. несквернить члѣва.

Зла etiam Ostrog., злаа Vindob. Evangeliorum,
злаа соггеста. — прелюבודѣнїа adulteria, прае-
ронунт editi. Sic, et Codd. Vindob. sed блѣди (блѣ-
ды) про люבודѣнїа. — лжебѣдѣтельства, ψευ-
δομαρτυρίαι, et хѣлы editi. Codd. Vind. власфимїи
про хѣлы. — сіа сѣть сквернашаа editi. — неоу-
мывенами рѣками Ostrog., неумовенныма рѣкама
соггеста, неоумывенама р. Vindob. В. seu Belgrad.,
неоумывенама Vind. А. seu Херopot. — гати ош-
нес alii pro russo Infinitivo гать. — не сквернит
editi.

IV.

E Cod. 7. (olim Typographiae) membranaceo
in 4. secundum catalogum seculi XII. Continet
lectiones ex Apostolo. 1 Joh. 5, 6—9.

6 тако ахъ кетѣ истиньга. три соуть послу-
шествоующе. ахъ и вода и крѣвь и трик вѣ-
кдино соуть. 9 аще послушество члѣвчѣско прик-
лемеъ.

Versum septimum abesse in omnibus Codd. Mss.
et libris ante annum 1653 impressis, aliunde constat.
V. 6. кетѣ про кетѣ. Solent enim librarii e et ѣ
confundere. Vide p. 558. истиньга vitiose про исти-
на тако. V. 8. тако про тако Nov. Test. Bibliothecae S.
Mar-

Marci Venetiis. τρι τρεις et τρικ οι τρεις distinguit odex. Alii etiam primo loco legunt τριε, uti editi; Codex Venetus utroque loco τριε. Vindob. Apostolus hartaceus свѣдѣтельствовуше, sic et Venetus codex, ed addito и ante дду. Certe и cum свѣдѣтельствовуше conjungendum fuit. Sic Ostrog. свѣдѣтельствовуши, correcta свидѣтельствовуши. Pro кровъ edit. ussicae кровъ. Pro послѣдство juniora Codd. cum Ostrog. свѣдѣтельство, correcta свидѣтельство.

V.

E Cod. Synodalis (olim patriarchalis) Bibliothecae Mosquae, Nro. 9. membranaceo, in folio grandino 1220 scripto, qui epistolas Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, cum Commentario continet. Dividitur textus in чтенія, главы, свѣдѣтельства et главы, i. e. in lectiones, capitula, testimonia et versus: 1 Cor. 15, 47—50. Eosdem versiculos etiam e Cod. кд. membranaceo n. 4. ejusdem Bibliothecae, anno 1507 scripto, lectiones ex Apostolo continente, descripsi usque ad vocem павть.

47 Първъи члкъ ѿ земаа пърстънъ вторзи члкъ гь съ нѣе . . .

48 . . . ко пърстънзи. такови и пърстъни. и тако нѣни. такови и нѣсци . . .

49 и такоже носихомъ тѣло. пърстънаго . . . да носимъ и нѣнаго тѣло . . .

50 сеже глаю братик. тако павть и кровъ црѣвниа причастити неможе . . .

Co-

nosse, Jac. 2, 20. At аще ли же. Reciprocum са in editis fere semper Verbo adhaeret, apud Veteres tamen etiam transponi et a Verbo separari solet. 1 Joh. 3, 2. и не оу гвнса что бѣдем editi, at Dam. Apost. и не оу се гвн. 1 Reg. 14, 11. Ostrog. и дѣже са баше скрѣли, corr. и дѣже скрѣшася. Psalmo, 92, 1. гдѣ вѣрса, в' лѣпотѣ шблечеса Ostrog. et correcta, at Venet. Psalt. в' велѣпотѣ се шблече. Apud Veteres же ante са, apud Recentiores са ante же locari solet. Act. 5, 16. сходашеса же in correcta, olim сходашежеса. Act. 6, 2. etiam correcta ordinem antiquum servavit: раздѣлишажеса. In editionibus antiquis etiam particula ко et Dativi ми, ти ante са locari solent. Jac. 1, 6. olim сѣмнайбеса, пунс сѣмнайса ко. Matth. 3, 2. correcta servavit ordinem editionum antiquarum приближбеса, at Matth. 4, 17, eum mutavit: приближса ко. Psal. 119, 3. про что дастъ ти са, et что приложитъ ти са nunc in correcta legitur что дастса тебѣ, что приложитса тебѣ. Eadem Luc. 8, 28. молюса ти at Luc. 9, 38. молютса habet.

§. 63. Genitivus, qui ab Adverbio вмѣстѣ regitur, inter в' et мѣстѣ interponi solet: в' рыбѣ мѣстѣ in piscis locum, pro pisce, Luc. 11, 11. Exempla alia vide supra §. 53. p. 654.

Сом-

Composita pronomina ex *ни* et *нѣ*, praepositiones *ω, в, по, на, за, к* praefigendas inserunt post *ни, нѣ*: *ни ω чѣмже, ни ω комже про ω ничѣмже, ω никомже; ни вчѣмже, ни вѣчтоже, ни зачтоже, ни на когоже, ни на кѣюже потребѣ, ни кчѣсомѣ, ни по единомѣже шеразѣ, нѣ вкое время, нѣ вкѣю горѣ.* Subinde et Substantiva ex *не* composita praepositionem *в* inter *не* et alteram vocem recipiunt: *не вчѣсть 2 Tim. 2, 20.* (Damiani Apost. *в* нечѣсть) *εις ἀτιμίαν.* Sic et Rom. 9, 21. et 1 Cor. 15, 43. In libris Serbicis *не в мѣдрость глѣю, εν ἀφροσύνη λεγω* про неслысленн*ω, 2 Cor. 11, 21. at v. 23. не мѣдрствѣк, παραφρονῆν,* Ostrog. vero et correcta *не в мѣдрости. в видѣнїи и не в видѣнїи* про *в* невидѣнїи. At formula *не ω козѣ, не ω тззычѣ* respondet graeco *ἐπ' οὐ θεῶ, ἐπ' ὕκ ἔθνει,* Vulg. in eo, qui non est Deus, in eo, qui non est populus.

Specimina e Codicibus diversae aetatis.

I.

E Cod. e membranaceo in 4. Bibliothecae Synodalis Mosquae, secundum catalogum sec. X., at certe seculo integro, aut duobus, serius scripto. Continet Psalterium insertis post singula *каѣсмата* orationibus. Psalm. 90, 4. 5. 6.

- 4 ПЛЕЩЕМА СВОИМА ОУѢНИТЬ ТЯ ::
и ПОДЪ КРИЛѢ КГО НАДѢКШИСА ::
ЩИТОМЪ ОБИДЕТЬ ТЯ ИСТИ-
НА КГО ::
- 5 Не оубоншиса ѿстраха ноо-
щьнааго ::
и отъ стрѣлы летащага вѣнь ::
- 6 И ѿвещи вѣтмѣ преходаща ::
и отъ съраца и дѣмона полд-
дѣннаго ::

V. 4. Editi плещма scapulis, Venet. плещма
уѣнннѣ obumbrabit. ордѣем, Venet. оружкн,
ѡплѡ, pro щитомъ scuto. уѣннѣтѣ circumdabit
истина veritas. De ѡ post т in tertia persona in оуѣ-
ннѣ et post м in щитомъ vide sis p. 19.

V. 5.

V. 5. ноцнаго *ноктурна*, nocturno. Tria in sequentia omittunt editi, cum in Graeco desint.

ВЪДНЕ in die, Ostrog. et Venet., ВОДНИ correcta pro ВАНЬ.

V. 6. ѿ срѣща ab incurso, Ostrog. et correcta, ѿ срѣше Venet. A radice срѣтъ est compositum срѣмъ, inde Substantivum fem.: срѣща, de qua voce vide p. 175 et 272.

БѢСА pro ДѢМОНА. Pro *δαίμων* in Psalmis, Evangelis, Actis et Epistolis ubique бѣсе legitur. In Apocalypsi tamen cap. 9, 20. ΔΕΜΩΝΙΩΜ; et 16, 14. Adiectivum ΔΕΜΩΝΙΣΤΗΝ occurrit.

II.

Ex antiquissimo libro избѣорникъ dicto, quem scripsit Johannes clericus (Дияк) Duci Svjatoslavo A. M. ѡсфѣа; (seu Christi 1073). Cap: лѣ. сѣааго заснаниа отъ троудовьнѣихъ:

Аште вѣроукмѣ гѣи глаголюштоу ꙗко вьсь гворани грѣхъ рабѣ ꙗко грѣхоу и пакъи вѣи отъ оца диявола кете. и похотѣниа оца вашего хошете творити. да вѣмѣ ꙗко не причастьникъ кетъ осто нѣ рабѣ. и гна и собѣ и оца наричеть. того кгоже дѣло кѣто творить. и послоушьтвоукъ аплѣ рекъи. не вѣстели ꙗко кмоуже рѣдѣсталакете себе вѣпослоушаник. раби кете кгоже послоушакте рекъше грѣха вѣ смърть или послоушаник вѣ правдоу. да нѣсть мъртвѣ лѣю бѣити вѣрѣ. камаже ꙗкоже рече ꙗкоже тѣло

У и

кро-

КРОМѢ ДША МЪРТВО КЕТЬ. ТАКОЖЕ И ВЪРА БЪЗ
 ДѢЛЪ МЪРТВА КЕТЬ. И ПАКЪ ТЪЗІ ВЪРОУКШИ ПКО
 БЪ КДИНЪЗ КЕТЬ ДОБРѢ ТВОРИШИ. НЪ И БЪКИ ВЪ
 РОУЖТЬ И СЪДЪРЗАЮТЬСА. ГЛѢТЬ ЖЕ БЪЗІ ГЪ ЧТО
 МИ ГЛѢТЕ ГИ ГИ А НЕТВОРИТЕ ПКОЖЕ ГЛЮ. ПОДО
 БА БО. НЪЗІ КЕТЬ И ДѢЛОМЪ ГД ИСПОВѢДАТИ. ПОДО
 ТОГО ГОСПОДЪСТВОМЪ СЪШТЕМЪ НИ ЦРЪСТВОУЮЩЕ
 ТОУ НИ ГОСПОДЪСТВОУЮЩЕТОУ ВЪ НАСЪ ГРѢХОУ.
 ДА НЕ И О НАСЪ ГЛѢМО БЖДЕ. ПКО И ВЪЗАЮБША И
 ВЪ ОУСТѢХЪ СВОИХЪ. ПЪЗІКЪМЪ СВОИМЪ СЪЛЪГШИ
 КМОУ СЪРДЪЦЕ ЖЕ ИХЪ НЕ ПРАВО СЪ НИМЪ. СЪЛЪ
 ШИМЪ ЖЕ И АПЛА ГЛЮШТА. НЕ ПРѢЛЪШТАНТЕКА НИ
 КЛОУДЪНИЦИ НИ КОУМИРЪНИИ СЛОУЖИТЕЛЕ И АМЪР
 ДѢЦИ. И СКВЪРНОТВОРЪЦИ НИ МОУЖЕЛОЖНИЦИ
 НИ ПИМНИЦЪ. НИ КЛЕВЕТНИЦИ. НИ ГРДЪНТЕКА
 ЦРЪСТВА БЖИГА НЕ ПРИЧАСТАТЬСА.

E Parte secunda Fol. 121.

ЯНФРАКЪСЪ (КАМЪКЪ) ЗЪЛО ЧРЪВЕНЪ КЕТЬ ОЕ
 РАЗЪМЪ. БЪЗАКЪТЪ ЖЕ ВЪ КАРХИДОНѢ ЛИБОУНИЦЪМЪ
 НИЖЕ НАРИЧЕТЪСА АФРИКИИ. ГЛЮТЬ ЖЕ НЪ ДЪМЪ
 НЪ НОШТЫЖ СА ОБРѢТАКТЪ. ИЗДАЛЕЧА БО АКЪІ ДОУ
 ПЛАТИЦА. ИЛИ АКЪІ ОУГЛЪ. ИСКРАМИ МЪЧЪШТЕ. И
 КДИНЪЗ ЧАСЪ ПРѢСТАНЕ —

аште pro аше, хоштете pro хошете; et in aliis
 vocibus scribitur шт pro ш. — въсь omnis, pro
 весь. — да вѣмъ et scimus, pro и вѣмы. — сокъ
 sibi,

sibi, Dativus, uti et hodie apud Polonos et Bohemos, pro **СЕБѢ**. — **нѣ** sed, verum, pro **НО** Russorum. **ВЫ** vobis, **НЫ** nobis, pro Dativis **ВАМ**, **НАМ**. — In tertiis personis **БЖДЕ**, **прѣстане**; **мѣчьште**, videtur et supra **ѣ**, a librario omissum fuisse, aut evanuisse, pro **БДДЕТ**, **прѣстанет**, **мѣчьшет**, а **мѣчтати**; **искра-ми** **мѣчьшет** scintillat, scintillas emittit. — In **образъмь**, **гзыкъмь**, supplet **ѣ** vocalem **о**. Legendum enim **образомь**, **гзыкомь**. — **нѣ** semel Polonorum more, alias **не** non. — In **пиганицѣ** cum **ѣ** conjunctum est **и**, uti alias cum **ѣ** et **ж** in **гѣ**, **жѣ**. — Quid **дуплатица** sit, definire non ausim. An adamas?

Textus e scriptura citati omnino differunt ab editis; Rom. 6, 16. **не вѣстели** etc. non nisi in paucis. Post **себе** legunt editi **рабы**, pro **рекше** vero или, et **послѣшаніа** in Genitivo, utique recte. Jac. 2, 26. editi **безъ дѣа** pro **кромѣ дѣа**, et v. 19. **трепещѣт** pro **сѣдѣръзѣются** contremiscunt. Alii Codices **трѣсѣтса**, alii **оужасѣют**, alii **страшѣтса** pro **φρίσσει** legunt. Cum **дѣръзати** confer Russ. **дрогнѣ** et **дрожѣ**, Croat. **drehtati**, et Serb. **дрѣтати**, quae a radice **дрг** deducta sunt. Pluribus differunt versus 9 et 10. e 1 Cor. 6. adducti. Pro **коумирьнии слѣжителе** legunt editi **идшлослѣжители**, pro **любовѣици** vero **прелюбовѣи**, pro **скверногворци**, **клеветници**, **грабителе** idem **сквернители** (Ostrogiensis **скверните-ле**), **досадители**, **хушници**. Vocibus **малакѣи**, **лихѣици**, **тѣтѣ**, nihil respondet in codice.

III.

E Cod. aī. e Typographia in bibliothecam synodalem Mosquae illato, Evangelistarium continente, membraneo in 4., secundum Catalogum Sec. XII. Matth. 15, 19. 20.

19 ѿ срѣца бо исходать помѣшленнѣ злоу-
буеннѣства. Любодѣшннѣ. прѣлюбодѣшннѣ. татъ-
бѣи. лѣжнѣмъ послѣшества хоулно глѣник. 20
снн соуть сквернаши члѣвка. а кже неумовѣ-
нами роуками гать. несквернить члѣвка.

Зла etiam Ostrog., Злаа Vindob. Evangeliorum,
Злаа соггеста. — прѣлюбодѣшнѣ adulteria, прае-
роупнт editi. Sic, et Codd. Vindob. sed блѣди (блѣ-
ды) про любодѣшнѣ. — лжебѣдѣтельства, ψευ-
δομαρτυρίαί, et хѣды editi. Codd. Vind. власфимно
про хѣды. — сіа сѣть сквернаша editi. — неоу-
мывенами рѣками Ostrog., неумовенныма рѣками
соггеста, неоумывенана р. Vindob. В. seu Belgrad.,
неоумывенана Vind. А. seu Xeropot. — гати ош-
nes alii pro russo Infinitivo гать. — не сквернит
editi.

IV.

Е Cod. 7. (olim Typographiae) membranaceo
in 4. secundum catalogum seculi XII. Continet
lectiones ex Apostolo. 1 Joh. 5, 6—9.

6 тако дхъ кетѣ истиннѣмъ три соуть послу-
шествоующе. дхъ и вода и крѣвь и трик бѣ-
кдино соуть. 9 аще послушество члѣвчѣско при-
млемъ.

Versum septimum abesse in omnibus Codd. Mss.
et libris ante annum 1653 impressis, aliunde constat.
V. 6. кетѣ про кетъ. Solent enim librarii e et ѣ
confundere. Vide p. 558. истиннѣмъ vitiose про исти-
на тако. V. 8. ѣко про тако Nov. Test. Bibliothecae S.
Mar-

Marci Venetiis. τρι τρεῖς et τριη οι τρεῖς distinguit codex. Alii etiam primo loco legunt τριε, uti editi; Codex Venetus utroque loco τρε. Vindob. Apostolus chartaceus свѣдѣтельствовующе, sic et Venetus codex, sed addito и ante дѣх. Certe и cum свѣдѣтельствовующе conjungendum fuit. Sic Ostrog. свѣдѣтельствоуи, correcta свидѣтельствоуи. Pro кровъ edit. russicae кровь. Pro послѣшество juniores Codd. cum Ostrog. свѣдѣтельство, correcta свидѣтельство.

V.

E Cod. Synodalis (olim patriarchalis) Bibliothecae Mosquae, Nro. 9. membranaceo, in folio grandi anno 1220 scripto, qui epistolas Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, cum Commentario continet. Dividitur textus in чтенїа, главы, свѣдѣтельства et грамеса, i. e. in lectiones, capitula, testimonia et versus: 1 Cor. 15, 47—50. Eisdem versiculos etiam e Cod. кѣ. membranaceo in 4. ejusdem Bibliothecae, anno 1507 scripto, lectiones ex Apostolo continente, descripsi usque ad vocem плѣть.

47 Първъин члкъ ѿ земла пърстъна въторзи
члкъ гь съ несе ..

48 . . ко пърстънзи. такови пърстъни. и мко
нѣни. такови и нѣсьци ..

49 и такоже носихомъ тѣло пърстънаго ..
да носимъ и нѣнаго тѣло ..

50 сеже глѣо братик. мко плѣть и кровъ
црѣвнѣ причастити неможеть ..

Со-

19 ѿ срѣца бо исходать помѣшленнѣ злѣ
оубиства. любодѣтннѣ. прелюбодѣтннѣ. татѣ-
бѣ. лѣжнѣмъ послѣшества хоулно глѣник. 20
син соуть сквернашин члѣвка. а кже неумове-
нами роуками гать. несквернитъ члѣвка.

ЗЛА etiam Ostrog., ЗЛАА Vindob. Evangeliorum,
ЗЛАА соггеста. — прелюбодѣтнѣа adulteria, прае-
ронунт editi. Sic, et Codd. Vindob. sed БЛѢДИ (БЛѢ-
ДЫ) ПРО ЛЮБОДѢТНѢА. — АЖЕСВѢДѢТЕЛЬСТВА, ψευ-
δομαρτυρίαί, et ХДЛЫ editi. Codd. Vind. ВЛАСФИННО
ПРО ХДЛЫ. — СІА СЪТЬ СКВЕРНАШАА editi. — НЕОУ-
МЫВЕНАМИ РОУКАМИ Ostrog., НЕУМОВЕННЫМА РОУКАМА
соггеста, НЕОУМЫВЕНАМА Р. Vindob. В. seu Belgrad.,
НЕОУМЫВЕНАМА Vind. А seu Heropot. — ГАСТН ОМ-
NES alii pro russo Infinitivo ГАСТЬ. — НЕ СКВЕРНИТ
editi.

IV.

Е Cod. 7. (olim Typographiae) membranaceo
in 4. secundum catalogum seculi XII. Continet
lectiones ex Apostolo. 1 Joh: 5, 6—9.

6 ТАКО ДХЪ КЕТЕ ИСТИНЫА. ТРИ СУТЬ ПОСЛУ-
ШЕСТВОУЮЩЕ. ДХЪ И ВОДА И КРЪВЬ И ТРИК БѢ-
КДИНО СОУТЬ. 9 АЩЕ ПОСЛУШЕСТВО ЧЛѢЧЬСКО ПРИК-
МЛЕМЪ.

Versum septimum abesse in omnibus Codd. Mss
et libris ante annum 1653 impressis, aliunde constat.
V. 6. КЕТЕ PRO КЕТЬ. Solent enim librarii e et ѣ
confundere. Vide p. 558. ИСТИНЫА vitiose pro ИСТИ-
НА ТАКО. V. 8. ТАКО PRO ТАКО Nov. Test. Bibliothecae S.
Mar-

Marci Venetiis. τρι τρεῖς et τριη οι τρεῖς distinguit codex. Alii etiam primo loco legunt τριῖε, uti editi; Codex Venetus utroque loco τρε. Vindob. Apostolus echartaceus свѣдѣтельствдюще, sic et Venetus codex, sed addito и ante двх. Certe и cum свѣдѣтельствдюще conjungendum fuit. Sic Ostrog. свѣдѣтельствдющеи, correcta свидѣтельствдующи. Pro кровѣ edit. руссикае кровь. Pro послдшество juniores Codd. cum Ostrog. свѣдѣтельство, correcta свидѣтельство.

V.

E Cod. Synodalis (olim patriarchalis) Bibliothecae Mosquae, Nro. 6. membranaceo, in folio grandi anno 1220 scripto, qui epistolas Pauli ad Romanos, Corinthios, Galatas, Ephesios, cum Commentario continet. Dividitur textus in чтенїа, главы, свѣдѣтельства et главы, i. e. in lectiones, capitula, testimonia et versus: 1 Cor. 15, 47—50. Eisdem versiculos etiam e Cod. кѣ. membranaceo in 4. ejusdem Bibliothecae, anno 1507 scripto, lectiones ex Apostolo continente, descripsi usque ad vocem пльть.

47 Първѣи члкъ ѿ земля пърстънъ вѣторѣи
члкъ гь съ несе ..

48 . . ко пърстънѣи. такови и пърстъни. и тако
нѣни. такови и нѣсци ..

49 и такоже носихомъ тѣло пърстънаго ..
да носимъ и нѣнаго тѣло ..

50 сеже глѣо братик. тако пльть и кровѣ
чрѣвѣи причлтити неможеть ..

Со-

Codex 24. вторъи sine ꙗ inter в et т. V. 48. такоже про тако seu. .ко, cum ꙗ initio paginae non compareat. тацѣи bis про такои и, τριῶνται. такоже нѣнъи про и тако нѣнин. нѣнин про нѣсьци, quod postremum est a singulari нѣськъѣи. V. 49. male omittit и ante такоже. шбраз bis про тѣло. шбраз нѣнаго ordinem graeci textus servando,

Editi v. 48. таков оѣос. Ostrog. таковѣи, melius correcta такови и, pro secundo тацѣи utraque. V. 49. шблекохомса во образ et да шблечемса. V. 50. сѣе же — црѣствѣа бжїа наслѣдѣити немогѣт. Vindonenses Apostoli, (chartaceus et membranaceus seu Dragomiricensis), servarunt singularem неможет, at pro сѣе же глѣю editorum legunt сѣе же рекѣ, τῆτο δὲ φημι. V. 47. pro Genit. russo земан editorum, uterque земак Serborum more, pro antiquo земаа; прѣстѣи prior, прѣстѣи Dragomir. V. 48. таков uterque cum editis. тацѣи и primus, таковѣи Dragom.

VI.

E Cod. 36. scripto anno mundi 6917, i. e. 1409, membranaceo in 4. majori, continente lectiones ex Evangeliiis. Lucae 1, 1. 2. 3. 4.

(1) понеже убо мнози начаша чинити. повѣсть о извѣстѣнѣихъ. вънаса въшехъ. (2) такоже прѣдаша намъ бѣвьшии искони. самовндѣци и слугѣи словеси (3) изволися и мнѣ хужьшо повѣхъ. въ истину пораду. писати тебе славѣи

ВНЪИ

ВНѢИ ѤОФИЛѢ. (4) ДА РАЗУМѢКШИ. ОНИХЪЖЕ НАОУЧИЛЪСА КСИ. СЛОВЕХЪ ОУТВЪРЖЕНИИ.

Codd. Vindobon. (Xeropot. et Belgrad.) textum exhibent, qui ab editis, praecipue a Mardarii editione, minus differt. V. 1. ѡ ИЗВѢСТВОВАНЫХЪ ВНАС ВЕЩЕХЪ. V. 2. НИЖЕ ИСПРЪВА — БЫВШЕИ СЛОВЕСИ, *οἱ ἀπ' ἀρχῆς γενόμενοι τῷ λόγῳ*. V. 3. ПОСЛАѢДОВАВШЪ ВЫШЕ ВЕЩЕХЪ ИСПЫТНО ПРО ХЪЖШЮ etc. Post ХЪЖШЮ legunt duo Codd. Petropolitani (apud Griesbachium 2 et 3) ИСПЕРВА (вѣх Cod. 2, повѣх Cod. 3). At Alexii versio, seu versionis antiquae recognitio, ХЪЖШ non probavit. Habet enim припослаѢдовавшъ свыше вѣм опасно про *καρικολυθικῶτι ἀποθῆν πᾶσιν ἀκριβῶς*. Cod. Кор. convenit quidem cum Vindobonensibus, legit tamen ВЫШЕ ВСѢМ про вѣх. писати текѣ Ostrog. et correcta, uti Cod. 36. текѣ писати Xeropot. Belgrad. et Mardarii editio cum graeco. V. 4. СЛАВНЫИ Petropol. secundus (3). Primus (2) servavit vocem graecam кратисте. Codd. Vindob. cum editis дръжавныи. Sic et Alexii Metropolitae versio. Quoad orthographiam Codd. Serbicos differre a Russicis, satis jam notum est. Нинс начеше, поредъ, се Xeropot. et Mard. editio, про начаша, порадъ, са.

VII.

E Cod. membraneo in 4. olim Hankiano, nunc Vindobonensi Caes. Bibliothecae, seculi XII. aut XIII. (non VIII. uti visum fuit pristino possessori), apud Griesbachium N. 1, qui potius ѡщник, quam Hirmologium dicendus fuit. Continet praeter Odas ex Octoecho etiam lectiones ex Evangeliiis et Epistolis. Luc. 24, 12—35.

12 Петръ вѣставъ тече къ гробѣ. и прѣиде
 видѣ ризы лежаща кдинъи. и иде вѣсѣѣ днѣвса
 бѣвщемоу. 13 и два ѿ нихъ бѣста надѣша вѣ тѣже
 днѣ. вѣ вѣсь ѿтопашюу стадин шестидесятъ
 ѿ перѣлама. кнже има камаоуръ. 14 и та бесѣдо-
 вашета ксѣѣ. о вѣѣхъ сихъ приключешихъса. 15
 и бѣи бесѣдоующима има и стазающемаса и
 самъ ѿѣ приближиса. и дашета снима. 16 очнже
 кю дѣржашетаса. да кѣго непознаста. 17 речеже
 книма. что соуть словеса си онихъже истазактаса
 къ себѣ идоуща и кста драхла. 18 ѿвѣщавше
 кдинъ кмоуже има клеопа. рече кнмоу тѣли
 кдинъ прѣшлецъ кси вѣ перѣламъ. и нечиоли бѣвѣ-
 шихъ вѣ немъ вѣ днѣи снѣ. 19 и рече има кѣтѣ.
 онаже рѣста кмоу. пже о ѿѣ назаранинѣ. иже
 бѣи моуже прѣкъ сильнѣ дѣломъ и словомъ прѣ-
 дѣ бѣи и вѣѣми людѣми. 20 и како и прѣдѣша
 архикрѣѣи. и кнѣзи наши. на осоженикѣ смер-
 ти. и пропашан. 21 мѣи же надѣвѣхомъса. яко
 съ кстѣ хотѣи избавити изѣла. нѣ и надовѣѣми
 сими третии съ днѣ имать. 22 и женѣи ктерѣи
 ѿ насѣ оужасиша нѣи. кѣвшата рано оу гробѣ
 23 и не окрѣтѣша телесе кѣго. прѣидоша глѣѣ
 и пѣбѣнникѣ анѣла видѣша. иже глѣѣ и живѣ.
 24 и и дѣ ктерѣи ѿ насѣ къ гробоу. и окрѣтѣша
 тако пже и женѣи рѣша. самогоже невидѣша.
 25 и тѣ рече книма. о несмѣисльнатѣ. и моутѣ-
 ната

явъ срдѣмь. вѣрвати о вѣхъ тѣже глѣша
 прѣци. 26 не таколи подобактѣ пострадаѣи хѣоу.
 и вѣннѣи въ славоу свою, 27 и наченъ ѿ мостѣа.
 и ѿ вѣхъ прѣкъ, сказаше има ѿ вѣхъ
 книгъ иже вѣхъ онѣмь. 28 и приближишася
 възвесь нѣкоюю вѣннуже и дащета. и тѣ творашеся
 далече ити. 29 и ноужашета и глѣша облази
 снима. тѣко при вечерѣ ксть. и приклонилъса ксть
 оуже дѣнь. и вѣннѣе снима облащъ. 30 и вѣи тѣко
 възлеже снима. и примъ хлѣвъ блгослови и. и прѣ-
 ломъ даише има: 31 онѣмаже ѿверзостася очи.
 и познастаи. и тѣ ищезе ѿ нею. 32 и рѣста ксеке.
 не срдѣце ли вѣ горѣи внаю. кгда глѣше кнама
 на поути. и тѣко сказаше нама книгѣи 33 и вѣ
 ставъша. вѣ тѣ ѿ. възвратистася вѣ иерлѣмъ,
 и обрѣтоста сдѣтѣкоупльшася кдиногонадесѣте. иже
 вѣхъоу сними. 34 глѣше. вѣ истинноу тѣко вѣста
 хѣъ. и тѣса симоноу. 35 и повѣдашета тѣже
 вѣиша на поути. и тѣко познаса има. вѣ прѣло-
 маѣнни хлѣба.

Cum in Mss. antiquis vocabula non sint spatiis
 ubique separata, nos ea in lectorum commodum spa-
 tiis interpositis divisimus. Solent adhuc in editis voces
 conjunctim scribi, uti in Ostrog. видѣризмѣдиннѣле-
 жаща, et ѿидѣвѣсѣбѣдѣвѣсѣбѣвѣшемѣ.

V. 12. лежаща кдиннѣи, hoc ordine graecus:
 κείμενα μόνα. Codd. juniores, uti Vindobonenses duo,
 Kopitarii, editiones omnes единнѣ praeponunt.

Pro иде alii melius ѿидѣ ἀπὸ λθε, abiiit.

V. 13. се post и legunt omnes alii. **М** glagol. 1483 inserit оученика **ѣ**ва post **д**ва р
них, cum ab hoc versu lectio incipiat. Cod. Кор.
мѣжа ante **д**ва. Pro **т**ажде editiones russicae
же. Cod. Belgrad. **т**ажде; Veneta Liturgia, **М**
editio, Cod. Кор. utpote Serbici **т**ажде. Miss. gla
вдан **в**скрѣсѣнїа **ѣ**го in die resurrectionis ejus,
втойже **д**ень. Pro **в**сь Vindob. B. seu Belgrad.
editis **в**сь. Mardarii edit. et Miss. Glag. legunt **в**ас
serendo Illyriorum more a pro **ь** seu **ѣ**. Pro **д**ѣ
terminatione **ѣ**стоашюю editi et Codd. alii **ѣ**стоаш
praeter Mardarium, qui **ѣ**стоашюю habet. Pro **Г**
шести~~д~~есатѣ alii cum editis Accus. **ш**ести~~д~~есат. **І**
кѣлаоус alii cum editis **ѣ**ммаѣс.

V. 14. **б**есѣдобаста **к**сѣтѣ alii cum editis. **М**
glag. **г**лахога **м**ѣю **с**о~~б~~ою loquebantur inter se. *Ide*
omittit **с**их post **в**ѣтѣх. In **п**ри~~к~~лючешних **п**ро **п**
ключших librarius scripsit **ѣ** pro **ь**. Mardarius **п**ри
ключших inserendo a euphonicum Serborum.

V. 15. **б**иси Miss. glagol. hic et alibi pro **б**ѣтѣ **ѣ**
сѣдѣющема Ven. Liturgia et editi, praeter Mardari-
um, qui cum Codd. terminationem **и**ма habet. **м**ѣю
сокою post **и**ма addit Miss. Glag. **с**вѣ~~п~~рашаю~~р~~има
Хероп. et Venet. **с**ово~~п~~рашающема correcta. **с**вѣ~~п~~
праша~~р~~имма Belgrad. et Mard. **с**вѣ~~п~~рашаю~~р~~имма
Ostrog. pro **с**та~~з~~мо~~щ~~ема. Pro **с**а Codd. Serb. et
Glag. hic et ubique **с**ѣ. **п**ри~~к~~лиж~~н~~ѣа sic et editi;
Belgrad. in Gerundivo **п**ри~~к~~лиж~~н~~ѣа **ѣ**у~~у~~шас. **и**дѣш~~н~~
ма~~с~~ pro **и**дѣше. и **и**дѣше Хероп. Кор. Mard. et Glag.
et Cod. Vaticanus, cujus fragmentum Alterus contulit.
идѣш~~н~~ѣше Venet. **и**дѣш~~н~~ѣше Belgr. **ш**инма pro **с**инма
Glagol.

V. 16. **д**ръжастаса Ostrogiensis, **д**ръжаст~~н~~
Кор. Mard. Glagol. **д**ръжастѣ~~с~~ѣ Venet. **д**ръж~~н~~
стѣ~~с~~ѣа Belgr. **д**ержастѣ~~с~~ѣа correcta. **н**епознаста Кор.
Venet. editi. **н**епознаста Miss. Glagol.

V. 17. Pro **с**и editi **с**їа. **с**та~~з~~аетаса Belgr. editi.
сте~~з~~аетасе Codd. Serb. In plurali **с**те~~з~~аетасе Хероп.

Кор.

Кор. Pro ксѣтѣ Glagol. мею собою. дрѣхла, дрѣхла
Codd. Serb. дрѣсла Glagol.

V. 18. кнѣмѣ Codd. Serb. емѣ Glag. нечѣла еси
Glagol. не оубѣдѣла еси correcta, не оубѣдѣ Ostrog.
et alii. в сѣ днѣ Glag. sequendo ordinem Vulgatae:
his diebus.

V. 19. мѣже про мѣжь. силен Belgr. editi.
силян Glag.

V. 20. и ante како male omittunt editi, cum
ἀπὸς τε legatur. его pro и et quidem post предаша
alii cum editis. кнези Codd. Serb. et Glagol. вѣжде-
нѣ editi, оѣкнѣ Glag. смерти Glag. про смерти:
сѣмрѣти Xerop. сѣмрѣти Belgr. пропешен Glag. et
Vatic. распаша его edd. распеше его Codd. Serb.

V. 21. сѣй естъ хотѣ edd. хотѣ Кор. Glag. Me-
lius хотан cum sit ὁ μέλλων in graeco. Sic Belgr.,
хотен Xerop. Venet. Mard. и ныне надвѣми трети
дань естъ, et nunc super haec omnia tertia
dies est, Vulg. Glag. нѣу Belgr. Mard. но edd. pro
нѣ. Pro съ, hic, correcta сѣй, Ostrog. male се. Pro
имать аѣуе correcta естъ. днѣсь сѣмѣров Belgr. et editi;
cum nostro omittit Xeropot. ѡмелиже сѣлѣша, quod
habent editi et manuscripti post днѣсь, in Cod. nostro
deest errore librarii, uti нѣ versu 22.

V. 22. нѣ Belgr. но edd. на Glag. етерѣ ѡ на-
ших Glag. нѣкѣа edd. нѣкѣе Codd. Serb. про кте-
рѣ. Pro бѣвшѣа Codd. Serb. бѣзшек, correcta
бѣвшѣа.

V. 23. не вѣрѣтше edd. in plurali pro duali mascul.
неокрѣтша, qui pro fem. неокрѣтши hic locum ob-
tinuit. телесе etiam Ostrog. Alii тѣлесе utique me-
lius. приѣ Glag. про приѣоша. Confer Gramm. p.
564. видѣнша Ostrog. Alii видѣнше, Gerundivo
graecum εἰρακέναι exprimendo. Correcta, resoluto Ge-
rundivo, такъ видѣша. его про и (eum) editi, и Кор.
et Glag.

V. 24. идоша иѣции alii cum edd. ка гробѣ Gi
ко гробѣ correcta, apposita vocali euphonica Russorum

V. 25. той про тѣ edd. та Glag. in mascul. ip
autōs. мѣтна про брадѣтѣ Vatic. apud Alterum; an п
мѣдна, мѣднаа, legendum, cum Carniolis мѣден
мѣднѣти id usu sint. Confer et медлѣти. Alii кѣ
наа, Venet. Мѣрд. кѣснаа, Кор. кама, edit. russ. ко
наа. Glag. лѣна. еже ante вѣрѣвати edd.

V. 26. не сѣа ли alii cum edd., praeter Кор.
Glag., qui не таколи legunt. подѣкаше alii cum ed
тако ante вѣнѣти addit Glag. quia Vulg. ita legit.

V. 27. начѣ edd. Serbicae, начан Кор. Glag. ск
даше Ostr. сказаше corr. скажѣваше Codd. Serb. e
Glag. писанѣи alii cum edd. At Vaticanus et Glag. сѣ
постро книг., sed тѣже про vitioso иже. вѣхѣт Vatic.
вѣхѣ Glag. Кор. тѣже шнем edd. шнем Venet. Мѣн
deleto вѣхѣ; cum in Graeco non legatur.

V. 28. иѣкѣю non legit Vatic. neque alii. к вѣ
Glag. про вѣсѣ в дом Кор. et tamen тох вѣюж
Мѣрд. вѣ вѣс, Venet. вѣ вѣсѣ. Glag. addit пропомѣ
та ante идѣста. идѣста edd. идѣста Venet. Мѣрд
идѣста Кор. — далѣчайше edd., далѣченше Херо
пот. далѣчѣише Belg., далѣ Glag. далѣче Кор. сѣ
nostro.

V. 29. идѣдѣста Vatic. ac alii cum edd., идѣ
ста, sine д, Ostr. идѣхѣста Glag. обѣлѣзи Кор. Мѣрд
обѣлѣзи alii et Glag. шѣлѣзи edd. Russicae. к вечер
edd. при вечерѣти Glag. прѣклонѣсе естѣ Codd
Serb. et Glag. приклонѣ Кор. et edd. юже Vatic. Кор
Glag. at alii cum edd. omittunt. сѣ ними in plur
Belg. шѣнѣма Glag. hic et alibi. обѣлѣши Кор. Мѣрд
обѣлѣши Venet. Херот. шѣлѣши Belg. correcta, обѣлѣ
ти Ostr. Imo et in Vatic. siquidem accurate descrip
tum fuerit fragmentum transmissum, Infinitivus обѣлѣши
pro Supino обѣлѣш. Miss. glag. omittit τῷ μεῖναι cum
Vulgata.

V. 30. и (et) ante прѣим corr. omittunt alii cum
Ostr. прѣим Cod. Serb. et Glag. и (cum) post благословѣ

deest

leest in aliis et in Graeco. прѣломив edd. прѣломь Кор. прѣломль cum nostro Vatic. им in plur. Кор.

V. 31. Ѡверзостѣса correcta, Ѡврзостѣса Belgr. Alii mascul. dualem in ostra habent. Glag. Ѡврѣстѣсе. — и та ирзеѣ Ѡ очію ею Glagol. Vulgatae sequens: et ipse evanuit ex oculis eorum. Alii cum edd. невидимъ бысть има. Vatic. cum nostro ирзеѣ Ѡ нію (certe нѣю).

V. 32. рѣкоста къ сенѣ edd. Post ли excidit наю, quod alii legunt. горѣ въ Кор. горѣ въ Ven. Mard., взорашесе ех аrsit, Glag. нама sine к alii cum edd. казоваше Glag. et alii cum edd. сказаше Vatic. cum nostro.

V. 33. съвѣкѣпашасе Кор. савѣпашесе Glag. съвѣкѣпакни Херор. съвѣкѣплены Belgr. съвѣкѣплены Ostrog. совокѣпленыхъ pro Accusativo correcta. единого на десате Ostrog. единаго на десате edd. иіае, единадесате correcta. и ante иже legunt alii, quod in nostro et in Кор. deest. вѣхъ Codd. Serb. вѣхъ edd. Russicae.

V. 34. глѣюще Кор. Glag. cum nostro, глѣющихъ Херор. Belgr. cum edd. pro Accusativo λεγοντας. вѣстинѣ ante ꙗко cum nostro Vatic. et Кор. Post ꙗко alii cum edd. At Vulgatae ordinem sequitur Miss. Glagol. ꙗко вѣскрѣсе въ вѣстинѣ, quod surrexit Dominus vere. хѣъ cum nostro Vaticanus tantum; alii cum edd. въ. In ꙗ... са desideratur ви. Nam alii omnes legunt ꙗвиса, Codd. Serb. ꙗвисе.

V. 35. и та повѣдашера Glag., и та повѣдаста Vatic. et alii cum edd. Excidit itaque та in nostro. — ꙗже быша (quae gesta erant) edd. ꙗже быше Vatic. Кор. вѣше (erant) Glag. ꙗже на ꙗти, та ѣн тѣ ѣдѣ, Mard. et Codd. Херор. et Belgr. deleto быша. — прѣломленіи edd. At Херор. et Belgr. в прѣломленіи cum nostro, qui et alias in participio passivo Verborum ии ти, Serborum more, ѣн pro ен amat Confer p. 554.

VIII.

E Cod. Bononiensi Bibliothecae S. Salvatoris, continente Psalterium cum Commentario, qui falso S. Athanasio adscribitur. Ex hoc codice Nicolaus Antonellus, qui Interpretationem Psalmorum S. Athanasii Romae 1746. fol. edidit, in Praefatione p. XIX — XXI. specimen exhibuit. Psalmum primum ibidem non sine vitis pluribus, a literarum similium permutatione et signorum et confusione ortis, editum hic restituere conatus sum, ad normam orthographiae veterum Codicum, cum codicem ipsum inspicere mihi non liceat.

1. БЛАЖЕНЪ МЯЖЕ ИЖЕ НЕ ИДЕ НА СВѢТЪ НЕЧЬСТИВЪИХЪ: И НА ПЯТИ ГРѢШНИЦИХЪ НЕ СТА: И НА СЪДАНИИ ГОУБИТЕЛЪ НЕ СЪДЕ.

2. НЪ ВЪЗАКОНѢ ГДНИ ВОЛГА КГО: И БЪ ЗАКОНѢ КГО ПОУЧИТЬСА ДНЬ И НОЩЬ.

3. И БЛАДЕТЬ ТЯКО ДРЪВО САЖДЕННО ПРИ ИСХОДИЩИХЪ ВОДАМЪ.

4. ИЖЕ ПЛОДЪ СВОИ ДАСТЬ ВЪВРѢМЯ СВОК.

5. И ЛИСТЪ КГО НЕОУПАДЕТЬ.

6. И ВСЕ КЛИКО СТВОРИТЬ ПОСПѢКТЕСА КМОУ.

7. НЕ ТАКО НЕЧЬСТИВИИ, НЕТАКО: НЪ ТАКО ПРАХЪ КГОЖЕ ВЪЗМѢТАКТЪ ВѢТРЪ ШЪЛИЦА ЗЕМЛА.

8. СЕГОРАДИ НЕВЪСКРѢИЖТЬ НЕЧЬСТИВИИ НА СЖДЪ, НИ ГРѢШНИЦИ ВЪСВѢТЪ ПРАВЕДНИЦИХЪ.

9. ШКО ВЪСТЬ ГДЪ ПЛТЬ ПРАВЕДЪНЪИХЪ, И ПЛТЬ
НЕЧЕСТИВЪИХЪ ПОГЪБНЕТЬ.

1. БЛЖИИ beatus, Ms. Vind. et editio Veneta. БЛАЖЕН sine titla Ostrog. ГЪБИТЕЛЕЙ correcta pro ГЪБИТЕА. НЕ СЪДЕ non sedit, sic et Venet. Острог. НЕ СЪДАЪ correcta et jam ante eam aliae edd.

2. но pro нъ edd. russicae. нь codd. Serbici. ВОЛА voluntas, sic Ms. Vind. et Venet. ВОЛА alii. Solet autem л in antiquis Codd. post consonantes, т vero initio et post vocales scribi, ex. gr. ПЛАМЛА. ЕГО seu ЕГО edd. russicae pro КГО.

3. ДРЕВО lignum, edd. russicae. САЖДЕННО Ms. Vind. САЖДЕННОЕ ed. Venet. САЖЕНО Ostrog. НАСАЖДЕННОЕ correcta. ВОД, aquarum, Genitivo alii, pro Dativo ВОДАМ.

4. БЖЕ (quod) edd. ИЖЕ vitiose Ms. Vind., Venet. et Ostrog.

5. НЕ ШПАДЕТ non decidet, omnes alii pro НЕОУПАДЕТЬ.

6. ВСА ЕЛИКА КЪУТА ОСА, alii in plurali pro ВСЕ КЛИКО. АЩЕ ТВОРИТЪ АУ КОИЪ, alii pro СТВОРИТЬ. ОУСПЪЕТ prosperabitur, pro ПОСПЪЕТСА.

7. ЗЕМЛИ terrae, edd. russicae, ЗЕМЛЕ Venet. СЪЕМЛЕ Ms. Vind. pro antiquo Genitivo ЗЕМЛА.

8. НЕВЪСКРЕНУТЪ non resurgent, sine titla Ostrog. НЕВЪСКРНОУТЬ Ms. Vind. НЕВЪСКРНОУТЬ errore typi ч pro к ed. Veneta. НИЖЕ neque, correcta et jam ante eam quaedam editiones.

9. СВЪСТЬ (novit) Ostrog. СВЪСТЬ Ms. Vind. et ed. Venet. Suspicio autem etiam in Cod. Bononiensi legi СВЪСТЬ, quamvis ВЪСТЬ, quod editiones recentiores russicae habent, apud Antonellum excusum sit. Cum Veneta editio НЕЧЪСТИВЪИХЪ exhibeat, vellem certo scire, an non et Cod. Bononiensis legat НЕЧЪСТИВЪИХЪ et ПРАВЕДЪНЪИХЪ, antiquissimorum Codicum, cum ille hos in scribendo т pro ш, АШТЕ pro АЩЕ, et in aliis sequatur.

IX.

È Codice glagolitico, quem Josephus Simon Assemanus Jerosolymis invenit atque Romam attulit. Continet Evangelia pro Dominicis et Festis secundum ritum graecum. Matthaeo Caramano, qui eum Suida seu anno 1081 antiquiorem statuit assentiri non possum, quamvis eum e codice cyrillico antiquo seculi XIII. mutatis literis cyrillicis in glagoliticis descriptum facile credam. Joh. 1, 1. 2. 3. et 14. e Caramani Considerationibus seu Refutatione adnotationum Stephani Rosae in editionem Missalis Glagolitici an. 1741 impressi.

1. ИСКОНИ БѢ СЛОВО И СЛОВО БѢ ОУ БОГА И БОГ БѢ СЛОВО.

2. СЕ БѢ ИСКОНИ ОУ БОГА. 3. ВСА ТѢМ БѢШЕ
V. 14. И СЛОВО ПЛЪТЬ БѢШЕ И ВСЕЛЕНЕ БИШЕ.

Prorsus convenit fragmentum glagoliticum in membrana Bibliothecae Caesariae Vindobon. V. 2 tamen addit и ante се. Continuatque post вса тѢм бѣше versum 3. 4. et partem 5.

3. И БЕЗНЕГОЖЕ НИЧЕСОЖЕ БИСИ, ИЖЕ БИСИ.

4. В ТОМ ЖИВОТ БѢ И ЖИВОТ БѢ СВѢТ ЧЛКОМ

5. И СВѢТ Б ТѢМѢ СВАТИТСЕ И ТЪ

In Assemani Codice, quem ille in Calendaris ecclesiae slavicae saepius citat, p. 46 adscriptum est cyrillicis literis nomen scribae: папас Иван Кравоноси писа евангеліе сіе, i. e. ut interpretatur Са-

Saramanus, presbyter Johannes Vascifer scripsit Evangelium hoc. Pro ѡ saepe scribi ѡт: itaque хѡштѣ, про хѡштѣ, et pro vocali solum ѡ poni: itaque трѡстѣ, про трѡстѣ, пѡстѣ, про пѡстѣ et Jer crassum forma distinctum a tenui notavit. Saramanus, quae omnia probant, Glagolitam Kravonos longe accuratius codicem cyrillicum transformasse in glagoliticum, quam alios.

V. 1. et 2. Рѣх ѡу кога, apud Deum, codd. cyrillici antiquissimi ѡ кога; minus antiqui къ когѣ, quod editi servarunt. Ostrogiensis vero legit ѡу кога; correcta in textu къ когѣ, at in glossa marginis ѡу кога: Confer p. 70.

V. 3. бѣше, uti Codd. Serbici; pro бѣша, и безънегоже Cod. Кор. безънегоже Mosqu. secundus supra p. 71. citatus; alii безънего. ничѣгоже pro ничѣгоже, et кнѣть pro кнѣи Codd. Cyrillici omnes, et Glagoliticus Assemani v. 14.

V. 5. свѣтитѣ cum euphónico а Illyriorum, pro свѣтитѣа antiquorum Codd. Fragmentum igitur hoc longe recentius est codice Assemaniano.

X.

E Cod. Parisino Bibliothecae regiae N. 52 Supplementi, cujus fac simile mihi benevole nuper transmissum fuit. Luc. 15, 11—32. Eandem lectionem olim descripserat Dr. Kopitar ex alio Codice antiquiore, quem in notis Parisinum A. nominabo.

11 чѣкъ иѣкъи имѣ два сына, 12 и рече юнѣишѣ ю ѡтѣ, ѡче. даждѣ ми доинжа чѣ имѣнѣа. и раздѣли има имѣнѣе. 13 и не по

X

мнозѣх

мловѣху дѣхъ, събрави вѣсь мѣнѣмъ сѣи и шѣди и
 странѣ далече, и тамо разточнѣ имѣнѣе свое и
 вѣнѣ блѣднѣ 14 и иждившѣ емѣ вѣсь... бѣ глаго
 крепѣкъ на странѣ тѣи и тѣи начатъ ашеватѣа. 1
 и шѣдъ прѣлѣтѣса единѣмѣ жителѣ странѣ тоа. 1
 посла его на села своа пастѣи свѣнѣа, 10 и жельшѣ
 иждивѣти чрѣво своѣ шѣ роженѣ вѣсь пѣдѣхъ свѣнѣа
 и никѣтоже даашѣ емѣ. 17 вѣ себѣже пришѣдъ, рече
 кождѣо наемникъ шѣа моего изжывадѣть хлѣбѣмъ, азъ
 же гладомъ гыкнѣж. 18 вѣставъ иждѣ къ шѣмѣ мои
 и рече емѣ, шѣе съгрѣшнѣхъ на нѣбо и прѣдѣ тобоа.
 19 и кѣтому нѣмѣ дѣи... рече са сѣнѣ твои, стѣрѣ
 ма яко единѣного шѣ наемникъ чрѣвои. 20 и вѣставъ иждѣ
 къ шѣмѣ съвѣмѣ. ещѣеже емѣ далече сѣшѣ, азъ
 шѣмѣ его, и мнѣ емѣ бѣ и текѣ нападе на вѣдѣ его
 и шѣлобѣздѣи. 21 речеже емѣ сѣнѣ шѣе, съгрѣшнѣ
 на нѣво и прѣдѣ тобоа. и кѣтому нѣмѣ дѣи
 нареци са сѣнѣ твои. 22 речеже шѣмѣ къ рабомъ своимъ
 изнесѣте шѣеждѣ прѣвѣдѣ, и шѣлащѣтѣ его, и да
 дѣте прѣстѣнѣ на рѣкѣи его и сѣпогы на нѣзѣ, 2
 и прѣвѣдѣше тѣлащѣ шѣпитѣнѣмъ, заколѣте. и шѣдѣ
 вѣкеймѣса 24 яко сѣнѣ мои съ, мрѣтѣ вѣсь и шѣнѣи
 и изжывѣль вѣсь и шѣрѣтѣса. и начашѣ вѣселѣтѣ
 са. 25 бѣже сѣнѣ его старѣи на сѣлѣ, и такогра
 дѣ прѣблѣжнѣса къ дѣмѣ, слышѣа пѣнѣа и аны 2
 и прѣзѣваѣ единѣного шѣ отрока, вѣпрѣмѣдѣше что сѣнѣ
 сѣа, 27 шѣнѣже рече емѣ. яко братъ твои прѣидѣ
 закнѣ

акла шїѣ твои теаѣ ѡпритѣн. тако здрава его
рїжть. 28 разгнѣвавжеса, и нехотѣше бнннн.
нїѣже его изышьд молѣше и. 29 онже, ѡвѣщавъ
ече шїѣ. се толико лѣт работахъ тебѣ, и ни-
олїже заяобѣди твоа прѣстѣпнх, и мнѣ ни-
огдаже. ддль еси козлати, да съ дрѣгы мои ми
възвесела. 30 егдаже снѣ твои съ". изѣды
имѣнїе твое сълюкодѣнцями принде. закла емѣ
теаѣ питомы. 31 онже рече емѣ. чадо ты всег-
да съмнож еси, и всеѣ моа твоа снїгь. 32 възве-
елїтиже са и възрадовати подобаше. пко брат
твои съ" мрѣтѣв бѣ и шживе. и изгнѣль бѣ и
убрѣтеса.

V. 11. ктер про нѣкыи Par. A. et Miss. Glagol.

V. 12. мнїи Par. A. манши, et ѡ нїю про ею
Glag. дбннѣ чѣ Paris. A. Ex orthographia достоннжа
частъ apparet Codicem Parisinum B. esse e mediis inter
berbicos et Russicos, quales Moldavici esse solent.
Glag. дай ми честь достоннїа. Про имѣнїе Glag.
достоннїе имѣнїа.

V. 13. маан про мнїи Glag. далѣчнѣю про
далече Glag. Про тамо Cod. Кор. et Glag тѣ. живе
про жнба) Glag.

V. 14. ннжнвншѣже Paris. A. et editi; и потом
егда разточн Glag. sequendo Vulgatam: et postquam
omnia dissipasset. бнн lege кыси Glag. про кысть.
мад вели Glag. и си наче лишнтнсе Glag.

V. 15. шад Glag. more suo pro ѣ inter duas con-
onantes inserendo mobile seu euphonicum а, prout
Russi suum е et о. едннѣмѣ алїи. ѡ града про ѡ жи-
тель Glag. ѡ ante житель Paris. A. et editi.

V. 16. Про чрево свое solum se Paris. A. et Mss. Glagol. at impressi Glagol. legunt чрево свое. не да гише Paris. A. не дадеше Cod. Кор. bene cum negatione, quamvis никтоже praecedat.

V. 17. и помыслив всеѣ Glag. оу оѣа мокѣ изъываѣт им хлѣба Paris. A. колику Mard. колико наемникѣвъ есть въ домѣ о. м. Glag. хлѣбѣ in formula изъывають хлѣбѣ est Instrumentalis: abundantiamibus. Editi колико наемник mutarunt in Dativum колику наемнику изъывають хлѣбѣ (про хлѣбѣ) и всеѣм хлѣба изъываѣт Glag. Post азже addit зѣ Paris. A. саде Glagol. cum vulgata legat: hi с. гыѣ editi et Codd. jun.

V. 18. встанѣ и идѣ surgam et ibo, cum Vulg. рекѣ alii pro рекѣ.

V. 19. юже Paris: A. и юже Glag. и оуже editi. про и ктомѣ. нарецисе Paris. A. зватисе Glag. нѣкъ достоан Glag. нѣ ante створи Paris. A. на Glag.

V. 20. и егда оше далече бѣ, видѣ и Glag. члѣваше и Glag. про шлобыза и.

V. 21. Post сѣ твой е v. 19. repetit Paris. A. нѣ створи ме тако кадинога ѿ наемник твоих. Edem repetit Glag. на etc.

V. 22. Post оѣ addit Paris: A. его, et post сѣ им cum Glagol. скоро cito. Accus. и про его Paris. A. et Glag. о дѣю Glag. его post нозѣ addunt Paris. A. на нози его Glag.

V. 23. приведите телу Glag. гдѣше да взрѣ селимсе Paris. A. да гдѣше etc. Glag.

V. 24. оумра бѣ Paris. A. са сѣ мои мучѣ бѣ и вскорѣ Glag. погнѣ Glag. про изгнѣл бѣ.

V. 25. бѣше, lege кише, про бѣ, et на сѣан рѣ сѣлѣ Glag. more suo mutando ѣ in и. оуѣ post к до мѣ addit Paris. A. и егда приде. приближисе Glag. прѣ ни и танци Glag.

V. 26. раб про отрок Paris. A. Glag. впрашан что оубо си сѣтъ Paris. A. оупроси что сѣ сѣтъ Glag.

V. 27. **ѣко** omittit Paris. A. Glag. — **ѣмѣ** post **за-**
клаа addit Paris. A. **спасена** Glag. pro **здѣрава**. **прѣит**
 и Paris. A. **Editi** его **прѣит**; а itaque scribendum erat
 pro **ж**.

V. 28. **прѣгнѣвавше** Glag. **вѣдом** post **внѣти**
 Glag. **начѣ** и **молѣти** Glag. **coept** illum **rogare**, cum
 Vulg.

V. 29. **своѣмѣ** post **оѣѣ** addunt Paris. A. et Glag. **ко-**
лико iidem pro **толико**. **работѣю** Paris A. **editi**. **ра-**
ботахѣти Glag. **Missale primum et Venetum**, at **Le-**
vakovichii Romae 1631 editum работѣю тебѣ **servio**
tibi. **непрѣстѣпнѣх** Glag. cum **negatione не**. и **нико-**
лиже **неда** **мнѣ** и **козлища** Glag. **спрѣитѣли** pro
сѣдрѣгы Glag. **давѣвѣселѣсебѣх** Paris. A. **Sic Glag. sed**
бѣм pro **бѣх**.

V. 30. **на** **потом** **егда** Glag. cum **Vulg.**: **sed post-**
quam. **Post сѣ** **твои** addit **Levakovich са**, **quoderat**
in Glag. prioribus omissum. **издѣи** **ѣдѣти**, **иже** **по-**
гѣи Glag. **своѣ** pro **твоѣ** Glag. cum **Vulg.**: **substanti-**
am suam. **з** **кѣдѣницами** **Glagol. са** pro **з** **Leva-**
kovich. **заклаа** **ѣмѣ** **телецѣ** **питомѣи** **Ostrog**. **за-**
клаа **ѣи** **ѣмѣ** **телеца** **питомагѣ** **correcta**. **заклааѣмѣ** **ѣи**
телеца **ѣпитѣн** Glag. **оупитѣннѣ** Paris. A. **питѣнѣ**
Cod. Кор.

V. 31. **всагда** **самною** Glag.

V. 32. **Post вѣвѣселѣти** **же** **се** addit Paris. A. **те-**
бѣ. **вѣселѣти** **се** **тебѣ** Glag. **подобѣет** Glag. **сѣ** **оми-**
sit Glag. **Miss. primum et secundum**, at **са** addidit
Levakovich in Romano.

Codex antiquus olim S. Germani, quem sec.
 XI. censet catalogus, continet Evangelia incipien-
 do a verbis Matthaei **рѣди салатѣел**, et in fine
смагѣарѣ seu collectionem mensium. Huic in mul-
 tis consentire Glagoliticum Missale satis apparet e
 specimine dato. Alterum codicem N. 52. seculis

ali-

aliquot juniorem esse, ex lectionibus variantibus et ipsa orthographia satis liquet. Octo primo versus Cap. I. Evangelii Johannis, quos accuratè delineatos habeo, hujus rei causa ex eodem hinc adhuc subjungam.

1. ВЪ НАЧАЛО БѢ СЛВО И СЛВО БѢ КЪ БѢУ
И БѢ БѢ СЛВО. 2. СЕ БѢ ИСКОНИ КЪ БѢУ. 3. И ВѢ
ТѢМ БЫША, И БЕЗЪНЕГО НИЧТОЖЕ БЫ, ЕЖЕ БЫ,
ВЪТОМЪ ЖИВОТЬ БѢ. И ЖИВОТЬ БѢ. СВѢТЬ ЧЛКОВ
5. И СВѢТЬ ВЪ ТѢМѢ СВѢТИТЬСА. И ТѢМА ЕГО И
ШЕЕТЬ. 6. БЫ ЧЛКЪ ПОСАДНЬ Ѡ БѢ, ИМА ЕМУ ІУАНЪ.
СЪ ТРИДЕ ВЪ СВѢДѢТЕЛСТВО, ДА СВѢДѢТЕЛСТВУЕТЬ
СВѢТѢ, ДА ВСИ ВѢРЮ ИМЪ. 8. НЕ БѢ ТИ
СВѢТЬ, НЖ ДА СВѢДѢТЕЛСТВУЕТЬ Ѡ СВѢТѢ.

V. 1. въначало in Accusat. pro въначалѣ aliorum juniorum Codd. Antiqui omnes ante finem sec. XII scripti искони, quod tamen et illi v. 2. servantur.

V. 3. и всѣ pro и вса, и recte omittunt alii omnes praeter Mosquensem tertium. Vide p. 70. кѣсть sine me cum aliis junioribus. Vide p. 71.

V. 5. свѣтитса cum Hankiano seu Vindob. V. p. 72.

V. 7. имь, per eum, cum aliis Codd. pro вѣмъ editionum russicarum. Mardarius recte e Codd. Serbicis excudit имь.

V. 8. нж pro нъ Codd. antiquorum seu no Rssorum.

Pro ѣ in fine vocum Codex Parisinus ѣ Serbicum more usurpat. At differt a Serbicis in eo, quod initio et post vocales pro ѣ adhibeat ѣ: ego, свѣдѣтъ etъдет. pro ego, свѣдѣтелствѣтъ, et quod ѣ non mittet in ѣ post consonas. Habet enim са, има, нача pro

ПРО СЕРБОФИТА СЪ, ИМЕ, НАЧЕЛО. — AL. v. 5. НЕБЕСЪ ПРО
НЕШБАТ.

XI.

Ex glagolítico Psalterio, cum adnexis Breviarit
precibus, scripto in membrana ab Ivano жакан, (Dia-
cono?) Segniae an. 1359. in 12. Bibliothecae illu-
strissimi Comitis Francisci de Sternberg Pragaе.
Psalmus 112.

1. ХВАЛИТЕ ОТРОЦИ ГЛ, ХВАЛИТЕ ИМЕ ГЛК.
2. БУДИ ИМЕ ГЛК БЛНО Ѡ СЕЛѢ И ДО БЪКА.
3. Ѡ ВСТОКА САНЦА И ДО ЗАПА, ХВАЛНО ИМЕ ГЛК.
4. ВИСОК НАДАВСЕМИ КЗИКИ Г, И МАД НЕБЕСИ СЛАВА
ЕГО.
5. КТО ЯКО Г Б ЫШ, ЖИВЕИ НА ВИСОКИХ.
6. И НА СМЕРЕНАТА ПРИЗИРАЕ НА НЕБЕСИ И НА ЗЕМЛИ.
7. ВЪЗДВИЗАЕ Ѡ ЗЕМЛЕ НИЦА, И Ѡ ГНОИЦА ВЪЗНОСЕ
УБОГА.
8. ДА ПОСАДИТ И СКНЕЗИ, СКНЕЗИ ЛЮДИ СВОИХ.
9. ИМЕ ОБИТАТИ ТВОРИТ НЕПЛОДНУ ВДОМЪ, МАТЕР ЧЕД
ВЕСЕЛКУЩЕ.

V. 2. ИМЕ ПРО ИМА, alias ИМЕ, uti Codd. Ser-
bici. — ПРО Ѡ СЕЛѢ, ex hoc nunc, legunt Codd. cyril-
lici Ѡ ИЗИНѢ, Venet. Psalt. Ѡ ИМНА.

V. 3. Ѡ ВСТОК ДО ЗАПАД, in plurali Codd. cyril-
lici, cum in graeco *ανατολῶν, δυσμῶν* legatur.

V. 4. ВИСОК sic etiam Venet. Psalt. a Serbis edi-
tum pro ВЪСОК. At idem КЗИКИ СУТЪ И, Ostrog. т-

ЗЫКИ.

зѣка: Discrimen inter *ѡ* et *и* Glagolitae plane negunt. — *мадъ вѣѣми* Codd. cyrillici. *и* ante *мадъ* addunt Glagolitae, quia etiam Vulgata legit: et *supercoclos* etc.

V. 5. *живей про живай.* Cod. cyrillic. *живый и ѡ ѡмъдъсхатоикѡвъ*, Psalt. Venet. *иже на высокихъ живи*, Ostrog. et alii recte sine *иже*. Vulg. qui in caelis habitat.

V. 6. *омъицаа призракъ* Ps. Venet. *смирница* edd. russicae. *призираа* Ostrog. *призирааи* correcta, quamvis *εφορων* articulo *ο* careat.

V. 7. *възвизае ѡ земакъ* Psalt. Venet. *възвизааи ѡ земаа оубога* Ostrog. *возвизааи ѡ змаи ница соггеса*, *ο ευερω* — *πρωρον*, Vulg. suscitans a terra, inopem. — *възносе* Ps. Venet. *възноси ница* Ostrog. *възвышааи оубога соггеса*, *αυωσεντα*.

V. 8. Codd. cyrillici graeco *τῷ καθίσαι* conformiter *посадити его* (olim certe *и* pro *его*). Vulg. ut collocatum, *да посадит и*. — *людий* Codd. cyrillic. *люди* correcta.

V. 9. *Рег иже — творит неплоднѡ* Vulgatae phrasim qui habitare facit sterilem expressit Glagol. at Graecum *ο κατοικισων* Cyrillici Gerundivo *вселааи неплодове* Ostrog. *вселаа неплодовѡ* correcta. *вселааи неплодовѡ* Psalt. Venet. — *матеръ чедъ снѡ* Vulg. *matrem filiorum*. Cyrillici vero cum Graeco *επι τεχναις*: *мѣрь о чадѣхъ* Ostrog. *матеръ ѡ чадѣхъ* correcta, *мѣрь ѡ чедѣхъ* Ps. Venet. — *вселещдсе* Ps. Venet. *вселащдса* edd. russicae.

Vides jam ex hoc specimine, Glagolitas Versionem Cyrilli in paucis ad textum Vulgatae mutasse et literis suis transscripsisse, ut itaque de versione Dalmatica, cujus auctorem Hieronymum clerici Dalmatae sec. XIII. asserabant, frustra

glo-

glorientur. Maneat haec gloria merito Cyrilli
Thessalonicensis.

XII.

V. Cod. membraneo glagolitico Missalis secundum legem Romanae Curiae scripto a knezo Novak milite palatii Ludovici Regis Hungariae an. 1368 in fol. Bibliothecae Caes. Vindob. Jacobi 5, 16—20.

16. исподанте дръгъ дръгъ грѣхи више. и мѣте
дръгъ за дръга да исцѣлите. много бо можетъ мѣ-
ва прѣднаго проспѣваема. 17. иако бо чѣ бише по-
докан имъ страстию. и мѣвою пѣмѣне небыти даждю
назмѣлю. и недажди даждь назмѣлю три лѣта и ѣ
мѣци. 18. и паки пѣмѣне и небо дастъ даждь,
и змѣла дастъ плодъ свои. 19. братие аще кто ѡ
вѣ заблудитъ ѡ истини и обратитъ и кто, да
вѣстѣ яко обрати грѣшника ѡ заблудниа пѣти его.
спѣетъ душѣ его ѡ смерти. и покриетъ множество
грѣхъ.

V. 16. грѣхъ Hank. (nunc Caesar. Vind.) cum Gla-
got nostro. саргѣшениа alii Codd. cyrillici. — моли-
теся Codd. cyrillic. молитвъ дѣте Hank. — тако да
исцѣлите Cyrillic. ошасъ садѣте, ut salvemini, Hank.
cum nostro sine тако. подѣшестѣвѣма Cyrillic. ενεργου-
μεν, Vulg. assidua, поспѣваюшиса Hank.

V. 17. подокен Hank. подокострастен edd. et
Codd. alii, ομοκαθης, Vulg. passibilis. — мѣвѣтѣ
даждь Codd. cyrillic. Mss. не одѣждити, тѣ мѣ вѣ-
дѣи, Vindob. chart. да не бѣдетъ даждь edd. назе-
мѣлю

млю (Vulg. super terram) deest in Codd. cyrill. — в
 шдожди edd. quin addant дождь. — ̑ apud Glago-
 litas valet sex. Codd. cyrill. мѣсяц (in Genit. plur.)
 шесть.

V. 18. Cyrill. дождь дасть (corr. даде) ordi-
 nem graeci (ὕετον ἔδωκε) sequuntur, uti Glagol. Vul-
 gatae: dedit pluviam. — Про дасть Codd. cyrill. про-
 забе ἐβλάτισε. Glagol. hic Vulgatae se conformavit:
 terra dedit fructum suum. плоды свое in plur. Vind.
 Apost. chart.

V. 19. Vulg. Fratres mei, Glagol. mei мои
 bet, uti nec Codd. cyrill. — вѣс Codd. cyrill. pro ̑
 вѣс, Vulg. ex vobis. ̑ истинны, a veritate, Hank. ̑
 пбги истинны alii cum edd. Про и кто Vind. chart.
 его кто, alii кто его. — Post шко videtur iure omi-
 sum. Cyrill. шкративый ѡ ѡткрѣщен; Vulg. qui con-
 verti fecerit. — ̑ заблуженіа, заблужденіа cyrill. за-
 конозаблуженія Hank. — множество грѣхѡв edd.

XIII.

E Codice membraneo glagolitico Bibliothecae
 Caesar. Vindob. in fol. scripto an. 1396 a Vito scriba
 de Almissa. Continet Homilias et lectiones scrip-
 tura sacra in Breviariis legi solitas. Jobi 1, 1. et
 Judith. 11, 1—4.

Job. 1, 1. чк етер кѣ в странѣ авсидучѣ. емѣ
 же име нов. и кѣ чк та истинн мепорочн праведн
 когочистив ѡ грѣбасе. ̑ вѣское залне бещи.

Ipsam jam initium argumento esse potest.
 versionem slavicaam hujus libri e textu graeco fac-
 tam fuisse, cum чк-нов non respondeat verbis Vul-
 ga-

gatae: *Vir* erat in terra Hus nomine Job, sed
 graecis vocibus: *ἄνθρωπος τις ἦν ἐν χώρῃ τῇ Αὐστρί-
 δι ᾧ ὄνομα Γῶβ.* Sicut correcta ЧЕЛОВѢКЪ ИМѢЮЩІЙ КЪШЕ
 ВО СТРАНѢ АВСИГІДІИСТЪИ etc.

In Ostrog. vero initium *мѣжъ бѣ въ земли хъсѣ*
 именем Job prorsus cum Vulgata convenit. Subiit
 autem hanc mutationem ab eo, qui et alios li-
 bros veteris Testamenti recognovit, corruptum
 textum e Vulgata hinc inde emendando. At re-
 liqua in Ostrog. a verbis бѣ чѣкъ той Graeco con-
 formia sunt.

онъ, ἐκεῖνος, correcta; Ostrog. той pro Glagol.
та. — истиненъ, ἀληθινός, utraque, Ostrog. et correcta.
Vulg. simplex. — непорочен utraque ἀμεμπτος, Vulg.
et rectus, — праведен utraque δίκαιος, deest in Vulg.
— богочестивъ utraque θεοσεβής, (melius quam бого-
чистивъ) Vulg. ac timens Deum. — оудалласа ѿ
всякого зла дѣланіа Ostrog. оудалалася ѿ всякіа лѣ-
кавѣа веци correcta, ἀπὸ παντός ποιηρῶ πᾶνματος,
Vulg. et recedens a malo, Non dubito olim et in Codd.
cyrillitis lectum fuisse ѿгребася, cum 1 Thessal. 5,
22. adhuc legatur: ѿ всякіа веци злыа ѿгрѣбайте-
ся (corr. ѿгребайтеса.) ἀπέχεθε, abstinete; in Dam.
Apostolo etiam alibi.

Judith 11, 1. ТАГДА СЛОПЕРАН РЕЧЕ ЕИ РАВНОЮ МИ-
 СЛИЮ БѢДИ И НЕМОЗИ БОЛТИСЕ ВЪ СРЦИ ТВОЕМ. ТКО АЗ
 НИКОЛИЖЕ УВРѢДИХЪ МЪЖА. ИЖЕ ХОТѢ РАБОТАТИ НА-
 ВХОДОНОСОУЮ ЦРЬ. 2. ЛЮДИЖЕ ТВОИ АЩЕ НЕБНИЧИ-
 ЖИЛИ БИ МЯ. НЕВЗДИГАЛЪ БИМЪ СЪЛЦЮ МОЮ НА МЯ.
 3. НИИЖЕ РЪЦИ МИ КОЕЮ ВИНЮЮ ОТИДЕ ѿ НИХЪ. И УГО-
 ДНО

ДНО КИИ ТЕБѢ ДА ПРИДЕШЬ КЪМЪ. 4. и рече иудин
прими слова рабине твое.

Hanc versionem e Vulgata factam e collatione
cum hac et graeco textu luculenter apparet. Non
videtur igitur versio hujus libri e graecis fontibus
ulla exstitisse, quam Glagolitae in usus suos con-
vertere potuissent. Nam et eam, quae in Ostrog-
ensi (et Mosquensi prima) editione legitur, e
Vulgatae textu latino factam Correctores monu-
erunt in nota huic libro subjuncta: сѣа книга ѿ
дѣла переведена вновь с греческаго Александрийска-
го, а бѣ первопечатном переведена была с Вулаты

V. 1. Tunc Holofernes dixit ei: Ostrog. тогда
олоферн рече ко иудинѣ. Aequo animo esto: радѣ
тна буди дшею. Et noli pavere: и неужасансѣ
Nunquam posui viro: никогдаже побих мѣжа, quam
legisset necui (песауи) virum. Qui voluit servire:
иже хоташе служити.

V. 2. Populus autem tuus si non contemp-
serit me: аще небы людѣе твои оуничижиша мене
Nota Coniunctivum небы оуничижиша male formatum
Non allevassem lanceam meam super eum: невѣз-
двигнѣа бы копѣа моего на них, russico more pro
на на. Melius, correcta, не воздвигл бых. бым про
бых usurari, p. 392 monuimus.

V. 3. Qua ex causa recessisti: коѣа ради выны
ѡнде. Et placuit tibi: и оугодно тебѣ sine enim
seu бысть. Ut venires: да приидеши. Alibi tamen,
quamvis raro, etiam in Ostrog. и post in secundae per-
sonae. omittitur.

V. 4. Et dixit illi: и рече емѣ. Glag. omisit емѣ.
Sume verba ancillae tuae: прими слова рабына
твоеа

ВЪОЕА ГОСПОДИНЕ МОЙ, correcta v. 5. (cum plura v. l. inserat) ПРИИМИ ГЛАГЛОВА РАБЫ ТВОЕА.

Auctorem ejus versionis, quae in Ostrogiensi legitur, codices glagoliticos inspexisse, haud crediderim. Integrum certe librum Judith in his reperire non potuit. Versionem hujus libri russicam a Francisco Skorinâ itidem e latino textu factam et Pragae 1549 impressam novimus. Verum eam, quam Ostrogiensis editio exhibet, antiquiorem esse non dubito, cum Biblia slavica integra jam in. 1499 descriptam bibliotheca synodali Mosquae serventur, ex quibus alia duo ibidem exstantia exemplaria desumpta fuisse conficio. Ex horum altero, Constantino Duci Ostrogium misso, textus Ostrogiensis editionis impressus fuit, cum ei persuasum fuisset, (falso utique si de omnibus libris id intelligi voluerit), hoc in Codice veterem versionem slavicam, quae jam sub Vladimiro ad Russos pervenerit, contineri. Correctores Bibliorum, quae anno 1751 primum prodire, dolent codicem tam antiquum, qui Vladimiri tempore scriptus fuerit, amissum. Atqui verba praefationis in Ostrogiensi editione non de aetate codicis, sed versionis slavicae intelligenda sunt; ut adeo amissum exemplar illud, quod Constantino missum fuerat, frustra doluerint, cum revera adhuc exstet

XIV

E Fragmento Missalis glagolitici bibliothecae Landshutensis, quod ante plures annos descripsi Jeremiae 1, 4—10.

4. БИТЪ СЪ ГНЕ КЪ МНѢ СЪ. 5. ПРИЕ НЕЖЕ ТЕ САЗАМЪ
ВЪ ЧРВѢ ЗНАХТЕ. И ПРИЕ НЕЖЕ ИЗИДЕ ИЗ ЛОЖЕИ
СВѢТИХТЕ. И ПРѢКА ВЪ ПАЗИЦѢХЪ ПОСВѢВНХТЕ. 6. И РѢ
ДАА. ГИ БѢ СЕ НЕУМНО ГЛѢТИ ПѢКЪ ОТРОЧЕ ЕСМЪ. 7. РѢ
ГЪ КЪ МНѢ НЕГЛѢТИ ПѢКЪ ОТРОЧЕ ЕСИ И НЕУМНОШИ ГЛѢТИ
КЪ БѢМЪ ПАМОЖЕ ПОСЛОЮ ДАДѢШИ И БСА ПѢЖЕ ЗАДѢВѢМЪ
ВЪЗГЛѢШИ. 8. НЕКОИСЕ ОТЪ ЛИЦА НХЪ И НЕУСТРАШЕШИ
ПѢКЪ. СТОБЮ ЕСМЪ. ДА ИЗБѢАЮ ТЕ ГИ ГЪ. 9. И ПОСЛА
ПѢКЪ СВОЮ И КОСИУ ВѢСТА МОГА И РѢЧЕ МНѢ СЕ ДѢ
СЛОВА МОГА ВЪ ВѢСТА ТВОГА. 10. СЕ ПОСТАВИХЪ ТЕ ДѢ
НА ПѢЗКИ И НАДЪ ЦАРСТВѢ ДА ПОСТИГНЕШИ И РАЗОРѢ
ШИ И РАСТОЧИШИ И ЗБЕРЕШИ. ИШИ ГИ ГЪ ВСЕМОГА

V. 4. *внѣ легевини aut potius внѣст. ꙗже легевини*
ка мнѣ Missale a Levakovichio 1631 Romae editum
ꙗже легевини.

V. 5. прежде рго прие Levak. ва чрвѣ Levak
из ложеи in plur. correcta. Ostrog. ꙗже матерси еи
митрас, Vulg. de vulva; hinc Glagol. из ложеи. свѣ
тихъ sanctificavi, Levak. cum Ostrog. Про поставихъ
quod græco *πεθεμα* respondet, дахъ dedi Levak. cum
quo Ostrog. conspirat. Correcta поставихъ.

V. 6. рекохъ рго рѣхъ et сын (ω сын) рго даа Os
trog. et correcta. невмѣю Levak. не вѣм Ostrog.
et correcta. есам Levak. нже отрок есмь Ostrog. пакъ
отрок аз есмь correcta.

V. 7.

V. 7. и рече — на мнѣ Levak. немѣзи ꙗлати poli dicere, Ostrog, не глаголи correcta cum Glagol. есамъ про. еси Levak. и не ѡмнеши глаголати et nescis loqui, non habet Levak. neque Vulg. neque Graecus. ꙗко на вса — пошлюте Levak. ико ко вѣмъ кнѣмъ ꙗти про. ꙗвѣтъ ѡ, correcta; ꙗко на вса иже Ostrog. — заповѣдъ Levak. — елика повелю Ostrogensis et correcta.

V. 8. и неѡстрашайсе omittunt Levak. et alii аз есамъ про. кѣмъ Levak. ego sum Vulg. аз есмь correcta. ꙗ ꙗже глаголетъ.

V. 9. посла misit, etiam Ostrog. cum Glagol. at correcta прѣстѣре, ꙗже стѣре: прикоснѣса (correcta прикоснѣса) оустомъ моимъ Ostrog. рече: ꙗ ꙗже ка мнѣ dixit Dominus ad me Levak. cum Vulg. ꙗ ꙗже ко мнѣ corr., omisso ꙗ ꙗже Ostrog. — словеса про. слова Levak. cum Ostrog. et correcta.

V. 10. на трѣвѣхъ и на црѣствѣхъ Ostrog. на дѣлѣхъ трѣвѣхъ и на дѣлѣхъ црѣствѣхъ in Instrumentali corr. cum Glag. — да исторгнешѣ ut evellas, Levak. cum Ostrog. да исторгнешѣ икѣрѣхъ correcta. — и раздѣршиши и создаши и насадиши, et dissipes, et aedifices et plantes, Levak. глаголетъ ꙗже вѣмоги omittunt Ostrog. et correcta, immo et Vulg. suntque ob finem lectionis addita.

XV.

Formula orationis dominicae e Glagolitico Missali anno 1483 impresso.

Оче бѣш иже еси ннѣсх. стѣсе име твое. приди црѣство твое. бѣди вола твоа ꙗко ннѣси и на земли. хлѣбѣ бѣш всѣдѣни даи ѣмъ дѣс. и ѡпѣсти ѣмъ дѣги нѣше ꙗже и ми ѡпѣцѣдемъ дѣжникомъ бѣшмъ. и неѡбѣди бѣсъ вѣпасть. на избѣви нѣсѣ ѡ неприязи.

ИЖЕ

ниже qui. Sic Mss. et Missale secundum Veneti
1528 edunt. In tertio (an. 1531 impresso) ни про ни
Pro ѱѣтѣно Miss. secundum vet. Azbukvidarum
Glagoliticum cum variis precibus, ѱетарство. Confun
dunt Glagolitae voces admodum diversas ѱкад et ѱ
ita ut etiam rex Syriae in lectione Missalis primi ѱкѣ
et libri Regum ѱетарские книги oppellentur. Len
kovich in Missali quarto (Romae 1631 impresso) po
suit ѱарствѣ et про вола ѱѣтѣ вола.

тад, superposito к sub titla, lege тако. Miss. ter
tium како bis, про тако et про ткоже. Idem хѣ
pro хлѣк.

всѣданин Miss. Mss. вѣгданнин Azbukvid. во
даннин Levak. at вѣгданнин Miss. tertium.

данс Miss. Mss. данас aliud Ms. Azbukvid. e
Miss. alia impressa.

отпѣшамо (отпѣшамо Azbukv.) Miss. tertium
отпѣшаемо Levak. отпѣшаем Miss. Mss.

вѣвѣди Azbukv. вѣвѣди Miss. Mss. вѣвѣди alio Ms.

од (кѣро от) Azbukv. Miss. tertium, Levak. на
пасты ѱѣтѣ, in Codd. cyrillicis usurpatum olim fuisse
pro tentatione, probari potest ne ѱ. Petri: сар. 2, 0

Ibi tenim pro ѣк ѱѣтѣ ѱѣтѣ legitur ѱѣтѣ. Add.
1 Pet. 14 ѱѣтѣ ѱѣтѣ ѱѣтѣ in variis tentatio
nibus, ѣν ποικίλοις πειρασμοῖς. нескѣшеніе vero ibidem

v. 7. est probatio, τὸ δοκίμιον. Voce непрѣзнь dia
bolus denotatur in versione antiqua. 1 Joh. 3, 8. ѣ

непрѣзнь, ѣсть ѣк τὴ διαβόλѣ ѣсιν, непрѣзнь
διάβολος, а вѣвѣди непрѣзнь, τὰ ѣργα τὴ διαβόλѣ, ѣ

v. 10. чада непрѣзнь, τὰ τέκνα τὴ διαβόλѣ.

Epimetra Kopitarii tria.

I.

Vix Rmus. Dobrowsky Vindobona Pragam discesse-
rat domum, cum ecce adfertur Parisiis, quae jam
fere desperabatur, doctissimi canonici Bobrowski
epistola, cum descriptione codicis Parisini A. (lau-
dati Gramm. p. 689 et 693), ex eoque Lucae I,
1-12 in charta pellucida imitatione. Cujus laboris
fructu ne et amicus et lectores privarentur, hujus
codicis lectionem hic subjunximus, conferendam
cum Gramm. p. XV et 678. Codex hic Evangeliorum,
olim Coislinianus, nunc est in Bibliotheca Regia in-
ter orientales N. 27. Mutilus primo folio, incipit a
Matthaei I, 12.) ροδι σαλατιλѣ (τὸν Σαλαθιήλ). En-
am Lucae primae paginae columnas ambas:

ПОНЕЖЕ ОУКО МНОСИ НАЧЕШЕ ЧИННИТИ ПОВѢСТИ.
У ИЗВѢСТНИХЪ (ВЪ?) НА ВЕЩЕЙ (sic). ТАКОЖЕ И ПРѢ-
ДАШЕ НАМЪ. БИВЪШЕ НЕКОНИ САМОВИДЪЦИ И СЛОУ-
ЩИ СЛОВЕСИ. ИЗБОЛСЕ И МНѢ. ХОЖЪШОУ ИСПРЪВА
ТО ВСѢХЪ. ВЪИСТИНОУ ПО РЕДОУ ПИСАТИ ТЕБѢ ДРЪЖА-
НИ ФЕУФИЛЕ. ДА РАЗОУМѢКШИ Ш НИХЪЖЕ НАОУЧЕН
ЕСИ СЛОВЕСЕХЪ ОУТВѢРЖДЕНИКЪ:—

БѢ ВЪ ДНИ ИКРОДА ЦРѢА ИЮДЕИСКАГО. ИКРЕИ НѢ-
СОН. ИМЕНЕМЪ ЗАХАРИТЪ. Ш КПИМИРИКЪ АВИГАНЕ. И ЖЕНА
ЕГО Ш ДЪЩЕРЬ ПРОНОВИ (sic). ИМЕ КИ КЛАСАБТА.
ПРѢСТАЖЕ ШБА ПРАВЕДНА ПРѢДЪ КГОМЪ. ХОДЕЩА ВЪ

У у

ЗА

ЗАПОВѢДЕХЪ ВСѢХЪ И ШПРАВДАНИХЪ ГНѢХЪ БЕСПОРО
И НЕ БѢ МА (sic?) ЧѢ

ПОНЕЖЕ БѢ КАЛСАТА (sic) НЕПЛОДНА И ШВА
МАТЕРѢВЪША ВЪ ДНѢХЪ СВОИХЪ БѢСТА .:~

БЫ ЖЕ СЛОУЖОУЩУ КМОУ ВЪЧИНОУ ЧРѢДИСИ
ПРѢДЪ БГМЪ. ПО ШБНЧАЮ ИКРЕНСКОМОУ. КЛЮЧИСЕ КИ
ПОКАДИТИ ВЪШЕДЪШЕ ВЪ ЦРКВЬ ГНЮ. И ВСЕ МНОЖЬ
ЛЮДИ БѢ МОЛИТВОУ ДѢК ВЪ НѢ. ВЪ ГОДЪ ТЕМНѢ

ИВИ ЖЕ СЕ КМОУ АГЛЪ ГНЪ. СТОКЪ Ш ДЕНС
ШЛѢРА (sic) КАДИЛНАГО. И СМЕТЕСЕ ЗАХАРНИ
ДѢВЪ И. И СТРАХЪ.

II.

Advenit item post abitum Rmi. Dobrowsky, ex
plum Grammaticae Slovenicae, editae Mosq
A. 1648, in 4.; humanissime communicatum a R
Archimandrita monasterii Шиматовоу, Lucia
МЪшицкѣй, Serborum Horatiō, et cultioris Eu
rae literarum aequae ac suae gentis utriusque I
guae scientissimo. Quae Grammatica, cum
primarius fons, unde omnes fere novationes u
solum in subsecutas quoque Grammaticas, (t
Rimnicensi Smotriskii editione excepta), sed in
sos etiam libros ecclesiasticos fluxere, cumque in
per de Maximi Graeci correctionibus specialia hab
ex ipsius Maximi supplicibus ad Patriarcham lib
lis, operae pretium nos facturos existimavimus
diligentius eam excuteremus.

Est

Est universum opus foll. 378 in 4. Nec enim te turbet, quod ultimum folium signetur ϫϩϩ (388); hoc inde est, quod typographus post fol. ϫr, quod sequitur, falso signavit δλ, hincque continuando dena folia plura numeravit, quam oportuit. Ac quo minus credas, deesse in hoc exemplo dena folia, obstat signatura duernionum, et contextus, quae utraque recte se habent. Folium item ϫλ (330, rectius 320), quia album erat, rescissum est a bibliopego una cum suo numero ϫλ. Hinc verus numerus foll. fit 377. Sunt autem tam foliorum, quam duernionum numeri apposti in margine inferiori. Ac primi quidem duernionis numerus (litera) abest, aut, si malis, in hoc exemplo deest; nam revera hic duernio septem tantum folia habet (pro octo); quorum tamen primum signatum est ā, ita ut et duernionis primum folium vacuum fuisse putes. Duernio ultimus, ϫϩ, duorum tantum foliorum est, subscriptionem continentium.

Tres maxime partes distinguas: Praefationem, Grammaticam ipsam, et Appendicem.

Praefationis inscriptio, miniata (praeter initialem c, quae est nigra), linearum 13, (praeter *βνισάχωνμα* et *χοτάσημα* lin. 2, et *εκραζα* lin. 11 quae superposita habent *м* et *з*), sic habet:

Отъ вѣгомъ починаемъ, за вѣ в предисловіе
вписавъ, къ люботроуднѣ тшатица хотѣшимъ
къ рѣзвмѣ оученіа грамматическаго, и
прочихъ, ꙗже хртіанства законъ вѣде
ржитъ не сами собою; но виноу вземъ ѿ
многихъ стѣхъ оубъ жити, ꙗкѡ и сн
ахоносни стѣи оци мнози, грамматіки,
и прочихъ книгъ философскаго ученіа,
люботроуднѣ во ученіи оупражняхъса. и
ѿ страны вѣ страню, и ѿ града во градъ, пѣти
шестъ (вѣа?) оученіа ради творахъ. сицевъ образъ
любомрїа и камъ вѣтавиша искати, ꙗкоже
на предѣ писаніе ꙗвѣтъ.

Commendat auctor, stylo quidem subrudi et
vitis SS. proprio, literarum studia ab exemplo SSPa-
trum Athanasii, Basilii, Gregorii, Joannum Chryso-
stomi et Damasceni, hymnographi Cosmae et ali-
orum.

Fol. 18, verso, linea antepenultima, inscrip-
tio. miniata: ѡрѣзвмѣ. Hinc Auctor a Sanctorum
exemplo transit ad Maximum Graecum, qui in
libris suis reprehendat doctrinae calumniatores,
seque probet nec haeticum esse, nec Russiae
inimicum. — Et sub finem dicat: Язъ же ꙗже и
великъ есмь вѣ рѣзвмѣ и искоуѣстѣ вѣтвеныхъ пис-
ни, обаче посланъ есмь за вѣ ѿ всеа стѣа горѣ
по прошенію и грамотѣ вѣговѣрнаго великаго
кнѣза

кнѣза васіліа іωάνновича, оу' негѡже и прензобіа-
 ныа чѣсти полѡчїхъ, дѣвать лѣтъ. ѿгѡже по-
 велѣнїемъ повинѡуаса, не точїю толксвѣнїа ѡал-
 тѡрное дѣло нарѡчито, и всѧкіа дхѡвныа пѣлзы
 и слѧдостї испѡлнено, преведѡхъ ѡ грѣческагѡ
 пѣзѡка на роу'скїи, sed et alios θεολογικούς libros,
 a describentibus varie corruptos, gratia Christi
 et cooperante Spiritu S. se optime (πρεδὸκρῆψε)
 correxisse, prout et ipsi domini (judices) sciunt.
 Si forte quid per oblivionem aut alio casu minus be-
 ne vidisset, multa esse, quae turbent hominis men-
 tem, ut sint oblivio, sollicitudo, ira et ebrietas etc.

Fol. 21. inscriptio miniata: ѡ δεσάταгѡ слова
 (Maximi Graeci), ѿже на ѡφροδїтіана персанина.
 Aphrodisiani liber (de Incarnatione D. N. J. C.)
 pro haeretico declaratur, ex legibus criticae.

Fol. 22. v. inscriptio miniata: ѡ, ѡї, слова
 (Maximi). Se ab inimicis suis haeticum vocari,
 et sacrorum librorum non correctorem, sed cor-
 ruptorem; cujus rei rationem eos reddituros Deo.
 Et orthodoxiam quidem suam satis demonstrari
 in libro Responsi sui (в кнїзѣ моєгѡ ѡ вѣта).
 Sacros vero libros se non corrumpere, sed dili-
 genter, et attente, et in timore Dei, et recto in-
 tellectu emendare, quae corrupta sint partim a li-
 brariis, partim vero etiam a primis interpretibus,
 viris (de cetero) aeterna memoria dignis. Dicen-
 dum

НЪИ ВЪСЕСТВОМЪ ab ignaris verae theologiae ho-
diernis sciolis esse positum: ΝΕΩΠΙΣΤΟΥΜΟЮ ΠΛΟΤΙЮ.

Fol. 23. queritur Maximus de diris (ω ΛΥ-
ΤΥΧЪ), quae jam abhinc annos 18 patiatur in car-
cere (in quo demum post 15 annos et obiit).

Fol. 25. ТОГОЖЕ ИНОКА МАҢИМА Ѡ ВТОРАГОНА-
ДЕСАТЬ СЛОВА, ω ΚΝΪЖНОМЪ ИСПРАΒΛΕΝΙИ. Repetit,
se fideliter correxisse libros, pro certa sua grae-
cae linguae, et rerum scientia, quanta se Spiri-
tus S. dignatus sit. Esse linguam Graecam longe
ingeniosissimam, neque plene percipi nec ab ip-
sis Graecis posse, nisi multorum annorum assiduo
et alacri labore idque sub magistris eximiis; cui ho-
rum aliqua deessent, discere eum quidem ex parte,
sed ad perfectionem non pervenire (НЕ ДОШОЛЪ,
russ.) Id, se videre, accidisse etiam ἀειμνήσοις inter-
pretibus sacrarum scripturarum Russis, in multis
vocibus. Proferre se tres aut quatuor, e quibus
inferri posse de reliquis. ὑψιλόςъ esse высокъ; ab
hoc una tantum litera differre ψιλόςъ, НАГЪ ЛЮБО
ГОЛЪ. Jam ubi Graecus defendat, Christum non esse
ἀνθρώπου ψιλόν, sed et Deum, »а преподабѣнїи пре-
вѣданици — высѣка члѣка превѣдоша вѣмъ χρῆτᾶ!»

Sic et εκκλῆσία, i. e. црковь, parum differre ab
ἐκκλῆσε, ἔже ἔсть внѣ цркве когѣ затворѣти, истѣ-
же рещи Ѡδѣчѣти. Нас similitudine inductum
veterem interpretem post зач, ѿ (Gal. 4, 17) pro

ὠλθίτην βάσιν χολάτην temere »vobis« vertisse црѣки
 баса хотата (cf. Gramm. XXXIV. eundem errorem
 Apostoli Шишатовецensis), neglecto sensu Apo-
 stoli, et vocum differentia. Sic et in oda 8. ca-
 nonis Nativitatis, versu 2, veterem interpretem
 εἰ γὰρ εἶδον, невѣдѣша, confundentem cum εἰ γὰρ
 εἶδον не пѣвахъ, temere (наддачю) vertisse не вѣ-
 дѣша въ любодѣаніихъ. (Sic revera habet et Migne
 Ven. 1538, sed et graecus ibid. impressus A. 1677.
 εἰ γὰρ εἶδον, ut adeo Slavum excuses, Graeco ipse
 delirante). Κάκο βο невѣдѣша, (exclamat hic Mar-
 tinus) блженніи они трѣѣ ѡтроци, и прѡчїи сѣмѣ-
 ници и левїти, не слѣпи бо бѣли etc. Несъ въ ли-
 кодѣаніихъ reddere sensum qui sit въ чюжнѣхъ, е-
 амси poeta νόθοις usurpaverit ob versum (ноуѣ
 ди рѣди ѣрмоса, да бы пришло къ согласному
 пѣнію). Horum et similium manifestorum peccato-
 rum convictos teneri veteres interpretes, »quos
 corrigere volentes recentiores Russi, ignari grae-
 cae linguae, pejus etiam corrumpere (най болѣе
 испортили)«. Sic et Act. 17, 19 et 22. Paulum a
 vetere interprete in Arii glaciem abduci (на Арї-
 евѣ ледѣ), cum in Areopago (на Арїевѣ пѣрѣ-
 Athenienses diceret δεῖσι δαιμονεσέβρους, quod non ven-
 tendum erat χυδῶνι τῆιшихъ cum ignaro graeco-
 rum literarum Vetere, sed къ соболзвѣишихъ; а не
 инѣ бо, болзнь, а дѣмони бѣи толкѣются, а не

ΠΙΣΑΛᾶ Ἐπιστίμονας ἕτε ἔσῑ χῤῃόγιχ, ΝΙ ΤΕΧΝΙΚῃ, ἕτε ἔσῑ χίτροχᾶ; ΝΙ ΣΟΦῃ, ἕτε ἔσῑ πρεμβ-
 ἀρχᾶ; ΝΙ ΓΝΟСТИΚῃ, ἕτε ἔσῑ ραζοῦμνυχᾶ. Ν Ὡ
 ΣΙΧᾶ ΔΟ ΖΑῒ. (Habes hic specimem correctio-
 num grammaticarum monachorum sancti mon-
 tis, graecas subtilitates nimis prementium, itaque
 prae nimia in biblicam graecitatem reverentia Sla-
 vicae linguae genio vim inferentium). Multis ad-
 huc ejusmodi lapsibus veterum interpretum, ne
 obtunderet, nunc praetermissis, se tantum hos
 paucos attulisse, ut se vera dicitare, et talento a
 Domino tradito recte uti ostenderet. Sed dicere
 inimicos, a correctore injuriam fieri Sanctis terrae
 Russicae thaumaturgis, qui talibus libris (usine, an
 versis?) Deo se probarint vivi, adeo ut post mortem
 miraculis inclaruerint. His respondisse jam Paulum
 ΖΑῒ, ρῆα (Cor. 12, 8). Non omnes posse omnia;
 Sanctos Russicos fulsisse sanctimonia, seque illos
 sincere venerari, non tamen illos et donum lin-
 guarum et interpretationis desuper accepisse;
 non ergo mirandum, haec versionis vitia illos fugis-
 se; illis ob apostolicam humilitatem, mansuetu-
 dinem et vitae sanctitatem datam esse gratiam
 sanationum et miraculorum: alii vero, etiamsi
 peccator sit supra omnes homines, datam esse
 linguarum scientiam et interpretationem. Neque
 hoc mirandum esse; posse enim, Dei nutu, vel

a bruta bestia moneri prudentissimum senem. Et nonne presbytero illi, cui ob vitae innocentiam angelus continuo adstabat ad altare, admonito recente diacono Constantinopolitano de verbis Severianae haereseos, quae in sacris mysteriis usurparet, objurgantique angelum, quod se per tot annos de talibus non monuisset, responsum est, ita Deum velle, ut homo ab homine corrigatur? Nullam ergo Russiae Sanctis a se fieri injuriam, sicut nec a Symmacho, Theodotione et Luciano Antiocheno facta sit primis pontificibus et martyribus.

Fol. 33. v. sine inscriptione, fit transitio ad Silvanum, Maximi discipulum, qui Russus (иже грекъ и ѿтоудъ, но заѣшнѣа персти и роугни) tantum profecerit in graeca lingua, ut Matthaei evangelium бѣ превода, ѿ грѣческаго ꙗзыка на словѣскѣи! Recitatur locus ex illius praefatione in Matthaem, unde videas, natum Slavum sensisse jaram, quae a graeculis argutantibus linguae Slavae inferebatur: ижесть бо, ижесть лѣпш по истинѣ, всачески премоудрѣйшемъ ономъ (graeco) по слѣдовати ꙗзыкъ. понѣже шбращетса сопротивш, ниже бо рѣды, ниже временѣ, ниже шкончанѣа подобна са имѣютъ, но вса премѣнѣа бегш ради рѣзума (sensum) паче всегш ѿискати подобаетъ. Simul vides, Russum scivisse se Slo-

Slovenice scribere, non Russice, dum Maximus Cyrillum ignorat, et Russicam semper versionem somniat.

Fol. 40, linea quarta: Inscriptio miniata:

Прочес же к сѣмъ, и похвѣльная словеса
сеѣ бѣженныа и стѣла кнѣги грамматѣки
да не перекоутса, ѣкѡ бы ѿ лица ѣа
бѣти речѣнныма.

Laudes suas ipsa praedicat Grammatica, usque ad folii 44. paginam rectam, cujus linea tertia:

Грамматѣка име

et demum quarta - ноуѣса; - claudunt praefationem.

Paginarum epigraphae nigrae sunt plerumque, uti et duernionum numeri; praeter fol. 25. v. ubi предисловіе miniatum, (sed грамматѣки paginae adversae fol. 26 iterum nigrum). Duernio item sextus 5 rubro notatur. Ceterum praefationis auctorem fuisse graecarum literarum rudem vel ex понамида (pro Palamede), комида (pro Cadmo) et промелѣда, fol. 41. appareat.

Fol. 45. incipit ipsa Grammatica, et paginarum et capitum inscriptionibus, imo et singulorum articulorum initialibus rubricatis; continuaturque usque ad fol. 75 (sic enim hic recte; praeter spem; cum vicina folia habeant 74-). Meletium fere exscribit, nisi quod, ubi ille Latina et Graeca habet, hic ea aut plane omittit, aut graeca slavice typis

typis scribit; unde latinis et graecis typis caruisse tunc Mosquenses apparet (cf. Grammaticae Dobrovii p. LX). Mirere et hoc, quod nusquam Meletii meminerit! Sed ad singula descendamus.

1) In alphabeto omisit \int figuram, et κ , quam Meletius habet penes γ et ϵ . (Quamquam et ipse Meletius κ , vitio typographi, habeat disjunctum: κ). 2) Accentus Meletii saepe mutavit, e. gr. illius ПИСМА hic est ПИСМА, ТВОРАТА est ТВОРАТА, и ТРОЕ est НАТРОЕ etc. 2) Pro РУСС habet РОУСНИЦА (et in declinatione tamen adjectivum РОССИЙСКИЙ). 4) Declinationibus praemisit quatuor tabulas finalium sed literarum tantum, non syllabarum, sic:

РОДА МОУЖ. ЧИСЛА ЕДИНСТВ.

ПРАВЫИ	А	Ы,	Ѣ,	Ю,	О,	Ю,	Ѣ,
ПРАВЫИ	Ѣ	А,	Ю,	А,	Е,	Ѣ,	Ѣ,
ПРАВЫИ	Ь	А,	Ю,	А,	Ю,	Ѣ,	Ѣ,
ПРАВЫИ	И	А,	Ю,	А,	Е,	Ѣ,	И,
ПРАВЫИ	А	И,	И,	Ю,	Е,	Ю,	И,
ПРАВЫИ	О	А,	Ю,	А,	О,	Ѣ,	Ѣ etc.

5) Post Meletii paradigma мрежа inserit оуцѣ pro illius ЛАДІА habet russ. ЛОДІА. 6) Pro Meletii vere slovenicis formis Genit. мрежа, ладіа, піа-ница, самаранына etc. habet russicas мрежи, ло-дїи, піа-ници, самараныни etc. Et pro Dat. сно-сѣ, habet russ. снохѣ etc.; pro illius Loc. оуци, оуци, оуци habet russicas оуцѣ, оуцѣ, оуцѣ,

онцѣ, пі́аницѣ, etc. 7) Contra, quae falso Meletius adstruxit, adoptat: а (eos duos) pro я. 8) Pro illius (semirecto) свѣдѣтель jam habet свидѣтель, et semel сидѣти pro сѣдѣти, sic et ты́сяца pro тѣ́сяца. 9) Dualis Verborum primam adulteravit, ѣсма, вѣ́ма etc. conjugando, pro veris Meletii кѣба, вѣ́ба etc etc. —

En ergo Mosquensem Grammaticam fontem, unde tanta genuinae veteris dialecti corruptela fluxit in omnes alias grammaticas, in scholas et in posteriores librorum ecclesiasticorum editiones, quas correctas appellant. Et esse quidem correctas prae antiquis, quoad fidelio rem (imo plerumque nimis anxiam) archetypi graeci expressionem, damus libenter: sed poterant, imo debebant corrigi salva et incolumi linguae sacrae natura. Optandum omnino est, et vel sperandum, Russos ipsos, praesertim tam laete adulta vernacula eorum dialecto, daturus operam, ut et lingua sacra in integrum restitatur; sicque, (ut cum Ovidio loquamur, quem post Stryikowskium haec quoque Grammatica cum Meletio etiam Slovenica carmina scripsisse credit), acris impigrique Achillis

Una manus nobis vulnus opemque ferat!

Fol. 347. (verius 337) Inscriptio rubra:

Нѣкогѣво вопро́сѣшагѣо съ люботроуднымъ
тѣ́паніемъ, ма́жѣма ѣ́нока сѣ́ла горѣ,

ГАРКЕ

также ѡ грамматікѣ, и риторикѣ, и філософіи, ѡ еже пакѡ да не неизвѣститѣ
 ѣмоу ѡ сіхъ, въ пользѣ къ любодчѣнію
 разумѣ егѡ желаютѣ.

Est dialogus discipuli interrogantis (Вопросивши)
 et Maximi respondentis, de utilitate et necessitate
 Grammaticae etc. Est haec tertia commendatio!

Fol. 361. (351) Inscriptio rubra:

Ословіе имени по азъ вѣди. стѣхъ
 соуцихъ въ свѣтцахъ, столкованіи сѡ
 вѣнска гзѣка.

Лѡвѣкъмъ, корѣцъ силныи. декъ, ѣ etc. *De*
quorum nomina et dies tantum, absque interpre-
tatione, e. gr. Адрианъ, Августъ, къ. Praeter no-
mina explicantur et aliae voces, e. gr. вѣстои.
 порѣвѣра, пѣволока; — грамматіка, дѡбрагѡ
 каніа и реченіа наѣка, пѣрвое оученіе ѡ сѣдм
 свободныхъ хѣдѡжествъ. — Вѣлѣіе, бѣговѣщеніи.
 дѡбрамъ вѣстѣ. — Вѣлистѣ, бѣговѣстникъ —
 вѣноухъ, скѡплены чѣкѣ. — Вѣстолаіа sola oc-
 cupat lineam, sine die, aut interpretatione. Sic et
 иринѣрхъ, иринѣй, маркѣлъ, парасковіа (sic), сѣлѣ
 вѣстръ, софіа, ѡлентѣ, ѡллеріанъ, ѡллеріи. —
 ѡффѣктъ, извѡдство. — клѡвѣдін, гѡлосъ плачѣ
 выи. — Кѡндратъ dicit esse Latinum, et significari
 дѣлатель, сѣн. къ, Ut кѡнстантін, тѣрдѣ; ет
 квартъ, четвѣртын; лоуппъ, волкъ, лѣв. къ

МАМАНТЪ, перси. ТЕРТІИ, ТРЕТІЙ. — ЛІНЪ, СѢТЬ. — ПЕТРЪ, ОПОКА, Ѡ ОПОКИ. — ПРОВЪ, ПРЕВОДИТЕЛЬ. — ПРЕЗВУТЕРЪ, СТАРѢЙШИИ СЦѢННИКЪ, ЗРИ ПОПЪ (sed hoc suo loco oblitus est). — РИТОРИКА, ЛѢПОГЛАГОЛНАА НАУКА, ТРЕТІА Ѡ СВОБОДНЫХЪ; СІЛЪАН, СЛАВЕНЪ; sed alio loco melius СІЛЪАНЪ, ЛѢСНИКЪ ДІКІИ. — СУГКЛАНТИКІА, СЕНАТОРКА. — ТЕРЕНТІЙ, ГЛУБОКОМЕНЪ. — УРВАНЪ, ОБЫЧАЙШИИ. — ФѠКА, СЛАВЕНЪ; etc.

Fol. 373 (verius 363) v. Exercitia grammatica.

Ac primo quidem thematis: АПЛЪ СѢШІИ ѠМА МОЛИТЪ МЛТИВАГО БГА, ДА ГРѢХОВЪ ѠСТАВЛЕНІЕ ПОДАСТЪ ДУШАМЪ НАШИМЪ per omnes casus et numeros variatio. Ejusdem thematis analysis grammatica. Item analysis тѣ царю, нѣныи etc. Analysis тѣ оѣе НАШЪ.

Fol. 387 (verius 377). Subscriptio operis:

ВЕСЕЛАНШИИ — ПРОСВѢТІИ СЕРДѢЧНИИ ОЧИ ЦРЮ И ВЕЛИКОМЪ КНІСЮ АЛЕЖІЮ МИХАИЛОВИЧЮ ВСЕА РУСІИ ЧАМОДѢРЖЦУ ПРОИЗВЕСТИ ТУПОГРАФСКИМЪ ХУДОЖЕСТВОМЪ СІЮ КНИГЪ ГЛѢМДЮ ГРАММАТИКЪ. — (pag. penultima) НАЧАТА ЖЕ БЫТЬ ПЕЧАТАТИ — ПОВЕЛЕНІЕМЪ — ЦРЯ И ВЕЛИКАГШ КНСА АЛЕЖІА МИХАИЛОВИЧА ВСЕА РУСІИ САМОДѢРЖЦА, И ПО БЛГОСЛОВЕНІЮ ВЪ ДУХОВНОМЪ ЧИНУ, ОЦА ЕГШ И БГОМЪЛЦА — ІѠСИФА ПАТРІАРХА МОСКОВСКАГШ И ВСЕА РУСІИ, ВЪ ЛѢТО 7305 СЕ, МІА ДЕКАМВРІА ВЪ 5 ДЕНЬ, НА ПАМАТЬ ИЖЕ ВО СѢУХЪ ОЦА НАШЕГШ НИКЪЛШ. — ГОБЕРШЕНА ЖЕ БЫТЬ ТОГОЖЕ ЛѢТА,

МЛА

мѣа Феврѣаріа, в ѣ день, на воспоминаніе стѣ-
 теніа гда бѣа и сѣа нашегѡ іса хрѣта. вѣ трет-
 лѣто — царства егѡ — црѣа алексіа, — в шест-
 же лѣто патріаршества — іѡсифа патріарха — в
 слабѣ бѣѡ оуѡ и снѣ и стѡмѡ дхѡ, аминь. Cum
 ergo, ex hac subscriptione, certum sit, Gramma-
 ticam hanc esse coeptam imprimi A. M. 7156, die
 Decembris sexta, et absolutam ejusdem A. M. 7156,
 Februarii die secunda, id est A. Christi 1647 —
 1648, necesse est, Leonardum Frisch, et Jos-
 Dobrowsky, qui A. 1651 edunt, vidisse aliam
 editionem hujus grammaticae in 4.; quamquam,
 praeter hanc nostram A. 1648, et illam A. 1721
 in 8. nullam noverit Sopikovius. Hujus quidem
 quam hic descripsimus, editionis, paginae sin-
 gulae sunt plerumque 19 linearum, quamquam
 in Grammatica propria subinde ob tabulas, sche-
 mata etc. etiam ad 20 excurrant. Pagina item
 penultima, (quin fuerit necesse, cum ultima non-
 nisi undecim habeat) est linearum viginti. — Au-
 ctoris nomen reliquamque hujus operis historiam
 doctissimo Ep̄o. Eugenio explicanda relinquimus.

III. Steph. Vujanovski РѢКОВОДСТВО КЪ СЛАВЕН-
 СКАЙ Грамматикѣ, quod Viennae 1793 editum citat
 Sopikovius, A. quidem 1786 typis paratum, mansit хе-
 рѡуѣафѡв. Est Mrazoviciano simillimum. Spes est,
 Serbos bonum secuturos Russorum exemplum, vernaculae
 grammaticam separantium a slovenica, et
 utramque vernacula explicantium.

Addenda et Corrīgenda.

- Paġ. 59.** Etiam in Ostrog. ed. voces nonosyllabae Ка м о р а signantur, non duplici lineola. Delenda igitur sunt lin. 20 verba: immo et in Ostrog. et lin. 6 apponenda post vocem fol.
- 81. Lin. 1 post вѣти adde: manet вѣд.
- 91. Addendae syllabae radicales рон. Deinde ретъ, рѣт, рат, рот, рѣт.
- 115. Linea 3. a fine: вкращеніе Cant. 4, 3. in Ostrog. et Mosqu. ed. prima est error librarii. Nam сар. 6, 6. recte utraque вкращеніе, quod utique est ab вкращити, non ab вкращѣ.
- 117. полза delendum est, cum sit compositum ex по et аза.
- 147. Lin. 17. Dragomirnenſe lege pro Belgradense. Ita et 241 ac alibi, ubi Apostolus citatur.
- 273. Lin. 13. мысль dele, quia оре ль formatum est.
- 315. Lin. 9. Adde сѣтник seu сотник inter вратник et Centurio.
- 407. Lin. 8. a fine addendum: occurrit tamen Dualis fem. и in Ostrog. Ezech. 35, 10. обѣ странѣ и обѣ земли мои будѣта и пріимѣ нѣ, eas; correcta их pro accus. л.

S p h a l m a t a .

Pag.	Lin.	2 a fine	паспырь	lege	пастырь
— 261.	— 1		БЪРА	—	БЪРА.
— 272.	— 1		ПУСЕРАЗЪ	—	ОУСЕРАЗЪ
— 291.	— 12		ЖАВА	—	ЖАБА.
— 338.	— 17		ДВАДЕСАТЬ	—	ДВАНДЕСАТЬ
— 341.	— 16		НЬ	—	НЫ СЕУ НЪ
— 318.	— 3	a fin.	ГОНИ	—	ГОНИМ.
— 526.	— 11		ВИННЪХ	—	ВИНЪХ.
— 683.	— 10	a fine	БЫШЕК	—	БЫШЕК.

45

